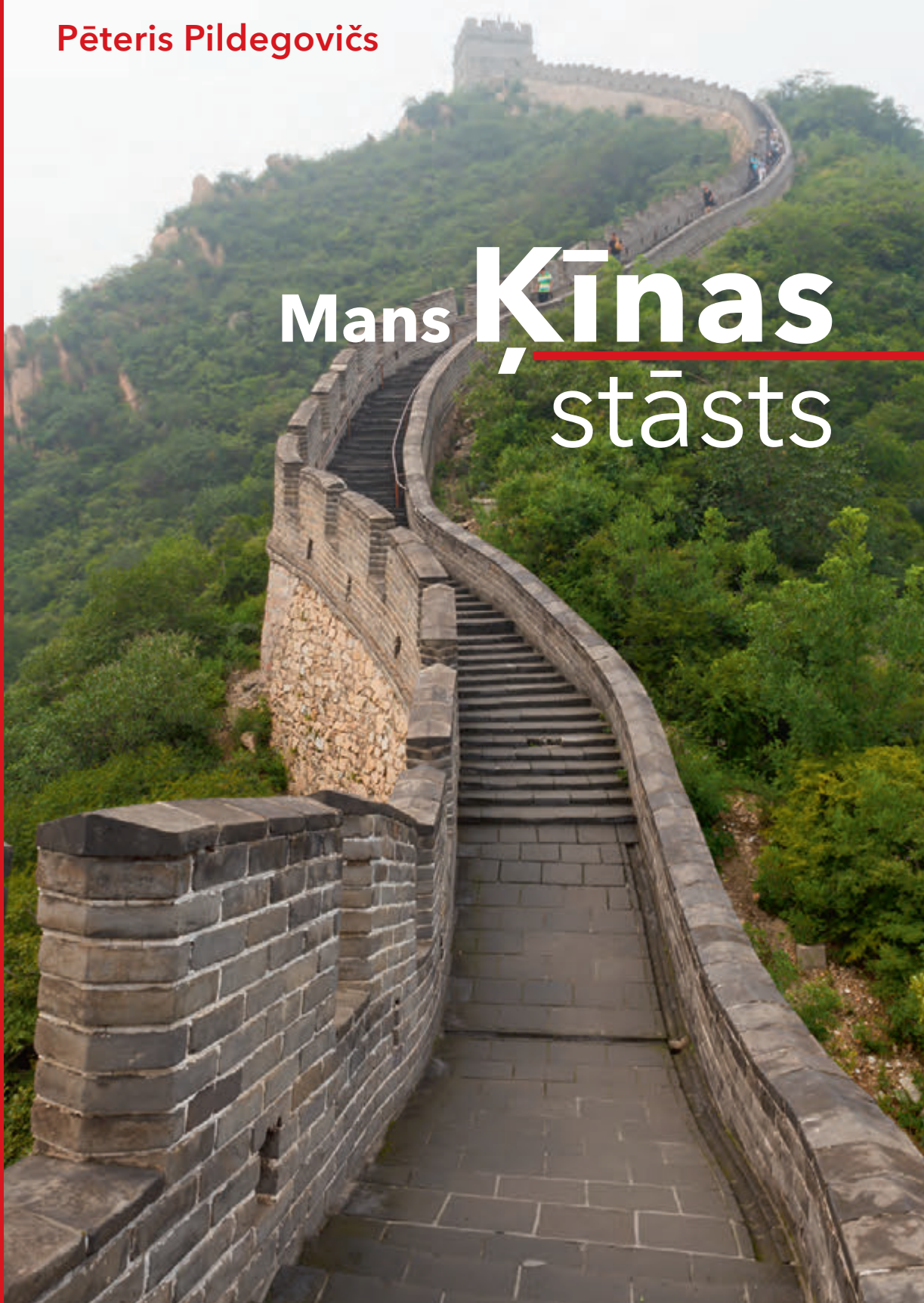

Pēteris Pildegovičs

Mans **Kīnas** stāsts

**Manai Gaļinai –
pateicībā,
cienā,
mīlestībā**

Pēteris Pildegovičs

Mans **Kīnas** stāsts

LU Akadēmiskais apgāds

Pildegovičs Pēteris. **Mans Ķīnas stāsts**. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2019.
408 lpp.

Grāmatas autors Pēteris Pildegovičs šai vēstījumā, kas uzrakstīts dienasgrāmatas formā, dalās ar lasītāju savos vērojumos, kas radušies, veicot pirmā latviešu diplomāta pienākumus Ķīnā, kā arī stāsta par saviem iespaidiem, kas gūti, strādājot "Sjinhua" aģentūrā, kur līdz šim bijis vienīgais darbinieks no mūsu valsts. Autors iepazīstina lasītāju arī ar pieredzēto lielajos ceļojumos Ķīnā, bieži atsaucoties uz neskaitāmām sarunām ar visu paaudžu un jebkura sociālā slāņa ķīniešiem.

Grāmata veltīta Pētera Pildegoviča mīļajai sievai Gaļinai.

Grāmata izdota ar ĶTR Ārlietu ministrijas atļauju un tapusi ar ĶTR vēstniecības Latvijas Republikā un Latvijas Universitātes Konfūcija institūta finansiālu atbalstu.

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
**KONFŪCIJA
INSTITŪTS**

Literārās redaktores: Biruta Jēgere, Ruta Puriņa

Vāka un dizaina autore, maketētāja Baiba Lazdiņa

© Pēteris Pildegovičs, 2019

© Baiba Lazdiņa (dizains un makets), 2019

© Latvijas Universitāte, 2019

<https://doi.org/10.22364/mks.19>

ISBN 978-9934-18-485-7

Saturs

IEVADS		6
1. DAĻA	DIPLOMĀTISKAIS DARBS	8
	Lietuvas posma noslēgums (1998)	8
	Darbs Latvijas Republikas vēstniecībā ĶTR (1999–2000)	37
2. DAĻA	DARBS “SJINĢHUA” AĢENTŪRĀ (2002–2004)	178
3. DAĻA	CEĻOJUMI ĶĪNĀ	312
	Ķīnas svētkalnos	312
	Ķīnas izpratnes meklējumos	327
	Vēsturiskajā Zīda ceļā kopā ar profesoru Šanu Cjuanju	365
EPILOGS		405

IEVADS

Atskatoties atpakaļ, dzīve pārtop līganos viļņos, kas, traukdamies cits aiz cita, šķiet tik līdzīgi...

Tomēr uzmanīgāks ieskats ļauj uztvert katram vilnim raksturīgos, ar dzīves nākamo posmu saistītos notikumus.

Ar pirmo vilni atnāca interese par Rīgas 9. bibliotēkā lasīto žurnālu “Kitai” ar neparastām, noslēpumainām un skaistām rakstu zīmēm...

Tam sekoja vilnis, kas man sniedza iespēju Krievijas Eiropas daļas ziemeļos trīs gadus vērot pasauli caur kareivja kazarmas logu...

Nākamais vilnis mani zaldāta formā un kirzas zābakos atvizināja uz Maskavas Valsts universitātes (turpmāk – Maskavas universitāte) Austrumu valodu institūtu. Senajā Maskavas universitātes ēkā, lūkojoties uz Kremļa zvaigznēm, sāku rakstīt pirmos hieroglifus...

Vilnis, kas sekoja aiz šī viļņa, pa īstam saviļņoja mani, jo manā dzīvē ienāca mana Gaļina...

Aiz šī viļņa sekojošais vilnis mani aiznesa uz Tālo Austrumu Valsts universitāti (turpmāk – Tālo Austrumu universitāte), kur es daudzus gadus mācīju

ķīniešu valodu... Cits šī posma vilnis mani aiznesa uz vēl tālāko Naņjanas Universitāti Singapūrā...

Nepilnu 20 gadu prombūtnes laikā vienmēr ticēju, ka sagaidīšu vilni, kas mani pārnesīs Latvijā...

Kad mūsu valsts atguva neatkarību, nāca jauns vilnis ar pienākumu Ārlietu ministrijā izveidot Āzijas nodaļu...

Strādājot Ārlietu ministrijā, sagaidīju jaunu vilni, kas mūs abus ar kundzi Gaļinu aizveda uz Ķīnu ar uzdevumu atvērt Latvijas Republikas vēstniecību šajā valstī...

Pēc neilga laika jau cits vilnis mūs iekļāva žurnālista darba pienākumos aģentūrā "Sjīnhua", un tieši šajā posmā abi ar manu dzīvesdraugu Gaļinu uzsākām Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas sastādīšanu...

Par pēdējiem diviem viļņiem nolēmu padalīties ar lasītājiem, jo katra mana diplomāta un žurnālista darbadiena Ķīnā atspoguļota manās dienasgrāmatās... Un vēl – 2017. gada 6. aprīlī noslēdzās mana dārgākā cilvēka – Gaļinas – dzīves gājums... Savu Ķīnas stāstu veltu viņas piemiņai...

Atskats uz manas dzīves viļņiem iepazīstina lasītājus ar to, kā es nonācu Ķīnā, ar kuru esmu saistīts vairāk par pusgadsimtu.

Ļoti ceru, ka tie Latvijas diplomāti un žurnālisti, kas saistīti ar darbu Ķīnā, uzrakstīs savus stāstus par straujā mainībā esošo seno un vienlaikus arī jauno valsti.

Pēteris Pildegovičs

1. DAĻA **DIPLOMĀTISKAIS DARBS**

Lietuvas posma noslēgums (1998)

11.06.1998. Aizskrējuši divi intensīva darba gadi. Dienas kārtībā bijusi Baltijas valstu solidaritāte, Latvijas un Lietuvas jūras robeža, Būtiņģe, Sventājas latviešu kopienas kolīzijas, Lietuvas attiecības – gan ar ES un NATO, gan arī ar Krieviju. Man kā orientālistam bija interesanti saprast, kā Lietuva veido attiecības ar KTR, it īpaši rēķinoties ar to, ka Lietuva jau atklājusi savu vēstniecību šajā valstī un to vada man labi pazīstamais kolēģis Daiņus Voveris. Centieni izprast kopīgo un atšķirīgo ar mūsu tuvāko kaimiņu zemi. Darbs ar lietuviešu preses izdevumiem. Lietuviešu valodas aktivizācija. Šajā laika posmā Lietuvas televīzijā lietuviešu valodā nācās komentēt Latvijas un Lietuvas attiecības un aktualitātes. Darbs Lietuvas Seimā. Lieliskas attiecības ar Česlovu Juršenu un citiem Seima deputātiem. Viļņas diplomātiskā korpusa draugu un paziņu loks. Viļņas, Kauņas, Alītas, Marijampoles, Druskininku, Klaipēdas, Nidas, Sventājas un citu pilsētu un pilsētiņu iepazīšana. Pārdomas un ieskats lietuviešu mentalitātē...

Piedāvātais uzskaitījums nespēj aptvert visu, kas nonāca redzeslokā un kļuva par aktuāliem darba vai arī pakārtotiem izziņas jautājumiem straujajā laika

skrējienā. Zibēja darbadienas, nedēļas un, kā izrādās, arī veseli divi darba gadi...

Lietuvas posmā kopā ar mani diendienā bija dzīvesdraugs – mana Gaļina, un mēs abi dalījāmies it visā... Mūsu likteņi savijās, kad abi mācījāmies Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā... Es mācījos ķīniešu, bet Gaļina studēja japāņu valodu. Uz senās Maskavas universitātes platajām kāpnēm uzšķīlās dzirkstele, kas mūs vienoja visā turpmākajā dzīvē. Gaļina – Ļeņingradas Valsts universitātes Bioloģijas fakultātes absolvente strādāja TINRO (Klusā okeāna Zivsaimniecības un okeanogrāfijas zinātniski pētnieciskais institūts; «Тихоокеанский научно-исследовательский институт рыбного хозяйства и океанографии» (ТИНРО)). Viņas pētniecības objekts bija jūras kotiki, un ar saviem pētījumiem viņa bija pazīstama gan PSRS, gan arī starptautiskajās zinātniskajās aprindās. PSRS delegācijas sastāvā viņa bija piedalījusies vairākās starptautiskās konferencēs gan Padomju Savienībā, gan arī divas reizes ASV un vienu reizi Japānā. Mūsu dzīves Vladivostokas periodā Gaļina bija TINRO vecākā zinātniskā līdzstrādniece. Es strādāju Tālo Austrumu universitātē par ķīniešu valodas pasniedzēju, kā arī vadīju šīs universitātes ķīniešu valodas katedru. Vladivostokā mums piedzima trīs dēli – Juris, Andrejs un Pēteris. 1979. gadā mēs pārcēlāmies uz Latviju, kur es strādāju LPSR Zinātņu akadēmijas Filozofijas un tiesību institūtā, bet dzīvesbiedre Gaļina vadīja Zivsaimniecības pārvaldes laboratoriju. Ar šādu dzīves pieredzi 1996. gada vasarā mēs ieradāmies Latvijas Republikas (turpmāk – LR) vēstniecībā Lietuvā, un tagad mūsu ceļi veda atpakaļ uz Rīgu, lai mēs varētu sagatavoties vēl tālākam ceļam – darbam KTR.

LR vēstniecībā Lietuvā es biju padomnieks, un uz atvadu pasākumu ieradās KTR vēstniecības Lietuvā padomnieks, Lietuvas galvenais ģeologs Ģedimins Motuza, viens no vadošajiem Lietuvas vides pētniekiem Imants Lazdinis, ASV, Kazahstānas, Baltkrievijas un Ukrainas vēstniecību padomnieki, Lietuvas Seima priekšsēdētāja vietnieks Česlovs Juršens, Viļņas latviešu delegācija, Vītauta Dižā universitātes (Kauņa) Latviešu valodas katedras vadītājs Aļģis Butkus, Viļņas medību kolektīva biedri, mūsu dzīvokļa kaimiņi un citi viesi... Skanēja sirsnīgi vārdi un laba vēlējumi... Spēlēja lauku kapela "Ratutis". Arī mēs ar kundzi griezāmies deju virpulī... Līdz melnai naktij turpinājās svētki, kas ievadīja dzīves kārtējo garo, pat ļoti garo ceļu...

Nākamajā rītā aizbraucām uz Traķiem, uz Galves ezeru. Skatu priecē apbrīnojami dzidrs ūdens. Vītero putni. Stāvajā krastā strādā namdari un slienas jauna, balta māja. Ļoti mīļie, vienmēr pozitīvi iedvesmojošie Traķi. Tā jau ir mūsu trešā vasara Lietuvā. Viss, varētu teikt, – savs un mīļš, varbūt tieši tāpēc, ka jau rīt braucam atpakaļ uz Rīgu...

Atvados no LR vēstniecības Lietuvā kolēģiem: "Šie divi Lietuvas gadi ir brīnišķīga likteņa dāvana, kas mani un kundzi Gaļinu iesaistīja interesantā darbā un ļāva iepazīt daudz jauna, agrāk nezināma..."

Viļņas dzīvoklī Gaļina visu mērķtiecīgi pako izbraukšanai uz Rīgu...

14.06.1998. Izbraucam no Viļņas pretim jaunai dzīvei...

Aktīva rošišanās, pabeidzot darbu Lietuvā, pāraug citu priekšdarbu veikšanā, kas saistīti ar gatavošanos darbam Ķīnā.

14.06.1998. Latvijas Republikas Ārlietu ministrija

Ārlietu ministrijā vairāki kolēģi ir vēruši vaļā Latvijas vēstniecības citās valstīs un veikuši pienākumus, ar kuriem man nāksies saskarties. Uzklāsu V. Krasčiņa, L. Buliginas, K. Eihenbauma, M. Popkova, V. Birkava un citu diplomātu padomus. Ārlietu ministrs domā, ka man jāierodas Ķīnā tā, lai es paspētu piedalīties ĶTR Nacionālās dienas svinībās 1. oktobrī.

Nopietnas un piesātinātas sarunas ar galveno grāmatvedi G. Bozdorfu. Grāmatvedībā kaudze nolikumu, priekšrakstu, rekomendāciju, kā veikt vēstniecības finanšu, grāmatvedības un ar naudas kustību saistītās darbības. Ministrijas grāmatvede Dz. Liepiņa ar nenoliedzamu humora izjūtu ieteica nesajaukt savu kabatu ar ministrijas līdzekļiem. Kā piemērs – stāsts par kādu lietuviešu diplomātu, kas no diplomātiskā darba tika pārvests uz Lukišku cietumu Viļņā. Nenoliedzami – padoms pārliecinošs un vērtīgs.

Esmu ļoti pateicīgs Laurai Trēģerei, kas vairākas dienas man skaidroja, kā veikt maksājumus un naudas pārskaitījumus, kā datorā ievadīt finanšu atskaiti, kā sastādīt ceturkšņa vai gada atskaiti. Tāpat ar Lauras palīdzību iepazīnos ar LR vēstniecības budžetu Ķīnas Tautas Republikā.

S. Mellepe iepazīstināja ar konsulārā dienesta pamatnostādņēm.

Vairākas tikšanās ar datorspeciālistiem, kas palīdzēja apgūt e-pastu sūtīšanas iemaņas, uzdodot jautājumus – vai Ķīnā varēs izmantot programmas ar latīņu alfabētu?

Katru dienu esmu Ārlietu ministrijā, kur cenšos iepazīt, izprast un apgūt gaidāmos pienākumus. Vienlaikus ar minētajiem priekšdarbiem ĶTR vēstniecībā LR piesakām vīzas, jo 25. septembrī mums jāierodas Beidzjinā. Kad arī šis jautājums atrisināts, visu uzmanību cenšamies veltīt nākamajiem jautājumiem.

Runājot par gaidāmo darbu Ķīnā – gribētu piebilst, ka mana dzīvesbiedre Gaļina ne mirkli nešaubījās doties man līdzi...

Daži vārdi par manu dzīvesdraugu. Kā Krievijas Tālo Austrumu cilvēkam viņai kopš bērnības nebija sveši tāli ceļi... Kaut vai brauciens no Petropavlovskas

Kamčatkā uz studijām Ļeņingradā. No Kamčatkas līdz Vladivostokai tajos gados varēja aizbraukt tikai ar kuģi, un šādam ceļojumam bija nepieciešamas četras piecas dienas. Pēc tam, deviņas dienas braucot pa Transsibīrijas dzelzceļu, varēja nokļūt Ļeņingradā, jo nebija gaisa satiksmes. Ceļā bija jāpavada vairāk par divām nedēļām. Kā mēdz teikt – veicot attālumu no okeāna līdz okeānam. Visos mūsu kopdzīves neskaitāmajos ceļojumos Gaļina ļoti racionāli un akurāti, ar skaidru izpratni par ceļā nepieciešamo gatavojās šiem notikumiem... Vēl viena svarīga detaļa – gatavojoties mūsu misijai, Gaļina jau mājās piekrita būt atbildīga par vēstniecības finanšu apriti un atskaišu sastādīšanu. Neko nepārspilējot, varu droši teikt, ka katrs darbs, pie kura viņa ķērās, tika darīts ar vislielāko atbildības sajūtu. Mans pienākums bija Latvijas vārdu ienest Beidzjinas diplomātiskā korpusa aprītē, kā arī aktivizēt un paplašināt Latvijas un ĶTR attiecības, sekot līdz ĶTR preses izdevumiem, izmantot tos Latvijas vārda popularizēšanai. Bez tam, strādājot bez ķīniešu darbiniekiem, manu pienākumu lokā bija visu iespējamo līmeņu komunikācija, risinot vēstniecības birokrātiskos un saimnieciskos jautājumus. Gaidāmais darbs mums abiem solīja daudz jauna un nepieredzēta. Mana dzīvesbiedre Gaļina piekrita kopā ar mani pieņemt šo izaicinājumu...

1998. gada rudenī Latvijas Ārlietu ministrijā valsts sekretāra vietnieka administratīvajos un juridiskajos jautājumos pienākumus veica J. Kārklīņš. Ar viņu bija vairākas tikšanās, kuru laikā mēs pārrunājām LR vēstniecības ĶTR telpu jautājumu, sakaru nodrošinājumu – maksu par telefoniem, iztikas minimuma jautājumus Ķīnā un daudzas citas lietas, kas kļūs aktuālas tūdaļ pēc ierašanās Ķīnā. Risinot šos jautājumus, tikāmies arī ar ĶTR vēstniecības Latvijā diplomātiem, lai pārsriestu daudzus konkrētus aspektus.

Blakus jau minētajām administratīvām un birokrātiskām formalitātēm, uzstādījumiem, normām un prasībām, vērtīgiem ieteikumiem visplašākajā spektrā Latvijas Republikas vēstniecības atklāšanai Ķīnā daudz uzmanības veltīja arī Latvijas plašsaziņas līdzekļi. Tiku iesaistīts interviju sagatavošanā žurnālam "Skola un Ģimene", laikrakstiem "Lauku Avīze", "Latvijas Vēstnesis" un TV raidījumam "Panorāma". Notika saruna ar LNT žurnālistu G. Dūzi. Līdz ar to Latvijas sabiedrība tika informēta par LR vēstniecības atklāšanu tālajā valstī. Cenšoties informēt cilvēkus par gaidāmo darbu, no sava atmiņu un pieredzes pūra atlasīju raksturīgus faktus un epizodes, kas atklāja mūsu atšķirīgo kultūru savdabības un arī kopīgo. Agrākajos Ķīnas apmeklējumos pievērsu uzmanību tam, ka ķīniešu vecākā paaudze, dzirdot vārdu "Latvija", gandrīz nešaubīdamies komentēja, ka mēs esam agrākās PSRS savienotā republika. Sarunas fonu šādos gadījumos veidoja savā ziņā kopīgā sociālisma celtniecības pieredze. Pie kam ķīniešu vecākā paaudze atcerējās gan PSRS un ĶTR

draudzības periodu, gan arī N. Hruščova laikus, kad attiecības starp abām kaimiņu lielvalstīm ne tikai atsala, bet arī draudīgi saasinājās... Pārejot uz mūsdienām un “sociālisma celtniecību ar Ķīnas īpatnībām” 中国特色社会主义, ierindas ķīniešiem nav vienkārši izskaidrot šīs iekārtas teorētisko pamatojumu. Toties kādā dzelzceļa stacijā garā zaļā armijas vatenī tērpies zemnieks man skaidroja 吃的穿的不成问题, kas latviešu valodā varētu nozīmēt ‘ēdiens un apģērbs – nav problēma’... Vīrs noteikti atceras laikus, kad ēdiens un apģērbs daudziem bija neatrisināma problēma. 1300 milj. iedzīvotāju valstī zemnieka izteiktais apgalvojums nav mazs panākums. Līdz ar to it kā līdzīgā pieredze tūdaļ kļūst atšķirīga, it īpaši uz PSRS sabrukuma fona. Ķīnas sociālisms var atskatīties uz panākumiem, kas turpina šokēt visu pārējo cilvēci. Redzot dzīves līmeņa atšķirības dažādos Ķīnas reģionos, atšķirības starp laukiem un pilsētām, neviļus rodas jautājums – vai tas viss ir vienā valstī?... Jā! Tik tiešām! Tā ir viena valsts! Ķīnai, tāpat kā jebkurai valstij, ir ne mazums problēmu, kas jārisina, un tās tiek risinātas. Neatlaidīgi, soli pa solim... Šajos dažos vārdos vēlos pateikt to, ka pirms došanās diplomātiskajā misijā daudzus gadus biju mācījis ķīniešu valodu Tālo Austrumu universitātē un Latvijas Valsts universitātē, kā arī pats nepārtraukti mācījies... Ne reizi vien biju apmeklējis Ķīnu un dažādus tās reģionus, kā arī savām acīm vērojis notiekošās straujās pārmaiņas...

Tomēr tagad pirms došanās uz Ķīnu ar uzdevumu atvērt Latvijas vēstniecību šajā zemē – sirdī kņudēja zināms nemiers... Labi apzinājos, ka īpaši praktiskajā jomā un neskaitāmajās birokrātiskajās niansēs es ļoti daudz ko nezinu, pat nenojaušu. Būs daudz un pastāvīgi jāmacās. Pieņemot šo izaicinājumu, abi ar Gaļīnu bijām noskaņoti mācīties un apgūt diplomātiskās misijas jauno pieredzi.

Par gaidāmo LR vēstniecības atklāšanu ĶTR interesi izrādīja farmācijas uzņēmums “Grindex”, kā arī Latvijā plaši pazīstamais parfimērijas uzņēmums “Dzintars”. Tāpat interese par šo notikumu bija arī Latvijas banku sektorā, kur, krietni vien apsteidzot notikumus, izskanēja doma par komercatašeja posteni Latvijas vēstniecībā ĶTR.

Kā labi zināms, Ķīnā nav pieņemts ierasties bez dāvanām vai arī dāvaniņām. Ķīniešiem ļoti patīk dzintars un dzintara izstrādājumi. Abi ar kundzi klīdām pa Vecrīgas veikaliņiem, lai sagatavotos daudzajām sarunām ar ķīniešu kolēģiem, uzsākot dzīvi Ķīnā. Protams, ne mazāk svarīgi bija paņemt līdzi literatūru par Latviju, lai cilvēki Ķīnā saprastu, kur mēs atrodamies, kā arī lai gūtu iespaidu par to, kas raksturīgs mūsu valstij un reģionam.

Ārlietu ministrijas Finanšu departaments mani nodrošināja ar līdzekļiem pirmajām nedēļām pirms bankas rēķina atvēršanas. Zināmu summu saņēmumu ceļojuma čekos, kā arī skaidrā naudā.

Kā noprotams no iepriekš stāstītā, Rīgas laiks bija saspringts kā uzvilкта stīga. Teciņus – no vienas instruktāžas uz nākamo, un tā pagāja aptuveni divi mēneši.

07.09.1998. Braucu gar Ķīšezeru. Skatos pāri ezeram, un tieši šeit pārņem skaudras izjūtas, ka Latvija drīz jāatstāj. Tālie ceļi arī man nav sveša lieta... 1961. gadā no Oškalnu stacijas, manas bērnības mājas tuvumā, atgāja vilciens ar jauniešiem karavīriem, kuru pulkā biju arī es. Kas to varēja iedomāties, ka atpakaļceļš notiks pēc 18 gadiem un mēs Rīgā ieradīsimies kā piecu cilvēku ģimene, ka 1970. gadā absolvēšu Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtu un nepilnus 10 gadus nostrādāšu Tālo Austrumu universitātē. Lai arī bija jāgatavojas ceļam uz valsti, ar kuru mani saista vairāki gadu desmiti, tomēr jaunie pienākumi, tāpat jau pieminētais pienākumu un prasmju loks, darīja domīgu... Kā nu būs?

25.09.1998. Ierašanās Beidzjinā

Pārdzīvojumi, pārdomas, pat zināms biklums jau aiz muguras. Ķīnā esmu bijis vairākkārt. Pa galvu jauca ar ķīniešu valodas studijām, agrākajiem Ķīnas apmeklējumiem saistītas atmiņas... No šādām pārdomām realitātē atgriez reproduktorā izskanējusi informācija, ka lidmašīna plkst. 8.30 nosēdusies Beidzjinā. Pie malas emocionālo pārdomu plūdumu. Jārisina vesela rinda jautājumu saistībā ar došanos un iekārtošanos viesnīcā. Gribētu piebilst, ka to valstu delegācijām, kas ierodas Ķīnā atvērt savas vēstniecības, ĶTR Ārlietu ministrija uz vairākām dienām piešķir auto ar vadītāju, kā arī Ārlietu ministrijas Protokola departamenta darbinieku, lai sniegtu atbalstu sadzīvisko lietu kārtošanā. Šī nostāja tika attiecināta arī uz mums, un pirmo nedēļu katru rītu pie "Kempinski" viesnīcas mūs gaidīja ĶTR Ārlietu ministrijas auto un ar piedzējuša ierēdņa palīdzību varējām kārtot visus aktuālos jautājumus, uzsākot darbu Ķīnā.

Pirmās dienas pēcpusdienā pie mums ierodas ĶTR ĀM Austrumeiropas departamenta pārstāvis, kā arī Protokola departamenta darbinieks. Esam iekārtojušies kopš šā gada vasaras pazīstamajā "Kempinski" viesnīcā. Īsa atpūta... Plkst. 14.00 ierodamies ĶTR Ārlietu ministrijā. Mūs pieņem ĶTR ārlietu viceministrs Džan Deguans (*Zhang Deguang*). Viceministram iesniedzu LR ĀM notu par manu nozīmējumu LR vēstniecības ĶTR pilnvarotā lietveža kapacitātē. Ar viceministru Džan Deguanu nācies tikties vairākkārt, un mana dalība Latvijas un ĶTR attiecību normalizācijas procesā veidoja šim notikumam labvēlīgu fonu. ĶTR ĀM manis pieņemšana tūdaļ pēc ierašanās Beidzjinā vērtējama kā augsts labvēlības žests Latvijai.

LR ĀM ziņojumu par notas iesniegšanu ĶTR Ārlietu ministrijā un tikšanos ar ĶTR ĀM viceministru Džan Deguanu. **1 2**

1

2

3

28.09.1998. Viss diplomātiskais korpuss tiek uzaicināts uz pieņemšanu VTPS (Visķīnas Tautas pārstāvju sapulces) namā. Tieši šogad ķīniešu tauta, un īpaši Ķīnas armija, cīnījās ar lielākajiem kopš 1959. gada plūdiem Jandzi upes baseinā. 300 000 armijas vīru piedalījās Jandzi plūdu apvaldīšanā. Skan varena mūzika, ekrānā redzams, kā armijas vīri ar milzu sasprindzinājumu un piepūli uz pleciem nes smilšu maisus, dēļus, pat baļķēnus un būvē pagaidu dambjus plūdu aizturēšanai. Draudīgi plūdu ūdeņi un milzums karavīru, kas cenšas apvaldīt stihiju. Redzami virsnieki-komandieri, kas vada darbus, un aizsargtērpos gērbusies karavīri, kas, rokās sadevušies, ar pleciem balstot pagaidu dambjus, pūlas novirzīt plūdu ūdeņus. Stihijas radītā cilvēku kopības izjūta, gatavība atdot visus spēkus, lai apturētu nevaldāmo ūdeņu spēku... 1998. gadā Jandzi plūdi aiznesa aptuveni 1200 cilvēku dzīvības. Plūdi Ķīnā nav retums, tomēr šā gada stihijas spēks bija tāds, kāds atgadās vairāku gadu desmitu intervālā. Ar runu uzstājās ĶTR priekšsēdētājs Dzjan Dzemiņš 江泽民: "Ķīniešu tauta ir neuzvarama..." Mūsu iekļaušanās milzīgās valsts varenajā notikumu straumē saasina un ietekmē realitātes uztveri. Viss ir milzīgs, un viss ir pārākajā pakāpē. Arī iespaidīgās un plašās telpas, kurās tiek godāti armijas cilvēki. Pie visa pakāpeniski jāpierod. Pie milzīgā Tienanmeņ 天安门广场 laukuma, pie "cilvēku kalniem un jūrām" 人山人海, pie tā, ka tikpat kā nevar atrast vietīņu, kur pabūt pašam ar sevi... Nedēļas nogali izlemjam pavadīt Jihejuan 颐和园 parkā, kas turpmāk kļūst par iemīlotu vietu mūsu spriegajā dzīvē. **3**

30.09.1998. Šodien esam uzaicināti uz ĶTR dibināšanas dienas svinībām Visķīnas Tautas pārstāvju sapulces namā. Piedalās aptuveni 1000 personu – svinību dalībnieki, kā arī diplomāti, kas Ķīnā pārstāv 140 pasaules valstis. Ar runu uzstājās ĶTR premjers Džu Žundzji 朱鎔基. Šo vīru atceros Šanhajas mēra kapacitātē 1988.–1989. gadā. Kā zināms, 1989. gadā Ķīnā notika studentu nemieri, kas Beidzjinā pārauga asiņainās sadursmēs ar cietušajiem – gan studentu, gan civilpersonu, gan arī armijas rindās. Šajās trauksmainajās dienās stažējos Fudaņas Universitātē Šanhajā. Tieši pateicoties pilsētas mēra Džu Žundzji visā pilsētā blīvi izvietotajām strādnieku patruļām, šajās dienās Šanhajā neizlija neviena asins lāse. Minētajā pasākumā Džu Žundzji runāja kā valsts saimnieciskās dzīves vadītājs, un šajā laukā viņš atskatījās uz sasniegumiem reformu turpināšanā, kā arī iezīmēja problēmas, kas vēl jārisina. Piemēram, nevienmērīgā Ķīnas reģionu attīstība, valsts uzņēmumu reorganizācija, tālākā ātrgaitas ceļu tikla paplašināšana un citi jautājumi.

01.10.1998. Beidzies laiks, kad par mums gādāja ĶTR ĀM, ar sava auto un darbinieka līdzdalību sekmējot mūsu iedzīvošanos un pienākumu pildīšanu ĶTR galvaspilsētā. Aizskrējušas septembra dienas, un klāt 1. oktobris. Mūsu pienākums – sagatavot septembra izdevumu bilanci. Teikšu, kā ir, – šo pienākumu uzņēmas mana kundze. Viņa strādāja tik ilgi, kamēr "visi gali sagāja kopā" un

atskaiti varēja sūtīt uz Rīgu. Tik tiešām, kā mums bija ieteikuši LR ĀM kolēģi, jau ar pirmo dienu mēs ik vakarus ievadijām datorā dienas izdevumus un pēc septembra atskaites sagatavošanas sapratām, ka šāda atskaite tiks gaidīta ik mēnesi, un – kas ir vissvarīgākais – tagad redzējām, ka spējam ar to tikt galā... Tādā veidā arī iedibinājās strikta tradīcija – darbadienu noslēgt ar izdevumu ievadīšanu datorā, kas pilnībā garantēja mūsu finanšu pārskatāmību...

Lepnās viesnīcas numurā, no mazām vāzītēm garšodami Beidzjinas rūgušpienu, uzņemam nedēļas nogales vakaru ar apziņu, ka palēnām, bet sākam iejusties savos pienākumos.

05.10.1998. Klāt Rudens vidus svētki 中秋节. Ķīnieši ļoti mīl šos svētkus. Cilvēki pastaigājas parkos vai citās skaistās vietās. Studenti savu augstskolu pilsētiņās lasa svētkiem veltītas vārsmas, dzied un dejo. Visi priecājas par pilnmēnesi un cienā viens otru ar “mēness cepumiem vai kūciņām” 月饼. Kūciņās var būt dažādi pildījumi, bet viens no visvairāk izplatītākajiem ir vilkābeles marmelāde. Nozīmīguma ziņā šie svētki ir nākamie aiz Pavasara svētkiem 春节 un simbolizē gada cikla vidu. Pēc ķīniešu lunārā kalendāra svētki tiek atzīmēti 8. mēneša 15. dienā, kas aptuveni atbilst 15. septembrim. Ķīnieši pārliecināti, ka tieši šajā dienā “mēness ir visspilgtākais un tā forma visapaļākā”. “Apaļums jeb pilnīgums” figurē vairākās nozīmēs: pirmkārt, tas ir ražas novākšanas laiks. Mēness ir sievišķīguma simbols, un līdz ar to – mēness apaļums ir arī auglības simbols. Svētkus svin visa ģimene kopā, un “mēness cepumi” tiek dalīti visiem. Aizkustinoši ir tas, ka ķīnieši prot izvairīties no svētku pārmērībām. Cilvēki izbauda neparasto mēness gaismu un mēness īpašo, apaļo formu pievilcību. Šajā vakarā valda jauks, pacilāts noskaņojums un nekas neaptumšo savstarpējo, gribētos teikt, – cilvēku un mēness īpašo pievilcību...

Pēc daudzkārtējiem seansiem ar ķīniešu datoru meistariem tieši šajās dienās mums izdodas nodibināt e-pasta sakarus ar LR ĀM, un tas jau ir jauns mūsu dzīves posms. Vairāk par nedēļu bija pagājis, cenšoties atrisināt šo jautājumu, un bija liels prieks saņemt I. Kamarūta vēstuli ar apsveikumu LR ĀM tehnikās nodaļas vārdā.

Pirmā ciemošanās pie draugiem Ķīnā... Protams, pie Lietuvas vēstnieka ĶTR Daiņus Vovera. Daudz vērtīgu padomu par dzīvokļa izvēli, vēstniecības telpām, sakariem, datoru meistariem un citām mums aktuālām lietām. Mana kundze brīnišķīgi saprotas ar D. Vovera dzīvesbiedri, un iespēja pabūt šādā ģimeniskā atmosfērā, apstākļos, kur mēs vienatnē risinām visu, ir tiešām jauks piedzīvojums.

Esam atpakaļ savā “Kempinski” istabā. Zem mūsu loga uzstādīta vācu alus telts, kur katru vakaru sparīgi jodelē austriešu dziedātāja un skan vācu alus dziesmas...

ĶTR ĀM gatavojam vienu no pirmajām notām ar lūgumu izsniegt diplomātu identifikācijas kartes.

Aktualizējas rēķina atklāšana bankā ar likumainām birokrātiskām virāžām un tomēr finālā atrisinātu jautājumu, kas nodrošinās līdzekļu apriti, jo vairāk tāpēc ka LR ĀM mums izsniegtie līdzekļi nenovēršami tuvojas izsīkumam.

Viesnīcas “atspoles autobuss” mums nodrošina nokļūšanu Beidzjinas centrā, un mēs vajadzības gadījumā šo iespēju izmantojam. Kādā no nedēļas nogalēm atbraucam līdz viesnīcai “Beidzjina” 北京 un nolemjam iziet pastaigā galvenajā Ķīnas laukumā Tienāņmeņ 天安门广场 (tulkojumā “Debess miera vārti”). Laukuma platība 400 000 kvadrātmētru. Laikos, kad Ķīnā valdīja imperatori, šajā laukumā tautai tika nolasīti imperatora rīkojumi. Tieši Tienāņmeņ laukumā 1949. gada 1. oktobrī izskanēja paziņojums par Ķīnas Tautas Republikas nodibināšanu. Laukumā atrodas “Piemineklis tautas varoņiem” 人民英雄纪念碑. Pie šī pieminekļa ik dienas karavīri paceļ ĶTR karogu. Arī šoreiz laukumā redzam daudz cilvēku, kas nereti apsēstas uz akmens plātnēm, nododas pārdomām un izbauda šīs vietas īpašo auru. Cilvēki laukumā pa lielākai daļai ir atbraucēji no citām Ķīnas provincēm. Mēdz gadīties, ka laukumā ierodas daudz ārzemnieku. Man personīgi pirms kādiem 10 gadiem rudenī nācās būt Beidzjinā un bija iespēja pabūt šajā laukumā. Atmiņā iespiedies, kā rudenīgi skaidrajās debesīs lidoja no šī laukuma palaistie pūķi, un tas priecēja visus klātesošos un īpaši pūķu saimniekus. Arī šoreiz kopā ar kundzi kādu laiku uzturamies šajā milzīgajā telpā, kurai ķīniešu apziņā ir īpaša, ne ar ko citu nesalīdzināma vieta...

Laukumu tā ziemeļu sektorā šķērso Beidzjinas galvenā iela Čanaņdzjie 长安街. Divos diplomāta darba gados, braucot pie stūres automobilī, neskaitāmas reizes esmu šķērsojis Tienāņmeņ 天安门 laukumu. Noteikti varat iedomāties, ka pie stūres nav kad gremdēties apcerēs par šī laukuma vietu ķīniešu apziņā. Protams, tik nozīmīgā galvaspilsētas vietā autobraucēji ir vairāk nekā priekšzīmīgi. Tomēr brašu un staltu policistu arī netrūkst, un tie ļoti uzmanīgi vēro transporta plūsmu...

Pēc pastaigas pa Tienāņmeņ laukumu ienirstam ļoti jaukā un nelielā Sun Jatsena parkā 孙中山公园. Lielisks, spirdzinošs tūju mežiņa aromāts. Vītolu bārkstis un īsts klusums. Tieši pēc kaut kā tāda mēs arī bijām noilgojušies...

11.10.1998. Šodien Igaunijas pilnvarotais lietvedis A. Birovs savā auto mūs vizina pa Beidzjinas centru un iepazīstina ar Ķīnas galvaspilsētas diplomātiskajiem rajoniem. Pabijām arī diplomātiskajā rajonā Saņlituņ 三里屯. Nedaudz apsteidzot notikumus, daru zināmu, ka pēc dažiem mēnešiem tieši šajā rajonā mēs arī izvēlēsimies LR vēstniecības telpas. Maza nianse – mums kaimiņos atradās Lietuvas vēstniecība ĶTR.

Visādā ziņā arī šī svētdienas pēcpusdiena kopā ar Igaunijas diplomātu noritēja jaukā un koleģiālā atmosfērā, kurā viņš dalījās savā pieredzē un Beidzjinas dzīves pazīšanās. Mūs domīgus darīja tas, ka A. Birovs pārliecināti stāstīja par “Kempinski” dzīves priekšrocībām – šofera un sekretāres pieaicināšanu darbā un to, ka viņš netaisās nekur pārceļties. Iespējams, ka Igaunijas vēstniecība vēl joprojām atrodas “Kempinski” viesnīcā...

12.10.1998. Pasākums Baltkrievijas vēstniecībā. Uzaicinātie viesi: bijušo PSRS republiku jeb sociālisma noņemnes valstu – Baltkrievijas, Ukrainas, Krievijas, Azerbaidžānas, Tadžikistānas, Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Mongolijas, Polijas, Čehijas, Ungārijas – diplomāti. Darba valoda – krievu. Savstarpējās attiecībās – drīzāk iepriekšējo laiku inerce. Katras valsts vēstnieks vai pilnvarotais lietvedis stāsta par attiecīgās valsts attiecībām ar KĶTR. No šī viedokļa varēja paklausīties runātājos, bet citādi – radās iespaids, ka šī formāta nākotne nav pārāk strikta un skaidra. Krievijas kā šo valstu grupas kodola jeb dominējošā spēka loma vairāk saistījās ar pagātņi. Pēc man adresētajiem jautājumiem kuluāros varēja saprast, ka starptautiskā līmenī Latvijas un Taivānas tuvināšanās tikusi pamanīta. Šāda minēto valstu diplomātu tikšanās vēlākajā laika posmā izzuda pati no sevis.

Vēl viens šīs dienas notikums – zvans no KĶTR ĀM Protokola departamenta: varam saņemt diplomātu apliecības. Vairāk par divām nedēļām esam dzīvojuši bez šī svarīgā dokumenta, un beidzot mums tik tiešām ir iespēja apliecināt savu statusu Ķīnā.

14.10.1998. Datorā izveidota “LR vēstniecība KĶTR” forma (“Embassy of the Republic of Latvia in the Peoples Republic of China”). Esam saņēmuši vēstniecības zīmogu un “Bank of China” atklājam mūsu vēstniecības rēķinu. Nelieli, bet svarīgi darba jautājumi, kas atvieglo mūsu pienākumu pildīšanu.

15.10.1998. Līdz ar rudens iestāšanos palēnām sāk kristies gaisa temperatūra. Gaisa kļūst tīrāks un redzamība labāka. Tādās reizēs var saredzēt, ka Beidzjinas ziemeļrietumu malu ieskauj kalni. Ja pāri Beidzjinai klājas smogs, nekas vairs nav redzams.

“Kempinski” viesnīcā vairāku simtu KĶTR strādājošu britu uzņēmēju tikšanās ar Lielbritānijas premjeru Toniju Blēru. Ar kundzi Gaļinu esam viesnīcas hallē. Vingrā gaitā ienāk Tonijs Blērs un saīta dalībniekiem saka apsveikuma vārdus. Arī mēs esam šī notikuma liecinieki. Sīkāk iepazīties ar Lielbritānijas premjera vizītes mērķi, rakstu ziņojumu LR ĀM.

20.10.1998. Esam “Žitaņ” 日坛 (Saules tempļa jeb Saules altāra) parkā. Tāpat kā citos Beidzjinas parkos, arī šeit šogad tiek veikts grandiozs ūdenstilpju, mākslīgo ezeru un dīķu attīrīšanas darbs. Strādā daudz zemes smēļu, specializētu

ekskavatoru un pašizgāzēju. Visur caurules, pa kurām pumpē šķidro dūņu masu un mālainas nogulsnes. Visur rosās neticami daudz strādnieku, kas, nosmērējušies melni, ar garām lāpstām piepalīdz tehnikai un mehānismiem. Vērojot kaut ko tādu, katru reizi apbrīnu izraisa ķīniešu prasme mobilizēt un iesaistīt darbā milzum daudz cilvēku. Šajā valstī tā ir bijis vienmēr, un ir laiks palēnām pie tā pierast.

Cits piemērs. Vienlaicīgi ar Beidzjinas ūdenstilpju attīrīšanu no putekļu nosēdumiem tiek attīrīts akmens mūris, kas no pārējās pilsētas atdala Aizliegto pilsētu 紫禁城. Šeit strādā tāds daudzums akmeņkaļu, ka grūti noticēt savām acīm. Vai tiešām var būt tik daudz akmeņkaļu? Jā! Izrādās, ka var būt. Akmeņkaļi strādā nesteidzīgi un monotoni, droši vien ar tiem pašiem instrumentiem, kā tas bija pirms tūkstoš gadiem...

21.10.1998. Esam izlēmuši pabūt pašā Beidzjinas centrā. Tiek rekonstruēta slavenā dārgu veikalu un tirdzniecības iela Vanfudzjin 王府井. Viss pārrakts. Kāju var likt tikai melnās dūņās vai dubļos, balansējot gar ļoti dziļiem grāvjiem un rakumiem. Redzam arī, ka šie darbi varbūt neparedzēti saskārušies ar arheoloģiskiem atradumiem, un tur jau savu skolotāju vadībā rosās jaunie arheologi. Var iztēloties, kā šī pilsētā ļoti populārā iela tiks sakārtota. Bet kad tas būs? Iešana sagādā neizstāstāmas mokas, un gribas ātrāk no tā visa tikt ārā. Atkal esam atnākuši līdz "atpoles autobusam" un laimīgi braucam uz mūsu mājām – viesnīcu "Kempinski"...

23.10.1998. Ar ĶTR ĀM pārstāvjiem spriežam par iespēju kādā no galvaspilsētas laikrakstiem ievietot rakstu par Latviju. Nav tālu 18. novembra svētki, un, ja Ķīnā cilvēki varēs iepazīties ar mūsu valsti, – tas būs pirmais dzimtenes popularizācijas solis. Tomēr priekšā vēl daudz saskaņošanas un pārskaņošanas neierastos un brīžiem arī nepazīstamos apstākļos.

25.10.1998. Beidzjinas diplomātiskajam korpusam gatavojam cirkulāro notu par LR vēstniecības ĶTR darba uzsākšanu. Norādām pagaidu adresi: viesnīca "Kempinski" 1145.

26.10.1998. Tiekamies ar Lietuvas vēstnieku ĶTR D. Voveri un Igaunijas vēstniecības pilnvaroto lietvedi ĶTR A. Birovu un spriežam par Baltijas valstu kluba veidošanu. Runājam par kopīgu braucienu dziļākas Ķīnas iepazīšanas nolūkos. Kā jau minēts iepriekš, abu kaimiņu valstu diplomāti daudzkārt man palīdzējuši ar labiem padomiem, risinot ar specifisko Ķīnas birokrātiju saistītos jautājumus. Mūsu attiecības koleģiālas, un abu kaimiņu valstu diplomāti neliedz konsultāciju, ja mums tā nepieciešama.

29.10.1998. Rakstu T. Baumanim un lūdzu man atsūtīt Latvijas 80 gadu jubilejai veltītus materiālus.

Atskatoties uz strauji pagājušiem diviem mēnešiem Beidzjinā, nākas konstatēt, ka katrai mūsu dienai ir vairāku līmeņu uzdevumi, kas jārisina operatīvi un nekavējoties. Ne mazums pārdzīvojumu sagādājis dators un printeris. Tomēr darbam nepieciešamās iemaņas ir apgūtas. Mūsu rīcībā ir vairāku meistarību koordinātas, kā arī palēnām nostiprinājusies ticība tam, ka, neatlaidīgi strādājot, ar visu var tikt galā. Protams, ļoti palīdz ķīniešu valodas zināšanas, bet, ja gadās ļoti specifiska leksika, tad talkā nāk vārdnīcas.

01.11.1998. Nedēļas nogales centāmiem izmantot, lai dziļāk iepazītu Ķīnas galvaspilsētu, īpaši tās vēsturiskās celtnes un parkus. Tā šajā dienā ieradāmie Beidzjinas centrā, kuras patiesa rota ir īpaši pievilcīgā un gleznainā cilvēka roku veidotā ezeru ķēde. Daži no ezeriem – Cjeņhai 前海, Houhai 后海, Beihai 北海. Mūsu ezeru apmeklējums un arī Beidzjinas dzīves posms sakrīt ar tieši šeit veicamo neiedomājamu apmēru darbu. Ezeros pilnībā nolaists ūdens, un ar tehnikas un praktiski neskaitāmu cilvēku daudzumu ezeri tiek attīrīti no dūņu nogulsniem, kā arī no visa tā, ko ūdenī sametuši ne īpaši disciplinēti pilsoņi. Negribētos apgalvot, ka katrs parka apmeklētājs kaut ko nomet vai izmet ūdenī. Tomēr atrodas tādi, kas saulespuķu vai ķirbju sēkliņas vai saldējuma iepakojumu met ūdenī. Toties tagad dūc pašizgāzēji, kladz laužņi, elso kompresori un pumpji. Kā ĶTR presē minēts – paredzēts attīrīt visas Beidzjinas ūdenstilpes. Vērojot plecīgos Bungu 鼓楼 un Zvanu torņus 钟楼, it kā nejauši iemaldījušos lapenīti vai kupraino tiltiņu, esi spiests apjaust kādu pārsteidzošu lietu. Patlaban veicamo darbu brīdī pietrūkst ūdens spoguļa, kas visu padarītu vēl krāšņāku un krāsaināku. Ūdens virsma – neiztrūkstošs elements, bet šinī brīdī tā pietrūkst. Katram interesentam varētu ieteikt kādu Beidzjinas apmeklējuma stundu veltīt pastaigai pie šiem ezeriem. Salīdzinošā klusumā, kad atkāpušies apnicīgie satiksmes trokšņi, kad nav iespaida, ka visa Ķīna tev nāk virsū, ļauties nomierinošai apcerei – kā šeit pirms gadu simtiem pulsēja milzīgās tautas sirds. Kā Beihai parkā pastaigā izgāja Debesu dēls ar saviem galminiekiem, ierēdņiem un miesassargiem...

Šīs dienas vakarā viesnīcas “Kempinski” numurā visām Beidzjinas diplomātiskā korpusa 157 vēstniecībām un misijām ķīniešu valodā uz aploksnēm uzrakstītas adreses un tās jau devušās ceļā...

Vienīgie LR vēstniecības darbinieki laikā no 1998. gada 25. septembra līdz 2000. gada janvārim bijām mēs abi – es un mana kundze Gaļina. Tieši šinīs dienās Gaļina daudz un mērķtiecīgi strādāja, lai mēs paspētu ar visu tikt galā. Jebkura veicamā darba apjoms bija vērā ņemams un darbadiena – ne īpaši normēta. Tieši šodien Gaļina saka: ir gandarījums par paveikto darbu. Pašā vakarā vēl sagatavojam oktobra naudas kustības izdrukas.

03.11.1998. Mana Gaļina rēķina sagatavotā dzīvokļa plāna platību. Aktualizējušies LR vēstniecības ĶTR telpu plāni un izmaksas. Sazinās ar J. Kārkliņu un informēju par potenciālo telpu labajām un citām īpašībām.

04.11.1998. Cenšos lasīt Latvijas laikrakstus. Aizskrējis pusotrs mēnesis, kas mūs attālinājis no Latvijas notikumiem.

05.11.1998. Pie mums viesnīcā ierodas žurnālists I. Rākins, ar kuru Latvijā esam vairākkārt kopīgi veidojuši Ķīnai un Austrumiem veltītus sīžetus. I. Rākins ieradies ar TV žurnālisti, kas grib saprast visu par ĶTR ekonomikas īpatnībām un panākumiem, kā arī LR un ĶTR ekonomiskās sadarbības apjomu un raksturojumu.

07.11.1998. Sestdienas pēcpusdienā gluži nejauši ieskatos 1998. gada dienasgrāmātā. Pirmais pusgads LR vēstniecībā Lietuvā. Šajā periodā, protams, visa uzmanība Lietuvas un Baltijas aktualitātēm. 14. jūnijā no Viļņas atgriezāties Rīgā. Kopā ar atvaļinājumu Rīgā pagāja nepilni četri mēneši. Galvenokārt intensīva gatavošanās darbam ĶTR. 25. septembrī jau esam Beidzjinā. Īsts velnišķīgas spriedzes Tīģera gads. 虎年. Turklāt es arī esmu Tīģeris. Par garlaicību nevar sūdzēties. Spēj tikai paveikt to, kas bez vilcināšanās jāpaveic. Dienasgrāmata disciplinē un māca pavisam īsi pastāstīt par galvenajiem dienas notikumiem. Turklāt šāds darbs padziļina novērošanas spējas, reizēm arī notikumu analīzes iemaņas. Kā gan es varētu tik daudz pastāstīt par LR vēstniecības ĶTR atvēršanas gaisotni, strādājot strikti divatā ar savu Gaļinu, ja man pie rokas nebūtu 1998., 1999. un 2000. gada dienasgrāmatas...

08.11.1998. No Krievijas vēstniecības ĶTR esam saņēmuši ielūgumu «Ha королевскую рыбалку» – tātad “Uz karalisko zveju” 8. novembrī. Spriežam gan tā, gan šā un ilgi nevaram saprast, kāda ir Krievijas vēstniecības iecere. Kad abi ierodamies vēstniecībā, vēstnieks I. Rogačovs uzņem ciemiņus un saka uzrunu: “Šī diena Krievijā ir Samierināšanās diena...” Visdrīzāk pēc daudzu gadu desmitu šķiru cīņas šāda atziņa nepieciešama Krievijas sabiedrībai un tās nākotnei. Par to arī runāja Beidzjinas diplomātiskajā korpusā populārais vēstnieks I. Rogačovs.

I. Rogačovs ir viens no nedaudzajiem ārvalstu vēstniekiem Ķīnā, kurš personīgi pazina Mao Dzedunu 毛泽东, Džou Enlaju 周恩来, maršalu Džu De 朱德, kā arī nākamās paaudzes augstākos valsts vadītājus Den Sjaopinu 邓小平, Dzjan Dzemiņu 江泽民 un citus augstākos ĶTR liderus. Vēstnieka autoritāte veidojusies, pateicoties spīdošajām ķīniešu valodas zināšanām, kā arī dziļai Ķīnas vēstures un šīs valsts notikumu izpratnei. Tieši šajā dienā arī es ar viņu iepazīnos personiski, un tālākajās diplomātiskajās aktivitātēs viņš vienmēr atrada kaut nedaudz laika, lai pārrunātu svarīgākos notikumus.

Daži vārdi un īss ieskats Krievijas vēstniecības ĶTR vēsturē. 1861. gadā Beidzinā tika akreditēts pirmais Krievijas sūtnis un izveidota diplomātiskā misija. No XVIII gs. un līdz 1956. gadam šeit atradās Krievijas garīgā misija. Krievijas vēstniecība ĶTR platības ziņā ir viena no lielākajām vēstniecībām pasaulē, tās teritorija ir 16 ha.

1998. gada 8. novembrī "Karaliskās zvejas" pieņemšanā šīs vēstniecības dīķos ar tīkliem tika nozvejotas karpas, kas tūlī pat kļuva par diplomātiem domāto cienastu. Nav nekāds brīnums, ka pēc ķīniešu valodas studijām Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā un 10 darba gadiem Tālo Austrumu universitātē Vladivostokā šajā pasākumā satiku daudzus studiju un darba biedrus. Palicis atmiņā, ka viesu lielākā daļa bija agrākās PSRS (t. s. brālīgo republiku) un sociālisma nometnes valstu vēstnieki. Arī šajā pasākumā, tāpat kā nedaudz iepriekš minētajā pieņemšanā Baltkrievijas vēstniecībā, viesu sarunas nereti ievirzījās atmiņu gultnē. Tomēr jaunie laiki bijušajām savienotajām republikām pēc 1991. gada izvirzīja jaunus uzdevumus. Nebija tā, ka sanākušajiem diplomātiem tā īsti vairs nav par ko runāt. Katram prātā bija kāda iecere, plāns vai uzdevums, kas palika nepateikts plašākam lokam...

09.11.1988. Vakar izteikto domu par bijušo PSRS republiku iejušanos mūsdienu realitātē lielā mērā apstiprina jaunā diena. Burtiski tūdaļ pēc minētajām svinībām Krievijas vēstniecībā – pieņemšana ES misijā Ķīnā. Liels pasākums, kurā piedalās ap pussimts vēstnieku no ES valstīm, Britu sadraudzības, ASV, Krievijas, kā arī Āzijas valstīm. Pasākuma saimnieks – ES vēstnieks ĶTR Vilkinsons – savā runā ieskicē jaunākās ES attīstības tendences un ieceres. Klātesošie diplomāti pēc vēstnieka uzstāšanās cenšas noskaidrot jautājumus, kas ES ietvaros svarīgi attiecīgajai valstij vai reģionam. Latvijas iestāšanās ES – vēl tāls mērķis. Un tomēr...

Šodien vēl cita tikšanās – ar Lietuvas vēstnieku ĶTR D. Voveri. Ar lietuviešu kolēģi runājam par sakaru uzņemšanu ar Ķīnas parlamentu vai pilnā nosaukumā – Višķinas Tautas pārstāvju kongresa (VTPK) Austrumeiropas valstu atbalsta grupu, kā arī ar ĶTR Ārējās tirdzniecības ministriju.

10.11.1998. Gatavojam 40 ielūgumus uz pirmajām 18. novembra svinībām Ķīnā. Gribētos pasvītrot – nepilnus divus mēnešus pēc ierašanās šajā valstī. Vadāmieš pēc vienkāršas loģikas. Uz mūsu svētkiem aicinām tuvāko reģiona kaimiņu valstu un arī bijušo PSRS savienoto republiku vēstniekus. Protams, arī citu valstu vēstniekus, ar kuriem šajā īsajā posmā izveidojušās aktīvākas attiecības. Visādā ziņā uzaicinātajiem ciemiņiem nebija jāskaidro, kur atrodas Latvija un kāda īsumā bijusi Latvijas vēsture. Tāda LR vēstniecībai ĶTR svarīga notikuma kā Latvijas Republikas Proklamēšanas dienas svinības mums uzliek lielu atbildību, kā arī vēlēšanos šo notikumu atzīmēt godam.

12.11.1998. Aktīva sadarbība ar ĶTR ĀM Protokola departamentu, precizējot mūsu pasākuma nianšes. Piemēram, ĶTR ĀM Protokola departaments informē, ka nepieciešama atsevišķa telpa manai sarunai ar mūsu svētku galveno viesi – ĶTR ārlietu viceministru Džan Deguanu. Uz pasākumu uzaicinām arī vairākus ĶTR ĀM Protokola departamenta pārstāvjus.

15.11.1998. Ir svētdienas pēcpusdiena, un mēs dodamies pastaigā uz diplomātu rajonu Saņlituņ 三里屯. Beidzjinā arvien jūtāmāk sevi piesaka rudens. Valda zeltainās rudens krāsas, un koki top arvien kailāki. Ar sausu čaboņu krīt cietās platānu lapas. Vējiņš dzenā raksturīgās formas ginka lapas. Gaiss rēns, redzamība ļoti laba. Arī pašsajūta pozitīva, lai gan no prāta neiziet jau ļoti tuvais pasākums par godu Latvijas Neatkarības dienai. Vakarā pirmo reizi Beidzjinā nāk prātā, ka galvā vajadzētu likt cepuri. Gaiss Beidzjinā kļūvis vēsāks...

16.11.1998. Uz laikraksta “Beidzjinžibao” 北京日报 redakciju izsūtīts Latvijas Republikas proklamēšanas 80. gadadienai veltīts raksts.

17.11.1998. Zviedrijas vēstniecībā ĶTR tiek ar vēstniecības ministru Larsu Fredēnu. Kas to būtu domājis? Larss Fredēns no 1991. līdz 1992. gadam strādāja Rīgā un bija Zviedrijas misijas vadītājs Latvijā. Lai arī viņš lieliski orientējas Baltijas valstu problemātikā, tomēr viņa pamatspecialitāte ir sinoloģija. Līdz ar to mēs abi pirmām kārtām viens otram stāstām katrs savu stāstu – par ķīniešu valodas studijām, Ķīnas pazīšanu un šīs valsts aktualitāšu izpratni mūsdienās.

18.11.1998. Abi ar kundzi esam saposušies Latvijas Proklamēšanas dienas svinībām “Kempinski” viesnīcā. Nedaudz apsteidzot notikumus, var piebilst, ka kādas valsts pasākums “Kempinski” viesnīcā Ķīnas galvaspilsētā liecina par labā toņa izpratni šajā megapolē. Viesnīca Beidzjinā labi atpazīstama ne tikai diplomātu, bet arī starptautiska limeņa darījumu cilvēku, kā arī ĶTR augstāko ierēdņu aprindās.

Pirmās uz svinībām ieradušās LU Orientālistikas katedras Sinoloģijas nodaļas absolvente I. Forande, kā arī minētās katedras studentes V. Pole un A. Dobrijaņina. Šajā vēsturiskajā brīdī viņas tālajā Beidzjinā bija vienīgās apzinātās Latvijas pārstāves. Pamazām ierodas uzaicinātie diplomāti un ierēdņi. Klāt pasākuma galvenais viesis, ĶTR ĀM viceministrs Džan Deguans. Ar augsto viesi notiek pagara saruna, kurā tiek skartas Latvijas-Taivānas attiecības un izskan cerība, ka turpmākās ĶTR un Latvijas attiecības veidosies uz racionāliem un vispārpieņemtiem pamatiem. Kad oficiālā saruna beigusies, kopējā zālē varu būt kopā ar citiem pasākuma viesiem. Arī šajās svinībās jaukus vārdus izsaka Horvātijas vēstnieks. Labā noskaņojumā ir Polijas vēstnieks pans Z. Goraļčiks, kas bārsta asprātības un veicina draudzīgas, atbrīvotas gaisotnes

veidošanos mūsu pieņemšanā. Ar Polijas vēstnieku ļoti drīz atrodam kopīgas sarunas pavedienus, jo arī viņš ir sinologs ar lieliskām ķīniešu valodas zināšanām... Ķīnas laukā pans Z. Goraļčiks ienācis pirms diviem gadu desmitiem. Kazahstānas vēstnieks, vērojot klātesošās Latvijas studentes, nāk ar gluži negaidītu vērtējumu. Lūk, Vera Pole viņam atgādina Viju Artmani jaunībā. Piebilstams šeit ir tikai tas, ka mūsu slavenā aktrise bija labi pazīstama visā Padomju Savienībā un, kā redzam, arī Kazahstānā. Vakara gaisotne veidojās patiesi silta un koleģiāla, un viesi cits pēc cita pauda atzinīgus vārdus par to, ka Latvija sevi labi pieteikusi Ķīnā. Izskanēja daudzi sekmju un laba vēlējumi. Kad viesi palēnām devās mājās, mēs ar Gaļinu uzaicinājām Latvijas studentes mūsu viesnīcas istabā, ko vienlaikus varēja saukt par LR vēstniecību ĶTR. Mūsu un studenšu kopīgā atziņa. Tas ir noticis. Latvijas vēstniecība ĶTR ir sevi pieteikusi, un mēs šādā oficiālā līmenī esam iekļāvušies plašajā Beidzjinas diplomātu saimē... **4 5**

21.11.1998. Dodamies uz Baodin 保定 pilsētu, kur notiks Ekonomikas un tirdzniecības seminārizstāde. Attālums – ap 140 km. Braucot pa lielisku ātrgaitas ceļu, pusotras stundas laikā jau esam šajā pilsētā. Kopš seniem laikiem Baodin ir bijusi Beidzjinas atslēga. Ķīnā labi pazīstama atziņa: “Kas pārvalda Baodin, tas valda Beidzjinā.” Vēsturiski pilsēta bijusi galvaspilsētas apgabala gubernatora rezidence. Stindzinoši aukstā, nekurinātā zālē sākas seminārs. Runātāji – galvenokārt vietējie ierēdņi. No uzaicinātajiem viesiem galvenais goda viesis ir Islandes vēstnieks. Varen slaidis vīrs, kas atbraucis tikpat slaidā automobilī. Pēc kādas nepilnas stundas darba pēkšņi no skatuves labā augšējā stūra sāk tecēt ūdens šalts. Prezidija viesi, kuru sēdvietas tuvāk “ūdenskritumam”, virzās tālāk prom. Ārzemnieki neizpratnē saskatās. Ķīnieši, kā jau cilvēki, kas daudz ko pieredzējuši, brīnās mazāk. Pēc kāda stundas ceturkšņa epizode klusiņām noslēdzas. Tikai skatuves labās pusēs slapjā grīda liecina par nesējām ūdens šaltīm...

Lietišķajām sarunām par ekonomisko un tirdzniecisko kontaktu aktivizēšanu sekoja pusdienas neiedomājami greznā pili: Beidzjinas pīle 北京烤鸭, baloža buljons, pankūkas ar ēzeļa gaļas pildījumu, jēra gaļas sautējums, imperatora kukurūzas maizītes. Tik tiešām – līdz trešajiem sviedriem...

Kamēr mēs tik dāsni mielojāmies, uzsniguši ap 10 cm sniega. Beidzjinā to sauc par “lielo sniegu”. Pirms izbraukšanas gubernatora rezidences milzu tūjās pamanām nekustīgi sēžam piecas krietna auguma pūces. Vietējie mums skaidro – pūces šinīs tūjās dzīvo kopš imperatora laikiem. Kad satumsīs un iestāsies nakts, pūces aktivizēsies, bet, tuvojoties rītam, atkal ieņems savu vietu senajās tūjās...

Atpakaļceļš izrādās ilgs un ar piedzīvojumiem. Pirmkārt, ceļā pavadām piecas stundas. Otrkārt, ceļa malā redzam ne vienu vien automobili, kas noslidējis

4

5

no ceļa. Izskatās, ka ķīnieši neprot braukt pa slidenu ceļu ziemas apstākļos... Visbeidzot – rodas iespaids, ka Beidzjinas apkaimē ķīnieši nav dzirdējuši, kas ir ziemas riepas. Secinājums tāds, ka “lielais sniegš” cilvēkiem var nest lielas klapatas. Nākamajā dienā, kad sniegš vēl nav paguvis nokust, bērni, kur vien iespējams, veido sniegavīrus. Sniegavīri – pēc sejas veidola un acu šķēluma – nepārprotami ir ķīnieši. Bet kā gan citādi!

24.11.1998. Beidzjinā novembra beigas gaišas un saulainas. Tas ļoti kontrastē ar Latvijas vēlo rudeni, ko mēdz dēvēt par depresīvu gadalaiku. Man personīgi tā nešķiet, jo, ejot meža taku arī novembrī vai decembrī, laika apstākļus uztveru kā kaut ko pilnīgi atbilstošu gadalaikam. Pievakarē neticami apaļa un liela saules bumba pielej Ķīnas galvaspilsētu ar savu spilgto gaismu...

Mūsu darba ritms ir sasprindzināts un straujš, jo pašiem ir jāatrisina viss, kas tikai nāk priekšā. Tostarp sadzīvīskās lietas, kas paņem daudz laika. Rīt būs divi mēneši, kopš esam ieradušies Beidzjinā. Laiks aizskrējis kā šautra. Pirmajās nedēļās katra lieta bija jauna un apgūstama, taču tagad pa lielākai daļai jau orientējamies – kur, kādā veidā un ar ko risināt attiecīgu konkrētu jautājumu.

26.11.1998. Pēc divu mēnešu un piecu dienu gaidīšanas beidzot konteinerā ierodas mūsu automobilis. Kad auto izlādēts no konteinerā, palūdzu firmas šoferi to atgādāt līdz viesnīcai. Ar firmas smago auto uz viesnīcu tiek atransportētas mūsu kastes un velosipēdi. Auto ieņem vietu viesnīcas pagrabstāva stāvvietā. Konteinerā vestās kastes ar literatūru par Latviju, dokumentiem un mapēm, pat karoga kātu – viss tiek izvietots mūsu vienīgajā istabā, kas ciemiņu apmeklējuma gadījumā lepni pilda vēstniecības funkcijas. Blakus visam minētajam tas bija arī mūsu dzīvoklis. Vienīgās istabas saspīestība mūs nešokē. Ir cits jautājums, pie kura bieži atgriezāties, – jau sen vēlamies, lai vakariņās savā virtuvē varētu uzlikt galdā mūsu gaumē un pašu rokām gatavotu ēdienu...

28.11.1998. Pirmais patstāvīgais izbrauciens ar savu auto Ķīnā. Ar neslēptu biklumu sēžos pie sava auto stūres un dodos pirmajā patstāvīgajā izbraucienā Beidzjinas ielās. Izbraucis no “Kempinski”, griežu pa labi un dodos Ceturtā loka ceļa 四环路 virzienā. Esmu vadījis auto Vladivostokā, kur ielas skrien augšā stāvās sokpās vai līkumojot traucas daudzo liču, licīšu un pussalu virzienā. Esmu braucis Maskavā, kur PSRS laikā bija visblīvākā satiksme. Interesanta pieredze bija arī pēdējie divi gadi Viļņā, kas noteikti nav tik līdzena kā Rīga ar striktu, tikpat kā ģeometrisku plānojumu. Ar šo pieredzi, uzsākot patstāvīgas šofera gaitas Beidzjinā, nevarētu teikt, ka mana auto vadītāja pieredze līdzinās nullei. Un tomēr – pat pēc daudzu gadu pazišanās ar hieroglifiem, sēžot pie stūres, izlasīt hieroglifos fiksēto ielas nosaukumu un saprast, kur tas atrodas ģeogrāfiski, nav vienkārši. Pavisam netālu aiz viesnīcas “Kempinski” tajos gados sākās Beidzjinas piepilsēta ar ne visai tīriem vienstāva ķīniešu ciematiem un transporta pārblīvētām ielām. Mēģināju pagriezt Beidzjinas lidostas virzienā. Manevrs nokavēts un neizdodas. Pa Trešo loku veicu milzīgu trajektoriju apkārt pilsētai, cenšoties iegāumēt kaut dažus orientierus, bet pilnīgi zaudējot apjēgu, kā atgriezties viesnīcā. Tā nonākam Beidzjinas ziemeļu daļā, kur iespējams uzņemt ceļu uz Badalin 八达岭, proti uz to Ķīnas mūra daļu, uz kuru parasti tiek vesti Beidzjinas viesi. Neraugoties uz visiem pārdzīvojamiem un apjukumu, tomēr izdodas uztāustīt Trešā loka ceļu, kas mūs laimīgi atved līdz “Kempinski” viesnīcai. Lai arī plecos sagulis pamatīgs nogurums, tomēr ĶTR pastāvošie satiksmes noteikumi netika pārkāpti un ceļu policisti mūs ne reizi neapturēja. Līdz ar to varētu klusiņām secināt, ka eksāmens, ja arī

ne spīdoši, tomēr izturēts. Pie auto vadīšanas jautājuma mēs īpaši vairs nekavēsimies. Aizskrienot notikumiem priekšā, vēlos darīt zināmu, ka, divus gadus vadot auto Beidzjinā, kā arī Čendē 承德, Sjiaņā 西安, Luojanā 洛阳, Cjindao 青島, Šaoliņā 少林, Huh Hoto 呼和浩特 un citur, kopsummā Ķīnā veicot 22 200 km, nekādi satiksmes pārkāpumi vai negadījumi tā arī netika pieļauti... **6**

29.11.1998. Pēc pirmā izbraukuma jau nākamajā dienā ar savu auto braucam uz Beidzjinas lidostu. Šinī izbraukumā mūs pirmo un pēdējo reizi aptur ceļu policisti un, rādot uz zaļo Lietuvas diplomātisko numuru, uzdod sausu un konkrētu jautājumu: "Kas tas par auto numuru?" Kad policistam paskaidroju numura izcelsmi, seko atbilde, ka Ķīnā var braukt tikai ar ĶTR auto numuriem un mūsu auto zaļais numurs tiek konfiscēts. Izrādās, ka pēc ĶTR pieņemtās kārtības mazāks pārkāpums ir braukšana bez numura nekā braukšana ar citas valsts numuru. Protams, ar šo pašu dienu nācās iegaumēt pastāvošo kārtību un uzsākt ĶTR auto numura saņemšanas procedūru...

02.12.1998. Vairākas dienas mokāmies ar mūsu datoru. Bijām noķēruši vīrusu. "Excel" programmā sabojāta gada atskaite, faili neveras vaļā, preses pārskatus nav iespējams izlasīt. Vairākas dienas mīcāmies uz vietas. Cits citu nomaina vairāki meistari, bet dators tomēr nedarbojas. Tas nomāc un ietekmē sekmīgu mūsu uzdevumu izpildi.

03.12.1998. Beidzjinā ierodas ĀM Administratīvā departamenta vadītājs J. Kārklīņš. Kopā dodamies uz Saņlituņ 三里屯 diplomātisko rajonu iepazīties ar nākamajām vēstniecības telpām. Bijām aizbraukuši arī uz dažiem ciemiem, kuros tiek izīrētas atsevišķas mājas. Proti, ir piedāvājums, un atliek tikai pašiem izdarīt secinājumu – kas būs mūsu prioritāte? Īss Ķīnas mūra apmeklējums. **7**

04.12.1998. Šī diena sākas ar ĶTR Ārlietu ministrijas apmeklējumu, kur tiekamies ar Austrumeiropas un Vidusāzijas departamenta vadītāju Džao Sji Di, kurš J. Kārklīņam saka: "Galvenais ir nevis vēstniecības darbinieku skaits, bet gan kvalitāte. 贝德高 (P. Pildegovičs) strādā par 10 cilvēkiem..." Ko gan šeit piebilst? Mūsu mikrokolektīvā ir divi cilvēki... Es – vienīgais diplomāts. Dzīvesbiedre Gaļina uzmanīgi seko vēstniecības finanšu aprītei un diendienā kopā ar mani risina visu, kas tikai nāk priekšā. Mūsu veicamā misija – patiens izaicinājums, kuru esam pieņēmuši. Pēc labākās sirdsapziņas cenšamies pildīt mūsu pienākumus. Daudz palīdz ķīniešu valodas zināšanas un Ķīnas pazīšana. Ja atklāti, saskaramies arī ar lietām, kas nav īpaši pazīstamas...

Ar J. Kārklīņu spriežam par to, ka Baltijas valstis varētu irēt vai iegādāties zemes gabalu un māju, kas būtu triju Baltijas valstu kopīga vēstniecība. Tādā veidā čehi un slovāki vairākos gadījumos izmanto bijušās Čehoslovākijas vēstniecības telpas. Šādi jautājumi nav vienkārši, tie ir diskutējami. Vai tas būtu racionāli, jeb vai šāds projekts jau iecerē lemts neveiksmei...

6
7

Šīs dienas vakarā kopā ar J. Kārkliņu dodamies uz Somijas vēstniecības pieņemšanu, kur apmaināmies viedokļiem ar Somijas, Kazahstānas, Horvātijas, Zviedrijas un citiem vēstniekiem. Un vēl – tiekamies arī ar jau pieminēto Zviedrijas vēstniecības ministru L. Fredēnu.

06.12.1998. Noslēgusies LR ĀM Administratīvā departamenta direktora J. Kārkliņa vizīte Beidzjinā. Tas savā ziņā varēja būt inspekcijas brauciens uz Ķīnu, lai klātienē pārliecinātos, kā Ķīnas apstākļos veicas ar uzdevuma īstenošanu. Mūsu paveikto – LR vēstniecības iekārtošanu – daudzo jautājumu kompleksā viņš novērtēja pozitīvi, un tas sniedza gandarījumu, kā arī radīja vēlēšanos turpmāk pienācīgi veikt mums uzticēto darbu.

Beidzjinā uzsnidzis, kā ķīnieši to dēvē – “vidējais sniegs”. Sniega biežums ne vairāk par 5 cm. Galvaspilsētas iedzīvotāji turpina aktīvi braukt ar velosipēdu. Nereti ceļš kļūst slidens un velosipēdisti kopā ar saviem braucamajiem krīt un kūņojas baltajā sniegā. Krāšņa sniega seģene ietin Beidzjinu, it īpaši parkus un dārzus, tādējādi galvaspilsētu pārvēršot istā Ziemassvētku pastorālē. Apsniguši un zemu nokārušies sēru vītoli zari. Spīguļojošs diķa ledus. Vēss un spirts gaiss. Pastaiga šādos apstākļos ir patiesa dāvana, un mēs ar Gaļīnu cenšamies šādu izdevību nepalaist garām. Aiz jumtiem sēžas kapara krāsas saules bumba... Dienu klusiņām nomaina nakts...

07.12.1998. Sagatavots un ĶTR ĀM Protokola departamentā iesniegts viss nepieciešamais, lai ziņas par LR vēstniecību ĶTR iekļautu Beidzjinas diplomātiskajā listē. “Kempinski” atgriezīamies kājām. Pa ceļam ieejam jau labi pazīstamajā uiguru restorānīnā. Šeit vienmēr garšīgs ēdiens. Sulīgs kebabs un brīnišķīgi sagatavoti dārzeņi. Lieliski garšo svaigi ceptā maize “nan” 馕. Ēdūzīša iekšienē varēja valdīt lielāka kārtība... Darbinieki aizņemti... Visi skatās televīzijas pārraidi...

08.12.1998. Pieņemts “politisks lēmums” – ar sagatavoto notu doties uz Beidzjinas muitu 北京海关 ar lūgumu izsniegt mums diplomātiskā korpusa auto numuru. Muitā mūsu lūgums tiek pieņemts, un mēs saņemam muitas vēstuli, kas jāiesniedz Auto diagnostikas centrā, kurš atrodas pavisam citā Beidzjinas malā. Ap plkst. 11.00 sākas “pārbaudījumu ceļš”... Ļoti rūpīga bremžu, stūres mehānisma, dzinēja, virsbūves, izpūtēja un citu mezglu pārbaude. Visai blīvajā automobilistu pulkā esam vienīgie neķīnieši. Ja vēl iemaldās kāds eiropietis, tad viņam noteikti ir palīgs ķīnietis. Nekā darīt. Varbūt tieši šeit daudzu gadu ķīniešu valodas studijas noder visvairāk. Mēs tomēr virzāmies uz priekšu soli pa solim, un pienāk brīdis, kad pie mūsu auto aizsargstieņa tiek piestiprināts Beidzjinas diplomātiskā korpusa melnais numurs ar sarkaniem hieroglifiem. “Kempinski” atgriezīamies pamatīgi noguruši un arī gandarīti, ka Beidzjinas

ceļu policijai vairs nebūs iemesla mūs apstādināt un skaidrot, ka Ķīna neatzīst Lietuvas diplomātisko numuru...

09.12.1998. Iegriežamies degvielas uzpildes stacijā. Benzīns netiek pildīts. Nav elektrības. Iepretim viesnīcai "Kempinski" plašs neapbūvēts lauks, aiz kura neliels, jauks ezeriņš. Brīvā brīdī ejam tur pastaigāties. Aizsalušo ezeriņu klāj spīdošs ledus spogulis. Nevaram saprast, kāpēc galvaspilsētas iedzīvotāji met uz ledus ķieģeļus, zarus, akmeņus un citu dražu, ja spogulis ir tik ziemīgi skaists...

10.12.1998. ĶTR ĀM Ārpolitikas institūts restorānā "Taizemiešu ciems" 泰家村 rīko pieņemšanu. Uzaicināti Ziemeļeiropas un Austrumeiropas valstu, Krievijas un Vidusāzijas valstu vēstnieki. Galdā etniskais Juņnaņas provincē 云南省 dzīvojošo tautu ēdiens. Skan šo tautu mūzika. Ļirb krāšņi tērpi, un valda svētku gaisotne. Ar daudziem vēstniekiem jau izveidojušās draudzīgas un koleģiālas attiecības.

11.12.1998. Agra celšanās, ceļš uz lidostu, stundas lidojums, un jau esam Šaņdunas 山东省 provinces administratīvajā centrā, Dzjinaņas 济南市 pilsētā. Pasākuma organizatori ir uzņēmīgi Šaņdunas provinces cilvēki, kas vēlas sadarboties ar Latvijas uzņēmējiem. Uz svinīgajām pusdienām ierodas minētie uzņēmēji, kā arī LU Orientālistikas katedras ķīniešu valodas studentes L. Stupaka, A. Kalniņa un J. Holodova. Viņas Dzjinaņā padziļina savas ķīniešu valodas zināšanas un, uzzinājušas par mūsu ierašanos Dzjinaņā, atnākušas uz šo pasākumu. Pēc pusdienām kopā ar studentēm ejam uz mūsu istabiņu un es viņām dāvinu latviešu laikrakstus, literatūru par Latviju, kā arī "Laimas" šokolādi. No savas puses – īsumā iepazīstinu studentes ar LR vēstniecības ĶTR pirmo mēnešu veikumu. Latviešu valodā tērzejot, ātri aizskrien jauka un sirsnīga stunda... Pēcpusdienā abi ar Gaļinu ejam pastaigāties un ļoti drīz nonākam pie Dzjinaņas vecpilsētas, visā Ķīnā slavenā Baotucjuaņ 趵突泉 avota. Šo avotu kopā ar tāda paša nosaukuma parku var saukt par Dzjinaņas simbolu. Baotucjuaņ avots ir plaši pazīstams ne tikai kā labākais no 72 parkā esošajiem avotiem, bet arī kā visslavenākais avots visā Padebešu impērijā 天下第一, kā pašiem ķīniešiem patik apzīmēt kaut ko visslavenāko. Šinī gadījumā visslavenāko avotu. Kopš sirmas senatnes šim avotam veltīta dzeja un rakstītas poēmas. Kā atzīmē pētnieki, šogad aprit 3543 gadi, kopš pirmo reizi ticis pieminēts Baotucjuaņ avots. Dzjinaņas ģeogrāfiskā izvietojuma un ģeoloģisko īpatnību kopums ir unikālā Baotucjuaņ avota rašanās iemesls.

Avota baseinam ir taisnstūra forma, garums (no rietumiem uz austrumiem) – ap 30 m un platumš (no ziemeļiem uz dienvidiem) – ap 18 m. Avota ūdens no kaļķakmens grotas izplūst visu diennakti, reizēm sasniedzot savu

maksimumu, kas ir 240 000 m³ diennaktī. Ūdens izplūdes maksimuma brīžos avota strūkļa ceļas augšā un var sasniegt 26 m augstumu.

Avota ūdens ir saldens, derīgs dzeršanai, it īpaši tējai. Ar tējas degustēšanu labprāt nodarbojas parka apmeklētāji, īpaši tūristi. Ķīniešu valodā ir sakām-vārds: ja neesat dzēris tēju no Baotucjuan avota, jūs esat sabojājis ceļojumu uz Dzjinaņu. Lai kā tas arī būtu, mēs ar kundzi Gaļinu nenobaudījām tēju no Baotucjuan avota, bet avota un parka apmeklējums uz mums atstāja to iespaidu, ko var atstāt kādas tautas plaši pazīstams un leģendām vīts tūrisma objekts. Dzjinaņas un parka apmeklējums devis iespēju savām acīm skatīt kaut ko tādu, ko citur nav iespējams sastapt. Kļuvuši bagātāki ar nule redzēto, patīkamās pārdomās gremdēdamies, palēnām soļojam mūsu viesnīcas virzienā. Dzjinaņas apmeklējuma galvenais notikums paredzēts nākamajā dienā.

Ir Ķīnā pilsētas, kuras nedrīkst neapmeklēt. Tādām pilsētām piemīt vēstures aromāts, tām ir nozīmīga vieta cilvēku apziņā, tās saviļņo prātus... Pie tādām pilsētām var pieskaitīt lielā Konfūcija 孔子 dzimto Cjufu 曲阜. Pilsēta sauca, aicināja, rosināja iztēli. Vai tiešām varēsīm paklejt pa takām, pa kurām stāigājis Lielais skolotājs? Kāda gan ir šīs zemes enerģētika, kurai spēku dod Taišaņ 泰山 svētkalns? Vai tiešām savā dzimšanas vietā Lielais skolotājs mantojis maigo spēku un humānismu, kas ir Koka enerģija un kas viņam palīdzēja apvienot visu Ķīnu, kā arī palīdzēja nogludināt pretrunas starp ziemeļiem (Ūdens) un dienvidiem (Uguns)... Tās ir ļoti smalkas matērijas. Vai arī mēs spēsim kaut nedaudz uztvert spēcīgo, maigo un visu apņemošo Konfūcija dzimtenes Cjufu enerģētiku? Šādās un līdzīgās pārdomās vadījām savu brīvo vakaru, gatavodamies braucienam uz Cjufu.

Daži vārdi par Konfūcija dzimto Šaņdunas provinci, kas atrodas Ķīnas austrumos. Šeit atrodas jau pieminētais Taišaņ svētkalns. Ķīniešu apziņā kāpšanai Taišaņ svētkalnā tiek piedēvēta īpaša nozīme. Pastāv uzskats, ka katram ķīniešim reizi mūžā pašam ir jāuzkāpj Taišaņ kalnā un pašam no tā jātiek lejā. Ar pāris vārdiem aizsteidzoties notikumiem priekšā, gribu darīt zināmu, ka pēc dažiem gadiem mēs kopā ar Gaļinu agrā rīta stundā uzkāpām Taišaņ svētkalnā, lai tā virsotnē sagaidītu saullēktu. Diemžēl, kad sasniedzām kalna virsotni, to klāja necaurredzama migla. Bija drēgni, un mūki centās sevi sasildīt, tērpušies garos, zaļos armijas vateņos. Mēs paši – gan uzkāpām līdz virsotnei, gan arī paši nokāpām lejā, tādā veidā izrādot cieņu Ķīnas pašam slavenākajam svētkalnam.

Atgriezīamies pie Lielā skolotāja. Kā gan neatcerēties manas ķīniešu valodas studijas Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā (1964–1970). Jau pagājušā gadsimta 60. gadu vidū PSRS un ĶTR attiecībās iezīmējās atsalsums, kas arvien padziļināja plaisu starp abām valstīm. 1965. gadā Maskavas

Sarkanajā laukumā attiecību skaidrošana starp PSRS un ĶTR studentiem beidzās ar publisku izkaušanos, kas kļuva par formālu iemeslu tam, ka visi ĶTR studenti tika atsaukti no studijām PSRS, savukārt PSRS studenti tika atsaukti no studijām ĶTR. Abu kaimiņu zemju starpvalstu attiecības uzkarsa līdz nebijušam līmenim. Padomju sinologiem vairāk nekā 20 gadus zuda iespēja papildināt un nostiprināt savas ķīniešu valodas zināšanas valodas vidē Ķīnā. Vēl jo vairāk – 1965. gadā sākās Lielā kultūras revolūcija 文化大革命 un mēs, Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta studenti, mācījāmie ķīniešu valodu, lasot un tulkojot rakstus, kas bija veltīti nežēligai Konfūcija kritikai Ķīnas presē. Tomēr laika plūdums, tāpat kā Ķīnā notiekošās izmaiņas, nav apturams. Pagājušā gadsimta 70. gadu beigās pēc Den Sjaopina 邓小平 iniciatīvas Ķīna sāka atvērties pasaulei, bez tam valstī tika uzsāktas reformas un turpinājās sociālisma celtniecība ar “Ķīnas īpatnībām” 中国特色社会主义. Pārējai pasaulei “sociālisms ar Ķīnas īpatnībām” teorētiski joprojām nav izprotams. It īpaši bijušajām sociālisma nometnes valstīm, kurām ir liela sociālisma celtniecības pieredze. Neizvirzot par mērķi skartā procesa analīzi, savas pārdomas saistīsim ar Lielā skolotāja Konfūcija vārdu jaunajā Ķīnā, kā arī pakavēsimies pie iespaidiem Konfūcija dzimtenē Cjufu 曲阜 1998. gada beigās.

Izbraucām agrā rīta stundā. Sākās mūsu ceļojums uz Konfūcija dzimto Cjufu. Gar ceļa malām zib ķīniešu “aklie ciemi”. Tā saucu ķīniešu zemnieku mājas, kuru logi pavērsti uz pagalma pusi, bet uz ielas pusi raugās “nelaipna mājas mugura” bez mazākā lodziņa pazīmēm. Kādu laiku tas ļoti saista uzmanību, bet tad palēnām nākas secināt, ka “tā tas ir” un Ķīnā lauku ciemu māju logi vērsti uz pagalmu...

Bieži ceļa malā redzami ar rupja brezenta pārvalku pārklāti galdi, uz kuriem izlikti pārdodamie keramikas izstrādājumi, trauki un vāzes. Tomēr gandrīz vai uz katra tāda galda atrodas vieta arī lielākām vai mazākām Konfūcija figūriņām. Tātad esam zemēs, kas lepojas ar slavenā novadnieka vārdu. Uz ceļa visur neatslābstoša kustība un rosība. Jau klāt Cjufu. Ļoti mājīga, sena un vienlaikus rosīga neliela pilsētiņa. Runā, ka dzīve šeit apstājusies... Tam tomēr negribētos piekrist. Šeit laiks vienkārši plūst citādāk. Laiks šeit kļūst telpisks un blīvs. **Cjufu pilsētā laiks pārklāj, palēnina tempu, piepilda un ārstē.** Tā tik tiešām ir vēsturiska vieta, kas piesātināta ar seniem, gandrīz dievišķiem izstarojumiem jeb emanācijām. Seno pilsētu apjož valnis, un tajā atrodas vairums mītnu vai tempļu, kas saistīti ar Konfūcija vārdu. Šeit liegta būvniecība un celtniecība. Aiz mūra – mūsdienu pilsēta, kas attīstās un būvējas...

Konfūcija templis 孔廟 pārsteidz ar saviem izmēriem. Šeit katra lieta apliecina un caurstrāvo mīlestību un cieņu. Viss ir īsts, nozīmīgs un vērtīgs. Konfūcija māja 孔府. Ēdamistaba. Sieviešu apdzīvotā mājas daļa. Telpa, kurā

Konfūcijs dzimis. Gide lepna par savu darbu, kā arī par savām plašajām un dziļajām zināšanām. Par Lielo skolotāju viņa gatava stāstīt un stāstīt. Seko piesātināts stāsts par Konfūcija dzīvi un radošo posmu ap 700. gadu pirms Kristus dzimšanas. Celtnes un piemiņas vietas ir daudzkārt pārbūvētas un rekonstruētas, postas un lolotas. Saglabājušies arī daži Kultūras revolūcijas pāridarījumi, piemēram, rēta akmens stēla. Vēl varētu piebilst, ka suvenīru tirgotājiem daudzajos veikaliņos un stendos var būt tāds pats uzvārds kā Konfūcijam 孔子, ko varētu latviskot kā Kun vai arī Kon... 2009. gadā Konfūcija kā visu ķīniešu Lielā skolotāja 2560. dzimšanas dienā tika izdots "Konfūcija ģimenes reģistrs", kas ir pasaulē lielākais genealogiskais koks, kurš iekļauj 88 paaudzes. Pēc speciālistu vērtējuma, pasaulē ir vairāk par 3 milj. cilvēku, kuriem ir tāds pats uzvārds kā Konfūcijam un kurus ar Lielo skolotāju vieno radniecīgas saites...

Varbūt mums nav tik viegli formulēt savas izjūtas Ķīnā un pasaulē visvairāk cienītā ķīnieša – Lielā skolotāja – dzimtenē. Tomēr grūti izskaidrojamā veidā šeit noteikti izjūtam spēcīgo, maigo un visu aptverošo strāvojumu. No dāsnā Konfūcija mantojuma vēlos pakavēties pie šādas viņa domas: **trīs lietas nekad neatgriežas – laiks, vārds, iespēja... Tāpēc – nezaudē laiku, izvēlies vārdus un nepalaid garām izdevību...**

Par šo braucienu tika domāts daudzkārt, un tomēr priekšlikums nāca strauji un negaidīti. Mēs abi ar Gaļinu izmantojām šo laiku un iespēju. Par pārdzīvoto centos runāt saviem vārdiem, dziļi dvēselē jūtot notikuma neatkārtojamo 1998. gada decembra gaisotni, kad mans un manas dzīvesbiedres Gaļinas galvenais uzdevums bija LR vēstniecības ĶTR pamatos iemūrēt pirmos akmeņus. Ik dienu saskārāmies ar konkrētām lietām, vienmēr domājām, kā atrisināt to vai citu jautājumu. Uz Lielā skolotāja personību bija jāpārslēdzas, gandrīz vai esot lidmašīnā ceļā no Beidzjinas uz Dzjinaņu 濟南. Centāmies pastāstīt, kā izjutām šo unikālo tikšanos ar Lielā skolotāja dzimteni, jo vēlākajos dzīves gados Ķīnā, kad tā tika apmeklēta vairāk nekā 20 reīžu, šāda iespēja vairs neradās... **8 9**

13.12.1998. Taksometrs Dzjinaņā. Lidmašīna. Taksometrs Beidzjinā, un ap plkst. 9.00 atkal esam mūsu mājās – viesnīcā "Kempinski". Dzjinaņā cēlāmies plkst. 3.00, tāpēc Beidzjinā diena tāda kā saburzīta. Esot nomodā, nav īsti spēka, cenšoties aizmigt – tomēr neizdodas... Izlemjam iziet pastaigā turpat pie "Kempinski" viesnīcas... Tavu brīnumu – uz aizsalušā ezeriņa spoguļgludā ledus – viens zemledus makšķernieks pie otra. Tātad arī ķīniešiem šāda aizraušānās nav sveša. Arī vēlākie novērojumi to apliecināja. Ķīniešiem pa prātam gan ziemas makšķerēšana, gan arī vasaras cope...

8

9

15.12.1998. Tiekamies ar lietuviešu kolēģiem. Mūs interesē nākamā vēstniecības telpu īres līguma slēgšanas jautājumi. Mums nepieciešama konsultācija. Lietuviešu kolēģi dalās ar mums savā pieredzē. Pēdējās dienas vairs neizmanojam Beidzjinas takšu pakalpojumus. Sēžos pie mūsu auto stūres un nesteidzīgi un uzmanīgi iegaumēju un apgūstu mums nepieciešamos maršrutus. Ķīnas galvaspilsētas satiksmes plūsma man nešķiet pārāk agresīva un izdodas tai piemēroties...

“Kempinski” viesnīcā mūs moka gluži neciešams karstums. Otra lieta – jau sen gribas pašu rokām pagatavot mums pierasto ēdienu. Tomēr mums nav savas virtuvītes un atliek tikai pacietīgi gaidīt, kad beidzot tiksīm pie savām telpām...

16.12.1998. Jau ceturto reizi ierodamies Saņlituņ diplomātiskajā rajonā, kur mums uzstājīgi prasa, kas vēl būtu jānomaina vai arī jāsamontē. Tā nu pirms mūsu pārcelšanās uz jaunajām telpām lūdzam nomainīt vannu, nociklēt parketu un dažās telpās nobalsināt sienas. Šo telpu iepriekšējā īrniece bijusi nelielas Dienvidaustrumāzijas valsts Brunejas vēstniecība. Bruneja – attīstīta industriāla valsts ar augstu dzīves līmeni, kuras ekonomikas galvenā nozare ir naftas ieguve. Lai kā tas arī būtu, vēstniecības vajadzībām nepieciešamās telpas mūs apmierināja. Bez tam Beidzjinas kartē Saņlituņ rajons ir ērts un labi atpazīstams...

17.12.1998. Tiekamies ar ĶTR ĀM Administratīvā departamenta darbinieci un spriežam par telpu īres līguma teksta galīgo variantu. Protams, ir dīvaini dzirdēt, ka pēc Ķīnā pieņemtās kārtības platības uzmērīšana notiek, ieskaitot sienu biezumu, logu nišu platumu, pusī trepju telpas platības u. c. Ja līgums tiks sastādīts pēc šādiem noteikumiem, mums vēl nāksies maksāt par aptuveni 40 kvadrātmetriem lieku tūkstoti ASV dolāru. Azerbaidžānas un Lietuvas vēstnieki mūs jau par to informējuši un brīdinājuši, ka pārliecināt ķīniešu ierēdņus par citu pieeju ir pilnīgi bezcerīgi...

20.12.1998. Jau tuvu Ziemassvētki. Mēs caurām dienām esam kustībā, risinot vēstniecības telpu, kā arī citus birokrātiskus jautājumus... Ierodamies savā viesnīcas istabā, un – tavu brīnumu – istabā ienesta milzu podā augoša Vācijas rotām izrotāta eglīte... Negaidīti un aizkustinoši... “Kempinski” viesnīcas hallē ķīniešu pianistes izpildījumā skan kopš bērnības pazīstamās Ziemassvētku melodijas... Uz sienām Salaveča zīmējumi... Turpat halles kioskiņā – pat piparkūkas... Tomēr Ziemassvētki Ķīnā netiek plaši svinēti. Citādi tas ir piecizvaigžņu viesnīcās, kur apmetušies viesi no Rietumu pasaules...

21.12.1998. Ar Latvijas ĀM saskaņojam Jaungada atvaļinājuma jautājumu. ĶTR ĀM iesniedzam notu par to, ka līdz 5. janvārim būšu atvaļinājumā, un 21. decembrī izlidojam uz Harbinu. Šeit mūs sagaida saulains, dzidrs un

auksts rīts: minus 18 grādi... 30-vietīgā "JAK" pusotras stundas lidojums, un lidmašīna jau meklē un atrod nosēšanās joslu.

31.12.1998. Pēdējā gada dienā mēģinām summēt aizejošā gada notikumus... Tīģera gads 虎年 tik tiešām bijis visai tīģerisks. Pirmā šī gada puse pagāja Viļņā, LR vēstniecībā Lietuvā. Darbs un dzīve Lietuvā mums no daudziem aspektiem ļoti patika. Tomēr jau 1998. gada sākumā ienāca signāls, ka no šī gada vasaras vidus būs Ķīna. Tas jau ir cits stāsts, kas saistīts ar manām ķīniešu valodas studijām un profesionālo interesi par šo valsti. Abi ar kundzi Gaļinu pieņēmām šo izaicinājumu, un izrādījās, ka bija nepieciešama vesela vasara, lai tam sagatavotos... Pēdējie trīs gada mēneši pagāja Beidzjinā stresaini un nervozi, piepildīti ar birokrātisku un diplomātisku darbu. Vienlaikus arī ar saistošu iepazīšanos ar Ķīnas galvaspilsētas vēsturi, kas sniedza daudzas interesantas atziņas un padziļināja mūsu izpratni par Ķīnu – runājot gan par pagātni, gan arī par mūsdienām. Gada pēdējā dienā, pa Vladivostokas dzīvokļa loga vērojot Ērgļa sopku, acu priekšā iznira šeit vadīto gadu kaleidoskops. Man tuvā Tālo Austrumu universitāte, izcilā Piejūras novada pazinēja V. Arsenjeva iedvesmotie ceļojumi Piejūras novadā, kā arī neaptverami plašajos Tālajos Austrumos – ar Blagoveščenskas, Habarovskas, Petropavlovskas-Kamčatskas, Komandoru salu, Magadānas un Jakutskas apmeklējumu un spilgtajiem iespaidiem... Tas viss ir bijis, un tas pieder mums kopā ar manas dzīves tuvāko cilvēku Gaļinu... Mums abiem priekšā ir 1999. gads, kas paies, divatā nodrošinot LR vēstniecības ĶTR darbu... Mēs esam tam gatavi...

Darbs Latvijas Republikas vēstniecībā ĶTR (1999–2000)

01.01.1999. Jaunajā Zaķa gadā 兔年 ieslidējām Paņinu dzīvokli Vladivostokā. Gaļinas māsas Inas ģimene mums vēl sekmes Latvijas diplomātiskās misijas turpmākajā darbā. Mēs abi ar Gaļinu viņas māsas ģimenei vēlam panākumus Tālo Austrumu universitātes pedagogu darbības laukā.

Mums abiem Beidzjinā jau nedaudz iestaigāta taka, un tomēr labi saprotam, ka noteikti saskarsimies arī ar jaunām un nepazīstamām lietām. Izejam pastaigāties. Ārā svilina negants vējš, kas pūš konsekventi – no ziemeļiem, no Habarovskas – vienā un tajā pašā virzienā cauru ziemu. Tas stipri turas atmiņā kopš Vladivostokā nodzīvotajiem gadiem. Kad pūš šāds vējš, reizēm jāiet uz priekšu, sagraizoties sāniski, jo vējš vienkārši svilina vaigus. Pastaiga īsa.

02.01.1999. Dzīvespriecīgais svētku garastāvoklis nedaudz pieplacis. Atvadas nav salīdzināmas ar tikšanās priekiem. Jau sēžamies vilcienā Vladivostoka–Habarovska. Garām nozib labi pazīstamās Sedanka, Okeanskaja, Sadgorod un citas piepilsētas stacijas. No rīta esam Habarovskā, kur mūs sagaida mīnus 28 grādu sals. Pēc pāris stundām izlidojam uz Harbinu. Pusotras stundas lidojums, un jau sēžamies biežā Beidzjinas miglā. Rēķinot visu kopā, šoreiz ceļā esam pavadījuši veselu diennakti. Esam iespaidu pilni un arī saguruši..

04.01.1999. Vēstniecībā uz galda milzīgs žūksnis apsveikumu. Jaunajā gadā sveic kolēģi – Latvijas vēstnieki citās valstīs. Daudz Beidzjinas diplomātiskā korpusa vēstnieku apsveikumu. Nav aizmirsuši arī draugi. Kad paņem rokās tuvo cilvēku apsveikumus, tie ir jauki, silti un aizkustinoši brīži. Arī e-pastā vairāki desmiti vēstuļu.

05.01.1999. Pēc atgriešanās no Vladivostokas noguļam veselas 12 stundas. Tomēr no rīta jau sākam rosīties. Pirmkārt – no vēstniecības rēķina pārskaitām maksu par viesnīcas “Kempinski” istabas īri 1998. gada decembrī, kā arī par telefona lietošanu šajā laikā. Vakarā programmā “nauda” iekļaujam veikto tēriņu čekus.

06.01.1999. Centrālajā telegrāfā maksājam par interneta pakalpojumiem un kājām dodamies uz Beihai Gunjuaņ 北海公园 parku. Beihai – burtiskā tulkojumā “Ziemeļu jūra”. Kaimiņos atrodas Džunhai 中海 (“Vidus jūra”) un Naņhai 南海 (“Dienvidu jūra”). Īstenībā nosauktās “jūras” ir cilvēka roku veidoti ezeri, un tas ir imperatora dārzs, kas atrodas uz ziemeļrietumiem no Aizliegtās pilsētas 紫禁城. Tas ir viens no lielākajiem Ķīnas dārziem, kurā ir daudz vēsturiski nozīmīgu celtnu. Juaņ 元, Min 明 un Cjin 清 dinastijas laikā, līdz pat 1911. gadam tas bija imperatora parks, kas bija saistīts ar Aizliegto

10

11

pilsētu. 1925. gadā tas tika atklāts plašai publikai. Beihai ezers aizņem vairāk par pusi parka teritorijas. Ezerā slienas Cjunhua 琼华 sala. Uz salas atrodas ar saules, mēness un liesmas gravīrām dekorētā Baltā stūpa Baita 白塔, ko iznīcināja 1679. gada zemestrīce un kas nākamajā gadā tika atjaunota. Stūpa cieta arī no 1976. gada zemestrīces un atkal tika atjaunota. Uz ziemeļiem no parka atrodas Cjeņhai 前海 ezers, uz dienvidiem – Džunhai 中海 ezers. Abu minēto ezeru krastos esošajās celtnēs dzīvo ĶTR augstākā vadība.

Beihai parks, tāpat kā daudzi Ķīnas dārzi, tika veidots, atdarinot dažādu Ķīnas reģionu gleznainās vietas un arhitektūras objektus. Slavenie Handžou 杭州 un Sudžou 苏州 paviljoni un kanāli tika izmantoti par iedvesmas avotu imperatora dārzu veidotājiem. Tieši tādēļ daudzas šī parka celtnes un ainavas ir patiesi

ainaviskā dizaina šedevri, kas liecina par lieliskām arhitektūras iemaņām un stilu, kā arī tradicionālā ķīniešu dārza veidošanas bagātību. Šajā janvāra dienā salts vējš pluina sēru vītolu bārkstis. Ezeru virtene ar tradicionālajām celtnēm, pilnīgs miers un klusums, turklāt pašā Beidzjinas centrā – tas viss liek aizmirst ikdienas rūpes un pārnes apmeklētāju citā brīnišķīgā pasaulē. Lai ienirtu šajā tik ķīniskajā pasaulē, nav jābrauc tālu, nav jātērē spēki un laiks, bet jādodas senās pilsētas centra virzienā, un jau parka apkaimē viss pieklust un cilvēks ir sagatavojies uzņemt tās pasaules iespaidus, kas vēsturiski bija pieejama imperatoram un viņa izredzētajiem. Iedami gar ezeru krastu, pavadījām kādas četras lieliskas, atveldzējošas stundas un atgriezāmies vēstniecībā. Arī turpmākajā darbā – jau citos gadalaikos – daudzkārt atgriezāmies Beihai parkā, kas mums vienmēr sniedza atelpu un uz vairākām stundām atbrīvoja no “nemierā dunošās pilsētas” kņadas, burzmas un steigas. **10 11**

07.01.1999. Pēc Vladivostokas ceļojuma esam tiktāl atguvušies, ka jau apmeklējam sporta zāli un peldbaseinu. Proti, esam optimālā darba formā. ĶTR ĀM diplomātiskajam servisam pārskaitījām 10 000 USD – telpu remontam un citiem izdevumiem. No Latvijas Republikas ĀM pienācis norādījums – līdz 15. janvārim izsūtīt “1998. gada finanšu atskaiti”.

08.01.1999. Nogāju “Kempinski” garāžā un konstatēju, ka jāmaina mūsu auto akumulators. 477 juaņi, un jauns akumulators rokā. Mūsu ĀM tiek spriests par nākamā vēstnieka kandidatūru. Mazs komentārs – esmu ieradies Beidzjinā ar mandātu atvērt Latvijas Republikas vēstniecību ĶTR. Mans oficiālais statuss “charge d'affairs”, kas diplomātu žargonā būtu “šaržs” vai literārā valodā “pilnvarotais lietvedis”. Līdz ar to mana nākotne nav īpaši skaidra. Vai es šeit, Ķīnā, strādāšu gadu vai arī dažus mēnešus un mani nomainīs citi kolēģi. Protams, abi ar kundzi spriežam par šo lietu un nonākam pie elastīga kompromisa, un pieņemam – gan atgriešanos Latvijā, gan arī darba turpināšanu... Kā būs, tā būs...

09.01.1999. Ir nedēļas nogale. Sēžamies savā auto un braucam uz Beidzjinas rietumu malu, uz Badaču 八大处 klosteru kompleksu. Šajā vietā var priecēt acis un dvēseli, vērojot veselus astoņus budistu klosterus un svētvietas. Atrodam uz kartes, kā būtu jābrauc, un dodamies ceļā. Badaču klosteri: Čanaņsi 长安寺, Linguansi 灵光寺, Saņšanaņ 三山庵, Dabeisi 大悲寺, sieviešu klosteri Luncjuanaņ 龙泉庵, Sjandzjiesi 香界寺, Baodžudun 宝珠洞, Dženguosi 正果寺.

Badaču ir pievilcīga vieta apmeklējumiem visa gada garumā. Šeit ir patikams klimats, vasarā vēsi, bet ziemā salīdzinoši silti. Apmeklētāji pastaigājoties var virzīties no viena dievnama uz nākamo, izbaudīt lieliskās ainavas un priecāties par retām augu sugām. Dažiem augošiem kokiem ir vairāk nekā 600 gadu, bet tie joprojām krāšņi zaļo. Septembrī un oktobrī galvaspilsētas

iedzīvotāji un viesi iemīlojuši šeit ierasties uz tā dēvētajiem Sarkano lapu svētkiem 红叶节, proti, uz to laiku, kad visa augu valsts sapošas spilgtās rudens krāsās. Tas atgādina ridzinieku tradīciju septembrī apmeklēt Siguldu, lai "Vidzemes Šveicē" izbaudītu rudens apgleznoto Latviju. Lai arī mūs šķir kilometru tūkstoši un kultūras ir visai atšķirīgas, tomēr, ja ir vēlēšanās, iespējams saskatīt līdzīgas vai pat analogiskas tradīcijas.

Mēs šeit ieradāmie ziemas vidū, kad krūmi nometuši savu lapojumu un dīķi un dīķīši pārklājušies ar spožu ledu. Šajā vietā itin bieži var ieraudzīt gan mūkus, gan mūķenes, kas raksturīgi gērbusies. Īpaši duras acīs tas, ka gan vīriešu, gan sieviešu kulta kalpi ir ar pilnīgi vienādām frizūrām. Proti, mati ir noskūti uz nulli. Sejās līdzsvarota apgarotība, un starp viņiem notiek nesteidzīga saruna vai domu apmaiņa. Gan Ķīnas, gan citu zemju tūristi izbauda šīs vietas izcilo arhitektūras pieminekļu nevainojamās, neparastās proporcijas. Piemēram, mūsu skatieni īpaši ilgi kavējas pie daudzu stāvu augstās pagodas, kas izskatās kā izkāpusi no ķīniešu akvareļa. Celtniecības materiālam tāds gaisīgums, ka liekas – akmenim nemaz nav svara. Celtne uz kalnu un pakalnu, pat debesu fona slienas graciozi un krāšņi. Paši uzkāpjam līdz 1650 m atzīmei un pēc kāda laika lēnītēm nokāpjam lejā. Svaigā kalnu gaisa uzlādēti un reizē tīkami noguruši, dodamies atpakaļ uz vēstniecību...

11.01.1999. Gatavojam "LR vēstniecības ĶTR 1998. gada finanšu atskaiti". Netiekam gudri – kāpēc atskaitē juaņu summa ir divas reizes lielāka, nekā vajadzētu būt. Zvanām Laurai Trēgerei un noskaidrojam, ka juaņu ailē bija jāieraksta mīnusa zīme. Tas bija aizmirsies. Atskaite pilnīgā kārtībā, un varam to sūtīt ĀM. Mana Gaļina pēc vairāku dienu mērķtiecīga darba pie finanšu atskaites gluži pelnīti lasa detektīvu...

12.01.1999. 1998. gada finanšu atskaite izsūtīta uz Rīgu. Klāt ziņa par Latvijas Republikas vēstnieku sanākumi no 8. līdz 12. februārim. Būs jābrauc uz Rīgu...

13.01.1999. Beidzjinā ierodas SIA "Tranzīta biznesa informācija" pārstāve ar uzdevumu sagatavot Latvijas-Ķīnas tranzīta biznesa informāciju. Pieslēdzos šim darbam, un ar Beidzjinas un Tieņdzjinas pārstāvjiem gatavojam pasākuma programmu. Pastaigā viesnīcas apkaimē konstatējam, ka velk ass un auksts vējš. Beidzjinā ziemīgi...

14.01.1999. Atnāk datoru meistars un konstatē, ka mūsu datorā vīruss sajaucis programmas. Dators tiks labots. Braucam uz Saņlituņ 三里屯 diplomātisko rajonu, lai redzētu, kā virzās nākamās Latvijas Republikas vēstniecības ĶTR telpu remonta darbi. Strādā liela celtnieku brigāde, un darbi acīmredzot tiek darīti.

15.01.1999. SAS izpērkam aviobiļetes – uz Rīgu un atpakaļ. Saņlituņ pasūtām pārbīdāmo sienu, konsulārās telpas leti un stikla sienu.

16.01.1999. Atkal ir nedēļas nogale, un mēs turpinām tālāk iepazīt Beidzjinu. Šoreiz uz Sjanšaņ 香山 parku, kas ir viens no pazīstamākajiem un skaistākajiem Beidzjinas parkiem. Tas atrodas Beidzjinas ziemeļrietumos, Sjišaņ 西山 kalnu atzarojumā. Šis parks tika izveidots Dzjiņ 金 dinastijas laikā 1186. gadā. Vēlākajos gados, Cjin 清 dinastijas laikā, imperatora Cjeņ Luna 乾隆 valdīšanas gados tika izveidoti jauni paviljoni un lapenes, kā arī tika paplašināts parks. Īsumā pakavēsimies pie lamaistu klostera Džaomia 昭庙, kā arī Liulita 琉璃塔 pagodas.

Tibetas lamaistu klosteris Džaomia tika uzbūvēts 1780. gadā kā pančēnlamas rezidence viņa Beidzjinas apmeklējumos un vizītēs pie viena no visvarenākajiem Padebešu impērijas imperatoriem Cjeņ Luna. Ķīnieši saka: “Ceļš uz svētvieta nevar būt viegls.” Kāpiens kalnā to apliecina pilnā mērā. Parkā ir vairāki ceļi, kas ved uz kalna virsotni. Virzoties vairāk pa labi, var nonākt pie minētā lamaistu klostera. Bet var arī izvēlēties citu taku, kas pilnīgi noteikti priecēs ar ainavām vai miniatūrām lapenītēm, kuras atklāj citu ne mazāk skaistu kalna rakursu. Šodien kopā ar ceļu turp un atpakaļ šajā izbraukumā pavadām septiņas stundas.

Apsteidzot notikumus, vēlos uzsvērt, ka šo parku mēs abi ar sievu tā iemīlējām, ka pirkām mēneša biļetes un kāpām Sjanšaņ kalnā pat divas reizes mēnesī, turpinot kāpt kalnā arī rudens un ziemas mēnešos. Visērtākā kalnā kāpšana bija darbdienās, kad mums, strādājot Sjiņhua 新华 aģentūrā, deva brīvdienas. Tomēr par žurnālista darba periodu stāstīšu tieši šim posmam veltītajā sadaļā.

17.01.1999. Manai Gaļinai kā profesionālai bioloģei un vairāku Klusā okeāna ekspedīciju dalībniecei vienmēr ir interese iepazīties ar attiecīgās valsts dzīvnieku pasauli. Viņa ierosina apmeklēt Beidzjinas zooloģisko dārzu 北京动物园. Esam noskaidrojuši, ka zoodārzs atrodas Sjidžimeņ 西直门 rajonā, un arī to, ka dzīvnieki galvenokārt pārstāv Ķīnas faunu. Zooloģiskā dārza teritorija, tāpat kā vairums Beidzjinas parku, veidota kā klasisks ķīniešu dārzs. Šeit pamīšus apskatāmas puķes un Ķīnas krūmāju briķšņi. Nelielas birzītes, arī pļaviņas un katrā ziņā diķi un pauguri ar voljeriem un paviljoniem.

Viena no visvairāk apmeklētajām zoodārza dzīvnieku sugām pilnīgi noteikti ir lielā panda 熊猫 jeb bambusa lācis, saukts arī par plankumaino lāci. Šis dzīvnieks mīt Sičuanas provincē 四川省 un Tibetā 西藏. Kopš XX gs. panda ir sava veida Ķīnas simbols. Vasarā panda dodas kalnos un mēdz uzrāpties līdz 4000 m virs jūras līmeņa. Panda pārtiek gandrīz vai tikai no bambusa dzinumiem, dienā patērējot līdz 30 kg bambusa dzinumu. Protams, mēs ilgi kavējamies pie šiem lēnīgajiem un ne pārāk aktīvajiem dzīvniekiem, atceroties, ka tie

sastopami tikai un vienīgi Ķīnā. Īpaši aizkustinoši ir mazuļi, kas neveikli rāpo pa savu mammu mugurām. Guloša panda var pat likties kā cilvēka roku darināta lelle. Ja tikai tā pēkšņi nesāk rostities, un tad viss skaidrs. Ļoti iespaidīgs bija bikšains klinšu ērglis, kas, protams, skuma savā būrī, izolēts no dzimtās stihijas – debesu plašumiem... Redzējām arī ķīniešu dzejnieku apdziedātās garkājainās dzērves. Tāpat bija izdevība tuvumā pavērot Tibetā mītošos jakus, kam pavēderē varens blāķis rupjas vilnas. Katram, kam ir interese ielūkoties Ķīnas dzīvnieku pasaulē, var ieteikt atrast brīvu brīdi un apmeklēt šo Beidzjinas parku, kas vienlaikus ir arī zooloģiskais dārzs.

19.01.1999. Pēc vairāku stundu darba pie datora izgājām nelielā pastaigā. Brīžiem uzpūš ļoti stipras vēja brāzmas. Pa gaisu lido papīri, celofāna maisiņi un ēdiena konteineriši. Negribas apgalvot, ka Beidzjinas iedzīvotāji nerūpētos par savas pilsētas tīrību. Centrs un galvenās ielas noteikti ir nevainojamā kārtībā... Tomēr dažus soļus tālāk no galvenajiem prospektiem realitāte ir pavisam cita.

Pār Beidzjinu nolaižas nakts. Kāda laime! Beidzot zem mūsu loga vairs nestrādā pāļu dzinējs. Pirms kādām divām nedēļām aiz "Kempinski" viesnīcas, tieši iepretim mūsu logiem, tika uzsākta gājēju tiltiņa būve pāri nelielam kanālam. Darba duna nerima ne dienu, ne nakti. Tāpēc esam laimīgi, ka beidzot iestājies nakts miers...

20.01.1999. Dienas kārtībā jaunā, 1999. gada, darba plāna sastādīšana. Manā rīcībā ir paraugs un galvenā lieta – pieskaņoties kopīgajam plānam, rēķinoties ar Ķīnas specifiku. Strādāju gan pirms, gan pēc pusdienas un ceru, ka "pirmais lasījums" šodien būs gatavs.

22.01.1999. Abi ar Gaļinu dodamies uz IKEA veikalu lūkot mēbeles mūsu vēstniecības telpām. Zviedru mēbeļu kvalitāte – brīnišķīga. Materiāls – galvenokārt Latvijā labi pazīstamā priede. Cenas augstas. Viss būtu labi, tikai man šķiet, ka zviedru mēbelēm nav dvēseles. Tā ir ļoti personīga sajūta. Lai kā tas arī būtu, tomēr abi piekrītam mēbeles pirkt šīnī veikalā un zviedru mēbeļu klāstā ceram atrast kaut ko tādu, kam arī latviskā skatījumā tomēr būs dvēsele...

23.01.1999. Klāt sestdiena, un mēs turpinām tālāku Beidzjinas izpēti. Šoreiz stūrējam uz Beidzjinas rietumu stūri, Haidieņcju 海淀区 rajonu, lai iepazītos ar Juaņminjuaņ 圆明园 parku. Šim Beidzjinas parkam izteikts šāds raksturojums: "Traģiskā Rietumu un Austrumu tikšanās." Kāpēc tā? Mēģināsim tikt skaidrībā. Uz rietumiem no šī parka atrodas slavenais Jihejuaņ 颐和园 parks. Mūsu šīs dienas izpētes objekts sastāv no trim dārziem: Juaņminjuaņ (Pilnīgas skaidrības parks), Čančuņjuaņ 长春园 (Ilgā pavasara parks), Cjičuņjuaņ 绮春园 (Brīnišķīgā pavasara parks). Vislielākā uzplaukuma gados šajā parkā bija vairāk par simt ainavisku un arhitektūras kompleksu. Vairāk nekā 800 pilīm un paviljoniem vārdu bija devis imperators.

Šo parku imperators Kansji 康熙 dāvināja savam dēlam, un 1709. gadā imperators parka nosaukumu pašrocīgi uzrakstīja uz dēliša pie ieejas parkā. Vēlāk tas kļuva par imperatora parku.

Dažas parka ainavas tika izveidotas Dzjannaņ 江南 stilā (ar nosaukumu “Dzjannaņ” domātas zemes, kas atrodas uz dienvidiem no Jandzi upes), citas ainavas tika veidotas seno parku stilā, kas apdziedāti senās poēmās un apjūsmoti nostāstos. Šeit tika izveidoti dārzi un parki visos Ķīnā jeklad kultivētajos veidos un stilos.

Parka ziemeļu daļā tika veidotas Eiropas stila celtnes. Parka slava sasniedza Eiropu, un šis parks ietekmēja Versaļas dārzu plānošanu un izveidošanu.

Atbilde uz iepriekš izskanējušo jautājumu par traģisko Austrumu un Rietumu tikšanos šinī parkā: 1860. gadā Lielbritānijas un Francijas apvienotie spēki ieņēma Juanminjuan 圆明园 parku un, pirmkārt, to izlaupīja, otrkārt, to nodedzināja... 150 gadu garumā rūpīgā darbā veidotais parks tika iznīcināts. Pēc tam Ķīnas imperatori parku daļēji atjaunoja. Savukārt 1900. gadā parku pilnībā iznīcināja astoņu Eiropas valstu apvienotā armija...

Tieši Eiropas stilā veidoto parka celtnu drupas saglabātas ruīnu veidā. Un šajā vietā katrs parka apmeklētājs iegrimst pārdomās par laikiem, kariem, likteņiem un civilizāciju saskares notikumiem. Arī mūs abus pārņēma līdzīgas domas. Turpmākajos Beidzjinas dzīves un darba gados mēs vairākkārt atgriezāmies Juanminjuan parkā. Šāds apmeklējums vienmēr bija ne tikai nedēļas nogales pastaiga, bet arī Eiropas celtnu drupu rosinātā pagātnes notikumu apcere.

25.01.1999. Dienas kārtībā – telefona ievilkšanas jautājums jaunajās vēstniecības telpās. Nākas apmeklēt vairākas adreses, turklāt Beidzjinas mērogos. Uzskatāmāk mērogus palīdz izprast īss Čanaņdzjie 长安街 – Beidzjinas galvenās ielas – raksturojums. Šī iela stiepjas caur galvaspilsētu 40 km garumā. Divu diplomātiskā darba gadu laikā, stūrējot mūsu auto, ielu visā garumā izbraucu neskaitāmas reizes, vienlaikus rūpīgi ieskatoties raksturīgajos Beidzjinas – Ķīnas galvaspilsētas – vaibstos...

Pienākuši daudzi pasta sūtījumi, arī no Latvijas.

27.01.1999. Austrumeiropas valstu vēstnieku klubs. Katrs vēstnieks raksturo savas valsts sadarbību ar Ķīnu. Rakstu uz ĀM par saviem vērojumiem minētajā saietā.

28.01.1999. Kopā ar Igaunijas pilvaroto lietvedi A. Birovu dodamies uz ĶTR Tirdzniecības palātas rīkotajām Pavasara svētku 春节 svinībām. Mīlzums cilvēku, skaļa mūzika, mikrofoni plēš ausis. Ķīniešiem pierasts lielos svētkos spēlēt krietni skaļāk, nekā tas notiek citur pasaulē. Turpinās iepazīšanās ar

Beidzinas diplomātiskā korpusa vēstniekiem. Kopā ar A. Birovu atgriezamijs "Kempinski". Pār Beidzjinu ripo skaists, pilns mēness. Uzknēbj viegls salinš. Rīt Ķīnā ierodas Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas delegācija.

30.01.1999. Nedēļas nogales izbraukums uz Taožantīn 陶然亭 parku. Parka nosaukumu iespējams pārtulkot kā "Jauka reibuma lapene" jeb arī "Patīkamu izjūtu un jautrības lapene". Juan 元 dinastijas laikā šinī vietā atradās sieviešu klosteris Cibeiaņ 慈悲庵 ("Žēlsirdības un līdzcietības klosteris"). 1695. gadā šeit tika uzcelts paviljons "Taožantīn", kura nosaukums aizgūts no Tan 唐 dinastijas izcilā dzejnieka Bo Džui 白居易 vārsēm "Pagaidi, kamēr briest dzeltēno krizantēmu vīns, un tad mēs kopā iebaudīsim un apskurbsim". Šis paviljons ir viens no četriem visslavenākajiem Ķīnas paviljoniem. Turpmāk iepazīsimies ar Ķīnas slavenākajiem paviljoniem:

- Aivantin 爱晚亭 "Vēlās mīlas paviljons", Čanša 长沙 pilsēta, Hunaņas prov. 湖南省;
- Husjiņtin 湖心亭 "Ezera sirds paviljons", Handžou pilsēta 杭州, Džedzjanas prov. 浙江省;
- Taožantīn 陶然亭 "Patīkamu izjūtu un jautrības paviljons", Beidzjina;
- Džuiventin 醉翁亭 "Vecā žūpas paviljons", Čudžou pilsēta 滁州, Aņhui prov. 安徽省. Patlaban parkā iespējams iepazīties ar desmit paviljoniem no deviņām ĶTR provincēm.

Taožantīn parkā pulcējās dzejnieki, rakstnieki, zinātnieki un Ķīnas patrioti. Vēlākajos gados šeit tikās "4. maija kustības" dalībnieki un revolucionāri – Li Dadžao 李大钊, Mao Džeduns 毛泽东, Džou Enļajs 周恩来 un citi. Ieskatīsimies Ķīnas vēstures un tālākās attīstības ļoti būtiskā laika posmā.

"4. maija kustība" sākās 1919. gada maijā un jūnijā, un tā bija vērsta pret Japānas iebrukumu un imperiālistisko valstu iejaukšanos Ķīnas iekšējās lietās. Šī kustība bija kā atbilde Parīzes miera konferences lēmumam neatdot atpakaļ Ķīnai Japānas okupētās Vācijas bijušās koncesijas Šaņdunas provincē. "4. maija kustība" iezīmēja būtiskas izmaiņas ķīniešu inteliģences uzskatos, proti, pārorientēšanos no tradicionālās kultūras uz Ķīnas vesternizāciju. Citi svarīgi aspekti – valstī sāka izplatīties sarunu valoda "baihua" 白话, aizsākās kritisks konfuciānisma ētisko normu un tradicionālās historiogrāfijas izvērtējums, tika izstrādātas jaunas izglītības prasības, tika aizsākts republikāniskās pārvaldes formas izvērtējums kopā ar jaunu politisku teoriju nacionālisma, sociālisma un sociāldarvinisma izplatīšanos u. c. Ķīnas studijas Maskavas universitātē nebija iedomājamas bez iedziļināšanās "4. maija kustības" motīvos un notikumu gaitā.

Cits jautājums tas, ka Taožantīn parkam, kuru apmeklējām, ir tik nozīmīga vieta šajā kustībā. Tāpēc ar patiesu interesi ieskatījāmies parka vēsturē. Dzest-

rajā janvāra gaisā nesteidzīgi soļojām pa likumotajiem parka celiņiem. Neatdarināmās, izcili raksturīgās lapenes, mākslīgās klintis, ezeriņi un dīķi, akmeņi iecirsta kaligrāfija. Katrs jauns celiņa pagrieziens nesa savu īpašo vēstījumu. Atmiņā iespaidies vecāks, pieticīgi un ziemas dienai viegli ģērbies vīrs, kas pie kailas, nomaļas parka sienas vingrinājās Beidzjinas operas āriju dziedājumos. Pilnīgi viens, bez neviena klausītāja, nesaudzējot balseni saltajā ziemas dienā. Pieņemu – gūstot patiesu baudījumu, vecais vīrs stiprināja savu varējumu. Pēc vairākām brīnišķīgām stundām šajā lieliskajā parkā pa jau pazīstamo Trešā loka 三环路 ceļu braucām uz viesnīcu “Kempinski”.

31.01.1999. Svētdien mūsu izbraukuma mērķis kopā ar LR Iekšlietu ministrijas delegācijas vadītāju V. Voinu ir Gulošā Budas templis Vofosi 卧佛寺. Šis templis atrodas Sjīšaņ 西山 kalnu piekājē, aptuveni 20 km no Beidzjinas. Templis ir neatņemama Beidzjinas arhitektūras sastāvdaļa, kas piesaista ļoti daudzus pasaules tūristu un tikpat lielā mērā ticīgo budistu uzmanību.

Templis tika uzcelts Tan 唐 dinastijas laikā, m. ē. VII gs. otrajā pusē. Galvenā tempļa relikvija bija sandalkokā griezts nirvānā iegrimis gulošs Buda. Tas arī vēlāk templim deva nosaukumu. Biežie ugunsgrēki bija par iemeslu tam, ka skulptūra nav saglabājusies. Juan 元 dinastijas laikā tika uzsākta tempļa rekonstrukcija, kas tika pabeigta 1321. gadā. Sandalkoka skulptūras vietā tika izlieta bronzas skulptūra, kas attēloja Budu nirvānā. Šajos darbos piedalījās ap 7000 amatnieku.

Galvenā tempļa relikvija arī mūsdienās ir gulošais Buda, kas tiek atzīta par lielāko gulošā Budas statuju Ķīnā. Skulptūras garums – 5,2 m, tās svars – 54 tonnas. Buda guļ uz sāniem, seja pagriezta uz dienvidiem, labā roka balsta galvu, kreisā atbalstās uz gurna.

Gulošā Budas templis slavens arī ar to, ka tajā aug divi sandalkoki. Pēc leģendas – sandalkoki atvesti no Indijas tajā pašā laikā, kad tika būvēts templis. Šie koki aug tikai dienvidos, un apbrīnojami ir tas, ka tie iedzīvojās Beidzjinas klimatā un izauga tik augsti. Mūsdienās “Vofosi” templis ir daļa no Beidzjinas botāniskā dārza 北京植物园. Templis ir ne tikai daļa no Beidzjinas arhitektūras, bet arī ticīgo budistu svētvieta.

Iepriekš minētā Latvijas delegācija Ķīnu apmeklēja pirmo reizi un bija ar mieru Beidzjinā apskatīt mūsu ieteikto tūrisma objektu. Izlēmām doties uz templi, kuru arī mums vēl nav izdevies redzēt. Tāpat kā citos gadījumos, ārkārtīgi patīkama bija pastaiga vidē, kur dabīgās kalnu nogāzes vai meža ieplaka harmoniski saplūda ar cilvēka roku veidojumiem – tā, kā to lieliski kopj ķīniešu dārzu tradīcija. Ar redzēto bijām apmierināti gan mēs, gan arī mūsu ciemiņi. Tāpat kā citos iepriekš minētajos gadījumos mūsu Beidzjinas dzīvē, mēs arī turpmāk apmeklējām šo svētvieta.

01.02.1999. Telefonu vīri pieslēdz telefonus jaunajās vēstniecības telpās. Pasūtām diplomātiskā servisa mikroautobusu un no mūsu viesnīcas "Kempinski" istabas uz jaunajām vēstniecības telpām pārvedam dažāda satura kastes, datorus, personiskās mantas. Četros mēnešos pierastā viesnīcas istaba, kā jau minēts – LR vēstniecība KTR – kļūst nepierasti tukša...

02.02.1999. Braucam uz tuvāko Mēbeļu namu lūkot biroja mēbeles jaunajām vēstniecības telpām. Remontnieki jau nolakojuši mūsu istabu parketu. Viss svaigs, spīd un laistās. Tikai – telpās valda skanīgs tukšums un nav nekā no nepieciešamā vēstniecības darbam. Mēbeļu namā izvēlamies divus rakstāmgaldus, divus krēslus un divus grāmatu skapjus, kā arī divus universāli izmantojamus dīvāniņus. Tuvākajā laikā strādāsim divatā, tāpēc ne uz ko citu arī nepretendējam.

03.02.1999. Gatavoju notu par LR vēstniecības KTR jauno adresi un manu prombūtni laikā no šā gada 6. līdz 13. februārim.

04.02.1999. Ar KTR ĀM diplomātisko servisu slēdzam līgumu par LR vēstniecības KTR telpām. Līgumā norādīts, ka mūsu telpu platība 233 m². Pēc mūsu mērījumiem, telpu platība ir 190 m². Iepriekš jau skaidroju – Ķīnā telpu platībā iekļauj logu ailu biezumu, trepju telpu kvadrāturu u. c. Viena kvadrātmetra cena – 25 USD, mēnesī – 5800 USD... "Kempinski" nakšņojam pēdējo nakti...

05.02.1999. Pērkam priekšnamaņa pakaramo. Pie jauno telpu logiem tiek uzstādītas žalūzijas. Atvadāmies no viesnīcas "Kempinski", kas 4 mēnešu un 10 dienu garumā bija mūsu mājas, kā arī LR vēstniecības KTR telpas...

06.02.1999. Deviņarpus stundu lidojums Beidzjina–Kopenhāgena–Rīga.

07.02.1999. Esmu I Meža kapos. Vēlos pakavēties pie saviem vecākiem. Uz baltā sniega vijas sveču liesmiņas. Mana pateicība vecākiem par visu sasniegto dzīvē. Darba mīlestību, mērķtiecību, spēku un izturību...

08.02.1999. LR ĀM dienesti. Vairākas tikšanās. Āzijas nodaļa... Kad 1991. gadā uzsāku darbu ĀM, mans pirmais uzdevums bija izveidot Āzijas nodaļu. Tiekos ar bijušajiem kolēģiem – M. Šteinu un L. Azarjanu. Mani urda nemiers, jo mana Gaļina Beidzjinā palikusi viena, bez mana pastāvīgā atbalsta...

09.02.1999. LR ĀM 1999. gada vēstnieku sanāksme. Par 1999. gada darba plānu referē M. Mora, rotāciju jautājumiem – I. Putniņa, par 1999. gada budžetu – J. Kārklīšs, par konsulārajiem jautājumiem – S. Mellupe. Blīva, piesātināta diena. Viss vēstniecības darba spektrs...

10.02.1999. J. Kārklīšs: "Līdz 1999. gada beigām LR vēstniecībā KTR, visdrīzāk, nebūs pat konsulārā darbinieka, nemaz nerunājot par citiem štata darbiniekiem." Ar runām uzstājas premjers G. Krasts, prezidents G. Ulmanis u. c.

12

Seko 1999. gada LR vēstnieku un pilnvaroto lietvežu “ģimenes bilde”. Pirmo un vienīgo reizi ar manu klātbūtni. **12**

11.02.1999. Sarunas ar nozaru ministriju pārstāvjiem. Tikšanās ar ārlietu ministru V. Birkavu, kas īsumā sniedz mana darba vērtējumu, kā arī pieņemumu par manu tālāko darbu Ķīnā.

12.02.1999. Iveta Šulce uzstājas ar lielisku referātu par Latvijas virzību uz ES. Tiekos ar ĀM valsts sekretāru M. Riekstiņu, kas arī domā, ka līdz gada beigām man būs jāstrādā vienam kopā ar dzīvesbiedri Gaļinu, kas jau apliecinājusi, ka sekmīgi tiek galā ar vēstniecības finanšu plūsmu.

13.02.1999. Lidojums Rīga–Kopenhāgena–Beidzjina.

14.02.1999. ĶTR galvaspilsētas lidostā mani sagaida tuvie cilvēki – mana Gaļina un jaunākais dēls Pēteris ar draudzeni Nadju. Es it kā mēģinu gulēt, tomēr nespēju aizmigt. Visas izjūtas – kā jau pēc tāla reisa. Tomēr vakarā

četratā ejam uz iemīļoto un ierasto uiguru restorāniņu, lai mielotos ar lieliski pagatavotu jēra gaļu uiguru gaumē.

15.02.1999. Izsaucam telefonu meistarū. Pēc neilga brīža – datoru meistarū. No “Kempinski” uz jaunajām vēstniecības telpām ar mūsu auto pārvedam sakrājušās mantas un velosipēdus. Izlemjam vēstniecībai iegādāties televizoru. Kamēr biju projām, no LR ĀM pienācis milzum daudz dokumentu un vēstuļu.

16.02.1999. Ķīna pēc lunārā kalendāra svin Jaunā gada iestāšanos. Šos svētkus ķīnieši sauc par Pavasara svētkiem 春节. Pēc šiem svētkiem Ķīnā patiesi ienāk pavasaris. Atceros, ka arī PSRS Tālajos Austrumos pavasara atnākšanu vietējie iedzīvotāji saista ar “ķīniešu Jauno gadu”, kā tas biežāk skan Eiropas valodās. Visu nakti būkšķēja petardes un tauta līksmoja...

Nolemjam paši ar mūsu auto doties uz Lielo Ķīnas mūri 长城. Brauciens attāluma ziņā apmēram kā līdz Siguldai. Uzbraucam līdz pēdējai stāvvietai. Tālāk – kājām. Redzamība lieliska. Raksturīgi, ka Beidzjinā arī ziemā samērā daudz saulainu dienu. Pagājusī nakts bija īstais sprādzienu laiks. Tomēr aiz tuvējiem kalniem petardes turpina paukšķēt. Pavasara svētku svinības turpinās. Lai arī Lielajā Ķīnas mūrī nekāpjām pirmo reizi, tomēr ik reizi saskare ar vienu no pasaules brīnumiem rada iekšēju kņudienū. Kalnu virtenes aiz vairākiem miglas klājieniem slēpj sevī neizteiktos stāstus par teiksmaino mūri. Pats kāpiens kalnā ir sava veida kalna enerģijas uzņemšana. Varbūt tieši tāpēc arī ķīnieši tik ļoti mīl to, kas modernā žargonā tiek saukts par trekingu jeb vienkāršākā mēlē – kāpšanu kalnā...

17.02.1999. Šodien mūsu mazdēlam Tommi otrā dzimšanas diena. Mazdēla piedzimšanu svinējām Viļņā 1997. gada 17. februārī. Izlemts doties uz Beihai 北海 ezeru pašā Beidzjinas centrā. Pavisam nesen rakstīju par mūsu pirmo šīs lieliskās vietas apmeklējumu. Mēs apgājām apkārt ezeram un nonācām Cjunhua 琼华 salā, kā arī pietuvojāmies Baltajai stūpai 白塔. Pēc nesenā iepriekšējā apmeklējuma varam pastāstīt dēlam un viņa draudzenei sīkāk par šīm Beidzjinas vēstures liecībām. Šoreiz daudzi cilvēki gērbušies svētku drānās. Turpinās Pavasara svētki. Vērojot cilvēkus, viena no pirmajām domām – cik aizkustinoši mierīgi un izturēti Ķīnā tiek svinēti svētki. Nekur nav manāmas mūsu svinēšanām raksturīgās pārmērības. Cilvēki pastaigājas, tērzē, klusē, izbauda svētkiem raksturīgo gaisotni. Vakarā šaurā lokā siltā un svinīgā gaisotnē svinam mūsu mazdēla Tommi dzimšanas dienu...

18.02.1999. Pirmo reizi Beidzjinā velosipēda seglos. Ne īpaši veiksmīgi, jo braucieni apgrūtina stiprs, auksts vējš. Līdz stadionam tomēr tieku un apdomāju, ka siltākā laikā uz šejieni varēsīm atbraukt divatā.

Bija nodoms apmeklēt Debesu templi 天坛, bet vēsais un vējainais laiks mūs no šī nodoma tomēr atturēja.

Vakarā visi četri – kopā ar jaunāko dēlu Pēteri un viņa draudzeni Nadju – bijām boulinga zālē un pat uzsplēlējām šo visiem pieejamo spēli.

19.02.1999. Vakarā ejam uz Beidzjinas operas 京劇 uzvedumu. Beidzjinas opera ir patiess Ķīnas nacionālā mantojuma dārgums. Beidzjinas opera kā patstāvīgs teātra žanrs radās un izveidojās Beidzjinā, tādējādi iegūstot šo nosaukumu. Jau aptuveni 200 gadu notiek Beidzjinas operas uzvedumi. Šī teātra žanra aizsākumi saistās ar XVIII gadsimtu, un “Dzjindzju” izveidojās no vairāku provinču, it īpaši Anhui provinces 安徽省, vietējiem drāmu uzvedumiem.

Ilgāku laiku Beidzjinas opera tika uzskatīta par masu izklaides mākslas formu. Tikai 1880. gadā, kad tika svinēta imperatores – atraitnes Cji Sji 慈禧 – 50 gadu jubileja, Beidzjinas operas teātra kolektīvi tika uzaicināti Ķīnas galmā demonstrēt savu varējumu. Vēlākos gados imperatora vasaras dārzā Jihejuan 颐和园 Beidzjinas operas uzvedumiem tika uzbūvēts īpašs triju stāvu teātris.

Beidzjinas opera kā teātra žanrs, kurā pārstāvēta senā Ķīnas teātra specifika, ieguvis plašu ķīniešu tautas masu atzinību. Šis teātra žanrs ir sintētiska māksla, kas sevī iekļauj kustības, akrobātiku, žestus un mīmiku. Grims Beidzjinas operā pārstāvēts kā atsevišķa, visai specifiska māksla, kurā katrai izmantotajai grima krāsai ir sava īpaša nozīme. Uz tādu īpašu teātra mākslas uzvedumu mēs arī ieradāmies 19. februāra vakarā. Gribētu piebilst, ka dziedājums ne vienmēr ir saprotams arī pašiem ķīniešiem. Tāpēc skatuves abās vai vienā pusē ārījas dziedājuma laikā skrien hieroglifu rinda ar īsu notiekošā izklāstu. Šajā uzvedumā pirmkārt daudz bija saprotams, tikai klausoties vien, un skrienošā hieroglifu rinda saprašanu atvieglināja vēl vairāk. Uzveduma otrā daļa bija pārstāvēta ar tradicionālo ķīniešu cirka mākslu un akrobātiku. Neatkārtojams bija uzvedums, kurā uz viena velosipēda sarūmējās turpat vai 20 cirka mākslinieku. Šādas spilgtas un piesātinātas mākslas iedvesmoti, kopā devāmies uz jaunajam LR vēstniecības ĶTR telpām, kas vienlaikus kļuva arī par mūsu mājokli.

21.02.1999. Ziemas apstākļos apmeklējām jau pazīstamo imperatora vasaras rezidenci Jihejuan 颐和园 parku, kur mūs sagaidīja Kuņmin 昆明 ezera aizsalušais spogulis. Tīrā ledus mirdzums, miers un klusums, nule pieminētais imperatrises Cji Sji Beidzjinas operas 京劇 triju stāvu krāšņā teātra celtne – viss, ko acs tver šajā Ķīnas valdnieku dārzā, sniedz neatkarojamu atbrīvotības un neparastas harmonijas izjūtu. Esam pateicīgi liktenim, ka četratā – kopā ar jaunāko dēlu Pēteri un viņa draudzeni Nadju – varējām ierasties šādā izcilā vietā.

Ir svētdienas priekšpusdiena. Pirms došanās ceļā esam izpētījuši karti un jau ripojam uz Ķīnas tautību muzejparku 中华民族园博物院. Atšķirībā

no daudziem citiem jau aprakstītiem parkiem, tempļiem vai pilīm, nule nosauktā muzejparka rašanās saistīta ar kādu ļoti mūsdienīgu notikumu. Tas tika iecerēts kā Beidzjinas 2008. gada olimpiādes nacionālā parka sastāvdaļa. Bez tam šis muzejparks apmeklētājiem eksponē Ķīnu kā daudzu tautību apdzīvotu valsti. 96% Ķīnas iedzīvotāju ir haņi 汉族, kas ir ķīniešu pašnosaukums. Pavisam Ķīnā dzīvo 56 tautas un tautības, kuras ķīniešu valodā tiek dēvētas par 少数民族, proti, mazākumtautībām. Muzejparks veltīts Ķīnā dzīvojošo tautu materiālajai un garīgajai kultūrai, un apmeklētāji var iepazīties ar šo tautu mājokļiem, mājokļu salmu, dakstiņu un citu celtniecības materiālu jumtiem, vigvamiem, etniskām dzirnavām, tiltiem, pat etniskiem virvju tiltiem, kā arī bungu torņiem, ūdens cēlājiem – riteņiem, laivām un, visbeidzot, ar dievnamiem un pagodām. Gandrīz visām Ķīnā dzīvojošajām tautām veltītā ekspozīcija ir kopijas, nevis autentiskas celtnes vai priekšmeti, kā tas ir mūsu Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā. Līdz ar to ieceres pamatā – etniskās materiālās kultūras atdarinājumi... Ķīnieši ir nepārspējami atdarināšanas meistari. Līdz ar to piedāvātā ekspozīcija paver iespēju iepazīties ar etniskajiem ciemiem, to arhitektūras īpatnībām, kā arī daudziem citiem jau pieminētajiem eksponātiem, no kuriem daļa var būt arī autentiski priekšmeti. Diena, kurā apmeklējam šo muzejparku, bija pavasarīgi silta un saulaina. Izstaigājām likumotos celiņus, kuru katrā jaunā pagriezienā atklājās cita ainava. Ar interesi lasījām īsos komentārus par attiecīgo mājokli vai eksponātu. Komentāros noteikti atrodamas ziņas par to, kurā Ķīnas provincē mīt attiecīgā tautība. Manā skatījumā, ja apmeklētājam ir interese par Ķīnā dzīvojošo tautu materiālo kultūru, tad šāds apmeklējums varēs sniegt atbildes uz daudziem jautājumiem. **13 14 15**

22.02.1999. Šodien izvadījām atpakaļceļā jaunāko dēlu Pēteri ar draudzeni Nadju. Viņi bija pirmie viesi mūsu vēstniecības jaunajās telpās. Visi kopā centāmies gan sapirkt nepieciešamo dzīvei, gan arī iedzīvoties šajās telpās, kur turpmāk ritēs mūsu diplomātiskās aktivitātes, kā arī būs mūsu mājoklis. Pirmā lieta – ĶTR ĀM pavisam netālu. Otrā priekšrocība – apkārt daudz vēstniecību. Tā ka diplomātisko aktivitāšu veikšana nebūs pārāk sarežģīta.

24.02.1999. Beidzjinā ieradies Nilss Dālmans – Latvijas goda konsuls Briselē. Viņš pats dzimis Šanhajā, un Nilsam Ķīnā daudz draugu. Viņš bija aktīvs LR un ĶTR attiecību normalizācijas procesa dalībnieks. Nilss bija klāt, kad pēc attiecību normalizācijas Beidzjinā pirmo reizi uzvijās Latvijas karogs. Nilsa šodien organizētajā pasākumā piedalās ĶTR Ārpolitikas institūta viceprezidents, laikraksta “Žeņmiņžibao” korespondents, kā arī ĶTR Mākslinieku savienības pārstāvis. Cilvēki zinoši un interesanti sarunu biedri. Diskusija krietni ievēlka.

13

14

15

25.02.1999. Pasākums Kubas vēstniecībā. Daudzi saieta dalībnieki jau pazīstami. Arī šoreiz diskusijā galvenokārt tiek raksturoti attiecīgās valsts kontakti ar ĶTR. Beidzinas telefonu pārvaldē kārtojam starptautisko sakaru pieslēgšanu. Vēl – braucam uz mēbeļu veikalu mainīt rakstāmgalda tumbu. Šodien aprit tieši pieci mēneši, kopš esam Ķīnā.

28.02.1999. Svētdien izdomājām vienkārši pavizināties un sākām braukt Šanhaiguanas 山海关 virzienā. Nobraucām kādus 70 km. Šoseja plata un, kā jau svētdienā, ne pārāk pārslogota. Apdzīvotajās vietās gar ceļa malu stiepjas garas veikalu un restorāniņu rindas. Visas apkalpojošās iestādes veidotas ar ieceri apkalpot lielu klientu skaitu. Šajā valstī katrs apzinās: "Mūsu ir ļoti daudz. Piedāvājumam jābūt lielam." Kad Dens Sjaopins 邓小平 uzsāka reformas, galvenā uzmanība tika veltīta mazā biznesa attīstībai. No komūnām brīvlaistie zemnieki ļoti ātri pabaroja pārapsūto valsti. Ja kāds iejauktos un bremzētu mazā biznesa attīstību, tas nekavējoties pārvilktu svītru "Ķīnas brīnumam". Iedzimtais ķīniešu kolektīvisms izpaužas arī šādā izplatītā Ķīnas tradīcijā. Kad nākamie klienti vēl tikai tuvojas ēdūza ieejas durvīm, tā darbiniece vai arī darbinieks tūdaļ jautā: "Cik cilvēku?" Domāts – cik daudz cilvēku kopā ieturēs pusdienas vai vakariņas. Visbiežāk šādā ēdūzī ierodas draugu, kolēģu vai darbabiedru grupa. Visai grūti iedomāties, kā arī nav raksturīgi, ka ķīnieši vienatnē ieturētu maltīti...

Šajā nelielajā izbraukumā, vērojot Ķīnas ikdienu, nevar nepamanīt, ka viss nepieciešamais auto vai velosipēdu remontam vai ekspluatācijai ir tūdaļ nopērkams. Ja ir jāietur pusdienas vai vakariņas – lūdzu. Tikai ķīniešiem pierastajos laikos – pēc plkst. 12.00 pusdienas, pēc 18.00 vakariņas. Skartie jautājumi ir absolūti elementāri, bet tie jārīsinā 1300 miljonu valstī. Vēl viena šajā mazajā izbraukumā pamanītā iezīme – gandrīz vai viss ceļš ir viens nebeidzams būvlaukums: tiek celtas dzīvojamās mājas, restorāniņi, rūpniecības un tirdzniecības platības un daudz kas cits. Apstājamies pie balta kaļķakmens kalna. Pakāpjamiem augstāk un visur vērojam rosību un darbošanos, ko nekas nevar apturēt. Šajā maršrutā mēs esam vienīgie ārzemnieki. Tas mums ļauj netraucēti pavērot nevis atstrādātu protokola pasākumu, bet īstu, patiesu dzīvi. Kad, pieturējuši pie kāda restorāniņa, ieejam iekšā, jau ar pirmajiem teikumiem veidojas laba atmosfēra. Palēnām iekārtojamies savās vietās un sākam izvēlēties ēdienu. Zivs saldenskābā mērcē. Lieliski dārzeņi un uzkodas. Runādami par šo un to, pagūstam nobaudīt garšīgu zivi.

01.03.1999. Gatavoju ziņojumu par Ķīnas reformām. Mūsu vēstniecībā ierodas baltkrievu diplomāts M. Pinčuks, kas vēlas uzzināt, kā Latvijai veicas sadarbība ar Taivānu. Baltkrievijā jau atvērta Taibejas misija, bet sadarbība īpaši nesekmējas. M. Pinčuks ir Sanktpēterburgas Valsts universitātes Austrumu

fakultātes Ķīniešu valodas nodaļas absolvents, kas šajā universitātē vairākus gadus studējis ne tikai ķīniešu valodu, bet arī Ķīnas vēsturi, literatūru un daudz ko citu.

03.03.1999. Tirdzniecības nama atklāšana Jabaolu 雅宝路. Piedalās Krievijas, Tadžikistānas, Kirgizstānas, Azerbaidžānas, Lietuvas un citu valstu vēstnieki. Minētā iela labi pazīstama bijušās PSRS vai arī mūsdienu NVS cilvēkiem. Šeit tiek tirgots, varētu teikt, viss no minētajā reģionā pieprasītajām precēm. Darba valoda – krievu. Daudzi tirgoņi veikli sazinās krievu mēlē...

Nākamais šīs dienas pasākums – ĶTR politiski konsultatīvās padomes sēde. Šajā saietā viss ir liels, milzīgs un svinīgs. Augstu ierēdņu runas no augstas tribīnes.

Dienas noslēgumā – pieņemšana “Kempinski” viesnīcā par godu Marokas Karalistes Nacionālajai dienai. Piedalās apmēram pustūkstotis cilvēku. Uz galda blakus lielam patvārim, ar sarkanu fesku galvā, tērpiens baltās vaļīgās drānās, sēd marokānis un cienā viesus ar aromātisku marokāņu piparmētru tēju. Viesiem tiek piedāvāts lielisks Ziemeļāfrikas tradīcijās gatavots ēdiens. Apmaināmie iespaidiem ar pazīstamiem diplomātiem. Ar citiem – samaināmie vizītkartēm.

04.03.1999. Diena uzaust pelēka un nomākusies. Nodarbojamies ar pasta sūtījumiem. Saņemam salaboto printeri. Zviedrijas vēstnieks uzaicinājis uz Gēteborgas simfoniskā orķestra koncertu teātra “XXI gadsimts” (21 世紀) telpās. Orķestra diriģents – pasaulē pazīstamais igauņu diriģents Nēme Jervi, kas strādājis daudzu pasaules valstu labākajos orķestros. Visdziļāk dvēseles stīgas skāra J. Sibēliusa skaņdarbs, kurā šalc meži, krāc jūras un gar acīm slīd visa dzīve...

05.03.1999. Kopā ar lietuviešu kolēģi G. Galgausku ierodamies Višķinas Tautas pārstāvju namā un klausāmies ĶTR premjera Džu Žundzji 朱鎔基 uzstāšanos. Vēlētos piebilst, ka 1989. gadā studentu nemieru laikā biju Fudaņas Universitātes stažieris. Džu Žundzji bija Šanhajas mērs. Viņa pārdomātā un enerģiskā rīcība ar lielu strādnieku patruļu iesaistīšanu kārtības uzturēšanā Šanhajā nepieļāva nekārtību rašanos un asins izliešanu šajā pilsētā.

ĶTR premjers šodien iestājas pret tukšu pļāpāšanu, korupciju, blēžiem un citām “slimībām”, kas kavē iecerēto reformu īstenošanu Ķīnā.

Veicam maksājumus par internetu, gāzi un elektrību. Jau klāt pieņemšana Šveices vēstniecībā. Esmu pazīstams ar šīs valsts vēstnieku, jo viņš arī ir sinologs un mēs esam tikušies vēstnieku sinologu klubā.

08.03.1999. Beidzjinā uzsnigusi 2 cm bieza sniega sedziņa. Viss tīrs un balts. Sarakstos ar ĀM kolēģēm E. Gaveli, L. Azarjanu, A. Ābeli un M. Šteinu...

Ierodas mākslinieks, kas izgatavos karoga kāta kronšteinu, kā arī plāksnes “LR vēstniecība ĶTR” pamatu. Saņemam vēstniecības durvju magnētiskās

kartes. Vakarā tiekamies ar LR goda konsuli Singapūrā R. Skujas-Stīles kundzi. 1974./75. gadā vienu mācību gadu pavadīju Naņjanas Universitātē Singapūrā. Aizskrējuši turpat vai 20 gadi. Tomēr – Sentosas sala, Džuronga, Čangi pludmale, Sembavanga un daudzas citas pilsētvalsts vietas iespiedušās atmiņā uz mūžu. Pārslēdzoties uz “Singapūras vilni”, varu atkal iejusties šīs tropiskās valsts straujajā un piesātinātajā dinamikā. Protams, R. Skujas-Stīles kundze stāsta par mūsdienu Singapūras aktualitātēm. Viņa pati ir iesaistīta Singapūras-ĶTR kopējā angļu valodas apmācības programmā. Mūsu saruna ievelkas trīs stundu garumā, un mums abiem ir interesanti dalīties savos vērojumos un pārdomās.

09.03.1999. Rīta izbraukums ar velosipēdu. Vingrošana. Tikšanās Polijas vēstniecībā. Tiek spriests par dāvanām vēstniekiem, kas noslēdz darbu ĶTR. Nākamā lieta – telpu un zemes īres jautājumi. Ķīniešu personāla apmaksā. Sarunas lietišķas. Dalībnieki ziņoši un pieredzējuši.

Ceņšos iedziļināties ĶTR premjera Džu Žundzji referātā.

10.03.1999. Pirmo reizi saņemam izrakstītos laikrakstus “Žeņmiņžibao” un “China Daily”. Starptautiskajā tirdzniecības centrā 国际贸易中心 nomaksājam par telefona abonementu. Dundzimeņ telefonu centrā 东直门电话中心 risinām mobilā telefona pieslēgšanas jautājumus. Turpinu darbu pie ĶTR ārlietu ministra intervijas un ĶTR premjera referāta.

12.03.1999. Esmu sagatavojis ziņojumu par ĶTR premjera referātā skartajiem jautājumiem. Mans dzīvesdraugs arī izskata sagatavoto atreferējumu un ieteic dažus uzlabojumus.

No brauciena pa Baltijas valstīm, kā arī Baltkrieviju un Ukrainu atgriezusies ĶTR vicepremjere Vu Ji 吴仪 kundze. Visi minēto valstu vēstnieki augsto dāmu sagaida lidostā. Svinīgs protokola pasākums.

15.03.1999. Szavanu ĶTR ĀM Rietumāzijas un Ziemeļāfrikas departamentu. Vienojamies par tikšanos. LR ĀM interesē ĶTR un Irānas attiecības.

Kopā ar lietuviešu kolēģi D. Voveri ierodamies uz politiski konsultatīvo konferenci Višķinas Tautas pārstāvju namā. Tiek apstiprināts ĶTR premjera referāts, kā arī veikti daži konstitūcijas labojumi. Pasākumā kupli pārstāvēts Beidzjinas diplomātiskais korpuss.

16.03.1999. Vēsturiska diena. Otrajā stāvā pie LR vēstniecības ĶTR loga tiek piestiprināts kronšteins un pacelts Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs. Brīdis ļoti saviļņojošs. Ķīnas galvaspilsētas diplomātiskajā korpusā pārstāvētas vairāk nekā 130 valstis. Tagad ikviens mūsu vēstniecības ciemiņš varēs iepazīties ar mūsu krāsām un vienu no svarīgākajiem Latvijas simboliem. Uz šo notikumu pie mums ierodas Lietuvas pilnvarotais lietvedis D. Voveris un

Lietuvas vēstniecības ekonomiskā padomniece J. Kriskoviciene. Korķējam vaļā 110 gadus vecu armēņu konjaku. Lietuviešu kolēģi: "Lai Latvijas vēstniecībai ĶTR veicas un izdodas!" Ziņa par notikumu aizlido uz LR ĀM. Nespēdami pieklusināt sajūsmu, informējam arī draugus.

18.03.1999. Otrā stāva trepju telpā, pie ieejas vēstniecībā, tiek piestiprināta plāksne "Embassy of the Republic of Latvia". Latvijas vēstniecības plāksne piedrojas citu vēstniecību plāksnēm arī pie ieejas diplomātiskajā kampusā. **16**

Zviedrijas vēstniecībā esam uzaicināti uz grafikas izstādi. Darbu autori ir studenti, un iespaids tāds, ka jaunajiem māksliniekiem vēl daudz jāmācās...

Jau novakarē Baltijas valstu vēstnieku kluba tikšanās. Ar lietuviešu un igauņu kolēģiem, neskatoties uz pamatīgu aizņemtību, spriežam par kopīgu ceļojumu Ķīnā.

20.03.1999. Abi ar Gaļinu IKEA veikalā vēlreiz noskatām virtuves galdu, krēslus un televizora galdiņu. Minētās mēbeles visas no priedes koka, siltas un ļoti latviskas. Esam izlēmuši apmēbeļot mūsu joprojām diezgan tukšās un askētiskās telpas...

21.03.1999. Ir svētdienas priekšpusdiena. Lai labāk iepazītu pilsētu, ilgi braucam un Trešā loka ceļa rietumu segmentā, netālu no "Diaojutai" 钓鱼台 valdības viesnīcas atrodam plašu parku. Sākam pētīt karti. Esam piebraukuši pie Jujuantaņhu 玉渊潭湖 parka. Šim parkam ir vairāk nekā 200 gadu ilga vēsture ar uzplaukuma un norieta periodiem. Pirmajos ĶTR pastāvēšanas

gados parks bija stipri panīcis, līdz 1960. gadā valdība ķērās pie parka atjaunošanas. Mūsdienās tas ir galvaspilsētas iedzīvotāju iemīļots parks, kura raksturīgākās iezīmes ir ziedoša sakura, prāvs ezers un brīnišķīgas pastaigas. Nav brīnums, ka tieši šinī parkā tiek rīkoti Sakuras festivāli. Protams, tūdaļ dodamies pastaigā un pilnā mērā izbaudām šī Beidzjinas parka piedāvātās atpūtas iespējas.

22.03.1999. Ar velosipēdu uz Strādnieku stadionu 工人体育场. Pavisam negaidīta aina – mans iemīļotais diķis nolaists. Vairāki simti cilvēku ar smagiem kapļiem kaplē un irdina zemi vai arī padziļina diķi. Ļoti uzskatāms piemērs. Viens kārtīgs buldozers... un 20 cilvēkiem jāmeklē darbs. Pārāpdzīvotās Ķīnas problēmu problēma.

Esam uzaicināti uz darba pusdienām ĶTR Ārlietu ministrijas Austrumeiropas valstu departamentā. Pusdienas – Ārlietu ministrijas telpās, ļoti šaurā lokā. Iepriekš pieminētā ĶTR vicepremjeres Vu Ji 吴仪 kundzes vizīte Baltijas valstīs, arī Latvijā, tiek vērtēta pozitīvi. Ienāk man negaidīta informācija par to, ka Latviju apmeklējis Taivānas ārlietu ministrs. Nav diskutējams, ka tuvināšanās Taivānai mūs īpaši netuvina ĶTR. Šī saruna palēnām izdziest. Cits akcents ir ķīniešu kolēģu svaigā ziņa par iespējamo LR ārlietu ministra V. Birkava vizīti Ķīnā. Atkarībā no daudziem iemesliem un apstākļiem – uz kādas valsts ārlietu ministra vizīti Ķīnā var nākties gaidīt pat pāris gadus. Ir pagājuši pieci gadi kopš Latvijas un Ķīnas attiecību normalizācijas. Nav izslēgts, ka arī tagad ĶTR mūs uzmanīgi vēro...

23.03.1999. Esmu ĶTR ĀM Rietumāzijas un Ziemeļāfrikas departamentā, kur spriežam par ĶTR attiecībām ar Irānu. Saruna atraisīta, ar faktiem un savu skatījumu.

Zviedru veikalā IKEA pārkam vēstniecībai noskatītās mēbeles.

24.03.1999. Rakstu ziņojumus par Baltijas valstu vēstnieku kluba tikšanos, par sarunām ĶTR ĀM Austrumeiropas valstu departamentā, kā arī ĶTR ĀM Rietumāzijas un Ziemeļāfrikas departamentā.

Mana dzīvesbiedre pati liek kopā vakar pirtās zviedru mēbeles, iesaistot arī mani šajos darbos. Starptautiskā apritē šī diena noteikti ieies vēsturē: NATO pieņemts lēmums bombardēt Serbiju. Kas gan no tā visa iznāks?

25.03.1999. NATO spēki bombardē Serbiju. Deg lidlauki, grūst tilti, sprāgst aviobumbas. Neaptverams murgs. Mūs abus sapūtis caurvējš. Pašsajūta ne īpaši. Nolemts dzīvot pa vēstniecību.

Pusdienlaikā samontējam priedes koka virtuves galdu. Koks silts un zarains. Īsti pozitīva nodarbošanās.

Esmu Grieķijas Neatkarības dienas svinībās. Diplomāti, protams, ir diplomāti. Tomēr galvenā tēma ir NATO uzbrukumi Serbijai. Kopīga saruna iezīmējas ar Bahreinas, Alžīrijas, Nigērijas diplomātiem, ar kuriem agrāk nav nācies tikties. Arī ar labi pazīstamajiem Lietuvas, Igaunijas, Baltkrievijas un Krievijas kolēģiem.

26.03.1999. Mūsu vēstniecībā ierodas Harbinas Ārējo sakaru nodaļas darbinieks. Spriežam par iespējamo starpvalstu sadarbību. Ciemiņš atver garu papīra rulli ar teicamā kaligrāfijā ierakstītu nākotnes sadarbības tekstu. Es pievienoju ierakstu – laba vēlējumu šai iecerei.

27.03.1999. Esam izlēmuši, ka sestdienu veltīsim vēl vienam Beidzjinas parkam – Lianhuači Gunjuan 莲花池公园. Beidzjinas rietumos diezgan viegli atrodam vietu, kur vajadzētu atrasties parkam. Tikai maza nianse: šajā vietā uzcelta varena dzelzceļa stacija Sjidžaņ 西站, proti, Beidzjinas Rietumu stacija, kas ir neaptverami milzīga ēka. Viss ir plats, varens, ar vērienu un kalpos visam miljardam. Daļa no minētā parka ir neiekārtots pastaigu laukums, kur arī mēs abi krietni izstaigājamies un pēc tam ar sestdienas atslodzes sajūtu atgriezījamies vēstniecībā.

29.03.1999. Piedalos ĶTR Ārējās tirdzniecības ministrijas preses konferencē. Tiek pārrunāti 1999. gada 8.–12. septembra Investīciju gadatirgus jautājumi Fudzjaņas provinces 福建省 pilsētā Sjameņā 厦门]. Kopā ar Gaļinu ierakstām datorā pēdējo dienu izdevumus.

Serbijas bombardēšana turpinās. Vai tiešām nav iespējams izdomāt gudru pamatojumu šīs akcijas pārtraukšanai. Pret bombardēšanu Serbijā iestājas gan pozīcijā, gan opozīcijā esošie Serbijas politiskie spēki.

30.03.1999. Čehijas vēstniecībā Austrumeiropas valstu vēstnieku sanāksme. Ar labu daļu no pasākuma dalībniekiem ir nācies tikties. Aktīva domu apmaiņa par katras valsts divpusējām attiecībām ar ĶTR.

Saņemam pases ar jaunajām ĶTR vizām.

Krievijas premjers J. Primakovs apmeklējis Belgradu un Bonnu, cenšoties pierunāt Vācijas kancleru G. Šrēderu pārtraukt Serbijas bombardēšanu. NATO nav noskaņota mazināt uzbrukumus...

31.03.1999. Vācijas vēstniecībā piedalos konsulārajiem jautājumiem veltītā seminārā. Semināra dalībnieki – ES valstu, kā arī Baltijas valstu, Bulgārijas, Slovākijas, Kipras un citu valstu diplomāti. Daudz interesantu ziņu par šo valstu sadarbību ar ĶTR. Īpaši uzmanību piesaistīja Ungārijas pārstāvja ziņojums par vairāku tūkstošu lielo ķīniešu kopienu Ungārijā.

Nosacīti – puse Ungārijas ķīniešu ieceļojuši no ĶTR, bet otra puse – no Taivānas. Ungārijas varas iestādēm arvien grūtāk kontrolēt šīs kopienas aktivitātes.

Rakstu ziņojumus par Austrumeiropas valstu semināru Čehijas vēstniecībā, kā arī par konsulārajiem jautājumiem veltīto semināru Vācijas vēstniecībā.

Serbijā tūkstošiem cilvēku pametuši savus mājokļus. Rietumi joprojām pastāv uz spēka spiedienu pret Serbiju.

01.04.1999. Mans dzīvesdraugs strādā pie ceturkšņa finanšu atskaites un lūdz izprintēt finanšu izdrukas.

Serbi saņēmuši gūstā trīs amerikāņu karavīrus. Uzbrukums pret Serbiju tiks pastiprināts.

02.04.1999. Uz LR ĀM izsūtu pārskatu par konsulāro semināru Vācijas vēstniecībā.

NATO Belgradā sabumbojusi Serbijas Iekšlietu ministriju.

04.04.1999. Atkal ir sestdiena. Esam nolēmuši iepazīties ar Daguāņjuāņ 大观园 dārzu-parku. Tas atrodas Beidzjinā dienvidaustrumos, Sjuāņvucju 宣武区 rajonā. Šis parks tika uzbūvēts 1984. gadā, un tā celtniecība ilga piecus gadus. Atšķirībā no citiem Beidzjinā dārziem un parkiem, tas nav ne bijušais imperatora dārzs, ne bijušais privātais parks. Daguāņjuāņ parks tika uzcelts slavenā Cao Sjuēcjin 曹雪芹 romāna "Sapnis sārtajā pilī" 红楼梦 filmēšanas vajadzībām. Šis romāns ir viens no četriem ķīniešu literatūras visslavenākajiem darbiem. Autors Cao Sjuēcjin spilgtās krāsās raksturo ķīniešu triju paaudžu feodālās ģimenes sarežģīto iekšējo pasauli, stāsta par kolīzijām un kaislībām, kas verd šādā dažādu paaudžu kopumā. Svarīgi piebilst, ka darbā attēlotā ģimene pieder pie tālaika Ķīnas augstākajiem slāņiem un tieši tāpēc dārzi, paviljoni, lapenes, krāšņie koki un puķes veido to īpašo fonu, uz kura mutuļo cilvēku dzīvei raksturīgās kaislības.

Daguāņjuāņ parks mūsdienās ir galvaspilsētas iedzīvotāju, kā arī daudzو viesu iemīļota vieta, kur tiek svinēti Rudens vidus svētki 中秋节, rīkoti lieli vēsturiski uzvedumi. Var pat teikt, ka iespēja pabūt šādā ķīniešu gara un fantāzijas radītā "sapnī" ir liela likteņa veiksmē. Patīkami bija sevi apzināties par veiksminiekiem un izstaigāt taku un taciņu likločus, priecājoties par ziedošām puķēm, kā arī par klusināto ķīniešu stīgu mūziku, kas "sapni" padara vēl skaistāku.

05.04.1999. Beidzjinā elektrizēts gaiss. Velk spēcīgs vējš. Šalc smilšu vētra. Naktī bijis īsts smilšputekļu pūtiens. Vēstniecībā uz grīdām un galdiem ruda smilšputekļu kārtas. Ārā cilvēki tīra nost putekļus no automobiļiem, velosipēdiem, trotuāriem, logu vitrinām.

Saņemam lielu pasta sūtījumu no Rīgas. Beidzjinā aizskrējušie mēneši Latvijas aktualitātes atvirzījuši arvien tālāk. Pēc pasta sūtījuma saņemšanas ļoti gribas

lasīt par notikumiem Latvijā, kamēr viss izlasīts. Arī šajā elektronikas laikmetā man patīk paņemt rokā laikrakstu vai grāmatu...

07.04.1999. Mana sieviņa jau sagatavojusi ceturkšņa finanšu atskaiti, kurā visas pozīcijas sakrīt un atbilst. Tomēr paliek lieki 0,07 santīmi. Galvas laužšana – kāpēc tā?

ĶTR ĀM tiekos ar ĶTR vēstnieku Latvijā Jao Peišenu, kopā apspriežam šādus jautājumus:

- 1999. gada 26. aprīlī Ķīnā ieradīsies Latvijas TV delegācija ar R. Tjarvi priekšgalā;
- 1999. gada jūlijā Ķīnu apmeklēs Latvijas biznesmeņu delegācija;
- tuvākajās dienās Ķīnā ieradīsies Latvijas Izglītības ministrijas delegācija ar LU rektoru J. Zaķi priekšgalā. Vēl tiek spriests par ārlietu ministra V. Birkava vizīti Ķīnā.

ĶTR vēstnieks Jao Peišens ir šanhajietis, un mēs viegli atrodam kopīgu valodu. Esmu stažējies Fudaņas Universitātē un veselu gadu dzīvojis Šanhajā. Sazināšanās ir vienkārša un dabiska, noliekot malā ārlietu resora protokola oficiālo toni.

10.04.1999. Vēl būdami vēstniecībā, pētām karti. Otrā loka ceļa iekšpusē, uz austrumiem no Debesu tempļa, atrodas Luntaņhu Gunjuan 龙潭湖公园 parks. Tur vēl neesam bijuši. Arī šī parka vēsture sniedzas gadu simtos, jo tas īstenībā atrodas Beidzjinas vecpilsētā.

Parka ainavu veido ezers Luntaņ 龙潭. Ezerā skatu priecē t. s. mēness tilti. Tā ķīnieši sauc ar augstām arkām veidotus tradicionālos tiltus. Arkas atspulgs uz ūdens virsmas simbolizē mēnesi, un tas patiesi ir apbrīnas vērts skats. Vēl šajā parkā ir cilvēka roku veidotas grotas, klinšu dārzi un tējas namiņi. Mūsu ciemošanās parkā sakrīt ar magnoliju, sakuras un forsītiju ziedēšanu. Apejam apkārt lielajam dīķim, ko vairāk gribētos saukt par ezeru. Pēc sestdienas nelielā izbraukuma, veiksmīgi papildinājuši zināšanas par Ķīnas galvaspilsētu, pavasara saulē iedeguši un noguruši, dodamies atpakaļ uz vēstniecību.

11.04.1999. Svētdien arī esam nolēmuši doties ceļā. Braucam Mijuņ 密云 ūdenskrātuves virzienā. Šī ūdenskrātuve nodrošina galvaspilsētu ar dzeramo ūdeni. Savukārt ūdens krājumus papildina lietus. Ja ilgāku laiku nav bijis lietus, tas var iespaidot ūdens apgādi pilsētā.

Krietnu gabalu ceļš līdzens, abpus ceļam aug raženas papeles ar balti nokrāsotiem stumbriem. Kad nonākam līdz ūdenskrātuvei, noskaidrojas, ka gluži pēc savas vēlēšanās ūdenskrātuvei piebraukt nedrīkst. Vienlaikus kārtības sargi arī nav sevišķi kategoriski, jo mūsu mazajai ekipāžai svarīgumu piedod

automobiļa diplomātiskais numurs. Līdz ar to mums izdodas tikt līdz kādam plašā ezera līcim, kā arī papriecāties par ūdenskrātuvi, kas dabā tik tiešām vairāk atgādina ezeru. Izmantojam iespēju ezera krastā nedaudz atpūsties un pēc tam braucam bijušās Cjin dinastijas imperatoru vasaras rezidences Čendes 承德 virzienā. Šosejas malā drūzmējas klinšu blūķi, un ainava mūsu skatījumā jau vairāk saistās ar kalniem. Atpūtas brīdī sāku runāt ar kādu ķīniešu šoferi un ieminos par to, ka šis ceļš ved caur kalnainu apvidu. Ķīnietis paskatās mani ar lielu pārsteigumu: "Atvainojiet, kur jūs redzat kalnus? Īsti kalni no šejienes ļoti tālu." Droši vien pie līdzenuma pieradušiem cilvēkiem un ķīniešiem uz šo lietu ir savs skatījums...

1703. gadā imperators Kansji 康熙 Čendes pilsētā izveidoja imperatora vasaras rezidenci, kur izvietojās arī mandžūru karaspēka vasaras nometne. Tā bija viena no astoņām Cjin dinastijas imperatoru vasaras rezidencēm.

1767.-1771. gadā imperators Cjaņ Luns 乾隆 šajā pilsētā uzbūvēja plašu Tibetas budisma tradīcijas tempļu kompleksu Putuo Zunčendžimiao 普陀宗乘之廟. Šo kompleksu Ķīnā mēdz saukt arī par Mazo Potalu, salīdzinot šo tempļu kompleksu ar Lhasā esošo, tālu pasaulē pazīstamo Potalu – Tibetas valdnieku pili un Tibetas budisma tempļu kompleksu. 1994. gadā Čendes komplekss tika iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Mums bija vēlēšanās apmeklēt Čendi kā vietu, kas īpaši saistīta ar Cjin dinastijas valdniekiem. Tomēr šoreiz pēc kādiem kilometriem griežam auto atpakaļ un ripojam Beidzjinas virzienā. Šķiet, tas bija mūsu tālākais patstāvīgais izbrauciens. Gan Beidzjinas brīžiem visai blīvajā satiksmes plūsmā, gan arī uz ceļiem, kas ved ārā no pilsētas, sākam justies arvien drošāk. Vērojot Ķīnas satiksmi, kā arī šķirstot dažādus informatīvus preses izdevumus, nākas konstatēt, ka par vadītājiem kunga dūšā tikpat kā netiek rakstīts. Arī turpmākajā mēnešu un gadu plūdumā Ķīnā ar tādu parādību nenācās saskarties. Vakarā Beidzjinu apņēma pavasara lietus. Klusumā sviņam sieviņas dzimšanas dienu. No trim dēliem saņemam apsveikumus, kas uz šejieni atnes māju siltumu un atmiņas par kopīgām ģimenes jubilejām.

12.04.1999. Ar lietuviešu kolēģi spriežam par Sjindzjanas ceļojuma ieceri. Uz ĀM rakstu par tikšanos ar KTR vēstnieku Latvijā Jao Peišenu.

Vakara ziņu ekrānā NATO ģenerālsēkretārs H. Solana. Smagā nasta šī vīra mugurā dara to sagurušu un nervozu. Pēc Serbijas triju nedēļu bumbošanas nav īsti skaidrs, kā no tā visa tikt laukā.

13.04.1999. Netālu no vēstniecības sīriešu veikalā nopērkami Vācijas ražojuma skābi kāposti. Gaļina vāra kāpostu zupu. Šādas smaržas Beidzjinā vēl nav izjustas, un tā jau ir Latvijas māju smarža, ja vien aiz loga neparšētu Ķīnas armijas karavīru rota.

Serbijā tiek bombardēta lidosta, tilti, ceļi, Iekšlietu ministrija un citi objekti. Serbijas policijas spēki no Kosovas izspieduši vairākus tūkstošus albāņu. Serbijā – militāra, ekoloģiska un etniska katastrofa. NATO sola bombardēt tikmēr, kamēr pie varas turēsies S. Miloševićs.

14.04.1999. Šā gada aprīļa pēdējās dienās Kuņminā 昆明 notiks pasaules floristikas izstāde. Beidzjinās diplomātiskā korpusa vēstnieki tiek uzaicināti uz šo lielo pasākumu. ĶTR ĀM Protokola departaments sniedz informāciju par biļešu iegādi, viesnīcu pieteikšanu un citiem līdzīgiem jautājumiem.

Turpinās Serbijas bombardēšana. Adrijas jūrā ienākuši Francijas un Lielbritānijas karakuģi.

15.04.1999. Šodien vēstniecībā ciemosies mūsu nākamie sinologi I. Forande, V. Pole un A. Dobrijaņina.

14.25 ĶTR Ārlietu ministrijā saņemu ĶTR ārlietu ministra Tan Dzjasjuana 唐家璇 vēstuli LR ārlietu ministram V. Birkavam. Vēstules galvenais jautājums – lūgums sniegt Latvijai atbalstu balsojumā par rezolūcijas pieņemšanu Ķīnas cilvēktiesību jautājumā. Vēstule tūdaļ kopā ar pavadvēstuli uzņem ceļu uz Rīgu.

Beidzjinu sāk pārņemt vasaras karstums.

Serbijā NATO lidotājs nometis bumbu albāņu bēgļu nometnē. 60 bojāgājušo.

16.04.1999. ĶTR ĀM Protokola departamentam apstiprinām mūsu dalību “Kuņminas EXPO 99”.

17.04.1999. Sestdiena iecerēta ar baseina apmeklējumu un tenisa maču. Tā arī notiek. Varētu teikt, ka šī diena ir bez ikdienas darbu spriedzes. Toties pamatīgi sutina. Pievakarē uznāk nikns negaiss. Zibens tā sper, ka vai apmetums birst no sienām.

Pēc negaisa pilsētā lielisks gaiss un patīkami elpot. Īpaši pēc daudzajām sutīgajām dienām.

19.04.1999. Diena sākās ar bankas apmeklējumu un vairākām aktuālām bankas operācijām.

14.45 ĶTR ĀM Rietumāzijas un Ziemeļāfrikas departamentā spriežam par ĶTR attiecībām ar Palestīnu. ĶTR, uzturot konstruktīvas un labas attiecības ar Izraēlu, Beidzjinā atklājusi Palestīnas vēstniecību, kas atrodas pavisam netālu, mūsu Saņlituņ rajonā. Šis piemērs liecina ne tikai par ĶTR neatkarīgo un patstāvīgo nostāju gadu desmitos iestrēgušajā divu tautu konfliktā, bet arī par ĶTR diplomātijas varējumu un briedumu.

20.00 pasākums Ungārijas vēstniecībā. Garlaicīga pusotras stundas gara gaidīšana. No Šanhajas aizkavējusies lidmašīna, ar kuru Ungārijas vēstniecībā

būtu jāierodas Eiropas Padomes delegācijai. Iecerēts, ka klātesošie vēstnieki Eiropas Padomes delegācijai ieteiks, ko un kā runāt par cilvēktiesībām Ķīnā ar bijušo premjeru, esošo Višķinas Tautas pārstāvju sapulces Pastāvīgās komitejas priekšsēdētāju Li Penu 李鹏. Iecere savā būtībā nav vienkārša, jo ĶTR nepieņem "mentora toni" un atzīst tikai tādas sarunas, kur abas puses tiek uztvertas kā līdztiesīgi dialoga partneri. Bez tam Li Pens pēc 1989. gada studentu nemieru apspiešanas ir viens no visnepopulārākajiem ĶTR līderiem.

20.04.1999. No Ungārijas vēstniecības vakar atgriezies jau pēc pusnakts. Ķeros pie ziņojuma, un pēc dažām stundām ziņojums uzsāk ceļu uz LR ĀM.

Tiekos ar Honkongas latvieti A. Brīviņu, un mēs runājam par iespējamo LR goda konsula Honkongā kandidatūru.

21.04.1999. Esmu no vēstniecības netālajā Strādnieku stadionā 工人体育场. Pie nolaistā diķa vecie vītoli stipri sazaļojuši. Strādnieki joprojām ar lāpstām griež apkārt visu zemi. Šāds darbs ilgst jau vairāk par mēnesi. Tiek strādāts ar lāpstām, kapļiem un ķerrām. Primitīvāk vairs nevar, bet darbs virzās acīm redzami.

Šodien izlemts pirkt faksa aparātu. Viss ikdienišķi. Nomaksājam vajadzīgo summu, un aparāts jau uzstādīts mūsu vēstniecībā.

22.04.1999. Vācijas vēstniecībā ES un asociēto valstu vēstnieku tikšanās. Galvenie jautājumi – Vācijas un ĶTR divpusējās attiecības, kā arī "Balkānu mezgls". Beidzjinā blīva migla. Gandrīz kā lietus.

Faksa aparātā pienākusi pirmā ziņa no mūsu jaunākā dēla.

TV programmā ASV aizsardzības ministrs Koens: "NATO turpmāk veiks preventīvus triecienus tur, kur atradis šādu rīcību par nepieciešamu."

Lennarts Meri: "Jo tālāk atrodas tā vai cita valsts, jo mazākas mūsu ekonomiskās intereses par to."

23.04.1999. Uz LR ĀM aiziet ziņojums par vakardienas tikšanos Vācijas vēstniecībā. Vašingtonā tiek svinēta NATO 50 gadu pastāvēšanas jubileja.

Belgradā sabombardēts TV centrs.

24.04.1999. Klāt sestdiena, un mēs dodamies jaunā ekskursijā uz vēl neredzēto Mutienju 慕田峪 Ķīnas mūra posmu. Šis mūra posms atrodas netālu no Huaižou 怀柔 pilsētas. Rietumos šis posms robežojas ar Dzjaņkou 箭扣 posmu, kas kopš tā būves 1368. gadā nav rekonstruēts un mūsdienās pārvērties drupās. Austrumos sākas Lienhuači 莲花池 posms, kas arī īstenībā ir mūra drupas. Mutienju mūra posms ir senāks nekā Badalin 八达岭, uz kuru parasti dodas vairums Beidzjinas viesu. Viesiem pieejamās šī posma daļas garums ir 2250 m.

Šajā posmā ir 23 sargtorņi. Mūris skrien augšā kalnu grēdā un laižas lejā, atkārtojot dabīgos reljefa izliekumus.

Mutienju posms Min dinastijas laikā (1368–1644) bija stratēģiski svarīga vieta un piesedza Beidzjinu no ziemeļu puses. Mūsdienās šis posms vairāk atbilst vēsturiska objekta veidolam, kura gadu skaits sniedzas vairākos simtos. Šis posms tika remontēts 1983. gadā. Braucot Mutienju virzienā pa kalnu ceļiem, gadās arī apmaldīties, bet mērķi tomēr sasniedzam. Abi ar sieviņu sliecamies nosaukt šo posmu par jaunu iespēju redzēt Ķīnas mūra daudzveidību un vienlaikus izjust šī pasaules brīnuma neparasto magnētismu. Vēstniecības virzienā braucam nedaudz paguruši un noteikti arī gandarīti, ka esam atraduši to, ko meklējām.

25.04.1999. Svētdienu esam veltījuši Beidzjinas lielākajai mošejai Nudzjie Libaisi 牛街礼拜寺. Pati lielākā un senākā Beidzjinas mošeja tika celta m. ē. 996. gadā pilsētas dienvidrietumu Sjuanvucju 宣武区 rajonā, kuru izsenis apdzīvo Beidzjinas musulmaņi. Dievnamš XVIII gs. tika pārbūvēts pašreizējā izskatā. Mūsdienās tas tika atjaunots 1955., 1979. un 1996. gadā. Galvenā mošejas īpatnība ir tā, ka islāmticīgo dievnamš izskatās kā tipiska tradicionāla ķīniešu celtnē ar divstāvu jumtu un nelieliem logiem. Toties celtnes iekšējās telpas būvētas saskaņā ar islāmticīgo tradīcijām.

Mūsu apmeklējuma laikā grūti pat pietuvoties mošejai, jo sestdienās cilvēku pūļiem vienkārši nav iespējams izlauzties cauri. Daudziem cilvēkiem galvā ir musulmaņu apaļās cepurītes. Ķīniešu musulmaņu skaitliski lielāko kopienu dēvē par hui 回 tautību, un tā dzīvo izklaidus visā valstī. Šī tautība runā ķīniešu valodā un ir uzticīga islāma reliģijai. Vēl nevar nepieminēt islāmticīgos, Sjindzjanā dzīvojošos uigurus 维吾尔, kazahus 哈萨克, kirgīzus 吉尔吉斯, tadžikus 塔吉克 un citas mazākumtautības. No šī mošejas apmeklējuma gaidījām vairāk un tikai vēlāk pārlicinājāmies, ka arī citās Ķīnas pilsētās mošejām raksturīgi tradicionālās ķīniešu arhitektūras vaibsti.

26.04.1999. Lidostā sagaidu R. Tjarves vadīto Latvijas Televīzijas delegāciju. Pēcpusdienā šī delegācija ierodas mūsu vēstniecībā un intervē mani par LR vēstniecības ĶTR darbu. Viens no jautājumiem – kāpēc Latvijai nepieciešama vēstniecība ĶTR? Mana atbilde: “Jaunās Ķīnas straujā izaugsme ir pamanīta visā pasaulē. Varbūt tas nav plaši zināms fakts, bet ĶTR no pirmās dienas atbalstīja Baltijas valstu neatkarības atgūšanu, kā arī bijušās PSRS armijas izvešanu no Baltijas telpas. No vairākiem aspektiem skatoties – kādas valsts vēstniecības atklāšana ĶTR iet kopsolī ar straujo Ķīnas ietekmes pieaugumu pasaulē un atbilst konkrētās valsts vitālajām interesēm. Nākamais svarīgais jautājums – Latvijas piedāvājums Ķīnai. Šajā lietā mēs strādājam ar mūsu nozaru ministrijām un gatavojam Latvijas uzņēmēju vizīti Ķīnā.”

Vēstniecībā ierodas mūsu ķīniešu valodas pratēja I. Forande, lai saņemtu no manis rekomendāciju darbam kādā Ķīnas firmā. Ķeros pie darba un tūdaļ sagatavoju nepieciešamo rekomendāciju.

27.04.1999. Plkst. 5.30 ceļamies augšā un dodamies uz lidostu. Trīs stundu lidojums, un nolaižamies Juņņaņas provinces 云南省 administratīvajā centrā Kuņminā 昆明. Temperatūra + 12 grādu. Ne īpaši silti. Cits pilsētas nosaukums Čuņčen 春城, kas latviešu valodā nozīmē "Pavasara pilsēta". Jau ar pirmajiem soļiem nevar nepamanīt milzīgo ziedu daudzumu un daudzveidību šajā pilsētā. Izlemjam apmeklēt Cuihu 翠湖 ezeru, ar kuru man bija iespēja iepazīties 1989. gada februārī. Soļojam pa ezera krastu un priecājamies par lielisko promenādi, kas atklāj arvien jaunus līciņus vai saliņas, kur ērti izvietojušies nelieli suvenīru veikaliņi, tējas namiņi un restorāniņi. Mums atklājas orhideju dīķis un uzmanību piesaista kuprainie tiltiņi, kas padara pieejamu šo neskaitāmo saliņu valstību. Kļūst vēsāks, un mēs atgriezamies viesnīcā.

28.04.1999. Ejam pastaigā pa pilsētu un nonākam pie Kuņminas pilsētas muzeja 昆明市博物馆.

Vēloties uzzināt vairāk, veram vaļā muzeja durvis. Muzeja ekspozīcija mūs iepazīstina ar Juņņaņas provinces vēsturi, kas nav atdalāma no visas Ķīnas vēstures. Šeit uz varenās subtropiskās, vietām arī tropiskās dabas fona mutuļojuši milzu notikumi. Opija kari ar apvienoto Lielbritānijas un Francijas militāro kontingentu spiedienu, Cjin 清 dinastijas sabrukums, Sjiņhajas revolūcija 辛亥革命, karš ar Japānas iebrucējiem 抗日战争. Viss ir vēlies pāri šai zemei Ķīnas dienvidrietumu nostūrī. Šodien Kuņmina ir ziedoša, sakopta, tīra, ērta. No tuvajiem kalniem pilsētā jūtamas spirtga gaisa vēsmas. Pēcpusdienā iepazīstamies ar Kuņminas lielāko budistu templi Juaņtunsi 圆通寺, kurā uzturas provinces un pilsētas budistu garīdzniecība. Tas ir viens no budistu galvenajiem templiem un atrodas valsts aizsardzībā.

Atšķirībā no citiem templiem, šeit trepes ved nevis augšup, bet gan lejup. Tempļa lielā zāle atrodas pašā svētnīcas lejasdaļā. Lieliskās celtnes un nomierinošā atmosfēra telpu iekšienē ir iedvesmojusi daudzus dzejniekus un māksliniekus. Ar patiesu interesi vērojam, kā no cieta tropiska koka tiek cirsts jauns templis. Namdari strādā filigrāni, pat fanātiski. Katrs cirvja cirtiens ir veikls un precīzs. Bez tam Ķīnā koks ir dārgs materiāls, pret kuru attieksme ir cieņpilna. Turpinām tiksmīnāties par dienvidnieciski eleganto Kuņminu.

29.04.1999. Neskatoties uz to, ka laiks apmācies, dodamies ekskursijā uz parku Daguaņjuaņ 大观园. Nesen mēs Beidzjinā apmeklējām parku ar analogisku nosaukumu. Uzsākam pastaigu gar ezera saliņām un pussaliņām. Pie apvāršņa vajadzētu būt dzejnieku apdziedātajiem kalniem. Migla kļūst arvien biežāka, un saskatāma ir tikai migla. Sāk līt. Mums abiem jāatkāpjas, jo neesam

paņēmuši lietussargus. Šodien ir mūsu kāzu jubileja. Būdami Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta studenti, kāzas svinējām gan Maskavā, gan Rīgā. Vai tad, kad sadevāmiešiem rokās, mēs varējām iedomāties, ka vienu no mūsu jubilejām svinēsīm Kuņminā, Cuihu 翠湖 ezera krastā. Nelielā, jaukā restorānīnā. Aromātiskās garšvielās vārīta zivs. Tieviņi žāvētas briežu gaļas diedziņi. Gaļas tītenīši rīsu miltos. Pusdienas dai 傣 tautas gaumē – skaistā, neparastā ainavā. Abi maldāmies atmiņu takās. Mūsu dzīve jau ar pirmajiem gadiem risinājās visai plašā ģeogrāfiskā diapazonā – Maskavā... Vladivostokā... Rīgā... Kāzu ceļojums no Maskavas uz Vladivostoku, pirmie Klusā okeāna piekrastes iespaidi. Pēc Maskavas universitātes absolvēšanas – īsta iedzīvošanās Vladivostokā un Piejūras novada unikālajā augu valstī un dabas apstākļos. Viļņu viļņiem daudz citu jauku un patīkamu atmiņu...

30.04.1999. Esam ieradušies Kuņminas vecpilsētā, lai aplūkotu divas slavenas pagodas: Dunsita 东寺塔 un Sjisita 西寺塔. Mūsu acīm ļoti neparasta arhitektūra, celtnes ar spēcīgu vēstures dvesmu. Prātojam, kā karu vētras aiztraukušās garām abām tālo gadsimtu lieciniecēm...

“EXPO 99” atklāšanai veltīts Beidzjinas diplomātiskā korpusa svinīgais bankets. Vakarā “EXPO 99” atklāšanas uzvedums pilsētas stadionā: “Zemes un debess romantiskā simfonija”, “Zaļā kustība”. Vairāk nekā 20 Juņņaņas provincē dzīvojošo tautu uzvedums nacionālajos tērpos. Visbeidzot – milzu uguņošana. Visās malās sprāgstošas petardes. Kā mums šķiet, pārlieku skaļa mūzika. Grandiozi un emocionāli. Vakarā ilgi nevaram aizmigt...

01.05.1999. “EXPO 99” piedalās vairāk nekā 90 pasaules valstis. ĶTR pirmo reizi ir izraudzīta par šāda mēroga pasākuma rīkotājvalsti. ĶTR “EXPO 99” izmaksas aptuveni 6 mljrd. USD. ĶTR piedāvātais šīs izstādes kredo “人与自然一迈何21世纪” – “Cilvēks un daba ceļā uz XXI gadsimtu”. Arī mēs abi tik plašā pasaules valstu izstādē piedalāmies pirmo reizi.

Pat pie Ķīnas mērogiem pieradušam īsti nav saprotams, kā bija iespējams radīt tik milzīgas Ķīnas provinču dāvanas “EXPO 99”. Aptuveni 30 m garš panno “Cilvēks un daba”, 3,5 m augsta porcelāna vāze, apgleznota ar tradicionālajiem ķīniešu dzīves sižetiem. Anhui provinces 安徽省 kaligrāfijas paraugs. Juņņaņas provinces 云南省 dāvana – “Jūrasbraucēja Džen He 郑和 kuģis”. Un vēl un vēl. Viss ir neiedomājami smalks un vienlaikus milzīgs. Pakavējos tikai pie ĶTR provinču dāvanām. Izstādē vēl pārstāvēti 89 citu pasaules valstu eksponāti.

02.05.1999. Braucam uz Akmens mežu 石林, kura pilnais nosaukums latviešu valodā varētu skanēt šādi: “Juņņaņas provinces pasaules ģeoloģiskā mantojuma parks “Akmens mežs” 云南石林世界地质公园. Šī nacionālā parka ainava atgādina akmens mežu un ir pasaulē nozīmīgs ģeoloģisks fenomens Ķīnas dienvidrietumos. Tas izveidojies pirms 200 miljoniem gadu tektoniskas

nobīdes rezultātā senas, izžuvušas jūras dibenā. Dīvainu formu klintis it kā izaug no zemes apakšas. Klinšu bluķi atgādina pārakmeņojušos kokus un pagodas, zvērus un putnus, ko vēju, plūstošu ūdeņu un vulkāniskās lavas erozijas rezultātā veidojusi pati daba. Klinšu augstums ap 40 m vai pat 45 m. Klintis izaug no spilgta zaļas zāles klājiena. Zāles stiebrošs trīsūgļi prāvi rasas pilieni. Nacionālā parka teritorija sastāv no septiņām zonām, divas no tām 2007. gadā tika iekļautas UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Dažādu valstu diplomāti kopā kļīst pa Akmens meža takām. Kādā takas līkumā satiekam Krievijas vēstnieku I. Rogačovu. Viņš piedāvā par piemiņu kopā nofotografēties un aprunājas ar mums par pēdējām aktualitātēm. **17 18 19 20**

Akmens mežs atrodas jī tautības autonomajā aprīņķī 彝族自治县. Jī tautības jaunkundzes tūristus sagaida spilgtos, izrakstītos tērpos un piedāvā izšuvumus, priekšautiņus, maciņus un citus tautas amatu meistarū darinājumus. Ar jī tautības krāšņi ģērbtajām tautu meitām neviļus aizsākas saruna, un mana kārtā skaidrot, no kādas pasaules malas esam ieradušies šajā patiesi unikālajā Akmens mežā. Neparasts pārdzīvojums, pie kam manos Ķīnas ceļojumos jau otro reizi...

Beidzjinas diplomātiskā korpusta dalībniekiem bija iespēja klātienē vērot "EXPO 99", pateicoties ĶTR ĀM. Visu diplomātiskā korpusta dalībnieku vārdā varu apstiprināt, ka esam pateicīgi par šo iespēju būt "EXPO 99", kā arī dziļāk iepazīt Juņņāņas provinces īpašās krāsas un pievilcību...

04.05.1999. Top ziņojums par "EXPO 99", kas jau pēcpusdienā uzņēm ceļu uz ĀM.

05.05.1999. Lielbritānijas Karalistes vēstniecība. Dārza viesības ēnainā zālienā par godu karalienes Elizabetes II dzimšanas dienai. Vēstnieki no visu pasaules kontinentu valstīm. Iepazīšanās sarunas, jo vairums dalībnieku nav pazīstami. Apmaiņa ar vizītkartēm.

Pēcpusdienā Pasaules tirdzniecības centrā 世界贸易中心 otrs diplomātisks pasākums. Beidzjinas diplomātiskā korpusta vēstniekus ielūdz ES. Piedalās daudzi simti diplomātu un augstu ierēdņu.

Vakarā tiekamies ar V. Larinu – manu bijušo Tālo Austrumu universitātes studentu, kas Beidzjinā ieradies kā Tālo Austrumu Zinātniskā centra Vēstures institūta direktors. Ilgas un draudzīgas sarunas visai plašā diapazonā.

06.05.1999. Cepina jau no paša rīta. Ir skaidrs, ka Beidzjinas vasara prasīs spēku piepūli un koncentrāciju. Velo mugurā pēc "EXPO 99" fotogrāfijām.

07.05.1999. Izsaucam meistarū un konstatējam, ka viena no mūsu telefona līnijām nav pieslēgta starptautiskajiem sakariem.

17

18

19

20

Lidostā pavadām Latvijas Televīzijas delegāciju.

Iegādājamies ledusskapi, un pēc pusdienā tas jau uzstādīts vēstniecībā.

Pasauli aplido ziņa – Belgradā sabombardēta KTR vēstniecība. Ķīnā strauji aug valsts izmēriem atbilstošs milzu sašutuma vilnis. Masu informācijas līdzekļi aizpildīti ar sagrautās KTR vēstniecības ēkas uzņēmumiem, raudošajiem bojāgājušo radnieku foto un video attēliem.

10.05.1999. Beidzina pildās ar baumām, ka ķīniešu studenti blokē ASV vēstniecību KTR, kā arī ar krāsām un tintes pudelītēm notriepuši vēstniecības fasādi. Pirms plkst. 6.00 izbraucam no mūsu vēstniecības, lai klātienē palūkotos uz notiekošo. Kaut cik pietuvoties ASV vēstniecībai tā arī neizdodas. ASV vēstniecībai tuvākie kvartāli slēgti... Vēlāk presē parādās ziņa, ka ASV vēstnieks, bijušais Jūras kara flotes admirālis, nav varējis izkļūt no studentu aplenktās vēstniecības un pāris diennaktis bijis spiests iztikt bez silta ēdiena un pārtikt no galetēm un sulām. Līdzīgā veidā tika blokēta arī Lielbritānijas vēstniecība KTR.

Pievakarē sakaru seanss ar LR ĀM.

11.05.1999. KTR ĀM iesniedzu LR ārlietu ministra V. Birkava līdzjūtības vēstuli par Belgradā bojāgājušajiem KTR vēstniecības darbiniekiem. Tā adresēta KTR ārlietu ministram Tan Dzjasuanam 唐家璇.

13.05.1999. Vācijas vēstniecībā esmu uzaicināts uz tikšanos ar Vācijas kancleru G. Šrēderu. Jau tuvojoties vēstniecībai, jūtu – kaut kas nav, kā vajag. Izrādās, pieņemšana atcelta. Vācija ir NATO dalībvalsts un aktīvi piedalījās Belgradas bombardēšanā. Uz Belgradu nomestās bumbas sagrava KTR vēstniecību. Visu dienu Ķīna sēro par bojāgājušajiem, un katrā televīzijas pārraidē redzami kadri no traģiskā notikuma vietas.

14.05.1999. KTR presē joprojām daudz uzmanības veltīts Belgradā bojāgājušajiem ķīniešu žurnālistiem.

50 dienas tiek bombardēta Serbija. Kur ir konflikta atrisinājums?

15.05.1999. Sestdienu vadām kopā ar manu studiju biedru. Spēlējam tenisu un kopā klistam pa daudzkārt pieminēto imperatora vasaras rezidenci Jihejuan 頤和园. Arī vasaras sākumā imperatora parks ir pievilcīgs un daudzsološs. Pie kam paši veikli un ātri ar mūsu auto atbraucam līdz šai slavenajai imperatora rezidencei.

Vēl viens nedēļas nogales pasākums – Pērļu tirgus apmeklējums. Lai arī pagaidām neesmu neko stāstījis par Ķīnas tirgiem, šinī gadījumā tomēr nedaudz pakavēsimies pie tālu pasaulē pazīstamā Beidzjinas Pērļu tirgus. Ķīniešu valodā tas saucas 红桥珍珠市场 vai arī saīsināti 红桥. Šis tirgus atrodas gluži klāt pie Debesu tempļa 天坛, tāpēc abu šo objektu apmeklējumu var apvienot.

Pērļu tirgus apmeklējums jums ļaus iejusties ļoti ķīniskas tirgošanās atmosfērā. Galvaspilsētas Pērļu tirgus aizsākās no ielu tirdzniecības pie Debesu tempļa sienām. 1995. gadā valdība uzcēla piecstāvu tirgus ēku, kur tas atrodas arī patlaban.

Beidzjinas Pērļu tirgus ir lielākais pērļu tirgus Ziemeļķīnā, kā arī viens no 10 lielākajiem pērļu tirgiem pasaulē. Nav jau arī nekāds brīnums, jo Ķīna ir zeme, kur pērles sāka audzēt mākslīgi. Šādas pērles ir pilnīgi identiskas dabiskajām. Ķīnieši pret pērlēm izturas kā pret kaut ko svētu.

Šo Beidzjinas tirgu ir apmeklējušas pasaules slavenības, kuru foto izvietoti tirgus redzamajās vietās. Pie šādiem cilvēkiem varētu pieskaitīt Maiklu Felpsu, Mārgaretu Tečeri, Dž. Bušu vecāko ar kundzi un citus tirgus apmeklētājus. Neatkārtojama un neaizmirstama ir pērļu vēršana diedziņā, kas notiek jūsu klātbūtnē. Apbrīnojami veikli un prasmīgi. Pērļu izvēle var apmierināt katru gaumi. Tikai neliela nianse – prasme kaulēties, kas ir vienkārši nepieciešama. Pretējā gadījumā var nākties krietni vien pārmaksāt. To izstrādājumu, par kuru “pirmajā lasījumā” tika prasīti 200 USD, pēc garākas kaulēšanās varēsiet iegādāties par 20 USD. Pircējs, kas nekaulējas, nevar izraisīt ķīniešu pārdevēja cieņu. Ja tirgus apmeklējuma iecere ir ne tikai ekskursija Pērļu tirgū, bet arī pērļu pirkums, tad vispareizāk būtu uzaicināt līdzīgu kādu, kas, latviski runājot, pazīst drēbi, jo nevar izslēgt arī atdarinājuma vai imitācijas iegādi par īsto pērļu cenu. Ja šādas iespējas nav, jāatceras šādi padomi: ja divas pērles patrin vienu pret otru, ir jāparādās smalkiem akmens puteklišiem jeb pūderim; pērli var pamēģināt uz zoba – pērles atdarinājums vienmēr slid; ja neīstai pērlei pietuvina degošu sērkokciņu, būs nepatīkams aromāts. Ja jūsu rīcībā ir šāda informācija, pats varēsiet atšķirt īstu pērli no neīstas. Runājot par pērles kvalitāti, svarīga ir pērles krāsa un forma. Jo pērles forma tuvāka ideāli apaļai, jo pērle būs dārgāka...

Viss teiktais liecina par to, ka Pērļu tirgu var iekļaut Beidzjinas apskatāmo objektu sarakstā, ja uz mājām līgavām, sievietēm, meitām un mazmeitiņām jāatved neparasta dāvana, kas vienmēr saglabās Austrumu noslēpumu un vilinājumu. Otrs apsvērumus varētu būt ieskatīšanās pilnīgi citas pasaules tirgošanās kultūrā, neiesaistoties pirkšanas un pārdošanas stihijā.

Mūsu Pēterburgas ciemiņu atstājam Pērļu tirgū un abi ar dzīvesbiedri atgriezīsimies pie vēstniecības lietām.

17.05.1999. Manas Gaļinas velosipēdam Saņlituņ diplomātu vēstniecību kompleksā nozagts sēdekļis. Nevēlos turēt kādu aizdomās, bet sajūta nav īpaši priecīga. Jācenšas atcerēties – kur varētu iegādāties jaunu velosipēda sēdekli.

Vēstniecībā ierodas trīs ķīniešu uzņēmēji, kas vēlas, lai es uzlieku zīmogu uz pirkšanas-pārdošanas akta. Ar pūlēm izturu uzņēmīgo cilvēku presingu un tieku no viņiem vaļā.

18.05.1999. Dodamies uz Fanšaņ 房山, kā arī tuvo Džoukoudieņ 周口店. Šos braucienus Beidzjinas diplomātiskā korpusa vēstniekiem piedāvā ĶTR ĀM. Fanšaņ slavēna ar savām stalaktītu alām un senu budistu klosteri Juņdzjusi 云居寺. Savukārt Džoukoudieņ zviedru arheologs J. Andersens 1926. gadā atrada sinantropa zobu, bet 1929. gadā sinantropa galvaskausu. Pasaules arheoloģijā zviedru arheologa atradumam izcila vieta, un Džoukoudieņ kā sinantropa atrašanas vietu 1987. gadā iekļāva UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.

Klosteri Juņdzjusi sāka būvēt m. ē. 616. gadā. Šajā klosterī uz 15 000 akmens plāksnēm iegravētas sūtras, kuras pierakstītas ar vairāk nekā 20 milj. hieroglifu. Sūtru pieraksts un gravēšana akmens plāksnēs ilga 500 gadu.

Stalaktītu alās iespējams pazemes pārgājiens ar ieskatu pilnīgi pasakainos dabas veidojumos, kā arī neierobežotas iztēles iespējas ikvienam alu apmeklētājam. Līčloču pagriezienos jūs pēkšņi ieraugāt Milzu lauvu vai arī jūs skumji uzlūko Vientuļais mūks un klusējoša Pārakmeņojusies skaistule... Pastaigās un pārgājienos no alām uz klosteri un tālāk uz sinantropa atrašanas vietu bija daudz lielisku iespēju kontaktēties ar diplomātiem no Polijas, Ungārijas, Nepālas, Šrilankas un Mjanmas. Tāpat turpinājās nebeidzami dialogi ķīniešu valodā ar cilvēkiem no visiem milzu valsts nostūriem.

20.05.1999. Pieņemšana "Šeraton" viesnīcā par godu Kamerūnas Neatkarības dienai. Greznajā zālē daudz viesu un ļoti uzskatāmi, ka tā ir Āfrikas valsts Neatkarības diena. Viesu sejas vairumā gadījumu dažādās melnuma vai brūnuma nokrāsās. Īpašs stāsts ir afrikāņu sievietes tērpi, to krāsas un piegriezums, matu sakārtojumi ar neredzētām matadatām. Melnā kontinenta dēli un meitas pasaules plašumos. Ir visai negaidīti, ja šāds melns cilvēks sāk runāt ķīniešu valodā. Ķīnā pavadītajos gados daudzkārt esmu bijis liecinieks tam, ka afrikāņi runā lieliskā ķīniešu valodā, kas liecina par šo cilvēku lingvistiskajām spējām...

23.05.1999. Svētdienas pastaiga Saņlituņ vēstniecību rajonā. Ielas klusas, un daudz vai nu ginko, vai arī akāciju aleju, kas veido biezu jumtu un lieliski pasargā no karstajiem saules stariem. Agrās rīta stundās uzmanību pie-saista vēl viena ķīniešu aizraušanās. Tas attiecas galvenokārt uz vecākiem vīriem. Daudzi no viņiem rokās nes būri ar dziedātājputnu. Nonākuši līdz kādai iemīļotai vietai, vīri šo būri uzkarina koka zarā un... ilgi klausās. Reizēm ar kādu kaimiņu, kas netālu uzkarinājis sava mīluļa būri, notiek domu apmaiņa par to, kurš no putniem dzied skaistāk... Dziļā harmonijā ar tiro un

klusos vēstniecību rajonus... Arī mums ar dzīvesdraugu bija patīkami – gan paklausīties dziedātājputnu dziesmas, gan arī pavērot vecos vīrus viņu jaukajā nodarbē...

24.05.1999. Saņēmu vēstuli no LU Orientālistikas nodaļas ar piedāvājumu recenzēt kādu bakalaura darbu. Universitātē varbūt šķiet, ka darbs vēstniecībā apvienojams ar Universitātes pedagoga pienākumiem. Rakstu atbildes vēstuli un skaidroju, ka “viena diplomāta vēstniecība” no vienīgā diplomāta prasa visus spēkus un pat vairāk...

25.05.1999. Alžīrijas vēstniecībā liela pieņemšana par godu Āfrikas dienai. Pasākuma goda viesis – Valsts padomes vicepremjers Cjeņ Cjičens 钱其琛. Ar šo vīru nācās tikties 1994. gadā, kad M. Gaiļa vadītās delegācijas sastāvā ieradāmies ĶTR normalizēt abu valstu attiecības. Ļoti pieredzējis diplomāts un valstsvīrs, ĶTR ārlietu ministrs laikā no 1988. līdz 1998. gadam. Viņa dalība un uzstāšanās katram pasākumam piedod nepieciešamo svaru. Milzums viesu, no kuriem vairums afrikāņi. Pēcpusdienā pieņemšana saistībā ar Argentīnas Nacionālo dienu. Ēnainā dārzā viesi tiek cienāti ar gaučo gaumē uz oglēm ceptu neparasti maigu un sulīgu liellopa karbonādi mazā, siltā baltmaizītē. Daudzi Latīņamerikas diplomāti ar Latīņamerikas problēmām un aktualitātēm.

26.05.1999. Diplomātiskais serviss, Centrālais telegrāfs, maksājumi, citas praktiskas lietas.

27.05.1999. Krievijas vēstniecībā A. Puškina 200 gadu dzimšanas dienai veltītas svinības. Milzums Beidzjinas universitāšu profesoru, A. Puškina tulkotāju, augstu ierēdņu un studentu. Krievu un ķīniešu valodā tiek lasīta A. Puškina dzeja, izpildītas romances ar A. Puškina vārdiem. Pie kam labas krievu valodas zināšanas apliecina ne tikai prominenti ķīniešu profesori, bet bieži vien arī pavisam jauni cilvēki – studenti un skolēni. Plašs un saviļņojošs divu kultūru saskares pasākums. A. Puškina Ķīnā. Garīga augstsprieguma pasākums.

28.05.1999. Pieņemšana par godu Horvātijas Nacionālajai dienai. Jau no pirmajām dienām, kopš ieradāmies Beidzjinā, esam pazīstami ar Horvātijas vēstnieku un mums izveidojušās labas tuvu kolēģu attiecības. Ieradušies ap 300 viesu, un daudzu valstu vēstnieki pazīstami jau ilgāku laiku. Kādā milzu ātrumā aizskrējusi darba nedēļa...

29.05.1999. Klīstam Ceriņkrāsas bambusa parkā 紫竹院公园. Labi pazīstamas parka alejas. Skan mūzika, un tiek dejotas klasiskās dejas. Citiem tuvāka vingrošana. Ir tādi, kas vingrinās Beidzjinas operas dziedājumos. Ļoti aizkustinoša gādība par cilvēkiem ar nelieliem ienākumiem. Mazā ceptuvītē turpat parkā tiek cepti kukurūzas miltu plācenīši. Stāv neliela rindiņa, bet viss notiek ātri, un cena ir tik saudzējoša, ka pieejama katram...

Svētdien paliekam vēstniecībā, kas vienlaikus ir arī mūsu mājas. Gatavoju ziņojumu. Gaļina lasa. Abi atpūšamies pēc nedēļas dinamikas un spriedzes saistībā ar bankām, maksājumiem, daudziem saviesīgiem pasākumiem, ziņojumiem, atskaitēm, kas visā apjomā jāpaveic divatā. Mums nav palīgu...

31.05.1999. Beidzjinā list lietus. Reta parādība...

03.06.1999. Mans dzīvesdraugs dodas uz dāmu saietu "Green Lake Villa", kur piedalīsies Lietuvas, Latvijas, Horvātijas, Kirgizstānas un Mongolijas vēstnieku kundzes...

05.06.1999. Sestdienas auto izbraukums mūs atvedis pie Beidzjinas musulmaņu kapsētas 北京回民公墓. Nolemjam pamēģināt kaut nedaudz ieskatīties un censties saprast šīs kultūras īpatnības. Atšķirībā no mūsu tradīcijas, kapi netiek kopti. Visur aug zāle. Vietumis pie tuvinieku kapu kopiņām uz nelieliem paklājiniem sēž radinieki un skaita lūgšanas. Kapsētas apmeklētāju nav daudz. Turpat blakus ir Ērgļa kalna mežaparks 鷹山森林公园, kur saklausām tādu kā siļa dziesmu. Lielās pilsētas tāla mala. Šaubos, ka te iegriežas diplomātiskā korpusa pārstāvji. Tas nav Beidzjinas parādes puses rakurss. Tomēr Beidzjinas musulmaņi ir tāda pati galvaspilsētas sabiedrības daļa kā Maskavas tatāri Krievijā. Atceros, ka studiju gados apmeklēju Maskavas tatāru kapsētu. Tieši tāpat kā šodien Beidzjinā – lai kaut nedaudz iepazītu Maskavas musulmaņu kapu kultūru...

06.06.1999. Pēc kartes noskatām, ka Beidzjinas austrumu pusē ir parks, kurā vēl neesam bijuši. Svētdienas rītā stūrējam uz Beidzjinas austrumiem. Ne bez pūlēm atrodam Alu un muklāju jeb Peļķu parku 窑洼湖公园. Ilgi meklējam un tā arī neatrodam alas. Tas izrādījās "tautas parks" – bez vārtniņiem, bez sētas, ne īpaši kopti. Visur apkārt vienaldzīga pamestība. Mums šķita, ka arī apmeklētāji – ne īpaši kopti. Tomēr pastāv viedoklis, ka sava pievilcība ir arī pamestam parkam. Visādā ziņā arī šī nelielā pastaiga Alu un muklāju parkā ļāva mums kaut uz īsu brīdi atlikt malā diplomātiskā darba ikdienas rutīnu ar citām vēstniecībām, iestādēm un bankām.

07.06.1999. Dodamies uz ĶTR Tirdzniecības palātu. Brauciens neiedomājami mokošs. Trakajā karstumā totālā korķi šoferi bola stulbas, miegaines acis. Tirdzniecības palātas apmeklējums Beidzjinas attālumos un transporta sastrēgumos ar braucienu turp un atpakaļ aizņēma pusi dienas...

Ķīnā ierodas Somijas prezidents M. Ahtisāri. Vizītes iecere – censties noskaņot ĶTR valdību neuzlikt veto ANO Drošības padomes balsojumā par Balkānu krīzi.

09.06.1999. Mainījušies laika apstākļi. Viss pelēks un bez saules. Aiz loga tā šalc apses, ka izlemjam iziet pastaigā. Ar pirmajiem soļiem saprotam, ka esam

kļūdījušies. Nepanesamā sutoņa mūs ātri "saliec ragā", un atgriežamies zem vēstniecības jumta. Vēl pamanām, ka no tirgoņu ieliņas pazuduši visi trīsrieteņu velosipēdi, no kuru kulbām tika pārdoti augļi un dārzeņi. Izrādās, ir bijis policijas rīkojums – atbrīvot ieliņu un ar saviem bagāžas velosipēdiem pārvākties kaut kur citur. Kāds no tirgoņiem man klusinātā balsī saka: "Kompartija ir slikta." (共产党不好) Acīmredzot tamdēļ, ka neļauj tirgot diplomātu rajonā...

10.06.1999. Ķīnā ierodas "Latvijas Avīzes" žurnālisti. Plānots, ka kopā dosimies uz Harbinu.

Slovēnijas padomnieks M. Cencens uzlūdzis vakariņās indiešu, bulgāru un argentīniešu diplomātus ar savām dzīvesbiedrēm un mani ar kundzi – kā Latvijas pārstāvjus. Jauks saviesīgs vakars ar stāstiem par minēto tautu tradīcijām un interesantām dzīves epizodēm. Daudzi vakara dalībnieki prot aizraujoši stāstīt.

11.06.1999. Pieņemšana saistībā ar Krievijas Neatkarības dienu. Milzīgs vairāku simtu dalībnieku pasākums. Turpat vai viss diplomātiskais korpus. ĶTR augstākiem ierēdņiem cilvēku mūrī tomēr izdodas apsveikt arī Krievijas vēstnieku I. Rogačovu...

14.06.1999. Kopā ar "Latvijas Avīzes" žurnālistiem ierodamies Harbinā. Lidostā mūs sagaida Heilundzjanas provinces 黑龙江省 Ārējo sakaru departamenta pārstāvis. Gandrīz viss 45 km garais ceļš no lidostas līdz pilsētai tiek pārbūvēts un paplašināts. Putekļu mākoņos un smagās tehnikas žvadzoņā pāriet ne mazāk kā divas stundas. Beidzot esam Harbinā, kas īpaši pēc 1918. gada notikumiem Krievijā kļuva par ļoti kosmopolītisku pilsētu ar lielām bijušo Krievijas pilsoņu, kā arī citas izcelsmes ārzemnieku kopienām. Pēc pārdzīvotā ceļā – ar izlidošanas vairākkārtēju atlikšanu no Beidzjinas un putekļaino ceļu no lidostas līdz pilsētai – esam nedaudz apguruši. Tieši tamdēļ katrs klusinām ieslēdzas savā istabā. CNN stāsta par NATO karaspēka ieiešanu Kosovā. 200 krievu desantnieku joprojām kontrolē Prištinas lidostu. Par to – laist vai nelaist krievus Kosovā – jau divas dienas runā ASV un Krievijas prezidenti.

15.06.1999. Svinīga Harbinas 哈尔滨 10. gadatirgus atklāšana. Dzirdamas skaļas runas. Bungu dārdoņa. Plīvo karogi. Milzum daudz cilvēku no Krievijas, Vladivostokas, Habarovskas un Čitas. Polijas un Krievijas vēstnieki. Diplomāti no citām valstīm. Rosīšanās, kņada, preču reklamēšana un piedāvājums...

Tiekam iepazīstināti ar Harbinas vēsturisko centru, ko mūsdienās ķīnieši sauc par "Eiropas rajonu". Sofijas katedrāle – gluži tāda pati kā dievnams kādā Krievijas pilsētā. Gaisā virmo vēsture un jūtama kādreiz aktīvā Krievijas klātbūtne šajā pilsētā. Uzmanīgi ieskatoties pilsētas vēsturiskajā daļā, nav grūti saskatīt celtņu līdzību ar Vladivostokas vēsturisko daļu. Atļaujtos

par to runāt, jo, strādājot Tālo Austrumu universitātē, Vladivostokā nodzi-voju 10 gadus, līdz ar to man bija neierobežotas iespējas vērot gan šīs pilsētas vēsturisko centru, gan arī mūsdienu rajonus. Krievijas impērijas periodā Vladivostokas vai Habarovskas uzņēmēji paralēli uzņēmējdarbībai Krievijā visai bieži, turklāt ne mazāk sekmīgi savu biznesu izvietoja Harbinā, Čaņ-čuņā vai Šenjanā. Proti, Ķīnas ziemeļaustrumu provincēs, kas robežojas ar Krievijas teritoriju. Tā perioda biznesa likumi nelika šķēršļus lieluzņēmēju darbībai abu kaimiņu valstu teritorijā. Šinī sakarībā nevar nepieminēt pirmās ģildes lieltirgotājus I. Čurinu, A. Toporkovu, A. Kasjanovu, kuru tirdzniecības nami atradās gan Krievijas, gan Ķīnas pilsētās. Pavisam īsi vēlos pakavēties pie lieltirgotāja I. Čurina vārda. Kad 1976. gadā, būdams komandējumā, ieradots Blagoveščenskā – šajā lielam Tālo Austrumu ciemam līdzīgajā pilsētā –, uzmanību piesaistīja kāda ēka Amūras krastā. Krāšņām arkām rotātajā celtnē bija nepārprotami jūtams Krievijas impērijas laiku atvērziens. Kad vietējiem cilvēkiem uzdevu jautājumu par celtnes vēsturi, skanēja atbilde: “Это палаты торгового дома Чуриных,” kas latviešu valodā būtu “Čurina tirdzniecības nams”. Ļoti nozīmīga bijusi vietas izvēle. Tirdzniecības nams ar saviem arkām rotātajiem logiem raugās pāri Amūrai – tieši uz Ķīnu. Visai zīmīgi. Arī mūsdienu Vladivostokas populārākais universālveikals ir bijušais “Čurina tirdzniecības nams”. Vēl gribētos pieminēt, ka lasītājiem, kas vēlas vairāk uzzināt par starpkaru perioda Harbinu, noteikti jāiepazīstas ar E. Kataja grāmatu “Zem desmit karogiem”. Kataja kungs sulīgā un tēlainā valodā stāsta gan par latviešu kopienu šajā pilsētā, gan arī par Harbinas notikumiem nemierīgajos laikos.

Daudzās valodās ir milzums literatūras par Harbinu. Šī pilsēta laikmetu griežos bijusi īsts “kārtainais pīrāgs”, kur atradās arī latviešu kopiena. Atļāvos kaut nedaudz dalīties ar saviem personīgajiem iespaidiem par šo pilsētu, uz kuru tiku aicināts kā viens no Harbinas 10. gadatirgus viesiem.

Plašs Sibīrijas mērogu skats uz Sungari upes krastu. Krastā pieminēklis 1957. gada plūdu pieveicējiem.

Vakarā koncerts gadatirgus viesiem.

16.06.1999. Ekskursija uz augstu pensionētu ierēdņu, ārzemju firmu pārstāvju un “jauno ķīniešu” apdzīvotu Harbinas rajonu. Strūklaku kaskāde kā Pēterhofā. “Venēcijas tilts” pāri ūdeņiem. Juanminjuan parka stilā veidoti vārti. Daudzu pazīstamu arhitektūras objektu kopijas cita pie citas. Tomēr kopijas ir un paliek kopijas...

Pēcpusdienā ierodamies “Tīgeru dārzā”. Plašā teritorijā mīt ap 120 milzu kaķu. Zvēri tiek baroti ar dzīvām vistām, trušiem, kazlēniem. Ķīnas presē tiek skaidrots, ka valstī šādos “dārzos” tīgeru ir vairāk nekā brīvā dabā Ķīnas

ziemeļaustrumu taigā. Šajos apstākļos zvēri lieliski jūtas un uzvedas rotaļīgi. Acu priekšā vairāku milzu kaķu vijīgā, atsperīgā gaita, lēcieni, savstarpējās rotaļas un cīņas. Viss īstā taigas krāšņumā un patiesā dabas varenumā...

17.06.1999. Ekskursija uz kādreizējās Ačenas 阿城 pilsētas atrašanās vietu, kur pirms dažiem gadiem atklāts muzejs. Ačenas pilsēta kopš 1173. gada bijusi džurdžēņu Dzjiņ (金 1115–1234) dinastijas pirmā galvaspilsēta. Neliela auguma, ļoti zinoša gide ar aizrautību stāsta par bijušajiem laikiem šajās zemēs. Turpat netālu plešas milzu pilskalns. Tur tad arī kādreiz atradusies pilsēta. Šajā vietā saglabāties tik tikko saskatāms zemes valnis. Īstenībā šis nelielais sižets ir viena lappuse no vairāku tūkstošu gadu ilgās Ķīnas vēstures...

Turpat netālu mandžūru ciems ar nelielu sadzīves priekšmetu muzeju. Ķīnas ziemeļaustrumi vēsturiski ir t. s. mazākumtautību apdzīvots reģions. Savukārt laika gaitā daudzas mazākumtautības ir pieņēmušas ķīniešu (haņu) kultūru, nereti zaudējot pat savu valodu. Viens no piemēriem ir Ķīnas ziemeļaustrumos dzīvojošie mandžūri, kuru vairums mūsdienās vairs nerunā mandžūru valodā.

18.06.1999. Agri pamostos un izlemju iepazīties ar Harbinas tirgu. Ķīnieši pērk skalbes, pelašķus, mazas ērkšķodziņas, dilles, skābenes. Svaigu pienu no kannas lej stopā un pēc tam – pudelē. Kaut kas visai pazīstams... Tas nav sastopams citos Ķīnas reģionos...

19.06.1999. Jauki nakšņot “savās mājās” – LR vēstniecībā ĶTR. Harbinas 10. gadatirgus materiālus izsūtām uz Rīgu. Beidzjinā līst. Tas nenotiek bieži...

20.06.1999. “Diplomātiskās listes” vajadzībām ĶTR ĀM iesniedzam jaunās vēstniecības koordinātas.

Vakarā pieņemšana par godu Slovēnijas Nacionālajai dienai. Man apkārt Moldovas, Kazahstānas, Kirgizstānas un citu valstu vēstnieki. Visiem viens jautājums: “Kā tad tā? Vai tiešām Latvijā sieviete kļūs par valsts prezidentu?” Acīmredzot informācija par Latvijas prezidenta vēlēšanām kļuvusi pieejama plašai auditorijai.

22.06.1999. Vakarā pieņemšana saistībā ar Luksemburgas Lielhercogistes Nacionālo dienu. Vēstniecība atrodas bijušā pilsētas vaļņa iekšpusē – vienkārša ieliņa un šķērsielu pilsētas daļā Dundan 东单. Pat taksometra vadītājs – dzimis Beidzjinas iedzīvotājs – maldās šajā ieliņā mudžeklī. Luksemburgas vēstniecībā īsts ķīniešu dārzs ar valni, segtu galeriju, kokiem un puķēm. Skan ķīniešu stīgu instrumentu mūzika. Tiek piedāvātas elegantas miniuzkodas. Piedalās ES un asociēto valstu diplomāti. Pilnīgi noteikti – viena no visizmeklētākajām pieņemšanām...

23.06.1999. Atgriezusies saule. Sāk cepināt jau no paša rīta. Ir Ligo vakars, un domas griežas uz mājām. Mana Gaļina pati sacerējusi līgodziesmas un izsūta tās mūsu trim dēliem. Novakarē pa vēstniecības virtuves logu redzama gaiša saules sliede – gandrīz vai tāpat kā Latvijā Jāņos. Svētkus vadām divatā un, protams, daudzās svētku atmiņās. No LR ĀM saņemam kolēģes I. Baranovas apsveikumu.

24.06.1999. Kopā ar studiju biedra ģimeni dodamies izbraukumā uz Mijuņ 密云 ūdenskrātuvi jeb ezeru. Divu stundu brauciens, un jau esam ezera krastā: zils ūdens, robotas kalnu smailes un virsotnes pāri ezeram. Pilnīgs klusums. Nereāli reāla, varena un majestātiska Ķīna. Ūdens blīvs kā jūrā. Pelde šādā ūdenī lielisks baudījums. Pēc Beidzjinas lielpilsētas jezgas un kņadas ar patiesu baudījumu dzīvojamies ezera krastā. Dodamies tālākajā ceļā un pēc divarpus stundām ierodamies Čendē 承德. Mans studiju biedrs gādā par iekārtošanos viesnīcā. Es veicu autovadītāja pienākumus. Tāds ir mūsu pienākumu sadalījums. Mūsu kundzes rūpējas par dzeramo ūdeni un nelielām ceļojuma uzkodām. Nopietnākās ēdienreizēs apmeklējam restorāniņus. Neatkarīgi no tā tas ir Ķīnas kalnu, tuksnešu vai mežu reģions, pulksten 12.00, kad ķīnieši sāk ieturēt pusdienas, jums noteikti būs iespēja baudīt siltu ēdienu. **21 22**

26.06.1999. Jau virzāties atpakaļ uz Beidzjinu. Braucam caur Sjinlun 兴隆, un šis brauciens izvēršas par smagu visu fizisko un garīgo spēku pārbaudi. Vairāk par 50 km pa šauru, labojamu kalnu ceļu. Vietām gar ceļa malu slienas stāvas klintis, vietām vienīgie mūsu ceļojuma liecinieki ir kalnu āži kazu pavadībā. Citur ceļš it kā laižas lejā tieši uz ciema mājiņu jumtiem. Bija tādi posmi, kur ceļa mala patiesībā ir arī bezdibeņa mala. Pat tādos skarbos apstākļos plkst. 12.00 ceļmalas restorāniņā mūs mielo ar karpu, kas pirms kāda brīža bezrūpīgi peldējusi nelielā diķītī. Atpakaļceļā pāiet aptuveni 10 stundas, un mēs esam bezgala laimīgi, kad ieobraucam mūsu diplomātiskā kompleksa vērtos...

29.06.1999. Saceru notas – par LR šofera tiesību apmaiņu pret ĶTR autovadītāja tiesībām. Par auto tehniskās pases pagarināšanu. Par auto apdrošināšanu. Pirmo reizi Ķīnā nopērkam Austrālijas siļķu bundžu. Latvietim siļķe ir gan ikdienas ēdiens, gan delikatese. Ja mēs šeit siļķi neesam redzējuši mēnešiem, tad mums siļķe noteikti ir delikatese. Nav tik svarīgi, vai tā ir mūsu vai citā gaumē.

Daudz apsveikumu Pēteros. Vakars klusā un noteikti omulīgā divvientulībā. Diena nogrimst biezā Beidzjinas svelmē...

30.06.1999. Lai saņemtu ĶTR autovadītāja tiesības, nepieciešama medicīnas izziņa, kā arī LR autovadītāja tiesību tulkojums ķīniešu valodā. Gādājam par to, lai minētās prasības tiktu izpildītas.

Šodien Beidzjinā + 34, pat + 37 grādi.

Pievakarē kopā ar sievu ievadām pēdējos jūnija tēriņu čekus. Gaļina jau sāk gatavot ceturkšņa atskaiti.

02.07.1999. Ar lietuviešu kolēģi uz ASV Neatkarības dienas svinībām. Pēc NATO bombardēšanas rezultātā sagrautās ĶTR vēstniecības ASV vēstniecības fasāde joprojām apgānīta.

Vakarā pieņemšana sakarā ar Baltkrievijas Neatkarības dienu.

03.07.1999. Oficiāli tiek ziņots, ka Beidzjinā temperatūra + 37 grādi, – lai nebūtu jāpārtrauc darbs un jārada atvieglojumi darba cilvēkiem. Patiesībā nav izslēgts, ka temperatūra vēl augstāka...

04.07.1999. Mans dzīvesdraugs visu svētdienu strādā pie otrā ceturkšņa atskaites. Pēcpusdienā darbs paveikts. Pie LR vēstniecības ĶTR zied puķes. **23**

05.07.1999. Šodien saņēmu ĶTR autovadītāja apliecību – licenci.

Uz ĀM izsūtīta ceturkšņa finanšu atskaite.

J. Kanels interesējas par ĶTR ievadītajiem tarifiem un noteikumiem.

Sagatavots ziņojums “ĶTR un ASV attiecības”.

08.07.1999. Gaļina revidē un kārtō mūsu dokumentus.

Krievija pauž protestu sakarā ar Latvijā pieņemto Valodas likumu, kas Latvijā par valsts valodu nosaka latviešu valodu.

V. Viķe-Freiberga nodod uzticības zvērestu.

10.07.1999. Sestdien peldam baseinā un spēlējam tenisu. Atpakaļceļā vēstniecības vajadzībām IKEA iegādājāmies kumodi.

11.07.1999. Svētdien dodamies izbraukumā uz Ķīnas mūra Badalin 八达岭 sektoru, kā arī uz nedaudz tālāko Jencjin 延庆 un Sunšaņ Dabas aizsardzības parku 松山自然保护区. Jencjin atvērts akvaparks, un mēs ar draugiem izmanojam piedāvāto iespēju izbaudīt karsto avotu un citas peldes. Pēc tam, neskatoties uz lietu, sākam kāpt kalnā. Lietus kļūst arvien stiprāks, un esam spiesti griezties atpakaļ. No Badalin braucam atpakaļ uz pilsētu. Brižiem šķiet, ka gāžas balta ūdens siena, pareizāk būtu apstāties un pagaidīt, kamēr lietus pierimst...

12.07.1999. Ķīnu sasnieguši musonu lieti. Lielo upju baseinos intensīvie lieti nereti izraisa plūdus. Ja upes garums ir vairāki tūkstoši km, tad strauja ūdens celšanās var nest lielu postu. Arī šis gads nav izņēmums. Jandzi baseina plūdus jau gājuši bojā 240 cilvēki. Ķīna ir valsts, kas vienlaikus var ciest gan no plūdiem, gan sausuma...

13.07.1999. No Latvijas nāk daudz informācijas par jauno Valodas likumu, kas uzjundījis mūsu sabiedrībā nelatviešu opozicionāros noskaņojumus. Arī Krievijas prese turpina kritizēt Latvijas Valsts valodas likumu.

Gaļina samontē IKEA pirktu kumodi, un tā mūsu mājoklim piešķir īpašu mājīgumu.

14.07.1999. Pieņemšana par godu Francijas Nacionālajai dienai. Viesu skaitā – vai viss diplomātiskais korpuss. Man pateicību izsaka Tadžikistānas vēstnieks, jo pirms dažām dienām biju izteicis līdzjūtību sakarā ar zemes nogruvumā bojāgājušajiem Tadžikistānā. Pateicību saņemu arī no Armēnijas vēstnieka, kam biju paudis līdzjūtību visu armēņu katolikosa nāves sakarā. Izmeklēts franču galds ar lieliskiem vīniem, austerēm, sieriem un citām delikatesēm. Ar katru nākamo Beidzjinā nodzīvoto mēnesi paplašinās pazīstamo vēstnieku loks.

15.07.1999. Banku diena. Naudu gan saņemam, gan arī izdodam. Nomaksājam par elektrību, telefoniem un gāzi. Šodien mana dzimšanas diena. Apsveikumi no Latvijas. Zvana dēli. Abi ar sieviņu spriežam par mūsu turpmāko darbu, iespējamo LR ārlietu ministra vizīti Ķīnā un citām aktualitātēm.

17.07.1999. Arvien biežāk nedēļas nogalē kādā no brīvajām dienām paliekam vēstniecībā un cenšamies paveikt to, kas intensīvajās darbadienās palicis nepadarīts. Visu darba apjomu veicam divatā, bez palīgiem.

19.07.1999. Braucam uz “Bank of China”. Vēstniecībā veicam veselības apdrošināšanas formalitātes “Williams Russel” firmā, kas atrodas Londonā.

ASV Atlantijas okeāna piekrastē ar mazu lidmašīnu no savām mājām izlidojis Dž. F. Kenedijs (juniors). Krasta apsardze jau otro dienu meklē pazudušos. Bez sekmēm...

20.07.1999. Dodamies uz ĶTR Kultūras ministriju. Aizvedu bagātīgu materiālu par LR Kultūras ministrijas darba plāniem, ierosinājumiem un semināriem. ĶTR jūras transporta firmām dāvinām materiālus par Latvijas ostām un tranzīta iespējām.

Vēstniecības ēkas lifta un trepju telpās – liels kosmētiskais remonts.

Ziņa no LR ĀM – mūsu ārlietu ministra 1999. gadā plānotā vizīte Ķīnā atcelta...

22.07.1999. Turpinām darbu ar ĶTR jūras pārvadājumu firmām. Gaisa temperatūra ap + 36 grādiem. Transporta sastrēgumi un mokošais karstums paņem ļoti daudz spēka. Svelme kā metāllietuvē. Tomēr cīnāmies...

23.07.1999. Pie mums ierodas ķīniešu valodas studentes V. Pole un A. Verhojaņina. Viņām beigušās mācības, un rīt viņas atgriežas Latvijā.

24.07.1999. Laika prognoze – šodien Beidzjinā + 42,2 grādi. Šķiet, tas ir šīs vasaras rekords. Esam peldbaseinā. Tas ir sava veida glābiņš. Ķīnieši vai nu bez kreklīm, vai, augstu uzrotējuši T krekliņus, snauduļo koku paēnā. Mongoļu restorāniņā baudām jēra gaļu. Lai būtu ērtāk atdalīt gaļu no kauliem, mongoļi katru viesi apgādā ar mazu nazīti. Ķīniešu restorāniņos nazišus nedod. No āra karstuma glābjamies zem vēstniecības jumta. Talkā nāk kondicionieris.

25.07.1999. Arī šodien turpinām strādāt ar Ķīnas jūras pārvadājumu firmām, kas izkaisītas lielajā pilsētā. Katru firmas apmeklējumu sākam ar ieskatu par Latvijas ostām un dāvinām info materiālus.

“Finnair” iegādājamies aviobiļetes lidojumam atvaļinājumā. Šodien Beidzjinā + 38 grādi. Braucot pie stūres, kreklis līp pie muguras...

27.07.1999. Bankas diena ar visu bankas darījumu klāstu.

Esmu uzaicināts uz pieņemšanu Šveices vēstniecībā. Iepazīstos ar Šveices vēstnieku, kas ir labs Ķīnas pazinējs un ķīniešu valodas zinātājs. Pasākumā piedalās arī zviedru kolēģis L. Fredēns, ar kuru pārrunājam mūsu darba aktualitātes.

28.07.1999. Attīstības aģentūrai izsūtām materiālus par šā gada Sjameņas investīciju semināru. Uz Rīgas ostu izsūtām materiālus par ĶTR jūras pārvadājumiem.

Izraēlas vēstniecības pieņemšana “Swiss Hotel” telpās. Neliels pasākums patīkamā un siltā gaisotnē. Arī citos gadījumos nācies vērot, ka Izraēlas un ĶTR attiecību fons ir permanenti labvēlīgs. Vismagākajos gados, kad Otrā pasaules kara laikā ebreji bija spiesti pamest Vāciju, kā arī citas Vācijas okupētās valstis un meklēt glābiņu citviet, Ķīna bija viena no valstīm, kas pieņēma ebreju bēgļus. Tas nav aizmirsts arī šodien...

29.07.1999. Esmu izlēmis strādāt vēstniecībā un gatavot ziņojumu par “Falunģun” 法輪功 kustību ĶTR. Ķīnas presē milzums šai tēmai veltītu materiālu. Centīšos ziņojumu veidot pēc iespējas kompaktāku.

Pievakarē, kā tas ir noticis daudzkārt, ja vēlos, lai noskaņojums kļūtu gaišs un optimistisks – ķeros pie J. Jaunsudrabiņa. Šī rakstnieka valoda ir manu vecāku dzimtajā novadā runātā valoda. J. Jaunsudrabiņa tēlu pasaule man saprotama un tuva...

30.07.1999. Uz ĀM izsūtu rakstu par “Falunģun”, kā arī pārskatu par LR un ĶTR attiecību veicināšanas pasākumiem.

Uz LR Tieslietu ministriju – ziņojums par starptautisko juristu semināru ĶTR. Kopā ar sievu gatavojam apsvērumus par 2000. gada LR vēstniecības ĶTR budžetu.

02.08.1999. Abi ar dzīvesdraugu kārtojam un sistematizējam dokumentus, laikrakstu izgriezumus u. c. Darbs vainagojas ar sekmēm – viss kļūst pārskatāms un vajadzības gadījumā aizsniedzams acumirkli. Gaļina skata cauri čeku un pirkumu grāmatas.

Bankas diena ar nepieciešamajām bankas operācijām.

Pasūtīts nerūsējošā tērauda statīvs valsts karogam. Pērkam jaunu atslēgu vēstniecības durvīm. Iegādājamies arī jaunu un elegantu virsdrēbju pakaramo vēstniecības priekštelpai.

Negaidīts zvans no Rīgas. Kādā no Ķīnas ostām nelaiemes gadījumā gājis bojā Latvijas jūrnieks.

Zvanu uz ĶTR ĀM. Ir vēla stunda. Telefons klusē.

05.08.1999. Saņemam notu, ka š. g. 31. jūlijā Guandžou ostā uz Panamas kuģa ugunsgrēkā gājis bojā Latvijas jūrnieks.

ĀM valsts sekretāra vietnieks administratīvajos jautājumos J. Kārklīņš ziņo, ka 1999. gadā Beidzjinā ieradīsies vēstnieks E. Semanis. Līdz ar to 2000. gada vidū var plānot atgriešanos Latvijā.

06.08.1999. ĶTR ĀM saņemam jauno “Diplomātisko listi”.

Vakarā pieņemšana Kotdivuāras vēstniecībā.

07.08.1999. Ir sestdiena, un kopā ar manu studiju biedru izlemts apmeklēt vienu no Beidzjinas izcilām vēsturiskajām vietām – Lugouciao 卢沟桥 tiltu, ko mēdz saukt arī par Marko Polo tiltu. Senatnē tilts savienoja Jundinhe 永定河 upes krastus un uz tā bieži vien kopā sanāca dzejnieki un mākslinieki, kas jūsmoja par “Agras rīta stundas mēnesi virs Lugouciao”. Pie Vanpin 宛平 cietokšņa mūriem, kas atrodas pie paša tilta, pēc ilga un grūta ceļa uz Padebešu impērijas galvaspilsētu, uz nakti apmetās pārgurušās karavānas. Mūsdienās upe izžuvusi, toties tilts saglabājies un joprojām piesaista gan tuvu, gan tālu tūristu uzmanību.

Īsas ziņas: tilts celts 1189.–1192. gadā un daudz ko pieredzējis. 1215. gadā mongoļi pilnīgi iznīcināja Beidzjinu, bet tilts saglabājās. Tilta garums – 266 m, platums 9,3 m. Tiltam ir 10 balstu, un zem tā izveidotas 11 arkas. Sākotnēji tiltu rotāja 627 lauvas. Mūsdienās lauvas skaits ir 482 vai arī 496. Marko Polo, kam bija iespēja pabūt uz Lugouciao tilta, pieder šādi vārdi: “Tilts ir tik brīnišķīgs, ka šaubos, vai pasaulē ir vēl kāds cits tilts, kas spētu sacensties ar Lugouciao tiltu.”

1937. gada 7. jūlijā uz Lugouciao tilta notika sadursme starp Japānas imperatora armiju un ķīniešu karavīru rotu, kas bija izvietota iepriekš minētajā Vanpin cietoksnī. Šis incidents tika izmantots kā iegansts Japānas–Ķīnas kara sākumam, kas ilga no 1937. līdz

21

22

23

24

1945. gadam. Cīņu ar japāņu iebrucējiem ķīnieši uzskata par Otrā pasaules kara Āzijas reģiona kara posmu.

Viss iepriekš minētais veido blīvu Lugoucjao tilta vēsturisko fonu, kur šim tiltam ir izcila nozīme – gan tālā senatnē, gan arī Otrā pasaules kara notikumos Ķīnas ilgajā un sarežģītajā vēsturē.

Mūsu apmeklējuma laikā bija grūti atkauties no uzstājīgajiem suvenīru tirgotājiem. Arī daudzajām ekskursijām, kas nepārtraukti plūda uz Lugoucjao tiltu. Atklāti runājot, labprāt klausījāmies ekskursiju vadītāju stāstus. Palēnām radās vēlēšanās atvērt grāmatu un dziļāk ieskatīties notikumu vēsturē, kas tik vilinoši apvij Lugoucjao tiltu. Noslēdzot nelielo stāstu par vienu no mūsu nedēļas nogales izbraukumiem, lieti piebilst, ka citas iespējas skatīt Lugoucjao tiltu tā arī neradās...

09.08.1999. Sakaru uzņemšana ar ĶTR Ārējās tirdzniecības ministriju.

Pienācis pasts no Latvijas. ĶTR ĀM nodevu LR nule ievēlētās prezidentes V. Viķes-Freibergas vēstuli, kas adresēta ĶTR priekšsēdētājam Dzjan Dzemiņam.

Saņēmām LR ģerboni (vapeni), kas liekams pie vēstniecības sienas.

No Guandžou pienāk materiāli par šīs pilsētas ostā bojāgājušo Latvijas jūrnieku. Materiāli tiek pārsūtīti uz LR ĀM, kā arī uz LR vēstniecību Krievijā.

10.08.1999. Tikšanās ĶTR Ārējās tirdzniecības ministrijā.

Bankas apmeklējums. Norēķināmies par telefonu, elektrību, ĶTR un Honkongas laikrakstiem.

Pēcpusdienā Ungārijas vēstniecībā. Vēstnieks O. Juhašs noslēdz trešo kadenci Ķīnā, kā arī savu diplomāta karjeru. Vēstnieka uzruna saturīga, sirsnīga, bez sakāpinātām emocijām.

12.08.1999. Veikalā “Jouji” 友谊 iesniedzu “Kaijas” un “Vilpras” zivju delikatesu piedāvājumus.

14.08.1999. Ārā stipri list. Sestdienu veltām darbam pie vēstniecības finansēm. Darbadienas ir tik ļoti noslogotas, it īpaši, ja galvaspilsētā jāapbraukā vairākas adreses, ka nereti ņemam klāt kādu no brīvajām dienām.

15.08.1999. Gaļina ierosina doties pēc dāvanām uz Zīda tirgu, ko Beidzjinā sauc 秀水街, kas tulkojumā latviešu valodā būtu Zīda iela. Tā ir viena no Beidzjinas aizraujošākajām vietām, pie kuras jāpakavējas nedaudz sikāk. Mūsdienu Zīda tirgus 秀水大厦 ir septiņstāvu ēka ar 1700 tirdzniecības vietām, kurās strādā 3000 apkalpojošā personāla. Zīda tirgus atgādina milzīgu trokšņainu skudru pūzni. Bikliem cilvēkiem, kas nevēlas kaulēties un neprot būt uzstājīgi, labāk šim tirgum iet ar likumu. Ja ķīniešu tirgošanās maniere pieņemama, dodieties

iekšā. Mēs tā arī darām un sapērkamies dažādus zīda audumus, kas, kā pašiem liekas, varētu patikt tuviniekiem.

17.08.1999. Klāt atvaļinājums. Pirms došanās uz lidostu mūsu automobilim atvienoju akumulatoru. Vēstniecībā atvienoju datoru, faksu, televizoru un ledusskapi. Plkst. 9.15 ar taksi uz lidostu. Tālāk viss ļoti ikdienišķi – septiņarpus stundu lidojums, un jau esam Helsinkos. Īsa stunda, un lidojums tālāk. Igaunijas krasts. Vidzemes jūrmala. Un esam jau galā. Nepatīkams starpgadījums. Mūsu bagāža turpina lidot...

23.08.1999. ĀM tikšanās ar valsts sekretāra vietnieku administratīvajos jautājumos J. Kārklīņu. Kopā spriežam par konsulārā darba uzsākšanu Ķīnā. Tālāk saruna ar valsts sekretāru M. Riekstiņu, kas apstiprina, ka ar interesi lasa manus ziņojumus. M. Riekstiņš iesaka meklēt Latvijas goda konsula kandidatūru Honkongā – sabiedrībā pazīstamu un situētu cilvēku. Vēl – tikšanās ar Personāla departamenta vadītāju I. Putniņu, kas dara zināmu, ka dzirdējusi daudz pozitīvu atsauksmju par manu darbu Ķīnā.

24.08.1999. Tikšanās ar LR ārlietu ministru I. Bērziņu. Īsumā raksturoju Beidzjinā veikto darbu. Atbildu uz ministra jautājumiem par spriedzi ĶTR un Taivānas attiecībās un militārā konflikta varbūtību, par ĶTR un Ziemeļkorejas attiecībām, ĶTR iekšpolitisko līdzsvaru, ĶTR armijas vadības attiecībām ar valdību un citiem jautājumiem.

Ministrs apstiprina savu nodomu ierasties vizītē Ķīnā.

Tikšanās ar firmas “Kvadrapak” pārstāvjiem, kas plāno braucienu uz Ķīnu.

Tikšanās ar Saeimas deputātu O. Deņisovu par LR parlamentāriešu delegācijas vizīti Ķīnā.

25.08.1999. Ekonomikas ministrijā tikšanās ar L. Aizbaltes kundzi un saruna par “Zundas”, “Dambja”, Bolderājas kuģu remonta rūpnīcas un “Baltline” vēlēšanos uzsākt sarunas par sadarbību ar Ķīnu.

LR Satiksmes ministrijā saņemu materiālus sūtīšanai uz Ķīnu.

30.08.1999. ĶTR vēstniecībā LR tikšanās ar ĶTR vēstnieku Jao Peišenu. Esam ielūgti abi ar kundzi. Saruna par paveikto Ķīnā un divpusējo attiecību jautājumiem.

31.08.1999. Kultūras ministrijā tikšanās ar J. Tišķinu un G. Cēberi. Spriežam par grafiķa J. Petraškeviča, kā arī latviešu tautas tērpu iespējamajām izstādēm Ķīnā.

LR ĀM L. Trēgere iekopē jaunu finanšu atskaites programmu. Nedēļas nogalē kopā ar brāli Aivaru, dēliem un mazbērniem dodamies tradicionālā Pildegoviču dzimtas tuvinieku atdusas vietu apmeklējumā. **24**

01.09.1999. Saruna ar nākamo LR vēstnieku KTR E. Semani.

06.09.1999. Atvaļinājums ar daudzu darba jautājumu kārtošanu ĀM un citās nozaru ministrijās noslēdzies. Ceļš atpakaļ uz Ķīnu. Atkal bagāža aizbraukusi savu ceļu. Tā mēdz gadīties biežajos lidojumos...

Vēstniecībā atveru datoru – milzums pasta, ziņojumu un pārskatu. Cenšos ar visu iepazīties un sistematizēt, līdz palēnām ieviešas kārtība.

07.09.1999. Atvaļinājuma laikā mūsu auto tā noputējis, ka knapi var redzēt cauri automobiļa logiem.

Pirmais darba brauciens uz KTR ĀM, kur iesniedzu LR premjera un ārlietu ministra pateicības vēstules ķīniešu kolēģiem.

08.09.1999. Starptautiskajā klubā 国际俱乐部 Tadžikistānas Neatkarības dienas svinības.

Tadžikistānas vēstnieka ziņojums par šīs valsts prezidenta E. Rahmona vizīti KTR.

10.09.1999. Meksikas vēstniecībā Meksikas Neatkarības dienas svinības. Arī Beidzjinā ir savs "Lido". Plūst meksikāņu dziesmas melodija ģitāru treļļu, svilpienu, skaļu izsaucienu pavadībā. Ļoti atbrīvota atmosfēra. Mūzika ir tik iesaistoša, ka daudziem svētku dalībniekiem gribas laisties latīņamerikāņu dejas virpulī.

11.09.1999. Ar studiju biedra ģimeni dodamies uz Tieņdzjīnu 天津. Ļoti konceptīvi kavējoties pie šīs pilsētas, gribētu piebilst, lūk, ko. Kad Beidzjinā, vēstniecībā, tikāmies ar mūsu sporta funkcionāru V. Baltiņu, viņš darija zināmu, ka Latvijas vingrotāju delegācija apmetusies "pilsētiņā netālu no Pekinas". "Pilsētiņa" šodien dzīvo 15 milj. cilvēku... Tā ir viena no četrām tiešās pakļautības pilsētām, un to sauc par "Beidzjinas jūras vārtiem". No cita skatu punkta – Dienvidķīnas un Centrālās Ķīnas iedzīvotājiem Tieņdzjīna bija "Beidzjinas vārti".

Tieņdzjinas atrašanās pie Lielā kanāla ziemeļu posma ir sekmējusi pilsētas attīstību. Ķīnas vēsturē Tieņdzjina iegājusi kā vieta, kur tika parakstīti ķīniešu skatījumā nevienlīdzīgie Tieņdzjinas krievu-ķīniešu traktāts (1858), kā arī Tieņdzjinas līgums (1885).

Mūsu nodoms apmeklēt šo pilsētu vairāk saistīts ar vēlēšanos pabūt pie tuvākās jūras...

Pēc nelielas maldīšanās nonākam pie lieliski iekārtotas atpūtas vietas. Tikai jūra ir aizbēgusi. Bēguma stundās jūra atkāpjas vairākus kilometrus no krasta un atsedzas jūras dibens, kur vietējie meklē moluskus. Pie šīs dabas parādības nepieradušiem viss ir kaut kā ne tā, kā cerēts. Toties mākslīgi izveidotajā licīti

ir jūras ūdens un peldētājus nekas neapdraud. Savukārt, kad paisums atskrējis līdz izbūvētajai betona sienai un ūdens cēlies par vairākiem metriem, ir saprotams, ka jāieklausās vietējo cilvēku padomos. Toties jūras veltes tiek piedāvātas bagātīgi. Kotedžas ērtas un mājīgas. Līdz ar to nedēļas nogales atpūta izdevusies.

12.09.1999. Kopā ar studiju draugu izlemjam, ka atpakaļceļā apmeklēsim Tanšaņ 唐山 pilsētu, kuru 1976. gada 28. jūlija naktī plkst. 3.42 pēc Rihtera skalas 8,2 magnitūdas spēcīga zemestrīce noslaucīja no zemes virsas. ĶTR valdība ziņoja pasaulei, ka bojā gājuši 250 000 cilvēku. Tomēr, pēc citiem aprēķiniem, bojā gājušo skaits varētu sasniegt 650 000 vai pat 800 000 cilvēku...

Apkārtējo ciemu iedzīvotāji pirms šī notikuma liecināja par suņu dīvainu uzvedību – atteikšanos no ēdiena un skaļu kaukšanu. Dzīvnieki kā jutīgi seismogrāfi centās brīdināt par tuvajām briesmām. Pilsēta tika iznīcināta 23 sekunžu laikā. Sagruva vairāk nekā pieci miljoni māju...

Mūsdienās, atceroties šo milzu traģēdiju, var apmeklēt piemiņas stēlu. Pie stēlas redzams glābējs ar diviem izglābtiem bērniņiem rokās. Informācijas centrs-muzejs sniedz sīkāku informāciju par traģiskās nakts notikumiem. Klusuma brīdis saista apmeklētājus ar 1976. gada 28. jūlija nakti. Protams, 1999. gada 12. septembrī Tanšaņ pilsētā nav vairs saskatāmas milzu traģēdijas pēdas. Toties liecību, traģiskā notikuma uzņēmumu, liecinieku nostāstu ir pārparēm. Tanšaņ katastrofa izmantota kā sižeta pamatlīnija režisora Fen Sjaogana mākslas filmā "Zemestrīce". Atpakaļ uz Beidzjinu ripojam pa ātrgaitas ceļu Beidzjina-Šenjāna. Tas ir daudzu joslu ceļš, un diemžēl nav kad skatīties apkārt.

13.09.1999. Pasākums Polijas vēstniecībā. Garāka saruna ar "Žeņmiņžibao" korespondentu. Domu apmaiņa ar Izraēlas un Islandes vēstniekiem.

Darbs ar ĶTR un Honkongas laikrakstiem. Nakts stundā zvans no ĀM Personāla daļas vadītājas I. Putniņas. Lūgums uzrakstīt pamatojumu, kāpēc vēstniekiem Ķīnā nepieciešamas ķīniešu valodas zināšanas, it īpaši, ja tie ir ES vēstnieki...

14.09.1999. Uzturot savu tradīciju, velosipēda seglos dodos uz rīta rosni, uz tuvējo Strādnieku stadionu. Pārsteidzoši – viss stadions pārpildīts ar spilgtos nacionālos tērpos ģērbtiem jauniem cilvēkiem. Pasākums saucas 民族运动会 – Tautību sporta svētki. Vērojot jauniešu tērpus, secinu, ka vairums jauniešu pārstāv Juņņaņas 云南, Guidžou 贵州, Guansji 广西, Gansu 甘肃 provincē dzīvojošās mazākumtautības. Notikuma pamatideja – ar sportu nodarbojas visas Ķīnā dzīvojošās tautas. Atsevišķos sporta veidos – tādos kā cīņas sports vai jāšana – spēcīgākie ir mongoļi vai Sjindzjanā dzīvojošie kazahi un uiguri,

kuriem šie sporta veidi ir tradicionālie. Svētku noskaņas, un jauniešu pārpildītajā stadionā saprotu, ka rīta rosme jāpārceļ uz nākamo dienu...

Pēc plkst. 12.00 ar vilcienu izbraucu uz Dedžou 德州 gadatirgu Šaņdunas provincē. Dedžou apkaimē senatnē atradās Huanhe 黄河 upes gultne, un šo upi tajā laikā dēvēja par Dešui 德水, kas latviešu valodā varētu skanēt kā Svētīgā upe. Līdz ar to šajā apkaimē bija arī citi vietvārdi, kuros izmanto hieroglifu De 德, kam daudz nozīmju, tādas kā – tikums, tikumīgs, labvēlīgs, svētīgs un daudzas citas. Mūsdienā Dedžou paliek atmiņā ar mierīgu dzīves ritmu, tīrību un kārtību. Šā gadatirgus galvenā iecere bija investīciju piesaiste. Kopā ar citu valstu vēstniekiem arī man tiek uzticēts gods stāvēt pirmajā rindā, aiz galvenajiem dienas kārtībā plānotajiem runātājiem. Sprāgst “gaisa balonu lielgabals”, no kura varenā stobra izšaujas lērums gaisa balonu. Kā pienākas lielos svētkos – apdullinoši dārd gongi. Ļoti daudz svinīgās sarkanās krāsas. Seko oficiālās runas. Uzmanību piesaista indiešu izcelsmes amerikāņu runa par grūtībām ar ieiešanu Ķīnas tirgū. Vakarā patiesi labs koncerts. Skan malaiziešu bambusa stabulītes. Uzstājas Itālijā skolojies dziedātājs, un klausītājus savā varā paņem viņa sulīgais bass. Uz skatuves uznāk dziedātāja, un zāli aizpilda sievietes balss treļļi.

17.09.1999. Sākas atceļš uz Beidzjinu lepna divstāvu vilciena pirmās klases vagonā. Braucam pa līdzenumu, un skats no vagona otrā stāva loga sniedz tālu. Agrāk neizjustas sajūtas. Interesanti vērot apvārsni. Kupejā gluži nemanot aizsākas saruna: Tanzānijas vēstnieka sekretāre, ķīniešu inženieris no Mērilendas (ASV) ar māsu no Urumči. Abi ciemojušies pie mātes Dzjinaņā. Tāda šodien ir ķīniešu pārvietošanās dinamika pasaules un Ķīnas telpā. Neesmu aizmirsis Mao laikus, kad ķīniešiem nebija tiesību izbraukt no vienas provinces uz otru. Varbūt tomēr īpaši neieciklēties atmiņās un pagātnē, jo dzīvojam šodien un dzīvosim rīt...

21.09.1999. Jau tuvu ĶTR 50 gadu jubilejas svinības. Iecerēts uzrakstīt šim notikumam veltītu rakstu. Kopš ierašanās diplomātiskajā darbā Ķīnā aizskrējis nepilns gads. Klātienē Ķīnā notikušas nebeidzamas sarunas, krājušies vērojumi, pastāvīgi esmu sekojis gan ĶTR, gan citu valstu preses izdevumiem par ĶTR problemātiku. Protams, jau 1999. gadā var runāt par valstī veicamo reformu sekmēm. Kas liecina par to, ka sākusi iezīmēties šis valsts augšupeja? Kas ir Ķīnā veicamo reformu sekmju pamatā? Pasaule aktīvi diskutē par šiem jautājumiem, un priekšplānā izvirzās atziņa par Ķīnas līderu pragmatismu. Ķīnas reformas tika virzītas nevis uz valsts uzņēmumu privatizāciju, bet gan pirmām kārtām uz privātā, un īpaši mazā, biznesa attīstību. Domājot par Ķīnas reformu efektivitāti, speciālisti pievērš uzmanību tādām ķīniešu īpašībām, kas viņiem ļauj sekmīgi konkurēt ar Rietumu partneriem.

Ķīniešu pasaules uzskata pamatā ir Lielā skolotāja Konfūcija paustā attieksme pret augstāko varu, ģimenes vērtībām un personības uzvedību sabiedrībā. Dabas apstākļi, sadzīves un darba tradīcijas sekmēja tādu īpašību veidošanos kā kolektīvisms, saliedētība, disciplinētība un pacietība. Cīņā ar stihiskajām nelaimēm bija nepieciešama tūkstošu, pat miljonu cilvēku kopīga rīcība. Ierobežotais produktu un derīgo izrakteņu daudzums, kā arī pašu ķīniešu skaits ir iemesls tam, ka tautai raksturīga neiedomājama taupība un pragmatisms. Šī darbadiena pagājusi, cenšoties izlikt uz papīra pārdomas par Ķīnas varējumu pusgadsimta garumā. Tas noteikti ir uz analīzi centrēts, aizraujošs process.

22.09.1999. Viesnīcā "Kempinski" Peru gleznu izstāde. Ar saullēktiem varenos kalnos, neredzētām puķēm, kaktusiem un citiem šai valstij raksturīgiem augiem. Pončo ģērbti peruāņi spēlē mūzikas instrumentus. Skan stabules un stabulītes, ģitāras un ģitāriņas...

...Neliela atpūta, un jau jādodas uz ĶTR politiski konsultatīvās komitejas sēdi. Klātesošo skaitā priekšsēdētājs Dzjan Dzemiņš, vicepremjers Cjeņ Cičens, aizsardzības ministrs Či Haotiens un daudzi citi augstākie valsts vadītāji. Minētās ĶTR augstākās amatpersonas grupiņā apstaigā galdiņus un pārmij dažus vārdus ar klātesošajiem diplomātiem – svētku dalībniekiem. Jubilejas sakarā katram vēstniekam liela un smaga dāvanu paka...

23.09.1999. Darbs pie ĶTR 50 gadu jubilejai veltītā raksta.

Kubas vēstniecībā atvadas no Kubas vēstnieka. Viņš ir pildījis diplomātiskā korpusa dekāna pienākumus un ĶTR nostrādājis 11 gadus. Saruna ar Pēterburgā studējušu kubieti. Jauneklis ar pateicību atceras savus Pēterburgas skolotājus, kā arī unikālo iespēju studiju gadus pavadīt Pēterburgā.

24.09.1999. Jau no rīta esmu lidostā un sagaidu savu Gaļinu, kas 18 dienas aizkavējās Latvijā.

Tieši tikpat ilgu laiku viens cīnījies ar visiem vēstniecības un ikdienas darbiem un secinu, ka tas nebija vienkārši...

Mana dzīvesdrauga Gaļinas ierašanās Ķīnā sakrita ar valstī un tautā populārajiem Rudens vidus svētkiem 中秋节, kas ķīniešu un arī citu Austrumāzijas tautu priekšstatos simbolizē gada cikla vidu un pēc savas nozīmes atpaliek tikai no Pavasara svētkiem 春节. Pilnmēness simbolizē sievišķību un auglību. Pastāv uzskats, ka šajā dienā mēness ir pats apaļākais un spilgtākais. Šāds uzskats saistīts ar leģendu par Hou Ji 后羿 un Čan E 嫦娥. Abi laulātie tiekas tikai reizi gadā, un tas notiek pēc lunārā kalendāra astotā mēneša 15. dienā. Lai arī mūs abus ar sieviņu šķīra tikai 18 dienas, tomēr atkal būt kopā tieši

Ķīnā iemīļotajos svētkos un cienāties ar “mēness cepumiem” jeb “mēness kūciņām” 月饼 ir ļoti patikami.

27.09.1999. Tiekos ar ķīniešu studentu Sju Ninu, kas mācās Latvijas Mūzikas akadēmijā, ir apmierināts ar studiju kvalitāti un Mūzikas akadēmijā iegūtajām zināšanām.

ĶTR 50 gadu jubilejai veltītais raksts izsūtīts uz Rīgu.

28.09.1999. Abi dodamies uz lidostu sagaidīt M. Kosteņeckas vadīto žurnālistu delegāciju, kas caur Beidzjīnu dodas tālāk uz Daliēnu 大连. Ātra saruna, un žurnālistu grupai jau jālido tālāk.

29.09.1999. Plkst. 11.30 pasākums Kipras vēstniecībā. Daudz Dienvideiropas valstu diplomātu, kā arī ķīniešu ierēdņi. Risinās Dienvideiropas reģionam, gan arī citiem jautājumiem veltītas sarunas.

Braucam uz “Beijing Telecom” maksāt par internetu.

30.09.1999. ĶTR ĀM Protokola departamentā saņemam ielūgumus uz svētku pasākumiem.

Plkst. 18.00 Visķīnas Tautas pārstāvju namā ĶTR Nacionālajai dienai veltīts svinīgais bankets ar 5000 viesu dalību. Goda viesi – lielākā daļa augstāko ĶTR amatpersonu. Viesu skaitā – viss diplomātiskais korpuss, kā arī valsts nozaru ministriju augstākie ierēdņi. Kā vienā zālē var nosēdināt un apkalpot tādu viesu skaitu? Bet tas notiek, un visi jūtas pagodināti. Nākot ārā no svinīgā banketa, visus pārsteidz brāzmais lietus. Debesu spēki loka akācijas un vītolus. Uz lietus ūdeņos izmērcētā slidenā ceļa apgāzies autobusiņš. Labi, ka mums mašīnā ir lietussargi un mēs esam glābti no izmirkšanas...

01.10.1999. Plkst. 11.00 esam Tienāņmeņ 天安门 laukuma diplomātiskā korpusa ložā. Vērojam svētku militāro parādi. Sauszemes karaspēka kolonna. Kara jūrnieki... lidotāji... desantnieki. Jaunāko paraugu tanki. Ne mazāk par 15 paveidu raķetēm, ieskaitot balistisko “Dunfanhun-31” 东方红-31. Šāda raķete var aizsniegt Losandželosu. Vareniem klājieniem kādu pusstundu lido MIG-31 un SU-27 iznīcinātāji. Virs laukuma gaisā pat lidmašīna tankeris ar degvielas krājumu iznīcinātājiem. Aiz karavīriem un kara tehnikas kolonnas nāk darbaļaudis. Studiju gados Maskavas universitātē vairākkārt nācies piedalīties svētku demonstrācijās Sarkanajā laukumā. Šodien redzētais Beidzjinas galvenajā laukumā atgādina skatīto Sarkanajā laukumā... Lielām valstīm lielas ambīcijas. **25 26**

04.10.1999. Svētku dienās esam nolēmuši doties uz Šaņdunas provinci un uzkāpt Taišaņ 泰山 svētikalnā. Mēs vadāmies pēc apbrīnojami trāpīga šim kalnam veltīta frazeoloģisma 登上泰山一生平安 “Ja esi uzkāpis Taišaņ kalnā – vari būt mierīgs visu mūžu...”

Nobraukuši 540 km pa Ķīnas gluži pieklājīgiem ceļiem, kalna piekāje iekārtojamos nelielā viesnīcā. Istabā nedaudz drēgni, bet uzklātas lieliskas vatētas segas, un saprotam, ka nenosalsim. Aiz loga čabina lietutiņš. Naktī kaiņi varētu nedziedāt, bet viņi uzdzied...

05.10.1999. Ceļamies ap plkst. 6.00. Ātras brokastis, un par 60 juaņiem pērkam biļetes kāpienam kalnā. Kalna piekāje miglas pienā. Kāpieni pamatīgi, kalti uz mūžiem. Mūsu dzīvesbiedres arī piekrīt kāpt kalnā, un mēs virzāmies augšup četratā. Pēc kādām 40 minūtēm sievas tomēr atkāpjas no ieceres pievarēt svētkalnu. Mēs ar kolēģi spītīgi turpinām kāpienu. Priecājos, ka man elpa gara un arī nogurumu īpaši nejūtu. Kāpiens aizņem stundu un 40 minūtes. Pie pašas kalna virsotnes teltis dzīvo strādnieki, kas kaļ akmens kāpienus un no kokmateriāliem būvē lapeni. Mēs ļoti cerējām, ka migla atkāpsies... Tomēr pašā kalna virsotnē bija redzams tikai blīvs, balts piens. Un klosteris Debess vārti 天门. Liela daļa mūku tērpušies zaļos armijas vateņos, jo kalna galā pavēsi. Sapratām, ka šoreiz krāšņo skatu tā arī neieraudzīsim. Mūs kaut nedaudz mierināja sarunas ar kalnā uzkāpušajiem ķīniešiem, kas stāstīja, ka šīs dienas neveiksme nav nekas nepieredzēts. Tātad – nav lemts. Pa platajām un pamatīgajām kāpnēm gājiens no kalna ir viegla pastaiga. Šīs pašas diena pievakarē jau bijām Cjindao 青島. **27**

06.10.1999. Cjindao ir pilsēta Šaņdunas provinces 山东省 austrumu daļā, Dzeltenās jūras 黃海 krastā. Šodien tā ir svarīga osta, jūras kara bāze un rūpniecības centrs. Laikā no 1897. līdz 1922. gadam Cjindao atradās Vācijas pārvaldē un ir Ķīnas pilsēta, kur visvairāk jūtama vācu ietekme. Katrs Ķīnas iedzīvotājs zina, ka viena no vispopulārākajām alus šķirnēm Ķīnā ir “Cjindao alus” 青島啤酒. Pirmo eiropiešu alus darītavu šajā pilsētā uzbūvēja vācieši. Cjindao pilsētā piekrastes savrupmāju sarkanie dakstiņu jumti atnākuši kopā ar vāciešiem. Vācieši izstrādāja Cjindao plānu, un pilsēta arī tagad saglabā šī plāna iezīmes. Viss teiktais atbilst patiesībai, un tomēr šodien šī pilsēta ar krāšņām puķu dobēm, platānām, košumkrūmiem, īstu pilsētas sakoptību un staltiem debesskrāpjiem man atgādina Singapūru, kur Nanĵanas Universitātē aizritēja vesels mācību gads. Ar to es iedrošinos teikt, ka mūsdienu Cjindao pievilcība ir pašu ķīniešu roku darbs. Kādu laiku pilsētā meklējam un arī atrodam pludmali. Tālumā jūrā – okeāna kuģi. Salas. Sāļš jūras, pareizāk, okeāna, gaiss. Sopkas kā Krievijas Tālajos Austrumos. Šur tur kalna galā ar reljefu lieliski harmonē miniatūra ķīniešu lapenīte. Metamies peldēties stipri sāļajā okeāna ūdenī. Mielojamies ar jūras gliemjiem un krabjiem, uzdzerot vieglo “Cjindao alu”. Skatāmies varenajā okeāna plašumā un klausāmies viļņu čalās. Tā visa mums pietrūkst sauszemes Beidzjinā. Ejam pastaigā gar jūras krastu... Mums pretī plūst laipni, dažādi, bet gaumīgi gērbušies cilvēki. Jūras krasts satumst, un mēs dodamies uz viesnīcu...

27

07.10.1999. Uzsākam atceļu... Cjindao... Dzjinaņa... Dedžou... Beidzjina 青岛... 济南... 德州... 北京. Uz zemnieku māju jumtiem vai sakārta kokos, vai arī izklāta ciema māju priekšā žūst kukurūza. Zemnieki rūpīgi gatavo zemi jaunām dobēm. Citi strādā lecektīs, aprūpējot dārzeņus. Apstājamies uz nesen būvēta jauna un gara tilta. Zem mums vareni iepletusies, strauji mutuļodama, plūst Dzeltenā upe 黄河. Plašais dzeltenais ūdens pilnībā atbilst savam nosaukumam. Lasītais un dzirdētais par šo upi, kā arī savām acīm skatītais ļauj nojaust neapvaldāmu spēku. Jau esam Tieņdzjinā 天津. Liela vilšanās. Cerētā ātrgaitas ceļa vietā mūs gaida šaurs, lēns un pārslogots ceļš. Visu pārsedz nakts. Mēs virzāmies īsti ķīniskā biezenī. Tomēr ap 19.30 laimīgi sasniedzam vēstniecību – mūsu mājas...

08.10.1999. Atbildes vēstules M. Riekstiņam, V. Baltiņam, L. Aizbaltei, I. Putniņai, I. Stengrevicai.

Mana Gaļina visu dienu strādā pie šā gada triju ceturkšņu finanšu atskaites.

28 29

09.10.1999. Sestdienas rīts. Neliela rīta pastaiga, un tūdaļ pie darba. Ievadām programmā triju ceturkšņu finanšu atskaiti. V. Baltiņš piesaka kopīgas pusdienas.

10.10.1999. Pēc salīdzinoši tāla un nogurdinoša ceļa uz Šaņdunas provinci negribas braukt tālu. Mums abiem ir vēlēšanās izjust senās Beidzjinas

valdzinājumu. Braucam centra virzienā, un drīz vien sākas mūsu pastaiga vienā no Beidzjinas senākajiem parkiem Šičahai 什刹海. Šis parks iekļauj trīs ezerus: Cjeņhai 前海, Houhai 后海 un Sjihai 西海. Lai arī netālu mutuļo lielpilsēta ar satiksmes sastrēgumiem, rūpnieciskiem un citiem trokšņiem, šeit jūs nokļūstat miera, bezrūpības un dabas skaistuma valstībā. Ezeru spoguļi, skaistas izbūvētas krastmalas, kājāmgājēji, sevī iegrimuši makšķernieki, plīvojošas vītulu bārkstis un rimts klusums. Viss teiktais paņem savā varā un sniedz ikvienam tik nepieciešamo līdzsvaru. Gaļina daudz fotogrāfē. Lieliskās parka un ezeru ainavas jūs redzat arī mūsu stāstā. Ieņemam vietas savā auto un braucam uz vēstniecību. **30**

11.10.1999. Triju gada ceturkšņu finanšu atskaite izsūtīta uz LR ĀM.

ĶTR Draudzības biedrībā pasākums par godu 150 gadu jubilejai, kopš ķīnieši sāka iecelot Peru. Cenšos atrast kādus sarunu biedrus domu apmaiņai par ķīniešu iecelšanu Peru, lai par šo jautājumu uzzinātu ko vairāk. Man tomēr neveicas, un varu tikai piebilst, ka esmu ticies ar Latīņamerikas ķīniešiem, un varu apstiprināt, ka viņi ir saglabājuši ķīniešu valodu, bet labprātāk runā spāņu valodā...

Vakarā pieņemšana Nigērijas vēstniecībā. Iepazīstos ar Ruandas vēstnieku un dažiem ķīniešu kolēģiem. Viens pat izsaka man nedzirdētu komplimentu: "Jums ķīniešu valodu ir mācījusi sievietē..." Šim cilvēkam ir taisnība. Manu studiju laikā visas ķīniešu sarunu valodas skolotājas bija ķīnietes...

12.10.1999. Spānijas Nacionālās dienas pasākumā iepazīstos ar jauno Igaunijas konsuli M. Kurbeli.

Telefoniska saruna ar ĶTR vēstnieku Latvijā – Jao Peišenu.

15.10.1999. Ziņa no LR ĀM – pavasarī tieku atsaukts uz ĀM.

Pasākums Baltkrievijas vēstniecībā.

17.10.1999. Svētdienas atslodzi baudām Botāniskajā dārzā 植物园, kas atrodas Sjišaņ 西山 kalnos, starp Sjanšaņ 香山 parku un Jucjuaņšaņ 玉泉山 kalnu. Botāniskajā dārzā ir ap 6000 augu veidu, 500 dažādu puķu un 1900 augļu koku. Botāniskā dārza populārākās vietas:

- mūžzaļie augi un palmas;
- tropiskie ūdensaugi;
- kakao un kafijas koki;
- peoniju dārzs;
- krizantēmas ar saldām lapām un citi augi.

28 29

30

Nesteidzīgā solī ejot no vienas ekspozīcijas pie citas, laiks skrien nemanot. Šajā brīnišķīgajā dārzā aizskrien vesela diena. Pamanām, ka Botāniskā dārza pievilcība piesaistījusi arī citu valstu diplomātu uzmanību.

18.10.1999. No ĀM pienāk vēstule par atsaukšanu uz Rīgu pēc lietu nodošanas vēstniekam.

Darbu ĀM biju uzsācis 1991. gada 17. oktobrī, proti, tieši pirms 8 gadiem...

19.10.1999. Tikšanās KTR Tirdzniecības palātā.

21.10.1999. Somijas vēstniecībā – ES un asociēto valstu vēstnieku tikšanās.

Visķīnas Tautas pārstāvju sapulcē (ĶTR parlamentā) apspriede par Latvijas parlamentāriešu vizīti ĶTR.

22.10.1999. Ziņojums par ES un asociēto valstu vēstnieku saietu Somijas vēstniecībā.

Kazahstānas Neatkarības dienas svinības. Kazahu sievietes nacionālos tērpos. Bagāts galds, garšīgs un neparasts ēdiens. Vēstniecības pagalmā tiek cepts vesels jērs. Esmu labi pazīstams ar Kazahstānas vēstnieku. Viņš man dāvinājis labas grāmatas par Kazahstānas vēsturi.

23.10.1999. Kopā ar draugiem braucam uz pusmežonīgu, puspamestu parku Šidzjinšan Gunjuan 石景山公园. Otrā parka daļā ar apaļu peldaparātu drāžamies leļup pa ūdenskritumu. Esam atraduši pat tādu negaidītu izklaidi...

24.10.1999. Tāpat kā pērn esam uzaicināti uz Krievijas vēstniecību. Pasākumam arī šoreiz neitrāls nosaukums – «Царская рыбалка» (Karaliskā zveja). Krievijā tiek atzīmēta Samierināšanās diena. Svētku iecere: samierināt kopš Oktobra revolūcijas, kā šis notikums saucās agrāk, jeb Oktobra apvērsuma, kā to sauc tagad, sašķelto Krievijas sabiedrību. Viesu vidū – visi NVS un arī Baltijas valstu vēstnieki. Pagājuši astoņi gadi, kopš izirusi PSRS. Bijušās savienotās republikas palēnām adaptējas jaunajos apstākļos. Baltijas valstīm atšķirīgs nākotnes redzējums. Raksturīgi, ka neviens svētku dalībnieks, ieskaitot Krievijas pārstāvjus, nemāca dzīvot. No vēstniecības dīķiem tikko izzvejotā karpa tiešām garšīga. Sarunas mierīgā, atbrīvotā gaisotnē. **31**

25.10.1999. Zvana parlamentārietis O. Deņisovs. Viņš ziņo, ka čartera uz Ķīnu nebūs un visa delegācija lidos ar reisa lidmašīnu.

Vēstniecībā meistari liek žalūzijas, kas glābs mūs no brīžiem neciešami karstās Beidzjinas saules ...

26.10.1999. Polijas vēstniecībā atvadās vēstnieks Z. Goraļčiks. Viņš ir pieredzējis sinologs, kas lieliski prot ķīniešu valodu un jau vairākus gadu desmitus iepazīst Ķīnu. Interesants sarunu biedrs ar īsti polisku dūšu un humora izjūtu.

27.10.1999. Nebeidzamas izmaiņas, runājot par Latvijas uzņēmēju un parlamentāriešu kopīgo Ķīnas apmeklējumu. Vairākkārtēja vizītes laiku pārceļšana, parlamentāriešu iekļaušana delegācijas sastāvā, sarežģījumi ar aviobiļešu iegādi – viss teiktais ir ietekmējis ĶTR vēstnieka Latvijas Republikā Jao Peišena nostāju.

28.10.1999. ĶTR Ārējās tirdzniecības veicināšanas komitejas pārstāvis informē, ka ķīniešu uzņēmēju tikšanās ar Latvijas kolēģiem atcelta. Tāds notikumu pavērsiens saniknojis ĶTR vēstnieku Latvijā Jao Peišenu, kurš vizīti atbalstīja

31

un bija veicis lielu darbu vizītes organizēšanā. Rakstu ziņojumu L. Aizbaltei un O. Deņisovam un lūdzu šajos apstākļos no vizītes atturēties.

29.10.1999. Kārtējā KTR Ārējās tirdzniecības veicināšanas komitejas neapmierinātība par parlamentāriešu iekļaušanu uzņēmēju delegācijas sastāvā.

L. Aizbaltes ziņojums par uzņēmēju vizītes pārcelšanu uz 22. novembri.

30.10.1999. Viss karuselis ap šo vizīti prasījis daudz spēka, un nedēļas nogalē ir vēlēšanās koncentrēties uz tenisu un pastaigām svaigā gaisā. Vēlos piebilst, ka ar mani plecu pie pleca ir mana mīļā Gaļina, kas prot atrast pareizos vārdus arī šķietamās bezizejas situācijās...

01.11.1999. Pusdienas Zviedrijas vēstniecībā. Laršs Fredēns – Zviedrijas vēstniecības padomnieks, pēc izglītības sinologs un Ķīnu pazīst jau ilgāku laiku. L. Fredēna monologs par Ķīnu: “Ja jūs būtu ķīnietis, ar ko jūs lepotos? Ko Ķīna ir devusi pasaulei pēdējo desmitgažu laikā, rēķinoties ar Ķīnas 5000 gadu ilgo vēsturi? Kāds ir Ķīnas nākotnes redzējums? Ķīna šodien nav valsts, kurā attīstās demokrātija. Dzjan Dzemiņu labi uzņem Anglijā, Francijā, Portugālē, Marokā un Alžīrijā. Var gadīties, ka kāds čukstus pasaka kādu vārdu par cilvēka tiesībām Ķīnā. Tajā pašā laikā uz darba nometnēm sūta “Faluņgun” piekritējus. Mans skatījums – Ķīnā nekad nebūs Eiropas parauga demokrātijas...” Gribētu piebilst, ka L. Fredēns vēlējās izteikt savu viedokli, pat nemēģinot pāriet uz domu apmaiņu. Neizslēdzu, ka Ķīnai nav mērķa ieviest Eiropas

31

32

33

parauga demokrātiju. Pretim saviem panākumiem Ķīna ir gājusi neiestaigātu ceļu, nevienu neatdarinot, bet mērķtiecīgi koncentrējoties uz sava 1300 milj. kopuma vajadzībām. Atceros 1988. gada sarunu ar kādu armijas vateni ģērbtu trīsriteņu velosipēda īpašnieku. Viņš pateica: 目前吃的,穿的不成问题. Latviešu valodā tas varētu skanēt šādi: “Šodien ēdiens katram un apģērbs katram vairs nav problēma.” Tas bija aptuveni 10 gadus pēc reformu uzsākšanas Ķīnā. Mazā biznesa uzplaukums pabaroja un apģērba visus valsts iedzīvotājus. Lai Ķīnas tirgus stāsta par piedāvājumu, kas attiecināms uz katru sabiedrības locekli. **31 32 33**

02.11.1999. Bankā uzkāries dators. Pacietīgi gaidām savu rindu...

E. Semanis zvana par laiku, kad varētu notikt akreditācija Ķīnā.

03.11.1999. No darbnīcas izņemam ierāmētās Latvijas fotogrāfijas. Jauks, māksliniecisks atgādinājums par to, ka esam no Latvijas.

Pusdienojam mazā Ķīnas rietumu reģiona ēdnīcīnā, kur viens no galvenajiem ēdieniem ir jēra gaļa ar sīpoliem, kā arī garšīga zupiņa, mazi pelmenīši. Viss iet pie sirds.

04.11.1999. Vēstniecības vajadzībām pērkam alumīnija kāpnes. Taksisti atsakās vest mūsu pirkumu – kāpnes garas un uz auto jumta novietojamas ar lielām grūtībām. Toties mēs ar sieviņu bez grūtībām kāpnes atnesam uz vēstniecību...

L. Aizbaltes kundze mums atsūta ziņas par grupas sastāvu braucienam uz Ķīnu.

Gaļina kopā ar Lietuvas vēstnieka sievu Voverieni dodas uz Kanādas izsoli.

07.11.1999. Svētdienu veltām labi pazīstamajam “Ceriņkrāsas bambusa parkam” 紫竹院公园. Varētu teikt, ka esam iemīļojuši šo parku. Šodien pūš stiprs vējš. Ūdens malā plīvo sēru vītulu bārkstis... Ļoti daudz gaismas un saules...

09.11.1999. ĶTR Ārējās tirdzniecības veicināšanas komiteja tiešā tekstā: “Parlamentārietis O. Deņisovs nevar būt ne delegācijas vadītājs, ne arī delegācijas sastāvā.”

Vēstniecības datorā jaucas latīņu rakstu zīmes ar hieroglifiem. Dators uzkāries. Aicinām meistaros. Papildu spriedze.

Vācijas vēstniecībā brīfings par G. Šrēdera vizīti ĶTR laikā no š. g. 2. līdz 5. novembrim. Tūdaļ ziņojums uz ĀM par minēto vizīti.

Šīnī dienā mums ar Gaļinu piedzimusi pirmā mazmeitiņa. Gaišs un laimīgs notikums. Gaļina raksta māsai uz Vladivostoku.

11.11.1999. Pasākums Polijas vēstniecībā. Daudz cilvēku. Arī rutīnas. Šoreiz neizdevās sadzirdēt kādu svaigu domu. Mūsu vēstniecībā abi izkārām ierāmētās

mākslas fotogrāfijas. Gubu mākoņi virs ezera. Gandrīz kā mūsu Baltezers. I. Ziedonis ir teicis, ka Latvijā ir skaistākie mākoņi pasaulē. Nelielā Latvijas fotogrāfiju ekspozīcija mums palīdz saņemties un just sevi piederīgiem Latvijai milzīgajā Ķīnas okeānā...

12.11.1999. Datoru meistars tā arī nevar savest kārtībā vēstniecības datoru un paņemt to līdzī uz savu darbnīcu.

Pēcpusdienā ļoti skaļš koncerts. Afroamerikānis – bundzinieks. “Latinos” ģitārists. Ķīniete – dziedātāja. Cita ķīniete spēlēja pipu 琵琶 – tradicionālo ķīniešu stīgu instrumentu. Otrajā daļā – lietuviešu džezas koncerts. Saksofonists Labutis ar brašiem lietuviešu džezmeņiem. Viss līmenī...

14.11.1999. Svētdienas pēcpusdienā braucam uz parku Liujin Gunjuan 柳荫公园. Parks izvietojies nedaudz uz ziemeļiem no Otrā loka 二环路 ielas, kas atkārti kādreizējā pilsētas vaļņa trajektoriju. Parka nosaukumā “Vītolu ēnas parks” iekļauts koka nosaukums, kam šinī parkā veltīts visvairāk uzmanības, proti, vītolam. Gribētos piebilst, ka vītolu bārkstis virs ūdens virsmas vērojamas turpat vai katrā ķīniešu parkā. Plīvojošas vītolu bārkstis simbolizē šķiršanos vai došanos ceļā. Tās apdziedātas vārsnās, un šajā parkā smalko vītolu zaru vēdas ir īpaši gleznainas. Mana Gaļina – ģimenē atzīts fotogrāfs, un viņas veiksmes arī no šī parka apmeklējuma redzamas mūsu stāstā. Varbūt tieši šajā parkā sākām taustāmāk apjaust, ka mūsu dzīves Beidzjinas posms pēc kāda laika noslēgsies. Un arī mūs abus jau kuro reizi dzīvē gaida garš ceļš. Katrā no jau minētajiem parkiem bija kaut kas īpašs. Arī šinī nelielajā parkā, kas palicis atmiņā ar plīvojošām vītolu bārkstīm. **34 35**

15.11.1999. ĶTR Ārējās tirdzniecības veicināšanas komiteja man adresē astoņus jautājumus, kurus nekavējoties izsūtu uz Rīgu.

Mūsu vēstniecībā ierodas ukraiņu mākslinieks, kas stāsta par nebeidzamām neveiksmēm un lūdz materiālu atbalstu. No mūsu līdzekļiem šim cilvēkam aizdodu 200 juaņu. Pasaules lielceļos klājas visādi...

16.11.1999. Beļģijas Karalistes pasākums. Klāt viss Beidzjinas diplomātiskais korpuss. Eiropieks ēdiens. Savādāk ir tas, ka tiek ceptas pankūkas, kurās katram svētku dalībniekam pašam jāiepilda krēms, sasmalcināta šokolāde vai arī tāds kā jāņogu ievārijums. Gan neparasti, gan arī garšīgi...

17.11.1999. Mūsu vēstniecībā ienāk svarīgs dokuments: ar 2000. gada 1. jūniju no darba LR vēstniecībā ĶTR tiek atsaukts padomnieks P. Pildegovičs. Pilnīga skaidrība par nākotni. Interesanti atzīmēt, ka LR ĀM tiek spriests par jaunākā Pildegoviča – Andreja – sūtīšanu darbā uz ĶTR. Iznāk, ka Pildegoviči jau otrajā paaudzē strādās Ķīnā...

34

35

18.11.1999. Pienākuši 18. novembra svētki, un mūsu rīcībā ir brīvas dienas. Izlemts doties uz Iekšējās Mongolijas galvaspilsētu Huh Hoto 呼和浩特. Braucot šajā Ķīnas virzienā, skatam paveras tālu pārskatāmi attālumi. Lieliskais ceļš aizvijas plašajos Iekšējās Mongolijas lēzeno kalnu pauguros. Ceļa malā uz kalna karnīzes pussabrucis sargtornis. Tas noteikti varētu pastāstīt par kareivīgo klejotāju nebeidzamajām sadursmēm un kariem ar haņiem. Stāsti varētu skart gan nomadu valstiskuma uzplaukuma un varenības laikus, gan arī nomadu valstiskuma norietu. Ceļa malā pagadās ciemi, kuros lopkopji un zemnieki – zem viena jumta ar lopīņiem. Zeme galvenokārt apstrādāta. Vietām redzami terasveidīgi zemkopībā izmantojami zemes ielāpi. Citur uzmanību piesaista nežēlīga erozija, kas lietavu laikā ar strautu izēstajām gultnēm sašķel un sabojā sūrā darbā veidotās terases. Pa pamatīgi būvēto ceļu nebeidzamā straumē plūst smagie akmeņogļu vedēji. Uz kravas kastes bortiem rakstīts – nevest vairāk par 40 tonnām. Ja gadās, ka izveidojusies ogļu vedēju kolonna, tad samērā lēnā gaitā jābrauc kolonnā. Apdzīt nav iespējams. Šajā apkārtnē daudz akmeņogļu ieguves shahtu. Ceļš ne īpaši plats. Ceļa kvalitāte teicama. Cilvēku nav daudz. Kā mums abiem šķiet, šeit var justies daudz brīvāk nekā Centrālajā Ķīnā. Pievakarē ap plkst. 18.00 jau esam Huh Hoto. Pirmā viesnīca, kurā mēģinām iekārtoties, izrādās armijas hotelis, domāts vīriem pagonās. Uz mums armijnieki skatās tādām dīvainām acīm – ko tādi civilie, pie kam ārzemnieki meklē armijas viesnīcā. Mēs veikli labojamies un drīz vien iekārtojamies uz naktsguļū kādā no viesnīcām. Rezumējot 18. novembra

auto ceļojumu, ir neaprakstāma sajūta... Vienas dienas laikā, veicot nedaudz vairāk par 500 km, esam pārcēlušies citā – Mongolijas – pasaulē, ko kolonizējuši ķīnieši (haņi). **36 37 38 39**

19.11.1999. Huh Hoto naktī sals – mīnus 7 grādi. Esam lieliski atpūtušies, un ir vēlēšanās iepazīties ar Huh Hoto. Viena no šīs pilsētas ievērojamākajām vietām – Van Džaodzjuņ kapenes 王昭君墓.

Van Džaodzjuņ Ķīnas vēsturē ir viena no vispazīstamākajām skaistulēm, dzimusi m. ē. 52. gadā Haņ dinastijas 漢 laikā. Viņa bija neparasti skaista imperatora galma dāma. Huņņu karalis ieradās pie imperatora un lūdza sev sievu. Šāds brauciens precībās tajos laikos saucās “Hecjiņ” 和亲. Saradošanās, lai izvairītos no kara valstu starpā. Huņņu karalis izvēlējās Van Džaodzjuņ. Kad imperators ieraudzīja viņas skaistumu, viņš rūgti nožēloja, ka bija piekritis izdot Van Džaodzjuņ par sievu huņņu karalim. Stāsta, ka pa ceļam uz huņņu zemēm meža zosis, ieraudzījušas Van Džaodzjuņ skaistumu, aizmirsas, ka viņām jālido un... nokrita zemē. Nenoliedzami – aizkustinoša leģenda. Van Džaodzjuņ kapenes ir plakans kurgāns... 1999. gada 19. novembrī diena bija gaiša un saulaina. Mēs ar sieviņu uzkāpām saules pielijušā kurgānā. Centāmieš atcerēties skaistuli Van Džaodzjuņ un viņas skarbo likteni. Salīdzinājumā ar leģendā minētajiem laikiem pirms 2000 gadu Huh Hoto apkārtnē plešas ne tikai stepes, bet arī haņu iestrādātās lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Iekšējās Mongolijas galvaspilsētas ielās dzirdu tikai ķīniešu valodu un tāpēc kādam cilvēkam pajautāju – kur ir mongoļi? Viņš atbild ar pretjautājumu: “Jūs redzat kalnus tālumā?” Saku: “Jā!” Sarunas biedrs skaidro tālāk: “Aiz tiem kalniem ar saviem lopu bariem klejo mongoļi, un tur arī skan mongoļu valoda...” Kapeņu kurgāna virsotnē notiek vēl viena saruna. Kāds gados vecāks vīrs vienatnē pastaigājas, baudot novembra saules siltumu. Man ar viņu aizsākas saruna. Vecais vīrs: “Jā! Mēs šodien daudz labāk ēdam, daudz labāk gērbjamies. Bet agrāk mēs bijām daudz tuvāk viens otram...” Kazi, arī mūsu cilvēkiem šāda atziņa nav sveša...

Atrodam ceļu un arī apskatām lielisku mongoļu arhitektūras pieminekli Vutasi 五塔寺. Dievnamu celts 1732. gadā, un tajā glabājas vairāk par 1500 Budas figūru. Iespaidīga ir tempļa āriene. Striktas un elegantas līnijas. Izcila arhitektoniska kompozīcija. Droši vien tas ir viens no objektiem, kura dēļ esam mērojuši daudzus simtus kilometru. Jācenšas labi atpūsties. Rīt sāksies brauciens uz mājām – LR vēstniecību ĶTR...

20.11.1999. Ripojam pa lielisku ceļu. Pēc kādas stundas apstājamies atpūsties saules apspīdētā kalna galā. Klāt policijas auto. Laipns jautājums: “Vai ir nepieciešama palīdzība?” Tikpat laipni atbildam: “Paldies! Viss kārtībā. Mēs vienkārši atpūšamies...” Ceļā pāiet 11 stundas. Vēstniecībā pārrodamies

36

37

38

39

krietni noguruši. Pateicībā noglāstām savu uzticamo ceļabiedru – žiguli. Esam apmeklējuši Iekšējo Mongoliju, kas arī bija mūsu brauciena mērķis...

22.11.1999. Kopā ar Lietuvas vēstnieku D. Voveri un Igaunijas pilnvaroto lievedi A. Birovu atzīmējam 18. novembra svētkus. Mums, trim Baltijas diplomātiem, izdodas uzturēt labas, koleģiālas attiecības. Kopīgs foto. Ticamāk, ka citugad citi Latvijas cilvēki Ķīnā svinēs šos svētkus... Abiem kolēģiem uzdāvinām pa lieliskai grāmatai – “Saglabāsim sudrabā”.

Krievijas vēstniecībā lielisks pianista A. Skanavi valšu koncerts. Ļoti pilna diena. Virs Beidzjinas kārtējais “vatenis” – bieza migla...

23.11.1999. ĶTR ĀM Protokola departaments – vīzu pagarināšana.

Esam lidostā, kur sagaidām Latvijas uzņēmēju delegāciju 34 dalībnieku sastāvā. Izskatām rītdienas sarunu tēmas. Delegācija izvietojas Beidzjinas centra viesnīcā.

24.11.1999. ĶTR Tirdzniecības palāta. Notiek ĶTR un Latvijas uzņēmēju sarunas. Sarunās iesaistās visa Latvijas delegācija. Bez tam ķīniešu kolēģiem dāvinām literatūru par Latvijas biznesa iespējām.

25.11.1999. Informējam Latvijas delegāciju par Ķīnas puses interesi tikties ar Latvijas pārtikas ražotājiem.

Abi ar Gaļinu ievadām programmā pēdējo dienu izdevumus. Rīt kopā ar delegāciju došos uz Šanhaju un pēc tam uz Fudžou.

26.11.1999. Plkst. 5.30 augšā, un ceļš uz lidostu. Pusotras stundas lidojums, un jau esam Šanhajā. Man ar daudzu gadu intervālu šis jau ir trešais Šanhajas apmeklējums. Mēģinu uztvert, kā pilsēta mainījusies. 1988.-1989. gadā, kad stažējos Fudaņas Universitātē, Šanhaja ar likumotām ielām, dvakojošiem kanāliem un kanāliņiem, visai plašiem, ne īpaši tīriem vienkāršiem rajoniem, bez metro, bez tiltiem pāri Huanpu 黄浦 upei atbilda visiem zināmajiem, pasaulē izplatītajiem raksturojumiem “īsta Šanhaja”, proti, gigantisks haoss... Patlaban Šanhaja tāda kā saspiestāka un noteikti augstāka. Straujāka, dinamiskāka un trokšņaināka salīdzinājumā ar Beidzjinu.

27.11.1999. Ekskursija uz Šanhajas 468 m augsto TV torni “Austrumu pērle” 东方珍珠. Torņa skatu laukumīņa caurspīdīgā grīda dara domīgu dažu torņa apmeklētāju. Dūmakā saskatāmas pazīstamu Šanhajas vietu kontūras. Īpaša uzmanība Pudun 浦东 banku un ofisu rajonam, ko šanhajieši salīdzina ar Manhetenu Ņujorkā. Joprojām sava neatkārtojama vieta vēsturiski galvenajai pastaigu ielai Vaitan 外滩 Huanpu 黄浦 upes krastā. Šeit par Šanhaju kā pagājušā gadsimta sākuma vienu no atpazīstamākajām Āzijas pilsētām liecina iepriekšējā gadsimta 30. gadu debesskrāpji, kuros jaušama tā laikmeta

gaisotne. Šodien Šanhajā pārsteidz ziedi zem ielu divstāvu estakādēm. Maģistrālo ielu krustojumos – pat piecu stāvu estakādes ar strauji ripojošiem auto visos virzienos. Patiesa tīrība un sakoptība uz katra soļa. Mūsu vizītes pirmajā dienā Šanhajā stipri list. Vakarā skatāmies lielisku ķīniešu cirku.

28.11.1999. Neaizmirstams Šanhajā vakara sardzes zvaniņš, kas visiem atgādina nodrošināties pret ugunsnelaimi. Arī lupatu, makulatūras un pudeļu vācēja zvaniņš. Pilsētā, kas var sacensties ar citām pasaules lielpilsētām... Raksturīga ir Šanhajas vertikālā dominante, vērojama pat dzīvojamajos rajonos.

Stundas lidojums, un jau esam Fudžou 福州, Fudzjaņas provinces 福建省 administratīvajā centrā. Šī Ķīnas piekrastes province ir viena no bagātākajām Ķīnā ar lielu izceļotāju skaitu uz citām valstīm. Atskatoties Fudžou vēsturē, ir zināms, ka šo pilsētu apmeklējis Marko Polo. Cits interesants fakts – laikā no 1405. līdz 1433. gadam no Fudžou septiņās ekspedīcijās uz Indijas okeānu devies slavenākais ķīniešu jūrasbraucējs Džen He 郑和.

Braucot no lidostas uz pilsētu, atklājas zaļojošas palmas. Novākti rīsa lauki. Ugunsroku pēdas liecina, ka dedzināti kukurūzas stublāji. Divu un trīsstāvu kotedžas piepilsētā. Jau klāt jūras krasts ar sirmiem viļņiem. Tālāk licīšos nelieli kuģīši uz grunts. Ir bēgums, un ūdens aizplūdis...

Fudžou cilvēki sveicina budistu manierē – uz krūtīm sakļautām plaukstām. Pilsētā silti, un var staigāt uzvalkā. Ap plkst. 9.00 sākas Latvijas uzņēmēju sarunas ar ķīniešu kolēģiem. Aptuveni divu stundu garumā notiek aktīva domu apmaiņa, kas katram diskusijas dalībniekam ļauj iepazīstināt klātesošos ar savu piedāvājumu...

Tālāk jau ekskursija ar Fudžou pagodu un tempļu apskati. Pirmā Baitasi 白塔寺, tālāk Sjičaņsi 西禅寺 ar 15 stāvu pagodu un, visbeidzot, Gušaņ Juncjuansi 鼓山湧泉寺. Tāpat kā citos gadījumos, ik uz soļa ar izdomu un tomēr tradīciju ietvaros būvētas lapenītes un tiltiņi. Gan minētās celtnes, gan arī sarunas ar Fudžou iedzīvotājiem apliecina, ka šajā pilsētā arī mūsdienās saglabājušās spēcīgas budisma tradīcijas. Pēdējā no apmeklētajiem tempļiem, kas uzbūvēts kalna piekājē, aizsākas saruna ar gados vecāku budistu mūku. Sarunas gaitā mūkam rodas vēlēšanās izdarīt kaut ko man patīkamu, un viņš man uzdāvina dzelzskoka 铁树 augli. Kā mūks skaidroja, dzelzskoks uzzied reizi 50–60 gados... Par šādu koku neko nebiju dzirdējis, un dāvana visādā ziņā patīkams pārsteigums...

01.12.1999. Atkal lidmašīna, un jau esam Beidzjinā. Blāvā smogā ieslēpusies saule. Spirgts gaiss... Es ar savu dzīvesdraugu Gaļinu gatavojos Latvijas uzņēmēju delegācijas sagaidīšanai vēstniecībā. Sīriešu veikālā pērkam Austrumu saldumus un dažu pudeli vīna. Ap 20.00 klāt visa delegācija. Mūsu ikdienā

klusās telpas pildās ar satrauktām balsīm, smiekliem un replikām. Klāt visi 34 delegācijas dalībnieki. Vēstniecības zālē pie karoga top "ģimenes bilde". Tālāk – runas, uzrunas, vēlējumi un, protams, arī "Šeit ir Latvija, šeit ir Gauj-mala"... Vēl dziesma, sēžoties autobusā. Garastāvoklis himniski pacilāts. Kā parasti – visus vizītes sagatavošanas darbus veicām divatā ar sievu Gaļinu.

40 41

02.12.1999. Niņoņas dators. Sazinos ar "China Net". Tikai pievakarē dators atsāk darboties un atveras kādi 18 dokumenti. Ķeros pie dokumentu izskatīšanas...

03.12.1999. Kazahstānas vēstnieks ziņo par prezidenta N. Nazarbajeva vizīti ĶTR. Tālāk – Krievijas un Kirgizstānas vēstnieki referē par ĶTR uzņemšanu Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO). Daudz interesantas un vērtīgas informācijas.

06.12.1999. Rakstu atskaiti par Latvijas uzņēmēju delegācijas vizīti ĶTR. Gata-voju analīzi par ĶTR uzņemšanu PTO. Abi dokumenti izsūtīti uz ĀM.

Rakstu pateicības vēstules ĶTR Tirdzniecības palātai, kā arī L. Aizbaltes kun-dzei. Saņemam vairākas pateicības vēstules no Latvijas rūpnieku delegācijas dalībniekiem.

Gaļina gatavo apsveikuma vēstules Beidzjinas diplomātiskā korpusa vēstnie-cībām.

Valsts sekretāra vietnieks administratīvajos jautājumos J. Kārklīņš atsūtījis jauno LR vēstniecības ĶTR štatu sarakstu. Tiek plānots, ka LR vēstniecībā ĶTR strādās vēstnieks un padomnieks.

09.12.1999. Japānas imperatora dzimšanas dienas pasākums Japānas vēstnieka rezidencē. Tik blīvu cilvēku masu kā šinī pieņemšanā, šķiet, nav nācies piedzi-vot. Atklāti runājot, esam laimīgi, tikuši ārā. Visam ir savs mērs...

10.12.1999. Rietumu stacijā 西站 pērkam dzelzceļa biļetes uz Honkongu. Norē-ķināties par sakariem – telefonu, faksu, mobilo telefonu.

11.12.1999. Sestdienas rītā izejam pastaigā. Dīķos uzsalusi spoža ledus kārtiņa. Gaišs, saulains un dzīvespriecīgs laiks...

12.12.1999. Vilciens uzsāk ceļu uz Honkongu 香港. Izlemjam, ka Gaļina paliks vēstniecībā un uz Honkongu braukšu viens. Izvēlos šo ceļa posmu veikt vil-cienā, lai pa logu vērotu apkārtni... Cik vien tālu skatiens sniedz, plešas liels lidzenums. Zaļo rīsa sējumi. Nozib Hebei 河北省 provinces administratīvais centrs Šidzjadžuan 石家庄, tālāk – Henaņ 河南省 provinces administratī-vais centrs Džendžou 郑州. Gribētos ieraudzīt Jandzi, ko ķīnieši biežāk dēvē Čandzjan 长江. Hubei 湖北省 provinces administratīvajā centrā Uhaņā 武汉

40

41

ierodamies jau nakts melnumā. Vilciens kladzina pa tiltu pāri Jandzi. Lejā melnē upe, bet saskatīt un izjust tās varenumu nav iespējams...

13.12.1999. Sāk aust gaisma. Garām zīb pauguri. Upes. Upītes. Attekas... Atkal redzamas dārzeņu dobes un rūpīgi kopti lauciņi. Kaut kādas nojumītes. Arī glītas kotedžiņas. Ilgāka stāvēšana Guandžou 广州 – Guandunas 广东省 provinces administratīvajā centrā. Vilciens uzsāk gaitu un nepilnas divas stundas līkumo pa Džjulun (saukta arī Koulun) 九龍 paugurainajām zemēm un tuneljiem. Nelielas formalitātes, un ar taksometru dodos uz "Eaton Hotel".

Iekārtojos viesnīcā un vienā brīdī jūtu neizskaidrojamu diskomfortu. Pēkšņi saprotu, ka esmu gērbies pārāk silti. Cenšos uzgērbt kaut ko vieglāku. Prāts nenesas uz ekskursijām pa vēl neiepazīto Honkongu. Jūtams nogurums, jāatpūšas. Pirms gulētiešanas nopērku divas mazas pudelītes piena un cepumus...

14.12.1999. Par braucienu uz Honkongu tika domāts jau sen. Savukārt Beidzjinā veicamo darbu izklāsts liecina par to, ka, bieži ņemot palīgā arī brīvdienas un nesaņemot cita veida palīdzību, mēs darijām visu iespējamo, lai Ķīnā godam nestu mūsu valsts vārdu. Gada pēdējās dienās izlēmām, ka ir jābrauc. Tieši tagad mēģināsim saprast, kur slēpjas šīs nelielās teritorijas pievilcība un kāpēc cilvēki, apmeklējot Ķīnu, nelaiž garām izdevību pabūt Honkongā...

Mūsdienu Honkonga ir ĶTR īpašais administratīvais rajons 特别行政区. Honkonga ir viena no pasaules lielākajām ostām, kā arī viens no vadošajiem Āzijas un pasaules finanšu centriem un ir vieta, kur saplūst Austrumu un Eiropas kultūra.

Honkongu bieži sauc par Austrumu pērli 东方珍珠, reizēm to dēvē par Āzijas Ņujorku 亚洲纽约. Honkongu saukt par ķīniešu pilsētu īsti nevar kaut vai tāpēc, ka visi Honkongas iedzīvotāji runā angļu valodā. No cita viedokļa, neraugoties uz pilsētas koloniālo vēsturi, tās iedzīvotāji nav kļuvuši par britiem, bet nav vairs arī ķīnieši...

Honkonga nav ne pasaules, ne Ķīnas lielāko pilsētu skaitā. 1100 km² platībā dzīvo apmēram septiņi miljoni cilvēku. Bet šai vietai ir citi raksturojumi. Tā žurnāls "National Geographic" Honkongu sauc par "trešo no pasaules lielākajiem finanšu centriem un vienpadsmito no lielākajām rūpnieciskajām zonām". Honkonga ir slavena ar saviem zelta un valūtas tirgiem, ar savu kinoindustriju un citiem rādītājiem. Honkongas osta ir pasaules trešā lielākā osta, kurā ik gadus ierodas vairāk par 7000 kuģu no visas pasaules.

Honkonga pelna un tērē ar neizskaidrojamu nesātību – pārpildītajās ielās brauc tik daudz "Rolls Royce" auto kā nekur citur pasaulē...

Cita Honkongas atpazīstamība – tā ir pasaulē visbiezāk apdzīvotā pilsēta, kurā vidēji uz 1 km² dzīvo 54 000 cilvēku. Honkongā sastopami arī graustu rajoni, kurus tur dēvē par "danga" un kuros cilvēki mīt džonkās un laivās.

Lielākā daļa Honkongas iedzīvotāju (95%) nāk no Guandunas provinces un runā Guandunas dialektā, kas tiek saukts arī par Kantonas dialektu 广东话. Oficiāli tiek lietotas divas valodas – Guandunas dialekts un angļu valoda. Vēl nesen Honkongas iedzīvotāji nelabprāt runāja ĶTR lietotajā "putunhua" 普通话, proti, valsts, valodā. Laiki palēnām mainās, un mūsdienās Honkongas iedzīvotājs var pāriet arī uz ĶTR lietoto valsts valodu. Bez tam Honkongā

kopš britu kundzības laikiem dzīvo iecelotāji no Indijas, Pakistānas un Nepālas. Pēdējos gadu desmitos arī ne mazums iebraucēju no ASV, Japānas un Eiropas, kas Honkongu padara par patiesi starptautisku pilsētu.

Svarīgākais notikums Honkongas mūsdienu vēsturē

1985. gadā Lielbritānijas un ĶTR valdības parakstīja kopīgo deklarāciju, ar kuru 1997. gada 1. jūlijā beidzās Lielbritānijas 99 gadus ilgušais teritorijas īres laiks un Honkonga pārgāja ĶTR jurisdikcijā. Tādā veidā Honkonga kļuva par ĶTR īpašo administratīvo rajonu 特别行政区. Par atkalapvienošanās teorētisko pamatojumu tika izvirzīta Den Sjaopina 邓小平 formula “Viena valsts – divas sistēmas” – 国两制. Dokumentā tika norādīts, ka ĶTR valdība uz 50 gadiem uzņemas atbildību par Honkongas ārpolitiku un aizsardzību. Honkonga saglabā tiesības kontrolēt naudas sistēmu, muitas politiku, likumdošanu, policijas spēkus un imigrācijas politiku.

Nākamo dienu sāku ar viesnīcas kafiju un cepumiem. Noskaidroju “Chinese Chamber of Commerce” adresi. Izeju ārā no viesnīcas, un man kā īsts ūdenskritums sāk gāzties pāri viss Honkongai raksturīgais. Honkongas celtnu vertikālā līnija. Jūras veltes – žāvētā, kaltētā, vītinātā, ceptā, vārītā un vēl citos nepazīstamos veidos gatavotas un nepārprotamu jūras aromātu saturošas. Tradicionālie pilnā pieraksta hieroglifi raibā reklāmas ņirboņā. Galvaspilsētā ne pārāk bieži dzirdētās Guandunas jeb Kantonas dialekta skaņas. Ļoti ātri – kreisā virziena kustībā skrienošie autobusi. Intensīvs amatnieka, pārdevēja, sētnieka, šofera un baņķiera darbs. Viss pa īstam un tecinus. Milzu spiedienu uz katru šīs sabiedrības locekli. Apdullis no redzētā, atgriezies viesnīcā “Nathan Road” 彌敦道.

15.12.1999. Dodos uz Honkongas municipalitāti. Garš ceļš tunelī zem jūras – uz Honkongas salu. Sala stāvi kalnaina. Ar koši nomazgātām debesskrāpju smailēm. Jūra tuvu, un jūra tālu. Nāsis jūtama jūras gaisa sāļā smarža... un mūžīgais vilinājums. Municipalitātē man skaidro, ka Beidzjinā, ĶTR ĀM, jāiesniedz nota ar lūgumu atļaut man Honkongā meklēt goda konsulu. Mans Honkongas apmeklējums savā ziņā – iepazīšanās vizīte. Tagad Honkongas municipalitātē zinās, ka Latvijai ir sava vēstniecība ĶTR. Nākamā vizīte – “Honkong General Chamber of Commerce”. Uzņem pretimnākoši: “Ja Honkongā ieradīsies delegācija no Latvijas, tiks noorganizētas divpusējās tikšanās.”

16.12.1999. Šodien dodos uz “Chinese Chamber”, kur tieku laipni uzņemts. Mans stāsts par Latviju un kopīgas sarunas par iespējamo sadarbību. Nākamā adrese “Federation of Hongkong Industries”. Honkongas cilvēki prot komunicēt un iesaistīties kopīgos projektos.

Plkst. 18.30 hotelī "Furama" svinīgs pasākums saistībā ar Lietuvas goda konsula stāšanos amatā. Piedalās ES valstu, Vjetnamas, Krievijas un citu valstu konsuli. Lietuvas goda konsuls – Honkongas indietis, kas uz svinībām ieradies ar vairākiem desmitiem tuvāko radu. Kaimiņu valsts Lietuva ieiet aktīvā Honkongas apgūšanas fāzē...

17.12.1999. Melni, plosīti mākoņi aizpilda visu Honkongas debesi. Brīžiem nolīst lietus šaltis. Domas no Tienanmeņ 天安门 laukumā daudzkārt redzētā informācijas tablo pārceļo uz pavisam netālo Makao, kas ķīniešu valodā tiek dēvēta Aomeņ 澳門.

Īss komentārs: visa 1999. gada laikā minētā laukuma informācijas tablo vēstija, cik dienu atlicis līdz ĶTR jurisdikcijas atjaunošanai pār Makao jeb Aomeņ. ĶTR prese un citi informācijas līdzekļi nežēloja spēkus, informējot sabiedrību, ka 1999. gada 20. decembrī Portugāle savu bijušo koloniju Makao nodod ĶTR jurisdikcijas pārraudzībā. Līdz vēsturiskajam notikumam bija atlikušas pāris dienas. Izlēmu, ka šādu notikumu nevar atstāt novārtā, un jau šūpojos viļņos, uz maza kuģīša mērodams nelielo attālumu līdz Makao. Kāpju krastā, un pirmais, ko redzu, ir visai necila izskata lielveikals. Kājām drīz vien nonāku līdz Pudzjin 葡京, ko latviešu valodā varētu saukt par Portugāļu centru. Senadu laukums atpazīstams ar savu oriģinālo, viļņveidīgo krāšņās mozaikas flīzējumu. Noteikti jāpakavējas pie viena no galvenajiem Makao tūrisma objektiem, kur sevišķi jūtama vēstures elpa... Tās ir Sv. Pāvila katedrāles drupas, īstenībā pēc 1835. gada taifūna un ugunsgrēka saglabājusies dievnama fasāde. Tā dekorēta ar Eiropai un Ķīnai raksturīgiem elementiem un cilņiem un tiek atzīta par arhitektūras objektu, kur saplūst Rietumu un Austrumu kultūru tradīcija. Sv. Pāvila katedrāle tika uzbūvēta 1580. gadā un sevī iekļāva Sv. Pāvila koledžu un Sv. Pāvila baznīcu. Tajos gados tas bija lielākais dievnams Austrumāzijā. Nesteidzīgā solī iepazīstu Makao centru un negaidīti nonāku līdz elegantam savrupmāju rajonam. Portugāļi patiešām pratuši šajā Ķīnas zemes stūrītī ienest ne tikai savus dievnamus, arhitektūras iezīmes, bet arī savrupmāju celtniecību savā – portugāļu – tradīcijā. Esmu portugāļu grāmatu veikalā. Pārdevēja ķīniete brīvi runā portugāļu valodā. Uzmanību piesaista varena izmēra grāmata par portugāļu jūras braucējiem un to atklājumiem. Par šīm lietām portugāļiem ir ko stāstīt. Visbeidzot – netiku cerējis, ka nonākšu Makao municipalitātē. Durois viesmīlīgi atvērtas, un drīz vien var skatīt vaigā visu to gubernatoru portretus, kas 440 gadu laikā valdījuši šajā zemē. Gaisā virmo satraukums. Pēc divām dienām Makao pāriet ĶTR jurisdikcijas klēpī. Vēsturisks brīdis. Esmu ļoti gandarīts, ka lietainā Honkongas dienā izšķīros par Makao apmeklējumu. Vēl nozib vakara uguņos izgaismotais kazino "Lisboa", un mans kuģītis jau tauvojas pie Honkongas krasta.

Īsa izziņa: Makao teritorija 27,2 km².

Iedzīvotāju skaits 597 tūkst. cilvēku.

Ik gadus Makao apmeklē 25 milj. tūristu, kuri traucas atbrīvoties no liekās naudas daudzajos Makao kazino, kā arī labprāt apmeklē hipodromu vai kanidromu, kur risinās suņu skriešanās sacīkstes.

18.12.1999. Šodien tikšanās ar Honkongas latviešiem – A. Brīviņu, M. Martinsonu un J. Latveli. Mūsu tautieši pamatīgi iepazinuši Honkongu un var pastāstīt daudz interesanta par šo zemi, kas nav ne Austrumi, ne Rietumi, vienlaikus nesot sevī abu lielo kultūru iezīmes...

19.12.1999. Agri augšā un jau izbraucu uz Čiladzjao 赤臘角 lidostu, kura gan vairāk pazīstama Guandunas dialektā kā Chek Lap Kok lidosta. Ceļā uz lidostu – modernu Honkongas tiltu mežģīnes un tuneli zem kalniem... Šodien lidoju līdz Handžou 杭州, Džedzjanas provinces 浙江省省会 administratīvajam centram. Cik sausi un ierēdnieciski skan šīs pilsētas mūsdienu nosaukums. Pirmkārt, jau katrs ķīnietis un, otrkārt, katrs sinologs zina no galvas 上有天堂下有苏杭 “Debesīs – paradīze, bet uz zemes Sudžou un Handžou”. Lidojot uz Handžou, cerēju, ka izdosies kaut nedaudz ieskatīties Handžou, varbūt pat iziet pastaigā Sjihū 西湖 ezera krastos. Tomēr mans laika resurss Handžou ir tik ierobežots, ka nepagūstu redzēt neko... Savu maršrutu caur šo pilsētu saistu ar ieceri savām acīm ieraudzīt Lielo kanālu 大运河, kas arī tiek dēvēts par vienu no pasaules brīnumiem, pat vēl lielāku brīnumu nekā Lielais Ķīnas mūris... Astronauts Viljams Pougss, lūkodamies no kosmosa kuģa borta, nodomāja, ka ieraudzījis Lielo Ķīnas mūri. Tas tomēr izrādījās Lielais kanāls – viena no pasaules visnenākajām hidrotehniskajām būvēm, kas darbojas arī mūsdienās...

***Īss kanāla raksturojums:** kanāla garums 1782 km. Savukārt ar atzariem uz Beidzjinu 北京, Handžou 杭州 un Naņtunu 南通 – 2470 km. Kuģu ceļa dziļums 2–3 m. Kanālam ir 21 slūža un maksimālais kravu pārvadājums gadā – ap 10 milj. tonnu. Kanāls savieno Jandzi 长江 un Huanhe 黄河 upi.*

Ceļa posmu no Handžou 杭州 līdz Sudžou 苏州 veicu taksometrā, braucot tieši pa Lielā kanāla 大运河 krastu. Vēroju, kā tiek uzlādēta viena no neskaitāmajām pašgājējām liellaivām. Veicot vienu un to pašu smāgo darbu, strādā vīrs un sieva. Liellaivā tekālē siltā bezrocī ietērpts šunelis. Pašā liellaivas pakalgalā maza virtuvīte, kur no melna katliņa omulīgi ceļas augšā garaiņi un vārās vienkāršas vakariņas. Līdz lūpai uzlādētas visu veidu un paveidu liellaivas, izmanīdamās pagriezt ceļu pretimbraucošajam kuģim, kustas abos virzienos. Sevišķi iespaidīga šī darba duna man šķiet rietošās saules staros, kad lielās laivas spītīgi turpina savu ceļu. Es teiktu, ka senā kanāla mūsdienu dinamisms rada gan spēcīgu vēstures izjūtu, gan arī sajūtu, ka senais cilvēka roku radītais ūdensceļš ir dzīvs un darbīgs arī šodien. Ārā ir aptuveni mīnus 5 grādi, un aukstums šķiet vienkārši velnišķīgs, jo telpas netiek apkurinātas. Apkārtnē, kas ir uz dienvidiem no Jandzi 长江以南, nav apkures. Sudžou ķīniešu

restorāniņā neviens nenovelk virsdrēbes. Dažu minūšu laikā arī es saprotu, ka virsdrēbes nav jānovelk...

21.12.1999. Mājupceļu no Honkongas uz Beidzjinu papildīnu ar Handžou un īpaši Sudžou apmeklējumu savu diplomātiskā darba pienākumu ietvaros. Kopš 1997. gada Rīga un Sudžou ir sadraudzības pilsētas. Blīvajos darba pienākumos Beidzjinā nebija iespējams izbrīvēt laiku atsevišķam braucienam uz Sudžou. Toties atceļā uz galvaspilsētu esmu ieradies šajā tiltu, pagodu un daiļdārzu pilsētā, kuras pievilcība tik izteiksmīgi iekļauta iepriekš minētajos vārdos – par Handžou un Sudžou...

1997. gadā Rīga un Sudžou kļuva par sadraudzības pilsētām. Katrs rīdzinieks Kronvalda parkā ir redzējis lapeni un arku, kas ir Sudžou pilsētas dāvinājums Rīgai. Klīzdams pa Sudžou ielām, iemaldos lieliskā Canlantin 沧浪亭 dārzā, kurā apmeklētāji var apskatīt no koku saknēm darinātas mēbeles ķīniešu gaumē. Nav iespējams atrauties no lapenītes, kādu es labprāt pārnestu mūsu mājas dārzā Bergos. Tie, protams, ir sapņi. Savukārt šodien Sudžou municipalitātes Ārējo sakaru departamentā jaukā un pretimnākošā atmosfērā pārrunājam savstarpējās sadarbības iespējas. Sudžou līdztekus jau minētajai vēsturiskajai un vizuālajai pievilcībai ir arī moderna rūpniecības pilsēta. Ļoti aktīvas šajā pilsētā ir tādas valstis kā Singapūra, Korejas Republika un Somija. Es pat teiktu, ka Sudžou jauno tehnoloģiju parks, ko pilsētā izvērsusi Singapūra, arī pēc sava veidola atgādina savā laikā Singapūrā redzētos jauno tehnoloģiju parkus. Savam sarunu biedram uzdāvinu materiālus par Rīgu un Latviju, saņemot brīnišķīgu ķīniešu tradīcijas apgleznotu porcelāna vāzi.

22.12.1999. Ar patiesu baudījumu uzņemu atgriešanos mājās – LR vēstniecībā ĶTR. Gaļina visu manu prombūtnes laiku vienatnē uzturējusi vēstniecības dzīvotspēju – gluži tāpat, kā tas ir citās vēstniecībās, kurās strādā viens diplomāts...

Abi ar sievu visu atlikušo dienas daļu veltām minētā komandējuma atskaitei. Kā braucis no Sudžou – tā notikumu virpulī iekšā. Bez relaksēšanās un pārejas perioda.

23.12.1999. Atnāk diplomātiskā kompleksa pārvaldniece Duan kundze 段女士 un atnes Ziemassvētku vainagu – kā sveicienu LR vēstniecībai ĶTR.

Ķeros pie ziņojuma par Honkongas, Makao un Sudžou braucieni. Abi rakstām daudz apsveikumu.

24.12.1999. Pie ieejas LR vēstniecībā ĶTR pielikta vēstniecības plāksne. Otrajā stāvā pie ieejas durvīm mūsu vēstniecībā piestiprināts vāpenis. Izsūtām Beidzjinas diplomātiskajam korpusam domātos apsveikumus.

ĶTR ĀM Protokola departamentu ar notu informēju par to, ka Jaungada brīvdienās izbraucu no Beidzjinas.

Otra nota par to, ka Beidzjinā ieradīsies LR vēstnieks ĶTR E. Semanis.

28.12.1999. Vairāki dienas darbi – notas diplomātiskajam korpusam. Auto remonta lietas.

Laikā esam Beidzjinas dzelzceļa stacijā, un sākas brauciens uz Harbinu. Guļamvagns lielisks. Tomēr vilciens diezgan pamatīgi krata.

29.12.1999. Kāpjam ārā no vilciena grūti iedomājamā Harbinas jezgā. Pasažieri, nesēji, taksisti. Visi mācas virsū. Mūs sagaida ceļojumu firmas pārstāve – krievu valodā runājoša ķīniešu jaunkundze Ļera.

Iekārtojamies viesnīcā un liekamies uz auss. Kaut nedaudz atpūsties un pasnaust. Kad spēki atgriezušies, taksometrā braucam uz pilsētas centru. Jau redzam no Sungari 松花江 upes tīrā un caurspīdīgā ledus veidotas ledus skulptūras. Mirgojoši hieroglifi aicina: “Izbaudiet Harbinas ledus lukturīšu skaistumu” 哈尔滨冰灯欣赏... Ledus lukturīšu izstāde 冰灯艺术博览会. Pagodas, dievi, vārti, pilis, lapenes – viss zili caurspīdīgs un nereāli krāšņs. Sungari upes krastā viens stikla kalns lielāks par otru. Tālāk slīdkalniņi. Cietoksnis. Trosu dzelzceļš. Visa Sungari upes krastā izvērstā ledus skulptūru un ziemas prieku piedāvājuma centrā – pieminekļis 1957. gadā šajā apkārtnē vēl nebijušu plūdu pieveicējiem – Harbinas ļaudīm 哈尔滨人民防洪胜利纪念塔. Kavējoties pie šī pieminekļa, var atcerēties, ka ķīniešu raksturam piemītošo kolektīvismu veido arī pati Ķīnas daba gan ar plūdiem, gan citos gadījumos – ar nepieredzētu sausumu... Minētos plūdus pieveikt varēja tikai simtiem tūkstošu cilvēku kopīgās pūles. Pilsētu apņēma melna tumsa. Pieņemams sals. Salcietīgie Harbinas iedzīvotāji šādā melnā naktī, virs siltajām drēbēm vēl uzģērbusi spilgti zaļas jakas, bungu un gongu pavadībā, gandrīz vai armijas kolonnās braši soļo pa Harbinas ielām, uzmundrinot paši sevi un arī pretimnācējus. Harbinā redzēto var ieraudzīt tikai Ķīnas ziemeļaustrumos. Iespaudu pilni atgriežamies viesnīcā. **42 43 44 45**

30.12.1999. Pa lieliski rekonstruēto ceļu braucam uz lidostu. Ceļa malā pa sniega pūku bradā biezu vilnu noauguši govju bari, uzlasot graudus, kas palikuši no pērnās ražas. Harbinas lidosta liela, tīra, racionāla un sakārtota. Stundas lidojums – un esam Vladivostokā. Ņemot rokā manu diplomātisko pasi, lidostas ierēdne jautā: “Vai jūs runājat krievu valodā?” Pēc nelielas pauzes atbildu: “Esmu desmit gadus nostrādājis Tālo Austrumu universitātē...” Jums vajadzētu redzēt ierēdnes sejas izteiksmi...

31.12.1999. Šī gada nogale. Gadu simtu, pat gadu tūkstošu robežšķirtne. Aizejošā 1999. gada vakars un tuvā 2000. gada iestāšanās. Lielākais jaunums

42 43

44 45

pasaulei un arī Latvijai – B. Jeļcins paziņo par atkāpšanos un V. Putina stāšanos amatā prezidenta pienākumu izpildītāja statusā...

Mums abiem ar sieviņu Gaļinu aizejošais gads bijis patiesa izaicinājuma gads, kad bez ķīniešu palīgpersonāla dalības divatā vien esam veikuši mums uzticētos pienākumus. Protams, daudz palīdzējušas ķīniešu valodas studijas Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā. Vienmēr būšu pateicīgs savam uzticamajam dzīvesdraugam Gaļinai, kas, nevairīdamās ne no kāda darba, vienmēr bija man līdzās. Arī tad, ja, man piepalīdzot, ķīniešu valodā vajadzēja uzrakstīt kārtējo notu... Viņa lieliski tika galā ar hieroglifu teksta ierakstīšanu datorā, jo arī viņa ir beigusi Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtu, kur apguvusi japāņu valodu...

Pēdējā aizejošā gada diena. Mēs esam gaišā, saules apspīdētā Vladivostokā. Izeju pastaigā un nonāku pie Tīgeru sopkas. Atrodoties šajā pilsētā, kā vienā mirgojošā kaleidoskopā gar acīm aizslīd gadi, kad mums ar Gaļinu šeit dzima trīs dēli. Šeit mana dzīvesbiedre Gaļina aizstāvēja bioloģijas zinātņu doktora disertāciju. No šejienes es 1974. gadā devos ķīniešu valodas studijās uz Singapūru. No Vladivostokas 1978. gada vasarā ar trim dēliem un Gaļinu savā žigulītī izbraucām apceļot Piejūras novadu: Tinkana līcis, Nahodka, Sučana, Tetjuhe, Olgas līcis, Sihotealina kalni, Sandagou, Kavaļerova Čugujevka, Hankas ezers, Čerņigovka – tās ir daudzas no mūsu apmeklētajām Piejūras novada («Приморский край») skaistākajām vietām. Viļņu viļņiem daudzas jo daudzas citas brīnišķīgas atmiņas. Tuvākie radi – Gaļinas mamma Nīna Vasiļjeva, māsa Ina ar vīru Mihailu, meitu Svetu un meitas vīru Dmitriju un mēs ar dzīvesbiedri Gaļinu – kopā vadām svētku nakti. Izstaigājam tālas un tuvas atmiņu takas, līdz iestājas jaunās tūkstošgades rīts...

01.01.2000. Izejam līdz jūras krastam. Velk stindzinošs vējš, kaut kā visai vēsi. Atgriezīamies mājās...

Vladivostokā aizskrien piecas dienas ar daudziem ciemiem, sarunām, tikšanās ar kādreizējiem Tālo Austrumu universitātes kolēģiem.

06.01.2000. Aiz loga gaudio īsts Tālo Austrumu sniegpuenis. Sniega vērpetēs lāgā nevar saskatīt pa ielu skrienošos auto. Bīstami šķērsot ielu. Mūsu noskaņojumā iezīmējas spriedze. Ko darīt? Mums jau jābrauc uz lidostu. Izlemjam, ka brauksim. Sniegš ķepē acis ciet. Stāv tramvaji. Vecāks vīrs pie taksometra stūres liek pie acīm atplestu delnu un tādā veidā mēģina sniegpuenī saskatīt ceļu. Brauciens uz lidostu – īsts garīgo un fizisko spēku pārbaudījums... Pa kaucošo puteni ierodamies lidostā un nakti vadām viesnīcā “Venēcija”.

07.01.2000. Šorīt saulē laistās balts, dziļš sniegš... Diemžēl vairākkārt tiek atlikta lidmašīnas izlidošana uz Harbinu. Kad ar lielu nokavēšanos nonākam

46 47

Harbinā, mūsu lidmašīna jau aizlidojusi uz Beidzjinu. Pašā novakarē ap plkst. 19.30 tomēr pārrodamies mūsu Beidzjinas mājās – LR vēstniecībā ĶTR. Pilna pastkaste ar vēstulēm un apsveikumiem. Atveru datoru – ir norādījums par 1999. gada finanšu atskaites sagatavošanu.

08.01.2000. Dodamies uz lidostu sagaidīt vēstnieku E. Semani ar ģimeni. SAS reiss kavējas trīs stundas. Vadām laiku VIP zālē. Reiss tomēr notiek, un jau iepazīstamies ar vēstnieka kundzi Tatjanu un meitu Līgu. E. Semaņa ģimene iekārtojās viesnīcā “Kempinski”. Līdz ar to vēstnieks sagaidīts, un mēs kājām dodamies uz mūsu mājām – LR vēstniecību ĶTR. **46 47**

09.01.2000. Ar E. Semani spriežam par mūsu kopīgo darbu un turpmāko pieņēmumu sadalījumu, par taktikas un stratēģijas lietām. Bez tam E. Semanis informē, ka LR ĀM lems par mana un manas sievas darba perioda ilgumu Ķīnā. Abi ar Gaļinu ierakstām programmā pēdējos 1999. gada tēriņus.

10.01.2000. ĶTR ĀM Protokola departaments ziņo, ka rīt varēs iesniegt vēstnieka E. Semaņa akreditācijas raksta kopiju.

Ar Semaņa ģimeni braucam uz kādu amerikāņu skolu, kur galvenais jautājums – Semaņu meitas Līgas iekārtošana skolā. Šodien pirmo reizi kopā ar Semaņa ģimeni ierodamies vēstniecībā un iepazīstinām vēstnieku ar to, kā esam iekārtojušies.

11.01.2000. Gaļina izdrukā sagatavoto 1999. gada finanšu atskaites melnrakstu. Atskaitē labi redzams, kā izmantots katrs mūsu budžeta santīms. Atskaites melnrakstu sūtām uz ĀM.

ĶTR ĀM iesniedzam akreditācijas raksta kopiju. Viss kārtībā.

Viesnīcā “Kempinski” slēdzam līgumu par apartamentiem vēstnieka E. Semaņa ģimenei.

12.01.2000. Pēdējās dienās bijuši daudzi organizatoriski pasākumi. Izlemjam iet pastaigā, īpaši tāpēc, ka līdz šim mums nav savu – pa īstam piesnigušās Beidzjinas – foto. Kājas pašas aiznes uz Žitaņ 日坛 parku. Piesnigušās lapenes ziemīgi pievilcīgas. Koki baltās sniega seģenēs. Beidzjinas iedzīvotāji steidz fotografēt sniegoto pilsētu, jo šeit tas nenotiek bieži. Gaļina gatavo 1999. gada finanšu atskaites tirrakstu. Līdz šim mūsu vēstniecībā, kas ir arī mūsu dzīvoklis, mums abiem ar dzīvesbiedri Gaļinu bija katram savs kabinets. Pēc vēstnieka ierašanās Gaļina ar savu datoru un dokumentiem pārceļas uz vēstniecības virtuvi. Atbrīvotā telpa kļūst par vēstnieka darba kabinetu. Par šo jautājumu īpaši netikām domājuši, lai arī bija iespējams noīrēt atsevišķu dzīvokli. Galu galā mūsu Ķīnas karjera drīz vien beigsies...

13.01.2000. Izsūtīts 2000. gada ziņojums Nr. 1 par 1999. gada finanšu atskaiti ar piebildi, ka LR vēstniecībai ĶTR ir 29 000 USD ekonomija, kas ļaus vēstniecībai iegādāties auto un datoru vēstniecības tālākā darba nodrošināšanai.

Ienāk ziņas, ka vēstnieks zvanījis uz ĀM A. Princei un stāstījis par labu sagaidīšanu Beidzjinā un lieliski iekārtotu vēstniecību. Abi ar dzīvesbiedri Gaļinu esam centušies darīt visu iespējamo.

15.01.2000. Tiekamies ar draugiem un braucam uz Dadžunsi 大钟寺 tempļa tirgu, kur produktu izvēle ir vienkārši neierobežota – īsti dārzenus, arbūzus un meloņu kalni... Pagrabstāvā – visas iespējamās jūras veltes. Vēlamies nopirkt Pūķa krevetes (80 juaņu – 8 krevetes). Tas mums arī izdodas. Mūsu draugu dzīvokli paši vārām lielās krevetes. Nesteidzīgās sarunās aizskrien dažas stundas. Atgriezušies vēstniecībā, satiekam Lietuvas vēstnieku D. Voveri, kas mums pavēsta, ka Lietuvas vēstniecība pārceļas uz citām telpām. Nekā darīt – mēs vairs nebūsim kaimiņi...

16.01.2000. Kārtoju veselu gadu vāktos ĶTR iekšpolitikai veltītos materiālus, kas skar ĶTR armiju, ĶKP, ĶTR priekšsēdētāja Dzjan Dzemiņa darbības raksturojumu, ĶTR reformas un citas tēmas. Strādājot pie šīs tematikas, pastāvīgi

izmantoju gan Ķīnas preses materiālus, gan arī Honkongas un Rietumu preses izdevumus.

Ar sieviņu ilgi strādājam pie jaunā – 2000. – gada izdevumiem, līdz viss ir ieģrāmatots datorā.

Beidzjinā pieturas sals, un, kā apgalvo galvaspilsētas iedzīvotāji, iepriekšējā vasara bijusi karstākā vairāku pēdējo gadu laikā. Šī ziema esot aukstākā pēdējo 20 gadu laikā. Tie ir ļaužu vērtējumi. Ja nepieciešams, varētu atsaukties uz meteoroloģisko dienestu ziņojumiem.

17.01.2000. Ar ĶTR ĀM Austrumeiropas un Centrālāzijas departamentu vienojos par tikšanos 20. janvārī, lai pārrunātu LR ārlietu ministra iespējamās vizītes laikus ĶTR.

Tiekos ar Van Kaivenu – nākamo ĶTR vēstnieku LR.

Kirgizstānas vēstniecībā tikšanās ar vēstnieku, kas man negaidīti uzdāvina kirgīzu eposu “Manas”.

Vēl – ĶTR Tirdzniecības palātā sarunas par iespējamo minerālmēslu piegādi no Latvijas.

18.01.2000. Ar vēstnieku E. Semani un manu sievu Gaļinu dodamies uz “River Garden” lūkot turpmāko vēstnieka rezidenci. Ciems būvēts Eiropas tradīcijās un nodrošina atbilstošu dzīves kvalitāti.

19.01.2000. Uz LU izsūtām ĶTR Izglītības ministrijas piedāvājumus mācīties Ķīnā.

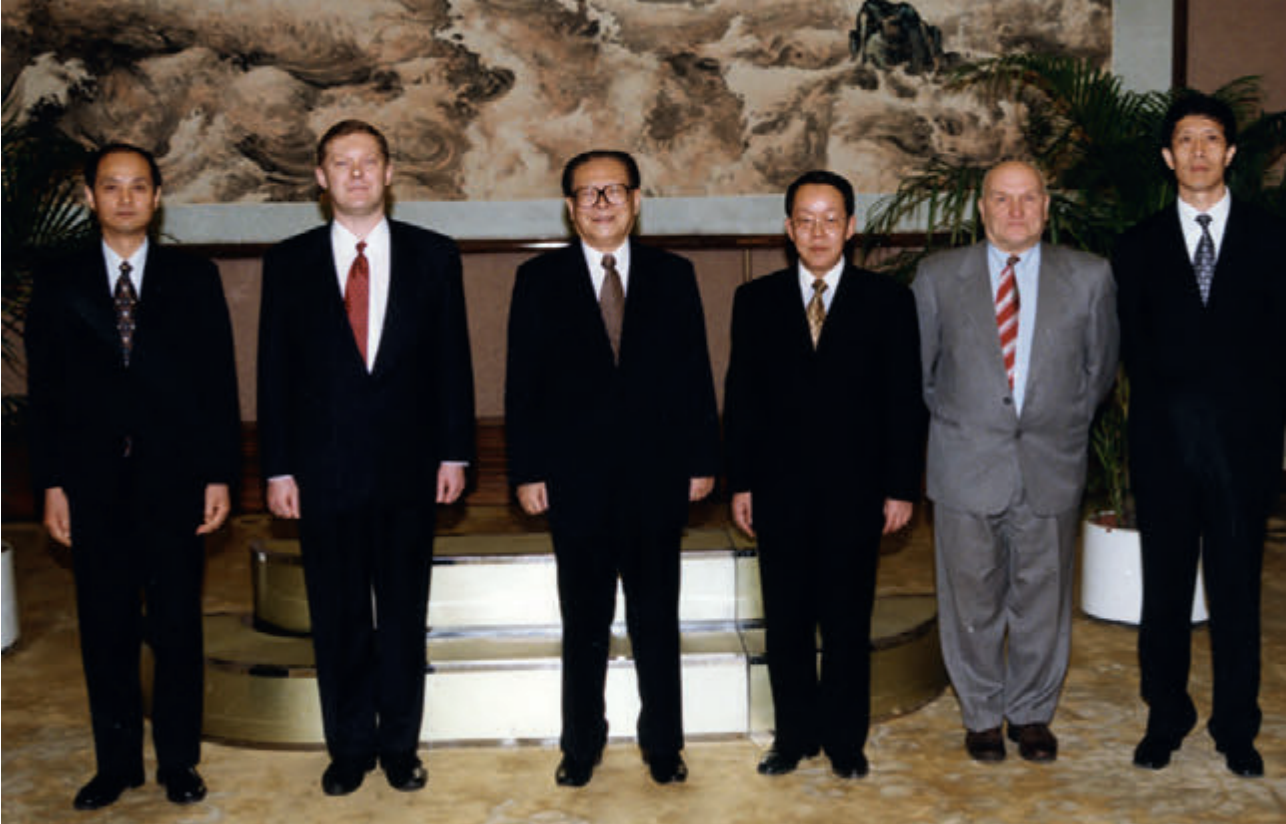
20.01.2000. ĶTR ĀM Austrumeiropas un Centrālāzijas departaments dara zināmu, ka LR ārlietu ministrs I. Bērziņš tiks uzņemts Ķīnā 2000. gada pirmajā pusē.

21.01.2000. Muitā saņemam “Parex” sūtījumu.

Pievakarē abi ar Gaļinu ierodamies Beidzjinā senajā centrā, lai pastaigātos gar sen iemīļoto Cjenhai 前海 un Houhai 后海 ezeru. Galvaspilsētas iedzīvotāji bauda ziemas priekus – dejo un slido uz ezeru ledus. Vakariņojam kopā ar nākamo ĶTR vēstnieku LR Van Kaivenu, ar kuru esam pazīstami kopš 1994. gada. Viņš nozīmējumu uzņem kā lielu pārsteigumu. Van Kaivens pārvalda krievu valodu un aktīvi darbojās līdz premjera M. Gaiļa vizītes laikā 1994. gadā, kad tika normalizētas Latvijas un ĶTR attiecības.

22.01.2000. Tiek rediģēta E. Semaņa akreditācijas runa. Kundzes pārrunā vēstniecības iekārtošanas koncepciju.

24.01.2000. Ar ĶTR ĀM Protokola departamentu tiek panākta vienošanās, ka vēstnieks E. Semanis akreditācijas runu teiks angļu valodā. Pēc vēstnieka

48

lūguma atrodu Mao Dzeduna domu graudu, ko varētu iekļaut akreditācijas runā: 我们的责任是向人民负责 “Mūsu pienākums – kalpot tautai”.

25.01.2000. Plkst. 9.20 ierodamies Višķinas Tautas pārstāvju namā, kur paredzēta vēstnieka E. Semaņa akreditācija. No Ķīnas puses vēstnieku akreditāciju pieņem ĶTR priekšsēdētājs Dzjan Dzemiņš. Akreditācijas runu vēstnieks E. Semānis teic angļu valodā. Pēc vēstnieka oficiālās runas notiek neliela saruna ar ĶTR priekšsēdētāju Dzjan Dzemiņu, un man ir iespēja dažus teikumus pateikt ķīniešu valodā. Priekšsēdētājs man uzdod jautājumu – kur esmu mācījies ķīniešu valodu? Atbildu – Maskavas, Naņjanas (Singapūrā) un Fudaņas Universitātē. Priekšsēdētāja noslēguma vārdi: “Vēstniekam laba angļu valoda, bet padomniekam – ķīniešu valoda. Jūs spēsiet labi veikt jums uzticētos pienākumus.” **48**

Vēstniecībā mums piedrojas vēstnieka kundze Tatjana un mana kundze Gaļina, kā arī Nilss Dālmans, kas aktīvi atbalstīja Latvijas un ĶTR sadarbību, un it īpaši Latvijas un ĶTR attiecību normalizāciju, LR premjera M. Gaiļa vizītes laikā ĶTR 1994. gada 28. jūlijā. Šo vēsturisko notikumu atzīmējam ar šampanieti.

18.00 pieņemšana "Sjinhua" 新华 aģentūrā. Visa diena kā uzvilktā stīga...

26.01.2000. Vēstnieks E. Semanis dodas uz Austrumeiropas valstu semināru. Pēc atgriešanās no semināra vēstnieks ieņem darba vietu kabinetā, bet es pār-vācos uz "guļamistabu". Kļūst acīm redzams, ka vajadzīgs savs dzīvoklis...

17.00 pasākums KTR Tirdzniecības palātā.

27.01.2000. Tikšanās ar N. Dālmanu un viņa kolēģiem. Tas jau ir ceturtais pasākums nedēļas laikā, un jūtams zināms apsīkums...

29.01.2000. Gaudio un kauc vējš. Pirmo reizi uz stadionu izbraucu ar velosipēdu. Brīžiem vēja pūtieni neļauj virzīties uz priekšu. Izvingrojos pie diķa.

Uz Rīgu izsūtīta ienākumu deklarācija.

Kārtoju savus dokumentu plauktus. Ārā joprojām ārdās vējš. Abi ar Gaļinu vakarējam pilnīgā klusumā...

30.01.2000. Svētdien kopā ar draugiem gatavojam lasi un vārām kartupeļus. Ķīnā nodzīvots ilgāk par gadu, un ļoti prasās pēc sen pierastā pašmāju ēdiena...

Atgriežamies vēstniecībā, kas stiprajā vējā tā izsalusi, ka kabinetā jāsēž siltā treniņtērpā...

31.01.2000. KTR ĀM Protokola departamentā saņemu jauno "diplomātisko listi". No LR ĀM nāk ziņas, ka mums ar kundzi būs jāstrādā līdz š. g. septem-brim, kad Beidzjinā ieradīsies D. Liberte.

01.02.2000. Abi ar Gaļinu bankā maksājam par vēstniecības telpu īri.

Vēstniecībā ierodas vēstnieka apartamentu aģenti. Tiek atnestas vēstules. Tiek ilgi spriests par starptautiskajām telefonu līnijām. Mans dators aizņemts. Liela rosīšanās, kas ietekmē veicamos darbus...

03.02.2000. Pastā izsūtām Pavasara svētku apsveikumus.

Pasākums Polijas vēstniecībā.

Izejam vakara pastaigā. Gaisā jau jūtams pavasara aromāts. Esam piegājuši klāt kādam vecākam vīram, kas klausās savu dziedātājputniņu koncertu. Dziedātājputniņu saimnieks stāsta, ka putniņiem pat pēc plkst 18.00 nav par aukstu. Vēlākajās pastaigās daudzkārt tikāmies ar šādiem vīriem, kas klausījās gan savu putniņu, gan arī kolēģu tādu pašu putniņu dziesmās.

04.02.2000. Saltajā un sausajā rīta gaisā izstaigājam savu riņķi. Sajūta lieliska...

Priekšpusdienā analītisks darbs pie preses materiāliem.

Aizvedu vēstnieku uz ES vēstniecību un draucu atpakaļ uz vēstniecību.

05.02.2000. Vakarā abi ar sievu dodamies pie miera. Vēl neesam paspējuši iemigt, kad vēstniecību kompleksā sāk dārdēt, sprakstēt, šaut un rībēt... Ķīnā

iestājies Pūķa gads 龙年. Šādā zīmīgā dienā izdomājam apmeklēt Taožantin 陶然亭 parku. Par šo parku jau rakstīju iepriekšējā gada dienasgrāmatā. Aizsalušie ezeriņi. Lapenes un lapeniņas. Uzkalniņi... Viss – nomierinošs. Gluži nemanot atkāpjas uzkrājušies spriedze...

Vēstniecībā var atkal turpināt darbu pie datora.

06.02.2000. Svētdienas rīta pastaiga. Turpinās darbs pie analītiskā pārskata.

Ziņas no Krievijas – pēc vairāk nekā divu mēnešu ilgā Groznijas aplenkuma čečenu cīņitāji aizgājuši no pilsētas... it kā iekļuvuši Krievijas armijas izliktā slazdā. Ko gan rādīs nākotne šajā nevienlīdzīgajā cīņā?

07.02.2000. Gatavoju ĶTR ārpolitikas pārskatu: ĶTR-ASV, ĶTR-Krievijas, ĶTR-Japānas, ĶTR-ES attiecību analīze.

Vakarā lasu A. Brigaderes “Dievs. Daba. Darbs”. Dziļa, tuva un lieliska grāmata. Patiess baudījums. Īpaši pēc saspringtas dzīves, kur domainē ķīniešu un citas valodas...

Visu dienu ārdās ass un nikns vējš...

09.02.2000. Vakarā, tikko esam atlaidušies gultā, zvans no Rīgas. Vidējais dēls Andrejs stāsta, ka viņam izteikts priekšlikums strādāt par LR prezidentes V. Viķes-Freibergas politisko padomnieku. Mums abiem ar Andreja mammu nav ko teikt... Pusdienojam labi pazīstamā uiguru ēdnīcā. Bezgala garšīgi jēra gaļas ēdieni...

Mūsu auto tek radiators. Aicinām meistarus.

10.02.2000. Vēstniecībā ierodas Latvijas žurnālisti Voroncovs un Antropovs (“Panorama Latvijai”). Kopā ar vēstnieku E. Semani runājam ar žurnālistiem, atbildam uz viņu jautājumiem.

Uz prezidentes politiskā padomnieka vietu pretendē arī M. Mora un A. Sjanīts. Tuvākajās pāris nedēļās šī izvēle tiks izskatīta un izlemta.

11.02.2000. Bankā nomaksājam par vēstnieka apartamentiem “Kempinski” viesnīcā. Pēcpusdienā atbraucam līdz Čaojancju Gunjuan 朝阳区公园 parkam. Tieši tāpat kā pagājušogad Pavasara svētkos – ķīnieši ar ģimenēm un draugiem pastaigājas, vizinās “kalnu dzelzceļā”, karuseļos un citās atrakcijās. Brīžiem kaut ko uzkož kādā no parka veikaliņiem. Turklāt viss bez pārmērībām. Cilvēki ir smaidīgi un laipni. **49 50**

Vēstnieks ar ģimeni pārcēlies uz savu māju “River Garden” ciemā. Lai laba dzīvošana!

12.02.2000. Sestdienu esam ieplānojuši pavadīt kopā ar mana studiju drauga ģimeni. Ārā neliels sals. Ļoti piemēroti apstākļi tenisam. Spēlējam vairāk

49

50

51

par stundu. Tad dodamies uz jau agrāk daudzkārt minēto Dzidžu Gunjuan 紫竹公园 parku. Klejojām gar aizsalušajiem dīķiem. Atceramies studiju gadus Maskavā. Sastopām prāvu ķīniešu pensionāru grupu, kas, mūs ieraudzījuši, tūdaļ sāk aizrautīgi dziedāt Ķīnā ļoti populāros “Piemaskavas vakarus”. Dziesma tikpat labi skan arī ķīniešu valodā. Kad visi pantiņi rūpīgi nodziedāti, sāk skanēt “Katjuša”, ko ķīnieši izrunā “Ka - cjiu - ša”. Arī šī dziesma Ķīnā skan diezgan bieži. Negaidītā sadziedāšanās notiek uz savstarpējas cieņas viļņa. Visbiežāk šādas dziesmas dzied cilvēki, kas studējuši Padomju Savienībā. Bieži vien tās ir jaunības atmiņas, kas dārgas jebkuram cilvēkam. Gribētu piebilst, ka ķīniešu pensionāri parkos bieži vien rīko īstas Beidzjinas operas dziedājumu sacensības. Tikpat populāras ir arī ķīniešu pensionāru dejas, kur liela uzmanība tiek veltīta pareiziem dejas soļiem. Toties dejojot var vīrietis ar vīrieti vai sievieti ar sievieti. Tas nav būtiski. Svarīgākais ir pareizi dejas soļi.

Vakara krēslā atgriežamies vēstniecībā. Aiz muguras laba atpūtas diena...

14.02.2000. Vēstnieks pirmo reizi ierodas darbā no “River Garden” ciema, apgūstot nepieciešamo laiku braucienam no mājām līdz vēstniecībai. Abi spriežam par vēstniecības tuvāko darbu plāniem.

Plkst. 11.00 abi dodamies ceļā. Vēstnieks – uz Irānas vēstniecību, es – uz Ukrainas vēstniecību. Atvadīties no bijušā Ukrainas pilnvarotā lietveža Sultanska bija ieradušies 15 valstu vēstnieki.

Ar sievu braucām uz Beidzjinas telegrāfa pārvaldi 北京电信 risināt jauna vēstniecības elektroniskā aprīkojuma pieslēgšanas jautājumus.

Pagaidām sarūgtina tas, ka izgājis no ierindas mans dators un nevaru normāli strādāt.

15.02.2000. Beidzjinas telegrāfa pārvaldē 北京电信 norēķināmies par divām jaunajām e-pasta adresēm – vēstniekam un D. Libertei.

16.02.2000. Ar pārvadājumu firmas aģenti risinām vēstnieka konteinera atmuitošanas jautājumus. Brauciens uz muitu vēstnieka konteinera lietā.

Plkst. 15.00 Moldovas fotoizstāde. Patīk izstādes saturs un ekspozīcijas izvērsums. Domāju par to, ka, veidojot Latvijas izstādi, varam mācīties no moldāviem.

17.02.2000. Muitā iesniedzam visus konteinera atmuitošanai nepieciešamos dokumentus.

ĶTR ĀM Protokola departamentā saņemam vēstnieka akreditācijas foto.

Vēstniecībā ierodas datoru meistars. Darbojas e-pasts, bet joprojām nevar printēt un neveras vaļā “Word” programma.

19.02.2000. Abi ar Gaļinu esam Strādnieku stadionā 工人体育场. Vai ik rītus braucam ar velo, vingrojam, es – pie sienas darbojos ar tenisa raketi. Šodien pūš ass vējš. Pa gaisu lido sīkas smiltis un putekļi. Brīžiem pat acis jāmie dz ciet. Rakstu “ĶTR iekšpolitikas sadaļu”.

Fotodarbnīcā saņemam papildinājumu mūsu fotoalbumiem – Beidzjinas parku ziemas ainavas. Tieši šādu sižetu mūsu kolekcijā vēl nav. Risinot vēstnieka dzīvokļa lietas, ieejam “Kempinski” hallē, kur mūs, tāpat kā pirmajā mūsu diplomātiskās misijas gadā (1998), sagaida divi mandarīnu kociņi ar visiem augļiem. **51**

20.02.2000. No Vladivostokas pienāk sēru ziņa. Mirusi manas Gaļinas mamma Ņina Vasiļjevna. Mums ar Gaļinu Vladivostokā piedzima trīs dēli – Juris, Andrejs un Pēteris. Arī pēc dēlu nākšanas pasaulē mana sieva Gaļina kā vecākā zinātniskā līdzstrādniece turpināja strādāt Klusā okeāna Zivsaimniecības un okeanogrāfijas zinātniski pētnieciskajā institūtā. 1971. gadā Gaļina aizstāvēja bioloģijas zinātņu doktora disertāciju. Es strādāju Tālo Austrumu universitātē par ķīniešu valodas pasniedzēju. Mums abiem intensīvi strādājot, sievasmāte bija tas cilvēks, kas nostādīja uz kājām visus trīs dēlus. Cik labi, ka 2000. gada Jauno gadu sagaidījām kopā. Visdziļākajā patecībā noliecam galvu Ņinas Vasiļjevnas priekšā...

21.02.2000. Bankā kārtojam vēstnieka mājas īres maksas lietas.

Ap plkst. 18.00 kopā ar nākamo ĶTR vēstnieku LR Van Kaivenu “Cjeņmeņ kaoja dien” 前门烤鸭店 restorānā ēdam vakariņas. Patikamā un siltā gaisotnē apmaināmies viedokļiem par Ķīnu un Latviju. Nākamais ĶTR vēstnieks ir musulmanis, un viņš ļoti pārsteigts, ka mēs ar sievu kādā no Beidzjinas ekskursijām esam iegriezušies musulmaņu kapsētā... Van Kaivens: “Šaubos, vai vēl kāds diplomāts, cenzdamies dziļāk iepazīt Beidzjinu, apmeklējis musulmaņu kapsētu...”

22.02.2000. Ļoti ikdienišķi – noņemam bankā 10 000 USD skaidrā naudā un pārvedam vēstnieka mājas depozīta iemaksai... kā vienu kartupeļu grozu... Beidzot mans darba dators savests kārtībā... Viss funkcionē...

23.02.2000. Pienāk vēstnieka konteiners. Vēstniecībai domātās kastes tiek sanestas mūsu vēstniecības konsulārajā telpā. Vēstnieka personīgās mantas tiek vestas uz “River Garden” māju.

Pašā vakarā ar aizrautību lasu A. Brigaderes “Dievs. Daba. Darbs”. Par mazās Anneles bērnu dienām. Sulīgi, izjusti, ļoti patiesi... Tiešām veldzē sirdi...

25.02.2000. Klāt telefonu vīri, kas pāris stundās saslēdz vēstniecības telpās plānotās līnijas.

Vēstnieks uzaicina paciemoties viņa mājā “River Garden” ciemā. Atsevišķa māja tomēr paver izdomas un improvizācijas iespējas. Iepazīstamies ar vēstnieka krūzišu kolekciju.

Melnā tumsā atgriežamies vēstniecībā.

29.02.2000. Garā gada t. s. liekā diena, kas pēc sava satura nebūt nebija lieka.

Plkst. 8.30 viesnīcā tiekos ar “Latvijas dzelzceļa” vīriem Zorgevicu un Veidemani. ĶTR Dzelzceļa ministrijā notiek Latvijas un Ķīnas pušu sarunas par tranzīta koridoru: Šanhaja 上海 – Džendžou 郑州 – Landžou 兰州 – Urumči 乌鲁木齐 – Astana – Jekaterinburga – Rīga... Nosauktais maršruts ir viens no tuvākajiem sauszemes ceļiem no ĶTR uz Latviju. Ceļš tranzītā virzās caur Kazahstānu un Krieviju. Lai tranzīta koridors sāktu reāli darboties, būs jāpārvar milzums ne tikai birokrātisku, bet arī politisku šķēršļu...

01.03.2000. Ar datoru meistarū tiek risinātas kārtējo ķibeļu problēmas. Analītisks darbs pie ĶTR un Honkongas preses izdevumiem.

Plkst. 18.00 Vanfudzjin kaoja dienā 王府井烤鸭店 restorānā kopā ar Latvijas un ĶTR dzelzceļniekiem. Ēdiens garšīgs, pīle lieliska... Tikai... tā jau ir trešā pīle īsā laika sprīdī... Vai nav par daudz...

03.03.2000. Beidzjinu pārņēmis karstums. Marta pirmajās dienās ir + 15 grādu. Pat Beidzjinai tas ir par daudz. Vakarā, lasot A. Brigaderes grāmatu “Dievs. Daba. Darbs”, izbaudu vārda spēka, vērojuma asumu, īsta latviskuma pievilcību... Tāda grāmata sirdi uzlādē ar lepnumu par savu valodu, par latviešu darba cilvēkiem...

04.03.2000. Sestdien iecerēts braukt “uz fotoetīdēm” senajā Beidzjinas daļā, Džungulou 钟鼓楼 apkaimē. Ar patiesu baudījumu kļīstam pa senajām, šaurajām šķērsielām, kuras galvaspilsētas iedzīvotāji sauc “hutun” 胡同. Ejas starp mājām šauras un piekrāmētas ar velosipēdiem, kaut kādām kastēm, mucinām, groziem, spaiņiem un citiem krāmiem. Tā ir senā vienstāva Beidzjina. Māju logi vērsti uz iekšpagalmu. Uz ielu vērstas aklas māju sienas bez tik pierastajiem logiem. Cenšamies notvert kaut ko raksturīgu un bieži fotografējam. Ir silti un saulaini. **52 53**

Vēstniecībā izvārām nesen pirktu haizivs mazuļa zupu. Haizivs garša nav nekāda delikatese. Citreiz nepirksim. Esam nopirkuši Taizemes augli “ugunspūķi” 火龙. Daudz eksotikas, jau sākot ar tik izteiksmīgo nosaukumu. Ēdams jau nu noteikti ir. Nav pierasti. Lai arī tālajās zemēs mēs neesam iesācēji...

07.03.2000. Pēc nebeidzamām kolīzijām ar manu vēstniecības datoru uz LR ĀM izsūtīta gada atskaite. ĶTR ĀM apkaimē – vēl vienas vakariņas ar nākamo ĶTR vēstnieku Latvijā Van Kaivenu.

52

53

08.03.2000. Šajā dienā ar puķi podiņā sveicu savu Gaļinu. Lielāko dzīves daļu esam svinējuši 8. marta svētkus, kas nebūt nav sliktākais iepriekšējā režīma mantojums...

Visķīnas Tautas pārstāvju namā – dāmu pasākums... Vēstnieka kundze Tatjana un mana kundze Gaļina dodas uz svinībām. **54 55**

Vakarā lasu E. Kataja kunga "Zem desmit karogiem". Biogrāfisks stāsts par Kataju ģimeni, par Harbinas latviešu kopienu un tālaika notikumiem Ķīnā. Kas var būt vēl interesantāks, ja mums apkārt kā viens okeāns mutuļo jau pavisam cita Ķīna...

09.03.2000. Bankas maksājumu diena. Liels darba cēliens pie maksājumu ieviešanas datora programmā. Darbdienas beigās viss paveikts.

10.03.2000. Jauni bankas maksājumu veidi – par vēstnieka ģimenes veselības apdrošināšanu, kā arī tiešās iemaksas vēstnieka mājas saimniekam Singapūras ķīniešiem.

Ar vēstnieku atkal spriežam par mūsu vēstniecības darba projektiem.

11.03.2000. Svētdienas rītu sāku ar tenisa treniņu stadionā. Esmu gandrīz vai katru rītu vingrinājies un šodien varu apgalvot, ka rakete klausā, arī bumbiņa klausā. Treniņš sagādā baudījumu. Ar draugiem izlemjam doties uz jau pazīstamo Juanminjuan Gunjuan 圆明园公园 parku. Pāris stundu staigājam pa parka alejām, izbaudot klusumu un pat vientulību. Apmeklētāju nav īpaši daudz, un pastaiga sniedz lielisku atslodzi...

12.03.2000. Pieņemšanā, kas rīkota par godu Maurīcijas Nacionālajai dienai, iepazīstos ar Kazahstānas vēstniecības padomnieku, kura pienākumos – Kazahstānas "transporta koridora" izstrāde. Viņš piekrīt tikties un šo jautājumu pārrunāt detalizētāk.

13.03.2000. Turpinās nedienas ar vēstniecības datortehniku. Datori tiek vesti uz darbnīcu un tomēr pēc remonta jāremontē atkal. Vienā gadījumā nestrādā printeris, citā gadījumā nav iespējams lietot latīņu alfabētu, un tā joprojām... Pasaules tirdzniecības centrā par telefoniem maksājam rekordlielas summas. Pēdējās nedēļās bijis ļoti daudz sarunu.

15.03.2000. Ar vēstnieku ilgi spriežam par LR un ĶTR biznesa perspektīvām un iespējām.

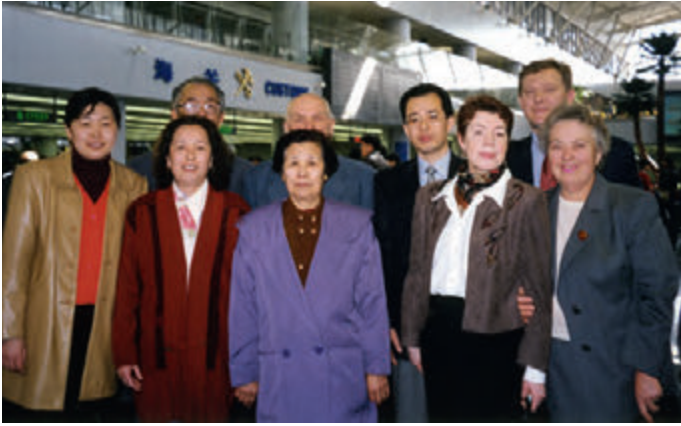
Dodamies uz diplomātiskā servisa autobāzi. Vēstnieks vēlas irēt automobili un pieņemt darbā šoferi. Lētākais risinājums – 11 000 juaņu mēnesī, dārgākais – 12 500 juaņu mēnesī.

Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas vēstniecībā iemaksājam 1500 juaņu vēstnieku atvadu pasākumiem.

54

55

56

57

16.03.2000. Visi dodamies uz lidostu. Uz Rīgu izlido jaunais ĶTR vēstnieks Van Kaivens. Turpat lidostā satiekam bijušo ĶTR vēstnieku Latvijā Jao Peišenu. Viņš dodas pildīt vēstnieka pienākumus Kazahstānā. **56 57**

No Rīgas pienāk ziņa, ka mūsu dēls Andrejs izturējis konkursu un tiek nozīmēts par LR prezidentes V. Viķes-Freibergas ārpolitikas padomnieku. Patīkams pārsteigums mums abiem.

17.03.2000. Kopīgas pusdienas ar ĶTR ĀM Austrumeiropas departamenta darbiniekiem. Ar šiem kolēģiem tiek risināti visi divpusējo attiecību jautājumi. Atkal uzkāries vēstnieka dators. Vienas nedienas...

18.03.2000. Vēstnieka dators tiek aizvests uz darbnīcu. Šodien Beidzjinā ārdās smilšu vējš. Gaisā tik daudz smalku smilšu, ka brīžiem neredz sauli. Auto brauc ar ieslēgtiem uguniem. Gaiss elektrizēts. Arī pašsajūta ne īpaši.

19.03.2000. Svētdienas rītā izdomājam doties nelielā izbraukumā. Auto pats mūs aiznes uz Lielā Ķīnas mūra Mutienju 慕田峪 posmu. Sen neesam braukuši ārā no Beidzjinas. Ceļš Ķīnā negaidītu pavērsienu pārpilns. Pēkšņi šķērsām pāri transporta pilnai šosejai dodas riteņbraucējs. Vai arī negaidītu pagriezīenu taisa mazs traktorīnš. Šodien gaiss ļoti tīrs. Šķiet, ka robotās kalnu virtotnes aizsniedzamas ar roku. Pricējamiem par lielisko, kalnā skrienošo mūra ainavu. Arī cilvēku šajā posmā mazāk. **58 59**

20.03.2000. Ierodas vēstnieks un slēdz iekšā vakar salaboto datoru. Dators atkal uzkāries...

Esmu ļoti sarūgtināts. Ar datoru meistariem aizgājusi krietna daļa no sestdienas un svētdienas. Vai šeit vainīgi vīrusi vai kvalifikācijas trūkums, vai kas cits...

Zvans no "Bank of China". Izrādās, vēstnieka mājas īres maksas rēķinā ieviesusies kļūda. Būs jābrauc skaidroties...

Esam ĶTR ĀM diplomātiskajā servisā, kur jāsaņem caurlaide vēstnieka šoferim iebraukšanai Saņlituņ 三里屯 diplomātu kampusā. Vēstnieks pirmo reizi ar irēto auto un šoferi dodas uz savu "River Garden" ciema māju. Beidzjinā līst pirmais pavasara lietus...

21.03.2000. ĶTR ĀM iesniedzam notu vēstnieka ģimenes un manas vīzas pagarināšanai. "Bank of China" iesniedzam vēstniecības vēstuli vēstnieka mājas īpašnieka bankas rēķina korekcijai. Taivānā notiekošo vēlēšanu dēļ vēstnieks kopā ar vairākiem Austrumeiropas valstu vēstniekiem tiek izsaukts uz ĶTR ĀM.

22.03.2000. Uz kādu Šanhajas firmu sūtām bandroli ar furfurola piedāvājumu. Starptautiskajā pastā 国际邮政 saņemam trīs bandroles.

58

59

Pirms darbadienas beigām vēstnieks atver datoru, kurš tūdaļ uzkaras... Ko tur lai saka, īpaši, ja pēdējās nedēļās datoru meistari vai ik dienas dzīvojušies pa mūsu vēstniecību...

23.03.2000. Tik nikns vējš laikam vēl nav piedzīvots. Gaudo kā viens stepes vilks...

Atbrauc datoru meistars un paņem vēstnieka datora printeri uz darbnīcu.

24.03.2000. ĶTR ĀM saņemam vēstnieka ģimenes locekļu un manu pasi ar vīzām.

Izpērku aviobiļetes Beidzjina 北京 - Urumči 乌鲁木齐 - Laņžou 兰州 - Beidzjina 北京.

25.03.2000. Klāt sestdiena. Vēlamies nonākt Lielā zvana tempļa 大钟寺 tirgū. Iekuļamies trīsriteņu kravas velosipēdu, refrižeratoru un cilvēku korķi, kur nākas nīkt nepilnu stundu. Tomēr laša gabalu nopērkam. Ar studiju kolēģi uzspēlējam tenisu un kopā pavadām jauku sestdienas novakari. Pēc 17.00 jau esam vēstniecībā. Klāt datoru meistars. Nekas nedarbojas. Datoru, printeri un ekrānu vedu uz darbnīcu. Tāds izvērtās jauki uzsāktās sestdienas noslēgums.

26.03.2000. Svētdien datora programmā ierakstām nedēļas izdevumus. Daži lūgumi LR ĀM ceturkšņa finanšu atskaitei. Jau tuvajam braucienam uz Urumči

vācu literatūru par Latviju. No citas puses, dodoties uz Urumči 乌鲁木齐, kaut īsumā būtu jāpakavējas pie šīs pilsētas un reģiona raksturojuma. Tulkojumā no senmongoļu valodas Urumči nozīmē labas ganības. Šodien Urumči ir Sjindzjanas uiguru autonomā rajona 新疆维吾尔自治区 administratīvais centrs. Urumči atrodas uz Lielā zīda ceļa ziemeļu atzara. Pilsēta izvietota oāzē, kuras vienā pusē austrumu Tjanšana kalni, bet otrā pusē – liels sālsezers. Mūsdienā Urumči tradicionāli tika uzskatīta par uiguru teritoriju, lai arī atradās vairāku kultūru krustcelēs. Ģeogrāfiski Urumči ir vistālāk no jūras esošā lielpilsēta: pasaules okeāna tuvākais krasts atrodas 2500 km attālumā no Urumči.

Agrāk Urumči bija neliels uiguru ciemats, bet mūsdienās tā jau ir īsta ķīniešu megapole ar aptuveni 2 milj. iedzīvotāju. Urumči iedzīvotāju skaits sāka strauji augt tikai kopš pagājušā gadsimta 60. gadiem, kad ĶTR valdība izvērsa valdības kampaņu par haņu (ķīniešu pašnosaukums) masveida pārvietošanu no valsts austrumu rajoniem uz Sjindzjanu, lai integrētu reģionu pamatnācijas (haņu) kultūras un valodas vidē. Minētā ĶTR valsts politika visai radikāli mainīja reģiona un pilsētas etnisko ainu. Pilsētā dominē ķīniešu valoda, bez kuras zināšanām tjurkvalodīgajiem uiguriem un kazahiem ir grūti virzīties augšup pa karjeras kāpnēm. Tieši šo tautu pārstāvji mūsdienā Sjindzjanā izjūt savu tiesību ierobežojumu, un uiguru vidē laiku pa laikam rodas radikāli noskaņoti cilvēki, kas iestājas par Sjindzjanas jeb Austrumu Turkestānas neatkarību un izstāšanos no ĶTR.

Tomēr pilsētā un Sjindzjanā, kopā ņemot, vairums izkārtņu ir divās valodās – ķīniešu un uiguru, kurās tiek lietotas arābu rakstu zīmes. Sjindzjanas uiguru autonomā rajona teritorija ir 1 700 000 km². Iedzīvotāju skaits – ap 20 milj. cilvēku.

Ieskatījies šajās patiesībās par apmeklējamo pilsētu, 27. marta pēcpusdienā kopā ar vēstnieku E. Semani pēc triju stundu un 40 minūšu ilga lidojuma ierosos Urumči. Apkārt skan ķīniešu un uiguru valoda. Vakarā skatāmies uiguru dejotāju uzstāšanos, kas atgādina īstu sultāna harēma skaistuļu dejas kursu. Atkailinātās nabas nepārprotami liecina, ka atturīgais ķīniešu skaistuļu ģērbšanās stils palicis Ķīnā...

28.03.2000. Šodien jau esam iekļauti striktā darba grafikā un tūdaļ pēc brokastīm turpat viesnīcā tiekamies ar Sjindzjanas uiguru autonomā rajona administrācijas pārstāvjiem. Ar referātiem uzstājas Sjindzjanas Ārējo ekonomisko sakaru departamenta, kā arī Ģeoloģijas un Tūrisma pārvalžu pārstāvji. Katrs referents klātesošajiem izdala gan savu referātu, gan arī attiecīgā profila literatūru. Mēs pasākuma dalībniekiem piedāvājam literatūru par Latviju.

Protams, tā ir tikai pirmā iepazīšanās.

Pēcpusdienā apmeklējam uzņēmumu, kurā ar itāļu darbgaldu palīdzību tiek zāģētas 2 x 1,5 m platas granīta plāksnes. Tālāk – mēbeļu kombināts un augsto tehnoloģiju zona. Noslēgumā bagātīgas vakariņas ar dāsnu uiguru virtuves ēdienu piedāvājumu.

29.03.2000. Pēc šīs dienas plāna ierodamies uzņēmumā, kur ar vācu iekārtu palīdzību tiek ražots apiņu ekstrakts. Tālāk – moderna banka un milzu viesnīca, kuras hallē izvietota iespaidīga ekskluzīvu mēbeļu, bareljefu, akmeņu un dārglietu izstāde. Pusdienojam kopā ar kolēģiem no Čehijas, Slovēnijas, Francijas, Šveices un citām valstīm. Galda biedri lūdz mani visu klātesošo vārdā pateikt pasākuma rīkotājiem pateicības un apsveikuma vārdus ķīniešu valodā. Nākas sakoncentrēties un izpildīt šo kolēģu lūgumu.

30.03.2000. Pirmais brauciens uz smalkvilnas tekstilfabriku, kas produkciju sūta galvenokārt uz Rietumeiropas valstīm un ASV. Visbeidzot nonākam bazārā. Uiguri melnām, zibošām acīm mācas virsū ar lūgumu mainīt dolārus pret juāņiem. Uz kāda no galdiem ieraugu kazahu apaļo cepurīti. Izlemju, ka piemiņai par Urumči un Sjindzjanu kazahu cepurīti lieti noderēs. Daži juāņi – un cepurīte rokā. Apkārt īsta cilvēku siena. Skan dažādas valodas. Pie Āzijas vaibstiem pieradusi acs ļauj atšķirt uigurus, kazahus, kirgīzus, nemaz nerunājot par haņiem. Pilsētā slienas viesnīcu, banku un ofisu debesskrāpji. Kūst sniegs, un ielu malas pilnas ar nenovāktiem atkritumiem. Urumči varētu būt tīrāka. Lidojam divas stundas 40 minūtes un jau esam Laņdžou 兰州, kas ir Gaņsu provinces administratīvais centrs 甘肅省省会. Braucam pa lielisku lidostas šoseju. Gar ceļa malām māla kalni un lauki, kur labi redzams, ka no zemes nāk ārā sāls. Ciemi pieticīgi, bet sakopti. Cik tālu skatiens sniedz – ne kociņa, ne krūmiņa. Es teiktu – skarba ainava.

31.03.2000. *Īss Gaņsu provinces raksturojums. Gaņsu province atrodas Ķīnas ziemeļrietumos, un caur to 1600 km garumā stiepjas vēsturiskais Zīda ceļš 丝绸之路. Savukārt – ap 1200 km no minētā Zīda ceļa Hesji 河西 koridors, kas caur Gaņsu provinci savieno centrālās Ķīnas provinces ar Sjindzjanas uiguru autonomo rajonu un ir Ķīnas vārti uz Centrālāzijas valstīm. Gaņsu provinces administratīvais centrs Laņdžou 甘肅省省会兰州 senatnē atradās stratēģiski svarīgā vietā, kur Zīda ceļš krustojās ar Huanhe 黄河 upi.*

Būtisks vēsturisks fakts – 1928. gadā no Gaņsu provinces tika izdalīta Cjinhai 青海省 province (Amdo), kā arī Ninsja hui tautības autonomais rajons 宁夏回族自治区.

Marta pēdējā dienā Laņdžou pilsētā vispirms apmeklējam farmaceitisko rūpnīcu un alus brūzi. Tālāk seko aptuveni tāda pati informācijas un domu apmaiņa, kā tas bija Urumči. Uzmanību piesaista Lielā Eiropas-Āzijas tilta koncepcija 欧亚大陆桥. Uzdošu jautājumu par to, vai ĶTR sabiedrība un visu projektā iesaistīto provinču pārstāvji ir kopīgi apsprieduši jautājumus, kas

saistīti ar minēto koncepciju un tās attīstību. Noslēgumā Gaņsu provinces pārstāvjiem novēlu, lai jaunais Zīda ceļš kļūst par Eiropu un Āziju vienojošu ātrgaitas ceļu.

01.04.2000. Agrs starts. Izbraucam uz Gaņsu provinces Labranga klosteri 拉卜楞寺, kas ir svarīgs Tibetas budisma centrs ārpus Tibetas robežām. Straujš brauciens pa šauru kalnu ceļu, kura malās bieži redzami ķīniešu musulmaņu – hui 回 tautības vai arī salaru 撒拉 tautības – ciemi. Vīriem galvā baltas, apaļas musulmaņu cepurītes. Sievām galva segta ar tumšu brokāta lakatu. Mošejas visas kā viena celtas ķīniešu arhitektūras tradīcijās un īpaši neizceļas ar islāma arhitektūras elementiem. Pretim ar somu plecos vieglā solī nāk jauns budistu mūks. Jau esam ieradušies Labranga klosterī. 1966.–1976. gadā Kultūras revolūcijas laikā lielākā daļa klostera ēku tika iznīcinātas. Ēkas atjaunotas pagājušā gadsimta 90. gados. Patlaban klosterī dzīvo 1200 mūku. Labranga klostēris – īsta mākslas priekšmetu glabātava. Šeit var apskatīt freskas un gobelēnus, Tibetas mēbeles, daudzas dārgakmeņiem un zelta ornamentiem rotātas Budas skulptūras. Uzkāpjam klostera augšējā terasē. Tuvo kalnu nogāzēs nelielos bariņos sasēdušies tibetieši. Apkārt plakanie tibetiešu māju jumti. Lejup traucas kalnu upe. Zem mums nesteidzīgi riņķo ērglis. Ainava absolūti tibetiska. Cenšos fotografēt, lai redzētais saglabātos albumā. **60 61 62 63 64 65**

02.04.2000. Tikšanās laikā ar Gaņsu provinces vadību tiek spriests par investīciju nepieciešamību Lielā Eiropas–Āzijas tilta koncepcijas īstenošanai. Lidmašīna traucas pāri Ninsja – hui tautības autonomajam rajonam 宁夏回族自治区, pāri ĶTR Iekšējai Mongolijai 内蒙古自治区 un... jau sēžamies Beidzjinas lidostā. Noslēdzies interesants Ķīnas ziemeļrietumu Sjindzjanas uiguru autonomā rajona un Gaņsu provinces apmeklējums. Zīmīgi, ka šim Ķīnas reģionam ir ļoti svarīga loma Jaunā zīda ceļa attīstībā.

03.04.2000. Bankas diena. Maksājumi par vēstnieka māju, kā arī vēstnieka meitas Līgas skolu. Uz galda lēvenis dokumentu. Tāpat daudz dokumentu elektroniskajā formātā. Visi pienākušie dokumenti tiek sakārtoti un sistematizēti. Vēstnieks ar kundzi, kā arī es ar kundzi esam uzaicināti uz ĶTR ĀM, kur paredzētas darba vakariņas ar vienu no ĶTR ĀM viceministriem. Tiek spriests par cilvēktiesībām ĶTR, par ĶTR attiecībām ar Krieviju. Viss tādā pamācošā, es teiktu, raksturīgā “lielā brāļa” tonī. Šis ĶTR ĀM darbinieks man nav pazīstams. Darba vakariņām sāja pēcgārša...

04.04.2000. Gaļina gatavo finanšu atskaitei nepieciešamos dāvanu norakstīšanas aktus. Šis darbs tiek veikts pēc jaunās janvārī saņemtās instrukcijas. Aktu iekrājies daudz, un minētais darbs aizņem visu dienu.

60

61

62

63

Vienojos par tikšanos ĶTR Kultūras ministrijā. Beidzjinā ieplūdis vēss gaiss. Pastaigai laika tā arī neatliek...

05.04.2000. Jau no rīta klāt datoru meistars, kas izremontējis vēstnieka datoru. Kopā ar sievu rakstām aktus reprezentācijas izdevumu dzēšanai. Viss ierakstīts.

Brīnišķīgiem rozā ziedīņiem zied ķirši, Beidzjinā saukti "jintao" 櫻桃, arī magnolijas mulaņ 木兰 un persiki taošu 桃树. Ziedošie augļu koki un puķes krāšņi atgādina par jau atnākušo pavasari. Darba dunā to var arī nepamanīt...

06.04.2000. Ass un spēcīgs vējš svilpdams un kaukdams nes pāri Beidzjinai smalku smilšu un putekļu mākoņus. Saule kļūst blāva, un viss iegrimst kaut kādā puskrēslā. Zobos šņirkst smiltis. Gaiss elektrizēts. Ārdās visvarenā stihija. Vedu vēstnieku uz Ukrainas vēstniecību. Ar Gaļinu visu dienu strādājam pie finanšu atskaites ievadīšanas datorā, ko apgrūtina jauns, neierasts atskaites paraugs, pēc kura jauni jāpārreķina dolāros, bet dolāri latos...

Ārā jau iestājusies tumsa, bet vējš arvien turpina kaukt...

07.04.2000. ĶTR Kultūras ministrijas pārstāvi iepazīstinu ar ideju par videokonferenci "Amatniecība 2000".

Ar "Ekonomikas Ceļveža" 经济导报 žurnālistu spriežam par vēstnieka raksta publicēšanu šajā preses izdevumā. Sieviņa turpina darbu pie finanšu atskaites.

08.04.2000. Sestdien iecerēts kopā ar studiju biedru doties uz Beidzjinas krāmu tirgu "Paņdzjiajuan" 潘家园. Tas ir visā Ķīnā pats lielākais krāmu tirgus ar savdabīgu piedāvājuma un pieprasījuma kultūru. Šajā tirgū pārdod dažādus kultūras priekšmetus, kaligrāfijas un akvareļu glezniecības paraugus, rakstāmlietas, porcelāna izstrādājumus, mēbeles, lietotus sadzīves priekšmetus un daudz ko citu. Tirgū ir vairāk par 3000 tirdzniecības stendu, kuru saimnieki ieradušies no 23 Ķīnas provincēm un turpat vai visas valsts pilsētām. Bez tam šeit ierodas arī nacionālo minoritāšu pārstāvji, kas pārdod izstrādājumus ar savas tautas etniskajām iezīmēm. Cenas šajā tirgū ir zemākas nekā citos Beidzjinas tirgos. Pastāv uzskats – antikvariāta tirgus "Liuličan" 琉璃场 ir vieta, kur galvenokārt ierodas inteliģences pārstāvji, taču Paņdzjiajuan krāmu tirgus ir paradīze visiem...

Šajā tirgū nav svarīgi, preces ir īstas vai arī atdarinājumi, galvenais ir kopā būšanas un tirgošanās prieks. Vairums pārdodamo mantu izlikta tieši uz izklātajām segām vai auduma gabaliem. Pircējs iepatikušos mantu var paņemt rokā un rūpīgi apraudzīt no visām pusēm. Milzu laukums ņudz no Ķīnas amatnieku, meistaruru un šarlatānu darbiem. Visi tirgojas, kaulējas, pērk un pārdod. Pašiem ķīniešiem ļoti patīk, un viņus sajūsmina šāda varena un rosīga skudru pūžņa gaisotne. Arī mēs, atliku likām izjutuši tirgošanās un

kopā būsanas prieku, meklējam savu auto, lai dotos atpakaļ uz vēstniecību.

66 67 68

09.04.2000. Mana Gaļina pēc veselas nedēļas neatlaidīga darba veiksmīgi pabeidz jauno tabulās iekļauto finanšu atskaiti. Arī šoreiz ar savu attieksmi pret veicamo darbu Gaļina apliecina, ka uz viņu var paļauties...

Biju auto darbnīcā, kur tiek remontēts mūsu auto.

10.04.2000. ĶTR ĀM sarunas par LR–Honkongas gaisa satiksmes līguma projektu.

Bankas diena. Saņemam līdzekļus algu izmaksai.

Beidzinas telegrāfā 北京电信 nomaksājam par vēstniecības datoru lietošanu.

11.04.2000. Savu sieviņu sveicu dzimšanas dienā. Pienāk apsveikumi no dēliem, arī Gaļinas māsas Inas un mūsu Latvijas draugiem.

ĶTR valdības viesnīcā “Diaojutai” 钓鱼台 kopā ar vēstnieku piedalāmies Austrumeiropas valstu investīciju seminārā.

Viens no Urumči brauciena kolēģiem brits Peters Batais Pasaules tirdzniecības centrā 世界贸易中心 uzaicina uz milzu pieņemšanu, kurā piedalās liels skaits diplomātu un ĶTR augsta ranga darījumu cilvēku.

Vakarā beidzot divatā ar sieviņu Gaļinu atceramies, ka viņai šodien dzimšanas diena...

12.04.2000. Saistībā ar vēstnieka publicējamo rakstu “Ekonomikas Ceļvedī” 经济导报 daudz sarunu ar šī preses izdevuma redakciju.

Vienošanās par tikšanos ĶTR Dzelzceļa ministrijā.

13.04.2000. Vēstniecībā ierodas divi vīri no Iekšējās Mongolijas. Viņi izrāda interesi par Latvijā ražoto furfuroļu. Apgādāju ciemiņus ar pamatinformāciju un biznesa direktoriju adresēm.

Ar vēstnieku spriežam par Lieldienu brīvdienām.

14.04.2000. Plkst. 8.30 izbraucam no vēstniecības un sešas stundas bez apstājas braukājam pa Beidzinas ielām. Beidzinas telegrāfā 北京电信 informējam par to, ka no ierindas izgājis vēstniecības datora serveris. Lūdzam ekspertīzi un palīdzību vēstniecības datortehnikas sakārtošanā. Bankā – naudas izņemšana, komunālie maksājumi u. c. Pastā – uz Rīgu izsūtām tautas skaitīšanas aptaujas lapas. Vēstniecībā atgriežamies krietni apguruši.

15.04.2000. Klāt sestdiena ar atpūtas ieceri. Sākam ar labu tenisa treniņu. Dodamies uz Pasaules parku 北京世界公园. Šajā vietā dažu stundu laikā var pabūt visos kontinentos un skatīt pasaules izcilākos arhitektūras, vēstures un

66

67

68

kultūras pieminekļus. Bekingemas pili, Tādžmahalu, Sarkano laukumu, Varšavas sirēnu, Parīzes Dievmātes katedrāli, Sv. Pētera katedrāli Vatikānā, Sidnejas operu, Akropoli un Trojas zirgu, Ēģiptes piramīdas un vēl ļoti daudz ko citu. Visu dienu lēnām virzāties no viena vēsturiska objekta pie cita, nebeidzot apbrīnot izdomu, kā arī veikto darbu apjomus. Cilvēkiem, kas gana stīgājuši, ir iespēja noskatīties koncertu. Virpuļo uiguru, rumāņu un meksikāņu deju dejotāji. Skan pasaules tautu mūzika. Rāmā atslodzē pavadīta brīnišķīga diena. **69 70 71**

16.04.2000. Brīvā diena sākas ar kārtējo auto remontu. Nilss Dālmans mūs ielūdzis vakariņās, turklāt Beidzjinā ieradusies viņa kundze Paula un dēls. Galda biedros seni Nilsa draugi – gan Eiropas valstu diplomāti, gan arī labā angļu valodā runājoši ķīnieši. Nilss lieliski prot veidot ģimenisku atmosfēru. Daudz joko un stāsta interesantas epizodes no sava notikumiem bagātā mūža. Vēstniecībā atgriezāties krietni pēc plkst. 21.00.

17.04.2000. ĶTR Dzelzceļa ministrijas Ārējo sakaru departamentā spriežam par sadarbības iespējām.

Vēstnieks aizbrauc uz pieņemšanu Krievijas vēstniecībā.

Vakarā abi ar Gaļinu spriežam par gaidāmo auto ceļojumu kopā ar mūsu studiju biedru Davidovu ģimeni.

19.04.2000. Vēstniecības vajadzībām pērkam printeri un automātisko atbildētāju.

Kopā ar vēstnieku ĶTR diplomātiskajā servisā vienojamies par cita auto īri (13 000 juaņu mēnesī) un arī cita šofera pakalpojumiem.

Vēstnieks ar kundzi Tatjanu uzaicina vakariņās Lietuvas vēstnieku D. Voveri un Igaunijas pilnvaroto lietvedi A. Birovu. Vakariņās piedalāties arī mēs ar kundzi Gaļinu. Vēstnieka kundze mūs sagaida ar brīnišķīgi klātu galdu. Tālāk runas par Baltijas valstu ienākšanu “Ķīnas telpā”. Kad uzņemam atpakaļceļu, mūs noķer stiprs lietus.

20.04.2000. Plkst. 6.00 esam augšā un dodamies pie mūsu draugiem. Veikli tiekam ārā no Beidzjinas transporta biezēna. Gar ātrgaitas ceļa malām stiepijas maigi zaļu kviešu sējumu lauki. Kā rūpīgi “frizēts mūris”. Ceļš – kā šautra. Ātrums zem 100 km nav labais tonis. Uz dienvidiem no Beidzjinas plešas lielais līdzenums, lai arī tālu pamalē var redzēt kalnu kontūras. Pa labi no mūsu iecerētā maršruta Beidzjina–Džendžou 北京–郑州 jau saskatāma Šidzjadžuan 石家庄, Hebei provinces administratīvais centrs 河北省省会...

XX gs. sākumā tas bija ciems ar 150 mājām un aptuveni 500 iedzīvotājiem. Tālākā Šidzjadžuan izaugsme nepārsniedz 100 gadus, un Ķīnas tradīcijā tas ir

niecīgs laika sprādis. Tomēr 100 gadu ir bijis pietiekami, lai tā kļūtu par industriālu lielpilsētu ar 4 milj. iedzīvotāju. Tieši šajā pilsētā attīstītā rūpniecība ir bijusi par iemeslu tam, ka Ķīnā to dēvē par smoga galvaspilsētu.

...Tūristi šeit ierodas kā tranzītnieki, kas caur Šidzjadžuan dodas tālāk. Pilsētā gandrīz nav arhitektūras pieminekļu vai citu vēsturisku liecību. Tomēr kopš manām ķīniešu valodas studijām Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā prātā palicis kāds teksts, kam saistība ar šo pilsētu. Tekstā visa uzmanība veltīta kanādiešu ārstam Normenam Betjunam (*Norman Bethune*), kas Ķīnā ir viens no visvairāk cienītajiem ārzemniekiem. Viņš 1938. gadā ieradās Ķīnā un kļuva slavens kā nesavtīgs un pašaiļiedzīgs augsti profesionāls ārsts un komunistu internacionālists, kas kā ārsts iekļāvās Mao vadītās ĶKP 8. armijas rindās. 1939. gadā operācijas laikā viņš guva asinssaindēšanos un gāja bojā. Mao Dzeduna Kopotajos rakstos iekļauts "Veltījums N. Betjunam". Tieši Šidzjadžuan pilsētā šim cilvēkam ir uzcelts piemineklis, un ķīnieši arī mūsdienās viņa piemiņu tur augstā godā. Savā straujajā ceļojumā spriedām, ka dienas beigās mums būtu jānonāk Luojanā 洛阳. Līdz ar to iegriešanos Šidzjadžuan atlikām uz nenoteiktu laiku.

Kauc rēpas, gar acīm zib ciemi, reizēm kādā ceļa pagriezienā iznirst no skolas laiku grāmatām pazīstamais pagodas siluets, kas dzīvē ir nesalīdzināmi iespaidīgāks. Vai arī kādā kraujā debesīs raugās sena sargtorņa drupu kaudzīte, kas vieš pārdomas par šajās zemēs izcīnītajiem kariem, izveidotajām un vēlāk izzudušajām dinastijām, uzceltajām un nopostītajām galvaspilsētām...

Mūsdienu Ķīnā par ātrgaitas ceļiem jāmaksā. Gandrīz vienmēr nosacīti paralēli ātrgaitas ceļam stiepjas parastais ceļš, par kura lietošanu nav jāmaksā. Šāds ceļš var būt krietni pārslogots, kā arī tā kvalitāte ne vienmēr ir pietiekami laba. Toties tāds ceļš ļauj vērot Ķīnas lauku dzīvi. Ar žāvēšanai uz šosejas izklātiem graudiem vai kukurūzu. Ar nesteidzīgām zosīm vai dubļos vannotiem sivēniem...

Aptuveni pēc 600 km no Beidzjinas ierodamies Džendžou 郑州 pilsētā, Henan provinces 河南省省会 administratīvajā centrā. Interesanti atzīmēt, ka Ķīnā šo pilsētu sauc par valsts ģeogrāfisko centru. Džendžou ir bijusi viena no senās Ķīnas galvaspilsētām, un, kas vēl svarīgāk, šo pilsētu sauc par Ķīnas civilizācijas sūpuli. Ķīnieši lēš, ka pilsētas vēsture aptver 3600 gadu, un līdz ar to Džendžou saglabājušās daudzas vēstures liecības. Viena no šādām liecībām, kurai vienkārši nedrīkst paiet garām, ir Konfūcija templis 郑州文庙. Tas ir Han dinastijas 汉朝 kulta ansamblis, kas tika uzcelts pirms 2000 gadu. Lielā skolotāja Konfūcija adepti šeit labprāt uzturas un minētajā templī pavada daudz laika. Mūsu ceļojuma steigā tomēr spējam paklanīties Lielajam skolotājam. Viņa mācība daudzu gadu simtu laikā iefiltrējusies ķīniešu gēnos un atstājusi

69

70

71

milzīgu ietekmi uz ķīniešu domāšanu, kā arī uz Ķīnas un kaimiņu – Konfūcija ietekmes valstu Korejas, Japānas, Vjetnamas un Singapūras – sabiedrības struktūras un uzvedības normu veidošanos. Lielā skolotāja aicinājuma rezultātā dzīvot saskaņā ar augstākajām tikumības normām ķīniešu tradīcijā reliģijas vietu pakāpeniski ieņēma ētika. Lai arī ķīniešu garīgajā pasaulē tas ir tikai viens no piedāvājumiem līdztekus daoismam, budismam, arī islāmam un pat kristietībai. Tomēr konfuciānisma mācība nav atdalāma no tā, kas īstenībā vairāk vai mazāk piemīt katram šīs sabiedrības loceklim...

Vēl Džendžou slavena ar grandiozu pieminēkli Mao Dzedunam. Ķīniešu gidī rekomendē ierasties pie pieminēkļa vakara stundā un nofotografēties. Šāda fotogrāfija varētu saukties "Priekšsēdētājs Mao saulrieta staros". Turklāt šādā foto stūrītī varētu atrasties vieta arī attiecīgajam ekskursantam vai ceļotājam. Kaut nedaudz izjutuši Džendžou senatnīguma aromātu, kā arī iepazinušies ar vēl nesenās vēstures raksturīgajām iezīmēm, turpinām ceļu. Visas dienas laikā esam pievarējuši ap 807 km un vakarā iebraucam Luojanas 洛陽 pilsētā.

Luojanas vēsture iesniedzas piecu gadu tūkstošu dziļā senatnē. Pilsēta bijusi 13 Tan 唐 un Sun 宋 dinastiju galvaspilsēta, kurā valdījuši 96 imperatori.

Pilsētas simbols ir peonija 牡丹, kas Luojanā tiek kultivēta 1500 gadu, kuru laikā ķīniešu dārznieki radījuši aptuveni 600 peoniju šķirņu. Aprīļa vidū peonijas sāk ziedēt. Kopš 1983. gada, laikā no 15. līdz 25. aprīlim, Luojanā notiek peoniju izstāde, uz kuru no visām pasaules valstīm ierodas vairāki miljoni ziedu cienītāju un tūristu.

Jau minēju, ka 1989. gada pavasarī arī man bija šāda iespēja atrasties Luojanā peoniju ziedēšanas laikā. Gar pilsētas centrālajām ielām, parkos, skvēros – visur šo ziedu daudzveidība pareizināta ar lielu mīlestību koptajām puķu dobēm. Spontānā sarunā par peonijām ar kādu Luojanas dārznieku šis cilvēks man uzdāvināja slaveno Luojanas peoniju sēklas...

Pēc veselās dienas darba pie auto stūres vakarā prātā tik vien kā tikt pie atpūtas. Mūsu ceļojuma pienākumus esam tā sadalījuši, ka iekārtošanos viesnīcā uzņemas mans studiju biedrs Andrejs. Viņš lieliski ar to tiek galā, un abas ģimenes jau esam katra savā istabā. Gar acīm zib šodien redzētais. Protams, pirmām kārtām lieliskie un mūsdienīgie ceļi. Ar varenām benzīna uzpildes stacijām. Nelieliem ceļa malas restorāniņiem, kur ķīniešiem svētajās pusdienu (12.00) un vakariņu (18.00) stundās garantēts silts ēdiens – vienalga, vai tā ir nomaļa vieta, kalnu vai tuksneša rajons... Reizēm ar kādu vēl staltu, bet laika zoba apdrupinātu pagodu, kur, pēc nostāstiem, senatnē dzīvojuši mūki un studējuši vai arī pārrakstījuši kanonus. Vēl – ik reizi interesanti komunicēt ar cilvēkiem, kas labprāt iesaistās sarunā un stāsta gan par šī gada ražas izredzēm, gan arī par vasaras sausuma periodiem un citām ikdienišķām

lietām, gan arī uzdod jautājumus par Latviju un to, vai dzīvot nelielā valstī ir labāk, nekā dzīvot valstī ar milzīgu iedzīvotāju skaitu. Ja atklāti – šis jautājums nemaz nav tik vienkāršs. Kā ir dzīvot sabiedrībā, kuras iedzīvotāju skaits mērāms vairāk nekā 1300 miljonos cilvēku. Kur darbu cer atrast miljoniem cilvēku. Valstī, kurā 60 gados jānodod pensijā vai arī pensijas nemaz nav, kā tas ir Ķīnas zemniekiem... Šādas un līdzīgas domas nāk prātā gan šajā, gan arī daudzos citos ceļojumos milzīgajā Ķīnā. Dodamies uz Lunmeņ 龙门石窟 alu klosteri, kur man jau nācās būt un par ko es jau rakstīju 1989. gadā. Braucu pie stūres un teikšu, ka Luošanas perifērijā tas nav pateicīgs darbs. Mūsu ceļš uz Lunmeņ alu klosteri ved cauri neaptveramam vairumtirdzniecības tirgum... Ar neskaitāmiem dažādu lielumu kravas un vieglajiem auto, zirgu pajūgiem, trīsriteņu kravas velosipēdiem, nesējiem ar nēšiem plecos... Cauri tādai biežņai nākas virzīties maksimāli uzmanīgi. Par šādiem apstākļiem kāds ķīniešu taksoметра vadītājs teica: “Ķīniešu šoferim divas acis skatās uz priekšu un vēl divas acis skatās atpakaļ...” Kad esam tikuši garām tirgus stihijai, ieraugām paegļu meža audzes upes kraujās. Tas nemanot noskaņo uz mieru un pārdomām Lunmeņ alu klosterī... Šī klostera apmeklējums atainots 1989. gada piezīmēs, un šoreiz kā uzmācīga muša pa galvu jaucas pārestības, kas šim klosterim nodarītas Kultūras revolūcijas laikā. Daudzas jo daudzas hunveibinu 红卫兵 rokām apgānītās Budas skulptūras. Ar nodauzītiem deguniem vai sakropļotām sejām. Pārsteidz alu klostera vēriens. Vairāki tūkstoši Budas figūru. Tikai tādā valstī kā Ķīna varēja būt tūkstošiem akmeņkaļu un vienlaikus ticīgo budistu, kas pacietīgi gadu no gada darīja savu darbu un kala akmeni kārtējo Budas figūru, par savu darbu saņemot vēdera tiesu. Varu piebilst, ka mūsdienās Beidzjinā, pie Aizliegtās pilsētas, 1999. gada vasarā varēju vērot, kā simtiem akmeņkaļu ar kalnu un veseri rokās kala ornamentus marmorā, kam bija jāklūst par Aizliegtās pilsētas apvedkanāla margām. Darbs ritēja ar monotonu kalna un vesera radīto plīstošu akmens šķembu akompanementu. Tāpat kā pirms tūkstoš gadiem. Savā ziņā sveiciens no gadu tūkstošu dzīlēm. Datoru un moderno tehnoloģiju laikmetā... Tiek uzskatīts, ka Lunmeņ alu klosterī 龙门石窟 ir vairāk par 2000 grotām ar 43 tempļiem un ap 100 000 reliģiozu mākslas priekšmetu. Tāpat kā pirms 10 gadiem, arī šoreiz Lunmeņ alu klostera grotās par pāridarījumiem klusē daudzie Budas. Apmeklētāju pulkā var būt arī budistu mūki. Laiki Ķīnā mainījušies, un brutālais spiediens uz reliģiozajām Ķīnas kopienām zudis līdz ar Kultūras revolūcijas murgiem. Grotas ar Budas skulptūrām tāpat klusē par to, kas būs rīt. Vērojot mūsdienu atvērto Ķīnu aktīvu reformu gaitā, negribas ticēt, ka Ķīnā atkal varētu rasties cilvēki, kas pacels roku pret lielai ķīniešu daļai svēto Budu. Pastaiga gar upi, kuras krastu klīnājos izvietojušās daudzās grotas ar Budas figūrām, pārnes ceļotāju tālā pagātnē. Bet turpat netālu rosība auto stāvvietās atgriež īstenībā

aizsapņojušos ceļinieku. Šoreiz esam ieradušies nevis kamiela mugurā kā senatnē, bet pie sava auto stūres un pārvarējuši patiešām krietnus attālumus.

72 73 74

22.04.2000. Esot Luojanā, nav iespējams neiegriesties Šaoliņas 少林寺 klosterī. Šaoliņas vārds aizskanējis tālu pasaulē – kā vieta, kur tiek apgūtas cīņas mākslas... Stažējoties Ķīnā 1989. gadā, man jau bija iespēja apmeklēt šo vietu, par ko es arī rakstiju. Par šo apmeklējumu gribētos piebilst, ka Šaoliņas popularitāte ir augusi tādā mērā, ka uz klosteri ir jāiet caur blīvu cilvēku sienu. Ņemot vērā, ka visā ceļojumā es vadu auto, man nav spēka un uzņēmības plēsties caur “dzīvo sienu”... Ar kolēģiem vienojāmies, ka es tepat pagaidīšu, kamēr visi pārējie iedziļināsies klostera niansēs un īpatnībās. Izrādījās, ka man turpat blakus atrodas vairākas piemiņas plāksnes ārzemju cīņas mākslu meistariem, kas savulaik papildinājuši savas prasmes Šaoliņas klosterī. Redzu, ka tie ir cīņas mākslu meistari no tādām valstīm kā Japāna, Koreja, ASV, Kanāda u. c. Var piekrist, ka Šaoliņas klosterī šo ārzemju cīņas mākslu meistarū vārdi tiek turēti godā. No otras puses, minētie ārzemju cīņas mākslu meistari nesuši Šaoliņas vārdu pasaulē. Pūlis kļūst arvien blīvāks, un es ar nepacietību gaidu savus ceļabiedrus. Atkal esam visi kopā un turpinām mūsu tālāko ceļu. Nākas pārvarēt stāvus kāpumus vai arī brīžiem strauji laisties lejā no augstas kalnu pārejas. Koncentrējos uz kalnu ceļa pārvarēšanu, un tas prasa daudz spēka. Diemžēl nav laika izbaudīt ceļa ainavisko pievilcību. Svarīgi sveikiem un veseliem nonākt brauciena galamērķī, pie Huašaņ 华山 kalniem, kur ierodamies pirms paša saulrieta. Mūs sagaida smailas, lāsumainas virsotnes. Huašaņ kalni ir vieni no pieciem daosu svētkalniem. Šie kalni slaveni ar izmeklētām ainaviskām klintīm. Kalnu taciņa savieno vairākas virsotnes, augstākā no tām atrodas 2130 m augstumā virs jūras līmeņa. Kalnu taka ved ceļinieku pie daosu klosteriem, pagodām, tempļiem, vārtiem un tiltiņiem. Huašaņ kalni atrodas pie kalnu grēdas, kas atdala Šānsji provinces 陕西省 ziemeļu daļu no dienvidu daļas, kā arī visas Ķīnas ziemeļu pusi no dienvidu puses. Senā Ķīnas kartē, kur valsts tiek attēlota kā kvadrāts, Huašaņ kalni ieņem šādas kartes rietumu stūri.

Veikli iekārtojamies nelielā viesnīcīnā. Aiz muguras smaga kalnu pārgājiena diena. Vakariņās tiekam cienāti ar “Sjibeilan” 西北狼 alu, kuras nosaukums tulkojumā varētu būt “Ķīnas ziemeļrietumu vilks”... No rīsu iesala brūvētais ķīniešu alus šķiet vieglāks nekā Latvijā pazīstamās alus šķirnes. Katrā ziņā vakara stunda pie alus kausa, atceroties ceļā redzēto, ir gan nepieciešama, gan arī jauka atslodze.

23.04.2000. Ceļamies plkst. 6.00 un uzsākam kāpienu kalnā. Klinšu spraugā mūžu mūžiem būvēta šķeltu akmeņu taka ved augšup. Urdz kristāltīra kalnu

72

73

74

upīte. Viss noskaņo uz mieru un pārdomām. Pa plēsto akmeņu kāpnēm nāk lejā daosu mūks raksturīgā melnā cepurē. Viņam pleciem pārvesta audekla soma, kādas Ķīnā mūki nēsājuši simtiem gadu. Ātrā acu uzmetienā pat grūti pateikt, kas mūku saista ar šodienu. Tādā izskatā mūks varēja parādīties arī pirms vairākiem gadu simtiem. Kāpām nepilnas divas stundas, bet līdz kalna augšai tā arī netikām. Vietējie skaidro – lai izstaigātu Huašaņ kalnu takas, nepieciešamas divas trīs dienas. Esam plānojuši apmeklēt Sjiaņu 西安, un vēl jau arī atpakaļceļš uz Beidzjinu. Tāpēc abi ar manu studiju biedru kāpjām lejā. Ja tikai būtu brīvs laiks, esmu pārliecināts, ka mēs izstaigātu Huašaņ kalnu takas. Ieņemam vietas savā auto un dodamies uz Sjiaņu. Jau saskatāmas Sjiaņas kontūras, un notiek kaut kas pavisam negaidīts – mums beigušies benzīna krājumi un benzīntanka tuvumā nav. Ko iesākt? Ņemu rokās savu gumijas kannu un eju uz tuvāko ciemu. Pirmajam cilvēkam, kas nāk pretim, stāstu par savu vajadzību. Dažās minūtēs līdzcietīgo skaits sniedzas jau vairākos desmitos. Ziņa par mums jau aizskrējusi pa visu ciemu. Apkārt aplipuši ziņkārīgie, un mums jāatbild uz daudziem jautājumiem. Cenšamies to darīt un ieraugām, ka mums jau tuvojas kāds vīrs ar spaini benzīna. Esam glābti, un noskaņojums krietni uzlabojies. Šāds negadījums Ķīnas ceļos notika pirmo reizi, un bijām priecīgi, ka sekmīgi esam izkūlušies no neērtās situācijas. Iebraucam Sjiaņā, un mūs savā varā pārņem milzu transporta jucekļi. Kustas blīva transporta masa, un viss šķiet uz neizbēgamas sadursmes robežas. Mūsu auto no citiem visu veidu transporta līdzekļiem atdala daži centimetri. Kustībā esošais transports griežas uz visām pusēm, un uzmanībai jābūt maksimālai. Tas ir ļoti nogurdinoši, un, paldies Dievam, jau esam iekārtojušies viesnīcā. Kādu pusotru stundu atmetamies atvilkt elpu. Tālāk nākamais pārbaudījums. Savā gaitā virzāmies uz seno pilsētas daļu. Esam uzvilkti un nervozi. Tiekam līdz slavenajam Sjiaņas mūrim un cenšamies to arī izstaigāt un gūt iespaidus par šo celtni, kas Sjiaņā lieliski saglabājusies. Tiešām pa mūra virsmu varētu braukt ar karieti, un šeit pārņem vēstures apjaušana – cik iespaidīga šī galvaspilsēta varēja būt savos ziedu laikos. Pastaigas turpinājumā nonākam līdz lielai mošejai. Ieejam mošejas pagalmā, un redzu, ka trīs vecāka gadagājuma vīri raksturīgajās apaļajās musulmaņu cepurītēs, brīžiem pārmidami pa vārdam, iedziļinājušie kādā darbā. Turpinu tuvoties vecvīru grupīnai un beidzot redzu, ar ko šie vīri aizņemti. Vīru rokās skalpelim līdzīgi asi nazīši. Ar nazīšu palīdzību baltā koka dēlī tiek iegriezti vārdi no Korāna. Asais nazītis atdala baltas koka skaidiņas, un uz dēļa virsmas paliek vijīgās arābu rakstu zīmes. Vīriem ne tikai brīnišķīgas, augstas raudzes meistaru rokas, bet arī galvā strikts teksts, kurā nav pieļaujama ne mazākā kļūdiņa. Uzsāku ar vīriem sarunu, kas tūdaļ atraisās pati no sevis. Protams, rodas jautājums, no kurienes nākam. Pēc nelielas domu apmaiņas

vīri man uzdāvina tradicionālo apaļo musulmaņu cepurīti. Pateicos par negaidīto dāvanu un jauko, labvēlīgo sarunu, un mēs nesteidzīgi turpinām iepazīšanos ar šo pilsētu, kurai Ķīnas vēsturē tiešām nesalīdzināma vieta.

75 76 77 78

24.04.2000. 7.00 izbraucam uz imperatora Cjiņ Šihuandi 秦始皇帝 kapenēm. Šoreiz uz šo unikālo vēstures objektu braucam savā auto un mums aiz muguras viss ceļš – no Beidzjinas līdz Sjiaņai. Savukārt mans pirmais Sjiaņas apmeklējums notika 1989. gada janvārī, kad stažējies Fudaņas Universitātē un Sjiaņā ieradāties trijātā – ar Bronu no Polijas un korejieti no ASV. Cenšamies ieskatīties karakalpu vaibstos. Pārsteidz tas, ka katram karakalpm ir sava atšķirīga sejas izteiksme un sejas vaibsti. Nav grūti atšķirt, ka karakalpi varēja būt dažādu cilšu pārstāvji. Viss, kas ieraugāms šajā neticamajā ainā, pārsteidz ar tādām smalkām niansēm kā apgērbs, apavi, matu sakārtojums, ieroči. Protams, arī karakalpu skaits. Imperatora sargi savas vietas pazemē ieņēma vairāk nekā pirms 2000 gadu, un šis komplekss nejauši tika atklāts XX gs. 70. gados. Šis atklājums pasaules apziņā ienāca kā sensācija. Tagad tas ir vispārzināms fakts un tūristi no visas pasaules cenšas šāda apmeklējuma iespēju nepalaist garām.

...Kapenes tika celtas imperatoram, kas “nāk pasaulē tikai vienu reizi tūkstoš gados” 千古一帝, un tas ir izcils pasaules kultūras mantojuma piemineklis.

...Kad jaunais imperators kāpa tronī, viņam bija 13 gadu. Līdz 21 gada sasniegšanai valsti pārvaldīja padomnieks. 221. g. p. m. ē. viņš iecēla sevi par Padebešu impērijas pirmo imperatoru Cjiņ Šihuandi 秦始皇帝. Viņam izdevās pārtraukt iekšējos karus un pirmo reizi Ķīnas vēsturē izveidot centralizētu valsti. Cjiņ Šihuandi valdīšanas laikā tika unificēta hieroglifu rakstība, ieviesta naudas, kā arī mēru un svaru sistēma, sāka Lielā mūra celtniecība un izveidots vienots valsts ceļu tīkls... Cjiņ Šihuandi veikumam bija milzu ietekme uz visu nākamo dinastiju dzīvi. Tomēr pat tik īsā izklāstā nav iespējams nepieminēt arī citus Cjiņ Šihuandi darbus. Šis imperators iegājis vēsturē arī kā nežēlīgs konfūcisma ideju apkarotājs... Pat vēl vairāk – Cjiņ Šihuandi lika sadedzināt konfūcisma grāmatas un konfūcisma ideju sekotājus dzīvus aprakt bedrēs 焚书坑儒... Šie četri hieroglifi tad arī raksturo minētā imperatora neiecietību pret Lielā skolotāja 孔子 mācību un šīs mācības sekotājiem.

Drīz pēc nākšanas pie varas viņš uzsāka mauzoleja celtniecību. Terakotas armija 兵马俑 aizsargā kapenes no austrumu puses, kas bija vienīgais virziens, no kura ienaidnieks varēja apdraudēt Sjiaņu 西安.

Varenais imperators nevarēja samierināties ar vientuļību pēc dzīves noslēguma. Viņa grandiozajās kapenēs atklāti vairāk par 600 apbedījumiem, kas tika veikti vienlaicīgi ar imperatora apbedīšanu.

75

76

77

78

Terakotas armija un kavalērija tika izveidotas visās detaļās atbilstoši īstajai armijai un pilnībā atbilda Cjiņ 秦 impērijas tradīcijai. Kapeņu kompleksa centrālā ēka bija Pazemes pils 地下宮殿, kas nav atsegta līdz pat šim laikam. Pils griesti izveidoti astronomiska atlanta veidā, kas inkrustēts ar dārgiem akmeņiem. Uz grīdas attēlota upju, ezeru un jūru karte, kas imitē pastāvīgā kustībā esošo dzīvsudrabu. Pazemes pilī atrodas Ķīnas ģeogrāfiskā reljefa makets.

Kapeņu komplekss tika būvēts laikā no 246. g. p. m. ē. līdz 208. g. p. m. ē. Kad tika uzsākta būvniecība, imperatoram bija 13 gadu, un kapeņu kompleksa būvniecība ilga 39 gadus. Atsevišķos darbu posmos kapeņu celtniecībā nodarbināto amatnieku un strādnieku skaits sasniedza 700 000 cilvēku. Valstī tajā laikā dzīvoja aptuveni 20 milj. iedzīvotāju.

Kompleksa celtniecības stils apliecina imperatora Cjiņ Šihuandi harismu un varenību.

Pēc ĶTR nodibināšanas 1949. gadā ķīniešu arheologi pētījuši kapenes ar ultraskaņas palīdzību, kas uzrādīja trīs liela izmēra dobumus jeb tukšumus. Mūsdienās kapenes netiek tālāk atraktas un tiek saglabātas nākamajām paaudzēm.

...Iepazīšanos ar kapeņu kompleksu sākam ar 6000–7000 gadu senas pirmatnējo cilvēku apmetnes apskati. Lieliski saglabājušās senās mājvietas ar pagrabiem provianta glabāšanai. Turpat pie mājokļiem māla podi ar seno iedzīvotāju mirstīgajām atliekām – pelniem. Pieaugušo pelni lielāka izmēra podos, bērnu pelni – mazākos podos. Līdz ar to ir saprotams, ka šeit kremācija bija pazīstama pirms daudziem gadu tūkstošiem. Mājokļiem apkārt – dziļš grāvis, kas iedzīvotājus pasargāja no plēsīgiem zvēriem. Acu priekšā īsts ciems ar turpat vai taustāmām liecībām par ļoti sen, pirms daudziem gadu tūkstošiem dzīvotu dzīvi...

Tālāk dodamies uz imperatora Cjiņ Šihuandi kapenēm, kuras 1974. gada martā atklāja zemnieki, rokot aku netālu no Lišan 驪山 kalna. Šis nejaušais atradums izraisīja patiesu sensāciju – vispirms Ķīnā un pēc tam visā pasaulē. Tik senā valstī kā Ķīna ir milzums arheoloģisku un vēsturisku objektu. Tomēr mūsdienās, ja ārzemju ceļinieks Ķīnas apmeklējumā neatradīs iespēju apskatīt imperatora Cjiņ Šihuandi kapenes, garām tiks palaists kaut kas, nebaidīšos teikt, nepiedodams...

...Terakotas armijas patiesi grandiozais vēriens – 8099 karavīri – katrs ar saviem vaibstiem un sejas izteiksmi, kas liecina par etnisko piederību pie dažādām ciltīm, katrs ar savu apģērbu – gan vienu, gan arī pamanāmi atšķirīgu... Skatoties pāri tūkstošgalvainajai armijai un cenšoties gara acīm iedomāties sabiedrību un valsti, kurā valdnieks, rūpējoties par aizkapa dzīvi, savāca

simtiem tūkstošu amatnieku un celtnieku un vēl savas dzīves laikā uzcēla šīs kapenes, kas mūsdienās ir izcils UNESCO Pasaules mantojuma piemineklis, var tikai piekrist, ka nav pat iespējams iztēloties Cjiņ dinastijas sasniegumus Ķīnas un cilvēces vēsturē...

...Kā pirmais cilvēks, kas atklāja Terakotas armiju 兵马俑, tiek minēts Šāņsji provinces 山西省 Sjaņas pilsētas 西安市 Liņtun rajona 临潼县 bibliotēkas vadītājs Džao Kanmiņ 赵康民... Viņš bija pirmais cilvēks, kas aprinča varas iestādēm darīja zināmu par māla figūras atradumu... Līdz ar to izveidojās uzskats, ka Džao Kanmiņ ir slavenā imperatora Cjiņ Šihuandi kapeņu 秦始皇陵 Terakotas armijas 兵马俑 atklājējs... Tajos gados zemnieki, kuri, rokot aku, bija atklājuši pirmo māla figūru, tika aizmirsti...

...Terakotas armija kļuva par Ķīnas valsts bagātību, un tomēr Džao Kanmiņ kā pirmatklājēja vārds netika atzīts pilnībā un viņš Ķīnā nekļuva slavens... Te arī slēpjas cita patiesība, par kuru tūdaļ uzzināsim...

Zemnieks Jan Džifa 杨志发, kas, rokot aku, atsedza māla figūru, ekskursantiem tika daudz zināts kā Terakotas armijas atklājējs... Kādos apstākļos tika atklātas kapenes?... 1974. gadā Šāņsji provinci piemeklēja sausums un zemnieki izlēma rakt aku... Kad bija sasniegts 4–5 m dziļums, zemnieka lāpsta negaidīti atsedza māla figūru... Akas rakšanā iesaistītie zemnieki, ieraudzījuši mālā darinātu cilvēka figūru, pārbijās un aizmuka kur kurais... Tomēr daži drosmīgākie palika, un Jan Džifa bija viens no viņiem. Tieši viņš laika zoba apdrupināto māla figūru pārnesa mājās. Jan Džifas sieva, ciema skolas skolotāja, ieraudzījusi mālā darināto cilvēka atveidu, saprata, ka atrastā figūra ir kultūras vērtība, par ko jāziņo rajona varas iestādēm...

Rajona varas iestādes kā atzinību par atklājumu zemniekam Jan Džifam izsniedza 30 juaņ 元... Zemnieks Jan Džifa, būdams ļoti apzinīgs, šo summu atdeva savai brigādei, ar kuru kopā, rokot aku, tika atsegta mālā darinātā cilvēka figūra.

Savukārt brigādes vīri šo summu sadalīja uz galviņām, un Jan Džifa saņēma 7 mao 毛 un 8 feņus 分 skaidrā naudā... Tolaik par 5 mao varēja nopirkt mazu ķīniešu degvīna pudelīti... Pēc tam, kad Jan Džifa mālā veidoto cilvēka figūru bija nodevis varas iestādēm, Liņtun bibliotēkas pārstāvis apstiprināja arheoloģisko atradumu un līdz ar to kļuva par Terakotas armijas pirmatklājēju. Šis cilvēks bija Džao Kanmiņ 赵康民.

Pasauli aplidojusī ziņa par pārsteidzošo atklājumu ciema iedzīvotājiem neko labu neatnesa – lielas ciema platības tika norobežotas, neauglīgā augsne tika vēl vairāk noplicināta, un visi ciema iedzīvotāji sāka ienīst Jan Džifu, kas par 30 juaņiem bija pārdevis lielas ciema platības. Novadnieku nīstajam Jan Džifam

neatlika nekas cits kā pamest savu dzimto ciemu un pārcelties uz citu dzīvesvietu Lišan 骊山 kalna pakājē. Atšķirts no pārējās pasaules, Jan Džifa vientulībā vadīja savas dienas. 1989. gadā Sjiaņā kopā ar ģimeni ieradās ASV prezidents B. Klinton, kas Terakotas armijas apmeklējuma laikā noskaidroja, ka pirmais cilvēks, kas ieraudzīja mālā veidotu cilvēka tēlu, bija zemnieks Jan Džifa. B. Klinton izteica vēlēšanos tikties ar, kā tālaika Ķīnas ierēdņi pavēstīja, “nenozīmīgo Jan Džifu” 不重要的杨志法... Ģērbies jaunās drēbēs, Jan Džifa devās uz tikšanos ar B. Klintonu... ASV prezidents palūdza Jan Džifu parakstīties. Izrādījās, ka Jan Džifa ir analfabēts... Viņš uz papīra uzzīmēja trīs aplīšus, kas attēloja tās trīs akas bedres, kurās tika atrasti mālā darinātie cilvēka atveidi... Šī tikšanās ar B. Klintonu krasi izmainīja Jan Džifas likteni... No ciema novadnieku nīstā Jan Džifa viņš kļuva par laikabiedru cienītu vīru. Jan Džifa tika nosūtīts pie kaligrāfa apgūt ķīniešu rakstību. Tomēr viņš apguva tikai 9 rakstu zīmes: “Terakotas armijas atklājējs Jan Džifa” 兵马俑发现人杨志发... Viss strauji izmainījās, un viņš kļuva par Terakotas armijas muzeja goda pārvaldnieku 兵马俑博物馆的名誉馆长...

Pēc atgriešanās ASV B. Klinton zemniekam Jan Džifam kā balvu par viņa ieguldījumu pasaules vēstures izziņāšanā pārsūtīja 300 000 USD... Godīgais Jan Džifa atkal šo naudu nepaturēja sev, bet izmantoja imperatora kapeņu muzeja celtniecībai. Vēlāk viņš kļuva par Valsts padomes subsidētu zemnieku, un triju tālaika vietējo ciemu zemniekiem tika nodrošināts darbs imperatora Cjiņ Šihuandi muzejā. Viņi katru nedēļu strādāja tikai 4 dienas, pie kam darbadiena ilga tikai dažas stundas, un par šos darbu viņi saņēma 8000 juaņu mēnesī. Kādos Pavasara svētkos Šāņsji provinces 陕西省 pārvaldnieka vietnieks muzejam atsūtīja pāris uzrakstu: 翻身不忘共产党, 致富全靠秦始皇 (“Ja esi nostājies uz kājām, neaizmirsti kompartiju, pie bagātības esi ticis, pateicoties imperatoram Cjiņ Šihuandi”)...

Terakotas armijas atrakšanā daudzi cilvēki devuši savu ieguldījumu. Mēs nevaram noliegt cienījamā Džao Kanmiņ 赵康民 nopelnus kapeņu atklāšanā un tāpat nedrīkstam nenovērtēt Jan Džifas 杨志发 ieguldījumu.

Terakotas armija vienkārši ir nenovērtējama ķīniešu tautas bagātība. Pieļausim, ka mūsdienās joprojām nav atklāti visi šī objekta noslēpumi, bet pienāks tāda diena, kad tas notiks!

Vakarā atgriežamies Sjiaņā, bet vairs nevaram saņemt iet kaut ko vēl apskatīt slavenākajā Senās Ķīnas galvaspilsētā. Vienkārši nav spēka, un mēs arī nespējam vairs uzņemt jaunu informāciju. Izmantojot mūsu stāsta iespējas, gribētos ar lasītājiem padalīties šī ceļojuma pieredzē. Pie sava auto stūres Ķīnu, protams, ir iespējams apceļot. Tikai labi jādomā par to, vai kaut kas par šo ceļojumu tiks stāstīts arī citiem. Proti, labi jāsadala šofera un arī korespondenta loma, jo spēku var nepietikt...

Lēni čāpojam uz “Basjengun” 八仙宮 antikvitāšu tirgu. Esam tā pārsātināti, ka nespējam iedziļināties milzu piedāvājumā, kur turpat blakus atrodamas dažnedažādas imitācijas. Tikpat labi varētu tikt piedāvāti vērtīgi un oriģināli darbi. Gribētos piezīmēt, ka imitācijas var būt tik augsta līmeņa, ka to atpazīšanai nepieciešamas īstas attiecīgās jomas ekspertu zināšanas.

25.04.2000. Mūriem apjoztā vecpilsēta, iespaidīgā mošeja, antikvitātes tirgus, imperatora Cjiņ Šihuandi kapeņu striktās karakalpu rindas – viss paliek aiz muguras, un mēs jau ripojam pāri Huanhe 黃河 upes tiltam. Visi zina, ka šo upi dēvē arī par Dzelteno upi, kas atbilst upes nosaukuma hieroglifiem. Tik tiešām – upes ūdens ir necaurredzami brūngandzeltens. Pie tam, spriežot pēc viļņu nīrboņas, šai upei ir stipra straume. Nemaz negribas domāt, kas varētu notikt, ja upe plūdos izietu no krastiem. Upes otrā krastā jau cita province, kas saucas līdzīgā vārdā – Šaņsji 山西. Vēl gribētu piezīmēt, ka tikko apmeklētā Sjiaņa 西安 ir Šaņsji provinces administratīvais centrs 陕西省会... Pēc manām domām, slavenākā Senās Ķīnas galvaspilsēta šīs valsts daudzo galvaspilsētu sarakstā varētu ieņemt kādu īpašu vietu, kas augstāka par provinces galvaspilsētu. Jaunie ceļa iespaidi apstiprina to, ka visa Ķīna iegājusi intensīvā atjaunotnes un augšupejas fāzē. Tas īpaši attiecas uz ātrgaitas ceļiem, pa kuriem mēs ripojam jau vairākas dienas. Tomēr, tāpat kā citur pasaulē, vienā ceļa posmā, kalnainā ogļraču apvidū, mūs sagaida transporta līdzekļu sastrēgums. Apbraucamais ceļš caur pieputējušiem, visai nekārtīgiem ciemiem. Dēļu gali, vecas, sarūsējušas ķerras, stieples, ēdienu konteinerīši – juku jukām. Turpat sēž vīri, smēķē un kaut ko spriež, šķiet, pat nedomājot par to, ka tuvāko apkārtni varētu kaut cik piekopt. Negaidīti mūs pārsteidz smilšu vētra, pilnām riekšavām apberot mūs ar smiltīm. Lokās cilvēku roku stādītie zaļie kociņi. Brižiem vēja spēks pat auto spiež nost no ceļa. Negantajos vēja pūtienos uz paaugstinājuma nesatricināmi stāv kāda Ķīnas vēstures varoņa akmens piemineklis. Brižiem smilšu birums aizsedz monumentu, lai pēc mirkļa atklātu smiltis, kas sakrājušās senā tērpa krokās. Citā mūsu ceļa pagriezienā no smilšu vētras stihijas iznirst pagoda. Daudzo stāvu tukšie logi no gadsimtu dziļuma vienaldzīgi skatās uz ātrgaitas ceļa stīgu, pa kuru ar neaptveramu vieglumu traucas smagi lādēti kravas auto. Šīs ceļa ainiņas atmiņā iegravē smilšu vētras auri. Līdz ar saulrietu ierodamies Šaņsji provinces administratīvajā centrā Taijuaņā 山西省会太原. Pēc ceļā piedzīvotās smilšu vētras un vairākām automobili pavadītajām stundām kārtējo reizi risinām naktsmītnes jautājumu. Viss izdodas, un tikai pie miera...

26.04.2000. Dienu sākam ar riepas remontu. Mūsu ceļā viens no interesantiem Taijuaņas pilsētas tūrisma objektiem – Pāru pagoda 双塔寺. Ķīnā pagodas visbiežāk saglabā adekvātu vēsturisku izskatu. Tās nav skārušas mūsdienu meistaru otas vai citi darbarīki. Šķiet, ka tieši šāda attieksme arī ļauj iztēlē uzburt

pagājušo laiku ainas, kad šīs celtnes pa lielākai daļai apdzīvoja mūki. Pagodās mūki ne tikai veica reliģiskos rituālus, bet arī pārrakstīja un no sanskrita tulkoja kanonus. Bez tam pilnīgi noteikti pagoda apliecināja tās arhitektu un celtnieku varējumu, kas bieži iesniedzās daudzu gadu simtu pagātnē. Aplūkojuši Taijuņas divas Pāru pagodas, uzņemam atpakaļceļu uz Beidzjinu, jo ceļojumam atvēlētais laiks strauji tuvojas beigām. Atkal ripojam pa lielisku, tomēr pašauru kalnu ceļu. Nokalnēs mālā ierakušies ciemi. Katrs iespējamais un neiespējamais zemes lāpenītis apstrādāts. Atkal mūsu ceļā jau pieminētā Šidzjadžuan 石家庄, un jau esam Beidzjinas apgabalā jeb Lielajā Beidzjinā 大北京, kā reizēm dēvē Ķīnas galvaspilsētu. Lieki piebilst, ka pēc ĶTR pieņemtā administratīvā dalījuma pilsētai var tikt pieskaitītas piegulošās lauku teritorijas un tāpēc var būt pārpratumi ar minēto iedzīvotāju skaitu vienā vai otrā avotā.

Rietumu pamalē – robotas kalnu virsotnes. Debesis šodien, tāpat kā Latvijā, gubu mākoņi. Ceļojuma iespaidu un arī noguruma pārpilni jau braucam pa Beidzjinas ielām. Atvadāmies no mūsu ceļabiedriem un braucam uz Latvijas vēstniecību, kas ir arī mūsu mājas. Kā zināms, atgriezties mājās vienmēr patīkami, it īpaši pēc ceļojuma, kur viss mainījās praktiski katru dienu.

79 80 81 82

27.04.2000. Pēc nedēļas rallija auto nožēlojami netīrs. Dienu sāku ar auto mazgāšanu. Veicot šo vienkāršo darbu, nāku pie secinājuma, ka tuvākajā laikā pie stūres nu gan negribētos sēdēt. Aizskrienot notikumiem priekšā, varu pateikt, ka divu gadu laikā Ķīnā pats nobraucu 22 200 km, turklāt bez neviena aizrādījuma vai negadījuma. Tomēr, runājot atklātu valodu, šofera pienākumi Ķīnā nav un nav izklaide...

Uz galda un arī datorā dokumentu žūkšņi. Cenšos tos sašķirot, kā arī uz daudziem jautājumiem operatīvi atbildēt. Uz Latviju izsūtām divas pakas ātrā DHL pasta. Vēstnieks dodas uz pieņemšanu Dienvidāfrikas vēstniecībā.

28.04.2000. ĀM gatavoju lūgumu par līdzekļu piešķiršanu LR vēstniecībai ĶTR. No fotodarbnīcas izņemam ceļojuma fotogrāfijas. Būs lielisks papildinājums stāstam par mūsu ceļojumu.

29.04.2000. Mūsu kāzu 33. gadadiena. 1967. gada 29. aprīlis – gan tālu, gan arī tuvu. Mūsu dzirkstele uzšķīlās uz senās Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta ēkas platajām kāpnēm. Vai nav zīmīgi, ka abi esam Austrumos – Ķīnā, kam gatavojāmies, studējot Maskavā. Jau otro gadu ķīniešu valoda tiek lietota diendienā. Pirms dažām dienām atgriezāmies no ceļojuma pa šo seno zemi, kuru mūsdienās pārņēmusi patiesa atjaunotne. Varam justies gandarīti par to, kā veidojas mūsu dzīve. No visiem trim dēliem saņēmām apsveikumus. Arī seni draugi mūs neaizmirst. Gaļina sagatavojusi svētku vakariņas, un abi pieminam mūsu vecākus. Tāpat pakavējamies pie mūsu kāzām,

kas notika gan Maskavā, kur abi sarakstījāties, gan arī mūsu vecajā mājā pie Gaisa tilta Rīgā. Gribam kaut cik atveldzēties vakara pastaigā. Diemžēl ārā sutīgi, un mēs drīz vien atgriezāties vēstniecībā. Tā klusiņām aizrit šī mums abiem ļoti nozīmīgā diena...

30.04.2000. Gaļina vēstniecībā gatavo un aizpilda bankas dokumentus. Dodamies uz banku, kur vēstniecības funkciju nodrošināšanai noņemam gan ASV dolārus, gan arī juaņus. Ar bankas darījumiem bija jāpasteidzas, jo, sākot ar 1. maiju, Ķīnā uz veselu nedēļu valsts iestāžu darbs apstāsies. Sieviņa albumā kārtō mūsu pēdējā ceļojuma jauno foto ražu.

01.05.2000. No rīta vēstniecībā ierodas vēstnieks. Viņš aizmirsis, ka šodien brīvdiena – gan Latvijā, gan Ķīnā. Drīz vien viņš dodas atpakaļ uz savu ārpilsētas rezidenci. Abi ar Gaļinu nolemjam nobaudīt tā dēvētā augļu karaļa duriana 榴蓮 garšu. Auglim iekšā tādi kā valrieksta lieluma rieksti un garšīgs mīksts. Tomēr dzīvot bez duriana var noteikti... **83**

02.05.2000. Ar vēstnieku ilgi spriežam par Latvijas un Ķīnas ekonomiskās sadarbības aktivizāciju. Otrs jautājums – gaidāmā LR ārlietu ministra vizīte Ķīnā. Kārtējo reizi no ierindas izgājuši sakari, un atliek vien aicināt profila meistarus. Vakara pastaiga Saņlituņ diplomātu rajonā sniedz baudījumu. Atkāpusies suta, un gaiss vakara pusē kļuvis spirdzinošs.

03.05.2000. Abi ar vēstnieku strādājam pie raksta “Lietišķajai Dienai”, cenšoties lasītājiem sniegt Latvijas vēstniecības ĶTR darba raksturojumu. Plānojam rīt abus sacerējumus likt kopā, kur katrs autors atspoguļo vēstniecības darbu.

04.05.2000. Agrā rīta stundā esam baseinā, kas vienmēr nes atslodzi. Cita lieta, ja ūdens temperatūra ir + 27 grādi. Atgriezies vēstniecībā, pabeidzu rakstu par LR vēstniecības ĶTR ieguldījumu tirgus meklējumos Ķīnā.

06.05.2000. Atveru datoru un neticu savām acīm – Pēterburgā Pasaules čempionātā hokejā Latvija ar 3 : 2 pieveikusi Krieviju. Patiesi vēsturisks notikums, par kuru mēs šeit, Ķīnā, stāstīsim citu valstu diplomātiem. Esam izlēmuši divatā izbraukt no Beidzjinas. Aiz loga nomirdz Huaižou 怀柔, un sākas brauciens kalnā. Ceļā pagadās tādas klinšu sienas, ka bezdibenis tūdaļ aiz šosejas malas padara domīgu. Īpaši pēc tam, kad kādā vietā no klints nokritušais pašizgāzējs bija pārvērties īstā metāla pankūkā... Ķīnas mūra apdrupušās atliekas ļoti mazā mērā atgādina saposto Badalin 八达岭 mūra sektoru, kas galvenokārt tiek rādīts pasaules valstu tūristiem. Pavasara zaļumā tērpušās kalnu nogāzes. Tālumā saskatāmas smailās virsotnes. Līdzenuma cilvēkiem, vērojot šādu spēka pilnu ainu, vienmēr sirds pukst straujāk, un mēs neesam izņēmums. Interesanti piezīmēt, ka no Beidzjinas nav jābrauc tālu, lai nokļūtu šādos kalnos. Beidzjinu no rietumiem piesedz Sjīšaņ 西山 kalni. Pricājoties par spilgto pavasara apkārtni, apstājamies atpūsties. Lai arī apkārt kalnu virsotnes, mazajā restorāniņā mūs cienā ar foreli. Gandarīti par izdevušos izbraukumu, uzņemam atpakaļceļu.

07.05.2000. Svētdiena paiet, cīnoties ar dažādiem saimnieciskiem darbiem. Vakarā aiz loga spēcīgi šalc apses. Vai mainīsies laika apstākļi?

08.05.2000. Mums ar Rīgu pārtrūkuši telefona un faksa sakari. Tiek skaidrots, ka bojāts starptautiskais kabelis. Kad salabos – nav ziņu. Vēstnieku kopā ar citiem kolēģiem uz sarunu uzaicina ĶTR premjers Džu Žundzji. No Rīgas pienākušās labas atsauksmes par mūsu sagatavoto rakstu "Lietišķajai Dienai".

09.05.2000. Vēstniekam šodien vārda diena. Ilgi meklējam ziedus un beidzot atrodam krāšņu gladiolu buketi. Divu ģimeņu sastāvā atzīmējam šo notikumu. Bez tam šodien tiek atzīmēti PSRS tradīcijā svinētie Uzvaras svētki... 1945. gadā sāku iet skolā, un līdz ar to arī man ir dažas kara noslēguma dienu atmiņas. Uz Gaisa tilta, pie pašas Bērzaunes ielas, stāvēja stalta auguma vācu armijas policists ar uzrotītām piedurknēm un automātu uz krūtīm. Skatoties uz šo vīru, domāju – kas var būt par viņu stiprāks? Šajā vakarā pirms padomju armijas ienākšanas tika uzspridzināts Gaisa tilts. Ērenpreisa ēkai pie Gaisa tilta izbira visi logi. Zemitāna stacijā uz sāniem gulēja saspridzināta lokomotive. Bērna atmiņā uz visiem laikiem kā nospiedums vaskā saglabājušās šīs kara ainas. Sešgadīgajā galvā diez vai varēja sarosīties kādas domas par šo notikumu kopsakarībām. Aizskrējušajos 55 gados bija labi zināms PSRS oficiālais viedoklis... Mūsdienās no cita skatu punkta spriežam par minētā kara cēloņiem un sekām. Pāri visam – vēlēšanās nepieļaut līdzīgas pašu cilvēku izraisītas stihijas atkārtošanos... 1945. gads nepielūdzami attālinās...

11.05.2000. Kopā ar vēstnieku esam ĶTR ĀM, kur spriežam par LR ārlietu ministra I. Bērziņa vizīti ĶTR. Vizītes ilgums četras piecas dienas, no kurām trīs dienas Beidzjinā un pusotras dienas Sjiaņā. Vēl – Izstāžu centrā runājam par Latvijas fotoizstādes rīkošanas iespējām. 50 000 juaņu par septiņām dienām nav reāla cena. Dienas beigās kopā ar Gaļinu iestrādājam datorā pēdējo dienu tēriņus. Iezīmējas iekšējā spriedze saistībā ar gaidāmo ārlietu ministra I. Bērziņa vizīti Ķīnā.

12.05.2000. Sazinās ar Tieņdzjinu par pienākušo jauno vēstniecības automobili. Izrādās, starpnieku firma atrodas mūsu diplomātiskajā rajonā Saņlituņ. Divas firmas darbinieces ierodas vēstniecībā, un mēs aizpildām visus nepieciešamos dokumentus. Brauciens uz muitu, kur arī formalitāšu kārtošana iet gludi. Braucam maksāt par telefoniem. Vēl pie finansēm, un drīz vien visi nedēļas tēriņi iegrāmatoti datorā.

13.05.2000. Sestdienas izbraukumā izvēlamies doties Beidzjinas dienvidu virzienā, kur pagaidām nav nācies būt. Ķīnas galvaspilsētā vairums vēsturisku objektu atrodas vai nu vecpilsētā, vai arī Beidzjinas rietumu stūrī. Pirmais no parkiem Tuandzjie Gunjuaņ 团结公园, un vēl viens parks Seņliņ Gunjuaņ 森林公园. Pēdējo tulkojumā latviešu valodā pat varētu nosaukt par Mežaparku. Uz dienvidiem no Beidzjinas plešas varens līdzenums, un šeit visvairāk uzmanību saista apbrīnojami sakopta zeme, lieliski, labi uzturēti ceļi, alejas gar ceļa malām ar balsinātiem papeļu stumbriem. Kā lai nepriecājas par zaļu kviešu mūri. Minētie parki ir jaunas izklaides vietas bez raksturīgā vēsturiskā fona kā senajos Beidzjinas parkos. Visādā ziņā mierīga, pārdomu pilna pastaiga ēnainajās alejās, kur nevar nebūt jauku lapenišu, diķu un kuprainu tiltiņu, sniedz brīnišķīgu sestdienas atelpu. Klāt nāk vēl viens būtisks aspekts. Lai nonāktu norādītajos parkos, mums nebija jāpavada daudz stundu pie auto stūres. Apmierināti ar to, ka izdevies izbraukt no blīvās pilsētas atmosfēras, atgriežamies mājās – vēstniecībā.

14.05.2000. Svētdienas rīts sākas ar lietutiņu. Slēpjoties zem lietussargiem, dodamies izņemt Gaļinas jaunās brilles. Vecās brilles palika aizmirstas uz parka soliņa. Sāk līt pa istam. Viss novelkas pelēks. Šodien cienājamies ar etniskām pusdienām – vārītiem jauniem kartupeļiem ar biežpienu un krējumu. Tās ir kopš bērnības pazīstamās garšas. Ķīnā ir jāpapūlas, lai uz galda parādītos Latvijā tik pierastais ēdiens. Vakarā eju pirtī, un tas pieder pie nedēļas nogales visjaukākā rituāla...

15.05.2000. Sasniegta vienošanās par tikšanos ĶTR Dzelzceļa ministrijā rīt. ĶTR Kultūras ministrija līdz šim laikam nav atsūtījusi piedāvājumu par telpām Latvijas fotoizstādes rīkošanai.

18.00 ierodamies uz iespaidīgu pasākumu “Kuņluņ” 昆仑 viesnīcā. Šis sarīkojums veltīts Šanhajai, kas 2010. gadā pretendē uz EXPO rīkotājas pilsētas statusu. Iepazīstos ar Šanhajas mēru, vicemēru un Šanhajas municipalitātes Ārējo sakaru departamenta vadītāju.

16.05.2000. ĶTR Dzelzceļa ministrijā sakarīga saruna ar Ārējo sakaru departamenta vecāko konsultantu. Tūdaļ pēc tikšanās rakstu ziņojumu uz “Altair”. Mūsu vēstniecībā ierodas pārstāve no kādas Tiendzjiņ firmas, kas ražo ugunsdzēsības aprīkojumu. Minētā darbiniece jūlijā dosies uz Rīgu. Nodrošinām firmas pārstāvi ar nepieciešamo informāciju. Vakarā saņemam ĶTR Kultūras ministrijā pieprasīto izstāžu zāles adresi. Vakarā laboju Latvijas fotoizstādei sagatavoto komentāru.

17.05.2000. 10.30 Japānas vēstniecībā izsaku līdzjūtību sakarā ar bijušā Japānas premjera Keidzo Obuči nāvi. Pēcpusdienā apmeklējam zāli, kur varētu notikt Latvijas fotoizstāde. Vienojamies par visām mūsu iecerēs detaļām.

18.05.2000. Velosipēda segļos uz Strādnieku stadionu 工人体育场. Trīs apli ar velosipēdu. Teniss pie sienas. Vingroju diķa krastā zem zaļojošiem vītoliem. Laba dienas ieskaņa. Šāds neliels sports tiek kultivēts gandrīz katru dienu.

12.00 kārtējās darba pusdienas un mielošanās ar Beidzjinas pīli. Garšīgi tas ir, bet cik reižu tas jau ir noticis – gan daudzajās Ķīnas vizītēs, gan arī patlaban veicamajā darbā...

Lasu latviešu avīzes. Dziļi traģisks un skumjš stāsts par aizsaulē aizgājušo izcilo latviešu aktrisi Antru Liedskalniņu. Aiz loga sāk šalkt apses...

19.05.2000. Bankas diena. Vēstniecības darba nodrošināšanai ņemam naudas līdzekļus – gan USD, gan arī juaņos.

Ar dzīvesbiedri Gaļinu ierodamies uz pieņemšanu Kamerūnas vēstniecībā. Milzums Āfrikas diplomātu ar savām nereti dīvaini pievilcīgajām sievietēm. Vispārgalvīgākā fantāzija nespēs pietuvoties šo dāmu frizūrām, to varētu teikt arī par tēru piegriezumumu un krāsu salikumu. Pasākumu vainago laba virtuve.

18.00 pieņemšana par godu “Finnair” aviokompānijai. Iepazīstos ar somu, zviedru un norvēģu diplomātiem.

20.05.2000. Sestdienu nolemts veltīt izbraukumam uz Naņhaidzi Dāvida briežu dārzu 南海子麋鹿园. Pamaldāmies, kamēr tiekam nost no Trešā loka ceļa 三环路. Arī tālāk ar prasišanu, bet dārzu tomēr atrodam. Plašs, lielas platības briežu dārzs. Kādreiz imperators šeit medījis briežus, kas vēlāk pilnībā izzuduši un, izrādās, saglabājušies Anglijā. Savukārt Lielbritānija vēlāk Ķīnai atdāvinājusi vairākus šīs sugas briežu pārus. Šodien šajā dārzā ir jau ap 800 minētās

84

sugas briežu. Skumji aizkustinošs ir “Izzudušo dzīvnieku domino”, zīmējumi un dzeja par putniem un dzīvniekiem, kuru vairs nav pasaulē. Šajā dārzā ļoti maz cilvēku un brīnišķīga atslodze no galvaspilsētas tempa un jucekļa. **84**

21.05.2000. Svētdiena nelielos ģimeniskos saimniecības darbos. Paši kopjam sava auto salonu un veicam ikdienas pirkumus. Ārā ap + 28 grādiem, un tādā temperatūrā uz pastaigu prāts nenēsas. Sistematizēju mapītēs dokumentus. Hieroglifu atkārtošanas nolūkos no laikraksta “Žeņmiņžibao” rakstu datorā darba trieciennieku uzvārdus. Tas aktivizē un palīdz saglabāt atmiņā bagāto ķīniešu rakstu zīmju klāstu.

22.05.2000. Pirms plkst. 6.00 jau braucu uz stadionu, kur, darbojoties ar raketi pie sienas, cenšos neaizmirst iemaņas. Vītolu ēnā diķa krastā vingroju. Neteikšu, ka katru dienu, bet tomēr pietiekami bieži notiek šāda rīta vingrošana, kas palīdz veikt darba pienākumus.

9.00 esam mēbeļu veikalā, un iet vaļā liels pirkums: 26 krēsli, liels konferenču zāles galds, kabineta iekārta, rakstāmgalds, kabineta krēsls, grāmatu skapis. Muitā nokārtojam visas formalitātes jaunā vēstniecības auto saņemšanai.

23.05.2000. Rīta agrumā velosipēda seglos braucu pa Saņlituņ diplomātiskā rajona ēnainajām ieliņām. Interesanti vērot, kā vecāki vīri ginko koka zaros uzkarina būrīšus ar dziedātājputniņiem un klausās savu mīluļu dziesmās. Gadās, ka vairāki vīri izvietojas netālu cits no cita un apmainās domām, kurš putniņš dzied skaistāk. Vīriem patīk pabūt kopā. Iespējams, ka iepatikusies vieta. Tā ir viena no izklaidēm, bet vēlāk pieskarsimies arī citām Ķīnā vērotām izklaidēm jeb cilvēku vaļaspriekiem.

9.30 kopā ar vēstnieku esam Višķīnas Tautas pārstāvju sapulcē (VTPS) jeb, vienkāršāk runājot, ĶTR parlamentā, kur detalizēti pārrunājam par Latvijas parlamentāriešu vizīti Ķīnā.

Pēcpusdienā esam Slovākijas mākslinieka sirreālista izstādē, kura darbu pievilcība ir diskutējams jautājums. Lidostā pēc ilgjiem un sarežģītiem meklējumiem saņemam VIP kartes.

No LR Ārlietu ministrijas M. Deitons ziņo, ka ministrs I. Bērziņš vizītes laikā Ķīnā uzstāties nevēlas.

24.05.2000. Abi ar dzīvesbiedri Gaļinu esam ĶTR Kultūras ministrijas Izstāžu asociācijā. Tiekam laipni uzņemti, bet maksa par Latvijas fotoizstādei nepieciešamo telpu īri turpina augt un jau ir 18 000 juaņu, vēl klāt 9000 juaņu par plakātiem un reklāmu laikrakstos.

ĶTR ĀM Austrumeiropas departamentā iesniedzu ārlietu ministra I. Bērziņa vēstuli ĶTR premjeram.

Transporta firmā saņemam jauno vēstniecības auto.

25.05.2000. ĶTR Kultūras ministrijā slēdzam līgumu par Latvijas fotoizstādi ārlietu ministra I. Bērziņa vizītes laikā no 14.05.2000. līdz 18.05.2000. Par šo pakalpojumu nomaksājam 18 000 juaņu.

11.30 pieņemšana Togo vēstniecībā par godu Āfrikas dienai. ĶTR ĀM Protokola departamentā saņemam VIP kartes.

Mūsu vēstniecībā viesojas žurnālists O. Gerts, ar kuru kādreiz tikāmies Vladivostokā.

26.05.2000. Plkst. 9.00 esam bankā, kur izņemam līdzekļus tuvāko dienu izdevumiem.

Muitā kārtojam jaunā auto reģistrācijas lietas. Ierēdnis ar spogulīti meklē dzinēja numuru, ko tā arī neatrod. Dzinēja numurs tiek norakstīts no dokumentiem.

12.00 darba pusdienas ar "Economic Herald" redaktoru par I. Bērziņa interviju vizītes laikā Ķīnā.

27.05.2000. Kārtojam no Rīgas atvesto Latvijai veltīto literatūru.

ĶTR Kultūras ministrijas Izstāžu asociācijā papildus iemaksājam 7400 juanu par anotāciju, ielūgumiem, informāciju laikrakstos un izstādes atklāšanas ceremoniju.

Vēstniecībā tiek atvests liels konferenču zāles galds. Mūsu pirktās askētiskās mēbeles tiek sanestas konsulārajā sekcijā, mūsu guļamistabā un manā kabinetā. Kopā ar vēstnieka ģimeni vēlreiz dodamies uz mēbeļu veikalu, kur iegādājamies dīvāniņu un krēslus.

31.05.2000. Rīta stundā esmu Strādnieku stadionā pie diķa, zem iemīļotajiem vītoliem. Balta piļu māte ar diviem dučiem dzeltenu pilēnu iras pa diķa ūdens virsmu. Brīnišķīga, optimisma pilna ainiņa...

ĶTR ĀM Protokola departamentā ievedu pieteikumu jaunajai diplomātiskajai listei.

Garš jaunā auto reģistrācijas process diagnostikas centrā. Formalitāšu pilnīgai nokārtošanai nepieciešams aizkavēties arī pēc pusdienlaika...

02.06.2000. 8.00 esam pie ĶTR Ārlietu ministrijas. Austrumeiropas, Baltijas un NVS valstu diplomātiem tiek piedāvāts kopīgs izbraukums. Jau pēc pusotras stundas esam Tanšān 唐山 pilsētā, kuru 1976. gadā jūlijā piemeklēja zemestrīce, kas izvērtās par milzu katastrofu. Bojā gāja ap 250 000 cilvēku. Mūsu delegācija apmeklēja katastrofai veltīto muzeju. Šeit jau esmu bijis un sīkāk stāstījis, aprakstot mūsu ceļojumu uz Cjindao 青島.

Tālāk braucam uz "Panasonic" un keramikas rūpnīcu. Vakarā mūs uzņem Tanšān pilsētas mērs. Skan daudz runu, un tiek bagātīgi ēsts. Esam laimīgi, kad viss beidzies un varam doties pie miera.

Nākamajā dienā apmeklējam vērpsšanas kombinātu un kabeļu fabriku. Minētā izbraukuma saturs atgādina īstas padomju laiku ekskursijas. Padomju laikiem tuvina arī tas, ka sazināšanās notiek galvenokārt krievu valodā. Atmosfēra visumā atbrīvota, un sarunas bieži ievirzās attiecīgo valstu pārstāvju domu apmaiņā ar kolēģiem par to, kā veidojas saprašanās tilti ar ĶTR.

Brauciena noslēgumā ierodamies Cjin dinastijas Austrumu kapenēs 清东陵. Ķīniešu tradīcijā kapenēm jāatrodas kalna dienvidu nogāzē. Savukārt nogāzei vajadzētu būt vērstai pret ezeru vai upi. Šajās kapenēs viss arī strikti atbilst fēnšui 风水 prasībām, līdz ar to Debesu dēliem ir labākā atdusas vieta. Mums izdodas izstaigāt celiņus, kā arī pavērot teatralizētu, vēsturisku uzvedumu ar veselām dalībnieku kolonnām senlaicīgos, krāšņos tērpos. Ceļojuma noslēgums ar ieskatu vēsturē un ķīniešu tradīcijās bija patiesi interesants, jo vairāk tāpēc, ka kapenes iepriekš nebija nācies apmeklēt. **85 86 87**

85

86

87

Tūdaļ pēc atgriešanās vēstniecībā 18.30 jau nākas iejusties saimnieku lomā, uzņemot Latvijas parlamentāriešu delegāciju. Jautājumi par vēstniecības darbu, tikšanās ar kolēģiem, ar kuriem agrāk nācies strādāt kopā. Runas, vēlējumi, visiem pacilāts garastāvoklis. Ļoti spriega un notikumiem pārpilna diena.

05.06.2000. Bankas diena. Pieņemšana Dānijas vēstniecībā.

Pēcpusdienā 14. jūnija pasākumam, kas notiks Latvijas vēstniecībā, gatavoju ielūgumus angļu un ķīniešu valodā. Plānojam uzaicināt 20 vēstniekus, kā arī vairāku ĶTR svarīgāko nozaru ministriju pārstāvjus, piemēram, Ārlietu ministrijas, Ārējās tirdzniecības ministrijas, Kultūras ministrijas un citu struktūru pārstāvjus. Vēlā vakarā pabeidzu visu sarakstu.

06.06.2000. 8.30 Kultūras ministrijas Izstāžu asociācijā nokārtots ielūgumu jautājums.

Diagnostikas centrā vēl pirms pusdienas saņemam jaunus auto numurus. Datorā ievadām pēdējās nedēļas tēriņus.

No Rīgas pienāk rīkojums, ka ar š. g. 1. septembri P. Pildegovičam jāatgriežas ĀM rīcībā, tas mūsu plānos ienes pilnīgu skaidrību.

07.06.2000. Vēstniecības jaunā auto apdrošināšana. Bankas diena. Saņemam ielūgumus uz mūsu pieņemšanu 14. jūnijā. Izdevumu ievadīšana datorā. Sazvanīšanās ar ĶTR ĀM Protokola departamentu. Diena kā uzvilktā stīga.

08.06.2000. ĶTR ĀM Austrumeiropas departaments, ĶTR Ārējās tirdzniecības un ekonomiskās sadarbības ministrija, Kultūras ministrija – veikts krietns loks pa uzkaršušo Beidzjinu. Toties mūsu ielūgumi jau pie adresātiem.

14.00 dodamies uz Višķīnas Tautas pārstāvju sapulci, proti, uz Ķīnas parlamentu. Tiekamies ar ārlietu viceministru Van Gunja. No Latvijas puses runā Saeimas vicespīkars R. Pīks. Pēc oficiālajām vakariņām vēl pasēdēšana šaurā lokā, kas pārlietu ievelkas. Mājās tiekam ap 23.30 pilnīgā spēku apsīkumā.

10.06.2000. Kārtoju mapītēs jaunā auto, fotoizstādes un citus dokumentus. Kopā ar Gaļinu ievadām datorā krietnu žūksni finanšu dokumentu. Darbs paveikts. No mēbeļu veikala tiek atvesti divi priekšnamīņa krēsli un galdīņš. Pēc brīža – klāt 26 krēsli, kas darināti no Malaizijas koksnes. Līdz ar to mūsu konferenču zāle pilnībā apmēbelēta.

11.06.2000. Ir svētdiena un vēlēšanās izbraukt ārā no pilsētas. Atkal izvēlamies mazāk pazīstamo dienvidu virzienu. Uz kartes esam atraduši Vanmuliņ 万亩林 parku. Dabā parku atrodam bez maldīšanās. Izrādās, ka arī šajā parkā izveidots neliels zvērudārzs un tajā pārstāvētas vairākas fazānu pasugas, kā arī tādi reti dzīvnieki kā savvaļas ēzeļi kulani. Lieliska līcīšiem izrobota

dīķa krastā pavadām vairākas brīnišķīgas stundas. Apsēžamies uz ēnaina betona soliņa. Tūdaļ klāt divi makšķernieki, kas veikli sazvejo nelielu bļo-
diņu zivju. Pirmo reizi dzirdu dzeguzes kūkošanu, ko ķīnieši sauc “bugu”
布谷. Tā ķīnieši uztver dzeguzes dziesmu, kas mums liekas “kukū”. Jau tiek
plauta pirmā kviešu raža. Bet Jāņi būs vēl tikai pēc 10 dienām. **88 89 90**

12.06.2000. 9.00 vēstniecībā ierodas KTR ĀM Protokola departamenta darbi-
nieki, kas iepazīstas ar vēstniecības izvietojumu un ceļu uz fotoizstādi. Viss
saskaņots, un atvestas arī eksponēšanai domātās fotogrāfijas. Šodien Beidz-
jinā + 38 grādi. Pilsētu savā varā pārņēmusi īsta svelme.

13.06.2000. Lidostā sagaidām ārlietu ministra I. Bērziņa vadīto delegāciju.
Dodamies uz KTR Ārlietu ministriju, kur tiekamies ar ārlietu ministru Tan
Dzjasjuanu 唐家璇. Šis cilvēks runā ļoti klusu, un ir jākoncentrējas, lai uztvertu
viņa vārdus. Nākamā tikšanās Ārpolitikas asociācijā. Ņemu īsu vārdu un
ieskicēju Latvijā būtiska notikuma – Rīgas 800 gadu jubilejas – tuvošanos.
Tāpat atzīmēju, ka attīstās sadraudzības pilsētu Rīgas un Sudžou attiecības.
Nākamais pieturas punkts – KTR Ārējās tirdzniecības ministrija. Viss rit pēc
plāna. Augstā līmeņa vizītes saspringto gaisotni pastiprina Beidzjinā valdo-
šais karstums...

14.06.2000. Delegācija aizbrauc uz Ķīnas mūri. Es palieku vēstniecībā.

14.00 tikšanās KTR Dzelzceļa ministrijā. 15.00 Latvijas fotoizstādes atklāšana.
Ķīnieši izstādi izvietojusi veiksmīgi un ar gaumi. Cilvēku pagaidām nav īpaši
daudz. Kazahstānas vēstnieks, ar kuru jau otro gadu ir labas koleģiālas attie-
cības, man uzdāvina divas labas grāmatas. Viena no tām – “Kočovņiki”, otra –
pazīstamā disidenta Olžasa Suleimenova grāmata “Āzija”. Šis cilvēks Kazahs-
tānā un visā PSRS kļuva slavens ar to, ka viņš iestājās par Semipalatinskas
atompoligona slēgšanu. Tiek intervēts mūsu ārlietu ministrs.

18.30 sākas oficiālā pieņemšana Latvijas vēstniecībā. Ierodas Portugāles,
Ukrainas, Dānijas, Norvēģijas un citu valstu vēstnieki. Kravas auto tiek atvesta
milzu vāze. Ārlietu ministra I. Bērziņa uzruna: “1998. gadā tika nodibināta
Latvijas vēstniecība... Tagad tiek atvērta Latvijas vēstniecība...”

LR vēstniecība KTR strādāja kopš 1998. gada 17. jūlija, kad es ar dzīvesbiedri
un LR ĀM mandātu ieradot Ķīnā ar uzdevumu atvērt LR vēstniecību KTR.
Kopš minētā brīža LR vēstniecība KTR bija nostrādājusi gandrīz divus gadus,
par ko LR ĀM regulāri saņēma atskaites... Mēs ar kundzi Gaļinu bijām nostrā-
dājuši vēstniecībā nepilnus divus gadus divatā, bez neviena palīga. Par šo
periodu neizskanēja neviens vārds. Vienkārši – mūsu jaunās valsts no dziļām
iekšpolitiskajām batālījām nākušajam jaunajam ārlietu ministram nevienu
dienu nebija nācies strādāt nevienā LR vēstniecībā. **91**

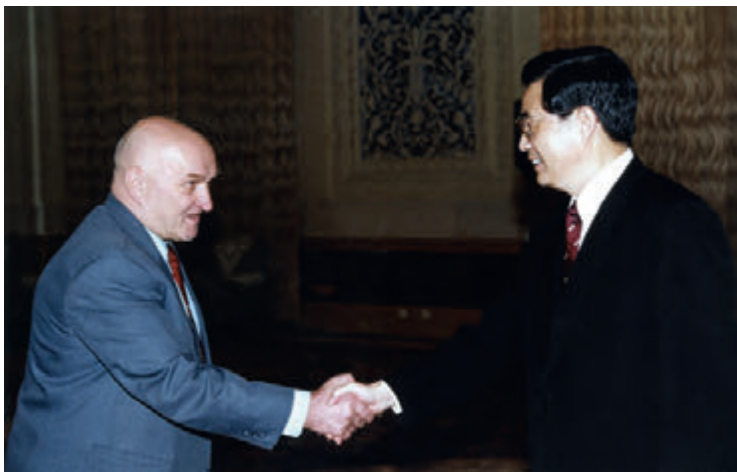

88 89 90

91

92

15.06.2000. Mūsu delegācija ierodas Višķinas Tautas pārstāvju sapulcē – ĶTR parlamentā. Tiekamies ar Ārlietu komisijas priekšsēdētāju. Noslēgumā tiekamies ar jaunākās paaudzes ĶTR priekšsēdētāju Hu Dzjiņtao 胡锦涛. Arī ar priekšsēdētāju Hu Dzjiņtao bija iespēja dažus teikumus pārmīt ķīniešu valodā. **92**

Dažos vārdos gribu piezīmēt, ka, gatavojot šo vizīti, esmu piedalījies visu sarunu tēmu gatavošanā. LR ĀM Āzijas un Āfrikas nodaļu ne tikai izveidoju, bet arī kopš 1991. gada vadīju, kad uzsāku strādāt ĀM. Līdz ar to kopā ar vēstnieku strādājām pie mūsu ārlietu ministra vizītes ieceres īstenošanas...

Atkal lidosta, un mūsu delegācija izlido uz Sjiaņu.

16.06.2000. Bankas diena. Nākas noņemt prāvus līdzekļus, jo šajā nedēļā ir bijis daudz izdevumu. Maksājam par telefoniem un elektrību.

Pusdienlaikā novelkas melna debess un pirmo reizi šajā vasarā kārtīgi nolīst. Pat iegrandas pērkons. Pamalē zibeņo. Iestājas vakars, un mēs ar sievu esam laimīgi šīs stundas pavadīt divatā. Aiz loga pierimušas garnizona komandas. Pat putni apsēs pieklājīgi pieklusuši...

18.06.2000. Ierodamies lidostā. Ārlietu ministra vizīte noslēgusies. Visi esam kopā, un it kā varētu parunāties. Tomēr ir iespaids, ka nav par ko runāt. I. Bērziņš domīgi saka – jāligst ķīniešu sekretāre. Ministrs ļoti kluss un norūpējies. Nav ko iebilst... Protams, ir jāligst ķīniešu sekretāre...

19.06.2000. Braucam uz mūsu fotoizstādi, kur noņemam fotogrāfijas un vedam uz vēstniecību.

Beidzjinā nomācošs karstums un braukt smagi. Vēstnieks lūdz nosaukt kādus 14 uzvārdus, kam I. Bērziņš sūtīs pateicības vēstules. Pēcpusdienā pasūtām laikrakstus – gan ķīniešu, gan angļu valodā. Tāpat tiek gatavota nota par vēstnieka atvaļinājumu. Mana Gaļina sistematizē tēriņu čekus. Braucam uz “Kempinski” maksāt par vēstniecības telpu atklāšanas pieņemšanu (11 775 juāni). ĶTR ĀM Protokola departamentā saņemam fotoalbumu ar I. Bērziņa vizītes atspoguļojumu. Nomaksājam par konteineru pārvešanu no Tiendzjinas. Diena neciešami karsta – kā pirts priekškambarī. Abi ar sieviņu atzīmējam jaunākā dēla dzimšanas dienu.

21.06.2000. Vēstnieks ar ģimeni aizbrauc atvaļinājumā. Vakariņas ar Izstāžu centra cilvēkiem. Atmosfēra atbrīvota, skan joki un asprātības.

22.06.2000. Gatavojam līdzjūtības vēstuli sakarā ar Japānas imperatora mātes nāvi. Vēstuli iesniedzam Japānas vēstnieka rezidencē.

Dodamies uz Luksemburgas vēstniecību Dun Daņ 东单 rajonā, kas ir senās Beidzjinas vienstāva šķērsliņu rajons. Galvaspilsētai vēsturiski tik raksturīgā rajonā nekad vairs nav nācies apmeklēt kādas valsts vēstniecību. Pašā Beidzjinas sirdī. Iekšējais pagalmiņš. Brīnišķīga ķīniešu stīgu mūzika. Miniatūras kanapē maizītes. Viss izmeklēti, ar patiesu Ķīnas kultūras un tradīciju izpratni. Luksemburgas vēstniecība uzaicinājusi daudz Eiropas un citu valstu vēstniekus. Luksemburgas diplomātiem nav sveša ķīniešu valoda, nemaz jau nerunājot par prasmēm Eiropas valodās.

Mūsu vēstniecībā krietns darbs pie intensīvi tērēto līdzekļu iegrāmatošanas. Palēnām viss līdz pēdējam feņam atrod savu vietu attiecīgajā izdevumu ailē.

23.06.2000. Līgo vakars neciešamā Beidzjinas tveicē.

Slovēnijas vēstniecības pasākums "Sheraton" viesnīcā. Viss Lietuvas un Igaunijas vēstniecību sastāvs un mēs abi ar kundzi kā Latvijas pārstāvji esam kopā. Informēju mūsu kolēģus par ziņu no mūsu ĀM, ka Berlīnē Jāņus kopā svinēs visu triju Baltijas valstu diplomāti.

Vēstniecībā pievakarē Jāņu gaisotni cenšamies radīt abi ar sieviņu. Mums ir ko atcerēties – gan 10 gadus ilgo posmu Tālajos Austrumos, kad sanācām kopā ar Vladivostokas latviešiem, gan arī, protams, jau Latvijā svinētos Jāņus. Saņemam arī dēlu un draugu apsveikumus Jāņos.

24.06.2000. Gaļina ilgi strādā konsulārajā sekcijā. Tagad šajā telpā viss kļuvis pārskatāmāks un kompaktāks. Ārā kādas divas stundas no vietas intensīvi līst. Sāku lasīt Lietuvas perioda dienasgrāmatas. Patiesi interesants lasāmais. Diena apbrīnojami klusa. Vakarā abi lasām kā tādā lasītavā...

27.06.2000. Dažu nedēļu laikā jau trešā līdzjūtība Japānai – sakarā ar bijušā premjera N. Takešitas nāvi. Uz Beidzjinas bibliotēku vedam pārsiešanai Angļu-krievu vārdnīcu.

30.06.2000. Bankas diena. Noņemam 500 USD, un izskatās, ka vēstniecības rēķinā vairāk līdzekļu nav. Vēstniecībā Gaļina ķeras pie pusgada finanšu atskaites un strādā visu dienu.

Vasaras vidū, kad aiz namiem nogrimst saule, ļoti jauka ir tapusi mūsu virtuvīte ar priežu koka galdu un krēsliem. Sagadās tā, ka atmiņās nonākam gan Latvijā, gan arī manas Gaļinas dzimtenē Kamčatkā. Tādi noskaņojumi nav raksturīgi katrai dienai, bet cilvēks tā iekārtots, ka reizēm prasās pamaldīties bērnības takās...

01.07.2000. Svētdienu esam nolēmuši veltīt izbraukumam. Ap 6.30 izbraucam uz Huaižou 怀柔. Braucam pa īstu kalnu ceļu. Upes ieleja ir kādu kilometru zem mums. Nonākam līdz mazam ciematīņam Liulimiao 琉璃庙. Pusdienojam mazā restorāniņā – foreles fileja, jēra gaļa, krevetes. Apkārt maz cilvēku, un sajūta tiešām svētdienīga. Uzņemam atpakaļceļu un drīz vien atkal esam līdzenumā. Iespējams, ka tas ir viens no smagākajiem izbraukumiem, jo temperatūra ir krietni + 40 grādi...

03.07.2000. Baltkrievijas Neatkarības diena. Pamatā NVS valstu vēstnieki, kā arī daži Austrumeiropas diplomāti. Lai arī kā notikumi veidotos, Baltkrievija ir pāris desmit kilometru no mūsu Daugavpils, un tikai dialogs var palīdzēt uzturēt attiecības. Jau sen zinu dažus humoristiskus iestarpinājumus baltkrievu valodā, ko arī laižu darbā.

Vakarā ASV pasākums "Sheraton" viesnīcas plašajās telpās. Viesus sagaida ASV vēstnieks ar kundzi. Dāma gados tērpusies blūzītē ASV karoga krāsās. Caur galvu izskrien kaut kādas pārdomas – kas būtu vairāk atbilstošs

gadiem... Te un tur brašu jūras kājnieku skūtie pakauši. Uzkodām sagrieztas vārītas kukurūzas vālītes, alus, "Big Mack"... Ļoti demokrātiski. Skan saksofona mūzikas kruzuli un ļoti bieži – "Fantastic!"...

04.07.2000. Gaļina turpina cīnīties ar pusgada finanšu atskaiti. Pagaidām bez vajadzīgā rezultāta.

Dienā sāk stipri un ilgi līt. Jau pievakarē Gaļina nāk ar prieka vēsti par to, ka galvenā atskaite ir uzrakstīta. Būdama bioloģijas zinātņu doktore un ne īpaši saistīta ar finanšu sfēru, viņa ar piemītošo atbildības sajūtu iedziļinās finanšu niansēs un jau otro gadu sekmīgi tiek galā ar darbu, bez kura nevar pastāvēt neviena struktūra.

05.07.2000. Izsūtām ministra I. Bērziņa pateicības vēstules vairākām ĶTR nozaru ministrijām, kā arī priekšsēdētājam Hu Dzjiņtao.

Sazinās ar ĶTR Kultūras ministriju, un spriežam par latviešu mākslinieka Petraškeviča izstādes iespējamiem laikiem un vietu. Gada pirmās puses finanšu atskaite izsūtīta uz ĀM.

10.07.2000. Sagatavoju atbildi ĶTR ĀM Protokola departamenta priekšlikumam 24. augustā doties ceļojumā uz Ninsja autonomo rajonu un Cjinhajas provinci.

12.07.2000. Gatavoju tēzes sarunai ar ĶTR puses ekspertiem jautājumā par to, kā ĶTR izvairījās no antidempinga soļiem no ASV Komercedpartamenta puses attiecībā uz tērauda izstrādājumu ieviešanu no ĶTR – ASV. Noskaidrojas, ka no ASV antidempinga soļiem cietušas arī tādas valstis kā Moldova, Ukraina un Baltkrievija. Zvanu uz šo valstu vēstniecībām un cenšos noskaidrot situāciju. ĶTR Tirdzniecības palāta un Ārējās tirdzniecības ministrija apstiprina, ka tomēr no ASV antidempinga pasākumiem cietuši arī ĶTR tērauda ražotāji. Sagatavoju un izsūtītu ziņojumu uz LR ĀM.

Francijas vēstniecībā Nacionālās dienas svinības (Bastīlijas ieņemšana).

Vakarā "Kempinski" viesnīcas hallē skatāmies Peru gleznu izstādi.

15.07.2000. Pie mums no Vladivostokas ciemos ieradusies Gaļinas māsa Ina, kā arī vedeklas vecāki. Pēdējās dažas dienas kā viena ģimene esam veseli pieci cilvēki. Abi ar Gaļinu ciemiņiem cenšamies kaut nedaudz parādīt mums samērā labi pazīstamo Ķīnas galvaspilsētu. Bieži palieku viens vēstniecībā, lai strādātu ar dokumentiem... Mana dzimšanas diena. Jau plkst. 6.00 ripojam uz Ķīnas mūri. Ir karsti, un redzamība ne īpaši laba. Šoreiz kāpjām uz kreiso pusi. Sviedri līst aumaļām. Tomēr virsotni sasniedzam un esam gandarīti. Tālāk esam izlēmuši doties uz Jeņcjin 延庆 akvaparku. Šis apmeklējums sniedz patiesu baudījumu – peldam, šļūcam pa renēm, sildāmies minerālūdeņu vannās... Jau vakarā

sēžamies pie svētku galda... Apcerošas runas, atgriešanās atmiņās pie bērnības takām, Eglaines Jāņa onkuļa lauku mājām, Krāslavas un Daugavpils nomales vasarām un daudz kā cita... Atmosfēra jauka, un svētki izdevušies.

16.07.2000. "China Daily" pasākums mūzikas instrumentu veikalā. Tiek demonstrēta spēle ar tradicionālajiem ķīniešu stīgu instrumentiem un stabulēm. Pie cita stenda sirms meistars rāda, kā ar asu griezni tiek veidots zīmogs. Vēl kā dāvana tiek pasniegts kaligrāfijas paraugs...

17.07.2000. Abas māsas pērk dažādas tējas vešanai uz Vladivostoku. Ap 15.30 esam Beidzjinas dzelzceļa stacijā. Ciemiņi ieņem vietas, un vilciens uzņem ceļu uz Harbinu.

18.07.2000. Maksājam par tālsarunām, mobilajiem telefoniem un elektrību ap 12 000 juaņu (pēc parlamentāriešu un ārlietu ministra uzņemšanas Beidzjinā).
ŪTR ĀM izņemam jauno diplomātisko listi.

19.07.2000. 8.15 izbraucu uz Beidzjinas bibliotēku, kur saņemu no jauna pārsieto Angļu-krievu vārdnīcu.

13.30 esmu Beidzjinas stacijā. Vēroju plūstošo cilvēku upi. Modes skuķi uz milzu platformām. Pieticīgi darba vīri melnajās ķīniešu čibiņās. Jaunbagātnieki it kā vienkārši un tajā pašā laikā izmeklēti eleganti ģērbusies. Ātrais vilciens trauc uz Beidaihe 北戴河. Zib lauki, kuros pēc nopļautās kviešu ražas pretim saulei jau stiepjas kukurūza. Pēc divarpus stundu brauciena esam galā.

20.07.2000. Ar autobusu tiekam vesti uz semināra vietu Cjīnhuandao 秦皇島. Pēc Francijas kolēģa uzstāšanās negaidīti uz skatuves tieku aicināts es. Kāpju tribīnē un skaidrā ķīniešu valodā stāstu par to, kāpēc Latvija ir ieinteresēta Jaunā zīda ceļa projektā un kāpēc Latvija cer kļūt par vienu no šī projekta balstiem. Auditorijas reakcija visai aktīva, lai neteiktu vētraina. Cilvēki nāk klāt. Sniedz vizītkartes un izsaka sajūsmu par ķīniešu valodu. Tālākajā semināra gaitā Latviju piemin ŪTR Dzelzceļa ministrijas pārstāvis, "Economic Herald" redaktors un Taivānas eksperts.

21.07.2000. Šodien par Jaunā zīda ceļa projektu tiek runāts nevis kā par starptautisku megaprojektu, bet gan kā par sviru, kas līdzsvaros visas Ķīnas attīstības līmeni, pietuvinot iekšējos Rietumķīnas reģionus piekrastes provinču attīstības līmenim.

Jau pievakarē divstāvu vilciens slīd pa Ķīnas līdzenuma koptajiem laukiem. Varena saules bumba strauji tuvojas rietumu debesmalai un pazūd aiz horizonta. Šur tur pa kādam cilvēkam steidz pabeigt dienā nepaveikto...

22.07.2000. Rakstu ziņojumu par Beidaihe semināru. Kārtoju un lieku vietās dokumentus, arī vakardienas semināra materiālus.

93

24.07.2000. Bankas diena. Braucam uz lidostu sagaidīt vēstnieku, kas ar ģimeni atgriežas no atvaļinājuma.

Sazvanos ar "Radiotehniku" par līguma projektu saistībā ar "RRR" akustikas iepirkšanu Ķīnā.

25.07.2000. Lidostas ceļu un celiņu labirintos ilga un sarežģīta DHL pasta meklēšana. Beidzot arī saņemam sūtījumu.

Vēstnieks kopā ar premjeru G. Krastu dodas uz ĶTR parlamentu.

28.07.2000. Kopā ar vēstnieku sagaidām Latvijas arodbiedrību delegāciju.

29.07.2000. 6.00 esam augšā un dodamies nedēļas nogales izbraukumā uz Tieņdzjinu 天津, kas ir Beidzjinai vistuvākā jūras mala. Atrodam ceļu un nenomaldāmies arī pašā Tieņdzjinā. Kad esam izbraukuši cauri pilsētas malai, virzāmies pa platībām, kurās tiek audzēti moluski. Šeit svarīgi virzīties tā, lai tiktu pie jūras krasta. Pēc triju stundu ceļa skatam paveras ļoti garš dambis, aiz kura viļņojas jūra. Iekārtojamies viesnīcīņā. Seko pirmā pelde sāļajā jūras ūdenī. Pusdienās – vairāku paveidu moluski un astonkājais. Pār dambjos ieskauto pludmali sāk šļaukstēt lietus, un debesīs izaug krāšņs varavīksnes loks. Pilni pozitīva noguruma lēnā solī dodamies uz savu viesnīcīņu. **93**

30.07.2000. Nākamajā rītā izejam pastaigā un uz pirmo rīta peldi. Cik acs sniedz, gan pa labi, gan pa kreisi stiepjās kādus četrus piecus metrus augsts dambis, kas aiztur paisuma ūdeņus neaptverami plašā teritorijā. Pēc nakts

ūdens šķiet nedaudz vēsāks. Pirms pusdienas uzņemam atpakaļceļu. Šoseja – augstākās kvalitātes. Gar ceļa malām ciemi ar ļoti koptiem laukiem un vai ik uz soļa – ar karpu dīķiem. Tāpat netrūkst mazu restorāniņu, kur iespējams nogaršot tikko nozvejotu karpu. Ķīna prot pabarot savas valsts neaptveramo iedzīvotāju skaitu. Par to var pārliecināties katrs ceļinieks, kas iecerējis iepazīt kādu pilsētu, klosteri vai svētkalnu.

31.07.2000. Mums ar sieviņu neliek mieru doma, ka mūsu mājās Bergos mēs varētu uzbūvēt lapenīti ķīniešu gaumē. Protams, šī iecere nav atdalāma no romantiska pasaules redzējuma. Savukārt arī ķīniešu valodas studijas, īpaši sākumposmā, citiem likās kaut kas vairāk nekā eksotisks. Toties šodien studijas palīdz ik uz soļa, un Ķīna nav zeme, kurā mēs būtu ieradušies eksotikas meklējumos. Tieši tamdēļ apmeklējām vairākus veikalus un arī iegādājāmies dažu labu grāmatu par to, kā šādas lapenītes būvējamas...

Man sen un ļoti patīk vārdnīcas. Strauji tuvojas mūsu atvadas no Ķīnas, tāpēc bieži esam grāmatnīcās, kur cenšamies papildināt mūsu vārdnīcu kolekciju. Viens no šādiem veikaliem ir Sjidaņ tušudaša 西单图书大厦. Ķīniešu jaunieši šajā vairāku stāvu grāmatveikalā sēž uz grīdas un palodzēm un lasa aizgūtnēm to grāmatu, kas tiem liekas pati vajadzīgākā un interesantākā.

Pievakarē vēstniecībā ierodas bijušais premjers G. Krasts ar kundzi un mēs vadām jauku vakaru patīkamā sabiedrībā.

Man bija interesanti pieminēt, ka tieši G. Krasts bija premjers, kad tika pieņemts lēmums atvērt Latvijas vēstniecību ĶTR un man tika uzticēts tas gods veikt šo darbu.

04.08.2000. Tieši pirms četriem gadiem devāmies strādāt uz Latvijas vēstniecību Lietuvā. Prombūtne no mājām izstiepusies diezgan gara, un tāpēc arī iekšēji nostiprinās vēlēšanās ieraudzīt mājas.

Ar vēstnieku ierodamies Uzbekistānas izstrādājumu izstādē. Uzbekistāna ražo lidmašīnas un iegūst daudz zelta, sudraba un citu vērtīgo izrakteņu. 24 milj. iedzīvotāju. Centrālāzijas centrs. Sena Zīda ceļa dalībvalsts. Uzbekistānas mūsdienu attiecībām ar Ķīnu ir dziļš vēsturisks fons.

05.08.2000. Pēc daudzkārtējām debatēm abi ar Gaļinu izlemjam, ka pirksim rakstāmgaldu ķīniešu stilā. Šādu galdu samērā ātri atrodam. Vēl pārdomas un viedokļu apmaiņa, un abi nākam pie slēdziena, ka mēbeļu veikalā noskatītais galds jāpērk. Vēl pirksim mājās vešanai tādus pašus dīvāniņus, kādus iegādājāmies vēstniecībai 1998. gadā.

07.08.2000. 10.00 firmā saskaņojam līgumu par šofera algošanu LR vēstniecībai. Bankā piesakām naudas līdzekļu noņemšanu algām un mūsu iecerētajiem pirkumiem.

Pēc Latvijas Institūta lūguma gatavoju informāciju par Latvijas un Ķīnas attiecībām.

09.08.2000. Bankas diena. Nomaksājam III ceturkšņa vēstniecības telpu īres naudu, kā arī vēstnieka mājas īres naudu.

Pēc vakardienas lietusgāzes gaisā ļoti augsts mitruma procents. Grūti elpot un kustēties.

12.08.2000. Mana Gaļina sāk pakot kastēs mūsu pirkumus. Dēliem pērkam mikroviļņu krāsniņas. Katru dienu cenšamies strikti saplānot, kas būtu jāpaveic. Laika upe traucas neapturami, un mums atkal kārtējie jurģi. Veikt darbus palīdz tiešām bagātā pieredze, kad mēs ar trim dēliem no Tālajiem Austrumiem daudzkārt braucām ciemos uz Latviju un beidzot arī pilnībā pārcēlāmies uz Latviju dzīvot. Tātad galvenais uzdevums – sakomplektēt konteineru, kā arī noņemt no uzskaites auto. Esam koncentrējušies uz to, lai ar šiem darbiem tiktu galā.

14.08.2000. Ukrainas vēstniecībā konsultējamies par to, kā Ķīnas puse atmaksā PVN par pirkumiem Ķīnas tirgū. Ukrainu kolēģi sniedz sakarīgu skaidrojumu minētajā jautājumā.

Muitā iesniedzam notu par mūsu auto izvešanu no Ķīnas.

Vēl – ĶTR ĀM piedalāmies seminārā par braucienu uz Ķīnas rietumiem.

15.08.2000. Mūsu guļamistaba kastu kastēs. Turpinās pakošanās. Nomaksājam par tālsarunām un mobilajiem telefoniem.

23.00 beidzam pakošanos.

16.08.2000. Gandrīz vienlaicīgi pienāk četri divāniņi un rakstāmgalds. Norēķināmies par pirkumiem (6200 un 13 700 juaņu). Pārdevējs kā bonusu par manu ķīniešu valodu uzdāvina skaistu kokā grieztu Guanjiņ 观音 statuju. Šis dievietes attēls labi harmonē ar rakstāmgaldū.

Atkal ilga pakošanās ar neiedomājamu pārgurumu...

17.08.2000. Atbrauc transporta firmas vīri un aizved mūsu bagāžas kastes un velosipēdus. Firmas šoferis mūsu "irbīti", kas kalpojusi divus gadus, aizbrauc uz muitas autoplaci. Atkal esam kājniekos...

18.00 Restorānā 唐人街酒店 notiek atvadu vakars ar ĶTR ĀM darbiniekiem Pen Dunmei 彭东梅, Džan Gaoju 张高于, kas mūs sagaidīja 1998. gada 25. septembrī un veselu nedēļu ievadīja Beidzjinā dzīvē. Runās un atmiņās patiens siltums. Ķīnas ĀM diplomāti var iedomāties, ko nozīmē uzsākt vēstniecības atklāšanu diviem cilvēkiem, bez palīgiem. Abi ar Gaļinu labā noskaņojumā atgriezāmies vēstniecībā.

18.08.2000. Ar pārvadājumu firmas vēstuli uz muitu. Ar muitas vēstuli uz diagnostikas centru, kur atdodam mūsu auto numurus, ĶTR autovadītāja apliecību un auto tehnisko pasi. Atpakaļ saņemam Latvijas vadītāja apliecību. Izskatās, ka bezgala garie gājieni pa Ķīnas birokrātijas gaitenīem noslēgušies. Minētie darbi prasīja divas nedēļas, pat bez svētdienas atpūtas...

21.08.2000. Noņemam līdzekļus algām, kā arī nomaksai par konteineru. Muitas noliktavā pats iestūrēju mūsu "īrbīti" konteinerā, kurā tika ielādētas arī citas mūsu mantas un pirkumi. Mūsu klātbūtnē konteineru aizplombē, un vairs tikai norēķini par šo pakalpojumu.

22.08.2000. "Bank of China" dolāru un juaņu rēķinu pārrakstām uz vēstnieka vārdu. Nomaksājam par konteineru 28 807 juaņus.

24.08.2000. 200 diplomātu lielā grupā izlidojam uz Cjinhai provinces 青海省 administratīvo centru Sjininas 西宁市 pilsētu. Diplomātu grupā pārstāvēti visi pasaules kontinenti. Pēc divu stundu un 15 min. lidojuma nosēžamies kalnos izbūvētā lidostā. Sjinina – vairāk nekā 2000 m virs jūras līmeņa. Pirmā ekskursija uz milzīgu alumīnija rūpnīcu, kas gadā saražo vairāk par 200 000 t alumīnija. Atpakaļceļā mēģinām ieskatīties cilvēkos pilsētas ielās. Daudz musulmaņu ar raksturīgajām apaļajām cepurītēm. Pilsēta salīdzinoši tīra. Varenas vakariņas ar Cjinhai provinces vadības dalību pasākumā.

25.08.2000. Pēc brokastīm braucam lūkot Luņjansja 龙羊峡 elektrostaciju. Ceļš – bargos un nemīlīgos kalnos. Kalnu nogāzēs brīžiem saskatāmi kā no klints cirsti nekustīgi jaki. Var saprast, ka vieni no raksturīgākajiem šīs apkārtnes dzīvniekiem. Luņjansja elektrostacijas iecere un izpildījums atgādina Tadžikistānā redzēto Nurekas spēkstaciju. No kalnu upes plūstošajiem ūdeņiem veidojas tāds kā ezers, kas darbina masīvas turbīnas. Šoreiz kalnu ceļš mūs atved līdz Cjinhai ezeram 青海湖, kas ir Ķīnas lielākais ezers. Skatām paveras milzu ūdens plašums ar debesīs slidošiem mākoņiem un robotām kalnu virsotnēm aiz ezera. Ezera krastā kultūras namā uzstājas tibetiešu ansamblis. Slaidi cilvēki tibetiešu drānās un mīkstos zābaciņos dejo savas tautas dejas. Tālāk skan raksturīgā rīkles dziedāšana. Tibetieši šajā provincē ir pamatiedzīvotāji, un vēsturiski šī zeme saucas Amdo, tā bija Tibetas teritorija. Cjinhai province tika izveidota pēc 1949. gada.

26.08.2000. Dodamies uz Taersi 塔尔寺 klosteri. Manu skatu arvien un arvien piesaista miežu kūlišu statīni... tieši tāpat kā manā bērnībā Latvijas laukos. Šeit miežus kuļ, izklātus uz klona. Mazs traktoriņš velk aiz sevis rulli, kas brauc pa izklātajiem miežiem. Taersi varbūt nav tik liels kā Gaņsu provincē redzētais Labranga klosteris 拉布朗寺. Toties Taersi ir ļoti apmeklēts. Tibetiešu lūdzēji krīt garšļaukus. Griežas lūgšanu dzirnaviņas. Klostera zālē apņēmsēdošo mūku monotonā balsu murdoņa. Garā rindā sasēdušies mūki lasa

94

95

96

97

lūgsnas. Izplatot īpatnēju aromātu, kūp jaku tauku gaismekļi. Apņem dziļa un arī svešāda pasaule, kurai es neesmu piederīgs. Runāju par personīgām izjūtām šajā lamaisma svētnīcā. **94 95 96 97**

Atgriezīties viesnīcā, un tālāk viss notiek ļoti strauji. Lidmašīna jau nes mūs pāri tuksnesīgām kāpām... Ieraugām Huanhe upi 黄河 un drīz vien zaļo un akurāto Inčuanas 银川 pilsētu, kas ir Ninsja hui tautības autonomā rajona administratīvais centrs 宁夏回族自治区省会. Diplomātu delegācija tiek ar Ninsja vadību. Šajā pasākumā griežos pie autonomā rajona vadības ar lūgumu pakomentēt, kā šim rajonam paredzēts iekļauties Jaunā zīda ceļa projektā.

27.08.2000. Brīvās ekonomiskās zonas apmeklējums. Pilnībā kompjuterizēta japāņu līnija. Datoru vadītas virpas un frēzes ražo produkciju. Ļoti maz ražošanas procesā iesaistīti augsti kvalificēti darbinieki. Nākamais objekts – vīna dārzi, kur vēl pirms pieciem gadiem bija tuksnesis. Patlaban Huanhe ūdeņi tuksnesi pārvērtuši vīna dārzā, kas zaļodams aizsniedzas tālumā. Notiek arī vīna degustācija...

Ierodamies Sjsja valsts valdnieku kapenēs 西夏王陵. Sjsja bija tangutu valsts, kas pastāvēja laikā no m. ē. 1038. gada līdz 1227. gadam. Šī valsts atradās uz ziemeļrietumiem no Sun valsts 宋, vēlākajā laikā posmā – no džurdžeņu 女真- Dzjiņ valsts 金. Sjsja valsts kontrolēja Lielā zīda ceļa austrumu posmu. Tanguti bija tibetiešiem radniecīga tauta, kuras valoda tuva tibetiešu valodai. 1227. gadā Sjsja valsti pakļāva un sagrāva Čingishana karakalpi. Tanguti izklīda un iekļāvās Čingishana impērijā. Kā liecina vēstures avoti, daļa tangutu Čingishana karakalpu rindās piedalījās karagājienos Ķīnā. No tiem tālājiem laikiem Inčuanā saglabājušies ne īpaši augsti piramidāli māla veidojumi. Tās arī ir Sjsja valsts valdnieku kapenes. Aiz kapenēm slienas klusējoši kalni. Pilnīgi noteikti šajās agrāk neredzēto veidolu kapenēs jaušama tās vēstures elpa, kas vēl nav atklājusi visus šo zemju noslēpumus. **98 99**

Vakarā īsts Ķīnas musulmaņu koncerts nacionālajos apgērbos. Dejām, nacionālajiem instrumentiem, kā arī dziedājumiem raksturīga islāma kultūras ietekme.

28.08.2000. Šodien braucam uz Šahu 沙湖 ezeru. Īstas tuksneša smiltis saskaras ar niedru biezokni. Aiz niedrēm plešas prāvs ezers. Pa ļoti izstiepušos kāpu garā virtenē cits aiz cita soļo kamieli. Šāda aina pilnīgi noteikti varēja būt ikdienu Zīda ceļa leģendām un nostāstiem apvītajos laikos. Tālāk braucam iepazīties ar cilvēka roku stādītu mežu bijušajās tuksneša platībās. Nenovērtējams darbs. Cilvēka uzvara pār tuksnesi. Šeit pat tiek audzēti stādiņi zīda kokonu barošanai...

Ceļš ved uz lidostu, un pēc stundas jau esam Beidzjinā. Šajā pašā vakarā savācam savus koferus un no vēstniecības pārceļamies dzīvot uz “Džaolun” 兆龙 viesnīcu.

29.08.2000. Rītu sākam ar peldi viesnīcas baseinā. Mana sieva vēstniecības finanšu lietas nodod D. Libertei. Šis darbs aizņem visu dienu. Ilgi un pacietīgi atbrīvoju datoru no materiāliem, kas jau zaudējuši aktualitāti. Vakarā abi esam krietni noguruši, bet paveikuši to, kas jādara tikai mums.

30.08.2000. 9.00 kopā ar D. Liberti dodamies uz banku un noņemam vēstniecības darbam nepieciešamos līdzekļus. Mana Gaļina ļoti intensīvi strādā ar D. Liberti, cenšoties neaizmirst nevienu maksājuma adresi, kā arī iedziļinoties visās vēstniecības finanšu sfēras niansēs.

Es turpinu atbrīvot plauktus un datoru no visa liekā. D. Liberte griežas arī pie manis ar pagaidām neskaidrajiem jautājumiem. Kad liekas, ka viss galvenais paveikts, ap plkst. 18.00 kopā ar D. Liberti sēžamies pie galda. Trijātā svinam mūsu aizbraukšanu no vēstniecības, kuru paši tikām atklājuši. Laikā no 1998. līdz 2000. gadam par notiekošo Ķīnā regulāri informējām LR ĀM. Visā mūsu darbības periodā tika īstenota sadarbība ar ĶTR Ārlietu ministriju un citām nozaru ministrijām.

Abi ar manu Gaļīnu ļoti atbildīgi centāmies veikt mūsu pienākumus, nodrošinot attiecīgās LR struktūrvienības ar laikā izsūtītām atskaitēm par veiktajiem pasākumiem. Īpaši vēriģi sekojām mums uzticēto līdzekļu izmantošanai. Beidzoties mūsu pienākumu pildīšanai, LR vēstniecība ĶTR bija iekonomējusi 20 000 USD. Ar visu vēstniecības darba apjomu tikām galā divatā, pienākumu veikšanā neiesaistot ķīniešu personālu.

31.08.2000. 6.00 esam augšā. Pārejam pāri ielai un esam vēstniecībā. Gaļina raksta vēstuli māsai Vladivostokā. Es izskatu datorā ienākušos jaunus materiālus.

Īss atskats uz unikālo dzīves posmu

Pēdējās nedēļās galvā nepārtraukti dunēja visi strauji veicamie mūsu atceļa priekšdarbi... Tagad šķiet, ka nekas nav aizmirsts un varētu pamest skatu atpakaļ. Līdz ar mūsu ierašanos ĶTR galvaspilsētā ieskanējās Latvijas vārds... Jau ar pirmajām dienām izveidojās lieliskas attiecības ar Lietuvas un Igaunijas diplomātiem. Abu gadu garumā draudzīgas attiecības nostiprinājās ar Horvātijas, Polijas, Kazahstānas, Kirgizstānas, Krievijas, Zviedrijas, Albānijas, Šveices un daudzu citu valstu vēstniekiem un diplomātiem. ĶTR presē izdevās publicēt materiālus par mūsu valsti un tās sasniegumiem. Mūsu ĀM regulāri tika informēta par ĶTR dzīves aktualitātēm. Visā mūsu darbības laikā tika īstenota sadarbība ar ĶTR Ārlietu ministriju un dažādām nozaru ministrijām.

Nedēļas nogales ļoti bieži pavadījām Beidzjinas parkos, padziļinot savas zināšanas par lielās un senās valsts galvaspilsētas vēsturi, pastāvīgi kontaktējoties ar visdažādāko sociālo slāņu cilvēkiem, iepazīstot valsti ne tikai caur diplomātiskā protokola ierēdnieciski oficiālajām sarunām... Atceros kādu vecāku vīru, kurš sarunā ar mani izteica šādu atziņu: "Kungs, es ar interesi klausos jūsu valodā un attieksmē pret Ķīnu un tās cilvēkiem... Ziniet, kas ir jūsu priekšrocība? Jūs varat un protat kontaktēties ar Ķīnas vienkāršajiem ļaudīm 老百姓. Ja nepieciešams, es ticu, jūs spēšiet uzturēt sarunu arī ar augsta līmeņa valsts vadītājiem..." Droši vien šim cilvēkam taisnība, jo man, veicot diplomāta pienākumus, bija izdevība ķīniešu valodā aprunāties ar tādiem vīriem kā ĶTR vicepremjers Cjeņ Cičēns 钱其琛, ĶTR aizsardzības ministrs Či Haotiens 迟浩田, ĶTR ārlietu ministri Tan Džasjuans 唐家璇 un Li Džaosjins 李肇星, ĶTR priekšsēdētājs Džjan Dzemiņš 江泽民 un vēl viens priekšsēdētājs – Hu Džjintao 胡锦涛. Piemīnu ĶTR valsts vadītājus un augstās ĶTR amatpersonas, kas man uzdeva vienu un to pašu jautājumu – kur apgūta ķīniešu valoda? Grāmatā ir arī fotogrāfijas, kas apliecina par tikšanos ar šiem ĶTR valsts vadītājiem. Atmiņu plūsmā – ĶTR ĀM mūsu pienākumu veikšanai piešķirtais vieglais auto ar pretimnākošiem darbiniekiem, kas mums pirmajā darba nedēļā palīdzēja iejusties galvaspilsētas ritmā. Daudzie Beidzjinas parki ar ezeriem un plīvojošām vītoli bārkstīm... Vēstniecības telpu plašumā – intensīvs darbs pie datora, veicot diplomāta pienākumus. Un vēl – kad uz kādas valsts pieņemšanu vai pasākumu ierados pie sava auto stūres, citu vēstniecību auto vadītāji bija pārliecināti, ka esmu šoferis... Kad iegāju vēstnieku pulkā, neviens nešaubījās par to, ka esmu vēstnieks... Cik tomēr nosacīti šie smalkie jautājumi... Kā lai šādā brīdī nepakavējos pie manas Gaļinas, kas teicami tika galā ar grāmatvedes pienākumiem, lai gan tas nav viņas divu absolūto universitāšu profils... Bez tam šo divu sasprindzināto gadu laikā Gaļina vienmēr atrada pareizos vārdus, kad man likās, ka spēki galā... Pirmo reizi, kā Latvijas diplomātam divu gadu laikā klātesot Ķīnā un dienā nesot Latvijas vārdu šajā zemē, abi saskārāmies ar visu, kas tikai nāca priekšā... Laika neapturamajā skrējienā mainīsies Latvijas diplomāti, kas rakstīs savu stāstu par seno un pārsteidzošā dinamikā un mainībā esošo valsti...

Abi ar Gaļinu rīt dodamies uz mājām, uz Bergiem... Esam stipri noilgojušies pēc Latvijas un mājām...

8.30 uz lidostu, un 10.45 izlidojam uz Helsinkiem. Viss gluži ikdienišķi. Astoņu stundu lidojums, un esam Helsinkos. Rīgā mūs sagaida dēli Juris un Pēteris. Auto ieripo Bergu ciema izdangātajā ielā. Pēc dažām stundām atbrauc trešais dēls Andrejs, un mēs visi kopā izbaudām svētvakaru... Abi ar sieviņu esam ļoti noguruši un drīz vien dodamies pie miera...

2. DAĻA**DARBS "SJIŅHUA"
AĢENTŪRĀ (2002–2004)**

26.02.2002. Ierodamies Beidzjinā, kur tiekam sagaidīti un iekārtojamies viesnīcā "Jouji" 友谊, aģentūras "Sjiņhua" 新华 irētājā dzīvokli. Nākamā diena aiziet, kārtojot formalitātes un medicīnas izziņas. **1 2 3 4**

28.02.2002. Īss ieskats: "Sjiņhua" aģentūra 新华社 ir oficiāla ĶTR informācijas aģentūra un Ķīnas lielākais ziņu avots. Tā tika izveidota 1931. gadā kā "Ķīnas Sarīkanā informācijas aģentūra". Savukārt kopš 1937. gada aģentūra darbojas ar pašreizējo nosaukumu. "Sjiņhua" aģentūrai pasaulē ir 170 korespondentu punktu. Ķīnas teritorijā darbojas 31 aģentūras informācijas birojs, kā arī specializēts militārais birojs.

1944. gadā aģentūra uzsāka raidījumus angļu valodā. Patlaban aģentūra izdod vairāk par 20 laikrakstiem un vairāk par 10 žurnāliem. Oficiāli aģentūra iekļaujas ĶTR valdības struktūrā.

Pirmā darbadiena. Ierodos "Sjiņhua" aģentūras galvenajā ēkā, kur divās maiņās strādā vairāki tūkstoši žurnālistu. Man paredzēts strādāt krievu redakcijā. Turpat blakus atrodas arī angļu, franču, arābu un spāņu redakcija. "Sjiņhua" aģentūra gatavo savus informācijas biļetenus visās minētajās valodās... Dažos vārdos varu atgādināt, kā es nonācu šajā aģentūrā. Trīs gadus kā visi manas paaudzes jaunie cilvēki dienēju PSRS armijā. Pēc tam no 1964. līdz 1970. gadam

Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā mācījos ķīniešu valodu. No 1970. līdz 1979. gadam strādāju Tālo Austrumu universitātes Austrumu fakultātē, kur mācīju ķīniešu valodu. Studijas Maskavas universitātē, kā arī darbs Tālo Austrumu universitātē veidoja tās krievu valodas zināšanas, bez kurām nav iedomājamas ne studijas, ne arī darbs kādā no Krievijas universitātēm... Latvijas "Sjinhua" aģentūras sekcijas darba piedāvājums īstenībā bija jauns izaicinājums, un mēs ar dzīvesbiedri Gaļinu pēc pārdomām un konsultācijām ar dēliem izlēmām šo izaicinājumu pieņemt.

Un tā 2002. gada 28. februāris kļuva par manu pirmo darbadienu "Sjinhua" aģentūrā. Protams, sajūtas bija kā pirms lēciena aukstā ūdenī... Kaut vai tāpēc, ka no 1991. līdz 2000. gadam, strādājot Latvijas Ārlietu ministrijā, ļoti reti nācās izmantot krievu valodu, it īpaši rakstīt krievu valodā. Līdz ar to pirmajā darbadienā bija par jaunu jāapgūst krievu klaviatūras lietošana, kā arī tulkošana krievu rakstu valodā... Tas nemaz nav tik vienkārši, jo krievu redakcijas kolēģi neuzkritoši sekoja, kā runāju un rakstu krievu valodā... Pēc redaktora paraksta jeb vīzas ziņas iet gaisā, un nav pieļaujams, ka ziņu blokā būtu neadekvāta krievu valoda. Psiholoģiski tās ir izmēģinājumu trusīša izjūtas... Nākamais sarūgtinājums jau saistīts ar aģentūras datortehnikas stāvokli. Pēkšņi puse manis pārtulkotā teksta pazūd... uz neatgriešanos. Neatliek nekas cits kā rakstīt tekstu par jaunu. Taču uz galda un datorā jau gaida nākamie rediģējamie teksti... No spriedzes sāk pulsēt deniņos... Jāsarauj... Jāsarauj... Tikai uzrāviena nav, jo rediģējamie teksti sāk krāties... Tādas ir pirmo dienu izjūtas, kad pats sev arvien uzdod jautājumu, vai vajadzēja iesaistīties šajā darbā...

03.03.2002. Blakus strādājošie ķīniešu kolēģi pamanījuši, ka darba temps netiek nodrošināts, un nāk klāt ar padomiem... Sak, nav jātulko katrs vārds. Pareizāk būtu veidot teksta pārstāstu tēžu veidā. Šādas iemaņas neapgūst momentā... Pēc daudzkārtējiem īsiem teksta izvērsumiem palēnām arī nostiprinās nepieciešamās iemaņas.

07.03.2002. Konstatēju, ka mani pieskata un pārbauda, kā tieku galā ar skaitļu tulkošanu no ķīniešu valodas. Katrs, kas pārvalda ķīniešu valodu, ir saskāries ar to, ka skaitļu tulkojumam no ķīniešu valodas uzmanīgi jāseko, lai neievistos kļūda... Rediģējamo tekstu diapazons vienkārši nav aptverams... Var ienākt teksts ar specifisku leksiku, kad nekavējoties jāķeras pie specializētajām vārdnīcām... Katrā, arī krievu, redakcijā ir bagātīgs vārdnīcu klāsts, kas ļauj rast atbildes uz kādai īpašai jomai veltītiem jautājumiem. Biežāk lietotās vārdnīcas tā nolietotas, ka vairs īsti neturas kopā. Iespējams izlīdzēties arī ar angļu redakcijas vārdnīcām. Kaimiņu redakciju žurnālisti ir ļoti koleģiāli un neat-saka padomu, ja viņi kādu jomu pārzina labāk... No cita skatu punkta – krievu

1

2

3

4

redakcijas darbinieki visi ir sinologi un var palīdzēt citu redakciju kolēģiem dziļāk izprast Ķīnas vēsturi vai valstī notiekošos procesus... Tāda ir šīs starptautiskās žurnālistu brālības atmosfēra, kurā palēnām sāku iekļauties.

09.03.2002. No darba brīvajā sestdienā ar sieviņu apstaigājam lielo "Jouji" viesnīcas teritoriju un sākam iepazīt dārzus, diķīšus un košumkrūmu stādījumus. Pēc pāris dienām Beidzjinā iestājas karstums (+ 22 grādi). Kaut kas tāds nav pieredēts kopš 1840. gada. Martā tas ne tikai šokē, bet arī nogurdina – strauji jāmaina apģērbs un jāpieskaņojas jaunajiem apstākļiem...

13.03.2002. Viesnīcas dzīvoklī ar dzīvesbiedri apspriežam rediģējamus tekstus, un Gaļina bieži vien iesaka, kā būtu pareizāk un stilistiski veiksmīgāk. Daži piemēri par tekstu diapazonu: Honkongas organizētās noziedzības apkarošana; Ķīnas aptieku tirgus; Ķīnas sabiedrības novecošana; ĶTR un Taivānas attiecību nianšes... Patiesībā jebkurai valsts dzīves aktualitātei veltītu ĶTR preses materiālu atspoguļojums krievu valodā... Lai tur vai kā, bet ēteram (jeb gaisā laišanai) domātajam tekstam jābūt precīzam un saprotamam. Augstā mēraukla – pasaulē pazīstamās "Sjinhua" aģentūras zīmols.

15.03.2002. Aiztraukušās divas nedēļas, kopš strādāju aģentūrā. Katru dienu rediģējot tulkojumus no ķīniešu valodas krievu valodā, jūtu, ka kārtīgi atsvaidzinātas abas valodas. Redakcijas darbā – gan krievu, gan ķīniešu valodu zināšanas ir nepieciešamas maizes darbam. Pēc divām nostrādātām nedēļām jūtu pārliecināšu abu valodu aktivizāciju un spēju ar tām brīvi manevrēt... Ir jūtams, ka pedagoga un arī diplomāta darbs Ķīnā tagad palīdz pildīt līdz šim vēl nepieredzētos redaktora un tulka pienākumus.

16.03.2002. Pūš smilšu vējš. Cilvēki šo pūtienu pagaidām nesauc par smilšu vētru. Tomēr gaisā, uzpūšot vējam, zobos nonāk smalki smilšu graudiņi. Sajūta nav īpaši patīkama. Nāk notikums, kas mūs abus priecē... Par 178 juaņiem katram nopērkam divus velosipēdus. Tas būtu ap 13 Ls par vienu velosipēdu. Sevišķi sieviņa apmierināta ar miniatūro un ērto braucamo. Tuvākajā laikā iemēģināsim, kā ripo... Viesnīcas plašajā teritorijā pirmo reizi ieraugām pili "Joujigun" 友谊宫. Iespaidīgā celtne atmiņā palikusi ar to, ka aiz pils torņiem sēdās vakara saule... Tā arī bija skaidra norāde, kur atrodas Latvija....

20.03.2002. Klāt īsta smilšu vētra, pie kam spēcīgākā pēdējo 30 gadu laikā. Tas jau ir īsts diskomforts. Pat dienas vidū auto virzās ar iedegtām gaismām. Gaiss elektrizēts un tik ļoti piesātināts ar smiltīm, ka nav vēlams iet ārā. Sētniekiem daudz darba pie smilšu novākšanas. Arī auto īpašniekiem nākas pastrādāt, tīrot nost sanestās smiltis. Mums iegāršojušies kazahu plāceņi "nan" 饅. Vārdu "nan" lieto ne tikai Ķīnā un Centrālāzijas valstīs, bet arī Indijā un Irānā. Tas ir plāceņu nosaukums arī tjurku valodās. Vēl mums garšo mazā, gaišā vāzītē ieliets Beidzjinas rūgušpiens 酸奶.

26.03.2002. Kolēģe Valentīna Haņina noslēdz savas darba saistības "Sjiņhua" aģentūrā. Man tiek uzticēts ieņemt viņas vietu, kas nozīmē, ka pēc sekmīgi izturēta pārbaudes laika esmu kļuvis par redaktoru. Proti, par personu, kas atbildīga par ziņu kvalitāti. Tulkojumi lido cits aiz cita... Nāk kā sniegs uz galvas... Nereti pamatīgi jāsakoncentrējas, lai ar tiem visiem tiktu galā. Ir dienas, kad nākas izredīgēt 18 tekstus, un arī tādas dienas, kad ienācis pat vairāk par 20 tekstiem. Šādas dienas atgādina īstas sacensības, kad malā tiek pamests viss, kas traucē darbu triecientempā. Tā, piemēram, 27. martā palieku bez pusdienām, jo neesmu ticis galā ar ienākušajiem tekstiem. Sviestmaize un krūzīte piena, un darbs turpinās... Bet, kā mēdz teikt, tāda ir mākslinieka dzīve... Pēc spriegajām dienām atpakaļceļā uz māju jūtos kā izspiests citrons. Kad teksti nāk cits pēc cita, ļoti veikli jālasa un jākorīgē. Galva strādā pastiprinātā, pat maksimālā režīmā. 28. martā saņemu pirmo algu, kā arī atzinīgu sava darba novērtējumu... Tas sniedz gandarījumu...

29.03.2002. Kopā ar kolēģi Nikolaju izejam ārā no aģentūras pagalma un kādā šķērsielīnā ieturam pieticīgas pusdienas. Zupiņa un gaļas pankūka par pieciem juaņiem. Tas ir nedzirdēti demokrātiski. Ticiet man – šādas pusdienas var atļauties jebkurš Ķīnas iedzīvotājs...

31.03.2002. Abi ar Gaļinu dodamies izbraukumā ar velosipēdiem. "Jouji" viesnīcas teritorija ir tik liela un aleju ir tik daudz, ka ar velosipēdiem var vizināties, neizbraucot ārā no viesnīcas daudzo celiņu un ēku kompleksa. Ir Lieldienas, un mums ir vēlēšanās apmeklēt dievnamu. Ar metro līdz Sjidžimeņ 西直门. Pēc pārsēšanās izkāpjam Sjuanvumen 宣武门 stacijā. Plkst. 10 esam katoļu dievnamā. Apmeklētāju tik daudz, ka ar lielām grūtībām iespījamies baznīcā. Dievkalpojumi notiek angļu, latīņu un ķīniešu valodā. Skan kopš bērnības pazīstamie korāļi. Apmeklētāji galvenokārt ķīnieši. Ārā + 28 grādi. Dievnamā varētu būt vēl vairāk. Grūti izturama sutoņa. Pēc aptuveni pusstundas sākas Krusta ceļš un cilvēki iet ārā no tempļa. Dievnams, ērģeles un pazīstamās melodijas aiznes mūs Lieldienu gaisotnē... Beidzjas neparasti agrais karstums, pārāk blīvās dievnama apmeklētāju rindas atgriež Ķīnas īstenībā. Tomēr abi jūtamies gandarīti, ka šādā veidā esam nosvinējuši Lieldienas... **5**

02.04.2002. Sākam apmeklēt baseinu. Slēgtais ziemas baseins turpat viesnīcas teritorijā. Neliels, bet perfektā kārtībā un noteikti sniedz atslodzi. Pirmo reizi strādāju otrajā maiņā, kas sākas plkst. 14.00 un beidzas 20.15. Saskaros ar kosmosa tēmai veltītu rakstu, kurā kosmosa kuģa komandiera vietā ir mulāža – sensors, kam piedotas cilvēkam raksturīgās formas. Ilgi skatos minētajā vārdu salikumā, līdz pašam rodas apjausma, par ko tad galu galā ir runa... Pusdienās kukurūzas miltu karaša ar rutku pildījumu un viegla zupiņa... No šādas diētas liekais svars noteikti neradīsies...

5

04.04.2002. Pirmā dienas puse mums abiem brīva, un mēs to veltām mākslas fotogrāfijām. Krāšņajā viesnīcas teritorijā viss pilnos ziedos. Uzplaukuši vairāku paveidu persiki, arī ceriņi un forsītijas. Jau birst magnoliju ziedlapiņas. Cenšamies notvert šo pavasarīgo skaistumu, reizēm arī pozējot. Tomēr lielākoties koncentrējoties uz košumkrūmiem un augļu kokiem pilnziedā. Labas vēstules no mājām... **6 7 8**

Pirmā sestdiena, kad jāiet uz darbu. Milzīgajā 3. stāva zālē uz pusi mazāk cilvēku. Kaut kā omulīgāk. Nav tā spiediena, kas jūtams, kad visas darbavietas aizpildītas un visi, galvu nepacēlušī, iegrimuši spriegā darbā. Pēcpusdienā raksti lido kā treniņā futbola bumbas vārtsarga sargātajos vārtos. Pēc pēdējā raksta rediģēšanas tecīņus uz autobusu. Beidzjinai uzklupušas ļoti stipras vēja brāzmas. Šķiet pat bīstami, ka tikai varenajām apsēm nenolauž kādu lielu un smagu zaru...

Pirmajai darba sestdienai seko pirmā darba svētdiena. Psiholoģiski tās pat varētu būt pāridarījuma izjūtas... Droši vien tamdēļ, ka tā bija pirmā darba

6 7

8

svētdiena. Apziņā iesakņojies, ka svētdiena ir atpūtas diena... Negaidīti – abi ar manu Gaļinu sapnī redzam mūsu Berģu māju...

08.04.2002. Pēc nostrādātās sestdienas un svētdienas – pirmdienas brīva. Beidzjinā saimnieko smilšu vējš un tāpēc neko neplānojam. No intensīvā ikdienas darba ar datoru sāk sāpēt acis. Konsultējos ar kolēģiem, kas strādā tādos pašos apstākļos. Visi ir vienisprātis, ka jāgriežas pie acu ārsta un acu zāles regulāri jāpilina acīs...

11.04.2002. Manai Gaļinai dzimšanas diena. Nopērku smilškrāsas rozes un saldējumu. Ķīniešu restorānā pasūtu zivi saldenskābā mērcē, paipalu oliņas un nelielu melonīti. E-pastā pienākuši seši apsvēikumi. Mūsu viesnīca Gaļinai kā gaviļniecei dāvinājusi lielisku torti. Ir svētku noskaņojums, un mēs svinam šo notikumu... Nākamajā dienā lielāko daļu tortes nesu uz darbu un cienāju priekšniecību un kolēģus. Gaļina vakarā dakterē man acis...

15.04.2002. Darbā viss jau pietiekami ierastās sliedēs. Pēkšņi traģiska ziņa – Korejas Republikā, Pusanas lidostas tuvumā, avarējusi KTR avioliņiju lidmašīna... Bojā gājuši vairāk par 120 cilvēkiem... Pēc darba kopā ar Gaļinu izstaigājam “japāņu komunistu taku”. “Jouji” viesnīcā dzīvo pavecs japāņu kompartijas veterānu pāris. Mēs abi izstaigājam minētā pāra iemīloto maršrutu...

16.04.2002. Šodien man otrā maiņa. Pirmo darba stundu katrs redaktors var izmantot pēc paša vēlēšanās. Tulki veic savu darbu, un, kad kāds teksts jau būs rediģējams, tas ienāks manā datorā, kā arī papīra formātā nokļūs uz mana galda. Tekstos, kurus nāksies rediģēt, ietverta visa milzīgās valsts dzīve – sākot ar valsts vadītāju un augsto viesu vizītēm un beidzot ar kontrabandu, nespējnieku namiem, Ķīnas vēsturei veltītiem rakstiem, praktiski jebkura rakstura preses materiāliem. Maiņas vidū var iziet ārā paelpot svaigu gaisu, un tālāk atkal teksti un teksti, cits pēc cita... Pa naksnīgo galvaspilsētu – ceļš atpakaļ uz viesnīcu. Acīs duras tas, ka pilsētas nami maz apgaismoti. Namu fasādes un pilsēta šķiet patumša. Tādā ziņā pie otrās maiņas vēl jāpierod...

17.04.2002. Kopš esmu ieradies darbā “Sjīnhua” aģentūrā, gandrīz vai katru dienu lasu ķīniešu laikrakstus un izrakstu interesantāko leksiku, kā arī frāzes un tēlainus izteicienus. Tas labi palīdz aktivizēt valodu. Tomēr darbs ar datoru un laikrakstu lasīšana vēl palielina slodzi acīm, tāpēc arī esmu sācis lietot acu pilienus, tāpat kā to dara mani kolēģi. Ja tulks nav īsti iedziļinājies kādā sarežģītākā teksta daļā un iesniedz man kaut ko aptuvenu, tad neatliek nekas cits kā uzrotīt piedurknes un pašam ķerties pie sarežģītā teksta tulkošanas. Nav izslēgts, ka šīnī brīdī rediģēšanai tiek iesniegti arī citi teksti. Šādi brīži arī veido to fonu, ko varētu saukt par redaktora darba ēnas pusi. Arī šodien tieši pirms maiņas beigām ienāk veseli trīs teksti... Steidzīgi eju tiem cauri... Skriešus paspēju uz darba autobusiņu...

19.04.2002. Vakar plkst. 20.30 pārbraucu mājās. Šodien plkst. 7.30 – uz darbu. Proti, no otrās maiņas tūdaļ uz pirmo maiņu. Ja tā sakrīt, tas nav vienkārši kaut vai fiziskās slodzes dēļ. Darbadienas noslēgums atkal triecientempā. Arī pie tā dzīve un darbs "Sjiņhua" palēnām sāk pieradināt.

21.04.2002. Bez atpūtas strādāju septīto dienu pēc kārtas. Diezgan traki... Pēcpusdienā – remdens sākums un visai ass finišs...

22.04.2002. Klāt mana brīvdiena. Gribējām kāpt Sjanšaņ 香山 kalnā. Ārā list... Strādāju pie ķīniešu valodas leksikas. Jau pievakarē sīkā lietutiņā ar velosipēdu apbraucu divus riņķus pa viesnīcas teritoriju. Nedaudz sūrst acis... Slo-dze diendienā nemazinās...

23.04.2002. Strādā tikai divi tulki. Ilgāku brīdi vienkārši lasu laikrakstu. Pusdienlaikā izeju no aģentūras teritorijas. Kaimiņos atrodas Lu Sjuņa 鲁迅高中 otrās pakāpes vidusskola. Mazajā ēdūzītī saskrien vesels bariņš skolēnu. Ķīnā vidusskolās visi bērni tērpti vienādos treniņtērpos. Skolēniem paci-lāts garastāvoklis. Daudz jautru repliku. Pat neliela grūstīšanās. Var saprast, ka katram kabatā ir nauda ēdiena pirkumam. Ķīnas nākotne – labi skolota, labi paēdusi, ar drošu skatu rītdienā.

24.04.2002. Rīta agrumā, pirms maiņas, divi riņķi velosipēda seglos. Darbā viss pierasti. Negaidīti pienāk maiņas vecākais un dara zināmu, ka ar mani uz gadu tiek slēgts līgums ar atalgojumu 5000 juaņu mēnesī. Pirmām kārtām tas nozīmē, ka "Sjiņhua" atzinīgi novērtējusi manu darbu. Man tas ir būtiski, jo, ierodoties aģentūrā, īpaši pirmajās nedēļās, darba specifika darīja domīgu. Tagad viss nostājies savās vietās. Varbūt lietderīgi pieminēt, ka es veicu to pašu darbu, ko pirms dažiem gadiem darīja tāds plaši pazīstams orientālists, žurnālists un rakstnieks kā V. Ovčiņņikovs. Viņa grāmatas tulkotas arī latviešu valodā, piemēram, "Sakuras zars". Bez tam bieži tiekos ar citu Krievijā labi pazīstamu sinologu N. Ahmetšinu, kurš man uzdāvināja savu grāmatu "Zīda ceļa noslēpumi". Vairums citu manu kolēģu ir Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta Sinoloģijas nodaļas absolventi. Latīna ir tādā līmenī, ka citu redakciju kolēģi bieži nāk pie krievu redakcijas darbiniekiem konsultēties par Ķīnas aktualitātēm.

Dalos savos jaunumos ar Gaļinu, un abi secinām, ka noteikumi ir pieņemami. Izejam pastaigā Tehniskās universitātes 理工大学 dārzā. Šeit visas takas un celiņi pilni ar studentiem un studentēm, kas bieži vien centīgi atkārto angļu valodas tekstus.

25.04.2002. Ap 6.00 jau braucam ar velosipēdiem. Šoreiz nobraucam veselus trīs riņķus. Aizķeramies laukumā pie strūklakām, pils priekšā. Pēc slavenās Huanšaņ kalnu 黄山 "Ciemiņus sveicošās priedes" 迎客松 parauga mākslīgi

veidotas zemas, kuplas priedes ar gariem zariem un skujām, ginka koks ar savām īpatnējā griezuma lapiņām, īpaša baltās mizas priede 白皮松. Viss tīrs un sakārtots, lieliskā harmonijā ar zaļajiem kārņiņiem un uzliektajām jumtu dzegām. Tāds ir "Jouji" viesnīcas pils laukuma parks. Darbā daži teksti ir tik miglaini, ka grūti uztvert domu. Tomēr goda lieta tikt galā arī ar šādiem. Aģentūras veikalīnā pārku pavasara augļus, ko tautas valodā sauc "mušmulla", vārdnīcā – "Japānas mespils", ķīniešu valodā "pipa" 枇杷.

26.04.2002. Agrā rīta stundā ar jaunzēlandieti Dž. Makdonaldu spēlējam tenisu. Kopš 2000. gada rakete nav turēta rokā, tāpēc veiksmē viduvēja. Tomēr treniņš ir noticis... Strādāju pie ķīniešu valodas frazeoloģijas atkārtošanas un nostiprināšanas. Velosipēda seglos līdz kazahu ēdūzītim, kur pārku jēra gaļas zupu, vāritus rīsus un dārzenu salātus. Diena mierīgā režīmā.

27.04.2002. Arī sestdiena ir mūsu ricībā. Izlemjam apmeklēt Beidzjinas botānisko dārzu 北京植物. Neskaitāmi retu sugu koki un kociņi, krūmi un krūmiņi... Gan ziedā, gan atziedā... Rīta stundā nav īpaši daudz apmeklētāju. Saule nekarsē, bet patīkami silda. Jaukāku pastaigu grūti iedomāties. **9 10** Vakarā dodamies uz koncertzāli "Tieņcjao" 天桥. Programmā Beidzjinas simfoniskā orķestra koncerts. Klausāmie eiropiešu komponistu Čaikovska un Brāmsa skaņdarbus. Skan arī ķīniešu mūzikas motīvi. Tik jaukas brīvdienas "Sjiņhua" ziņu aģentūrā nav pārāk bieža parādība.

29.04.2002. Visu nakti spēcīgi lijis... Līst arī no rīta... Pa šļaukstošu lietu uz darbu... Ļoti ātri ienāk pirmais rediģējama raksts. Arī tālāk viss paātrinātā tempā. Šodien mums algas diena. Saņemu 4925 juaņus. Pēcpusdiena ļoti blīva. Nāk raksts aiz raksta. Pēdējā minūtē ieiecu darba autobusiņā, un ceļš uz mājām. Šodien mums ar Gaļinu 35. kāzu jubileja... Atceramies, kā sarakstījāmies Maskavas Frunzes rajona dzimtsarakstu nodaļā un sākumā kāzas svinējām savā istabiņā Maskavas universitātes augstceltnē, bet pēc tam aizlidojām uz Rīgu, kur mūsu vecajā mājā notika mūsu kāzu Latvijas posms... Šim notikumam jau vairāk nekā trīs gadu desmitu vēsture... **11 12** Abi klusiņām šķetinām transkontinentālajiem lidojumiem pārbaģātos mūsu dzīves likločus...

01.05.2002. Ķīnā sākušies 1. maija svētki. Valstī dzīve pieklust, lai neteiktu – apstājas uz veselu nedēļu. Lielai Ķīnas iedzīvotāju daļai šie svētki ir sava veida atvaļinājums, jo daļa šīs valsts sabiedrības strādā bez oficiāla atvaļinājuma. Savukārt atvaļinājums paredzēts valsts iestādēs strādājošajiem. Daudzie zemnieku miljoni, tāpat pilsētu pašnodarbinātie strādā bez atvaļinājuma. Mūsu viesnīca "Jouji" 友谊 atrodas galvaspilsētas rietumu stūrī, un tāpēc līdz tuvākajam Sjaņšaņ 香山 kalnam tikai aptuveni 40 minūšu brauciens ar autobusu. Kopš mūsu diplomātiskā darba Beidzjinā aizskrējuši 1,5 gadi, un tieši tik ilgi neesam kāpuši šajā kalnā. Tāpēc sākam apdomīgi un bez steigas. Laiku pa

9

10

laikam apstājami, cenšoties izbaudīt lieliskās kalna ainavas. Apkārt milzum daudz cilvēku. Šodien pievarējām nedaudz vairāk par pusi kalna. Un uzsākam atpakaļceļu. Ap plkst. 15.00 jau esam mājās. Sieviņa gatavo vakariņas. Pirmo reizi garšosim neparastu augli "huolun" 火龙. Tas ir mēli sārts tropisks auglis, kas pēc izskata atgādina prāvu čiekuru. Augļa vidū balta masa ar tādām kā melnām magoņu sēkliņām. Neparasti un garšīgi...

11

12

03.05.2002. Fotodarbnīcā saņemam botāniskā dārza foto. Tik tiešām, nav maz "ziedošu sižetu". Pilnā plaukumā persiki, akācijas, forsītijas un daudz citu krāšņumkoku un krūmu. Gaļina šo foto papildinājumu rūpīgi ievieto jaunajā albumā. Mums sakrājušies daudzi albumi, un visiem ceļojumiem var labi izsekot. Pēc ilgāka pārtraukuma mums šovakar etniskas vakariņas - vārīti jaunie kartupeļi, skābs gurķītis un rūgušpiens porcelāna vāzītē...

05.05.2002. Ķīnieši jau piekto dienu svin Maija svētkus. Strādā tikai trīs tulki, līdz ar to darba temps saudzējošs. Krievu redakcijas kolēģi atceras, ka šodien ir pareizticīgo Lieldienas. Bez tam dzimšanas diena manai studiju biedrenei Maijai Mikuļinai. Šī notikuma svinēšanā piedalās arī kolēģi no citām

redakcijām: francūzis Žans Pjērs, ungāru pāris, kanādiete, serbu laulātais pāris, žurnālisti un sinologi. Daudz asprātību un repliku, skan dažādas valodas. Gaisotne atbrīvota. Šie cilvēki pieraduši būt valodu un kultūru krustceļos un viegli atrod kopējas sarunu tēmas.

07.05.2002. Strādāju ceturto dienu pēc kārtas. Pirmā dienas puse samērā mierīga. Temps paātrinās pēcpusdienā. Tomēr tas vairs īpaši nesatrauc. Jau radušās ātrās lasīšanas iemaņas. Tomēr vienlaikus jābūt arī ļoti uzmanīgam, nedrīkst nekam viegli pārslidēt pāri. Vakarā abi ar kundzi Gaļinu esam mūsu viesnīcas "Jijuan" 颐园 dārzā. Šalc varenās apses... Nesteidzīgajā sarunā spriežam par tuvākajās dienās veicamajiem darbiem...

08.05.2002. Abi aizejam līdz mūsu tirdziņam, kur pirkām dārzeņus un melnādaino cālīti "vudzji" 乌鸡. Tāds cālītis izskatās kā īsts vārnulēns. Savukārt ķīnieši vienā balsī stāsta, ka šis putns uzlabo asins sastāvu un tādā veidā stiprina veselību...

Tālāk – darbs ar dažādu kategoriju ķīniešu valodas leksiku. Kolēģe Valentīna Haņina noslēdz darba gaitas aģentūrā un dodas atpakaļ uz Krieviju. Uz atvažu pasākumu plkst. 17.00 viņa uzaicinājusi kolēģus. Klātesošie ķīniešu kolēģi viens par otru dzied dziesmas "karaokes" stilā. Ja pasākumā piedalās krievu kolēģi, ķīnieši nekad nepalaidīs garām izdevību nodziedāt "Piemaskavas vakarus", šī dziesma Ķīnā joprojām ļoti populāra un ķīniešu izpildījumā var skanēt gan ķīniešu, gan arī krievu valodā...

10.05.2002. Diena sākas ar jaukiem velo riņķiem. Vēlāk abi lasām "Jijuan" 颐园 dārza lapenītē. Pievakarē, pastaigādamies viesnīcas teritorijā, iekļīstam "Sujuan" 苏园 mazparkā jeb dārzā, kas veidots spēcīgā Sudžou 苏州 parku arhitektūras tradīcijas ietekmē. Virs diķa ūdens – akmens krāvumi. Apkārt klusums... Riet saule... Slienas smailās Sudžou stila dzegas... Novakares brīdis, ko mums šovakar atļauts izbaudīt... Tādā nozīmē, ka šovakar man uz darba galda nav tekstu un vakaru mēs abi vadām pēc mūsu prāta...

11.05.2002. Lai rastos ieskats, kāds ir manas darbadienas saturs un kāda rakstura tekstus nākas rediģēt, pakavēsimies pie šodien paveiktā:

- Jauni pasākumi augsti kvalificētu ārzemju speciālistu uzaicināšanai uz darbu Ķīnā.
- Šanhajā ik dienas tiek savākti 500 000 vienreizējās lietošanas ēdiena kārbīņu.
- Vladivostokā darbu uzsākusi Heilundzjanas 黑龙江省 provinces elektronikas izstāde (tā ir pierobežas province, ar kuru robežojas Krievijas Piejūras novads, kurā atrodas Vladivostoka).

- Pāri par desmit specializētām lidmašīnām uzsāks cīņu ar siseņiem.
- Atrasta grāmata par bakterioloģisko ieroču izgatavošanu Ķīnā Japānas iebrukuma laikā (1937-1945).
- Tiendzjiņā 天津 pārtrauc ražot petardes.
- Dzjansji provincē 江西省 aramzemes platībās uzsākta mežu audzēšana.
- Laika posmā no š. g. marta līdz maijam Ķīnā reģistrētas 11 smilšu vētras.
- Plūdu dēļ apturēta dzelzceļa satiksme posmā Čaņša-Naņnina 长沙-南宁.
- Aptuveni 20 procentus Ķīnas teritorijas apdraud tuksnesis.

Tā nav ne grūtākā, nedz arī vieglākā darbadiena. Īstenībā laikrakstos publicēto rakstu tematikas diapazons ir visaptverošs. Varu tikai piebilst, ka vai katru dienu nākas saskarties arī ar ievadrakstiem, kuri, nenoliedzami, nav atdalāmi no ĶKP īstenotās politikas un arī propagandas. Tāds nu reiz ir darbs valstī, kas ceļ sociālismu ar Ķīnas īpatnībām...

Mājupceļā pārsteidz lietusgāze, kas tā arī negrib rīties...

12.05.2002. Vakardiena noslēdzās ar velnišķīgu negaisu. Zibens tā spēra, ka likās – trāpījumiem vajadzētu būt kādā kaimiņu ēkā. Darbā pirmajā dienas pusē, kaut arī tā salīdzinoši spriega, tomēr ar visu izdodas tikt galā. Toties pašās darbadienas beigās ienāk vēl trīs raksti. Kamēr tos izredīgēju, darba autobusiņš jau prom. Nācās aizņemties naudu, lai samaksātu par taksi. Tādās reizēs ap dūšu ne īpaši...

13.05.2002. Darba autobusiņa šoferis ieslēdz budistu lūgsnu. Vaicāju, vai viņš ir ticīgs. Atbilde: "Nē, bet lūgšnā ir skaisti vārdi..." Novakarē priecājamies par ieslēgtajām strūklakām. Vakara gaismā ūdens krāšņi burzguļo dažādās nokrāsās. Strūklaku tuvumā brīnišķīgs, mazliet mitrs gaiss...

14.05.2002. Šodien man darbs otrajā maiņā. Dienas pirmajā pusē mājās lasu interesantu rakstu par Beidzjinas un Šanhajas iedzīvotāju nesamierināmām pretrunām un savstarpējo neiecietību. Šanhajieši Beidzjinas iedzīvotājus uztver, pirmkārt, kā augstprātīgus galvaspilsētas un ierēdņu pilsētas ļaudis. Savukārt Beidzjinas iedzīvotāji uz šanhajiešiem skatās kā uz apsviedīgiem darboņiem, un nav izslēgts – pat kā uz blēžiem, kas turklāt runā nesaprotamā valodā...

Ar maiņas vecāko Guo strādājam klusēdami. Viss paveikts laikā, un pa naksnīgo, ne īpaši izgaismoto Beidzjinu "Sjinhua" autobusiņš ripo uz mūsu viesnīcas dzīvokli. Nevaru teikt, ka būtu stipri pārguris, tikai brīžiem iesāpas acis.

15.05.2002. Pēc brokastīm izejam pastaigā Tehniskās universitātes 理工大学 plašajā dārzā. Universitātes galvenā korpusa vestibilā salīdzinoši

liela fotoizstāde, veltīta Ķīnas rietumu mazākumtautībām. Krāsaini, no sīzētiskā viedokļa spilgti uzņēmumi par mongoļu, tibetiešu, uiguru, kazahu un citu tautību dzīvi. Šo tautību cilvēkus visbiežāk nevar sajaukt ar haņiem – Ķīnas pamatiedzīvotājiem, jo šīs mazākumtautības pārstāvji arī mūsdienās tērpjas savos nacionālajos tērpos. Skarbais Tibetas vai Gobi tuksneša klimats ļauj izdzīvot ģērbos, kuros simtiem gadu tērpušies šo tautību cilvēki. Ar maiņas vecāko Guo šodien spriežam, kā krievu valodā, runājot par abu kaimiņu valstu pierobežas jaunatni, labāk pateikt "jaunie Ķīnas un Krievijas pierobežas draudzības vēstnieki". Pie šādas redakcijas arī paliekam. Atkal autobusiņš un naksnīgi patumšā Beidzjina...

16.05.2002. Abi braucam ar divriteņiem un vingrojam. Atkal pērkam kazahu plācenīšus, arī zivi un dārzenus. Darbā pārtraukumā "Sjiņhua" teritorijā apeju likumu no vieniem vārtiem līdz otriem. Tumšā naktī vienā autobusiņā ar runīgajiem spāniešiem braucu mājās.

17.05.2002. Diena sākas ar agru peldbaseina apmeklējumu. Darbs pirmajā maiņā. Negaidīti man pienāk Duan kundze 段 un abus ar manu Gaļinu uzaiicina pusdienās nākamotrdien. Informatīvo rakstu plūdumā neliels, bet interesants raksts par atrasto minikorānu Ninsja – hui tautības nacionālajā rajonā 宁夏回族自治区. Saspringtā darba gaisotne neļauj ilgi iedziļināties minētajā rakstā, jo uz galda un datorā citi raksti, kas jāredīgē nekavējoties...

Viesnīcas apsēs aizķēries vējš. Kolēģis Nails Ahmetšins dāvina savu grāmatu "Zida ceļa noslēpumi". Nails kopā ar savu meitu studenti pats apmeklējis ar vēsturisko Zida ceļu saistītās vietas. Bez tam Maskavas Sinoloģijas bibliotēkā atradis un lasījis vairāku autoru Zida ceļam veltītos darbus. Katra saruna ar šo uz nopietniem pētījumiem orientēto, ļoti zinošo un profesionālo cilvēku ir ielūkošanās bagātās Ķīnas civilizācijas dzīlēs...

19.05.2002. Pēc tenisa spēles ar jaunzēlandieti Dž. Makdonaldu pērku meloni un atgriežos viesnīcas dzīvokli. Veru vaļā datoru, kas tūdaļ uzkaras. Sabojāts garstāvoklis, notērēts daudz laika. Tikai uz dienas beigām atjaunojas datora darbība. Abi ar manu Gaļinu izlemjam, ka šoreiz iztiksim ar svaigām zemenēm un pienu. Tā arī izdarām. Aizgūtnēm lasu N. Ahmetšina grāmatu.

20.05.2002. Darba pārtraukumā izeju pavingrot pie rīkiem. Visa darbadiena paiet pie datora, tamdēļ izkustēšanās vienkārši nepieciešama. Uzmanību pie saista teksts par to, ka kāda zvaigzne tiek nosaukta par "Naņdzjinas (Naņķinas) universitātes zvaigzni" 南京大学星. Tālāk ziņas par 2010. gadā plānoto kosmiskā aparāta izsēdināšanu uz Mēness. Arī šajā jomā ķīnieši cenšas būt kopsoli ar pārējo pasauli.

21.05.2002. Darbā mani šodien īpaši saudzē. 12.15 dodamies uz restorānu "Miņdzu faņdien" 民族饭店. Tās ir aģentūras "Sjiņhua" vadības rīkotās pus-

dienas par godu tam, ka aģentūrā darbu sākuši Jaunzēlandes un Latvijas speciālisti. Pasākums notiek atbrīvotā gaisotnē. Varu piebilst, ka angļu redakcijā ir vairāki darbinieki no Jaunzēlandes, ar kuriem viegli veidojas koleģiālas un labas attiecības. Mums pat tiek apmaksāts taksometra pakalpojums. Viesnīcas dzīvokli atgriezāmie gaišā noskaņojumā. Aģentūras vadības pozitīvo darba vērtējumu var uzņemt kā piekrišanu veselam darba gadam aģentūrā.

23.05.2002. Ārā ap + 30 grādu. Bez ieslēgta kondicioniera vairs nav iespējams. Gaidām, kad atvērs atklāto baseinu. Tikmēr peldam mazajā baseinā, kas atrodas zem jumta. Darbā vairāki irdeni teksti, kuru atšifrēšana prasa daudz laika un spēka. Atliek tikai sakoncentrēties un pildīt savu pienākumu. Mājās braucu ar nodomu saremontēt velosipēdu. Ķīnā šis jautājums atrisināts nevainojami – turpat vai uz katra stūra atrodams meistars, kas par niecīgu maksu savedīs kārtībā divriteni.

24.05.2002. Pilnībā pārtrūkuši mūsu viesnīcas istabas datora e-pasta sakari. Saistāmie ar veikalu. Veikala pārstāvis divas reizes nāk uz mūsu dzīvokli. Pēc plkst. 15.00 e-pasta sakari beidzot atjaunoti. Notērēta gandrīz vesela darbadiena, un galvenie spēki vējā. Šodien jau + 34 grādi un vakara pastaiga vairs neatsvaidzina.

25.05.2002. Šodien atvērts lielais, atklātais baseins. Peldot var lūkoties uz kokiem un ziedošajiem krūmiem, klausīties putnu dziesmās. Īsts baudījums. Strādāju ar divām pieredzējušām tulkēm, klusiņām un lietišķi. Tieku galā ar visu, kas nāk priekšā. Vakarā mielojamies ar zidkoka ogām, kas līdzīgas kazeņēm. Klausāmie, kā šalc lielās apses...

28.05.2002. Beidzjūnu pārņēmis karstums... Pat plkst. 5.30 tenisa treniņā nākas mirkt sviedros... Abi dodamies pie dakteriem. Man sāp acis. Gaļinai iekaisis kakls. Ilgi gaidām, tomēr tiekam pie dakteriem. Man dakteris izraksta jaunas brilles: vienas lasīšanai, otras darbam ar datoru. Darbadiena pasmaga. Nāk monotoni un neizteismīgi teksti...

29.05.2002. Lielisks peldējums atklātajā baseinā. Beidzjūnas apstākļos nekas nevar būt labāks. Darbadienas pirmajā pusē ķīniešu kolēģiem sapulce un līdz ar to rediģējamie teksti nenāk. Kad ķīniešu kolēģi jau atgriezušies savās darbvietās, atjaunojas ikdienas darba ritms.

31.05.2002. Darbadienas otrajā pusē negaidīti nojūk dators. Man nepienāk rediģēšanai sūtītie teksti. Tiek izsaukta "Sjīnhua" aģentūras datoru meistare, kas veikli un lietišķi novērš kļūmi. Arī nākamajos darba mēnešos gadījās griezties pie šīs meistares, un vienmēr viņai izdevās atdzīvīnāt apklusušos datorus. Patiesībā rets gadījums, jo līdz šim šajā jomā nācies redzēt tikai kungus – ne tikai Ķīnā, bet arī Latvijā.

01.06.2002. "Sjiņhua" aģentūras irēts autobuss ved redakcijas kolēģus izbraukumā uz Mijuņ ūdenskrātuvi 密云水库. Pa šo ceļu daudzkārt nācies braukt pašam pie stūres – tolaik, kad abi ar kundzi Gaļinu vērām vaļā LR vēstniecību Ķīnā. Iecerēts kāpiens kalnā. Svilina karsta saule... Nonākam līdz stāvai klintij, pa kuru plūst neliela ūdenskrituma strūkļa. Gājiens atpakaļ jau ar zināmu noguruma nastu šķiet pagārš. Viesnīcā – baseins, sauna, vakariņas... Lieliska klusa novakare šajā nelielajā kalnu kūrortā. Arī nākamajā dienā uzsākam kāpienu, ko nedaudz apgrūtina iepriekšējās dienas slodze. Tomēr izturu arī šo pārbaudījumu. Atpakaļceļš pa saules nogāzi visai stāvs, un pagārš kāpiens. Mums abiem tā bija vissportiskākā nedēļas nogale.

03.06.2002. Baseins, un jau uz darbu. Blīva satiksme. Parasti ceļā pavadām ap pusstundu, bet šoreiz braucam 52 minūtes. Pirmajā dienas pusē visi jūtam, ka vakar esam kāpuši kalnā... Toties darbadienas otrajā daļā teksti lido kā ripas uz A. Irbes vārtu pusi... Spēj tikai rediģēt...

Rediģējamajos tekstos pirmo reizi pamanu Latvijas vārdu. ĶTR priekšsēdētājs Dzjan Dzemiņš pēc Pēterburgas samita apmeklēs Baltijas valstis.

05.06.2002. Darbadiena salīdzinoši mierīga. Pasaules čempionātā futbolā sabruka Ķīnas cerības – ĶTR zaudēja Kostarikai ar rezultātu 0 : 2... Trenera – serba Boras Milutinoviča – darbs un ieguldījums vējā. Beidzjinā slikts gaiss... Sutīgs un dūmakains smogs... Mūsu jaunākais dēls Pēteris aizstāvējis maģistra darbu, vienlaikus strādājot un mācoties. Apsveicam viņu ar šo notikumu.

06.06.2002. Nesaprotu, kamdēļ, bet naktī pārtrūka miegs... Tāpēc arī nespēju laikā piecelties, lai ietu uz baseinu... Gaļina viena pati dodas uz peldi. Darbā sākumā viss ierasti. Temps uzkarst dienas otrajā pusē. Negaidīti pienāk maiņas vecākais Guo. Viņš teic, ka man mēnesi nāksies strādāt vienam, kamēr no Maskavas ieradīsies jaunā darbiniece. Tā būs pamatīga slodze, bet nav jau kur atkāpties...

08.06.2002. Par nodomu sākt darbu pie vārdnīcas sastādīšanas abi ar dzīvesbiedri Gaļinu esam runājuši daudzkārt... Pirmajā darbadienas pusē, kamēr tulki tulko, es varētu palēnām sākt veidot Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas melnrakstu. Parasti tā bija aptuveni stunda, ko redaktori izmantoja pēc sava ieskata. Tad, lūk, 2002. gada 8. jūnijā sāku sastādīt pirmās savas vārdnīcas lappuses. Pie maiņas vecākā mēģināju noskaidrot, vai varu savas iestrādes saglabāt uz nākamo dienu. Notika kaut kas pavisam negaidīts – tā īsti netika runāts par manas ieceres tiesīgumu, bet pilnīgi skaidri tika pateikts, ka nedrīkstu aģentūras datorā saglabāt paša sagatavotu tekstu, proti, vārdnīcas iestrādes. Toties atļauts iestrādi izprintēt un nest uz mājām. Te arī mums abiem ar sievu nobrieda plāns, kā turpmāk strādāsim. Maiņas pirmajā stundā, kamēr tulki vēl tulko, es centīšos sastādīt kaut dažas vārdnīcas melnraksta lappuses.

Darbadienas beigās šīs lappuses izprintēšu un nesīšu uz mājām. Mājās Gaļina manis sagatavotās melnraksta lappuses pārrakstīs mājas datorā. Jau iepriekš esmu minējis, ka mana Gaļina ir beigusi Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtu, kur mācījās japāņu valodu, kuras rakstu valodā tiek izmantoti ķīniešu hieroglifi. Tāpēc šajās studijās iegūtās zināšanas ļāva Gaļinai ierakstīt datorā topošās vārdnīcas lappuses kreiso stabiņu ķīniešu rakstu zīmēs. Ierakstīto hieroglifu tulkošana latviešu valodā bija mans uzdevums. Pie šāda ieceres risinājuma nonācām pakāpeniski – soli pa solim, cenšoties uztāustīt pareizo pieeju un atbilstošo pienākumu sadalījumu. Pirmajā dienā sagatavoju trīs melnraksta lappuses: kreisajā stabiņā attiecīgā leksiskā vienība hieroglifu pierakstā, otrajā stabiņā – transkripcija un trešajā – šīs leksiskās vienības tulkojums latviešu valodā. Ļoti interesants un iesaistošs pasākums. Jau pēc pirmajām lappusēm kļuva skaidrs, ka šī nodarbe turpmāk aizpildīs katru brīdi, kas būs brīvs no tiešajiem redaktora pienākumiem.

Aiz loga šļaukstošais lietus mūs nemanot pārnes sapņu pasaulē...

10.06.2002. Peldi šoreiz nogulējām. Dārzā zem riekstkokiem lasām laikrakstus – “Žeņmiņžibao” 人民日报 plaši komentē priekšsēdētāja Dzjan Dzemiņa 江泽民 dalību Pēterburgas samītā. Pēc vakardienas lietus gaiss daudz svaiģāks, jo īpaši vieglās vēja pūsmas. Abi turpinām apspriest jau uzsākto darbu pie vārdnīcas melnraksta sastādīšanas. Darbā brīvā laika maz, tomēr divas lappuses melnraksta esmu sacerējis... Zvana dēļ Andrejs un stāsta, ka KTR priekšsēdētājs Dzjan Dzemiņš jau noslēdzis vizīti Latvijā. Augstais Ķīnas viesis bijis runīgs un atbrīvots. Vizīte noritējusi, kā plānots.

13.06.2002. Lasu par KTR priekšsēdētāja vizīti Latvijā un Igaunijā. Izrādās, Igaunija ir KTR lielākais tirdzniecības partneris Baltijas valstīs. No tekstu rediģēšanas brīvajā laikā jau visai pierasti ar hieroglifiem ierakstu attiecīgo leksisko vienību. Nesalīdzināmi lielāku piepūli sagādā tulkojums latviešu valodā. Ļoti drīz saprotu, ka man nepieciešamas vārdnīcas, jo mana galva nebūt nav dators. Rakstu par to dēļiem un lūdzu tuvākajā laikā man atsūtīt vārdnīcas, kas Ķīnas apstākļos tad arī būs mans palīgs lingvistikas jautājumos. Arī dzīvesbiedre Gaļina kā mans Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas veidošanas tuvākais un vienīgais partneris palēnām ievingrinās manis sagatavoto melnraksta lappušu ierakstīšanā mājas datorā.

Pēc iepriekšējo dienu lietavām šodien Beidzjinas debesīs vērojami gubu mākoņi... Salīdzinoši reta parādība...

14.06.2002. Priekšpusdienā divas tulces un visai mierīgs darba ritms. Pēcpusdienā “pie vadības pulsts” maiņas vecākais Guo un teksti nāk tādā tempā, ka liela problēma ir atrast brīdi, lai aizskrietu uz tualeti...

15.06.2002. Sestdienas rītā varam atļauties izvizināties ar velosipēdiem, kā arī apmeklēt vienu no Beidzjinas labākajiem baseiniem. Peldot atklātajā baseinā, ik reizi priecājamies par ziedošajiem krūmiem un putnu balsīm. Pastaigā atkal esam Tehniskās universitātes plašajā dārzā. Vai uz katras zemes pēdas pa studentam vai mazai studentītei, kas murmina tekstus angļu valodā. Visi bez izņēmuma mācās mērķtiecīgi un centīgi. Gluži labi sadzīvojam ar centīgajiem studentiem. Nav trokšņa un blāustīšanās. Varam izbaudīt visus dārza jaukumus – gan staigāt, cik tik, gan arī atrast brīvu soliņu, kur pasēdēt...

17.06.2002. Darbā izdodas sagatavot nepilnas trīs lappuses vārdnīcas melnraksta. Tomēr rediģējamie teksti nāk blāķiem... Šis maiņas laikā pavisam 24 teksti... Spriežu, ka varbūt darbadienas vidū nevajag strādāt pie vārdnīcas. Iespējams, kolēģiem tas nepatīk, un tāpēc viņi pēc pusdienas man sūta lielāku skaitu tekstu. Mēģinu izprast šīs smalkās nianšes. Pagaidām nav izskanējuši aizrādījumi par manu savdabīgo aizraušanos no tiešajiem darba pienākumiem brīvajos brīžos. No dēla Pētera pienāk ziņa, ka viņš saņēmis maģistra diplomu...

19.06.2002. Saniķojas mans darba dators. Meistars ilgi labo. Mēģinu turpināt strādāt. Pirms darbadienas beigām mans teksts atkal pazūd. Lielajai ķīniešu-latviešu vārdnīcai izdodas sagatavot nepilnu lapiņu teksta. Uz mana galda nonācis ļoti interesants rediģējamais raksts "Tējas un zirgu ceļš". Tas ir vēsturisks stāsts par to, kā no Juņņaņas provinces 云南省, izmantojot nastu nesējus dzīvniekus, tēja tika transportēta cauri Tibetai 西藏, tālāk cauri Indijai 印度 un Persijai 伊朗 uz Eiropas valstīm 欧洲国家. Ar interesi rediģēju minēto tekstu, un tas aizņem visu manu laiku.

22.06.2002. Sestdiena tikai ar diviem tulkiem. Nebijis notikums! Man izdodas sagatavot sešas lappuses vārdnīcas melnraksta. Mūsu "mikrouzņēmums" jau iestrādājies pa īstam. Sagatavotās jaunās vārdnīcas lappuses nododu Gaļinas rīcībā, un viņa tās ieraksta mājas datorā. No malas var likties, ka mēs darām dubultu darbu. Tomēr jāatceras, ka "Sjiņhua" aģentūra neļauj datorā saglabāt manas iestrādes. Jo vairāk tāpēc, ka Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas manuskriptam ar maniem darba pienākumiem nav nekāda sakara. Abi esam iesaistījušies projektā, kas mums sagādā ne tikai gandarījumu, bet arī gluži reālu darbu.

23.06.2002. No paša rīta Beidzjinā list kā pa Jāņiem... Ir jau arī pats Jāņu vakars... Darbā salīdzinoši mierīga gaisotne. Tieku galā ar tiešajiem darba pienākumiem, kā arī neaizmirstu savu ieceri. Nāk klāt krievu kolēģi un aicina svinēt Troicū, t. i., Vasarsvētkus. Šajās svinībās esam pieci Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta absolventi. Daudz atmiņu par mūsu institūta skolotājiem D. Voskresenski, M. Jurjevu, J. Molčanovu, A. Kotovu, T. Zadojenko, kā arī ķīniešu sarunu valodas skolotājiem Huan Šujin, Ļu Fenlan, Lin

Lin, Taņ Aošuan... Minētās ķīniešu tautības skolotājas visas bija no Ķīnas ziemeļiem un runāja pareizā normatīvajā ķīniešu valodā 普通话 un arī mūs – katru studentu – kopš pirmās dienas ievirzīja nevainojamas izrunas gultnē. Atminējāmie mūsu izdarības un niķus... Brīžiem runājām arī par to, ka, tieši pateicoties mūsu skolotājiem un “Maskavas skolai”, mēs šodien spējam tikt galā ar saviem pienākumiem ziņu redaktoru līmenī...

24.06.2002. Jāņu diena Beidzjinā apmākusies, un it kā gaidāms vēl viens lietus gāziens. Domās esam Latvijā, kopā ar mūsu tuvajiem cilvēkiem un draugiem. Uz Latviju jau pirms dažām dienām izsūtīti Jāņu dienas apsveikumi...

26.06.2002. Līdz Beidzjinai atnākuši musonu lieti. Arī šodien līst... Temperatūra + 16 grādu... Tas skaitās auksti... Šodien nebija baseina un arī velo izbraukuma. Vairums ķīniešu kolēģu koncertā. Rediģējamo tekstu nav pārāk daudz, izdodas pastrādāt pie vārdnīcas melnraksta.

27.06.2002. Arī šodien drēgni un slapji... Pa slapju ceļu uz darbu... Pēdējo nedēļu laikā esmu redzējis kādas divas avārijas. Pirmo reizi maiņas vecākais Guo pamana, ka strādāju pie vārdnīcas, un izrāda interesi par to, ko es daru... Kā būs tālāk? Varbūt mana nodarbe nepatiks?

Melnā, izmirkušā tumsā braucam uz viesnīcas dzīvokli. Neciešami skaļi tarkšķ spāņi Antonio un Nijaki...

28.06.2002. Nāk traks teksts par tektoniskām izmaiņām aizvēsturiskos laikos. Maiņas vecākais Guo tāds padrūms. Viņš negaidīti manā datorā meklē “pazu-
dušo” tekstu par ķīniešu polārpētniekiem. Teksts atrodas viņa datorā. Ha! Ha! Varbūt tā ir attieksme pret manu darbu pie vārdnīcas melnraksta... Pirms darbadienas beigām īsta sacīkste – tekstus nes skriešus! Velosipēda seglos uz kazahu ēdūzīti pēc jēra gaļas un kazahu plāceņiem.

29.06.2002. Pēteros saņemu vairākus apsveikumus. Grāmatu veikalā nopērkam trīs vārdnīcas. Strādājot pie vārdnīcas sastādīšanas, nepieciešami palīglīdzekļi, jo nāk visdažādākā rakstura leksika.

01.07.2002. Pār Beidzjinu klājas biezs, mitrs gaiss. Nav saules... Nav redzamības... Kopā ar manu Gaļinu izejam nelielā vakara pastaigā. Krievijas TV rāda filmu par 1990. gada slaktiņu Baku, kur aizgāja bojā 130 cilvēku... 1991. gadā sekoja Viļņas un Rīgas asiņainie notikumi... PSRS bija jāizjūk... Gaļina mājās ieraksta datorā manis sagatavotās lappuses. Vakarā Tehniskās universitātes parkā. Ļoti daudz visu paaudžu cilvēku. Lielās cilvēku masas kopā būšana – mierīga, klusa, disciplinēta...

03.07.2002. Dienu sākam ar velo izbraukumu un peldi baseinā. Jau ripojam uz darbu. Ieņemu savu darbavietu, uz galda jau divi teksti. Tomēr pēcpusdienā temps īpaši neaug un var pastrādāt pie vārdnīcas melnraksta. Dienas beigās

esmu iestrādājis apmēram četras lappuses. Mājās Gaļina visai veikli raksta datorā – vispirms leksisko vienību ar hieroglifiem, pēc tam to transliterē un, visbeidzot, latviešu valodā. Kad pārskatu Gaļinas pārrakstītās lappuses, kādreiz pielaboju garumzīmes un mīkstinājumus, tomēr pamatā viņas darba kvalitāte ir līmenī.

05.07.2002. Mana Gaļina grib iet pie friziera. Vakar izrakstīju friziera apmeklējumam nepieciešamo leksiku. Šodien sagatavoju friziera salona apmeklējumam nepieciešamos vārdus... Gaļina paliek pie friziera. Vakarā mēģinām pasēdēt viesnīcas dārzā. Temperatūra virs 30 grādiem... Ļoti skaļi, īstenībā neizturami čirkstina cikādes 蝉. Pēc minūtēm 15 dodamies atpakaļ uz dzīvokli.

06.07.2002. Savā darbavietā redzamā vietā piestiprinu Ķīnas dinastiju tabulu un Ķīnas karti. Tekstu rediģēšanas procesā šie svarīgie informācijas avoti itin bieži nepieciešami un tiem jābūt pie rokas. Kāda teksta rediģēšanas gaitā mans teksts pēkšņi pazūd. Atkal tiek izsaukts datoru meistars. Pēc pusdienām mans rediģējamais teksts atjaunots un darbs var turpināties. Ārā + 34 grādi... Gandrīz kā krāsni...

08.07.2002. Baseinā ūdens krietni uzsilis. Tomēr agrā rīta stundā pelde atsvaidzina. Negaidīti kāds viesnīcas darbinieks uzdāvina labu grāmatplauktu. Pieņemam ar pateicību. Pusdienām pasūtām zivi. Pērkam arbūzu, mango, saldējumu. Pie briļļu meistara pieteikta briļļu izgatavošana ar divu veidu dioptrijām – darbam ar datoru un lasīšanai. Visa brīvā diena veltīta sadzīviskām lietām...

10.07.2002. Pēc velo izbraukuma un peldes lasu laikrakstus viesnīcas dārzā. Darbs otrajā maiņā. Vēl nebijis notikums – mans pārinieks uz mana galda atstājis trīs nerediģētus tekstus. Nezinu, kāds tam iemesls, bet ķeros klāt un rediģēju. Tālāk pierastais darba ritms un pat neliela iestrāde vārdnīcas melnrakstam. Mana Gaļina visu sagatavojusi rītdienas izbraukumam uz Dzeltenās jūras 黃海 krastu.

11.07.2002. Šoreiz bez velo un baseina. Veikli sagatavojamies, un autobuss jau ved uz Beidzjinas dzelzceļa staciju. Uzņemam ceļu uz Beidaihe 北戴河 – kūrortu, ko iemīļojušas Ķīnas augstākās amatpersonas un ko izmanto arī "Sjinhua" ziņu dienests. Ceļš uz Dzeltenās jūras krastu virzās pa līdzenumu, kas ir gluds kā galds... Aiz loga zib zilganzaļgani kukurūzas lauki. Dārzi pilni ar mazām tūjiņām. Daža laba neliela upīte, pilnīgi bez tecējuma, toties ar sīvu aromātu... Te būs vietā piebilst, ka vairumam Ķīnas upju labāk netuvoties – piesārņojums neciešams. Apkārtējās vides sakārtošana ir Ķīnas lielā problēma, kas vēl gaida savu risinājumu... Ceļā pavadām divas stundas un 20 minūtes. Jau iekārtojamies viesnīcā. Noejam līdz jūrai. Tāda cilvēku biežņa,

ka nevar atgūties. Abi ar Gaļinu ejam ūdenī. Ūdens šķiet tikpat sāļš kā Klusajā okeānā pie Vladivostokas, kur arī bieži pirms darba mēdzām nopeldēties. Reizes trīs ieejam ūdenī. Vakariņas ar daudzām apsveikumu runām...

12.07.2002. Agrā rīta stundā jau esam jūras krastā. Jūrā viegls vilnītis. Ūdens pienaini silts. Peldam kādu pusstundu un pēc tam ejam uz viesnīcu brokastīs. 15.00 autobuss mūs ved uz Šaņhaiguanas 山海关 pilsētu, kuras tuvumā atrodas Lielā Ķīnas mūra pirmie vārti jeb robežsardzes postenis Laoluntou 老龙头, ko latviešu valodā varētu tulkot kā "Vecā pūķa galva". Savukārt 8851 km jeb 10 000 li attālumā – rietumu virzienā, Gaņsu provinces 甘肅省 un Sjiņdzjanas uiguru autonomā rajona 新疆维吾尔自治区 pierobežā –, tēlaini runājot, atrodas "Lielā pūķa aste" – uz rietumiem vistālāk izvirzītie Lielā Ķīnas mūra vārti jeb robežsardzes postenis Dzjajuguan 嘉峪关.

Raksturojot Šaņhaiguanu, lietderīgi piebilst, ka agrākajos gadsimtos šai vietai bija liela stratēģiska nozīme, jo tā atradās Mandžūrijas un Mongolijas saskares punktā. Tā ir vienīgā vieta, kur Lielais Ķīnas mūris 23 metrus iesniedzas jūrā. "Vecā pūķa galva" uz mani atstāja spēcīgu iespaidu. Savā iztēlē mēģināju atcerēties redzētos "Vecā pūķa" posmus: Badalin 八达岭, Mutienju 慕田峪, ceļā uz Huh Hoto daudzos gadījumos no mūra nav ne vēsts. Un šodien Laoluntou 老龙头, kur Dzeltenās jūras Bohai līča 渤海 ūdeņi maigi apskalo "Vecā pūķa" purnu, uzcelt kaut ko līdzīgu līdz šim ir bijis pa spēkam tikai ķīniešu tautai, kuras iedzīvotāju skaits šodien ir 十四亿, kas latviešu valodā ļoti burtiski nozīmē 14 "simtmiljonus" un kas mums pierastākā izteiksmē ir 1 mljrd. 40 milj. cilvēku... "Vecā pūķa galvas" apmeklējuma laikā gaisa temperatūra ir + 38 grādi. Apziņu nomācoša svelme... Pēc iespējas cenšamies slēpties ēnā...

13.07.2002. Jau drošāk peldam līdz pašam pludiņu iežogojuma galam. Ūdens pa istam sāļš un silts. Braucam uz parku. Liku priežu mežiņā ceļš vijas kalnup. Iet pagrūti, jo sāk mākt karstums. Mums tiek dota iespēja iepazīties ar ķīniešu cirku. Pirmo reizi mūžā redzam, kā papagailis brauc ar mazītiņu divriteni, skrien ar skrituļslidām, kā arī ar knābja un kāju nagu palīdzību uzvelk mastā karogu... Vakarā salasās "Wuhusihai" 五湖四海 cilvēki. Burtiski – "cilvēki no pieciem ezeriem un četrām jūrām", t. i., cilvēki no visas pasaules. Tik tiešām – vakara dalībnieku vidū ir viesi no Kanādas, Japānas, Austrālijas, Spānijas, Jaunzēlandes, Krievijas un arī Latvijas. Daudz sirsnīga skaļuma un trokšņa. Noskaņojums lielisks.

14.07.2002. Rīta teniss. Sviedriem noplūdis, metos jūrā. Šodien daudz kustības un dinamikas. Gandrīz kā attāļajos jaunu dienu gados. Lapenītē abi netraucēti lasām. Klāt izbraukšanas laiks, jādodas uz dzelzceļa staciju. Ap plkst. 18.00 esam savās viesnīcas istabās Beidzjinā. Galvaspilsētā + 40... Ir ko turēt... Īpaši pēc Dzeltenās jūras pludmales, kur dažas dienas bija iespēja elpot jūras gaisu...

15.07.2002. Mana dzimšanas diena... Par šo notikumu varēs padomāt vakarā... Darbā vēl neesmu paguvjis ieņemt savu vietu, bet jau redzu, ka mani gaida rediģējamie teksti. Nekavējoties ķeros pie darba. Maiņas vecākais Guo sveic mani dzimšanas dienā ar vārdiem, kas latviskojumā varētu skanēt šādi: "Vecs zirgs smagi strādā, bet iet pa vagu." Jāpiebilst, ka 2002. gads Ķīnā ir Zirga gads 马年. Mana Gaļina kolēģiem pati izcepusi torti, kā arī sagādājusi šķīvīšus un bļodiņas. Kolēģi neatsakās nogaršot manas dzīvesbiedres veikumu... Viss – kā pienākas... Dzīvoklī mājas datorā saņemam apsveikumus no dēliem un Gaļinas māsas Inas.

17.07.2002. Neliels izbraukums ar velosipēdu, un jau esam baseinā. Iepriekšējo dienu karstums krietni vien uzsildījis ūdeni, kas šķiet pārlieku silts. Gatavoju pateicības vēstuli, kuras melnraksts negaidīti pazūd. Rakstu vēlreiz.

19.07.2002. Jau ceturto dienu strādāju no plkst. 8.00 līdz 17.00. Krājas nogurums... Pēc vakardienas lietusspēzes gaiss šķiet svaigāks. Darbā strādāju abos virzienos – rediģēju tulkojumus, kā arī turpinu strādāt pie vārdnīcas melnraksta. Šāda pieeja jau kļuvusi turpat vai automātiska. Ja ienāk rediģējamie teksti, tad nekavējoties pie darba. Ja rediģējamie teksti kavējas, tūdaļ pie vārdnīcas. Mazliet nepatīkami tas, ka reizēm manas vārdnīcas iestrādes pazūd, pirms darbadienas beigās esmu tās izprintējis... Ja tā noticis, tad neatliek nekas cits kā šādu teksta gabalu rakstīt par jaunu... Pagaidām netieku gudrs, vai kādam mani teksti nepatīk... Šovakar vakariņas pasūtām ķīniešu ēdūzītī. Ar vienu roku turu ēdiena paku, ar otru turos pie velosipēda stūres... Ceļā mani noķer jestra lietusspēze...

23.07.2002. Reizēm pārtrūkst nakts miegs. Tas atsaucas uz pašsajūtu, veicot savus pienākumus redakcijā. Dienas ir ļoti līdzīgas cita citai. Darba temps pa lielāku daļu visai augsts. Šādos apstākļos vēlams, lai pašsajūta būtu perfekta. Mūsu viesnīcas dzīvoklī mana Gaļina pārrakstījusi veselus četrus vārdnīcas melnraksta gabalus. Te tikai atliek piebilst, ka mūsu divu cilvēku kolektīvs strādā ar pilnu jaudu un katram no mums ir savs darba lauks. Pie vārdnīcas melnraksta sastādīšanas tie ir tikai pirmie soļi, taču esam jau ar šo darbu aizrāvušies, un tas nes gandarījumu...

24.07.2002. Atkal darba autobusiņš ripo uz "Sjiņhua" aģentūru. Šodien Beidzjinā slikts gaiss – pilsētai uzvāzts tāds kā miglas vāks, bez jebkādas redzamības. Elpot grūti... Pēc darba kopā ar kolēģi K. Garibovu braucam mājās. Viņš stāsta, ka ir ļoti apmierināts ar savu darbu, jo mājās, Maskavā, viņš nav pieprasīts. K. Garibovs pēc izglītības ir filozofs, kas strādājis arī žurnālistikā. Rēķinoties ar grūtajiem laikiem Krievijā, vairums kolēģu stāsta līdzīgus stāstus. Šādas atziņas lielā mērā palīdz līdzsvarot arī manas izjūtas. Klāt vēl nāk arī tas, ka no Latvijas esmu vienīgais darbinieks šajā ĶKP struktūrā. Tieši tamdēļ arī interesanti ieskatīties, kā strādā lielākais Ķīnas ziņu dienests.

25.07.2002. Divas nedēļas pēc kārtas esmu strādājis no plkst. 8.00 līdz 17.00. Ķīniešu kolēģi strādā divas stundas mazāk. Darbavietā visi steidzas, viss mutuļo... Katram sava vieta, un katrs apliecina, ka tiek galā ar saviem pienākumiem. Dzelžaini, bez kompromisiem. Tāda ir spēle šajā lauciņā.

27.07.2002. Īsās ziņas un pieraksti latviešu valodā par spriego darba ritmu savā ziņā liek kaut vai epizodiski, kaut dažos teikumos atcerēties un izjust dzimto valodu... Katru darbadienu gremdēšanās daudzas stundas ķīniešu un krievu valodas dzīlēs gandrīz vai neatstāj vietu latviešu valodai. Tomēr brīvos brīžos cenšos paņemt rokās kādu grāmatu latviešu valodā. Šoreiz man līdzī ir E. Virzas "Straumēni". Ar patiesu apbrīnu cenšos ielasīties Latvijas lauku tēlojumos, Lielupes rāmajā plūdumā, izjust sūro darba sviedru garšu. Visam pāri paša Dieva klātbūtne... Ģeogrāfiski ļoti tāla, bet dvēseliski tuva pasaule... Pilnīgi noteikti arī latviešu valodas sulīgums un spēks. Pieķeru sevi pie domas, ka Ķīnā, īpaši kādā brīvākā brīdī, ļoti pietrūkst latviešu valodas...

29.07.2002. Izbraukums ar divriteni, un lēciens baseinā. Tā ir dienas visjaukākā daļa. Šajos vārdos ir daudz patiesības. Kamēr sēdi velo seglos vai peldi baseinā, tu jūties kā cilvēks. Toties, kad ir ieņemta darbavieta un sāk nākt rediģējamie teksti, izjūtas ir pilnīgi citas. Tu jūties kā milzīgās "Sjinhua" aģentūras skrūvīte... Ziņu dienesta debesskrāpī strādā vairāki tūkstoši darbinieku... Tu esi viens no viņiem...

Teksti nāk blīvi, un par vārdnīcas iestrādēm nav ko sapņot. Saņēmu mēnešalgu 4925 juaņu apmērā, pie kam 75 juaņi tika iekasēti nodokļos.

30.07.2002. Biezs gaiss, un pasmaga elpošana. Īsta pirts suta. Pelde atsvaidzina. Kolēģi aiziet pusdienās. Piemērots brīdis pastrādāt pie vārdnīcas. Mājās nesu veselas četras lappuses svaiga teksta. Tā reti gadās. Vakarā izejam ārā. Ļoti skaļi sisina cikādes – sienāzīm līdzīgi radījumi. Atgriežamies dzīvoklī, un es ar neizsakāmu baudījumu gremdējos "Straumēnos"...

31.07.2002. Beidzjinu pārklājis smogs... Gaisa temperatūra + 38 grādi, un tālāk var nestāstīt... Tie ir ekstremāli apstākļi... Autobusiņā visi klusē... Nav spēka runāt...

Darbā divas reizes pie manis pienāk kolēģis K. Garibovs. Sākas domu apmaiņa, un es netieku pie savām iecerēm...

01.08.2002. Arī šodien + 38 grādi. Strādā pieci tulki, un nav kad garlaikoties. Vakarā Gaļina sagatavojusi auksto zupu. Cik tas ir svētīgi! Mūsu viesnīcas dzīvoklī kopš pirmās dienas ēdienu gatavojam paši. Lai cik bagāta un apjūsmota arī būtu ķīniešu virtuve, tomēr kopš bērnības pazīstamās garšas ir tuvākas...

03.08.2002. Sutoņa moka jau vairākas dienas... Jau vairākkārt dzīvē tā ir bijis, ka tādā karstumā man izdodas saaukstēties... Darbā, ambulancē, man tiek

sadotas ķīniešu zāles... Ar piespiešanos izturu līdz darbadienas beigām... Mājās Gaļina man mēra temperatūru – 38,2. Jūtos ne īpaši... Zvanu kolēģim un lūdzu nākamajā dienā iziet darbā manā vietā...

05.08.2002. Esmu kaut cik atlabis un izeju uz savu maiņu. Ir rediģējamie teksti, un varu arī pastrādāt savai iecerei. Mājās sēžos divritēņa seglos un braucu pēc produktiem.

06.08.2002. Pēc slimības pirmo reizi abi braucam ar divritēņiem un arī peldam zilajā baseina ūdenī. Patiess baudījums būt veselam un pat nopeldēties. Viena traka maiņa – izrādās, šodien darbā iekļāvušās divas jaunkundzes, kas nes pavirši pārtulkotus, pusceptus tekstus, kuri gandrīz vai jātulko par jaunu. Tāds darbs prasa daudz laika... Pēc darba braucam uz "Finnair", kur izpērkam rezervētās aviobiļetes. Mana Gaļina piedalīsies mūsu Bergū mājas rekonstrukcijā "2002"...

07.08.2002. Lielisks izbrauciens ar divritēni. Jūtama viegla vēsma, un nav karstuma. Ar patiku peldam atklātajā baseinā, priecājoties par apkārtnes koku un krūmu zaļo rotu. Arī cikādes pieklusušas... Darbadienas sākumposmā rediģējamie teksti ilgi nenāk un es izmantoju šo iespēju pastrādāt pie vārdnīcas. Veicu arī valsts darba pienākumus un finālā esmu apmierināts ar šo dienu. Vakarā esam uzaicināti uz spāņu kolēģa atvadu vakaru. Brazīlietis Gi gatavo liellopu gaļu brazīliešu gaumē. Īsta meistara sagatavota, apbrīnojami sulīga un mīksta liellopu gaļa ar cauraugušu tauku slānīti un rupjiem sāls graudiem. Tik tiešām kūst mutē... Vakars lieliskā noskaņojumā, ar jokiem un stāstiem dažādās valodās... Ieskanas arī ģitāra un dziesmas...

08.08.2002. Ķīniešu kolēģi ir sapratuši, ka no tekstu rediģēšanas brīvo laiku es izmantoju vārdnīcas melnraksta gatavošanai... Neviens vairs nebrīnās, ka daru šo savu darbu. Gaisotne draudzīgi koleģiāla. Katrs ir sapratis – tikko parādīsies rediģējamais teksts, tā es savu darbu atlikšu malā. Aiz viesnīcas dzīvokļa sienas dun veseri... Sācies kārtējais remonts... Nekā darīt, tas jāpacies... Pēc zemnieku kalendāra 农历 šodien sākas rudens... Dārzā briest valrieksti...

09.08.2002. Piektdiena bez īpašām atkāpēm no ierastā ritma. Ar darbu pie vārdnīcas melnraksta, kā arī pie ziņu dienesta tekstu rediģēšanas. Pievakarē klusiņām vadām nedēļas skaistāko novakari. Priekšā divas brīvas dienas...

12.08.2002. Dienas novakarē atkal ņemu rokās "Balto grāmatu". Daudzajos iepriekšējo gadu braucienos uz Ķīnu vai citām pasaules valstīm vienmēr ņemu līdzīgu kādu grāmatu latviešu valodā. Visbiežāk tās bijušas J. Jaunsudrabiņa "Baltā grāmata" vai "Zaļā grāmata"... Viens no iemesliem ir tas, ka J. Jaunsudrabiņš lieto to latviešu valodu, kurā runāja mani vecāki. Piemēram, katlā "pļepēja" kāposti, "trapanis" zars un citi līdzīgi neparasti vārdi. Jaunsudrabiņa

grāmatas arvien aizved bērnības pasaulē, pie kam mūsu dzimtas pusē, un tas ik reizi ir bijis aizkustinoši, smeldzoši un rosinoši... Tas vienmēr ir bijis ceļojums, kas atsaucis atmiņā mana tēva un mammas valodu, pazīstamus tēlus un licis apjaust, ka mana paša pasaules uztvere ir līdzīga... Mana pēckara bērnība tik ļoti sabalsojas ar Jaunsudrabiņa tēlojumiem...

14.08.2002. Šonedēļ strādāju otrajā maiņā. Griežos Ārzemju ekspertu nodaļā ar lūgumu mūs pārcelt uz franču redakcijas darbinieces Terēzes krietni kļūsāko dzīvokli blakus ēkā. Terēze ir pieredzējusi žurnāliste, kas dzimusi Sjangānā (Honkongā) un brīvi runā Guandunas (Kantonas) dialektā. Viņai beidzas līgums ar "Sjinhua", un viņa pārtrauc darba attiecības ar KTR ziņu dienestu. Ārzemju ekspertu nodaļas ierēdņi apsola izskatīt manu lūgumu. Strādāju kopā ar tulci Čeņ, kurai brīvajā laikā patīk datorā uzspēlēt kārtis. Šādos brīžos viņa neliekas ne zinīs par mani un es varu netraucēti strādāt pie vārdnīcas melnraksta. Savā dienasgrāmatā esmu ierakstījis: "Darbs ziņu dienestā ir viena dzelžaina rutīna - no dienas dienā... Un atkal - no dienas dienā..."

16.08.2002. Vakar no otrās maiņas atgriezos plkst. 20.30 un šodien jau 7.30 braucu uz darbu. Diezgan sīvi... Vārdnīcas melnrakstā - darbs pie vārdkopām ar nolieguma nokrāsu. Katrā gadījumā jācenšas rast piemērotu risinājumu attiecīgās vārdkopas tulkojumam latviešu valodā. Šāda uzdevuma veikšanu apgrūtina jau ieilgusi latviešu valodas nelietošana. Cerība uz vārdnīcām... Tomēr ir gadījumi, kad vārdnīcu piedāvātie tulkojumi šķiet nepārliciecināmi un pārņem kaut kāda nevarības sajūta...

17.08.2002. Ķeros pie ķīniešu zemnieku kalendāra 24 lauku darbu sezonām. Tas nākotnē varētu būt viens no vārdnīcas "Pielikumiem". Tad, kad būs viss vārdnīcas teksts. Katrā ziņā šis darbs ir ļoti interesants. Vakarā ar lielu interesi lasu "Dienu". Pirmkārt - tā ir latviešu valoda, otrkārt - notikumi Latvijā arvien vairāk attālinās...

19.08.2002. Naktī uz rīta pusi list šļaukstēdams. Pat uz darbu jāiet ar lietussargu. Maiņas vecākais Guo atnes rakstus par Šanhaju, jo šajā pilsētā ieradīsies Krievijas premjers M. Kasjanovs. Pēc garāka perioda pievakarē var iziet dārzā pasēdēt. Gaisa temperatūra ap + 20 grādu. Vai tiešām karstums būs atkāpies...

21.08.2002. Darbā ar pirmajām minūtēm teksti birst kā no pilnības raga. Spriedze arī darbadienas beigās, kad pāris tekstu ienāk burtiski pēdējās minūtēs. Groznijā notriekts milzu helikopters ar 115 Krievijas armijas virsniekiem un karavīriem...

22.08.2002. Beidzjinā atkal nav redzamības. Gaišs smags. Pat darbavietā ir sajūta, ka telpas slikti vēdinātas. Vakarā satrakojas neganta lietussgāze ar pērkoniem un zibeņiem. Tad tamdēļ visu dienu bija sajūta, ka trūkst gaisa...

23.08.2002. Gaisma aust krietni vēlāk, un piecelties grūtāk. Darbā maiņas vecākais Guo skaidro, ka nāksies strādāt virsstundas. Pievakarē izejam pasēdēt Tehniskās universitātes dārzā. Ir atkāpies karstums, un cikādes vairs nesišina. Šur un tur sēd vecmāmiņas, kas pieskata mazbērnus... Skraidelē varenās tautas visjaunākā paaudze, kas tērpusies raksturīgās bikšēlēs ar lieliem šķēlumiem, caur kuriem rēgojas pliki dibenteļi... Viss jauki un ģimeniski...

26.08.2002. Šodien francūziete Terēze izbrauc uz Franciju un atbrīvo savu "Jijuan" 颐园 dzīvokli. Darbā spriega diena un neviens mani īpaši nežēlo. Kad pārņāku mūsu viesnīcas dzīvoklī, priekšā jau trīsriteņu kravas velosipēds. Sāku nest lejā mūsu mantas un lādēt kravas braucamrīkā. Gaļina mani nobildē šajā nodarbē. Sākas ceļš no līdzšinējā dzīvokļa "Jajuan" 雅阁 korpusā uz "Jijuan" 颐园 korpusu. Dažas mantas nokrīt no vuzuma un ar ķīniešu darbinieku palīdzību tiek uznestas trešajā stāvā, bijušajā francūzietes Terēzes dzīvoklī, kas no šīs dienas būs mūsu Beidzjinas mājoklis. Beidzjinā kārtējie jurgī. Mūs apņem līdz šim brīdim Beidzjinā vēl neizjūsts klusums... **13 14**

28.08.2002. Šoreiz palieku mājās un mana Gaļina viena aiziet uz baseinu. Darbā kārtāju dokumentus pierakstam jaunajā dzīvoklī. Viss izdarīts tā, kā tas tiek prasīts. Abi konstatējam, ka "Sjiņhua" jau aizskrējuši veseli seši mēneši... Tik tiešām strauji...

29.08.2002. Nāk satura ziņā interesanti teksti. Piemēram, teksts par "Lions Club" piedāvājumu veikt kataraktas operācijas par minētā kluba līdzekļiem. Teksta vadmotīvs 视觉 – redze pirmajā vietā. Tālāk – par Japānas bakterioloģisko karu pret Ķīnu. Šī tēma Ķīnā īpaši jutīga. Pēcpusdiena atgādina istu sacīksti, kad teksti nāk aumaļām... Pēc tādas darbadienas atvieglojuma sajūta pārņem brīdī, kad diena beigusies...

30.08.2002. Arī šodien darbā īstas "dzirnavas". Visas darbadienas laikā izredīgēju 29 tekstus. Vakarā ar garšīgu zivi svinam "Sjiņhua" aģentūrā nostrādātos sešus mēnešus, vārdnīcas melnraksta 200 lappušu sastādīšanu, kā arī pārceļšanos uz jauno dzīvokli...

01.09.2002. Iepretim mūsu viesnīcai atrodas Džunguančuņ 中关村 tornis. Šodien tas nav saskatāms. Viss tīts baltā, necaurredzamā dūmakā... Vakarā grāmatveikalā ieraugu mūsdienu ķīniešu valodas slenga vārdnīcu. Ieskatos un nolemju nopirkt. Ķīniešu valodas straujajā attīstībā sarunu valodā ieskanas frazeoloģismi, kuru izcelsmi un nozīmi būtu vērts papētīt. Minētā vārdnīca arī piedāvā katra iekļautā frazeoloģisma nelielu skaidrojumu. Teicieni ļoti izteiksmīgi – kā viens pātagas cirtiens... Klusa diena klusā dzīvoklī... Divatā... Sāk likties, ka sevi piesaka rudens un karstums kaut nedaudz mazinās. Temperatūra nedaudz virs 20 grādiem rada komforta sajūtu. Gaļina strādājusi

13

14

pie vakar sagatavotās vārdnīcas leksikas. Vakarā kā sveiciens no dzimtenes – skābu kāpostu zupa. Brīnišķīgi... Aiz loga cikādes čirkstina krietni klusāk...

08.09.2002. Gaļina aiziet uz baseinu. Esmu tāds kā nedaudz apaukstējies, tāpēc atturos. Bijām līdz Trešā loka ceļa veikalam un tirgum. Nopirkām lielisku kefali – tas zivs nosaukums. Pienāk vakars, bet nez kāpēc nav sajūtas, ka būtu atpūties...

10.09.2002. Šorīt abi divi velo izbraukumā, kā arī peldam baseinā. Tāds dienas sākums labi palīdz strādāt. Darbā tikai divi tulki, un tas ļauj šodien sagatavot sešas lappuses vārdnīcas melnraksta.

11.09.2002. Darbā nāk milzu “palagi” par ĶTR sadarbību ar citām pasaules valstīm terorisma apkarošanā. Tālāk – asi kritiski raksti par blēdīšanos un naudas izšķērdēšanu “Saņsja” 三峡 hidroelektrostacijas celtniecības gaitā. Vakarā paredzēts doties uz franču kolēģes Meri atvadu vakariņām, tomēr lietus un vēsās vēja brāzmas izjauc šo ieceri...

13.09.2002. Naktī plkst. 2.30 pilnīgi negaidīti no Krāslavas zvana jauneklis, kas vēlas Ķīnā šūt cimdus... Jau būdami miega varā, nespējam saprast, kā

varam palīdzēt īstenot šo iecerī. Jo vairāk tāpēc, ka darbs ziņu dienestā nekādā veidā nav saistīts ar minētajām praktiskajām lietām. Pēc šī telefona zvana ilgi nevaram iemigt... Uz darbu ceļos neizpratnē – vai esmu kaut cik atpūties. Līdz pusdienām veicas gluži nekas, taču pēcpusdienā darba temps tiek pamatīgi uzkurināts. Uz mājām – apguris un izsūkts. Pēc vakariņām tik vien kā vakara ziņas un tūdaļ pie miera...

14.09.2002. Darbā sen tā nav bijis, ka strādā tikai divi tulki. Tieši tāpēc blīvi pie vārdnīcas melnraksta. Protams, uz karstām pēdām redīgējot darba tekstu, ja tas ienāk. Beidzjinā palēnām iestājas visjaukākais gadalaiks – maigs, saulains un 23 grādu silts. Septembrī galvaspilsētas iedzīvotāji sauc par Sarkano lapu svētkiem 红叶节. Tāpat kā rīdzinieki brauc uz Siguldu izbaudīt Latvijas rudens lapu krāšņumu, tā arī Beidzjinā iedzīvotāji dodas, piemēram, uz Sjanšaņ 香山 vai Badaču 八大处. Daudz fotogrāfē un priecājas par sarkanajām lapām. **15 16 17 18**

15.09.2002. Septembrī gaisma aust jūtami vēlāk un ietekmē visu vasaru piekopto sportošanu. Šodien man noslēdzas ceturrtā nedēļa, kopš strādāju no plkst. 8.00 līdz 17.00. Līdz ar to jūtos apguris un sapņoju par saudzējošāku darba ritmu.

16.09.2002. Abi ar Gaļinu dodamies uz frizētavu pirms viņas brauciena uz Latviju. Pāiet kādas trīs stundas, un Gaļina atgriežas ar gluži pieņemamu frizūru. Iegriežamies mūsu viesnīcas Sujuan 苏园 dārzā un, sēdot diķa krastā, priecājamies par filigrāni, ar lielu prasmi un izdomu celtajām Sudžou 苏州 stila lapenēm un spriežam par Gaļinas braucieni uz Latviju.

19.09.2002. Pamale pelēki nomākusies... Pūš diezgan stiprs vējš... Rudeņo... Pērkam dāvanas vešanai mājiniem. Darbā vidēja spriedze. Veicu valsts darbu un strādāju sev. Līdz ar tumsas iestāšanos sāk līt... Ir drēgni...

20.09.2002. Agri pamostamies un sākam gatavoties ceļam. Gaļina man skaidro, kur nauda, zāles, drēbes, produkti un viss pārējais. Apmēram divus mēnešus man nāksies saimniekot vienam. Klāt viesnīcas autobuss, un mēs jau esam lidostā. Izdodas iztukšot tasi kafijas, un jau jāsēžas lidmašīnā. Gaļinas ceļš uz Latviju ir sācies... Drīz vien esmu atpakaļ viesnīcas dzīvoklī. Palēnām jāpārslēdzas uz minimālu saimniekošanu, ar ko es, strādādams ziņu dienestā, nesaskāros vispār. Mana Gaļina pilnībā nosedza šo segmentu, kas prasa ne tikai daudz laika, bet arī zināmas prasmes...

22.09.2002. Pirmo reizi velosipēda seglos līdz imperatora vasaras rezidencei – Jihejuaņ 颐和园 parkam. Kājām divarpus stundu laikā apeju apkārt visam Kuņmin 昆明 ezeram. Šajā gājienā vēroju, kā māmuļa cienījamais gados, palēnām iedama, kaut ko ada. Vecāks vīrs plaukstā balansē četras bumbas. Divas

15 16 17 18

citas sirmas sievas divbalsīgi dzied Beidzjinas operas 京剧 āriju. Vēl kāds vīrs mērcē ūdensspainī varenu otu un uz ietves raksta skaistus hieroglifus. Noslēpumainās un krāšņās zīmes visai ātri izžūst un izgaist. Garām paskrien cilvēks ar mazu radio kaklā. Pie iztekas no ezera aktīva peldēšanās, lai gan vairums cilvēku vairs nepeldas. Velosipēdu stāvvietā ņemu savu rumaku un dodos uz viesnīcu. Šis izbraukums kopā ar krietnu pastaigu ilga aptuveni četras stundas.

23.09.2002. Pabraukāju ar velosipēdu un arī pavingroju, kā nākas. Darba autobusiņš jau ripo uz ziņu dienestu. Pirmā dienas puse diezgan mierīga. Pēcpusdienā kaut kā par daudz aktīvi tulce nāk un jautā par jau izredīgētajiem tekstiem. Paskatīsimies, kas viņai aiz ādas... 18.00 ierodas V. Jeremejevs, kas vēlas rekonstruēt Krāslavas pili. Šķiet, ka šis vīrs dzīvo kā pa mākoņiem... Bet mākoņos jau arī viss sākas...

25.09.2002. Izrādās, pirmdien slēgts lielais baseins, kas mums visu vasaru sagādāja patiesu baudījumu. Peldot varējām vērot zaļojošus kokus, debesjumu un klausīties putnu dziesmas. Šodien tās ir nule aizskrējušās vasaras jaukās atmiņas...

26.09.2002. Ieņemu savu darbavietu, bet uz galda jau tulkojumu kaudzīte. Strādā pieci tulki, un temps tiek uzkurināts ne pa jokam. Pat izbrīvēt brīdi gājienam uz tualeti nav vienkārši. Savā viesnīcas istabā nāku pie secinājuma, ka katru dienu braukt pēc produktiem nav īsti racionāli. Jāizdomā kaut kas prātīgāks.

28.09.2002. No jaunās un lielās "Sjinģhua dzidien" 新华字典 vārdnīcas gatavoju komentāru latviešu valodā par retiem, maz lietotiem hieroglifiem. Darbs prasa daudz spēka un laika. Šo darbu turpinu arī pēcpusdienā, un palēnām izstrādājas sava veida sistēma. Pusdienās ļoti spēcinoša mongoļu zupiņa.

30.09.2002. Pirmdiena šoreiz brīvā diena. Izlemju doties garākā velo izbraucienā. Nepilnu pusotru stundu minu pedāļus un jau esmu pie Botāniskā dārza 植物园 vārtiem. Dārzā ar Gaļinu esam bijuši vairākkārt. Šajā gadījumā galvenokārt koncentrējos uz treniņu un fizisko slodzi. Ir iespajds, ka ar šo uzdevumu esmu sekmīgi ticis galā. Vēl tikai tikpat garš atpakaļceļš. Ap plkst. 12.00 esmu atpakaļ viesnīcā. Pat nedomāju, ka tik veikli tikšu galā ar šādu maršrutu. Ziņu dienests piedāvā dažu dienu atpūtu Dzeltenās jūras krastā, jau pazīstamajā Beidaihe 北戴河 kūrortā. Nešaubīdamies piekritu priekšlikumam, īpaši tamdēļ, ka Gaļina ir Latvijā un man ar visu jātiek galā vienam.

01.10.2002. Uz rīta pusi, bet vēl nakts melnumā Beidzjinai uzklūp ļoti stiprs vējš. Tiek gāzti velosipēdi un puķupodi, plēsts jumtu skārds un sisti logi. Uznesu savu divriteni istabā. Īsas brokastis, un jau braucu uz dzelzceļa staciju. Ap

plkst. 15.00 jau esam Beidaihe. Steidzos uz jūras krastu un esmu pārsteigts – jūra nikni krāc... Bez jakas nav īpaši omulīgi. Cerēju, ka jūras krasts būs vasarīgāks. Eju gar jūras malu līdz ŪTR gaisa spēku atpūtas namam.

02.10.2002. Jau agri no rīta esmu jūras krastā. Pastaigu nomaina viegls skrējienš, un otrādi. Viesnīcas brokastis, un atkal kājas nes jūras krasta virzienā. Laikam jau dzīve vienā īstā “sauszemes Beidzjinā” ir iemesls, kāpēc tik ļoti gribas būt pie jūras.

Pēcpusdienā paisuma vilnis brāžas pret krastu. Es garšoju nelielus krabišus. Tā ir īsta Beidaihe gaisotne. Ne velti ziņu dienests jau daudzus gadus Beidaihe irē viesnīcas telpas saviem darbiniekiem.

03.10.2002. Plkst. 5.40 jau esmu pie jūras. Milzum daudz cilvēku sanākuši skatīt brīnumu – saullēktu. Visi cer, ka saules maliņa pacelsies tieši no ūdens. Tomēr šoreiz apvārsnis grimst vieglā miglīnā un saule no tās diezgan strauji ceļas augšā. Pirms kāda laika abi ar sievu redzējām šo brīnumu. Ķīnieši šo maģisko parādību uztver kā svētbrīdi. Tik tiešām – tas ir jaunās dienas sākums: knapi saskatāmā saules maliņa acīm redzami un ātri kļūst arvien lielāka...

Satieku pazīstamus žurnālistus, kas sūdzas, ka jūras ūdens jau diezgan pavēss. Turpat krastā pasūtu kviešu miltu – ķirbju zupiņu. Garša nepierasta, bet nav slikta. Toties uz restēm cepts astonkājis pasakaini garšīgs. Piesaku dzelzceļa biļeti uz sestdienu.

04.10.2002. Atkal šņācoša jūra. Pastaiga basām kājām gar ūdens malu. Pēc intensīvās tekstu rediģēšanas galva brīva un sajūta lieliska. No otras puses, dzelzainā Beidzjinas dzīves rutīna, kad diena līdzinās dienai – kā savulaik zaldātos... Nav vai arī gandrīz nav iespēju izklūt no ziņu dienesta noteiktā, nemainīgā ritma. Vakarā ar interesi lasu Anšlava Eglīša “Piecas dienas”. Latviešu valoda Dzeltenās jūras krastā – tas tik ir kaut kas! Īsās brīvdienas paskrien ļoti ātri.

05.10.2002. Pirms atgriešanās galvaspilsētā vēl dažas stundas pie jūras. Pusdienās viegls ēdiens – rīsi ar pienu. Jau ripoju uz staciju. Vilcienā, mūsu kupejā, “datorbērns”, kam mīlošie vecāki uz mazā galdiņa uzlikuši pļerkstošu datoru. Pa visu vagonu katrs savā balsī skan mobilie telefoni, peidžeri un skaļās bērnu rotaļlietas. Stipri jāvaldās, lai šajā kakofonijā kādu neiebukņītu. Viesnīcas dzīvoklī veikli pārkārtojos Beidzjinas dzīvei.

06.10.2002. Agrs baseins, vingrošana, un jau esmu ceļā uz ziņu dienestu. Darbs sākas ar garu TASS lenti par Latvijas vēlēšanām. Četrās atpūtas dienās nedaudz esmu zaudējis ritmu un tempu. Dienas beigās ir iespaids, ka atkal esmu iejuties darba ritmā...

07.10.2002. Strādā divi tulki, un varu samērā daudz laika veltīt maz lietojamo hieroglifu pielikumam. Visu dienu cīnos ar šo darbu. Kad gribēju savu

iestrādi izdrukāt, printeris saniķojās un es paliku ar garu degunu... Vāru prosas putriņu...

08.10.2002. Darbā eju skaidroties par vakar pazudušo vārdnīcas iestrādi. Atnāk meistars un pēc kāda laika atnes man izdruku. Vismaz teksts nav jāraksta par jaunu, kā ir gadījies agrāk...

Darbadiena līdzsvarota. Veicu savus darba pienākumus, kā arī pastrādāju savai iecerei. Plkst. 18.00 viesnīcā "Miņdzu" 民族 tiekots ar M. un R. Kūļiem. Runājam gan par Ķīnu, gan arī par Latviju. Atcerējāties "Kaķu mājas" kolēģus...

10.10.2002. Brīvā diena, un varētu nesasprindzināties. Ķeros pie sadzīviskiem darbiem, rakstu dēliem vēstules. Pēkšņi zvans – tieku steidzīgi izsaukts uz darbu. Nekā darīt, ātri saģērbjos un jau esmu ceļā uz ziņu dienestu. Ilgi cīnos ar garu rakstu par klonētajiem Taivānas kazlēniem. Tālāk – par iekārtu, kas no plastmasas atkritumiem ražo degvielu...

11.10.2002. Darbā ienāk teksts ar apšaubāmu tulkojumu. Nekā darīt – ņemu rokās oriģinālu ķīniešu valodā un skatos cauri. Visai daudz labojumu. Pēcpusdienā ļoti skaļa amerikāniete Krista. Nākas aizrādīt, jo viņas skaļums traucē strādāt.

13.10.2002. Dodos velo izbraukumā. Braucu gar kanālu un nonāku pie neliela tempļa Vaņšousi 万寿寺. Apbraucu apkārt visam imperatora vasaras rezidences 颐和园 parkam, kā arī nobraucu garām Jucjuaņšaņ 玉泉山 pagodai. Šī pagoda atrodas karaspēka daļas teritorijā, kur tai nav iespējams piekļūt. Ceļā pavadu ap trim stundām. Treniņam pilnīgi pietiek. Viesnīcas dzīvoklī pirmo reizi vāru tunča zupu. Garšo lieliski. Turpinu lasīt Anšlava Eglīša "Piecas dienas". Atkal tiksminos par latviešu valodu un A. Eglīša stāstījumu.

14.10.2002. Pēc darbadienas kājām soļoju gar Suņ Jatsena 中山公园 parku, gar Tienāņmeņ 天安门 laukumu, kamēr nonāku pie Mūzikas zāles 音乐厅. Gaiša un jauka zāle. Zāles vidū pārvietojamās ērģeles nedaudz sašķiebušās. Trūkst viena ritentiņa. Koncertē mūsu ērģelnieks Tāļivaldis Deksnis. Viņam palīdz ķīniešu ērģelniece, kas skolojusies Vīnē. Zāle pārpildīta. T. Deksnis uzsāk koncertu un spēlē brīnišķīgi. Ķīnieši nav dzirdējuši šādu mūziku un... palēnām sāk atstāt zāli... Arvien uzkrītošāk... Ērģelnieks pēc labākās sirdsapziņas nospēlē savu koncertu. Mēs arī pagūstam aprunāties. Latvijā ļoti pazīstamo baznīcas korāļu skanējums Ķīnā man izraisa īpašas izjūtas. Esmu pateicīgs māksliniekam par šādu iespēju. Ķīniešus, vismaz pagaidām, Rietumu pasaule nav radinājusi pie ērģelmūzikas...

16.10.2002. Mani arābu kolēģi ieteica, kur pirkt jēra gaļu. Tā arī daru. Viesnīcas dzīvoklī lieku jēru katlā un sāku vārīt. Pāiet veselas trīs stundas, bet jērs vēl nav sakožams... Turpinu vārīt... Pēc četrām stundām mana jēra gaļas

degustācija beidzas ar slēdzienu, ka jēram varēja būt daudz gadu... Un līdz ar to esmu "labi" iepircies...

17.10.2002. Ienāk divi ne īpaši dziļi izprasti teksti, un daudz laika jāvelta tekstu lasīšanai oriģinālā, proti, ķīniešu valodā. Redakcija labi apgādāta ar specializētajām vārdnīcām, kā arī palīglīdzekļiem par pasaulē pazīstamākajiem ziņu dienestiem. Atliek veikli meklēt un atrast nepieciešamo terminu un atbilstoši saturam iekļaut tekstā. Šodien strādā pieci tulki un par vārdnīcas melnrakstu var aizmirst. Arī šodien cienājos ar vakar vārīto jēra gaļu. No šāda produkta varēja un vajadzēja atturēties...

19.10.2002. Darbā apkopējas atvērušas 3. stāva logus un ir visai auksti. Lūdzu pievērt logus, lai nesaaukstētos. 17.15 ar metro uz Vanfudzjin 王府井, kur paredzēta tikšanās un slavenās Beidzjinas pīles 北京烤鸭 degustācija. Vakariņu dalībnieki – ērgelnieks T. Deksnis, LR vēstniecības ĶTR sekretāre D. Liberte, ĶTR Radio mūzikas raidījumu redakcijas vadītājs un ķīniešu ērgelniece. Pasākums risinās atbrīvotā gaisotnē, runājot gan par ērģeļu mūziku, gan par Ķīnu un Latviju.

20.10.2018. Svētdienas maiņā strādā divi tulki. Darba ritms it kā varētu būt nedaudz atvieglināts, tomēr nāk teksti, kas buksē un prasa papildu iedziļināšanos un piestrādāšanu.

Vakarā saskaitu vārdnīcas melnraksta pēdējo divu dienu sagataves – pavisam desmit lappuses. Tas nav slikts rādītājs.

21.10.2018. Pirmdiena ir mana brīvā diena. Esmu izlēmis doties velo izbraukumā uz Mēness templi 月坛, kam šodien atbilstošāks nosaukums būtu Mēness parks. Jau sen esmu domājis par šī parka apmeklējumu un beidzot varu šo nodomu īstenot. Pirmais iespaids – parkam netiek pievērsta īpaša uzmanība un tas izskatās kā atstāts novārtā. Tomēr vēstures dziļēs ir ziņas, ka Min 明 un Cjin 清 – abu dinastiju imperatori – labprāt apmeklēja šo parku un parka lapenītēs tiksmīnājās par mēness krāšņumu. Saglabājusies vesela siena kaligrāfijas paraugu, kas visi ir mēnesim veltīta dzeja. Kaut arī mūsdienās šis parks nav no Beidzjinas visvairāk apmeklētām vietām, tomēr, manā skatījumā, šajā parkā jaušama vēstures elpa. Jūtos apmierināts, ka ilgi esmu minis pedāļus, lai šeit ierastos. Tā arī ir manas brīvās dienas brīvība un jauns ieskats senās pilsētas vēsturē. Netālu no parka liels mongoļu restorāns gaida apmeklētājus. Greznā halātā un dārgos zābakos tērpies nomads skaidrā ķīniešu valodā aicina nobaudīt mongoļu virtuves ēdienus. Sēžos divriteņa segļos un uzsāku atpakaļceļu. Braukt nav viegli – pūš samērā spēcīgs sānu vējš.

22.10.2002. Pēc ilgāka laika atkal strādāju otrajā maiņā. Darba ritms diezgan saspringts, tomēr iemanos pastrādāt arī savai iecerei. Vakarā lasu Latvijas

laikrakstus. Nezinu, kāpēc, bet ilgi nevaru aizmigt. Patiesībā klusa, klusa dzīve. Un labi, ka tā. Katra papildu tikšanās vai pasākums atsaucas uz ierasto ritmu, pat izsit no ierastajām sliedēm.

24.10.2002. Daži nelieli saimniecības darbi, un jau jābrauc uz ziņu dienestu. Negaidīta, satraucoša ziņa no Maskavas – teroristi maskās saņēmuši ap 700 ķīlnieku un pieprasa Krievijas armijas izvešanu no Čečenijas. V. Putins atsakās no plānotās vizītes uz Portugāli. Valstī paliek arī premjers M. Kasjanovs. Kāds būs risinājums?

25.10.2002. Jau otro dienu čečenu kaujinieki koncertzālē tur sagrābtos ķīlniekus. Pie kaujiniekiem uz pārrunām iegājuši pazīstamais bērnu ārsts L. Rošals un dziedātājs J. Kobzons. To spēj izdarīt, kā ķīnieši saka, vīri ar "lielām aknām". Biju bibliotēkā, kur runāju ar meistarū, kas apņemas par jaunu pārsiet vienu no manām pusizjukušajām vārdnīcām. Aizrakstīju vecākajam dēlam Jurim apsveikumu dzimšanas dienā. Pārlapoju pēdējo gadu dienasgrāmatas... Strādāts un dzīvots ar pilnu krūti... Ar skaistiem izbraukumiem, pirtīm, Pildegoviču dzimtas tuvinieku atdusas vietu apmeklējumiem, kurus vienmēr cenšamies apvienot ar dziļāku Sēlijas un Latgales iepazīšanu, daudzām talkām Bergos un citiem ģimeniskiem pasākumiem. Patlaban, dzīvojot un strādājot vienatnē, šāda lasāmviela ļoti palīdz izturēt monotono vientuļnieka dzīves ritmu...

27.10.2002. Baseinā esam divi vien – entuziasti... Tomēr pašsajūta sportiska. Ziņu dienesta autobusiņā kolēģis Nails Ahmetšins paziņo, ka otrdien būs atvadu vakariņas, jo viņš izbeidz darba attiecības ar ziņu dienestu un atgriežas Maskavā. Ļoti žēl, jo viņš ir viens no visinteresantākajiem kolēģiem. Naimam ir dziļas zināšanas par Ķīnas vēsturi. Savos ceļojumos Ķīnā viņš iepazinis seno Zīda ceļu, par ko uzrakstījis interesantu grāmatu.

28.10.2002. Vakar tika ziņots, ka atrisinājusies ķīlnieku krīze Maskavā. Tika veikta specoperācija. Zālē tika ielaista gāze, kas iemidzināja ne tikai kaujiniekus, bet arī ķīlniekus, no kuriem 117 cilvēku aizgāja bojā. Tas, ko izdarīja čečenu kaujinieki, nav pieņemami... Tas, ko paveica "specnazs" – vai bija varoņdarbs?... Smaga šī notikuma pēcgārša...

Šīs dienas spriegajā darba atmosfērā – tikai pāris lapiņu vārdnīcas melnkrakstam.

30.10.2002. Darbā kolēģi tādi miegaini. Izmantoju dienas pirmo pusi savam darbam. Pēc darba saimniekoju savā istabā, vārot tunča zupu un veicot citus vienkāršus un nepieciešamus darbus. Pašā novakarē izlasu rakstu par slaveno rakstnieci un lielisku Ķīnas pazinēju Pērlu Baku.

31.10.2002. Tikko esmu apsēdies savā darbavietā, redzu, ka uz "uguns līnijas" seši tulki. Tas var nozīmēt tikai to, ka diena nebūs viegla un rediģējamo tekstu

būs daudz. Tā arī ir. Tomēr dažas lappuses vārdnīcas melnraksta izdodas uzrakstīt. Divriteņa seglos dodos gar upi līdz Vaņšousi 万寿寺 klosterim. Tā ir neliela celtne, kuras pagalmiņā strādā namdari. Patiesu cieņu izraisa meistarū attieksme pret apstrādājamo baļķi, kas tiek grozīts un rūpīgi aptēsts. Iespējams, ka šis baļķis tiks izmantots par klosteru siju. Gribas piebilst, ka kokmateriāls jeb koksne Ķīnā ir liels dārgums. Piemēram, gaļas dēlītim nepieciešamais gabals tiek pārdots uz svara. Savas koksnes un kokmateriālu Ķīnā nav daudz. Kokmateriāli tiek importēti no daudzām pasaules valstīm. Brauciens atpakaļ uz viesnīcu izvēršas pagrūts, jo pūš diezgan spēcīgs pretvējš.

01.11.2002. Savu brīvdienu gribēju veltīt kāpienam Sjanšan 香山 kalnā. Izrādās, ka esmu iekāpis nepareizā autobusā, kas mani aizved līdz labi pazīstamajam Jihejuan 颐和园 parkam. Pie parka sienas iegādājos izsūtas čibiņas savai sieviņai. Izdomāju kājām aiziet līdz Dienvidu vārtiem 南门. Soļojot mani palēnām pārņem izsalkums, nav spēka. Ar lielu patiku notiesāju vārītas kukurūzas vāļi. Patiešām – lēti un labi. Pāris reižu atvilcis elpu, nonāku līdz "Jouji" 友谊宾馆 viesnīcai. Pārņem pamatīgs nogurums. Bet tāds jau arī bija brīvās dienas mērķis – izvēdināt galvu un tikt vaļā no nebeidzamā redīgēšanas sindroma...

02.11.2002. Ir sestdiena, un strādā tikai divi tulki. Tūdaļ iegrimstu vārdnīcas melnraksta tulkojumā. Izeju no ziņu dienesta teritorijas kādā šķērsielīnā. Gaļas bodītes lete – tieši uz trotuāra. Pie sacirstiem un uz galda izliktiem gaļas gabaliem sēž pārdevēja un ar ēdamajiem kociņiem met mutē vārītas nūdeles. Ieēdu zupu un vistu ar riekstiem. Sagatavotas deviņas lappuses vārdnīcas melnraksta. Iespējams, ka tas ir visu laiku rekords... Vakarā ieeju frizētavā. Niecīgā telpiņā rosās friziera sieva un guļ bērniņš. Frizieris apliek man ap pleciem tādu kā gadu nemazgātu kalēja skoteli, un sākas frizēšana. Maz elementāras tīrības. Griesti nav balsināti kopš ĶTR dibināšanas 1949. gadā...

04.11.2002. Pirmdiena ir mana brīvā diena. Tikai tagad saprotu, kāda milzīga priekšrocība ir brīvdiena nedēļas pirmajā dienā. Gandrīz nav kalnā kāpēju. Viss milzīgais kalnā kāpēju spiets šeit bijis sestdien un svētdien. Turpmāk zināšu, ka atpūtai vai velo izbraukumam pirmdiena ir ļoti piemērota. Kāpju kalnā, brīžiem atpūzdamies. Samērā viegli tieku kalna galā. Vienmēr priecājos par akmens ceļu uz kalna virsotni. Prāvie akmens kluči tik prasmīgi apstrādāti un pieslīpēti viens otram, ka pilnīgi droši veido ceļu, kas kalpos mūžam. Ceļa malas un katra virāža sakoptas un tīras. Kalna piekāpē rosīga tirgošanās. Tiek pārdoti lazdu un ciedru rieksti, kastaņi, mandeles, zemesrieksti un valrieksti, žāvētas ķīniešu dateles, vārīta un apacepta kukurūza, hurma, mandarīni, kokosrieksti, pat žāvētu zvirbuļu kautķermenīši. Kā mēs teiktu latviski – viskautkas... Vēl uz letēm izlikta rotaslietas – skaisti neparastas

formas akmeņi, sudraba izstrādājumi, rudens lapas celofānā. Neredzīgs vīrs sintezatora pavadījumā spēlē tradicionālo ķīniešu stīgu instrumentu erhu 二胡. Skaisti un smeldzoši... Šodien kalnā kāpj galvenokārt vecāka gadagājuma cilvēki. Dažs dzied arīju no Beidzjinas operas 京劇. Var ieskanēties arī kāda ķīniešu tautasdziesma vai arī Ķīnā joprojām ļoti populārie "Piemaskavas vakari". Ir redzēts, ka kāpiens kalnā tiek apvienots ar tradicionālo vingrošanu. Darba veterānu pulkā var iespraukties arī skolēnu vai studentu bariņš. Vēl šīs pirmdienas lielā veiksmē ir arī maigā saule un bezvējš. Ledainas vēsmas jūtamas tikai pašā kalna galā. Pēc plkst. 15.00 gandarīts atgriezīs viesnīcas dzīvoklī. Lai svētīta brīvā atpūtas pirmdiena!...

06.11.2002. Ir sācies ĶKP XVI kongress. Visās valsts iestādēs notiek sapulces. Ceļš uz ziņu dienestu krietni lēnāks, jo uz kongresa sēdēm īpašos autobusus brauc kongresa delegāti. Transportam ielās jādod ceļš kongresa delegātu autobusiem. Galvaspilsētā ienāk lielā notikuma svinīgā atmosfēra. Uz ielas pie augļu letes aizsākas saruna. Augļu pārdevēja: "Kompartija rīko par daudz sapulču." Es provokatīvi iebilstu: "Kompartija jums ļauj pelnīt naudu..." Pārdevēja atrauc: "Cik pelna kompartija, un cik pelnu es?" Ja arī izskan kāda replika, tad tomēr ĶKP kongresa dienās nerodas iespaids, ka cilvēku neapmierinātība ievirzās kādā organizētā gultnē. Iespējams, ka ielās ir vairāk policijas. Nav izslēgts, ka atmosfēra atgādina PSRS laiku padomju kompartijas kongresu gaisotni tiem cilvēkiem, kas šos laikus atceras. ĶKP kongresa dienās ziņu dienestā jūtami pieaug spriedze. Strauji palielinās rediģējamo rakstu skaits. Ziņu dienesta telpās skan mūzika. Žurnālistiem galdā tiek celtas bezmaksas svētku pusdienas. Priekšniecība lūdz pastrādāt arī pēc darbadienas beigām. Atliek tikai pieskaņoties.

09.11.2002. Sestdiena man brīvā diena, un esmu nodomājis kaut nedaudz izbraukt no pilsētas. Ar 904. autobusu dodos uz Vaņcjuanđžuan 万泉庄. Autobuss pārpildīts. Blīva cilvēku straume virzās gan kalnā augšā, gan no kalna lejā. Ap plkst. 10.00 jau esmu kalna galā. Ir liels gandarījums, ka esmu pieņēmis lēmumu izbraukt no pilsētas, kā arī uznesis sevi kalna galā. Kalna piekāvē cilvēki dzer tēju un nesteidzīgi tērzē. Silda brīnišķīga saulīte. Kāds vīrs man uzdod jautājumu: "Kā jūs domājat, kāpēc imperators izvēlējās Beidzjinu kā Ķīnas galvaspilsētu?" Nesagaidījis manu atbildi, vīrs pats skaidro: "Imperators izvēlējās Beidzjinu, jo šeit ir četri gadalaiki, un tā ir milzu priekšrocība..." Atceroties Ķīnas dienvidu svelmi un Ķīnas ziemeļaustrumu Sibīrijas ziemas, šim vīram var tikai piekrist. Jāteic, ka klimata izmaiņu ietekmē tomēr arī Beidzjinas vasaras mūsdienās ir visai karstas. Tā, piemēram, Beidzjinā katru vasaru kādas divas trīs dienas dzīvsudraba stabiņš paceļas virs 40 grādiem. Un tie vairs nav nekādi joki.

12.11.2002. Rīta pustumsā dodos velo izbraukumā. Maz cilvēku, maz velosipēdistu, un tas dod patīkamu rīta atslodzi. Darbā ilgāku laiku tulki strādā pie kongresa materiāliem, un es šo laiku varu izmantot darbam pie vārdnīcas. Vārdnīcas sastādīšanas gaitā esmu pievirzījies palīgvārdam "de". Šim ķīniešu valodas elementam lingvisti veltījuši ne vienu vien disertāciju. Palīgvārda pārlikums latviešu valodā prasa iedziļināšanos un lielu pacietību. Jātiek galā ar 12 palīgvārda lietošanas gadījumiem. Atgriezies viesnīcā ar velosipēdu, braucu pēc medus, ievārījuma, sviesta un kladēm.

14.11.2002. Pienākusi ĶKP XVI kongresa noslēguma diena. Pēc 13 gadu valdīšanas amatu atstāj Dzjan Dzemiņš 江泽民, un amatā stājas Hu Džjintao 胡锦涛. Pāri mums gāžas īsta ziņojumu, paziņojumu un reližu straume. Viss notiek skriešus. Ar katru rakstu vai reliži jātiek galā. Šodien vārdnīcas sastādīšana pilnībā jāatliek malā. Vakarā pie manis ierodas mans Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta studiju biedrs, sinologs. Sen neesam tikušies un izlemjam šo notikumu atzīmēt mongoļu restorānīnā. Auna gurns kūst mutē, mēli var norīt. Kavējamies pie mūsu studiju gadiem, kā arī kopīgiem ceļojumiem Ķīnā.

17.11.2002. Mana darba svētdiena. Strādā tikai divi tulki, un tas dod iespēju vairāk laika veltīt vārdnīcas sastādīšanai. 17.20 strauji satumst. Velosipēda seglos braucu pret niknu un aukstu vēju. Salst rokas. Tomēr iepērkos pēc sava plāna un vajadzībām. Viesnīcas dzīvoklī kavējos pie Latvijas dzimšanas dienas. Jūtos ļoti vientulīgi, un tieši tamdēļ skaudrāk nāk prātā Latvijas rudenī un 18. novembra svinības. Sūtu apsveikumus bijušajiem ĀM kolēģiem L. Azarjanai un M. Šteinai. Saņemu vairākus apsveikumus no Latvijas.

20.11.2002. Militāru lidmašīnu pavadībā Prāgā ieradies Dž. Bušs. Sāksies NATO paplašināšanai veltītais samits. Septiņu jauno NATO dalībvalstu skaitā minēts arī Latvijas vārds.

22.11.2002. Viens no tulkiem iesniedz ļoti zema līmeņa tulkojumu. Tūdaļ ķeros pie raksta sakārtošanas. Pēc kāda brīža ienāk neizprasts raksts, kam arī jāveltī daudz uzmanības. Esmu neziņā, jo abi tulki parasti strādā labi. Jo tuvāk darbadienas noslēgums, jo biežāka neizredīgēto rakstu kaudzīte.

24.11.2002. Trešais kāpiens Sjanšan 香山 kalnā. Cilvēku krietni mazāk. Pirmo reizi kāpju biežajā ziemas jakā. Paliiek karsti. Velku jaku nost un nesu rokās. Kāpiens kalnā dod ne ar ko nesalīdzināmu svaigumu. Uzrunā vīrs, kas beidzis Maskavas universitātes aspirantūru. Notiek saruna kalnu gaisotnē... Tā ir brīva, pamatā neuzbāzīga domu apmaiņa. Šādas sarunas spontāni, ļoti dabīgi sākas un tikpat negaidīti arī apraujas. Nereti iespīežoties atmiņā uz ilgu laiku.

19

20

25.11.2002. Viesnīcas dzīvoklī pavēsi. Ir iespāids, ka vējš tiek cauri balkona durvju un logu rāmjiem. Agrāk dodos pie miera, lai gultā sasildītos. Tādi ir ziemas apstākļi “Jouji” 友誼 viesnīcā.

26.11.2002. Darbā uzmanību piesaista teksts par kādu Mīn dinastijas imperatoru, kas licis akmens stēlā iecirst tekstu par to, kāds sods draud par mežu izciršanu un apkārtējās vides līdzsvara izjaukšanu. Lai arī mūsdienu Ķīnā mežu ļoti maz, tomēr arī šodien Ķīnā nekas nevar būt aktuālāks par apkārtējās vides aizsardzību.

30.11.2002. Darba sestdiena. Strādā pieci tulki, un grūti apgalvot, ka diena būtu mierīga. Vakarā, kad skatos cauri, ko man izdevies paveikt sev, redzu, ka par četrarpus lapām biežāks kļuvis vārdnīcas melnraksts. Melnā naktī braucu pēc produktiem. Bez saimnieces saimniekot nedaudz apnicis, bet nekā darīt. Kundze Gaļina Bergos ir galvenā kontaktpersona saziņā ar meistariem, kas mūsu mājā veic remontdarbus. Atliek tikai pašam pirkt produktus un arī pašam gatavot. Palīdz tas, ka studiju gados dzīvoju kopmītnē un kaut kādas iemaņas tomēr saglabājušās.

01.12.2002. Svētdienas maiņā tikai divi tulki, un es vakarā nesu mājās astoņas lappuses vārdnīcas melnraksta. Tā varētu būt viena no vissekmīgākajām dienām. Mazā ēdūzītī blakām ziņu dienestam ēdu auna kāju ar plāceni. Kaula nesalīdzināmi vairāk nekā ēdamās gaļas. Ceru mājas datorā saņemt kādu vēstuli. Tomēr vēstules vēl ceļā...

02.12.2002. Ar 332. un 347. autobusu braucu uz Badaču 八大处. Kad mums bija savs auto, daudzkārt braucām uz Sjanšaņ, bet gadījās atbraukt arī uz šo vietu. Kalnā kāpiens šeit nesalīdzināmi īsāks nekā Sjanšaņ kalnā. Drīz vien esmu kalna galā un mēģinu iet uz Sjanšaņ kalna pusi. Tomēr ātri vien sēta man aizšķērso ceļu, un es no sava nodoma atsakos. Badaču un Sjanšaņ kalni atrodas kaimiņos, tomēr cilvēks ar savu iejaukšanos tos atdalījis tā, ka, nepārkāpjot likuma normas, kaimiņu kalni nav aizsniedzami. Man garām aizriķšo jātnieks. Cilvēks zirga mugurā šajā apvidū nav bieža parādība. No sieviņas pienākusi laba vēstule... Centīšos ātrāk atbildēt...

03.12.2002. Virs Beidzjinas ziemas "vatenis"... Mitra, vēsa migla un apgrūtināta elpošana. Nepatīkama disonanse salīdzinājumā ar vairāku dienu skaidrajām debesīm. Darbadienas pirmā puse visumā mierīga. Toties aptuveni stundu pirms darbadienas beigām uz galda nogulstas septiņi salīdzinoši gari teksti, priekšniecība lūdz aizkavēties un pabeigt rediģēšanu. Beidzjinā noslēgusies V. Putina vizīte, un šāds notikums tiek plaši komentēts. Mājās atgriezties iznāk pavēlu. Priekšā prosas biezputriņa vakariņu tiesai. Un tikai pie miera.

05.12.2002. Sarūgtina tas, ka pat pieredzējušākie tulki kļūdās un tamdēļ nākas tērēt laiku tulkojumu uzlabošanai. Tādās dienās nav ko domāt par vārdnīcas ieceri.

06.12.2002. Dinamiska dienas pirmā puse. Tomēr esmu jau pietiekami iestrādājies. Izeju ārā no ziņu dienesta teritorijas un pusdienoju uiguru restorānīnā. Rudmatains uigurs ar baltu musulmaņu cepurīti atnes auna zupas šķīvi. Ēdiens garšīgs un arī ne īpaši dārgs.

07.12.2002. Sestdienas atslodze. 9.00 sāku kāpt Sjanšaņ kalnā un 10.20 jau esmu kalna galā. Ir pavēss. Varbūt kāds grāds zem nulles. Reizēm garām aizlido

retas sniega pārslas. Ziemīgi... Kādas divas trešdaļas ceļa likās, ka kāpt pagrūti. Tomēr pusotra stunda līdz kalna galam nav slikts rādītājs. Sen nav bijis vēstules no manas Gaļinas... Baidos, ka viņa remontdarbu jezgā nepārpūlas... Jau sen viņu ļoti gaidu Beidzjinā...

11.12.2002. Agri pamodies, ceļos augšā un dodos uz laukumu pie pils mūsu viesnīcas teritorijā. Laukuma malā zaļā apgaismojumā ļoti krāšņa ir "Ciemīņus sagaidošā priede" 迎客松. Šī priede izaugusi ne pārāk slaida, toties ar zariem, kas kā izplestas rokas sniedzas pretim ciemiņiem. Šāds priedes veidols aizgūts no Huanšaņ 黄山 kalnu 迎客松 priedes... Darbā nāk irdeni teksti par KTR sasniegumiem pēc iestāšanās Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO).

12.12.2002. Rīta agrumā izeju viesnīcas parkā paskriet un pavingrot un jūtu, ka elpa kļuvusi garāka. Domāju, ka tas ir kalnā kāpšanas rezultāts. Jau vairākkārt esmu viens kāpis kalnā. Darbā viss diezgan ierasti. Nāk rediģējamie teksti. Izdodas arī pastrādāt pie vārdnīcas melnraksta. Nepatīkami, ka tieši darbadienas beigās rediģējamie teksti nāk visblīvāk. Tomēr tā vairs nav pirmā darbadiena. Pierasti tieku galā ar visu. Vakarā lasu "Dienu", un tie jau ir svētki...

13.12.2002. Plkst. 8.00 ieņemu vietu autobusā un braucu uz Sjanšaņ 香山 kalnu. Vienas autobusa durvis īsti neveras ne ciet, ne vaļā, tāpēc autobusā pavēsi. Gar acīm zib jau diezgan labi iegaumētais maršruts. Ar hieroglifiem rakstīto ēdūzīšu nosaukumu ņirbā acīs ik reizi iekrīt vertikālā rindā izvietotās senmongoļu rakstu zīmes, kurām blakus rakstīts ar ķīniešu hieroglifiem 铁木真. Tas ir Čingishana 成吉思汗 vārda Temučins skanējums ķīniešu valodā. Šajā vārdā viņš tika saukts pēc piedzimšanas un arī laika posmā, pirms viņš kļuva par slavenu karavadoni. Ķīnas galvaspilsētā senmongoļu rakstu zīmes nav īpaši bieži izplatītas. Negribētu arī teikt, ka minētās zīmes Beidzjinā nav ieraugāmas. Blakus senmongoļu rakstu zīmēm tādā kā staba galā piestiprināti mongoļu jurtu atdarinājumi. Varu piebilst, ka abi ar Gaļinu dažas reizes iegriezāties mongoļu restorānīnā. Tikām cienāti ar jēra gaļu, kurai klāt mongoļu pavārs pasniedza mazu nazīti. Jēra gaļa ik reizes bija nevainojama. Šāds serviss ar mazu nazīti ir tikai mongoļu ēdūzīšos. Kāpjot kalnā, dzeru "sviesta tēju" 油茶, kas vairāk atgādina putriņu. "Sviesta tēja" īpaši neveltzē, bet dod spēku. Tāpēc arī pusotras stundas laikā esmu kalna galā. Šodien šeit spīd saule un nepūš vējš. Ar kalnā kāpējiem tiek daudz runāts. Ir gandarijums par brīvās dienas pirmo pusi. Ar šādu noskaņojumu uzņemu atpakaļceļu uz viesnīcu.

15.12.2002. Svētdienas darbadiena. Ierindā tikai divi tulki, un varu izvērsties ar vārdnīcas sastādīšanu. Pusdienlaikā pāreju pāri ielai un cienājos ar olu un

brīnišķīgu kukurūzas graudu viru. Beidzjinā šodien liels notikums – aptuveni 1,5 cm biezumā uzkritis pirmais sniegs. Beidzjinā to sauc par “mazo sniegu”, tas ielas padara bīstamas. Nepārtraukti plūstošajā velosipēdistu straumē laiku pa laikam kāds uz slidenā ceļa noveļas, kam seko citi kritieni... Beidzjinās iedzīvotāji zina, ka braukšana bīstama, tomēr turpina braukt. Pienāk laba ziņa no manas Gaļinas, kas janvārī piebiedrosies man Beidzjinā. Jau sen vientulībā gaidu šo notikumu.

19.12.2002. Beidzjinā retām pārslīnām turpina snigt. Jāuzmanās uz slidenā ceļa. Ir pavēsi, un jāvelk mugurā siltāka jaka. Pilnīgi negaidīti laika apstākļi mainās un iestājas kaut kas līdzīgs Baltijas atkusnim. Darbā ļoti spriega diena. Daudz tulku un vēl vairāk rediģējamo tekstu. Aizsūtu mazdēlam Tomasam apsveikumu vārdadienā.

21.12.2002. Visiem draugiem rakstu jaunā 2003. gada apsveikumus. Tas nav tik vienkārši. Vispirms – vairāk nekā 20 mūsu draugiem uz aploksnēm jāuzraksta adrese. Tālāk – apsveikumu teksts un, visbeidzot, gājiens uz pastu. Pārsteigums pastā – par markām jāmaksā 240 juaņi, jo katra aploksne tiek rūpīgi nosvērta. Nebiju domājis, ka jāņem līdzī tik daudz naudas. Prieks, ka šo pienākumu esmu paveicis. Bez tam man patīk saņemt ar roku rakstītus apsveikumus. Cerams, ka tā arī būs...

23.12.2002. Pienākusi laba vēstule no Gaļinas. Viņa jau gatavojas pirkt avio-biļetes lidojumam uz Beidzjinu. Darbadienas beigās kopā ar arābu redakcijas veterānu palestīnieti Mohamedu un jaunzelandieti Dž. Makdonaldu tiekam uzaicināti svētku vakariņās kopā ar “Sjiņhua” aģentūras priekšniecību. Uzbraucam ziņu dienesta torņa 22. stāvā. Izvietojamies pie ķīniešu grozāmajiem apaļajiem galdiem un redzam, ka vakariņās piedalās ziņu dienesta vadība. Nākas arī teikt svētku uzrunu, ko es – vienīgais no uzaicinātajiem viesiem – saku ķīniešu valodā. Vakars paiet tiešām atbrīvotā gaisotnē, un pasākums gluži labs...

25.12.2002. Ir īsti darba Ziemassvētki. Var teikt, ka mūsu jaukos svētkus spriegajā “Sjiņhua” ritmā nemaz nejūt. Pat šķiet, ka Ziemassvētku vispār nav. Realitāte ir tāda, ka teksti nāk kā no pilnības raga un kolēģi angļu, franču un spāņu redakcijā spriež, ka mums par nostrādātajiem Ziemassvētkiem jāprasa pāris brīvu dienu Pavasara svētkos...

26.12.2002. Otrie Ziemassvētki parastajā darba ritmā. Krievu redakcijā no Pēterburgas ieradies jauns darbinieks Mihails Jefremovs. Strādā četri tulki, spriedze viduvēja. Vakarā visi braucam uz koncertu, kas iecerēts Beidzjinā strādājošiem ārzemju speciālistiem. Daudz Mocarta un Verdi skaņdarbu. Skan arī “Kaļinka”. Koncerta noslēgumā himnisks opuss ar Mao Dzeduna vārdiem.

27.12.2002. Aiz loga minus 8 grādi. Esmu izlēmis kāpt kalnā. Tomēr uzdodu sev jautājumu, vai izturēšu. Pirmo reizi man līdzī mazā, nesen pirktā mugursomiņa, kā arī mandarīni un citronūdens. Viss baltā sniegā... Ziemīgi... Kad sāku no kāpiena iesvist, novelku dūnu jaku, saloku un ievietoju mugursomiņā. Iešana uzreiz daudz vieglāka. Ceļā uz kalna virsotni ir dažas slidenas vietas, bet visumā takas ir notīrītas. Pēc stundas un 15 minūtēm esmu kalna galā. Pagaidām tas ir labākais laiks. Ar mugursomu plecos noeju līdz autobusam, kur atkal uzvelku dūnu jaku.

28.12.2002. Ieņemu savu darbavietu un redzu, ka trīs teksti atstāti vēl no vakardienas. Ķeros pie rediģēšanas. Pusdienās izeju no ziņu dienesta teritorijas un iegriežos salaru tautības ēdūzītī. Baudu jēra gaļas zupu. Salaru 撒拉族 tauta dzīvo Ķīnas ziemeļrietumos Gaņsu 甘肅省 un Cjinhai 青海省 provincē. Salari ir musulmaņi, tāpēc arī jēra gaļas zupa garšīga. Vakarā savā datorā lasu labu vēstuli no manas Gaļinas...

29.12.2002. Arī svētdiena darba gaitās. Šodien darba temps nav īpaši uzskrūvēts. Pusdienlaikā atrodu lielisku, klusu hui 回 tautības restorāniņu. Hui tautība dzīvo izklaides visā Ķīnā. Beidzjinā pat ir Niudzjiecju 牛街 區 rajons, ko galvaspilsētas iedzīvotāji sauc par musulmaņu rajonu. Arī tamdēļ, ka tur atrodas Beidzjinas lielākā mošeja. Hui tautības restorāniņā tieku cienāts ar jēra kuņģa zupu un diviem plācenīšiem. Viss mājīgi un garšīgi. Viesnīcas dzīvoklī pirmo reizi vāru sēņu zupu. Redzēs, kā sanāks. Šī diena paiet kaut kādā gaišā svētībā...

31.12.2002. Gada pēdējā diena. Sāku ar 2002. gada kopsavilkumu, ar pateicību dēliem, vedeklām, mazbērniem un vēl – milzīgajai pārbūvei mūsu Bergu mājā un manai Gaļinai par lielo ieguldījumu šajā lietā. Nedaudz pavaļojos, un jau jādodas uz darbu. Strādā trīs tulki, un tas ir saudzējošs režīms. Dēls Andrejs atgriezies no Pēterburgas apmeklējuma un stāsta, kā veicies. Vēl nedaudz vairāk par diviem mēnešiem, un "Sjiņhua" jau būs nostrādāts vesels darba gads. Neticami... Varu droši teikt, ka zinu, ko darišu pēc "Sjiņhua"... Tas būs mērķtiecīgs darbs pie Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas sastādīšanas. Jo vairāk tāpēc, ka tas ir ne tikai interesants un iesaistošs darbs, bet arī mana aizraušanās. Tādas ir manas domas brīdī, kad 2002. gads vēl nav beidzies, bet 2003. gads vēl nav sācies...

01.01.2003. Pirmā jaunā 2003. gada darbadiena. Ziņu dienestā viss ļoti ikdienišķi: strādā trīs tulki, līdz ar to režīms saudzējošs... Kamēr tulki tulko, jau no paša rīta ķeros pie vārdnīcas melnraksta. Pusdienās izeju ārā un mīlojos musulmaņu ēdūzītī. Laikam jau zaudēju modrību, jo esmu pasūtījis vairāk ēdiena nekā parasti. Sekas tūdaļ liek sevi manīt – darbavietā nākas turēties

pretim miega ofensīvai. Šajā cīņā tomēr cenšos nepadoties un iestrādāju sešas lappuses vārdnīcas melnraksta. Viesnīcas dzīvoklī klusa novakare. Arī TV programmās nekā interesanta.

02.01.2003. Ap pulksten 10 esmu kalna piekājē. Pērku kalnā kāpšanas mēnešbiļeti. Tas ir lētāk nekā ik reizi pirkt biļeti vienam kāpienam. Patiesībā tikai tagad saprotu, ka bez kāpiena kalnā nedēļas nogalē savu dzīvi nespēju iedomāties. Maktenie akmens kāpieni, vīdamies pagriezienos un virāžās, ved kalnā. Ar katru jaunu kāpienu maršruts kļūst arvien pazīstamāks. Pēc stundas un 20 minūšu kāpiena esmu kalna galā. Velku nost pūku jaku un lieku savā mugursomiņā. Soļoju, tērpies tikai slēpošanas treniņtērpā. Iet viegli un patīkami. Reizēm iebaudu kādu malku citronūdens vai arī uzēdu sulīgu mandarīnu. Visu atpakaļceļu eju kopā ar vecāku vīru. Mēļojam par visu, kas tikai ienāk prātā. Viņš stāsta, ka dzimis 1932. gadā un saņem 1700 juaņu pensiju. Tā ir gluži pieklājīga summa, ņemot vērā to, ka ķīnieši bieži iztiek ar 500–600 juaņiem mēnesī. Vakarā sāk ārdīties negants, svilpjošs vējš.

03.01.2003. Beidzjinā ziemīgi. Mīnus 9 grādi. Plosās vējš. Darbā pieci tulki un temps visai augsts. Ielūkosimies šodien rediģētajos tekstos:

- Diaojutai 钓鱼台 salu arhipelāgs pieder ĶTR. (*Japānā salas tiek dēvētas par Senkaku un, šīs valsts skatījumā, pieder Japānai; minētais salu arhipelāgs jau sen ir strīdus ābols abu valstu attiecībās – P. P.*)
- Šanhajas kopprodukts pērn sasniedzis 65 mljrd. USD.
- Huanhe upi 黄河 1200 km garumā klāj ledus.
- Astonus gadus pēc kārtas Guandunas province 广东省 pēc ienākumu nodokļu apjoma ĶTR ieņem līdera pozīcijas.
- 2003. gadā ĶTR ap 2 milj. universitāšu absolventu meklēs darbu.
- Vairāk nekā 100 000 zvejnieku jāmeklē cits darbs.
- Dienvidķīnā 华南 atrastas pārakmeņojušos dzīvnieku atliekas.
- 36 milj. mazākumtautību iedzīvotāju atbrīvojušies no nabadzības.
- Francijas ārlietu ministrs ieradies ĶTR.

Visi iepriekš minētie teksti no tulku datoriem ienāca mana datora ekrānā, un mans pienākums bija noslīpēt tulkojumu saprotamā krievu valodā. Straujajā informācijas plūdumā vienkārši nebija laika apskatāmo notikumu analīzei, un tas arī nebija mans pienākums. Strādāts tika ļoti augstā tempā. Turklāt, kā jau esmu daudzkārt minējis, brīvos brīžus izmantoju vārdnīcas melnraksta sastādīšanai. Savukārt Ķīnas notikumu izgaismojums manā uztverē veidoja kopējo notikumu ainu.

Pusdienlaikā braucu uz viesnīcu, kur mīlojos ar paša vārītiem garšīgiem skābiem kāpostiem. Izdevās pat nedaudz atpūsties. No tiešajiem darba pienākumiem retajos brīvajos brīžos šodien esmu sastādījis nepilnas divas lappuses vārdnīcas melnraksta. Pārbraucu mājās un nez kāpēc nosalu. Gāju sildīties karstā dušā, tas palīdzēja.

05.01.2003. Šajā ziemā pirmo reizi salst ausis. Pūš ass vējš un jūtami saldē. Izvāriju zupu trim dienām. Turpinu lasīt N. Ahmetšina ceļojuma piezīmes "Zīda ceļa noslēpumi". Noliecu galvu Naila priekšā par Zīda ceļam veltītajiem ceļojumiem, kā arī Maskavas Sinoloģijas bibliotēkā izlasītajām, šai tēmai veltītajām grāmatām. Turklāt viņam ir bagāta un sulīga valoda un Nails ir labs stāstītājs.

06.01.2003. Darbā mani sagaida pieci tulki, un tas nozīmē, ka jāuzloka piedurknes, lai varētu paspēt tikt galā ar tekstu rediģēšanu. Darba autobusinā 班车 bieži gadās, ka kolēģi nogurdina ar savu nebeidzamo tarkšķēšanu. Bet tur nekā nevar darīt. Ļoti gaidu ziņas no Rīgas.

07.01.2003. Brīvajos brīžos cenšos papildināt vārdnīcas melnrakstu. Man jātiek galā ar hieroglifa 分 feņ tulkojumu latviešu valodā. Tas nav vienkāršs uzdevums, jo šai ķīniešu rakstu zīmei ir milzums nozīmju. Vienlaikus tas vienmēr ir izaicinājums – salikt visus prātus kopā, lai pēc iespējas labāk latviešu valodā pārliktu attiecīgā hieroglifa daudzās nozīmes. No dzīvesbiedres Gaļinas pienākusi laba vēstule. Latvijā liels sals – mīnus 28 grādi. Priecē sievas vēstule, kas dod papildu spēkus viņas ieilgušajā prombūtnē...

08.01.2003. Esmu ieklausījies ķīniešu viedokli par garšīgo baloža buljonu. Tirdziņā nopērku baloža kautķermenīti un šodien to vāru. Rakstu draugiem uz Latviju e-pasta vēstules. Laikam jau esmu nedaudz apguris no savas ieilgušās vientuļnieka dzīves...

09.01.2003. Āgri no rīta izeju ārā un gribu kaut nedaudz pabūt viens. Esmu nodomājis izvingroties laukumā iepretim pilij. Kāda jaunkundze, kludzinādama augstpapēžu kurpes, iet vienā virzienā. Pēc brīža viņa, tāpat kludzinādama papēžus, pa kluso laukumu iet otrā virzienā. Es cenšos nepiegrīzt vērību un turpinu vingrot. Lai arī gluži neviļus sāku uzvilkties. Gribēju taču pabūt vienatnē. Pēkšņi jaunkundze nakts melnumā atrod mani un uzdod jautājumu: "Kur atrodas trešais korpuss?" Tikai tagad saprotu, kāpēc "Taliban" kaujinieki neļāva sievietēm nēsāt kurpes uz augstiem papēžiem. Tas satraucot īstus vīrus.

Pēc sasprindzinātas darbadienas mājās nobaudu baloža buljonu. Tas tiešām ir perfekts un varbūt pat garšīgāks par vistas buljonu.

10.01.2003. Soļoju uz autobusu un pulksten 10.00 uzsāku kāpienu kalnā. Iegādās tā, ka man blakus soļo divas ķīniešu jaunkundzes. Viņas abas, ne reizi neapstādamās, kāpj kalnā. Es neapzināti cenšos neatpalikt. Augšā – neticu savām acīm – kalna galā esmu uzkāpis vienas stundas laikā. Pagaidām tas ir rekords. Ar citu cilvēku grupu plāpādams nāku lejā. Jau itin bieži sveicina cilvēki, ar kuriem savos kalna kāpienos esmu ticies divas vai trīs reizes. Šiem paziņām esmu skaidrojis, ka nāku no Latvijas. Tieši tamdēļ, ieraudzījuši mani, viņi sauc: “Šodien Latvija kāpj kalnā!” 今天拉脱维亚爬山... Tas, protams, uzlabo garastāvokli.

13.01.2003. Jau pievakarē izdomāju nedaudz atgulties un atpūsties. Tieši zem mūsu loga ir dzelzs vārti, kas ved no viena viesnīcas iekšpagalma uz otru iekšpagalmu. Parasti vārti ir pieslēgti. Šovakar vārti atstāti vaļā un stiprais vējš tos virina. Vārti neganti klauz un taisa tādu troksni, ka atpūsties nav iespējams. Sašutumā eju lejā, atrodu atslēdzniekus, kas lieto vārtus, un lūdzu tos turēt pieslēgtus, lai būtu iespējams pilnvērtīgi atpūsties vai arī gulēt. Vīri manu lūgumu uzklausā un vārtus pieslēdz.

Pirms kāda laika saskaitīju, ka vienatnē esmu pavadījis 17 nedēļas. Droši vien arī tas rada sava veida apgurumu...

15.01.2003. Pēc brokastīm izdomāju kārtīgi izstaigāties. Aizeju līdz Gētes institūtam un pēc tam līdz Trešā loka 三环路 ceļam. Caur Tehnisko universitāti atgriežos viesnīcā. Pēcpusdienā – uz darbu, kur šodien “uz līnijas” pieci tulki. Mani sazvana LR vēstniecības ĶTR darbiniece D. Liberte un pēc tam atsūta man nepieciešamo “Pilnvaras” maketu. Manas Gaļinas dalība mūsu Bergū mājas remonta nodrošināšanā nav ne ar ko salīdzināma. Viņa katru darbu dara no sirds un pa īstam. Jāpiebilst, ka visi minētie darbi notiek ar visaktīvāko dēla Pētera dalību.

16.01.2003. Šodien strādāju otrajā maiņā un rīt plkst. 7.30 uz darbu. Tas nav viegli, bet, kā tēlaini teikts, “tāda nu reiz ir mākslinieka dzīve”... Vārdnīcas melnraksta sacerēšanas procesā zināma ieklemmēšanās sadaļā, kas veltīta bitēm un stropiem. Ļoti daudz biškopības leksikas, un jābūt uzmanīgam, lai bitēm nenodarītu pāri.

17.01.2003. Nakts kā tādā čekas vai gestapo mocītavā... Kaut kur pilnīgi blakus ieslēgts skaļš kompresors, kas rada urbjoši nervozējošu skaņu. Turklāt zem loga vējā sāk klauzēt nepieslēgtie dzelzs vārti. Nevaru iemigt stundu, divas, trīs... Pa ceļam uz darbu viens no kolēģiem čaukstina sava konspekta lapas. Nervi kā uzvilktā stīga... Par laimi, darbā ķīniešu kolēģi ļoti ilgi par kaut ko diskutē un tekstu nav daudz...

Viesnīcas dzīvoklī pārrodos izsūkts un izmocīts. Ar tādu noguruma nastu – tikai pie miera...

18.01.2003. Uzsnidzis kādus trīs centimetrus biezs sniegs. Flizētie trotuāri šādā sniegā ļoti bīstami. Jāuzmanās, lai neiedzīvotos kādā traumā.

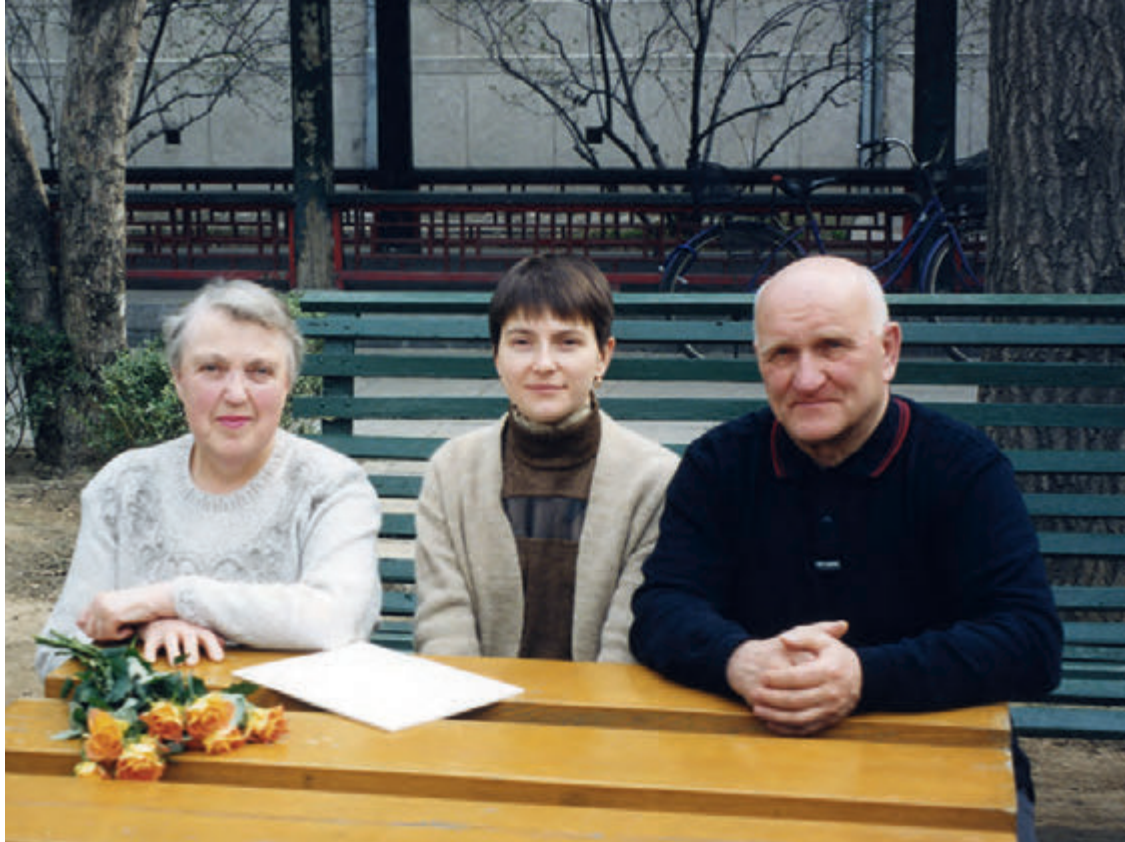
Vakarā vāru zivju zupu. Pienākusi "Diena", un es varu pārcelties Latvijas notikumu virpulī.

19.01.2003. Jau pulksten 6.30 soļoju uz autobusu. Pulksten 8.00 no kalna pakājes sākas kāpiens. Vienas stundas un dažu minūšu laikā jau esmu kalna galā. Laiks noskaidrojas, un redzamība lieliska. Jau tik daudzas reizes ir nācies vērot galvaspilsētu no Sjanšaņ 香山 kalna virsotnes, ka pilsētas rietumu daļas nostūris šķiet diezgan pazīstams. Varbūt arī tamdēļ, ka šo Beidzjinas daļu turpinu aktīvi iepazīt, arī braucot ar velosipēdu.

20.01.2003. Diena sākas ar to, ka aptuveni stundu nav rediģējamo tekstu. Protais, strādāju pie vārdnīcas melnraksta. Pēcpusdienā pie mana galda pienāk viena no darbiniecēm un vaicā, kādi ir mani nākotnes plāni. "Sjinhua" aģentūra vēlas ar mani vēl uz vienu gadu pagarināt darba attiecības un līgumu. Tas nav vienkāršs jautājums, jo, pirmkārt, jādzird manas Gaļinas un, otrkārt, arī dēlu viedoklis. Tāpat, par sevi domājot, ir jāatzīst, ka pēc pieciem gadiem, kas nostrādāti ārpus Latvijas, gribētos pa īstam pārcelties uz savām mājām. No otras puses, sajūta ir pacilājoša, jo esmu sev un citiem pierādījis, ka tieku galā ar redaktora pienākumiem. Varētu pat piebilst, ka tas arī bija šī darba mērķis. Turklāt mērķtiecīga un profesionāla uzturēšanās divu valodu saskares punktā ir unikāla, patiesībā vēl nebijusi pieredze. Tās ir domas, kas mani vairs neatstāj, un īpaši gribētos dzirdēt manas Gaļinas domas...

22.01.2003. Ar sesto maņu jutu, ka diena nebūs vienkārša. Gludi nostrādāju savu maiņu. Tālāk plānota tikšanās ar D. Liberti, lai saņemtu pilnvaru. Plkst. 18.00 esmu viesnīcā "Kempinski". Ierodas D. Liberte ar vīru Dimu. Sākam ar pilnvaras formēšanu. Kad šis darbs pabeigts, aizsākas brīva saruna, baudot kafiju ar ābolkūku. Mums ir par ko parunāt, jo laikā no 1998. līdz 2000. gadam mēs abi ar dzīvesbiedri Gaļinu atvērām LR vēstniecību ĶTR. Turklāt, kad beidzām darbu vēstniecībā, mana Gaļina vēstniecības finanšu lietas nodeva tieši Dacei Libertei. Interesanti arī tas, ka pirmos četrus mēnešus mēs dzīvojām viesnīcā "Kempinski". Kad atvadāmies un paskatos, cik pulkstenis, izrādās – jau vienpadsmit vakarā. Beidzjinā šinī laikā autobusi vairs nekursē. Tāpēc nākas ņemt taksometru, lai atgrieztos mūsu viesnīcā, kas atrodas galvaspilsētas pretējā pusē. Bēda tā, ka neesmu paņēmis naudu taksometram. **21**

24.01.2003. Esmu izdomājis kāpt kalnā. Sagatavojos un jau pulksten 6 soļoju uz autobusu. Iesēžos 904. autobusā un sāku lūkoties laukā pa logu. Viss lieliski. Pēkšņi atceros, ka kalnā kāpšanas mēnešbiļete palikusi manā istabā uz ledusskapja. Ko darīt? Izkāpju no autobusa un braucu atpakaļ uz mājām. Pēc neveiksmīgā nedēļas nogales sākuma kādu brīdi paguļšņāju. Tālāk zivju un

21

dārzeņu zupuņas vārīšana un citas saimnieciskas lietas. Piekopju māju par godu Gaļinas atbraukšanai. Dienas beigās secinājums – labi vien bija, ka šodien netiku kalnā...

25.01.2003. Laikā esmu lidostā. Laikā pienāk lidmašīna, un beidzot sagaidu savu Gaļinu. Apgurusi no veiktajiem remonta darbiem. Tāda kā mazāka kļūvusi, jo zaudējusi vairākus kilogramus svara... Manas dzīves dārgākais cilvēks... Nav izstāstāms, cik mums aiz muguras Transsibīrijas reisu, kas desmit gadus mūs vizināja no Vladivostokas uz Rīgu un atpakaļ. Tagad Gaļina kopā ar dēlu Pēteri bija visus spēkus veltījusi Berģu mājas kapitālajam remontam. Esmu ļoti priecīgs un aizkustināts, ka beidzot atkal esam kopā... Aizgūtnēm runājam par paveiktajiem darbiem un uzlabojumiem. Nevaru vien beigt brīnīties, kā manai sieviņai visam pietiek spēka...

26.01.2003. 7.30 ripoju uz darbu. Strādājošā svētdiena... Darbojas trīs tulki, un pagūstu gan izdarīt valsts darbu, gan arī pastrādāt pie vārdnīcas melnraksta. Pusdienās abi cienājamies ar manis vārīto karpas zupu. Vakarā ar velosipēdu braucu pēc produktiem. Cik labi, ka esam kopā...

27.01.2003. Gaļina mani cienā ar garšīgo Latvijas siļķi. Abi runājamiem – esam izslāpuši pēc kopīgām sarunām... Latvijas un Ķīnas laika starpība neļauj Gaļinai aizmigt. Turklāt nakti sāk gaudot vējš. Darbā cienāju kolēģus ar Gaļinas atvestajām "Laimas" konfektēm, kā arī dāvinu dzintara krellītes...

28.01.2003. Ārā – mīnus 10 grādi. Kniebj sals. Abi kopā pērkam produktus. Darbā man liek priekšā uzrakstīt iesniegumu līguma pagarināšanai. Strādā seši tulki, un tad tikai tekstu rediģēšana. Visām mūsu redakcijas darbiniecēm dāvinu nelielas dzintara rotas. Var saprast, ka šāda uzmanība guvusi atsaucību. No Vladivostokas pienāk vēstule no Gaļinas māsas Inas. Palēnām sākam pierast, ka atkal esam abi kopā... Ir tik labi...

29.01.2003. Sagatavoju iesniegumu līguma pagarināšanai. Gaļina cienā ar brīnišķīgiem sautētiem dārzeņiem. Darbā rediģēju rakstu par ASV uzbrukuma Irākai iespējamajām sekām. Maz optimisma. Aktivizējas arābu ekstrēmisti. Gaļina sāk darbu pie vārdnīcas melnraksta pārrakstīšanas mājas datorā un teic, ka viņas prombūtnes laikā esmu paguvis daudz padarīt.

30.01.2003. Pārtrūkst nakts miegs, un atkal līdz pustrītiem naktī runājam par Bergos veiktajiem remonta darbiem. Dažas stundas miega, un jau jāceļas uz darbu. Arī šodien strādā seši tulki, un brīžiem nav laika nekam citam. Atsevišķos brīžos tomēr lieku kopā vārdnīcas melnraksta gabalus. Reizēm ir jātiek galā ar tādu leksiku, kas nav saprotama bez ieskatīšanās specializētajās vārdnīcās. Pēc lunārā kalendāra noslēdzas Zirga gads 马年... Gada pēdējā diena paiet kā vienam vecam, slimam zirgam. Piemetušās tādas iesnas, ka jāuzmanās, lai neuzpil uz datora klaviatūras. Smaga galva, gurst acis, un šņaukšanās arvien intensīvāka. Pārnāku mājās kā samīcīts. Priekšā divas brīvdienas, un ceru kaut cik atgūties.

01.02.2003. Šodien Auna gada 羊年 pirmā diena. Arī pēc rītausmas šur tur dzirdami būkšķi. Tās ir petardes un tamlīdzīgi spridzekļi, kas ir neatņemama Pavasara svētku tradīcija. Lai arī galvaspilsētas dome izplatījusi īpašas instrukcijas un lūgumus par svētku spridzināšanas kārtību un ierobežojumiem, tomēr tauta savā svētku azartā šos labdabīgos ieteikumus nereti ignorē. Sieviņa man noteikusi mājas režīmu, un cerams, ka tas palīdzēs tikt vaļā no iesnām un draņķīgās pašsajūtas. Abi baudām mājas omulību, jo šī diena pilnībā ir mūsu rīcībā.

02.02.2003. Izejam rīta pastaigā. Velk auksts austrumu vējš. Sāk asarot acis. Pastaiga nav ilga. No ASV pienāk traģiska ziņa – piezemēšanās režīmā notikusi kosmosa kuģa avārija, kas aiznesusi septiņu astronautu dzīvības... Šo traģēdiju savos televizoru ekrānos redz visa pasaule... Smagas pārdomas par cilvēces kosmosa iekarošanas sapņiem un skarbo īstenību...

03.02.2003. Strādā trīs tulki, kas ilgi par mani neliekas ne zinis. Atliek tikai virzīt uz priekšu manu ieceri. Dienas otrajā pusē vairāk darba pie ziņu dienesta tekstu rediģēšanas. Esmu iecerējis rīt Gaļinu iesaistīt kalnā kāpšanā, jo vairāk tāpēc, ka viņa tik ilgi bijusi aizņemta mūsu mājas remontdarbos. Mūsu viesnīcas istabā ilgi kavējamies pie veiktajiem un vēl veicamajiem mājas remontdarbiem. Vācu nepieciešamo inventāru rītdienas kāpienam kalnā.

04.02.2003. Kāpjam 904. autobusā un pēc kādām 40 minūtēm jau soļojam uz Sjanšān 香山 kalna vārtiem. Mana Gaļina ģērbusies mēteli, un tas nav kalnā kāpšanai īsti piemērots apģērbs. Gaļina uzkāpj līdz terasei, bet es sasniedzu kalna virsotni. Lai kā tas arī būtu, tomēr pirmais kāpiens ir noticis, un tam noteikti sekos nākamie. Netālu no autobusa galapunkta ēdam karstu jēra gaļas zupu. Uz galda novietota neliela gāzes plītiņa ar katliņu – tur silst vīra, kurā vairāk jēra kaulu un kauliņu nekā gaļas, bet vīra ir garšīga un spēcinoša. Viesnīcā atgriezīamies patīkami noguruši. Uz ielām vai pagalmos vēl sprāgst pa kādai petardei, tomēr jūtams, ka Pavasara svētku svinēšana tuvojas noslēgumam.

05.02.2003. No viesnīcas kājām soļojam līdz Jihejuān 颐和园 parkam. Ejam gar kanālupes krastu. Kanālupi klāj biezs ledus. Kādā vietā, kur vietējie iedzīvotāji pa ledu šķērso kanālupi, izlauzti vairāki posmi baltā marmorā kalto, skaisti ornamentēto margu. Nožēlojams vandalisms. Aizejam līdz krāšņā parka Dienvidu vārtiem 南门. Pricējamies par krasi izliekto arkas tilta muguru. Majestātiskā imperatora vasaras rezidence ik reizes atbrīvo pārspriegotos nervus un sniedz tik nepieciešamo atslodzi. Esam nākuši šurp visos gadalaikos, un imperatora vasaras rezidence nekad nav pievilusi. Tā vienmēr sniegusi atpūtu no galvaspilsētas dinamikas, pārblīvētības, pat jezgas. Vakarā Gaļina turpina ievadīt datorā manis sagatavotās vārdnīcas melnraksta lappuses. Abi baudām klusu, radošu divtulību...

06.02.2003. Gaļina piekrīt manai pastaigas iecerei. Vispirms kājām līdz sen un labi iepazītajam Dzidžu gunjuān parkam 紫竹公园, tad pa labi gar parku līdz Čanšousi 长寿寺 klosterītim – un tālāk gar upi līdz tiltam un atpakaļ uz viesnīcu. Pastaiga gaišā saules apspīdētā dienā ar labām domām un iecerēm. Galdā lieliska grūbu zupa ar īsti latvisku garšu. Aizrautīgi lasu E. Veidemanes grāmatu "Leģenda rudenī" par R. Paulu, kur maestro personība atklājas intervijās ar D. Kupli, V. Lapčenoku, G. Ulmani, Z. Liepiņu un daudziem citiem latviešu sabiedrībā pazīstamiem un cienītiem cilvēkiem. Trijās Pavasara svētku atvaļinājuma dienās esmu labi atpūties, un ar svaigiem spēkiem atkal varēs sēsties "pie virpas"...

07.02.2003. Atkal braucam uz kalnu. Gaļina šodien pakāpjas krietni vien virs terases. Ceru, ka turpmākajos kāpienos abi sasniegsim Sjanšān 香山 kalna

virgotni. Patiesībā kāpiens līdz kalna galam mums ir tikai sava veida orientieris, jo neesam iesaistījušies kādā sacensībā ar noteikta laika vai citiem orientieriem. Ir dzirdēts, ka galvaspilsētas jaunatne skrien no kalna pakājes līdz virgotnei uz laiku – kurš ātrāk. Mēs kāpjam kalnā savam priekam, lielā mērā arī mācoties no ķīniešiem, kam kāpšana kalnā 爬山 ir viena no iemīļotām izklaidēm jau tūkstošiem gadu. Neviļus sāk šķetināties saruna ar kādu gados vecāku vīru. Izrādās, viņš pārvalda albāņu valodu. ĶTR un Albānijas lielās draudzības laikā (pagājušā gadsimta 60. un 70. gados) bija daudz ķīniešu, kas ilgāku laiku strādāja Albānijā. Pirmais gadījums, kad tiekos ar šādu cilvēku. Vakarā Gaļina turpina pārrakstīt vārdnīcas melnrakstu. Mazais Pavasara svētku četru dienu atvaļinājums izmantots lietderīgi, un var atgriezties pie tiešajiem darba pienākumiem.

09.02.2003. Visu nakti gaudoja negants vējš, kas neļāva gulēt. Strādā četri tulki, bet es pagūstu gan tekstus rediģēt, gan arī veidot vārdnīcas melnrakstu. Arī braucot atpakaļ uz viesnīcu, ārdās vējš. Pavisam netālu no Beidzjinas stiepjas Iekšējās Mongolijas stepes un tuksneši. Ziemeļu vējš arī nāk no turienes. Galvaspilsētas iedzīvotāji pie tā pieraduši. Neņemam spriest, vai vēja dienas ir arī prognozējamās. Iespējams konstatēt, ka vējš var būt, bet var arī nebūt. Savukārt visā ziemas sezonā noteikti būs dienas, kad pāri Beidzjinai trauksies un auros vējš...

10.02.2003. No rīta – mīnus 6 grādi. Eju pie rikiem pavingrot. Rīta vēsumā vingrošanas entuziastu nav daudz. Darbā ieņemu savu vietu, un atkal acu priekšā nīrb abas valodas, un domas koncentrējas uz kārtējā teksta rediģēšanu, lai tas atbilstu labam krievu valodas līmenim... Protams, palīdz ziņu dienestā nostrādātais gads, un tomēr ir brīži, kad nākas saskarties ar tādu lingvistisku ekvilibristiku, kāda nav ne redzēta, ne dzirdēta. Arī rediģējamā raksta saturs var būt visai specifisks. Kaimiņu ēdūzītī ieturu pusdienas. Visas gaļas zupiņas sastāvdaļas smalki sagrieztas, un zupiņa garšīga. Vakarā Gaļina vārdnīcas melnrakstu ieraksta datorā. Es jūtos paguris un gribu atvilkt elpu...

11.02.2003. Mīnus 9 grādi. Cilvēki steidzas savās gaitās. Dažam galvā nav cepures, bet uz ausīm mazas zaķādas austiņas. Jaunā paaudze tērpusies ļoti īsās jakās, knapi pāri jostas vietai. Var saprast, ka svarīgs ir dizains. Tie, kam gadu vairāk, cenšas sevi saudzēt un gērbušies ērtās dūnu jakās, vienkārši un silti. Pusdienlaikā atkal eju ārā no ziņu dienesta ēkas. Dažu soļu attālumā kārtējais 西域餐厅 ēdūzis. Ar pirmajiem diviem hieroglifiem apzīmē zemes – uz rietumiem no Lielā Ķīnas mūra Jumeņguan 玉门关 vārtiem. Tātad tā ir mūsdienu Sjindzjana 新疆, un tāds ēdūzis var piedāvāt Sjindzjanas virtuves ēdienus. Šodien mīlojos ar Tjaņšaņas zupu 天山汤. Zupā – sasmalcināta liellopu

gaļa, burkāni, verdošā zupā ielaista ola. Aromātiski, viegli un garšīgi, īpaši piekožot “nan” 饅 plāceni. Vakarā Beidzjinas sausais sals nedaudz pastiprinās.

12.02.2003. Strādāju piekto dienu pēc kārtas. Jau gribētos arī pavaļoties, bet ir jāstrādā. Pusdienās devos uz vakar apmeklēto ēdūzīti. Pēkšņi manā priekšā iznirst “Sjiņhua” aģentūras Rīgas filiāles dibinātājs Vaņ Čencai ar kādu ķīniešu dāmu, kuri jau ilgāku laiku dzīvo Rīgā. Abi ciemiņi lieliski orientējas Latvijas dzīves niansēs. Aprunājamies...

13.02.2003. Arī šodien strādāju. Pusdienlaikā iegāju citā ēdūzītī. Pie sienas piekārts televizors. Tiek translēta NBA spēle basketbolā. Laukumā ķīniešu milzis Jao Mins (“Houston Rockets”). Daudzi ēdūziša apmeklētāji uzmanīgi seko spēlei. Straujš Jao Mīna izrāviens. Pretinieku ielenkumā Jao Mins izmanās pagriezies, un seko mīksts atmugurisks metiens. Bumba grozā... Klātesošie aplaudē... Šajā ēdūzītī apmeklētāji no vēderaina stikla trauka zvejo uzkodas. Skābēti un arī viegli marinēti rozīgi rutki, kraukšķīgi burkāni un labi pazīstamie skābētie kāposti. Un vēl – mazi, zaļi un nikni pipariņi, kurus labāk neaiztikt... Vakarā mana saimniece gatavo etniskās vakariņas – vārītus kartupeļus ar Latvijas siļķīti...

14.02.2003. Soļojam līdz Dadžunsi 大钟寺 klostermuzejam. Pa ceļam kaut kas pagaidām neredzēts. Kravas velosipēdam labajā pusē piestiprināts aptuveni 60 cm dziļš drāšu grozs. Grozā ievietots vairāk nekā divus metrus garš cukurniedru stiebru kūlis. Pa velosipēdistu celiņu kā laivas ar mastiem virzās veseli trīs šādi velosipēdisti. Šis ķīniešu kārumus tiek vests pārdošanai. Kā ķīnieši mīlojas ar cukuru saturošo kārumu? Cukurniedrēm notīra mizu, sagriež gabalos un košļā. Pēc cukurotās sulas izsūkšanas mīkstumu sļauj ārā. Diemžēl nereti – kur pagadās...

Dadžunsi klosterī iespējams aplūkot zvanus, kas izlieti par godu ĶTR juridiskijas atjaunošanai pār Sjanganu (Honkongu) 香港 un Makao (Aomeņu) 澳门. Klostermuzejā maz cilvēku, un tas ļauj izbaudīt gan vēstures elpu, gan arī Ķīnā pacietīgi gaidītos nesenos notikumus... **22** **23**

15.02.2003. Šodien mums bija nodoms kāpt kalnā. Agrs rīta zvans šim nodomam pārvilka strīpu. Saslimusi mana pāriniece, un es tieku lūgts uz darbu. Pusdienoju salaru 撒拉 tautības ēdūzītī. Galdā rutku un jēra gaļas zupa. Nav smādējami. Ir pēdējā Pavasara svētku diena. Dzirdami stipri petaržu blikšķi.

16.02.2003. Izdomājām kājām doties uz netālo un labi pazīstamo Juanminjuan 圆明园 parku. Klīstam starp neskaitāmajiem dīķiem un pauguriem. Mūs silda silta pavasara saule, un var piekrist, ka to atnesuši nule svinētie Pavasara svētki...

17.02.2003. Nervozs brauciens uz darbu. Blīva satiksme un šerps vadītājs. Autobusiņu rausta kā krampjos... Sāku ar darbu pie vārdnīcas melnraksta.

22

23

Milzīgu galvas laužīšanu sagādā ķīniešu modālie darbības vārdi un dažādu kategoriju specifiskie, tikai ķīniešu valodai raksturīgie palīgvārdi. Ir krietni jāpiedomā, lai pārlikums latviešu valodā būtu pēc iespējas adekvāts. Ķīniešu kolēģi aiziet uz sapulci, un es varu netraucēti pievērsties savam darbam. Mana Gaļina ļoti domā par mājām... Arī man gribētos uz Bergiem, bet mūs saista jaunais līgums...

19.02.2003. Ziņu dienesta tornī uzbraucu augšā pie priekšniecības un runāju par jaunā līguma parakstīšanu, kā arī par nodomu augustā doties atvaļinājumā. Mājās ar sievu spriežam par savu stratēģiju tuvākajā gadā. Plānojam, ka Gaļina 6. jūnijā dosies atpakaļ uz Latviju, un man atkal trīs mēnešus nāksies strādāt vienam... Mūsu abu stingra nostāja – nākamā gada 26. februārī beigt darba attiecības ar “Sjinhua”... Tik tiešām – pēc sešiem prombūtnē pavadītiem gadiem jau gribētos dzīvot un saimniekot savā mājā... Īpaši rēķinoties ar to, ka mēs abi esam iesaistīti aizrautīgā darbā pie Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas... Tādam darbam visnevēlamākie apstākļi ir nebeidzami transkontinentālie lidojumi...

20.02.2003. Tulko pieci tulki, un tāpēc – spēj tikai “pulēt” tekstus. Kolēģe Nīna grib doties atvaļinājumā tad, kad atvaļinājumā esam nodomājuši doties mēs. Kaut kāds bezjēdzīgs ķīviņš... Ceru, ka gan jau viss atrisināsies... Šodien pieņem manas Gaļinas mammu, kas viena gādāja par mūsu trim dēliem un arī māsas dēlu mūsu dzīves posmā Vladivostokā... Kāds būtu viņas prieks, ja redzētu, kā jaunajai paaudzei veicas šodien... Izejam vakara pastaigā. Jau jūtams pavasarīgs siltums.

21.02.2003. Manu brīvo dienu izlemts veltīt kāpienam kalnā. Pēc divu nedēļu pārtraukuma atkal kāpjam kalnā. Diena pelēka, redzamība nekāda. Aiz terases visu stāvo kāpienu uzkāpj arī Gaļina. Līdz virsotnei vēl būtu kādas trīs lēzenas virāžas. Lai arī ne īpaši viegli, tomēr es uzkāpju līdz augšai. Esam gandarīti par savu kāpienu. Kāpjot no kalna lejā, kājas jūt, ka bijusi slodze. Turpat ciemata ēdūzītī mielojamies ar cūku ribiņu zupu un ceptiem baklažāniem. Kad vēl bijām kalnā, kāda ģimene, mūs ieraudzījusi, atzīmēja, ka mēs pēdējās divas nedēļas neesam kāpuši kalnā. Tas tik tiešām atbilst patiesībai. Šajā pilsētā katrs mūsu solis labi redzams...

22.02.2003. Darba sestdiena. Pusdienlaikā kājas aiznes uz Niudzjie 牛街 ielas musulmaņu apdzīvoto rajonu. Mazā ēdūzītī strebju kukurūzas graudu viru. Pretējā ielas pusē pret vienstāva mājas sienu atspiedies vecs, sagrabējis, putekļos ieaudzis trīsriteņu kravas velosipēds. Turpat blakus vecas kāpnes, kaut kādi koka rāmji. Uz pelēko dakstiņu jumta šīfera gabali, dēļu un mietu kaudzītes. To neviens neredz, nemana, un nevienu tas nesatrauc. Dzīve senajā galvaspilsētas rajonā turpina savu tecējumu.

23.02.2003. Darba svētdiena. Šoreiz pusdienās piparota jēra gaļas vira, kur gaļas klātbūtne visai niecīga. Virums garšīgs un spēcinošs. Strādāju ar trim tulkkiem, un man gluži labi veicas darbs pie vārdnīcas melnraksta. Kā vecs zaldāts nevaru neatcerēties 23. februāri un savu dienestu Krievijas Eiropas daļas ziemeļos... Jā! Tieši no zaldātiem ar kizrās zābakiem kājās 1964. gada septembrī iestājos Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā, kur arī

sākās manas ķīniešu valodas studijas. Un vēl – uz platajām senās Maskavas universitātes kāpnēm es satiku savu Gaļinu... Tas nav aizmirstams nekad...

24.02.2003. Pirmdiena – nedēļas nogalē atstrādātā brīvdiena. Gar kanālupi jau kuro reizi soļojam Jihejuan 颐和园 parka virzienā. Mums ļoti patiek šī pastaiga, jo iela, kas ved uz parku, nav īpaši pārslogota. Kanālupe vēl aizsalusi. Šķiet, ka ledus sega vēl var izturēt cilvēka svaru. Daudz saules un gaismas... Baltajās inkrustētajās marmora margās ieskaitā kanālupe – krāšņs cilvēka roku darinājums. Skumdina tas, ka vietām uz baltā ledus izmesti atkritumi, plastikāta maisiņi, lupatas un cita draža. It īpaši pie Dienvidu vārtiem 南门, kur kanālupi šķērso izliektie arku tilti...

25.02.2003. Priekšpusdiena brīva, jo darbs otrajā mainā. Pusdienlaikā soļoju apkārt ziņu dienesta tornim un nonāku pie Beidzjinas galvenās ielas Čanaņdzjie 长安街. Šajā rajonā no kodināta kokmateriāla tiek celtas galvaspilsētas vēsturiski tradicionālās mājas ar iekšpagalmu, sauktas "sihejuan" 四合院. Beidzjinas mērija pieņēmusi lēmumu uz 2008. gada olimpiskajām spēlēm izbūvēt vairākus šādus mikrorajonus, kas ienestu senatnīgumu Beidzjinas šodienas straujajā attīstībā. Pirmo reizi strādāju ar austiņām, kas labi palīdz. Ir klušums, un vairs netraucē kolēģu plāpāšana...

26.02.2003. Pirms gada, tieši 26. februārī, ieradāties "Sjinhua". Līgums tiek pagarināts uz vēl vienu gadu. Ir vesela rinda faktoru, kas nosaka mūsu turpmākos plānus. Pats pirmais – vēlme visus spēkus veltīt Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas sastādīšanai. Otrais apsvērumus – esam izslāpuši pēc dzīves Latvijā, savās mājās. Darbā šodien seši tulki, un viss griežas kā vienā ritenī. Varbūt vēl klāt nāk mēneša beigu sindroms un redakcijai nepieciešams vairāk tekstu. Arī citi krievu redakcijas kolēģi sūdzas par to, ka spiedienu aug.

27.02.2003. Vārdnīcas melnraksta apjoms jau ap 670 lappušu. Mana Gaļina iet cauri visai iestrādei un saliek toņus. Kad uzsāku darbu pie melnraksta, vēl nepratu datorā apzīmēt toņus. Tagad šī māksla apgūta un jāsaved kārtībā viss melnraksts. Šodien tulkojumus veic septiņi tulki, un tā jau ir īsta sacensība. Tiek tulkots un rediģēts uz nebēdu. Pārtraukumā izeju ziņu dienesta pagalmā pavigrot. Pēc darba mājās plkst. 20.30, un rīt 7.30 jau jābūt darbā. Noteikumi kā tādās skrūvspilēs...

02.03.2003. Atkal ejam Jihejuan 颐和园 parka virzienā. Virs Beidzjinas tāds "vatenis" – tik necaurredzamas un pelēkas debesis, ka cilvēki iet maskās. Izlemjam pa tiltu šķērsot kanālupi un ieskatīties, kas notiek Lanđinguan 兰锭广 ciematā. Nonākam spilgtos, kontrastainos viduslaikos. Ar ielu amatniekiem, pavāriem un tirgoņiem. Plūst neiedomājami blīva cilvēku masa. Vēl blīvāku cilvēku straumi padara velosipēdi, ielas malā piesietie mūļi un vāģi, arī atkritumu kaudzes. Gribas no tā visa tikt ārā, to arī izdarām. Vēlākajās

pastaigās šurp vairs nenākam. Gar kanālupi soļojot mājās, pamanām, kā jauni puiši ar bambusa kārtij piesietiem asiem žebērķiem pie krasta no ledus brīvajās vietās cenšas nomedīt kādu zivi. Pie tilta atstāti divi konteineri, kuros no dēļiem iebūvētas tādas kā stalažas, kas patiesībā ir guļvietas cilvēkiem, kuri šeit strādā zemes darbus un no pārāpdzīvotajiem laukiem ieradušies galvaspilsētā peļņā. Šādi cilvēki gatavi darīt jebkuru darbu. Citreiz gadījās vērot, kā jaunceltnēs celtnieki iekārtojas uz naktsguļu nepabeigto celtnu pirmajos stāvos. Apstākļos, kad ēka vēl tiek būvēta... Tie ir daži patiesās dzīves vērojumi, kuri gūti daudzajās Beidzjinas pastaigās un kurus var arī nepamanīt...

04.03.2003. Negaidīts minus sešu grādu sals. No rīta redzam, ka daļa no mūsu lielās viesnīcas teritorijas iežogota ar lentēm. Apkārt daudz policijas un armijnieku. Sākusies Višķinas Tautas pārstāvju (VTP) sesija, kurā tiks ievēlēta jaunā valdība un jaunais ĶTR priekšsēdētājs... Saņemu jau gatavus materiālus, kuros nekas nav jāredīgē. Mājās pārrodos ne pārāk noguris. Ar Gaļinu izejam vakara pastaigā. Tehniskajā universitātē kādā fakultātē beigušās nodarbības. Vijoties apkārt stadiona stūrim, plūst melna jaunu cilvēku upe... Mongoļi savā laikā cilvēkus skaitīja "tumsās"... Viena vai divas "tumsas"... Ap sirdi sametas kaut kā bikli – cik daudz cilvēku var būt vienuviet...

05.03.2003. Darbā skan himna un marši... Atskaitās ĶTR premjers Džu Žundzji 朱鎔基... Valda saspringti svinīga atmosfēra... Nāk redīgējamie teksti, bet bez spiediena. Diena bez sacensības gara kā dažkārt. Pienāk klusa novakare. Zvana LR goda konsule Singapūrā Rita Skuja-Stīle. Tikties neizdosies... Varam sazināties tikai telefoniski...

06.03.2003. Turpinās VTP sesija. Tiek vēlēta jaunā valdība, lasīti atskaites referāti un runātas runas. Ar Gaļinas māsas dēlu Kirilu ejam uz mongoļu restorāniņu. Pasūtām pārbaudītu vērtību – jēra gurnu... Mums tiek izsniegti mazi nazīši. Jēra gurns mongoļu gaumē kūst mutē. Pie kaimiņu galdiņa iereibis mongolis uzsāk dziesmu. Cik nojaušams – par laikiem, kad Čingishans iekaroja turpat vai visu sauszemes pasauli... Mūsu vakars paiet atmiņās un runās par Kirila bērniību, par tuvo un jau tālo Vladivostoku...

09.03.2003. Klāt Meteņi... Gaļina izcepusi brīnišķīgas pankūkas... Atvadāmies no Beidzjinas ziemas. Tā bija trešā ziema Beidzjinā un pirmā "Sjiņhua" aģentūrā. Pusedinoju salaru tautības ēdūzīti. Kuras čuguna krāsniņa, un tās tuvumā silti. Nelielajā telpā pavisam septiņi galdiņi. Papīriem un kauliem piemētāta grīda... Ēdiens kā vienmēr – vienkāršs un garšīgs. Pie sienas Mekas bilde. Skaistā arābu rakstā gudri vārdi no Korāna. Mani uzņem laipni, kā senu paziņu, ar vārdiem: "Tu atnāci?" 你来了...

10.03.2003. Mana brīvā pirmdiena. Kur radies, kur ne – biežām lēkšķēm krīt sniegs... Atsakāmies no kāpiena kalnā vai gājiena uz imperatora vasaras

rezidenci. Ejam pēc produktiem. Izdomāju iet kedās un drīz vien ļoti nožēloju. No lielajām sniega lēkšķēm ātri samirkst kājas. Mazā mugursomiņa pilna ar produktiem. Pat nedaudz pafotografējam piesnigušos dārzus. Plkst. 15.00 tiekos ar savu bijušo studentu Danu Rudāku. Viņa patlaban stažējas Ķīnas Diplomātiskajā koledžā. Dzidžu gunjuan 紫竹院公园 dārzā kopā vadām kādas divas stundas, un mums ir par ko parunāt.

11.03.2003. Šorīt gan līst, gan arī nāk slapjš sniegs. Izejam pastaigā – lietus mērcē drēbes, laiks miegains. Redakcijas ķīniešu kolēģi man pasniedz svētku vakariņu taloniņu. Atgādinu – turpinās VTP sesija. Diena nošvikst gar ausīm kā mongoļu bulta stepē. Pa melnu Beidzjinas nakti ripojam atpakaļ uz mājām. Gaļina mērķtiecīgi ievada datorā manas vārdnīcas melnraksta iestrādes. Lappušu skaits jau tuvojas septiņiem simtiem. Pašā vakarā dzirdami stipri vēja auri. Redzēs, ko sapūtīs...

12.03.2003. Nakts vējš pārstājis gaudot, un laiks iestājies gaišs, saulains un piesaulē pat silts. Darbā diezgan spiedīgi. Strādā seši tulki, un neapsīkstošā straumē nāk sesijas materiāli. Pirmo reizi eju skaidroties ar maiņas vecāko Liu. Redzu, ka manis rediģētais teksts palaists gaisā bez maniem labojumiem. Neviena negrib "zaudēt seju" un atzīt, ka pieļauta bezatbildība. Spriedze vēl kādu laiku turas...

13.03.2003. Blīvajā darba grafikā jācenšas vairāk laika veltīt pastaigām, velo izbraukumiem, baseinam un brīvajās dienās – kāpienam kalnā. Katru dienu caur galvu skrien teksti, strauji mainās valodas, un ir jāprot no šī procesa kaut nedaudz atslēgties. Darbā seši tulki un stundas lido. Gaļina mērķtiecīgi ievada vārdnīcas melnrakstu mājas datorā. Man pat liekas, ka par daudz. Viņa katram darbam pieiet ar lielu atbildības sajūtu. Bez tam mūsu kopdarbā viņa veic reālu daļu darba. Kopumā mūsu dzīve ziņu dienestā ir strikti ieprogrammēta.

14.03.2003. Rīt beigsies VTP sesija, un šodien sākas īsts karuselis. Priekšplānā Ķīnas iekšzemes aktualitātes. Temps tiek pamatīgi uzkurināts. Atkal mani aicina svētku pusdienās, kur tiekam cienāti ar lielisku karpu garšīgā mērcītē. Klāt Beidzjinas rūgušpiena vāzīte. Šodien nācās izrediģēt turpat vai 30 tekstu...

15.03.2003. Brīvo sestdienu veltām braucienam uz Badaču 八大处. Braucam ar 332. un 347. autobusu. Retām pārslām krīt sniegs. Budistu svētnīcās rosība. Daudz mūku un mūķeņu, kā arī apmeklētāju. Cenšamies iemūžināt pagodu miglas vālos. Atpakaļceļā nedaudz nosalstam. Ar izbraukumu esam apmierināti.

16.03.2003. Gribējām arī šodien doties izbraukumā. Jau no rīta stipri līst, un doties ceļā nebūtu prātīgi. Ar velo pēc augļiem. Vecāks vīrs, ar kuru parasti sveicināties, pēkšņi jautā, vai es bez ķīniešu valodas zinu vēl kādu citu valodu. Negaidīta jautājuma nostādne...

17.03.2003. Aiz muguras divas brīvdienas, un jūtams, ka bijusi atpūta. Darbadienas sākumā ilgāk par stundu strādāju sev. Pēc plkst. 9.00 sāk nākt raibu raibie teksti. Visa uzmanība VTP sesijas noslēgumam, dažādu komisiju ievēlēšanai, jaunās valdības sastādīšanai u. c. Ar Gaļinu Tehniskās universitātes dārzā priecājamies par apaļo pilnmēnesi, izbaudām vakara vēsumu un elpojam spirtgto gaisu...

18.03.2003. Viss kā pa šņori. Plkst. 7.30 darba autobusiņš jau cenšas izspraukties pa Beidzjinas pārslogotajām ielām. Braukšana nervoza un raustīta. Nav apskaužami šoferi, kam šajā stundā jāpilda savi pienākumi. Es Beidzjinā sēdos pie stūres un sāku braukt 1998. gadā, un liekas, galvaspilsētas ielas tad nebija tik pārpildītas. Šodien VTP sesijas pēdējā diena. Tiek nosaukts jaunais ĶTR premjers, ārlietu ministrs un citas valsts augstākās amatpersonas. Abi izejam tradicionālajā vakara pastaigā.

19.03.2003. Pirmā diena pēc VTP sesijas, un rediģējamajiem tekstiem jau pavissam cits saturs. Mazāk svinīga uzbudinājuma un viss ikdienišķāk. Veicot savus tiešos pienākumus tekstu rediģēšanā, izdodas pastrādāt arī pie vārdnīcas melnraksta sastādīšanas. Dienas otrajā pusē Beidzjinu pārklāj smoga "vatenis" un laikam jau no netālās Iekšējās Mongolijas stepēm galvaspilsētā brāžas vēja auri. Gaļinai šodien nepatīkams pārsteigums – no datora ekrāna pazuda 20 jau apstrādātas vārdnīcas melnraksta lappuses. Mēs neesam tādi meistari, kas no datora dzīlēm spētu atgūt pazudušo tekstu. Mūsu ceļš krietni vienkāršāks – pazudušais teksts jāraksta no jauna. Nedaudz aizskrienot notikumiem priekšā, jāteic, ka astoņu gadu laikā, kamēr veidojām Lielo Ķīniešu-latviešu vārdnīcu, ierakstītais teksts bija pazudis ne reizi vien...

20.03.2003. Visu nakti lija. Līst, arī ejot uz darbu. Naktī no 19. uz 20. martu ASV sākusi pret Irāku vērstu raķešu uzbrukumu. Sācies ASV un sabiedroto karš pret Irāku. Arī Latvija atbalstījusi šo kampaņu. ASV nav rēķinājušās ar ANO Drošības padomes viedokli. Vakars slapjš un nomācies. Gaļina daudz strādā pie vārdnīcas melnraksta ievadīšanas mājas datorā.

21.03.2003. Pēc rīta kafijas 904. autobusā uz Gulošā Budas templi 卧佛寺. Tavu neveiksmi. Tempelis remontā. Nekas cits neatliek, kā doties uz labi pazīstamo Sjanšaņ 香山 kalnu. Pēc vakardienas lietus – akmens kāpieni tīri nomazgāti. Ar patiku palēnām virzāmies kalnup. Pēkšņi kāds vīrs griežas pie manis: "Mēs ar jums kopā peldējam baseinā." Pēc kāda laika mani uzrunā sirma kundze: "Jūs esat no Latvijas un dzimis Tīģera gadā." Kā tomēr nevar pazust milzīgajā Ķīnā... Kāpšana veicas samērā viegli. Ar gandarījumu uzņemam atpakaļceļu.

22.03.2003. Ļoti saudzējoša diena. Strādā tikai trīs tulki. Pa visu darba dienu esmu iestrādājis septiņas lappuses. Tik ražīgi sen nav strādāts. Datorā,

uzspiežot "pian", beidzot pārrakstīju 50 hieroglifu elementus, kurus varēs iekļaut vārdnīcas "Pielikumos". No vecākā dēla Jura saņemam vēstuli, kas apliecina, ka dēls saņēmis daktera sertifikātu. Studijas ievilkās garākas, nekā to paredz programma, bet mērķis sasniegts...

Vārdnīcas sastādīšanas gaitā esmu nonācis līdz 海 šķirklim. Saskaros ar lielu daudzumu jūras augu un radību. Šāda tematika labi pazīstama manai Gaļinai – profesionālai jūras bioloģei. Viņa arī mani bieži konsultē par pilnīgi nedzirdētām jūras radībām, jūras augiem vai ūdenszālēm.

24.03.2003. Tirdzniecības centrā pērkam siltinātu jaku Gaļinai un biezu, rūtainu kovboja kreklu man. Pārejām pāri ielai un jau esam Dzidžu gunjuan 紫竹院 公园 dārzā. Negaidīti strauji kāpj temperatūra, pat līdz + 20 grādiem. No īsas zālītes izspraukušās maziņas violetas vijolītes. Sēru vītolu bārkstīm parādījušās sīciņas lapiņas. Parkā skan Beidzjinas operas ārijas. Ieskanas vienkāršā ķīniešu vijole 二胡 erhu. Deju laukumā pāri griežas klasiskās dejas ritmos. Lapenītēs parka uzkalnos skan melodiskas ķīniešu tautasdziesmas. Dārzā ļoti daudz vecmammu, vectēvu un arī mazbērnu. Visiem prieks par beidzot pienākušo pavasari. Arī mēs abi nespējam palikt vienaldzīgi. Lieliska atpūtas diena pēc spriegā ikdienas darba. **24 25**

25.03.2003. Rīta pastaiga Tehniskās universitātes parkā. Darbā seši tulki un pietiekami liela spriedze. Noslēdzu 海 šķirkli ar daudziem jūras zooloģijas un botānikas terminiem. Melnā naktī ar pļāpīgajiem spāņu kolēģiem atgriezos viesnīcā. Turpinās ASV un Lielbritānijas militārā akcija Irākā... Irākieši pie Basras un citās vietās izrāda sīvu pretestību. Bagdāde tiek bumbota ar milzīgas jaudas bumbām...

26.03.2003. Pēc kāda pusgada pārtraukuma atsākam baseina apmeklējumus. Pelde vienmēr nes nenoliedzamu mundrumu. Gaļina sistemātiski pārraksta vārdnīcas sagataves mājas datorā un arī saglabā tās disketē. Viņai nākas līdz pat f burtam iet cauri visam iestrādātajam tekstam un hieroglifu transkripcijā salikt toņus, ko es sākumā diemžēl nedarīju. Garš, piņķerīgs, kaut arī interesants darbs.

28.03.2003. Darbā ne pa jokam... Strādā divas pilnas tulku komandas. Seši tulki pirms pusdienas un tikpat pēc pusdienas. Ir jātur augsts temps. Pēc darba izejam vakara pastaigā. Ir kādi + 8 grādi, un pastaiga pēc intensīvās tekstu "pulēšanas" nes jauku un arī nepieciešamu atslodzi.

29.03.2003. Brīvā sestdiena. Pie mums ciemojas Dace Liberte ar vīru Dimu. Izstaigājam mūsu viesnīcas Sujuan 苏园 un Sjanjuan 香园 dārzus. Pusdienās lieliska karpa. Dzīvoklī desertā – zemenes. Ar Daci un Dimu runājam par Ķīnā piedzīvoto un daudzām citām lietām. Saruna raisās viegli un atbrīvoti. Jauki, sen plānoti ciemi...

24

25

26

30.03.2003. Pēc brokastīm kārtējo reizi soļojam uz Jihejuan 颐和园 parku, uz imperatora vasaras rezidenci. Pirmkārt, mums pa spēkam izstaigāt ceļu līdz šim brīnišķīgajam parkam. Otrkārt, ne velti tūristus no pasaules valstīm pilniem autobusiem īpaši ved uz šo parku. Ārzemniekam iespēja apmeklēt šo parku pilnīgi noteikti ir liela veiksmē. Kanālupē ledus izkūsis. Gar kanālupes krastu tiek stādīti vītoli – Ķīnā ļoti iemīloti dekoratīvi koki. Nedaudz ieskatāties agrāk apmeklētajā senlaicīgajā Lanġinguan 兰锭广 ciematīnā. Esam aculiecinieki tam, ka šo ciematīņu jau plēš nost. Dienā + 19 grādu un jāmaina valkājāmās drēbes. Kļūst sutīgi.

31.03.2003. Strādāju pilnu darbadienu līdz plkst. 17.00. Darbavietā gaisotne pat nedaudz atbrīvota un var paspēt visu – gan rediģēt tekstus, gan arī turpināt darbu pie vārdnīcas melnraksta. Biju musulmaņu restorānīnā un atļāvos tikt pierunāts baudīt auna kuņģa zupu. Lielas sajūsmas par šo ēdienu nebija. Viegli jūtams kuņģa aroms. Citreiz labāk skaņoties uz kādu citādāku ēdmaņu. Atkal man apkārt Lu Sjuņa 鲁迅 skolas skaļie skolnieciņi, kas par visu sajūsmā. Ar Gaļinu izejam vakara riņķi Tehniskās universitātes parkā. Tumsa aizvāž debesis, un visu pārņem nakts.

01.04.2003. Peldbaseinu noguļam. Diena pelēka. Darbā ķīniešu tulki tādi pieklusuši. Toties vārdnīcas melnraksta dienas kārtībā šķirkļi 好, kam ļoti daudz smalki niansētu nozīmju. Tikai neatlaidība var palīdzēt. Bojājas laika apstākļi. Uzpuš gaudojošs vējš. Gaļina atsakās no pastaigas. Velo mugurā pēc produktiem. Arī vakars tāds kā rudenī. Nemīlīgs un slapjš.

02.04.2003. Atkal neizdevās atmosties gājienam uz baseinu. Pēc vakardienas lietus – svaigs gaiss un tīras ielas. Ziņu dienesta pagalmā izvingrojos pie rīkiem, un sākas nemitīga rediģēšana. Turpinu cīnīties ar 好 šķirkli, kas ir bagāta satura vārds, un nākas labi padomāt, kā šī vārda daudzās nozīmes pārlikt latviešu valodā. Vakara pusē abi ar Gaļinu ejam ārā. Baltā un ceriņkrāsā brīnišķīgi zied magnolijas un persikiem līdzīgi krūmi. Liegi viņo sēru vītoli bārkstis. Tas ir pavasara sākums. Jaunzēlandietis Džons, seniors, priecājas par sīļiem – cik viņiem skaists apspalvojums! Tam var piekrist. Tikai Latvijā sīļi nedzīvo pilsētas parkos...

03.04.2003. Šorīt saņēmāmies un jau agri esam baseinā. Protams, vispareizāk būtu peldes padarīt regulāras, jo darba ritms ir ļoti spriegs. Samērā nervozs ceļš uz darbu. Transporta pieblīvēta vai katra iela. Darbadienas pirmā daļa nedaudz relaksētāka. Toties tālāk nāk ĶTR valdības sastādīts dokuments par cilvēku tiesību pārkāpumiem ASV. Dokuments sastāv no sešām daļām un prasa rūpīgu iedziļināšanos. Vakara pastaigas laikā Gaļina fotografē ziedošos forsītiju un magnoliju krūmus. Baltās un ceriņkrāsas magnolijas zied lieliem, krāšņiem ziediem. Mums šķiet dīvaini, ka šiem ziedošajiem krūmiem vēl nav

lapu. Ir brīnišķīga novakare, un saule laižas tur, kur daudzu tūkstošu kilometru attālumā mūs jau vairākus gadus gaida Latvija... **26**

04.04.2003. Pēc plkst. 6.00 sākam rosīties. Nesteidzīgas brokastis, un jau esam ceļā. Plkst. 8.45 sākam kāpienu Sjanšaņ kalnā 香山. Gaļina apgērbusies piemēroti kāpienam kalnā. Man līdzī mazā mugursomiņa, kurā var ielikt novilktais jakas. Neilgu brīdi pēc manas uzkāpšanas kalna galā parādās arī Gaļina. Viņa visu kāpumu pievarējusi pirmo reizi. Kalna nogāzēs bāli rozā ziedīņiem zied Dāvida persiku krūmiņi, kas, citu krūmu ieskausti, veido tādas kā mazas rozā saliņas. Lēnām kāpjām no kalna un nevarām atraut skatu no senajām, kuplajām tūjām, kas visas pat sanumurētas. Esam ļoti apmierināti ar šo brīvdienu.

05.04.2003. Šajā dienā ķīnieši atzīmē Cjinmindzjie 清明节 svētkus, kurus latviešu valodā varētu saukt par Mirušo piemiņas dienu. Aizgājušajiem tuviniekiem veltītajos svētkos pieņemts apmeklēt un sakopt tuvinieku atdusas vietas, un šo pasākumu ķīnieši sauc "sao mu" 扫墓. Darbā no rediģēšanas brīvajos brīžos cīnos ar vārdnīcai domāto saīsinājumu un apzīmējumu sarakstu.

06.04.2003. Pusdienlaikā pabrīdinu kolēģus, ka došos uz Niudzjie rajonu 牛街区, kur atrodas Beidzjinas galvenā mošeja 牛街清真寺. Kad pirms dažiem gadiem strādājām vēstniecībā, šo mošeju ieskāva senu, galvenokārt vienkāršu, ēku rajons. Šaurās sānielas bija cilvēku pilnas. Tagad mošeja labi saskatāma un atrodas tādā kā brīvā laukumā. Ieeju mošejā un, papētījis piedāvājumu, nopērku apaļo musulmaņu cepurīti. Kad atgriezos ziņu dienesta redakcijā, kolēģiem parādu savu pirkumu. Kāda mūsu redakcijas darbiniece, kas pati ir musulmaniete, man paskaidro: "Jūs esat nopircis Beidzjinas musulmaņu cepurīti."

08.04.2003. Rīta pusē mazs velo izbraukums greipfrūta iegādei. Ar lielu interesi lasu pasauleslavenā sinologa J. K. Fairbanka grāmatu "China". Dziļš, argumentēts ieskats Ķīnas vēsturē. Pie šī darba atgriezšos vēl un vēl. Bagdādē sabumbota viesnīca, kurā bojā gājuši divi "Reuter" žurnālisti...

09.04.2003. Strādā pieci tulki, un darba temps – brīžiem raitāks, brīžiem mierīgāks, kamēr tulki tiek galā ar rakstu pārlikumu krievu valodā. Brīvākos brīžos daudz rokos pa vārdnīcām un nāku pie slēdziena, ka būs jāiegādājas jauna nesen izdota Ķīniešu-angļu vārdnīca. Esmu izvirzījis sev mērķi – Lielajā ķīniešu-latviešu vārdnīcā norādīt vārdu šķiras. Šāds darbs līdz šim nav darīts, un tas prasīs daudz laika.

Ķīnas presē arvien vairāk uzmanības tiek veltīts netipiskajai pneimonijai (SORS). Nav atrasta vakcīna šīs ligas ārstēšanai. TV rāda vēsturiskus kadrus... ASV jūras kājniņi un arābu pūlis nogāž Sadāma Huseina pieminekli...

27

10.04.2003. Laiks negaidīti kļuvis vēsāks, tikai kādi + 5 grādi. Bijām baseinā. Mūsu dzīvojamās mājas dārzā magnoliju kupenas ar ceriņkrāsas ziediem vai arī baltiem ziediem ar rozīgu vidu. Īsts ziedonis. Darbā brīvajos brīžos cīnos ar prāvo 黑 sadaļu. Vakarā, izejot no aģentūras, salstu nost... Viesnīcā, kas kļuvusi par mājām, Gaļina neatlaidīgi raksta datorā manis sagatavotās vārdnīcas melnraksta iestrādes. Abi daudz strādājam.

11.04.2003. Līst šļakstēdams. Arī uz darbu ar lietussargu. Strādāt nāksies no plkst. 7.30 līdz 17.00 ar divām tulkmaīnām. Kopā ar pusdienlaiku ziņu dienestā nāksies pavadīt vairāk par deviņām stundām... Tas nav nekāds "cukurs"... Pusdienlaikā musulmaņu ēdnīcā ēdu ļoti garšīgu plovu. Pēcpusdiena jau atgādina sacikstes. Rediģējamie teksti nāk vienā laidā. Viens pats vecā mersedesā tieku vests uz mājām. Šodien manai Gaļinai dzimšanas diena. Esam divi vien. Paceļam kausu par to, ka turamies, strādājam, sportojam un vēl gribam strādāt... Esmu ļoti pateicīgs savai sieviņai, ka viņa kopā ar mani daļa šo tālo ceļu vilinājumu... **27**

12.04.2003. Nopelnīta brīvdiena, un mēs pēc plkst. 8.00 sākam ceļu kalnā. Ejam pa kalna kreiso pusi – pa zemes taku bez akmens kāpieniem. Kāpjam klusi, mierīgi, jo visa varenā sestdienas kalnmīļu straume plūst pa galveno kalnu ceļu. Šis kāpiens bija bez lieciniekiem un manām sarunām ar puspatīstamiem cilvēkiem...

14.04.2003. Pa ziedošajām viesnīcas parka alejām velosipēdu seglos apbraucam veselus divus riņķus. Turpina ziedēt persiki un magnolijas. Lido spilgti sīļu bari. Beidzjinā silis ir sava veida košuma putns. Un ir jau arī skaists. Pusdienās kukurūzas graudu vira un musulmaņu salāti. Viss par 12 juaņiem. Tādas pusdienas pieejamas gandrīz katram. Tuvāk darbadienas beigām spēki izsīkst. Vakarā abi ar Gaļinu izejam krāšņajā viesnīcas parka Pils laukumā pasēdēt ziedošo koku pavēnī.

15.04.2003. Agri ceļamies, un es tik tiešām ielecu baseinā. Rīta pelde, un darba autobusiņš jau ved uz ziņu dienestu. Samērā spriegs darba ritms. Pusdienās glāze piena ar ievārijuma maizīti. Pie mums ierodas meistars, kas mūsu datorā ieraksta jaunās kartes numuru interneta sakariem. Pārbaudām, viss darbojas.

16.04.2003. Pirms plkst. 6.00 dodamies izbraukumā ar velosipēdiem – apkārt visam viesnīcas parkam. Darbā šodien seši tulki, un savai iecerei izdodas pastrādāt tikai pusdienlaikā. Mājās tieku cienāts ar melnās vistiņas 乌鸡 zupu, kas ir patiešām garšīga. Melnam vārnēnam līdzīgā gaļa vizuāli var likties svešāda. Kamēr veicu savus pienākumus ziņu dienestā, Gaļina mierīgi strādājusi pie mūsu kopējā vārdnīcas projekta.

18.04.2003. Esam sagaidījuši brīvo dienu un 904. autobusa braucam uz Sjanšān 香山 kalnu. Pūš stingrs vējš. Ieejot kalnu parkā, virzāmies pa kreisi līdz pašai mūra sētai un kāpjam arvien augstāk. Vējš pilnībā izdzēnājis smogu. Atklājas brīnišķīga redzamība. Beidzjinās pretējā pusē saskatāms Pasaules tirdzniecības centrs 世界贸易中心. Viss kāpiens – gan kalnā, gan lejā – aizņem trīs stundas ar labu slodzi un vietām stāviem kāpieniem. Baudām jēra gaļas frikadeļu zupu, kā arī apceptus jēra gaļas gabaliņus ar “tīģera salātiem”. Lieliskā noskaņojumā atgriezāmies viesnīcā.

20.04.2003. Redīgēju tekstus, kad ir ko redīgēt. Vārdnīcas melnraksta sastādīšanas gaitā esmu iestrēdzis pie lielā 湖 šķirkļa. Pusdienās musulmaņu ēdūzīti mielojos ar biezo viru. Ārā atkal ārdās nikns vējš. Tas nedaudz pasliktina pašsajūtu.

21.04.2003. Abi ejam uz Tehnisko universitāti, kas ir viens no mūsu iemīļotajiem maršrutiem, jo arī šeit ir milzīgs parks un lieliska pastaiga. Izrādās, ka vieni vārti netipiskās pneimonijas sakarā slēgti. Redzam, ka arī daudzi studenti staigā sejas maskās. Izlemjam ņemt vērā ieteikumus, kas skan ik uz

soļa, – nopērkam sejas maskas un, būdami ārā no viesnīcas, tās uzliekam. Čīņa ar šo infekcijas slimību Ķīnā pagaidām īpaši nesekmējas.

23.04.2003. Darbā – teksts pēc teksta par netipisko pneimoniju. Tā jau ir nervozitāte, kas pārņēmusi Ķīnas sabiedrību. Tiek nosaukts slimo skaits, kas tuvojas diviem tūkstošiem. ĶTR ĀM uzaicinājusi 138 vēstniecību un starptautisko organizāciju pārstāvjus, lai sniegtu informāciju par netipiskās pneimonijas izplatību Ķīnā un veiktajiem pasākumiem cīņā ar šo slimību. Rīt šim jautājumam veltīta darbinieku sapulce notiks arī "Sjiņhua" aģentūrā...

24.04.2003. Plkst. 8.30 mūs – visu redakciju ekspertus – ved uz "Sjiņhua" ziņu dienesta galveno ēku. Saruna izvēršas gara un diezgan irdena. Piedāvātā informācija par netipiskās pneimonijas izplatību un veiktajiem pasākumiem aizgūta no dažādiem ĶTR preses izdevumiem. Pēc aptuveni divām stundām atgriežamies darbavietā, kur strādāsim līdz plkst. 20.30. Līdz ar to darbdiena izstiepjas turpat vai divu parasto maiņu garumā. Nāku pie slēdziena, ka vārdnīcas melnraksta sastādīšanas gaitā nav lietderīgi skraidīt pa visu stāvu attiecīgo specializēto vārdnīcu meklējumos. Ļoti daudz var pasmelt no I. Ošaņina četru sējumu Lielās ķīniešu-krievu vārdnīcas. No cita skatu punkta – mans darbs pie vārdnīcas melnraksta sastādīšanas man iemācījis skatīties plašāk un neierobežot izmantoto avotu skaitu. Pēc šīs neparasti garās dienas mājās atgriežos krietni izsūkts.

25.04.2003. Arī šorīt agrs izbraukums ar velosipēdu apkārt visam viesnīcas kompleksam. Pie lielā ciedra blakus pilij abi ar Gaļinu vingrojam. Plkst. 7.30 darba autobusiņš ved uz ziņu dienestu. Šīs dienas tekstos runa jau par 2400 saslimšanas gadījumiem ar netipisko pneimoniju. Cilvēkus domīgus dara tas, ka antivīrusa meklējumi pagaidām nav nesuši rezultātus. Tiek izvirzīta versija, ka slimības cēlonis varētu būt dzīvnieku, proti, cūku, saslimšana ar šo slimību...

26.04.2003. Soļojam uz autobusu un redzam, ka ielas neraksturīgi tukšas. Maz pilsētas satiksmes autobusu. Pār Beidzjinu nolaidies netipiskās pneimonijas bieds. Vairums ķīniešu disciplinēti nēsā maskas un šodien disciplinēti sēž mājās. Arī kalnā cilvēku mazāk nekā parasti. Kāpjām pa sānu celiņu. Kad esam uzkāpuši līdz galvenajam ceļam, saule jau cepina kā uz pannas un paliek par karstu. Nolemjam šoreiz līdz virsotnei nekāpt. Atgriežamies pozitīvi noguruši un uzlādēti turpmākajam darbam.

28.04.2003. Braucam ar velosipēdiem pa pilnīgi tukšo lielhoteļa parku. Šorīt apbraucam veselus trīs riņķus. Vingrojam pie platā ciedra. Tikko ieņemu vietu darba autobusā, tā šoferis: "Viens no ārzemju speciālistiem saslimis ar netipisko pneimoniju." Kolēģi piekļust, un visiem klātesošajiem sejas izstiepjas garas jo garas. Vēlāk izrādās, ka amerikāniete Dženni ir tikai saaukstējusies.

Tomēr ķīniešu kolēģiem visu dienu notiek kaut kādas īsas sapulcītes. Skan tādas kā satrauktas runas. Epidēmija vēl joprojām nav apturēta. Vakara krēslā uz svaigi zaļajām lapām sāk čabēt pavasara lietutiņš.

29.04.2003. Gaišs, pavēss, bet visnotaļ jauks rīts. Ap plkst. 6.30 rīta rosme ar velo. Mums garām zib viesnīcas aleju šalcošās apses. Pie platā, varenā ciedra abi vingrojam. Pēc plkst. 14.00 no darba atgriežos mājās. Šajā aprīļa dienā mums abiem vienmēr īpašas izjūtas – 1967. gada 29. aprīlī mēs abi apprecējāmies. Kopš šī notikuma aiztraukušies 36 gadi... Nesteidzīgi atmiņās pārcilājam mūsu kāzu Maskavas un Rīgas posmu. Maskavas universitātes augstceltnē mūsu istabiņā sanāca kopā Gaļinas māsa, vecmamma un tante. Protams, klāt bija arī mani Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta grupas biedri – nākamie sinologi A. Davidovs, S. Muravskis, V. Birjukovs, kā arī mūsu tuvie draugi – Maskavas universitātes latviešu studenti J. Štrauhmanis, A. Dreimanis un J. Švinka. Sarakstījāmies Maskavas “Frunzenskaja naberežnaja” dzimtsarakstu nodaļā. Štrauhmaņu Jānis volgu, kas mūs atveda uz Maskavas universitātes augstceltni, izpušķoja ar baltu lentīti, kas Maskavā nebija pieņemts, bet izskatījās tik svinīgi... Mēs abi ar Gaļinu, cenšoties saprast notiekošo, bijām satraukti un laimīgi... Dzimtsarakstu nodaļā mūs abus savienoja laulības gredzeni ar iegravētiem vārdiem: Gaļina – Pēteris... Mums priekšā bija viss dzīves gājums... Pēc tam lidmašīna ar nokavēšanos mūs atveda uz Rīgu. Mani vecāki un kāzu viesi kādu brīdi bija neizpratnē par kavēšanos. Tad pamazām svinības iegāja savā gultnē. Īsti latviskā tradīcijā no šķūnīša tika atnests malkas steķis, divrocīgs zāģis un kārtīgs blūķēns. Mums ar Gaļinu bija jāzāģē. Un izrādījās, ka tas mums lieliski izdodas. Tā bija laba zīme, un, kā to apstiprināja mūsu dzīve, tā bija arī patiesa zīme... Ermansons Egīls veica fotogrāfa pienākumus, un saglabājušās lieliskas fotogrāfijas, kurās ietverts šis mūsu dzīves tik nozīmīgais notikums. Šodien, 2003. gada 29. aprīlī, svinam mūsu kārtējo jubileju, brīnīdamies, cik daudz kas noticis šajos mūsu dzīves gados...

Pievakarē saņemam Gaļinas māsas Inas apsveikumu. Tad, 1967. gada 29. aprīlī, Ina no Vladivostokas atlidoja uz savas māsas Gaļinas kāzām. Tās ir dārgas un aizkustinošas atmiņas. Palēnām atgriežamies īstenībā.

30.04.2003. Darbā nāk teksti, kas neliecina par netipiskās pneimonijas epidēmijas mazināšanos. Joprojām neizdodas atrast pretlīdzekli. Velo seglos – uz grāmatu veikalu. Pirkšu jaunu Ķīniešu-angļu vārdnīcu, kurā latīņu valodā norādīti augu un dzīvnieku nosaukumi, kas nepieciešami iekļaušanai mūsu topošajā vārdnīcā. Ķīnas augu un dzīvnieku valsts latīņu nosaukumi būs Gaļinas kompetencē. Viņa ir profesionāla biologe, aizstāvējusi disertāciju bioloģijas jomā.

01.05.2003. Pirmā maija svētki tiek svinēti arī Ķīnā. Dodamies pagārā velo izbraukumā. Tomēr neliek mieru netipiskās pneimonijas epidēmija un vēlēšanās uzzināt kaut ko jaunu. Nekas neliecina par epidēmijas noplakumu. Visaktīvākais epidēmijas uzliesmojums Ķīnā vērojams tieši Beidzjinā.

02.05.2003. Velosipēda seglos braucam uz labi pazīstamo un iemīļoto Jihejuan 颐和园 parku. Uzņemam laiku un redzam, ka stundā un 15 minūtēs esam tikuši līdz parkam un atpakaļ. Nav slikts rādītājs. Gaļina brauc ar nelielu dāmu velosipēdu, kas viņai patīk un ir ļoti parocīgs. Dienas otrajā pusē Gaļina strādā pie vārdnīcas melnraksta, bet es vaļojos un krāju spēkus nākamajai darbdienai.

Man ienāca prātā ieskatīties 1998. gada dienasgrāmātā. Tas bija Tīģera gads 虎年, un es esmu dzimis Tīģera gadā. Galvenie 1998. gada pieturas punkti: Lietuvas posma diplomātiskā darba noslēgums; KTR apmeklējums LR aizsardzības ministra T. Jundža delegācijā; LR vēstniecības atvēršana KTR; 1999. gada Jaungada sagaidīšana Vladivostokā. Tāda spriedze tik milzīgos attālumos gadās reti, un tas patiesi bija viens īsts "tīģera" gads. Ieskatīties sīkākā minētā gada izklāstā lieliski palīdz mana 1998. gada dienasgrāmata. Tieši tāpat kā tagad, atsaucot atmiņā manus darba gadus "Sjiņhua" aģentūrā, 2003. gada dienasgrāmata. Noslēdzot šīs pārdomas, var teikt, ka viss minētais gads bija liels izaicinājums. Tāpat kā izaicinājums ir pašreizējais darbs ziņu aģentūrā.

03.05.2003. Staigājam netālajā un sen iemīļotajā Dzidžu gunjuan 紫竹公园 parkā. Pazīstams katrs parka stūrītis, un tomēr arvien gribas šeit atgriezties. Mums šeit ir labi, un brīvā brīdī kājas pašas atnes uz šo brīnišķīgo ķīniešu parku arhitektūras dārzu. Soļojam atpakaļ uz mūsu viesnīcu un pa ceļam ieskatāmies bijušajā mazo restorāniņu un veikaliņu rajonā. Mongoļu un kazahu restorāniņi noplēsti. Arī uiguru maizes ceptuve. Cauri šim mikrorajonam staigāt liegts. Beidzjina cīnās ar netipisko pneimoniju.

04.05.2003. Šodien kļīstam pa Vofosi 卧佛寺 klostera alejām. Uzķāpjam stāvā klintī aiz tempļa. Klints virsotnē lapenīte, no kuras labi pārskatāms viss klostera komplekss. Jau noziedējuši persiki, un Ķīnas pavasaris trauc tālāk. Netipiskās pneimonijas epidēmija vēl neplok... **28**

05.05.2003. Agrā rītā velo izbraukums. Rīta stundā kustēties tikami. Viesnīcas istabā vairākas stundas sistematizēju manis rediģētos "Sjiņhua" tekstus. No Rīgas pienāk neticama ziņa: Pēterburgā notiekošajā Pasaulē čempionātā hokejā Latvija ar 2 : 1 pieveikusi Krievijas komandu... Latvija – hokeja valsts! Pēcpusdienā kļūst sutīgi un pagrūti elpot.

06.05.2003. Taksī uz "Finnair" aviobiļešu kasēm. Piesakām Gaļinas biļeti uz 5. jūniju uz Rīgu un mūsu abu biļetes atpakaļ uz Beidzjinu 12. septembrī. Viesnīcā mūs apbēdina tas, ka no darbnīcas zem mūsu loga nāk nemitīgs,

truls troksnis, kas neapklust arī pēc plkst. 20.00. Īsta sodība. Glābjos tikai ar austiņām.

07.05.2003. Naktī brīžiem gāž kā ar spaiņiem. No rīta lietus pieklust, bet turpina līt. Gaļina ierosina aiziet līdz veikalam un paskatīties kaut ko dāvanām mājās vešanai. Pievakarē mūsu viesnīcas Sujuan 苏园 dārzā vērojām saulrietu. Brīdī, kad saules bumba pazūd skatam, domas skrien uz Dzimtenes pusi.

08.05.2003. Tūdaļ pēc brokastīm gar kanālupi soļojam līdz Vaņšousi 万寿寺 klosterītim. Pagūstam laikus atgriezties viesnīcā, jo sāk karsēt saule. Ar lielu interesi lasu "Vasaras akadēmijas" diskusiju krājumu – K. Streipa, V. Muktupāvela, A. Strangas, arī Lietuvā iepazītā A. Butkus sarunas ar vasaras nometnes klausītājiem. Vakarā fantastisks izcilā krievu dziedātāja D. Hvorostovska koncerts. Šajā cilvēkā iemiesojies patiess dzimtās Sibīrijas plašums un spēks.

09.05.2003. Pēc vairāku dienu atvaļinājuma kaut kā negribīgi ieslēdzos tekstu "pulēšanā". Tomēr palēnām viss aiziet. Brīvākos brīžos izmanos arī strādāt pie vārdnīcas melnraksta. Krievu kopiena svin Uzvaras svētkus. Divas ģimenes no "Sjinhua" žurnālistu pulka, divi baleta skolotāji no Ulanudes, čehs Ļubomirs. Saiets ievirzās klusā vakarēšanā – ar atmiņām par šodien jau ļoti tālo uzvaru.

10.05.2003. Ierindā divi tulki, un tas jau ir kluss un omulīgs komforts. Labi virzās darbs pie manas ieceres. Vakarā abi esam Sujuan 苏园 dārza diķa malā. Kārtējo reizi apbrīnojam Sudžou 苏州 stila lapeņu augstās, izliektās dzegas.

11.05.2003. Diena novīlksies pelēka. Naktī grand šī pavasara pirmais pērkons. Arī šodien strādāju ar diviem tulkiem. Redīgējamo tekstu nav daudz. Smagi cīnos ar 黄 šķirkli, kas ķīniešiem ļoti svarīgs. Vakarā abi esam pielījušajā pils dārzā.

12.05.2003. Ap plkst. 5.30 izejam ārā. Viss parks ir mūsu. Neredz nevienu cilvēku. Tā mēdz būt tikai rīta stundā. Pirmā dienas puse ar trim tulkiem, un var strādāt sev. Pēcpusdiena krietni spriegāka. Šodien darbā izskanēja nepatīkama ziņa – mūsu stāvā saslimis kāds kolēģis. Ir aizdomas uz netipisko pneimoniju. Abi ar Gaļinu kļūstam domīgi – kā rīkoties? Varbūt tiešām pareizāk būtu abiem kopā atgriezties Latvijā...

13.05.2003. Esam tā ieraduši, ka plkst. 5.30 naski ceļamies augšā un velo seglos riņķojam apkārt plašajam viesnīcas parkam. Angļu redakcijā kāds kolēģis saslimis ar netipisko pneimoniju. 20 angļu redakcijas kolēģiem tiek noteikta mājās karantīna. Saņemam vēstuli no jaunākā dēla, kas mums iesaka SORS epidēmijas apstākļos beigt darbu Ķīnā un atgriezties mājās...

14.05.2003. Laikam jau pārdomas par mūsu rīcību šajos satraucošajos apstākļos bija tik nopietnas, ka man pārtrūka miegs. Iemigu tad, kad jau bija jāceļas

28

29

augšā. Ziņu dienestā mūs visus pārceļa uz 13. stāvu, un tā īstenībā ir sava veida karantīna. Kāds brīdis pagāja, kamēr iekārtojos jaunajā vietā un pieradu pie jaunā datora. Strādā astoņi tulki, un rediģējamie teksti nāk kā no pilnības raga.

15.05.2003. Rīts stipri nomācies, un ir + 15 grādi. Beidzjinā to uzskata par vēsu laiku. "Sjiņhua" pagalmā izvingrojos pie rīkiem. Uzbraucu 13. stāvā un konstatēju, ka mana jaunā darbavieta diezgan draņķīga. Ļoti tuvu ir durvis, tās nemitīgi virinās un rada caurvēju, kas man nekad nav paticis. Dienas otrajā pusē no datora ekrāna negaidīti pazūd mans vārdnīcas melnraksta gabals. Nākas saukt palīgā meistarū, kurš pēc nelielām pūlēm manu tekstu atgūst. Līdz pēdējai darba minūtei nāk rediģējamie teksti. Novakara stundu izbau-dām, sēžot uz akmeņiem pils dārza zaļajā pļavā.

16.05.2003. Naktī lijis, un no rīta alejas un celiņi vēl mitri. Abi kopā apbraucam divus riņķus. Darba autobusiņš jau ved uz "Sjiņhua" ziņu dienestu. Strādāju 13. stāvā ar četriem tulkiem. Laika pietiek gan valsts darbam, gan arī savai iecerei. Ar Pēterburgas kolēģi M. Jefremovu nesteidzīga saruna un malks kafijas. Pēcpusdienā, tuvāk darbadienas beigām, debess pamale top melna un sāk gaudot negants vējš. 13. stāvā tas īpaši jūtams, jo šajā augstumā vēja spēks ir lielāks. Tā sakot, vējam ir kur ieskrieties. Ķīniešu kolēģi strādā tā, it kā nekas īpašs nenotiktu. Varbūt man par daudz emociju? Pa šlakstošu lietu, nerimstot vēja auriem, tiekam pārvesti mājās.

17.05.2003. Pirmo reizi ar velosipēdiem aizbraucam līdz pašam Dzidžu gūn-juan 紫竹公园 parkam. Mums izdodas nofotografēt zivju gārņus – "zvejniekus". Putniem uz kakla ir gredzens, kas neļauj norīt noķerto zivi. Lomu putni atdod saimniekam, protams, darbadienas beigās saņemot savu tiesu. Zivju gārņu izmantošana šādam rūpalam redzēta arī citās Ķīnas pilsētās. Vakarā "Kempinski" viesnīcā D. Liberte mums atdod nepieciešamo pilnvaru. **29**

18.05.2003. Darba svētdiena ar diviem tulkiem. Kolēģe Čeņ datorā lielākoties spēlē kārtis. Otrs kolēģis kaut kur staigā. Tieši tamdēļ darbadienas beigās mans guvums ir Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas septiņas melnraksta lapas. Sen tā nav bijis. Plkst. 21.30 esmu mājās un nogurums bezgalīgs kā jūra.

20.05.2003. Sākumā brīnišķīgs izbraukums ar velo – bez cilvēkiem un auto drūzmas. Netipiskā pneimonija tik pamatīgi iespaidojusi tūrisma industriju, ka visa mūsu viesnīca tukša. Nav ciemiņu. Strādāju 13. stāvā. Ir karsti, šķiet, trūkst gaisa. Strādāt pagrūti. Teksti nāk viļņiem. Gaļina mani sagaida, un mēs dodamies pirkt dāvanas dēliem. Beidzjinā šodien + 30 grādu un labāk nekur neiet. Jau pārdzīvoju, ka pēc Gaļinas aizbraukšanas ilgi nāksies vadīt vientuļnieka dzīvi.

22.05.2003. Plkst. 5.30 esam augšā. Gaļina grib izbraukt kādu riņķi ar velo. Gaiss ir tik svaigs, ka pedāļi minas paši. Siļi lidojumā dzied ne īpaši skanīgu rīta dziesmu. Ap plkst. 8.30 izbraucam uz lidostu. Gaļina maskā aiziet formēt lidojumu.

Es ieņemu savu darbavietu. Mani sagaida krietns blāķis rediģējamo tekstu. Pat pēc divām stundām nevaru piecelties no galda. Atkal vakariņoju vienatnē. Mana Gusīte droši vien jau mājās... Nogurusi un laimīga...

23.05.2003. Pirmo reizi velo izbraukumā dodos viens. Pils laukumā vingrinos ar tenisa raketī. Ierindā seši tulki, un nav kad garlaikoties. Atdodu attīstīšanai safilmētās filmas. Vakarā zvana Gaļina un stāsta par ērto lidojumu patukšā lidmašīnā, par to, ka dēli Andrejs un Pēteris mammu sagaidījuši ar ziediem. Arī es laimīgs, ka viss noritējis gludi un lidojums nav bijis grūts.

25.05.2003. Man ir brīva svētdiena. Esmu izlēmis doties velo izbraukumā līdz Badaču 八大处. Šo budistu klosteru kompleksu esam apmeklējuši vairākkārt. Pirmo reizi uz šo vietu braucu velo seglos. Atmiņā iespiedusies neliela epizode. Es braucu pa velo celiņu, iegrimstot savās domās un nepiegriežot vērību tam, kas notiek apkārt. Izrādās, priekšā braucošais velosipēdists, griebdams apstāties, vispirms piebremzēja un pēc tam labo kāju strauji meta pāri sēdeklim. Tajā mirklī priekšā braucošā velosipēdista labā kāja gandrīz trāpīja pa manu degungalu. Par šo epizodi pat nemēģināju uzsākt pārrunas, vienkārši nodomāju, ka Ķīnā uz velo takas ir jābūt superuzmanīgam. Iespaudu pilns un noguris atgriezās mājās. Tā ir labi pavadīta atpūtas diena pirms nākamās spriegās darbadienas.

26.05.2003. Pēc divu dienu atpūtas tik labs miegs, ka nepagūstu piecelties uz rīta sporta nodarbībām. Darbā – seši tulki un nav kad garlaikoties. Tomēr pamanos kaut nedaudz papildināt arī vārdnīcas melnrakstu. Pēcpusdienā redakcijā pieaug skaļumā kolēģu runas. Uzlieku austiņas un iegrimstu netraucētā darbā.

Saņemu vēstuli ar labām ziņām no jaunākā dēla. Šīs nedēļas beigās Bergos tiks uzstādīta jaunā virtuves iekārta. Mēģinu iziet ārā paelpot svaigu gaisu, bet lietus mani drīz vien iedzen atpakaļ dzīvoklī...

28.05.2003. Arī šodien ierindā seši tulki. Līdz pusdienām sev – ne rindiņas. Pusdienlaikā izeju ziņu dienesta dārzā. Maza atpūta no intensīvās tekstu lasīšanas un rediģēšanas. Pa atvērtajām sporta zāles durvīm redzams, ka citi kolēģi pusdienlaiku izmanto galda tenisa spēlei. Šis sporta veids ķīniešiem īpaši labi padodas.

29.05.2003. Jaunā diena atnāk ar spīgtu rītu. Sajūta lieliska. Kādas 20 minūtes darbojos ar tenisa raketī. Jau ripoju uz "Sjiņhua". Septiņi tulki strādā tā,

ka pusdienlaikā neviļus pāreju snauduļošanas režīmā. Gribu piebilst, ka tas ziņu dienestā ir atļauts un pusdienlaiku katrs kolēģis var izmantot pēc savas patikas. Tostarp arī pasnauduļot pie sava darbgalda. Pēcpusdienā tiek uzkurināts tāds temps, ka brīžiem liekas – tā strādāt nav iespējams. Saspringums ir pāri mēram... Pirms darbadienas beigām maiņas vadītāja paziņo, ka nākamnedēļ būs jāstrādā vienam, jo kolēģe Ņina būs karantīnā. Neko darīt... Ir jā-iz-tur!

30.05.2003. Pēc sīvās iepriekšējās darbadienas uz pāris stundām pārtrūkst miegs. Tomēr no rīta diezgan jēstri ieslēdzos vajadzīgajā ritmā. Šodien tulku mazāk un arī atmosfēra krietni mierīgāka. Bez kautrēšanās papildīnu savu vārdnīcas melnrakstu. Neviens arī neko neiebilst.

31.05.2003. Brīvajā sestdienā izlemts kāpt kalnā. Vairākas nedēļas nogales aizskrējušas bez kāpiena. Tieši tamdēļ tik labprāt jau agri izeju no viesnīcas un braucu uz Sjanšaņ 香山. Pilnīgi nejauši kājas mani atnes pie nepazīstamas stāvas takas. Izlemju izmēģināt šo ceļu uz kalna virsotni. Jāatzīst, ka tieši karstuma dēļ kāpt kalnā ir grūtāk nekā ziemas mēnešos. Ar gribasspēka palīdzību kalnu tomēr izdodas pievarēt. Ir gandarījums.

Ieskatos grāmatnīcā, jo esam izlēmuši, ka mūsu vārdnīcā norādīsim vārdu šķiras un piedāvāsim ne tikai vienkāršoto, bet arī pilno hieroglifu pierakstu. Izvirzītā mērķa sasniegšanai nepieciešams nodrošināties ar dažādām vārdnīcām.

02.06.2003. Izeju pils dārzā palasīt ķīniešu laikrakstu. Momentā klāt divas studentes. Tikko beidzu runāt ar viņām, nāk klāt vēl un bariņiem vien. Un es, naivais, cerēju pabūt viēnatnē. Darbā saudzējoši. Pēcpusdienā kļūst sutīgāk un strādāt grūtāk. Maiņas vecākajai lūdzu darbavietā uzstādīt ventilatoru. Vakarā izeju Sujuaņ 苏园 dārzā. Aizsākas saruna ar jaunu sievieti, kas diķa malā pieskata mazu bērniņu. Izrādās, viņa absolvējusi Tālo Austrumu universitātes Austrumu fakultāti ar specialitāti ķīniešu valodā. Liels bija viņas pārsteigums, kad darīju zināmu, ka desmit gadus esmu strādājis šajā universitātē un arī šajā fakultātē... Cik pasaule ir maza!

03.06.2003. Darbā lielākā problēma pārvarēt karstuma vilni. Maiņas vecākā rāda, kā ieslēgt kondicionieri... Tas arī tiek izdarīts, bet diemžēl palīdz ļoti maz. Pēcpusdienā kļūst vēl sutīgāks, bet darbs turpinās. Vēl jāiztur trīs darbadienas... Man tā jau ir ceturtā nedēļa, kopš strādāju viens pats. Sakostiem zobiem...

04.06.2003. Pagājušajā naktī brīžiem pārtrūka miegs. Kad likās, ka varētu mierīgi iemigt, mani par sava uzbrukuma mērķi izvēlējās ods. Pēcpusdienā ķīniešu kolēģiem ir sapulce, un tad noteikti var pastrādāt sev. Braucot uz viesnīcu, debesis novilkušās melnas. Nograd pamatīgs pērkons ar zibeņiem,

brāzmainu vēju un lietus šaltīm. Saņemu labu vēstuli no Gaļinas ar stāstiem par remontu, kā arī mazbērnu ciemošanos.

05.06.2003. Pirmo reizi dabas spēki mani nodzen no Pils laukuma. Negaidīti sākas stiprs lietus. Darbā ar saviem pienākumiem cīnos ar atlikušajiem spēkiem. Liels prieks, ka Vebstera vārdnīcā atradu latīņu nosaukumu 甲鱼 Ķīnas amidai (*Trionychidae*), vienkāršākā valodā – Ķīnā plaši izplatītajam ēdamajam mīkstbruņas ūdens bruņurupucim. Novakari vadu diĶa krastā viesnīcas parka Sujuan 苏园 dārzā. DiĶa līcīšos klusiņām peld sārtas zivteles, kas lieliski nomierina pēc sīvajām cīņām ar rediģējamajiem tekstiem.

06.06.2003. Darbā septiņi tulki rauj kā vieni nevaldāmi sprinteri. Turklāt ārā valda 34 grādu karstums. Pusdienlaikā nedaudz pasēžu vīnstīgām apvītā lapenītē ziņu dienesta dārzā. Ar maiņas vecāko spriežam par manu atvaļinājumu. Pēc redakcijas vadības versijas – man pienākas 28 atvaļinājuma dienas, plus vēl divas dienas par saslimušās kolēģes aizvietošanu. Tāda nu reiz ir "Ķīnas maize"...

07.06.2003. Ir agra sestdienas rīta stunda. Dodos velo izbraukumā. Drīz vien esmu pie Sjidžimeņ 西直门 metro stacijas. Tālāk ceļš mani aizved uz Dzidžu gunjuan 紫竹公园 parku. Drīz vien esmu dziedātāju pulkā. Nevarētu teikt, ka balsis īpaši skolotas, bet dziedāts tiek no visas sirds. Balsis visa bagātā un krāsainā tautasdziesmu palete. Tāpat kā mums, latviešiem, daudz dziesmu veltīts likteņupei Daugavai, tā arī ķīnieši apdzied Jandzi, ko ķīniešu valodā biežāk sauc Čandzjan 长江. Šādās dziesmās saklausāms upes un tautas varenums, kas savijies kopīga likteņa gadu tūkstošos. Pēc domu apmaiņas ar dziedātājiem izskan atziņa "Jūs neesat "lao vai"" 老外. Tā ķīnieši parasti sauc ārzemniekus, kas neprot ķīniešu valodu, nesaprot Ķīnu un līdz ar to ir neprašas vai nevēģas. Savukārt man adresētie vārdi jāsaprot kā cieņpilna attieksme pret manām ķīniešu valodas zināšanām un arī sarunā izskanējušo Ķīnas pazišanu un izpratni...

Tā sagadās, ka pēc kāda brīža notiek vēl viena saruna, kur sarunu biedrs šaubīdamies saka: "Jūs, šķiet, tomēr neesat ķīnietis..." Es neesmu zaudējis mēra sajūtu un, ja nopietni, nemēģināšu apgalvot, ka esmu ķīnietis. Cita lieta, ka ar Ķīnas pasauli esmu saistīts jau vairāk nekā 50 gadus. Protams, kaut kas par Ķīnu atmiņā ir aizķēries...

10.06.2003. Spirtgs rīts, un es jau ripoju uz Pils laukumu. Pēc neilga brīža klāt "zobenu sievas un vīri". Tā ir vecākā paaudze, un šiem no valsts darba brīvajiem cilvēkiem ir vēlēšanās piekopt Ķīnā tradicionālos vingrojumus ar zobeniem. Vecmāmiņas un vectētiņi izkārtojas laukumā, un sāk šķindēt zobeni. Bieži vien vingrinājumi notiek augstā tempā, apliecinot zobenu īpašnieku patiesi jauneklīgo veiclību un prasmī. Darbā, lai arī ierindā pieci tulki, atmosfēra nav

saspringta. Turpinu kārtot atvaļinājuma lietas. Strādājot "Sjinhua" aģentūrā, vēl neesmu bijis atvaļinājumā. Par iepriekšējo, 2002., gadu man pienākas četras nedēļas un par 2003. gadu – divas nedēļas. Maiņas vecākā Čeņ man skaidro, ka krievu redakcijai nekā nav pretim. Man svarīgi saglabāt iekšējo līdzsvaru un vienam pašam nostrādāt līdz atvaļinājumam atlikušās nedēļas.

11.06.2003. Darbadienu sākam ar pieciem tulkiem. Rediģēšanai ienāk dažs tiešām smagnējs gabals. Īpaši priekšsēdētāja Dzjan Dzemiņa izvirzītā "trīskāršās pārstāvības" formula. Ar vairākiem krievu redakcijas kolēģiem spriežam, līdz nonākam pie viedokļa, kā pareizāk pārtulkot KTR priekšsēdētāja jaunradi. Pusdienlaikā pat pavingroju pie rīkiem. Kā nekā visa darbadiena jāpavada sēdus, turklāt pie datora.

12.06.2003. Saudzējoša darbadiena. Uz "uguns līnijas" četri tulki. Turpinot sastādīt vārdnīcas melnrakstu, jāteic, ka no vārdu jūras brīžiem iznirst dažāda tik negaidīta leksiska vienība, ka nākas ilgi domāt un rakties pa vārdnīcām, līdz izdodas piemeklēt kaut ko atbilstošu. Manas ieceres īstenošanu sarežģī arī tas, ka top enciklopēdiska vārdnīca. Tādas vārdnīcas diapazons praktiski ir neierobežots. Pieturas apbrīnojami cilvēcīgs laiks... Nav karsti...

13.06.2003. Pieceļos īsi pēc pieciem. Pēc divdesmit minūtēm esmu Pils laukumā. Laukumā pirms manis ieradies "zobenu vingrotāju" skolotājs. Abi pieklājīgi sasveicināties un turpinām katrs savu rīta rosmi. Dzīvokli pēc vakar sastādīta plāna rakstu Gusītei vēstuli. Darbā priekšpusdiena samērā mierīga. Spītīgi strādāju pie vārdnīcas melnraksta.

14.06.2003. Gargabala izbraukums velosipēda seglos. Sjidžimeņ 西直门 – Sjihai 西海 – Cjeņhai 前海 – Houhai 后海. Vienstāva Beidzjina minēto ezeru krastā. Jaušams triju dinastiju vēstures aromāts. Ezera krastā meitene uz soliņa spēlē pipu 琵琶. Tas ir ovālas formas stīgu instruments, ko spēlē tikai sievietes. Ar baltu lentīti aptītie pirksti veikli ņirbina daudzās instrumenta stīgas. Plūst brīnišķīga, bagāta un klusa melodija. Tā var būt tikai senajā Beidzjinā un tikai ezera krastā. Ezers, meitene, smalkais instruments, neparastās skaņas – apbrīnojama un neaizmirstama Beidzjinas ainiņa...

Vakarā francūzis Žans Pjērs rīko atvadu balli. Viņš cienā ar paša rokām gatavotu maltīti. Goda vietā – majonēzē cepts zaķis un pašcepta lieliska baltmaize. Kā nu bez franču vīna... Žanam Pjēram rokās ģitāra. Viņš dzied un spēlē, ar visu savu būtni paužot, ka ir laimīgs atvadīties no "Sjinhua". Viņu Šanhajā gaida jauns darbs un jauni draugi.

15.06.2003. Velo mugurā ierodos daudzkārt pieminētajā Dzidžu gunjuan 紫竹公园 parkā. Šodien klausos Beidzjinas operas 京劇 dziedājumus. Trīs izpildītāji dzied ļoti netālu viens no otra. Katrs dziedātājs izpilda savu āriju,

un tie ir solo dziedājumi. Man nav saprotams, kā tas ir iespējams. Klausītāji nepārtraukti nāk un iet. Citi klausās ilgāk. Jautāju, kādi ir kritēriji labam un pareizam izpildījumam. Atbilde – dziļa šīs mākslas izpratne. Manā redzējumā – gan Beidzjinas operas dziedājuma izpildījums, gan arī dziedājuma vērtējums īsti pa spēkam tikai ķīniešiem. Nav izslēgts, ka kāds man oponēs.

16.06.2003. Šorīt nespēju sagatavoties sportam. Darbā strādāju gan valsts darbu – rediģēju tekstus, gan arī pie savas vārdnīcas melnraksta. Ap pusdienlaiku kļūst sutīgi un nepatīkami. Kad kolēģi aiziet pusdienās, palieku savā darbavietā un atļaujos pasnaudulot. Šķiet, ka tas palīdz atgūt spēkus. Kad sutīgums sāk kļūt neciešams, eju atsvaidzināt seju un galvu ar ūdeni. Mazliet atsvaidzina un palīdz pārvarēt krīzes punktu. Beidzjinā ienācis karstums un būs jāpierod dzīvot un strādāt apstākļos, kad temperatūra pārsniedz + 30 grādus... Tie ir radikāli citi apstākļi nekā līdz šim. Pirmo reizi pēc netipiskās pneimonijas jeb SORS epidēmijas policisti atļauj ieiet Tehniskās universitātes teritorijā. Studentu veikaliņā agrākā līmeņa asortiments. Darbā negaidīta "dāvana" – mūsu stāvā, kur izvietotas angļu, franču, spāņu, arābu un krievu redakcijas, uzstādīti ventilatori, kas ar releju palīdzību automātiski ieslēdzas un izslēdzas. Jācer, ka būs ko elpot.

18.06.2003. Jau karsē. Vēl neesmu izstrādājis savu pieeju kondicionierim. Varbūt kondicionieri jāieslēdz jau agrāk. Rediģējamie teksti nāk visai agresīvi. Spēj tikai rediģēt. Vārdnīcā iestrādātas pusotras lappuses melnraksta. Tas nozīmē, ka turpat vai visa diena veltīta valsts darbam.

19.06.2003. Neskatoties uz karstumu, tomēr padarbojos ar tenisa raketī. Strādāju otrajā maiņā. Mūsu stāvā visu dienu darbojas kondicionieri un ventilatori. Darba apstākļi salīdzinoši optimāli. Viesnīcas dzīvoklī naktī veru vaļā balkona durvis un ielaižu āra gaisu. Ar nepacietību gaidu kādu ziņu no savas Gaļinas. Vai tikai viņai vienai lielā remonta stihijā nav par grūtu...

20.06.2003. Dienu cenšos veidot ar mazāku veicamo darbu apjomu. Valda karstums. Sakrājušies saimnieciskie darbi. Pirms tumsas nedaudz izbraucu ar velosipēdu. Kaut gan svaiga gaisa tā arī nav. Sveicu jaunāko dēlu Pēteri dzimšanas dienā.

21.06.2003. Rīta izbraukums ar velo vairs neatsvaidzina. Bet izbraukums ir tik pierasts, un tā ir arī neliela slodzīte. Strādāju ar trim tulkiem, un dienas beigās iestrādātas piecas jaunas vārdnīcas melnraksta lappuses. Latvijā droši vien gaisā jau virmo tuvo Līgo svētku sajūtas... Maiņas vecākā Čeņ paziņo, ka parakstīts mans atvaļinājuma iesniegums par sešu nedēļu atvaļinājumu.

22.06.2003. Svētdienas darbadiena ar trim tulkiem. Mierīga, varētu pat teikt atbrīvota gaisotne, un pietiek laika tekstu rediģēšanai un vārdnīcas

melnrakstam. Viesnīcas dzīvoklī vientulīgi. Tik tuvu Jāņu vakars. Aiz loga sāk čabēt kluss, īsts Jāņu lietutiņš... Diemžēl tā arī nav atjaunoti e-pasta sakari ar Bergiem...

23.06.2003. Pirmā diena, kad baseins atvērts jau no pulksten sešiem. Pilnīgi viens ielecu baseinā – kā labākajās tradīcijās. Atkal esmu Dzidžu gunjaᠨ 紫竹公园 parkā. Izdodas parunāt ar kaligrāfiem, arī par kaligrāfijas stilu nosaukumiem. Ilgi klausos un ieklausos Beidzjinas operas 京劇 dziedājumos. Ieskatoties sevī, saprotu, ka esmu pieņēmis šo mākslu, lai arī neiedrošinos sevi pieskaitīt pie lietpratējiem. Uzgāju maziņu uiguru maizes ceptuvīti, kur atkal nopirku “nan” 饅... Tā šādus plāceņus sauc Sjindzjanā, Kazahstānā, tjurkvalodīgajās Centrālāzijas valstīs, Ziemeļīndijā, Irānā, kā arī citur. Gaidu vēstules no mājām, bet nekā...

24.06.2003. Baseins. Pierastais brauciens uz darbu. Vingrošana pie rikiem ziņu dienesta pagalmā. Darbā gar grīdu jūtama ventilatora strūkļa. Šoreiz īsā diena un ap plkst. 14.00 jau braucam mājās. Joprojām nav e-pasta sakaru ar Bergiem. Svētkos vientulība izjūtama krietni asāk nekā parastajās darbadienās.

25.06.2003. Ir tik karsti, ka nespēju saņemties gājienam uz baseinu. Sutoņā autopilota režīmā braucu ar velosipēdu. Svaiguma nekāda. Pusdienās paša vārīta zivs un dārzenu zupa. Pāris reižu izeju uz balkona. Joprojām sutina.

26.06.2003. Ļoti slikts miegs. Ar vairākkārtīgu mošanos un tādu kā pusnododu. Izrādās, laika apstākļi mainījušies – velk uz lietu. Esmu ievērojis, ka laika apstākļu maiņas man daudzkārt ietekmējušas miegu. Ierodos darbā kā izmīcīts. Tavu brīnumu! Kā ieņemu savu darbavietu, tā viss aiziet. Tik tiešām – kā vecam zirgam, kas iet taisnu vagu... Šīs dienas maiņā strādā seši tulki un jāredīgē, galvu nepaceļot. Dienas laikā nedaudz nolīst, un kļūst vieglāk elpot. Pērku produktus – pupiņas un putraimus, lai pietiek līdz nākamajai algai...

27.06.2003. Agra mošanās un pelde baseinā. Daudz tulku, daudz darba. Pusdienlaikā pēc gara pārtraukuma braucu uz viesnīcu. Iestiprinos ar vistas zupu un pagūstu pat nedaudz atgulties un atpūsties. Brauciens pusdienās palīdz saglabāt spēkus un tikt galā ar rediģējamajiem tekstiem. Pār Beidzjinu brāžas spēcīgs negaiss...

28.06.2003. Pulksten sešos ielecu baseinā. Tūdaļ pēc brokastīm braucu uz Dzidžu gunjaᠨ 紫竹公园 dārzu. Katrs var izvēlēties kādu no ķīniešu tradicionālajiem vaļaspriekiem – paukošanu ar nūjām, kaligrāfiju, Beidzjinas operas dziedājumus, elpošanas vingrojumus, cīņas ar zobeniem un droši vien daudz ko citu. Bambusa birzītē sanākuši dziedātāji, kas akordeona pavadībā cītīgi velk PSRS un KTR draudzības perioda dziesmas. Ķīniešu izpildījumā “Ei, uhņem” skan kā “Ei, uhu”. Pie kam dažas dziesmas tiek dziedātas krievu valodā, bet

citas padomju dziesmas skan ķīniešu valodā. Tiek dziedāts aizrautīgi un emocionāli. Tā man šajā parkā jeb dārzā pait vairākas lieliskas atpūtas stundas. Ja sāk piezagties salkums, turpat dažu soļu attālumā tiek piedāvāti svaigi cepti rupju kukurūzas miltu plācenīši. Protams, es tos nogaršoju.

29.06.2003. Ar velosipēdu līdz Juanminjuan 圆明园 parkam, kas ap plkst. 6.40 vēl izrādās slēgts. Uzsāku braucienu Jihejuan 颐和园 parka virzienā un ielas malā ieraugu milzu tirgu. Izlemju ieiet tajā un papētīt, kas šeit tiek tirgots. Plašs zivju, sēņu, aļģu un citas ēdmaņas klājiens. Turpinu ceļu un tiešām nonāku līdz Jihejuan parkam. Esmu nedaudz izsalcis un nopērku vārītas kukurūzas vāļīti. Cik vienkārši var iestiprināties, lai pietiktu spēka atgriezties viesnīcā. Savā istabā vāru baloža zupu. Tā jau ir pārbaudīta vērtība. Buljons varen garšīgs... Baloža spārniņi arī nav smādējami... Dienu beidzu ar dažām e-pasta vēstulēm.

30.06.2003. Lēciens baseinā, un esmu jau "pie virpas". Tādu spiedienu, šķiet, vēl neesmu piedzīvojis... Pirmām kārtām ir rediģējamie teksti, patiesībā – kā katru dienu. Bet vēl ir otra lieta – tulkiem dots uzdevums: katram pārtulkot vairākus tekstus par to, kā Ķīna cīnās ar SORS epidēmiju. Blakus milzīgajam darba apjomam vēl sāk niķoties dators. Slodze – rediģē kaut vai ar lāpstu! Pēc darbadienas pievakarē mēģinu pavizināties ar velosipēdu. Tomēr nemaz nav spēka. Atgriežos dzīvoklī.

Mājas datorā dažas vēstules. Rakstišu savai Gaļinai uzmundrinošu vēstuli, lai pietiek spēka ieilgušā remonta noslēgumam...

01.07.2003. Parastās pusstundas vietā uz darbu braucam stundu un divdesmit minūtes. Ielas kā nobloķētas. Atkal jāredīgē milzu "palagi" par SORS apkarošanu. Līdz neiespējamam temps tiek uzkurināts pēdējā darba stundā... Skriešus līdz darba autobusiņam... Beidzot laba vēstule no Gaļinas. Uzņēmusi mūsu mājās vidējā dēla ģimeni un ar mazbērniem tīrījuši ērkšķogus un cidonijas. Tas viss būtu labi, bet viņai vajadzētu arī atpūsties.

02.07.2003. Uzrakstu Gaļinai atbildi. Aizeju pie šuvējas pēc salabotajām biksēm. Šodien darbā vairs nenāk garie teksti par cīņu ar SORS. Kādu stundu pirms darba beigām sajūta, ka spēki galā... Nākot no autobusa, ieklausos, kā pūš vējš, dreb apšu lapas un virmo gaiss...

03.07.2003. Laba pašsajūta, un lēciens baseinā. Krāju spēkus darbam. Ieņemu vietu pie sava datora, un viss aiziet. Tieku galā ar rediģēšanu, kā arī paspēju pastrādāt savai iecerei. Pēdējā darba stunda izvēršas pasmaga... Pašās dienas beigās klausos, kā sisina cikādes. Ir ciešami sutīgi... Jādodas pie miera...

04.07.2003. Rīts pelēks, bez saules. Veru vaļā datoru un lasu Gaļinas vēstuli par to, ka aviobiļetes pirkt Latvijā nav izdevīgi. Nolemju biļetes izpirkt jau

šodien. Ar taksi uz "Finnair", un biļete uz Rīgu 14. augustā un atpakaļ uz Beidzjīnu 24. septembrī jau rokā. Mana rīcība tik strauja tāpēc, ka esmu ļoti noilgojies pēc mājām... Varētu būt vainīgi vējš un saule, jo nekādi neizdodas atpūsties... Vakarā esmu gandarīts, ka man jau kabatā aviobiļetes braucienam uz Latviju...

06.07.2003. Peldu baltās lietus lāsēs. Atklātā baseina priekšrocība. Darbā kā jau svētdienā – ierindā tikai trīs tulki. Pietiek laika tekstus rediģēt, kā arī strādāt tālāk pie vārdnīcas melnraksta. Pusdienās mīlojos ar paša vārītu karpu. Tiešām garšīgi. Pēc tam, jau pievakarē, velo izbraukums. Ķīnas apstākļos velosipēds īpaši ērts ir, kad jāpērk produkti, jo mikrorajona tirdziņi tā arī tiek plānoti, lai iedzīvotājiem tie būtu aizsniedzami ar velotransportu. Nākamais pielietojums – nelieli izbraukumi kaut vai rīta rosmes nolūkos, ko mēs abi praktizējam visai bieži. Visbeidzot, ja velosipēdu drūzma uz Beidzjīnas veloceliņa nesagādā alergiskas izjūtas, var doties arī tālākā izbraukumā uz kādu no Beidzjīnas daudzajām vēsturiskajām vietām vai arī lieliskajiem parkiem. Es izmantoju visas minētās velosipēda izmantošanas iespējas un varu rekomendēt arī lasītājiem...

07.07.2003. Turpat vai plkst. 5.30 ripoju uz tuvo Dzidžu gunjuan 紫竹公园 parku. Visā krāšņumā uzziedējuši lotosi. Daži jau apbiruši, citi vēl pumpurā. Šie Ķīnā iemīļotie ziedi skatāmi prāvās diķu platībās. Parka apmeklētāji diķa krastā – gan grupiņās, gan pa vienam – jūsmo par bagātīgo lotosu klājienu. Citi fotografē. Vecmāmiņas mazbērniem rāda visskaistāko ziedu. Nevienš šeit nepaliek vienaldzīgs... No zobena vingrotājiem nesteidzīgi soļoju pie aerobikas cienītājiem, līdz atkal nonāku pie cilvēkiem, kam visvairāk patīk Beidzjīnas opera 京劇. Tāpat kā citos šī parka apmeklējumos atkal aizsākas saruna par to, kā paši ķīnieši uztver šo mākslu. Vairumam sarunas dalībnieku ir kopīgs viedoklis par to, ka šī māksla galvenokārt interesanta vecākajai un vidējai paaudzei. Klausoties Beidzjīnas operas dziedājumus, noteikti jāzina attiecīgā sižeta leģenda... Visbeidzot – Beidzjīnas operas dziedājumiem parkā, apmeklētāju skatījumā, ir pašdarbības līmenis. Mani pārsteidz tas, ka šajos dziedājumos iesaistās ļoti daudz entuziastu. Un vēl – Beidzjīnas opera ir apbrīnojami demokrātiska māksla: dziedājumi var skanēt tirgus laukumā, karaspēka garnizonā, viesnīcas vestibilā un jebkur citur... Kora dziedātāji šodien izpilda tikai ķīniešu dziesmas – par pagātnē aizdunējušo pilsoņu karu, kad dzima Ķīnas Tautas Republika un ķīnieši karoja pret ķīniešiem, par dzimto ciemu, par ciema meitenes mīlestību un sapņiem par savu izredzēto... Tuvu un tālu tautu tautasdziesmu sižetiskajās līnijās nav grūti saskatīt līdzības...

Pievakarē kārtējo reizi pērku produktus un uz savu galvu mazmeitai Eviņai iegādājos bruncīti... Pērķona lietus pārtrauc manu vakara pastaigu un iedzen dzīvokli.

08.07.2003. Diena gaiša un saules pielijusi... Jūtamās diezgan spēcīgas vēja pūsmas... Esmu ielāgojis, ka gadījumos, kad laika prognoze ziņo par vētrām Ķīnas jūru piekrastē, šo vētru atbalss kā stipri vēja pūtieni reizēm nonāk arī līdz galvaspilsētai. Šoreiz ciklonu saskare man atnes tādu kā apgurumu ar nevēlēšanos rosīties pāri mēram... Vakarā savās pārdomās aizkļīstu uz manu un Gaļinas kopdzīves posmu, kad Vladivostokā dzima un auga dēli... Kad nedēļas nogalēs braucām uz Okeansku vai Gornostaju un okeāna krastā ar mūsu mazajām atvasēm baudījām kopā būšanas prieku...

10.07.2003. Arī šodien, tāpat kā daudzus citus rītus, vispirms velo izbraukums un pēc tam lēciens baseinā. Ilgāks nekā parasti brauciens uz darbu. Ielas pār-slogotas. Ja darbā seši tulki, tad mans pienākums – "un tik lādē un tik šauj". "Sjiņhua" jau aizskrējis turpat vai pusotrs gads. Ikdienas stihija ir pastāvīga būšana ķīniešu un krievu valodā. Acs ievingrinājusies ātri saskatīt nepilnības piedāvātajā tekstā, kas tulkots krievu valodā. Ja piedāvātais teksts tomēr nav saprotams, attiecīgais raksts jāizskata cauri ķīniešu valodā. Viss notiek straujā tempā. Nav pieļaujams, ka uz mana galda uzkrājas teksti – tādas ir ĶTR "Sjiņhua" ziņu dienesta prasības un arī šeit iegūtā pieredze.

Vakarā gribu atvērt balkona durvis, bet vēl sutina...

12.07.2003. Maz gulēta nakts, un no rīta smaga galva. Virtuvē ķeros pie darba un dārzenos sutinu vakar pirkto samīņu. Izdodas lieliski. Krāju spēkus... Ar velo pēc uiguru plāceņiem un piena... Vakarā liels saiets – amerikāņu kolēģes Dženijas un ķīniešu jaunekļa kāzas...

13.07.2003. Ap plkst. 5.30 izeju no viesnīcas un dodos uz Sjanšaņ 香山 kāpt kalnā. Šodien saule paslēpusies, tomēr ir mikls un sutīgs. Kāpiens, plūstot sviedriem. Sākums pagrūts. Tālāk sāku "ieiet lomā" un tieku līdz virsotnei. Kāpj daudzas ģimenes. Tā kā šoreiz kāpiens kalnā notiek svētdienā, tad ir redzamas studentu un skolēnu grupiņas. Atgriezšos gandarīts par cīņu ar sevi un kalnu. **30**

14.07.2003. Rīta pelde. Darbā – priekšpusdiena bez īpašas spriedzes. Strādāju sev. Pusdienās mīlojos ar samīņa buljonu. Vai debešos atkal būtu vēji sajaukušies, jo nav sutoņas un var elpot. Diena palēnām iegrimst naktī. Tikai aizloga viesnīcas apkalpotājs šķindina kaut kādus dzelžus.

15.07.2003. Dzimšanas dienu sāku ar ikdienas peldi. Šodien strādāju otrajā maiņā. Tehniskās universitātes veikaliņā sapērkos vienreizlietojamus šķīvīšus un karotītes. Esmu nodomājis kolēģus cienāt ar dzimšanas dienas torti. Sākumā 13. stāvā cienāju priekšniecību. Tad trešajā stāvā, kur izvietotas visas svešvalodu redakcijas, cienāju kolēģus. Mazliet noķēpājos ar krēmu, bet uzcieņāju visus kolēģus un nevienu neaizmirstu. Maiņas vecākā Čeņ lūdz rīt

30

ierasties darbā uz pirmo maiņu. Tā ir grūtākā pāreja no vienas maiņas uz otru, bet nekā darīt. Saņemu apsveikumu no savas Gaļinas, arī no dēliem un draugiem...

17.07.2003. Pēc peldes braucu iepirkt produktus: dārzeņus, jūras asari, pienu un rūgušpienu. Atbildu visiem sveicējiem. Pievakarē apbraucu vairākus lielos riņķus. Šķiet, ka esmu atpūties no strādāšanas sestdienās un svētdienās, kas bijušas darbadienas.

19.07.2003. Rīta stundā flīzēs atspīd zili baseina ūdeņi. Skaisti un rosinoši. Mūsu viesnīcas baseins – viens no labākajiem visā galvaspilsētā. Ūdens un pelde lieliski uzmundrina. Darbā trīs tulki un varu papildināt vārdnīcas melnrakstu. Pusdienās jūras asara zupa. Iegrimis darbā, nepamanu, ka nolijis ražens lietutiņš. Nomāc troksnis, kas nāk iekšā pa logu. Vakariņās auzu pārslu biežputriņa.

21.07.2004. Pēc brokastīm – tiešā ceļā uz Dzidžu gunjuan 紫竹公园 parku. Šoreiz daudz dzīvojos pie lotosu dīķa. Lotosi uzzied un nozied. Jau tiek plūktas un turpat tirgotas pogaļas. No pogaļām gatavo ēdamu putriņu. Runāju ar bijušo šanhajieti, kas jau 30 gadus dzīvo Beidzjinā. Viņa viedoklis – Ķīnas

ziemeļu daļā ir labāki dzīves apstākļi: apkure, nav 40 grādu karstuma, laba un sakārtota infrastruktūra. Katrā ziņā var ieklausīties šajā viedoklī, kas noteikti nav vienīgais. Dzīvokli mīlojos ar jūras asari un gatavoju zupu nākamajām trim dienām.

22.07.2003. Pēc peldes pirmo reizi uz darbu šortos. Redakcijas kolēģis Jue man pasniedz aploksni ar 320 juaņiem – par manu izcilo darbu, ko veicu pirms dažām dienām, rediģējot liela apjoma tekstus par netipisko pneimoniju. Pirmām kārtām, cieņas apliecinājums no redakcijas, otrkārt, gan jau saimniecībā noderēs. Priecājos par labu vēstuli no Gaļinas.

23.07.2003. Lai arī rīts ļoti nomācies, tomēr pelde perfekta. Pilns tulku štats, un atliek tikai veikli "pulēt" tekstus. Pusdienlaikā izeju ārā un redzu, ka "Sjiņhua" aģentūras tornis ietīnīts biezā "vatenī". Domu apmaiņa ar krievu kolēģi N. Gubarevu. Viņa runā par to, ka armijas kārtība darbā sāk jau apnikt – dienas līdzinās cita citai un nav arī laika ekskursijām vai citiem vaļaspriekiem. Nevarētu teikt, ka mans viedoklis radikāli atšķiras.

Negaidot sākas blīvs lietus...

24.07.2003. Visai tumšs un miglā tīts rīts. Toties baseinā viss, kā nākas. Seši tulki brīžiem kurina tempu, brīžiem – nekurina. Tomēr par atslodzi nav ko domāt. Mūsu stāvā ziņu dienesta acu priekšā nemītīgi ņirb karavīri. Gandrīz kā kazarmā. Viņi dežurē un seko kārtībai... "Sjiņhua" ir ĶTR valdības rupors, un nevajadzētu par to brīnīties. Tā bija kopš pirmās dienas, uzsākot darbu ziņu dienestā. Droši vien tā būs vienmēr. Pievakares sutā kādi pieci riņķi ar velo. Sūtu e-pasta vēstules jaunākajam dēlam, kā arī sievas māsas dēlam.

25.07.2003. Smidzina sīks lietutiņš. Pirmais ielecu baseinā.

Pilns tulku štats tulko, kā sadeguši. Atliek tikai pieskaņoties un vicot līdzī. Vārdnīcas melnrakstā aktualizējies hieroglifa 就 pārlūkums latviešu valodā. Ķīniešu valodā šim hieroglifam ir darbības vārda, lietvārda, apstākļa vārda, prievārda un saikļa nozīme. Katra nozīme jāpaskaidro ar piemēru. Ir par ko palauzīt galvu. Tas ir tikai viens no piemēriem. Šāds darbs ir bezgala interesants un iesaistošs.

26.07.2003. Virs galvas ļoti biezs "vatenis". Galvaspilsētas dzīvokļos visu dienu deg elektriskais apgaismojums. Atceros savu mammu, kuras dzīve pirms 22 gadiem aprāvās tieši šajā dienā. Vecāku zaudējums, tāpat kā bērnība, nav aizmirstams. Šoreiz to izjūtu asāk, jo vairākus mēnešus esmu viens... Virs galvas joprojām necaurredzama miglas siena.

27.07.2003. Gandrīz necaurredzamā miglā velo seglos uz Džidžu gunjuan 紫竹公园 parku. Sēru vītoli, lotosu diķi, lapenes – viss tīts ļoti biezā miglā. Cilvēki runā, ka gaisa mitrums ir 98%. Izlemjam nopirkt Tan 唐 un Sun 宋

dinastiju dzejas izlasi. Kādā brīvā brīdī vienu no Li Bo 李白 dzejoļiem pārlieku latviešu valodā. Lai arī mans tiešais darbs un lielākā daļa mana laika ir tekstu “pulēšana” un arī Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas melnraksta sastādīšana, tomēr cenšos nezaudēt cerības atrast kādu brīdī ķīniešu dzejas tulkojumam latviešu valodā.

28.07.2003. Beidzot debesis sākušas skaidroties. Gaiss kļuvis dzidrs, un tālumā saskatāmi Sjišaņ 西山 kalni. Tiek ziņots, ka šodien Beidzjinā + 38 grādi, bet vietām pat + 41 grāds. Tas varētu būt šīs vasaras rekords. Vakars ir ļoti karsts, nav iespējams izslēgt kondicionieri.

29.07.2003. Naktī ap diviem ceļos augšā, izslēdzu kondicionieri un atveru balkona durvis. Agrāk to izdarīt nebija iespējams. Bija neciešama suta. Darbā kopā ar jaunzēlandiešiem Džonu, junioru, un Gregu ejam uz “Bank of China” 中国银行, kur mums izsniedz kredītkartes. Nākas palīdzēt kolēģiem, jo viņi ķīniešu valodu nepārvalda. Turpmāk algu saņemsim, izmantojot kredītkarti. Nāk pavirši tulkojumi, kas prasa iedziļināšanos oriģinālvalodas, proti, ķīniešu valodas, tekstā. Vienubrīd teksti uz mana galda jau sāk uzkrāties. Cenšos to nepieļaut. Darbadienas beigās viss izlīdzinās.

30.07.2003. Rita stundā baseins. Līdz pusdienām dzīvoklī. Vārīju breksi. Jau ripoju uz darbu. Saķeros ar 具有 pārlikumu latviešu valodā. Nāku pie secinājuma, ka var izcelt divas nozīmes: būt apveltītam (ar kaut ko); saturēt; ietilpināt. Pie tā arī palieku. Strādājot ar visu vārdnīcas melnraksta apjomu, itin bieži mans uzdevums ieklemmējas tā, ka nav saprotams, kā tikt galā ar kārtējo lingvistisko rēbusu. Vienkārši tamdēļ, ka tā ir pirmā Lielā ķīniešu-latviešu vārdnīca. Gribētos kaut kur ieskatīties padoma meklējumos. Tomēr svarīgi tas, ka ir vēlēšanās atrast risinājumu katrai šādai lingvistiskai mīklai vai, maigāk sakot, lingvistiskam uzdevumam.

01.08.2003. Klāt augusts, un jau tuvu mans atvaļinājums. Sākumā izspriežu doties uz parku. Tomēr pēc brokastīm saprotu, ka labāk atpūsties mājas režīmā. Ar velo pēc produktiem. Spēkus krādams, gulšņāju dienas lielāko daļu. Mana pāriniiece atvaļinājumā, un man jāiztur piecu garu darbadienu nedēļa. Vienam bija jānodzīvo 11 nedēļas, taču tagad palikušas vairs tikai 12 dienas.

03.08.2003. Gaļina raksta, ka arī Latvijā ir + 30 grādu karstums. Dadžunsi 大钟寺 templī dāvanai mūsu trim dēliem iegādājos bronzas figūriņas: Jurim – ar vaļējām krēpēm auļojošu zirgu, Andrejam – slaidas pagodas atveidu bronzā, Pēterim – bronzas bruņurupuci. Pārlieku latviešu valodā četras Li Bo 李白 rindas. Patīk dzejas tulkošana. Tikai šādai nodarbei maz laika. Ar kolēģiem redaktoriem svinam spāņa Antonio dzimšanas dienu.

04.08.2003. Ielecu baseinā un nopeldu savu distanci. Darba busiņš nav pārāk pilns. Ceļš pailgs, jo ielas pārpildītas. Pirmspusdiena saudzējoša. Pēc

pusdienas temps tiek uzskrūvēts. Beidzjinā ieradies Krievijas parlamenta Augstākās palātas priekšsēdētājs S. Mironovs. Šim notikumam veltītie raksti jātulko un jāredīgē galvu nepacēlušam. Maiņas vecākais skrien skriešus. Vakarā sutīgs, mitrs gaiss. Jāieslēdz kondicionieris.

05.08.2003. Diena ierastās sliedēs. Baseins ar peldes svaiguma izjūtām. Darbā "pie virpas", un tiek redīgēti teksti. Pēcpusdienā krietns žūksnis tekstu par izstādēm, ko Ķīna rīko Parīzē, Berlīnē, ANO un ASV. Daži tekstu tulkojumi pamatīgi jālabo. Strādāju galvu nepacēlis. Sīvi... Pašās darbadienas beigās vēl viens otrs "pajēls" teksts. Esmu pilnīgi izsāvēs. Vakarā ar velo – uz Pils laukumu, līdz strūklakām. Kad satumst un strūklaka sāk mirdzēt gaismas kūļos, viss pārvēršas pasakā. Ne velti vakaros šeit sabrauc pāris simtu vieglo auto. Vilina strūklakas ūdeņu un izgaismojuma saspēle.

06.08.2003. Darbā līdzsvarota diena bez paātrinājumiem vai bezdarbīgām pauzēm. Intereses pēc uzmanīgāk ieskatos, cik melnraksta lappušu jau sakrājušās. Izrādās, pavisam 1060 lappuses. Darbs neiet īpaši strauji, tomēr uz priekšu virzās.

Vakarā riņķis ar velo. Tomēr drīz saprotu, ka jāmet miers. Valda nomācoša suta. Vakariņās ēdu melnos rīsus. Tie it kā kādreiz bijuši imperatora – Debesu dēla – ēdienu kartē. Nezinu, kā melnos graudus gatavoja imperators, es tos vienkārši novārīju. Zobi un mute palika zili kā no mellenēm. Ēst var, bet neteiktu, ka pārņem sajūsma. Sarosījos un manai Gaļinai uzrakstīju vēstuli. Līdz izbroukšanai uz Rīgu palikusi tieši nedēļa.

07.08.2003. Slikts miegs. Nav spēka gājienam uz baseinu. Darbā pirmā dienas puse salīdzinoši optimāla. Pēcpusdienā uznāk tāda miegainība, ka knapi spēju nosēdēt darbavietā. Vainīga nomācošā suta. Kādu brīdi pasnaudūloju, un tad viss aiziet. Pat spēju sacerēt pāris lappušu vārdnīcas melnraksta. Savukārt viesnīcas dzīvoklī atgriezos pilnīgi izsmelts. Ar velo pēc augļiem un dārzeniem.

08.08.2003. Ar miegu viss kārtībā. Plkst. 5.30 augšā un uz baseinu. Peldot sāk līt lietus. Braucot uz darbu, lietus kļūst vēl stiprāks. Redīgējamo tekstu tik daudz, ka ar prieku dodos pusdienās. Arī šodien pēcpusdienā, tāpat kā vakar, iestājas spēku apsūkums. Pēc kārtējās snauduļošanas atkal saņememos un pastrādāju – gan ziņu dienestam, gan sev.

09.08.2003. Pamostos un jūtos ne īpaši svaigs. Saprotu, ka nevēlos ne peldi, ne braucienu uz parku. Pirms atvaļinājuma juaņu krājumi jāapmaina pret dolāriem. Ar šo nodomu velo seglos apbraukāju vairākas bankas. Bez panākumiem. Šodien man nekas neveicas un liekos mierā. Toties prātā iekrīt Leonardo da Vinči atziņa "Tikai vientulība dod patiesu brīvību". Mana vientulība un patiesā brīvība tā ievilkusies, ka labprāt to kādam uzdāvinātu...

10.08.2003. Atkal minu pedāļus Dzidžu gunjuan 紫竹公园 parka virzienā. Iepretim parkam liels tirdzniecības centrs, kur es gribētu sapirkt dāvanas. Tikko ieminos par savu nodomu, tā pārdevēja saka: "Jūs gribat pirkt dāvanas. Tātad jūs gatavojaties braucienam uz mājām..." Pēc brīža parkā man kā senam paziņam māj laivinieks. Mani pazīst šajā parkā, kur esmu vadījis neskaitāmas nedēļas nogales. Tiešām jūtos šeit kā otrajās mājās. Bet es vēlos apmeklēt savas pirmās mājas. Vakarā ir sajūta, ka esmu gatavs braukt atvaļinājumā.

11.08.2003. Pēc divu dienu atturēšanās ar patiku ielecu baseinā. Debesis šodien rudenīgi augstas. Tomēr dienā temperatūra bija virs + 30. Veiksmīga bankas diena – 7000 juaņu apmainīju pret 840 USD, līdz ar to mans brauciens atvaļinājumā nodrošināts. Dēlam Andrejam sūtu dzimšanas dienas apsveikumu. Arī triju dēlu mammai Gaļinai... Kamēr bērni bija mazi, viņai apkārt bija četri vīrieši. Vienai sievietei tikt ar visu galā nebija vienkārši. Bet mana Gaļina to spēja...

13.08.2003. Diena paiet ierastā secībā – pelde, brokastis, ceļš uz darbu. Ierindā seši tulki, un redīgēšana – sīva un pa īstam. Pusdienlaikā mēģinu atpūsties, bet apkārt kaut kāda ņurdoņa un murdoņa. Pirms darbadienas beigām teksti nāk kā no pārpilnības raga. Ar visu tieku galā. Rīt tekstus redīgēs jau citi kolēģi. Maiņas vecākā Čeņ sausi atvadās. Atgriezies viesnīcas dzīvoklī, vairākas stundas pakojos, jo rīt izbraukšu uz mājām...

14.08.2003. Paspēju nopeldēties. Pabrokastot. Plkst. 8.45 izeju ārā no dzīvokļa. Jau drīz lidosta, un plkst. 12.10 uzņemam augstumu. Summējot daudzu gadu braucienus uz Ķīnu, maršruts labi pazīstams. Zem spārna Gobi tuksnesis. Ulanude, Irkutska un daudzas citas Austrumsibīrijas un Ziemeļurālu pilsētas. Lidmašīna nolaižas izmirkušajos Helsinkos. Īss lidojums, un Rīgas lidostā mani sagaida Gaļina ar jaunāko dēlu Pēteri. Pa ceļam piebiedrojas vidējais dēls Andrejs. Bergos par veikto mājas kapitālo remontu stāsta jaunākais dēls Pēteris. Viņš ir galvenais stāstītājs, rādītājs un daudzo foto komentētājs. Veikts milzīgs, apjomīgs un arī dārgs darbs. Man nāksies pamazām pierast pie visa jaunā...

15.08.2003. Sešu stundu laika starpība liek sevi manīt. Cenšos nevienu neapgrūtināt. Ar lielu patiku izeju dārzā... Brīnišķīgs gaiss... Viss spilgti zaļš, sakopts, tuvs un tik ilgi neredzēts...

Sajūta neapprakstāma... Aiz muguras dzīve pārblīvētā milzu pilsētā un ļoti spriegs darbs ziņu dienestā. Acu priekšā teksti, teksti un teksti... Vakars mūsu mājās iestājas rudenīgs, slapjš un pavēss. Asā disonansē ar Beidzjinas joprojām sutīgo karstumu...

16.08.2003. Liels saiets ar dēliem un dēlu ģimenēm pie mums Bergos. Sveicam jaunāko dēlu Pēteri ar mājas kapitālā remonta tuvo noslēgumu. Šī darba

īstenošanu finansēja Pēteris, bet visu darbu gaitai, sadarbībai ar meistariem, kā arī būvmateriālu iepirkšanai sekoja mana Gaļina.

17.08.2003. Agri no rīta abi ar Gaļinu dodamies sēņot. Netālu no mūsu ciema mums patīk stigas gals pie augstsprieguma līnijas. Tur ir mūsu sēņu vietas. Gadās, ka sēņu meklējumos aizklistam katrs uz savu pusi. Pēc tam atkal atrodam viens otru. Esam divi vien klusā priežu mežā, un pēc Ķīnas šādai meža pastaigai – īpašs aromāts... Atpakaļceļā ieklausos vēja šalkoņā tuvajos bērzos...

18.08.2003. Negaidot pienāk vēstule ar uzaicinājumu kā goda viesim 23. augustā piedalīties Ilūkstes novada svētkos. Lai saprastu, kā varēja notikt, ka tieku aicināts uz šiem svētkiem, lietderīgi ieskatīties īsā mūsu dzimtas biogrāfijā. Mans tēvs Pēteris Pildegovičs pēc Pirmā pasaules kara Pilskalnes pagastā atjaunoja karā nodegušās Vilcānu mājas. Šajās mājās viņš starpkaru periodā sekmīgi saimniekoja. Kā liecība par tēva sasniegumiem lauksaimniecībā saglabājusies medaļa "Par centību". 1944. gada vasaras beigās, kad jau dega Daugavpils, vecāki kopā ar diviem dēliem, mamma tēva māsu un vecmammu devās bēgļu gaitās. Pirmās bēgļu dienas vakarā es tēvam iejautājos, kad mēs brauksim uz mājām. Pēc garākas pauzes tēvs atbildēja: "Nekad..." 2003. gada 18. augustā saņēmām šo negaidīto uzaicinājumu piedalīties Ilūkstes novada svētkos. Uzaicinājums nāca pēc daudziem gadu desmitiem un PSRS sabrukuma. Varbūt simboliski, bet tā bija atgriešanās tēva mājās. Prātam neaptverami... Sazvanījos ar brāli Aivaru, un viņš tūdaļ piekrita braucienam uz Ilūksti.

19.08.2003. Bergu mājas saimniecības darīšanās izbraucu ar mūsu žigulīti. Pusotru gadu diendienā esmu braucis tikai ar velo. Pie stūres – nervozi un nedroši... Palēnām atgūstu vadītāja iemaņas. VEF Kultūras namā tiekamies ar saviem Rīgas 9. septiņgadīgās skolas biedriem un runājam par 1953. gada izlaiduma 7.a klases meiteņu un zēnu saietu. Pagājuši tieši 50 gadi, kopš esam absolvējuši skolu.

21.08.2003. Ar tērauda suku tīru izbūvētās grāvja malas koka stiprinājumu. Pēc tam to impregnēju ar "Erlit" šķīdumu. Vakarā pēc šāda sīva darba mugura tāda pastīva. Kopā ar Gaļinu sakopjam manu vecāku atdusas vietu I Meža kapos. Pie vecāku kapa lūdzu Dievu un pateicos vecākiem par visu sasniegto dzīvē – par darba mīlestību, mērķtiecību, spēku un izturību...

23.08.2003. Plkst. 6.15 abi ar Gaļinu izbraucam pie brāļa Aivara. Ap plkst. 10.00 braucam pāri Daugavai iepretim Svetei. Plkst. 10.00 Ilūkstē sākas svinīgais svētku gājiens. Svētkos piedalās Pilskalnes, Šederes un Bebrenes pagasta iedzīvotāji. Latvijas armijas orķestra mūzikas pavadībā soļojam pa Ilūkstes ielām. Pievakarē Ilūkstē Latvijas armijas orķestra defilē. Lielas, saviļņojošas svinības. Nakšņojam Ilūkstē.

24.08.2003. Lašu kapos kopjam vectēva, vecmamma un onkuļa Sulas Jāņa kapus. Demenes kapsētā sakopjam Pakrastes Ausmiņas kapu. Daugavpils luterāņu kapos – mūsu mīļās tantiņas Ancītes kapu. Tantiņa Ancīte deva patvērumu visiem mūsu un brāļu bērniem, un Nīderkunu vasaras ir vienas no visjaukākajām bērnības atmiņām... Visbeidzot, iepretim Krāslavai, Priedaines kapsētā, sakopjam mana krusttēva Ādolfa Pildegoviča un krustmātes Annas atdusas vietu. Šīs Pildegoviču dzimtas tuvinieku atdusas vietas ik gadus apmeklējam kopā ar dēliem, vedeklām un mazbērniem. Šoreiz vecākais dēls Juris strādā, vidējais, Andrejs, parīt dosies uz Rēzekni, jaunākais, Pēteris, rīt uz Turciju. Ļoti žēl... Toties mēs, trīs vecākās paaudzes pārstāvji, atsaucāmies uz uzaicinājumu, kā arī apmeklējām Pildegoviču dzimtas svētvietas. Braucienā daudz redzēts, piedzīvots un izjūsts. Kā mans tēvs ar mammu uzņemtus šādu atgriešanos viņu dzīves laimīgākajās vietās...

27.08.2003. Turpinās izbūvētās grāvja malas koka seguma impregnēšana. Tālāk – zāliena pļaušana. Auto remonta darbi. Un tā joprojām... Saimniecības darbi ir nebeidzami... Lietus te pierimst, te atsākas ar jaunu spēku. TV rāda Pasaules čempionātu vieglatlētikā. Ceram uz mūsu atlētu panākumiem. Uz augstākajiem pjedestāliem kāpj kaimiņi: baltkrievs – lodes grūšanā un lietuvietis V. Olekna – diska mešanā.

28.08.2003. Pilnībā pabeigti izbūvētās grāvja malas impregnēšanas darbi. Pļauju zālienu. Uzņemam senus draugus – Sviķu Jāni un Liliju. Jānis dosies uz veterānu pasaules basketbola čempionātu ASV. Vakars paiet gaisotnē, kāda var būt tad, ja draudzība mērāma vairāk nekā piecos gadu desmitos. Pasaules čempionātā vieglatlētikā izzuda Latvijas cerība šķēpa mešanā.

30.08.2003. Latvijas Zinātņu akadēmijas augstceltnē – bijušo Maskavas augstskolu absolventu tikšanās. Izskan doma – PSRS laikos, kad Baltijas valstu cilvēki kopā dienēja armijā vai arī kopā grauza lēģeru cieto maizes garozu, triju Baltijas tautu ļaudis bija daudz tuvāki. Neticu, ka kādam būtu interesanti atgriezties tajos laikos. Iepriekš izskanējusi doma pieder tiem, kuru lielākā dzīves daļa pagāja, "ceļot komunismu". Protams, runājām, spriedām un diskutējām par mūsdienu un arī rītdienas Latviju, Lietuvu un Igauniju.

01.09.2003. Mazdēls Tomass šodien sāk skolas gaitas. Uz šo notikumu dodamies trijātā – Gaļina, vecākais dēls Juris un es. Dienas otrajā daļā kārtojam savu šķūņgaleriju, impregnējam sētas stabiņus, vācam kritušos ābolus. Saimniecībā darba vienmēr pietiek, un vakarā veselīgs nogurums garantēts.

02.09.2003. Kļūst neomulīgi vēsi. Mājās sen nav kurināts katls. Jāiekurina. Latvijas laukos graudaugu raža sagūlusies veldrē. Varbūt nāksies importēt graudus.

03.09.2003. Juglā atdodam remontā sienas pulksteni. Iekuru ugunsgrāvis un dedzinu visādas drāžas. Mana Gaļina ravē zemes. Klusi, mierīgi un patīkami rosāmieš savā saimniecībā.

04.09.2003. Pēc pelnu sijāšanas uz izbūvēto grāvmalu izvedu 10 ķerras dražu. Rakstu pieteikumu Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas projektam.

05.09.2003. Diena rudens krāsu krāšņumā, saules gaismā un augstās zili mākoņainās debesīs.

06.09.2003. Rīgas 9. septiņgadīgās skolas 7.a klases 1953. gada izlaiduma salidojums ar ziedu nolikšanu mūsu klases audzinātājas Annas Zemītes atdusas vietā. Kad mēģinām sev uzdot jautājumu, kā varēja notikt, ka 50 gadus pēc skolas beigšanas atkal esam kopā, atbilde – vai nu mūsu klases audzinātāja bija ļoti laba, vai arī mēs paši esam labi... Kopā pie Arņa Jākobsona viņa Carnikavas mājā sanācām 18 bijušie 7.a klases meitenes un zēni. Mīlums atmiņu, emocionālu vārdu un pārdomu par aizskrējušajiem gadu desmitiem...

08.09.2003. Tiek pļauts zāliens un krāsota sēta. Dēls Andrejs izprintējis ap 300 lappušu vārdnīcas melnraksta. Apgādā "Zvaigzne" spriežam par vārdnīcas izdošanas iespējām, par projekta finansējuma avotu un ieceri kopumā.

10.09.2003. ĶTR vēstniecībā saņemam ĶTR vīzas. Bergos tiek krāsota sēta un špaktelēti sētas stabiņi. Cenšos apkopot domas par vārdnīcas izdošanu sarunai ar ĶTR vēstnieku Dzji Janči. Vēstnieku pazīstu kopš 1991. gada rudens, kad viņš, būdams trešā sekretāra amatā, kopā ar vēl diviem ĶTR diplomātiem ieradās Latvijā ar uzdevumu atvērt ĶTR vēstniecību LR. Es tajā laikā biju LR ĀM Āzijas nodaļas vadītājs. Straujajā laika skrējienā Dzji Janči karjera bijusi tik veiksmīga, ka šodien viņš ir ĶTR vēstnieks LR.

13.09.2003. Sestdiena mums izvēršas par krietnu talku – ar dēliem un dēlu ģimenēm visu dienu tiek krāsots un špaktelēts. Gaļina sarīko mielastu ar ceptiem brekšiem un citiem gardumiem. Tā mūsu mājās notiek jau daudzus gadus. Saimniecība prasa rokas un sirdis. Cenšamies arī atsaukties uz šīm vajadzībām. Dienas beigās ir gandarijums par paveikto.

Svētdien braucam uz Vecāķiem. Pusstunda ceļā, un jau ejam gar jūras malu. Ir tik silti, ka daudzi cilvēki staigā basām kājām. Citi pat peldas. Vecāķi ļoti sakopti un palēnām modernizējas.

16.09.2003. Apgādā "Zvaigzne" tikšanās ar datorspeciālistu, kā arī projekta vadītāju tāmes jautājumos. Vakarā spēcīga lietussāze. Rudenīgi lietaina tumsa pārklāj zemi. Vai tiešām atvasara beigsies...

17.09.2003. Restorānā "Šangri-la" tiekots ar ĶTR vēstnieku LR Dzji Janči. Man līdzī ap 300 lappušu Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas melnraksta. Iepazīstinu

vēstnieku ar savu ieceri. Mans iespaids – vēstnieka reakcija pozitīva un ir cerība uz KTR vēstniecības atbalstu. Turpmākajā sadarbībā abpusēji elastīgi nāksies meklēt ceļus projekta realizācijai.

18.09.2003. Pēcpusdienā Tehniskās universitātes Būvniecības fakultātes Ģeomātikas katedras mācību spēkiem stāstu par mūsdienu Ķīnu. Vakarā abi ar sievu Piņķu hallē skatāmies, kā mūsu jaunākais dēls Pēteris spēlē hokeju. Brīnišķīgs ledus, skaistas formas un braši zēni hokeja stihijā...

20.09.2003. Latvijā šodien balsojums par iestāšanos Eiropas Savienībā. Garkalnes pagasta mājā arī mēs atdodam savas balsis. Vakarā pie drauga Carnikavā aizejam līdz jūrai. Mūs sagaida jau vēsā Baltijas jūra. Atsvaidzinošs vējš... šalcošas priedes... Tas viss mūsos iekodēts kopš bērnības un sevišķi asi tiek uztverts pirms došanās tālajā ceļā...

22.09.2003. Pēcpusdiena kopā ar mazbērniem. Liela rosība ar albumu skatīšanos, runām un dziesmām. Mājās Gaļina jau vāc kopā mantas kārtējam tālajam reisam. Mums tas būs jau ceturtais gads ļoti tālu no Latvijas. Šoreiz jāatgriežas Ķīnā, lai nostrādātu līgumā paredzēto laiku līdz 2004. gada februārim. Nākamajā dienā tikšanās ar tuvākajiem draugiem.

24.09.2003. Izbraukšanas dienas rītā vācu kritušos ābolus. Brokastis, un jau esam ceļā uz lidostu. Helsinki. Laikus uzņemam ceļu uz Beidzjinu. Gaļina lidojumā nejūtas labi. Beidzjinā esam saskaņā ar lidojuma grafiku. Jūtamies noguruši.

25.09.2003. Pēc ierašanās mūsu viesnīcas dzīvokli vēl neesam lāgā atjēgušies, kad pēkšņi atskan negaidīts telefona zvans. Maiņas priekšniece Čeņ lūdz šodien ierasties darbā... Pilnīgs šoks... Atbildu, ka tikko esmu ieradies Beidzjinā un šodien nevaru iziet darbā. Čeņ kundze tomēr neliekas mierā un lūdz mani rītdien ierasties darbā. Patiesībā 26. septembris man ir pēdējā atvaļinājuma diena. Nāksies par to skaidroties, bet rītdien es piekritu sākt strādāt. Galvā vēl lidmašīnas dūkoņa. Sākam kārtot un likt vietā mantas.

26.09.2003. Pēc totālā apguruma pa istam gulēta nakts. Sākam jauno dienu, labi atpūtušies. Pēc brokastīm izejam pastaigāties Sujuan 苏园 dārzā. Dīķī nesteidzīgi peld gan sarkanas, gan tumšas, gandrīz vai melnas zivtiņas. Lietus pilieni krīt uz ūdens virsmas. Nokārušās jau noziedējušās lotosu galviņas. Dzeltenīgajās augu nokrāsās jaušama rudens tuvošanās. Plkst. 13.15 esmu darba busiņa pieturā. Darbā cienāju kolēģus ar Latvijas konfektēm un citiem saldumiem. Intensīvā un lieliskā atvaļinājuma laikā esmu aizmirsis, kā ieslēgt darba datoru. Palēnām iekļaujos redīgēšanas stihijā.

29.09.2003. Pēc ierašanās Beidzjinā vēl pāris nakšu esam laika starpības varā un guļam slikti. Nespēdami ne aizmigt, ne arī atmosties, kad tas nepieciešams.

Redakcijas vadība piedāvā kādas dienas pavadīt Dzeltenās jūras krastā 北戴河 Bedaihe kūrortā. Oktobra pirmā nedēļa Ķīnā norit Nacionālās dienas svinību zīmē. Tauta atpūšas, un darbi tiek pārlikti uz turpmākajām nedēļām. Abi pārsprīžam šo piedāvājumu un piekritam doties uz jūras krastu. Turklāt Latvijā esam pavadījuši tik intensīvu atvaļinājumu, ka atpūsties pēc "atpūtas" nemaz nebūtu slikti. Jau no rīta kārtojamies ceļam. Laikā esam Beidzjinas stacijā, un divstāvu vilciens mūs jau ved pretim Dzeltenajai jūrai. Teju vai katram pasažierim rokās mobilais telefons, un visi runā. Dzelzceļa vagonu aizpilda nebeidzama murdoņa. No vagona loga, cik vien tālu skatiens sniedz, redzami līdzieni kā galds polderi ar neskaitāmiem zivju diķiem. Diķos tiek audzēti vēžveidīgie visai milzu tautai. Pēc piecu stundu brauciena esam Beidaihe. Neliela jautājumu saskaņošana, un jau iekārtojamies sakoptā un mājīgā istabiņā.

30.09.2003. Pēc rīta kafijas dodamies uz jūras krastu. Virzāmies pa kreisi no viesnīcas, kur skatienam paveras gan stāvas klintis, gan arī jūras klaidis ar zvejnieku laivām. Mūs apņem nelielā kūrorta miers un klusums, kas lieliski atveldzē pēc Beidzjinas darba busiņa mīcīšanās pārpildītajās ielās. Pat nepamanām, ka staigājam jau četras stundas. Mūsu pastaigu pavada čabinošs lietutiņš. Pusdienās vieni vienīgi jūras produkti – krevetes, krevetes ar kešu (Indijas) riekstiem, medūza ar svaigiem gurķiem, zupiņa no triju veidu jūras veltēm. Viss viegls un arī garšīgs. Pēc ilgās pastaigas un jūras velšu pusdienām aizmiegam kā tālajā bērnībā. Tā tiešām bija īsta atpūtas diena – tieši tā, kā tas arī bija cerēts. Mums vēl veselas četras atvaļinājuma dienas...

01.10.2003. Rīta agrumā soļojam pa ciemata galveno ielu. Spīd saule. Viss ir gaišs un priekpilns. Plato ielu trotuāru malās vietām aug priedes. Visur – lielāko ĶTR laikrakstu, ĶTR ĀM, bruņoto spēku, ogļraču un citu nozaru kūrorti un atpūtas nami. Siktirgotāju motorollerī vadā ābolus un bumbierus, apstājoties visur, kur vien parādās pircēji. Mūsu ceļā pēc asāka pagrieziena skatam atklājas jūra, kas viļņojas kopā ar neskaitāmām zvejnieku laivām. Kādu brīdi vērojam šo dinamisko zvejnieku dzīves ainu. Laivas nepārtraukti pienāk krastā un aiziet jūrā. Krastā tiek nogādātas nupat nozvejotās austeres, gliemji, sīkzivis. Pusdienās mīlojamies ar tikko no jūras nākušiem moluskiem, austerēm un zivi, kas sagatavota saldenskābā mērcē.

02.10.2003. Plkst. 5.00 ceļamies augšā. Esam izlēmuši iet vērot Dzeltenās jūras saullēktu. Pēc kādām 45 minūtēm esam jūras krastā. Fotoaparāta slēdzis jau atvērts. Jūras apvāršņa malā iespīdas šaura tikko saskatāma saules maliņa. Tavu brīnumu – pēc dažām minūtēm spožā saules ripa jau virs ūdens. Izbaudīt šo brīdi sanācis milzum daudz cilvēku. Interesanti – visi sanākušie ir "melngalvjī". Ar to es domāju ķīniešu matu krāsu, kas mēdz būt tikai melna. Protams, vecākajai paaudzei arī sirma. Rudu matu krāsu esmu redzējis uiguriem,

vienai no Ķīnā dzīvojošām tjurku tautībām. Atgriezoties jūras krastā, abi ar Gaļinu prātojam, vai tiešām viss ir tik acumirkļīgs... Saules kāpiens augšup kļuvis it kā vēl straujāks, un visu krastu aizpilda spilgta gaisma. Pēc atpūtas viesnīcā atkal ejam staigāt un nonākam līdz "Baloža ligzdai". Šeit notiesājam gardumu, kādu nav gadījies baudīt. Tiekam cienāti ar nelielu storīti, un šis zivs garša patiesi pasakaina. Jau pašā novakarē vērojam, kā atkāpjas diena un viegli čalojošās jūras krastā iestājas nakts. Brīvdiena, par kādu var tikai sapņot...

03.10.2003. Pēc triju iepriekšējo dienu garajiem pārgājieniem esam nolēmuši būt mazāk aktīvi. Tieši šodien ir vissiltākā diena un sauli nepiesedz pelēkā mākoņu apmale. Dienas vidū ap + 22. Pirmo reizi pa ūdens malu staigāju basām kājām. Zvejnieku laivas tāpat kā vakar – gan stājas pie mola, gan atkal iet jūrā. Zvejnieki mazās mučelēs vai maišeļos nes malā krevetes, grunduļus, moluskus – visu, kas sazvejots jūrā. Vakarā esam pussalas dienvidu pusē un vērojam, kā saule kausētas kapara ripas izskatā nosēžas aiz pamales pauguru zāgveida kupriem.

04.10.2003. Jau agri esam jūras krastā. Zvejnieku laivas tāpat kā vakar mēro ceļu no zvejas vietas līdz krastam un pēc īsa brīža, kas nepieciešams loma nodošanai pircēju rokās, dodas atpakaļ jūrā. Laiks kļuvis nedaudz vēsāks. Mielojamies ar zivi saldenskābajā mērcē un jūras ķemmītēm. Taksometrā līdz stacijai. Trīs stundu ceļš ar vilcienu, un pēc plkst. 18.00 jau ieejam mūsu Beidzjinas dzīvoklī. Abiem ir sajūta, ka atvaļinājums izdevies... Gaļina uzaugusi pie Klusā okeāna, kur ainavu veido okeāna un baltgalvainu sopku kontrasts. Mana mīļākā jūra kopš bērnības ir Vecāķos. Tāpēc iespēju no sauszemes – Beidzjinas – kaut vai uz dažām dienām izrauties līdz jūras krastam uzņēmām kā istu dāvanu.

06.10.2003. Nedēļa sākas ar darbadienu. "Sjīnhua" pagalmā vingroju pie rīkiem. Ieņemu savu darbavietu. Šodien ierindā trīs tulki. Niņojas dators, tas trīs reizes uzkaras un piebremzē darba tempu. Tomēr palēnām visam tieku pāri, un darbs raiti aiziet. Pēc darbadienas ejam uz Tehniskās universitātes parku. Spriežam, kā pamatošu atteikšanos no turpmākā darba ziņu dienestā.

07.10.2003. Pēdējā brīvdiena par godu Ķīnas Nacionālajai dienai. Ielas patukšas, un darba busiņš strauji nonāk ziņu dienestā. Nāk rediģējamie teksti, bet atliek laika arī savai iecerei. Diena bezgala pelēka. Gaisa masas no Ķīnas ziemeļiem veido spēcīgu miglu. No Rīgas atvestajām sarkanajām bietēm Gaļina izvārijusi lielisku boršču. Vakarā bijām Pils laukumā, kur vēl darbojas strūklakas. Cilvēku ļoti maz. Pie strūklakas kavējamies divatā. **31 32**

08.10.2003. Virs Beidzjinas necaurredzams "vatenis". Nav bijis vēja, kas izdzenātu biezo miglu. Darbs ar pieciem tulkiem jau straujākā ritmā. Pusdienās

31

32

braucu uz viesnīcu. Pēcpusdienā darba temps vēl tiek kāpināts un nu tikai redīgēšana. Nekam citam neatliek laika.

09.10.2003. Galvaspilsētu sedz vēl biežāka migla. Varētu palikt gaišāks, bet nepaliek. Vakarā gribam apmeklēt uiguru ēdūzīti, bet izrādās, ka tajā rajonā nav elektrības. Visi restorāniņu un ēdūžu pavāri uz ielas grupiņās plāpā vai smēķē un gaida, kad būs elektrība. Jau trešo dienu Beidzjinā spiedīgs, smags, miglas pilns gaiss.

10.10.2003. Pārpildīts darba busiņš. Seši tulki tā strādā, ka teksti zibēt zib. Darbadienas beigās jūtu, ka tekstu “pulēšana” neiedvesmo un sākusi apnikt. Gaļina mani sagaida ar bērnodārzam raksturīgām vakariņām. Mielojamies ar mannā putriņu. Ja klāt karote ievārījuma, putriņa nav smādējama.

12.10.2003. Jau vairākas dienas līst. Pusdienās palieku ziņu dienestā. Salaru ēdūzītī – jēra zupa ar rāceņa gabaliņiem. Izeju nelielā pastaigā. Cenšos visu darīt, tomēr jūtams apgurums, jo šodien jau septītā darbadiena pēc kārtas.

13.10.2003. Astotā darbadiena pēc kārtas. Atmiņā atvaļinājuma dienas, kas lieliski pavadītas Beidaihe. Nu tās ir jāatstrādā. Pusdienās braucu uz viesnīcu, jo pretējā gadījumā darbadiena liksies nebeidzama. Vakarā abi gribam doties

pastaigā, un pēkšņi kā no debesīm Aleksejs Voskresenskis – mana Maskavas universitātes Austrumu valodu institūta ķīniešu valodas skolotāja Dmitrija Voskresenska dēls. Vesels vakars paiet runās par Maskavu, studijām Austrumu valodu institūtā, par Ķīnu un par Latviju. Brīvi un atraisīti.

14.10.2003. Šodien man brīvdiena. Gulšņājam ar patiku. Uz banku naudas lietas. Gaišā un vējainā laikā soļojam mongoļu restorāniņa virzienā. Jēra gaļa mongoļu gaumē, jēra gaļas zupa, pat četri garšīgi pelmeņi. Ēdūzītis tirs un akurāts. Izbaudām brīvās dienas dikā laika pavadīšanas iespēju.

15.10.2003. Vēsturiska diena! Kosmosā pirmais ķīniešu lidotājs kosmonauts! Tulkojumi nāk kā lavīna. Par to, kā notika raķetes starts. Par to, kā šo notikumu vēroja ĶTR priekšsēdētājs Hu Džjintao. Par to, kādu ļaužu ir pirmais ķīniešu kosmonauts. Pirmā kosmonauta atpūta kosmosā un daudzi citi redzes punkti un redzes leņķi. Līdz pusdienām – galvu nepacēlis. Bijām Tehniskās universitātes dārzā fotografēt zeltainos hurmas augļus 柿子. Paskatīsimies, kā būs izdevies. BBC un citas raidstacijas turpina komentēt ķīniešu lidojumu kosmosā.

16.10.2003. Pirmais ķīniešu kosmonauts Jan Livei 杨利伟 atgriezies uz Zemes! Viss sekmīgi! Visu darbadienu aizpilda teksti ar atzīmi “ļoti steidzami”. Atmosfēra maksimāli uzskrūvēta. Savai iecerei ne rindas. Tāds vēsturisks notikums! Sjanjuan 香园 dārzā priecājamies par rudens krāsām. Spriežam par saviem plāniem un nepamanām, kā satumst melna nakts. Rīt pilna darbadiena, un jākrāj spēki, lai tiktu galā ar saviem pienākumiem.

17.10.2003. Iestājies gaišs un silts laiks. Strādā četri tulki, un teksti nāk griezdamies. Pusdienlaikā aizkavējas izbraukšana uz viesnīcu. Kavējas arābu redakcijas veterāns Mohameds, kas piedalījās “Sjīnhua” aģentūras bijušā ģenerāldirektora bērēs. Pirms darba beigām brīnos, ka sev tomēr esmu sagatavojis četras lappuses vārdnīcas melnraksta. Viesnīcas dzīvokli klusa novakare, ko varam izbaudīt divatā.

18.10.2003. Jau sen par to bijām domājuši, tomēr tikai šodien uzkāpjām līdz Bijunsi 碧云寺 klosterim, kas atrodas gluži blakus Sjanšan 香山 kalnam. Tas ir Juan 元 dinastijas klosteris, kas atgādina Iekšējās Mongolijas galvaspilsētā Huh Hoto redzēto Vutasi 五塔寺 klosteri. Uz minēto celtni ved ēnaini kāpieni un takas. Īstenībā Bijunsi klosteris mums šeit ir jauns arhitektūras objekts, pie kura mūs atved vēl neiepazīta taka. Daudzkārt apmeklētajā Sjanšan kompleksā sen nekas līdzīgs nebija piedzīvots. Ļoti gandarīti par redzēto, atgriezīsimies viesnīcas dzīvokli.

19.10.2003. Pēc krietna pārtraukuma dienas pirmajā pusē dzīvojamies pa Dzi-džu gunjuan 紫竹公园 parku, kur neesam bijuši kopš augusta vidus. Diena

nedaudz vēsāka. Apejam veselus divus riņķus apkārt ezeram. Kājām uz viesnīcu. Esmu atguvis spēkus nākamajai darba nedēļai.

20.10.2003. Ar vienu no redakcijas vadītājiem, Ši kundzi, spriežam par man pienākošos atvaļinājumu. Pirms Ziemassvētku nedēļas man jāiesniedz rakstisks lūgums. Darbā atmosfēra šoreiz nedaudz miegaina. Tomēr pagūstu paredīgēt tekstus, kā arī pastrādāt pie vārdnīcas melnraksta. Saniķojies dators, un mēs netiekam pie savām vēstulēm.

21.10.2003. Pēc atgriešanās no atvaļinājuma – pirmo reizi darbs otrajā maiņā. Tāpat – pirmais slēgtā baseina apmeklējums. Ar patiku nopeldamies. Darba busiņš jau ripo uz "Sjinhua". Pusdienlaikā nekautrējos strādāt sev. Redakcijas kolēģi sen pie tā pieraduši, un neviens neceļ iebildumus. Galvenais, ka laikā un labā kvalitātē izredīgēti tulkojumi. Tā ir katra redakcijas darbinieka vizītkarte. Gaidot mūsu busiņu, krietni salstam. No netālās Iekšējās Mongolijas atskrējis stiprs un auksts vējš.

22.10.2003. Abi ar Gaļinu dodamies vienā no tradicionālajiem pastaigas maršrutiem – uz Pils laukumu. Pirmais nepatīkamais pārsteigums – kaut kur ļoti tuvu tarkšķ mazs traktorīšs vai zāles plāvējs. Pie galvenā korpusa cilvēku pūlis. Alejas pilnas ar vieglajiem auto un cilvēkiem. Murdošajā biežnā jūtamies ļoti neomulīgi un ātri vien saprotam, ka no šejienes jādodas projām. Atpūtas un pastaigas iecere iestrēgst murdoņā un blīvajā pūlī. Jautrāk nepaliek arī tālab, ka nevaram sagaidīt datoru meistarū. Mums joprojām nav sakaru ar mājām. Šādā ne īpaši optimistiskā garastāvoklī dodos uz darbu. Darbā viss, kā jau tas pienākas "konveijeram". Tulki tulko, un redaktori redīgē. Man izdodas vienoties ar amerikānieti Dženiju par to, ka viņa pamēģinās atdzīvināt mūsu apklusušo datoru.

23.10.2003. Pēc brīnišķīgas peldes gaidām Dženiju. Viņa atnāk kopā ar savu vīru Džeku, kas ir ķīnietis. Abi divi ņemas ar mūsu datoru ne mazāk par stundu. Tomēr viss paliek pa vecam: "This page cannot be opened." Līdz ar to arī mūsu cerības izgaist, un jau jādodas uz ziņu dienestu.

Darbā ķīniešu kolēģi aizņemti ar drudžainām runām un tulkojumi nenāk. Izmantoju šo laiku vārdnīcas melnraksta papildināšanai.

24.10.2003. Mana brīvā diena. Netiekam vaļā no domas, kā atdzīvināt mūsu datoru. Izlemjam doties uz viesnīcas galvenā korpusa interneta kafejnīcu. Palūdzam kafejnīcas jaunkundzēm mums ievadīt jaunu interneta adresi. Jaunkundzes mūsu lūgumu izpilda, un viesnīcas dzīvoklī atgriežamies ar šo jauno mūsu datora adresi. Vakarā paši cīnāmies ar datoru tikmēr, kamēr mums izdodas nosūtīt vēstules. Tā reizēm klājas ar modernajiem sakariem. Skatīsimies, kā veiksies tālāk.

25.10.2003. Abi divi sēžamies velo seglos un pa zeltainām rudens lapām nobraucam pāris skaistu riņķu. Darbā ļoti sen netiku strādājis ar diviem tulkiem. Tikai tādos apstākļos var sastādīt vārdnīcas melnraksta septiņas lappuses. Braucu mājās noguris, bet gandarīts par savu veikumu.

26.10.2003. Arī šodien brīnišķīgs velo izbraukums rudens krāsās un vēsā, spirdzinošā gaisā. Dāvinu Gaļinai ziedus. Šodien mūsu vecākā dēla Jura dzimšanas diena. Arī šodien darbā sanatorijas apstākļi ar diviem tulkiem. Pēc svinīgām vakariņām izejam vakara pastaigā.

27.10.2003. Neveiksmīgs gājiens uz baseinu. Ūdens temperatūra virs + 30 grādiem. Peldēt nav iespējams. Ap plkst. 9.30 pie mums atnāk amerikāniete Dženija ar vīru un palīdz pilnībā sakārtot mūsu datoru. Dodamies uz tuvo un iemīloto Dzidžu gunjuaņ 紫竹公园 dārzu. Pūš stiprs, pavēss vējš. Plaši un krāšņi plandās sēru vītulu bārkstis. Parks tikpat kā tukšs. Īsts baudījums ir pastaiga vēja šalkās un, kas ļoti svarīgi, bez daudzajiem lieciniekiem. Laba atpūtas diena un prieks par atjaunotajiem sakariem.

28.10.2003. Ataust gaiša, saulaina un sausa diena. Darbā rediģēju tekstus un vārdnīcas melnrakstā esmu iestrēdzis pie 拉 šķirkļa. Hieroglifam daudz nozīmju, un pagaidām nekādi neizdodas ar tām tikt galā. Arī šovakar dodamies pastaigā uz Pils laukumu. Pilni ziņu bloki ar stāstiem par asiņainu vardarbību Bagdādē.

30.10.2003. Baseina apmeklējums sniedz īstu baudījumu. Darba busiņš jau spraucas cauri daudzajiem sastrēgumiem. Ierindā seši tulki, un tie vairs nav nekādi joki. Izvēršas viena velnišķīga sacensība. Kā tāds barjerskrējiens. Caur smadzenēm īsā laikā tiek izfiltrēti vairāk par 30 tekstiem. Šādos gadījumos redaktori iekāpj busiņā iztukšoti un rezignēti. Vakara stundā jauka pastaiga Pils dārzā.

31.10.2003. Jau no rīta debesis klāj "vatenis". Tomēr izbraucam savus velo lokus. Darbā – brīžiem seši, brīžiem septiņi tulki. No kreisās puses tuvojas kāda delegācija. Paceļu galvu un redzu, ka uz mani skatās kaut kur redzēts cilvēks. Izrādās, ka šis vīrs ir Romano Prodi – Eiropas Komisijas priekšsēdētājs. Kad viņam paskaidroju, ka esmu no Latvijas, viņš norūc: "Very unexpected meeting! Welcome to EU!" Neiedomājami... Pēc darbadienas izejam vakara pastaigā.

02.11.2003. Naktī atskrējis vējš. Pūš neganti. Gar baltā marmorā kalto kanālu upi soļojam Jihejuaņ 颐和园 parka virzienā. Iet pret stiprajām vēja pūsmām pagrūti. Gājiens tomēr labi atsvaidzina, īpaši pēc iepriekšējās nedēļas sasprindzinātā darba.

03.11.2003. Jūtos atpūties un ap plkst. 5.30 ceļos augšā. Sāku ar nelielu ķīniešu dzejas tulkojumu. Ceļā uz darbu pusstundas vietā braucam vairāk par stundu.

Uz galda jau kaudzīte tekstu, un līdz pusdienām darbs tikai pie šiem tekstiem. Pusdienās – apcepti rīsi arābu gaumē. Darbavietā, bruņojies ar austiņām, pat nedaudz pasnaudulāju. Vakardienas vējš atpūties zemāku temperatūru, un turpmāk nāksies ģērbties siltāk.

04.11.2003. Ar mazo mugursomiņu plecos ejam pirkt produktus. Dzīvoklī turpinu tulkot ķīniešu dzeju. Ilgi meklēju hieroglifiem atbilstošos latviešu valodas vārdus. Tas nav tik vienkārši. Strādāju otrajā maiņā. Rediģējamie teksti nāk blāķiem. Pēc otrās maiņas pusdienlaika var kaut cik uzelpot un nedaudz izdodas pastrādāt arī savai iecerei.

05.11.2003. Veikli sagatavojamies un jau esam baseinā. Ziemas baseins neliels, bet ļoti omulīgs. Izejam arī nelielā pastaigā. Atkal pie ķīniešu dzejas. Vārsmu pārlikums latviešu valodā nenāk viegli. Lai hieroglifos ietvertā gleznainā miniatūra ieskanētos latviešu valodā, vairākkārt jāmaina piemeklētie vārdi, līdz miniatūra iemirdzas arī latviešu valodā. Aizraujoša nodarbe. Ikdienā veicamais redaktora darbs sekmē ķīniešu valodas dzejas pārlikumu latviešu valodā. Lieta tā, ka, ieņemot savu darbavietu ziņu dienestā, tūdaļ jākoncentrējas uz to, lai ķīniešu valodā rakstītais teksts skanētu pareizā un labā krievu valodā. Visa darbadiena paiet, strādājot ar divām, pat trijām valodām un paturot prātā, ka es lieku kopā Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas melnrakstu. Šodien ierindā pieci tulki un nākas rauties galvu nepacēlušam. Uzsāku rediģēt 劳 šķirkli, ar kuru tiek veidotas daudzas leksiskās vienības. Zvana D. Rudāka, un mēs ilgi spriežam par daudzām lietām.

06.11.2003. Lai arī liņā, tomēr mēs velo seglos braši apbraucam savus riņķus. Iegriežamies tālajā tirdziņā aiz Trešā loka 三环路 ceļa. Jāatzīst, ka šodien mani ērcina pūlis, troksnis, jezga un grūstīšanās. Laika apstākļu dēļ traucēti interneta sakari. Kad pēc otrās maiņas iznākam no ziņu aģentūras, izrādās, ka krit slapjš sniegs. Rudenīgi dzeltenīgie koki pamazām vērsas balti.

07.11.2003. Naktī uzsnidzis daudz sniega. Parka alejas pilnas ar prāviem nolūzušiem zariem. Noskaidrojam, kā sazvanīties ar Harbinu, jo atvaļinājumā paredzēts caur šo pilsētu doties uz Vladivostoku. Pirms saulrieta pastaigājamies Pils dārzā. Īsta ziemas ainava ar apklusušu strūklaku, sniega seģenēs tērptām priedēm un košumkrūmiem. **33 34**

08.11.2003. Lai arī ne pārāk auksti, tomēr temperatūra ir zem nulles. Noteikti jāģērbjas siltāk. Pusdienas "Sjiņhua" ēdnīcā, kas ir nekomfortabli liela. Aģentūrā strādā vairāki tūkstoši darbinieku, un ķīnieši, ja vajag, prot paēdināt tūkstošus. Darbavietā pilnīgi legāli pasnaudulāju. Krievu kolēģi aicina sviņēt Samierināšanās svētkus, ko PSRS laikā sauca par Oktobra revolūcijas svētkiem. Jaunā formāta svētku saturs mūsu krievu kolēģiem pašiem nav īsti

33

34

skaidrs. Savukārt vecais formāts šodien pieder vēsturei. Kopā būšana neizvērtās par viedokļu apmaiņu šajā sakarā.

09.11.2003. Svētdienas darbadiena tikai ar trim tulkiem un iespēju strādāt pie savas ieceres. Ar kolēģi M. Jefremovu pusdienojam musulmaņu ēdūzītī. Galdā mājas nūdeļu jēra gaļas zupa. Garšīgi, sātīgi, lēti un ļoti demokrātiski. Lielā ķīniešu tauta ar savām tradīcijām un raksturīgo ikdienu – elkoņa attālumā. Vakarā abi ar sieviņu priecājamies par balti piesnigušo Pils laukumu. Mūsu lielākajai mazmeitiņai Eviņai šodien dzimšanas diena. Kavējamies pie šī notikuma...

10.11.2003. Lai arī Beidzjina baltos sniegos, tomēr dodos nelielā velo izbraukumā. Šorīt nav pārāk daudz transporta un arī sētnieku. Vienīgais nosacījums – jāģērbjas siltāk. Pastaigā gar kanālu nonākam līdz prāvam tiltam. Šajā vietā siltinātajās ziemas teltīs dzīvo no laukiem atbraukušie darbarūķi. Apstākļi skarbi, bet tā ir milzīgās tautas un valsts realitāte. Caur galvu negaidīti izskrien doma – kāda gan pēc gadiem 20 būs ķīniešu vidējā labklājība...? Vai arī tad daļai ierindas strādnieku būs jādzīvo ziemas teltīs? Tikpat strauji atbildot, var piekrist, ka visdrīzāk arī pēc 20 gadiem būs ķīnieši, kas mitināsies

ziemas teltīs. Vēl jo vairāk, kavējoties pie Iekšējās Mongolijas apstākļiem, mongoļu dzīvošana jurtās ir nomadu tautas sena tradīcija. Nomadiem jurta ir vispiemērotākais mājoklis ne tikai vasarā, bet arī ziemā. Tādas pārdomas atskrēja pastaigā, kad mēs no siltas un ērtas viesnīcas izgājām paelpot svaigu gaisu. Pēkšņi acu priekšā iznira ziemas teltis, kas arī ierosināja nedaudz ilgāku kavēšanos pie negaidīti skarbajiem apstākļiem... Vakarā atkal turpinu vingrināties ķīniešu dzejas tulkojumā, un tas nes jaunas un apbrīnojamas sajūtas...

11.11.2003. Blakus manai darbavietai ieslēgts kondicionieris, un nezini, kur likties no siltuma. Mūsu nodaļas tulki "ražošanas sapulcē", un tādā brīdī var pievērsties personīgajiem darbiem. Vārdnīcas melnrakstā sākas darbs pie 了 šķirkļa, un katrs, kas apguvis ķīniešu valodu, var iedomāties, cik pūļu prasīs komentārs un skaidrojums latviešu valodā. Gaļina sarakstās ar mūsu Inu par mums nepieciešamo izsaukumu braucienam uz Vladivostoku. BBC programmā Sims Kallass cenšas apliecināt Igaunijas izvēli un optimismu par iestāšanos ES.

13.11.2003. Naktis kļūst arvien garākas. Reizēm tās rosina īstu āpša miegu, kad gandrīz vai nespējju laikā atmosties, lai sagatavotos darbadienai. Atkal nīkstam transporta sastrēgumā un ceļā līdz darbam pavadām vairāk par stundu. Intensīvs darbs, un lielākā daļa darbadienas tiek veltīta tekstu rediģēšanai. Pievakarē atkal esam Pils dārzā. Izlemjam, ka lūgsim atvaļinājumu no 2003. gada 28. decembra līdz 2004. gada 10. janvārim.

14.11.2003. Izvizināmies ar velo un pat izpildām savu rītarosmi. Ziņu dienesta ēdnīcā cūku ribiņas. Pēcpusdienā mūsu redakcijā visiem tiek mainīti datori. Darbā ar jaunajiem datoriem ir nelielas atšķirības. Palēnām būs jāpierod. Atgriezoties pēc darba viesnīcā, virs galvas zemas debesis un nemīlīgs vēls rudens vai agra ziema.

15.11.2003. Jau sen vēlējamies pabūt pie Beidzjinas senā centra ezeriem, kur agrāk esam bijuši daudzkārt. Ar autobusu līdz Sjidžimeņ 西直门 un tālāk kājām līdz Houhai 后海 ezeram. Nesteigdamies apejam visam ezeram, tiksimoties par vienstāva ēkām Beidzjinā, kurai apkārt šalc moderna lielpilsēta. Toties šeit katrs akmens vēstures piesūcies un ceļinieku apņēm īsta ķīniešu pasaule. Gandarīti par redzēto un izjusto, atgriežamies viesnīcas dzīvoklī.

17.11.2003. Darbadiena sākas ar negaidītiem atklājumiem. Pirms pāris dienām nomainītajā datorā... nav instalēta ķīniešu valoda. Izrādās, ka nav instalēta arī angļu valoda. Kad dienas beigās gribu izprintēt pāris melnraksta lapu, dators manu komandu neklausā. Sajūtas tādas pašas, kā uzsākot darbu "Sjiņhua" 2002. gada 26. februārī. Vecajam nomainītajam datoram darbojās viss, kas nepieciešams valsts darbam, kā arī darbam pie vārdnīcas. Turklāt viss darbojās perfekti.

18.11.2003. Pamostamies agri, pirms plkst. 6.00. Paēdam brokastis un tūdaļ dodamies pastaigā uz Pils laukumu. Jāatzīst, ka neesam vienīgie pastaigas entuziasti. Pils laukumā nesteidzīgā soli rīta stundu bauda vairāki gados vecāki pāri. Viesnīcas dzīvokli atkal cīnos ar ķīniešu dzeju, pūloties latviešu valodā atrast vajadzīgos tēlus un vārdus. Šķiet, ka jau labāk saprotu, kā strādāt ar nomainīto jauno datoru. Tomēr arī šodien ierakstītais teksts pazūd bez pēdām. Gaļina sagatavojusi svētku vakariņas ar tunča salātiem. Atceramies – šodien 18. novembris...

19.11.2003. Līst šļaukstēdams. Beidzjinā šinī gadalaikā reta parādība. Turpinu apgūt jauno datoru. Strādā pilna tulku komanda, un ir nopietni jārauj. Plkst. 14.30 esmu mājās un abi ar Gaļinu pošamies uz 18. novembra svētku pasākumu "Kempinski" viesnīcā. Tikko ieejam zālē, tā nāk klāt negaidīti daudz pazīstamu diplomātu no Kazahstānas, Polijas, Uzbekistānas, Krievijas, Zviedrijas, Kirgizstānas un citām valstīm. Pavisam nesen, laikā no 1998. līdz 2000. gadam, strādājām diplomātiskajā darbā Beidzjinā, kur mūsu uzdevums bija atvērt LR vēstniecību ĶTR. Spriežot pēc minēto valstu diplomātiem, kas mūs atpazīna, laiks, kad bijām iesaistīti diplomātiskajā darbā, vēl nav aiz kalniem. Vakars paiet jaukā gaisotnē, un pēc plkst. 20.00 dodamies atelā.

20.11.2003. Daudz rediģējamo tekstu, un nav kad garlaikoties. Sāk likties, ka palēnām esmu apguvis jauno datoru. Darbadienas beigās – atpakaļceļš pa Beidzjinas ielām, kas ir ne sevišķi gaišas un apgaismotas. Pienākusi laba vēstule no Andreja ar stāstu, kā trīs brāļi ar sievām, līgavām un bērniem svinējuši 18. novembri.

21.11.2003. Agri augšā un jau pēc brīža esam velo mugurā. Darbā tikai trīs tulki un varu pastrādāt savai iecerei. Pusdienās uiguru ēdūzītī ar kolēģi baudām liellopu viru. Jāatzīst, ka lopa zupā tikpat kā nebija. Neilgi pirms darba beigām pie manis pienāk maiņas vecākā Čeņ un manāmi satraukta, kā atvainodamās paziņo, ka pēc nākamā gada 25. februāra vairs nebūs iespējas pagarināt līgumu. Savukārt mans darbs apmierina visu redakcijas kolektīvu. Saņemtas labas atsauksmes no vecākajiem un pieredzējušākajiem kolēģiem, no jaunākās paaudzes, arī no redakcijas vadības. Bet "Sjiņhua" aģentūrā ir norādījums – līgumus ar ārzemju speciālistiem slēgt uz diviem gadiem. Patiesībā pēc sarunas ar maiņas vecāko Čeņ man kā akmens no sirds novēlās, jo mēs ar Gaļinu paši bijām nolēmuši neturpināt darba attiecības.

22.11.2003. Krievijas vēstniecībā kārtojam vīzas braucienam uz Vladivostoku. Izrādās, nepieciešams izsaukuma oriģināls, kopijas netiek pieņemtas. Nekā darīt, lūgšim mūsu, lai atsūta oriģinālu. Klusa un svētdienīga darba svētdiena. Brīžiem parediģēju kādu valsts tekstu, bet lielāko daļu laika veltu vārdnīcas melnrakstam. Pie uiguriem auna zupa. Ne vainas. Diena iegrimst biežā "vatenī".

24.11.2003. Vispirms aviobiļešu iegādei sūtām uz Harbinu mūsu pasu kopijas. Spriežam, ka daļu mūsu grāmatu, atgriežoties Latvijā, ar D. Rudākas palīdzību sūtīsim ar diplomātisko pastu jeb "maisu". Daļu mūsu bagāžas vedīsim uz Vladivostoku un no turienes sūtīsim uz Latviju. Protams, paliks arī kaut kas vedams, kad paši lidosim uz mājām. Diena biezā miglā, kas atsaucas uz pašsajūtu.

25.11.2003. Agri augšā un pa sausi čabošām apšu lapām braucam ar divriteņiem savus rīta riņķus. Pamītrs vēsums, bez sala. Kas gan nakšņo uz ietves zem viena no neskaitāmajiem Beidzjinas tiltiem mūsu ceļā uz darbu. Ik rītu redzu kādus četrus cilvēkus, kas guļ uz ietves, uz vienas vates segas, apsegušies ar otru segu. Vienkāršā darba strādnieki vai arī bezpajumtnieki. Neteikšu, ka tas redzams bieži, tomēr reizēm gadās. Darbā tulku daudz un manai iecerei izmantojamā laika ļoti maz. Pārņācis viesnīcas dzīvoklī, pēc pusdienām iesnaužos. Laikam jau darbs rada šo nogurumu. Gaļina rakstījusi vēstules dēliem.

26.11.2003. Uzsnidzis plāns sniedzīnš. Velo izbraucienam atliekam. Darba busiņš ļoti piebāzts. Klāt nākuši trīs jauni kolēģi franču redakcijā. Strādā seši un brīžiem pat septiņi tulki. Spēj tikai rediģēt. Vārdnīcas tekstā lēvenis maz lietojama hieroglifu, turklāt ar vienkāršoto un pilno hieroglifu pierakstu. Ir ko ņemties, pie kam nezaudējot uzmanību. Ap pusdienlaiku galva kļūst smaga. Izeju ārā izstaigāties. Galvaspilsētā šogad vienā laidā mainās laikapstākļi un reizēm ir pagrūti.

27.11.2003. Šorīt Beidzjinu pārklājis smidzinošs lietus ar sniegu. Darbā gaisotne mierīgāka. Pusdienlaikā mēģinu pasnaudulot, bet īpaši neizdodas. Atgriezies no darba, ar velo dodos pirkt konservētās pupiņas. Vakarā atkal pie ķīniešu dzejas tulkojuma. Šīs dzejas tulkošanas process velk kā magnēts, tikai maz laika.

28.11.2003. Tā kā ir pilna tulku komanda, izbrīvēju laiku arī darbam pie savas ieceres. Mājās vedu četras lappuses vārdnīcas melnraksta. Ar manu Gaļinu mitrā un miglainā gaisā pastaigājamies Pils laukumā.

29.11.2003. Rītu sākam ar velo izbraukumu. Pēc brokastīm soļojam uz labi pazīstamo Juanminjuan 圆明园 parku. Pusotras stundas laikā esam pie parka vārtiem. Pa ceļam pie Beidzjinas universitātes 北大 klikšķ vairāku desmitu akmeņkaļu kalti. Kā pirms daudziem simtiem vai pat tūkstošiem gadu... Šo parku esam apmeklējuši daudzkārt. Veseli 350 ha mākslīgu ezeru un diķu, pauguru un priedulāju, tiltiņu un lapenišu. Lieliska atslodze pēc monotona darba pie ziņu dienesta konveijera. Atpakaļceļā musulmaņu restorānā "nan" plācenis jeb maize ar sautētu jēra gaļu. Patiešām spēcinoši un garšīgi.

30.11.2003. Pelēka, pelēka diena, kas pa istam tā arī neuzaust. Tomēr dodamies savā velo izbraukumā. Redaktora intensīvais darbs aktualizē kādu mierīgāku dienu. Tā arī notiek. Dzīvojamies pa māju, nevēloties pamest mājokli. Sarakstāties ar dēliem.

01.12.2003. Sākas 2003. gada pēdējais mēnesis. Abi spriežam par tuvo darba noslēgumu ziņu dienestā. Esam ļoti apmierināti ar to, ka labi zinām, ko uzsāksim pēc atgriešanās Latvijā. Protams, saimniekosim mūsu mājā, bet pats galvenais – virzīsim uz priekšu vārdnīcas melnraksta sastādīšanu. Pēc intensīvās darbadienas Beidzjina iegrimst ziemīgā tumsā. Pienākušas Latvijas avīzes, un ir bezgala interesanti tajās ieskatīties. Sporta halles celtniecība. Iekļūšana Eiropas čempionāta dalībnieku skaitā futbolā. Rīgas teātru sezonas notikumi.

02.12.2003. Jūtos apaukstējies. Čīkst krūtīs. Braucam uz Krievijas vēstniecību pēc vizām. Viss iet gludi. Dokumenti iesniegti, un maksājumi nomaksāti. Veikli atpakaļ uz viesnīcu. Plkst. 13.15 uz darbu. Darbā arvien vairāk tek deguns un nāk šķaudiens. Atpakaļceļā uz viesnīcu pārņem slimas sajūtas. Gaļina mani dakterē un silti sasedz. Slīma, nemierīga nakts.

03.12.2003. Diena zem slimošanas zīmes. Vairākiem lāgiem liekos gultā un ceļos augšā. Klāt plkst. 13.15, jādodas uz darbu. Tek deguns, un asaro acis, bet, kā par brīnumu, ekrānu saskatīt varu. Pat šādos apstākļos vedu mājās trīs lappuses vārdnīcas melnraksta. Jāraksta apsveikumi tuviniekiem. Vakarā nav spēka pierakstīt dienas iespaidus.

04.12.2003. Visu dienu nodzīvoju pa māju, lai nesaelptos auksto āra gaisu. Pašsajūta palēnām uzlabojas. Uz “uguns līnijas” seši tulki, un teksti nāk un nāk... Pusdienlaikā – karsts citronūdens ar divām sviestmaizītēm, tīrīti valrieksti, pat greipfrūta gabaliņš. Visu sarūpējusi mana Gaļina, manas dzīves sargeņģelis. Mājās Gaļina stāsta, kā māsai Inai veicas ar disertācijas iepriekšizstāvēšanu.

05.12.2003. Šodien brīvdiena. Abi aizstaigājam līdz medpunktam. Lūdzu daktera palīdzību. Tiek izrakstīti divu veidu sīrupi. Nedaudz sāp galva. Šodien augsts atmosfēras spiediens, kas laikam ietekmē pašsajūtu. Ķeros pie ķīniešu dzejas tulkošanas, kas vienmēr sagādā baudījumu.

06.12.2003. Visu nakti kaukdams ārdās ziemeļu vējš. Iespējams, ka tas caur Mongoliju nāk no pašas Sibīrijas. Strauji krītas temperatūra. No rīta jau bija mīnus astoņi grādi. Ja strādā trīs tulki, tad īstais laiks likt kopā vārdnīcas melnrakstu. Gaļina jau sien kopā pirmās grāmatu pakas sūtīšanai uz Rīgu. Tikšanās ar “Rīgas Balss” žurnālistu I. Vīksnu. Sarunā sakarīgi jautājumi, un dialogs veidojas raiti.

09.12.2003. Tulki nav pārāk kareivīgi, tāpēc brīžiem pat ražena pārslēgšanās uz vārdnīcas melnraksta sastādīšanu. Ap plkst. 13.00 izeju no ziņu dienesta teritorijas izvēdināt galvu. Velo seglos braucu pēc augļiem. Izrādās, tirgotāji ar augļu galdiem pārcēlušies uz jaunu, slēgtu paviljonu, kur viss tīrs un skaists. Nopērku hurmu un greipfrūtus. Mana Gaļina Krievijas vēstniecībā saņēmusi pasēs ar Krievijas vīzām.

10.12.2003. Vakar bija skaidra debess un likās, ka tā būs ilgi. Šorīt nāk knapi saredzams smalks sniedzīņš, kas ietves, mūrus un kokus iekrāso baltā. Darbā tekstu rediģēšanas temps nav pārāk augsts. Vārdnīcas melnraksta sastādīšanas dienas kārtībā 灵 šķirkļis, kas, izrādās, nebūt nav tik vienkāršs, kā varētu likties. Cīnos, nedomājot atkāpties. Viesnīcas dzīvokli nav spēka citam garīgam darbam. Prātā tikai atpūta.

11.12.2003. Priekšpusdiena ar pieciem tulkiem. Pusdienlaikā klusiņām iegrimstu "legālā snaudā". 14.30 esmu mājās. Gaļina izcepusi karūsiņas. Brīnišķīgas pusdienas. Pievakarē Pils laukumā priecājamies par saulrieta zeltaino atblāzmu. Vakarā Gaļina mani apliek ar sinepju plāsteriem. Pēc kādas pusstundas sāk dedzināt. Nakts bezmieģā, brīžiem pusmieģā ar svilstošām krūtīm. Vai būs pozitīvs efekts? Čikstēšana krūtīs krietni ieilgusi.

12.12.2003. Darba busiņā šorīt visi guļ. Vingrot negāju. Aiz muguras grūta, gandrīz negulēta nakts. Atkal musulmaņu ēdūzītis. Auna aromāta zupa ar "nan" maizi. Viegli un labi. Pēcpusdienā brīžiem augsts darba temps. Par kādām 15–20 minūtēm aizkavējas pārinieks N. Vasiljevs. Pārpildītā autobusiņā un ielās – ilgs ceļš uz viesnīcas dzīvokli.

13.12.2003. Ilgi rakstām Jaungada apsveikumus. Mongoļu restorāniņā vakariņojam kopā ar krievu kolēģiem. Krasā atšķirībā no PSRS laikiem – krievu kolēģi nevienu nemāca dzīvot. Pārliecība par sociālisma priekšrocībām izzudusi kopā ar Padomju Savienību. Sarunu interesantākā daļa saistīta ar šo cilvēku profesionālajām zināšanām par Ķīnu. Krievu redakcijas speciālisti labi pārvalda ķīniešu valodu, profesionāli orientējas Ķīnas kultūras, literatūras un vēstures problemātikā. Angļu, franču un spāņu redakciju darbinieki, ar retiem izņēmumiem, "pulē" tekstus dzimtajā valodā bez dziļākas rediģējamo tekstu izpratnes. Tomēr šajās vakariņās īstā priekšsvētku gaisotnē vairāk runājam par ģimeni un bērniem. Un vēl – visiem priekšā ceļš, un tas mūs visus šajā vakarā īpaši tuvina.

14.12.2003. Ejam frizēt manu Gaļinu. Tirgū sapērkamies riekstus un dārzeņus. Pirmo reizi Ķīnā ēdam ļoti etniskas pusdienas – vārītas cūku pupas. Nav jau tāda garša, kāda mēdz būt pupām vasarā Latvijā, bet uz to pusi tomēr ir. Svētdienas novakari veltu spēku uzkrāšanai. Paņemu rokā Latvijas laikrakstu un domās jau esmu Latvijā.

15.12.2003. Pilna darbadiena ar pilnu tulku komandu un īstu darba tempu. Ar kolēģi M. Jefremovu atkal diezgan askētiski pusdienojam uiguru ēdūzīti. Jēra gaļas aromāta zupuņa, piekožot plāceni "nan". Pēc tādām visai vieglām pusdienām saglabājas darba kondīcija, kas labi palīdz tikt galā ar tiešajiem pienākumiem vai pat sekmē tālāko darbu pie vārdnīcas melnraksta sastādīšanas. Ziņu dienestā kopīgās priekšsvētku vakariņās pulcējas krievu redakcijas kolēģi – gan ķīnieši, gan krievi. Atbrīvota, jautra gaisotne... Krievu un ķīniešu valodā skan asprātības un joki... Svētku noskaņā pagaisusi darba procesā jūtamā subordinācija.

17.12.2003. Viegļā pastaigā aizsoļojam līdz mūsu iecienītajam veikalam, kur pārkam medu un džemu. Medpunktā ķīniešu dakteris izraksta homeopātiskās zāles, kas varētu mīkstināt sen apnikušo klepu. Klāt laiks, kad jādodas uz otro maiņu. Darbs rit raiti, un pagūstu gan rediģēt tekstus, gan arī papildināt vārdnīcas melnrakstu. Pēdējo dienu svarīgākais ārpolitikas notikums – 13. decembrī amerikāņu karavīri sagūstījuši Sadāmu Huseinu. Vai šis notikums mazinās vardarbības un asinsizliešanas augsto vilni Irākā, rādīs laiks...

18.12.2003. Gribam izstaigāties, bet ārā ārdās tik nikns vējš, ka no sava nodoma atsakāmies. Nākas vilkt mugurā goda uzvalku, jo šodien "Sjiņhua" aģentūras augstākā vadība mūs abus aicina Ziemassvētku vakariņās. Darbā uz mana galda – septiņi rediģējami teksti. Izrādās, mana pāriniece Ņina pēc ziņu dienesta lūguma veic kādu agrāk neplānotu darbu. Neko darīt, ķeros pie Ņinas tekstiem. Ap plkst. 18.00 mūsu redakcijā pirmo reizi ierodas Gaļinas kundze un iepazīstas ar mūsu redakciju un arī manu darbavietu. Ar liftu braucam augšā, kur kopā ar ziņu dienesta augstāko vadību vakariņās uzaicināti arī citu redakciju darbinieki. Šajā šaurajā lokā cienījamākais cilvēks ir palestīnietis Muhameds, kas arābu redakcijā nostrādājis 20 gadu. Viņš tiek dēvēts par "ķīniešu tautas lielo draugu", un "Sjiņhua" aģentūra viņam uzdāvinājusi galvaspilsētā dzīvokli. Tiekam cienāti ar garšīgu ēdienu ķīniešu gaumē, tajā skaitā arī ar "Beidzinas pīli". Pie galda svinīga svētku atmosfēra. Visi uzmanīgi ieklausās ziņu dienesta priekšniecības balsīs. Atgriešanās viesnīcā darba busiņā. Arī šis svētku pasākums noslēdzies.

19.12.2003. Krūtis čīkst kā vecas plēšas. Jau kādu mēnesi mokos ar šo ligu. Atkal dodos uz ambulanci. Daktere iesaka pēc dažām dienām atnākt un atrādīties vēl. Pēc pusdienām aizmiegu bērna miegā. Jādomā, ka organismam tas bija nepieciešams. Vakarā tulkoju ķīniešu dzeju, kas vienmēr garantē galvas lauzišanu, tomēr nes arī gandarījumu. Arī šoreiz vārsmu pārlikums latviešu valodā nenāk viegli, taču galā tieku.

20.12.2003. Sestdien ierindā tikai trīs tulki un atmosfēra saudzējoša. Nepatīkami tas, ka ir pasmaga galva un līdz ar to – ne īpaši laba pašsajūta. Dienas

otraajā pusē jūtos labāk un arī darbi vedas raitāk. Sūtām vārdadienas sveicienu mazdēlam Tommi.

22.12.2003. Sen neesam devušies pastaigā. Izlemjam aiziet līdz kanālupei. Izrādās, ka kanālupi klāj netīri pelēks, putekļains ledus. Ejam iestaigāto ceļu Jihe-juan 颐和园 parka virzienā. Ir tāda sajūta, it kā kājas pašas nestu uz šo parku, kas no mūsu viesnīcas aizsniedzams, ejot kājām un neizmantojot nekādus transportlīdzekļus. Kaut arī šajā parkā esam bijuši neskaitāmas reizes, tomēr imperatora vasaras rezidence nevar apnikt, un katrā gada laikā un diennakts stundā parks var iemirdzēties vēl neredzētās krāsās. Pievakarē dodamies uz koncertzāli "Polytheatre", kur notiks Ziemassvētku pasākums. Uz koncertu ieradušies Beidzjinā strādājošie daudzi simti ārzemju speciālistu. Koncerts iecerēts kā Ķīnas pateicība valstī strādājošiem ārzemniekiem. Lieliska līmeņa ķīniešu dejojāji izpilda spāniešu un arābu dejas, kā arī īru līnijdejas. Itāļu un ķīniešu valodā skan labas balsis. Gaišā noskaņojumā atgriežamies viesnīcā.

23.12.2003. Galvaspilsētu sasniedzis decembrim netipisks siltuma vilnis. Dienā saulē ir ap + 10. Ziņu dienestā telpas turpina kurināt kā ziemā, un darbvietā ir neomulīgi karsti. Šāda temperatūra nogurdina, bet nav jau kur likties. Viesnīcas dzīvoklī pēc pusdienām abi iemetamies gultā pasnaust. "Diena" atnes traģisku ziņu: Jaunzēlandē gājuši bojā četri Latvijas alpīnisti ar E. Ķirsi kā grupas vecāko. Bojā gājusi arī E. Ķirša meita. Pēkšņa, smaga traģēdija. Aprunājos ar Jaunzēlandes kolēģiem. Viņi apstiprina, ka Jaunzēlandes kalni, īpaši ārzemniekiem, kas nav pazīstami ar attiecīgās vietas laika apstākļu niansēm, var būt ļoti bīstami... Vakarā abi strādājam pie vārdnīcas melnraksta.

24.12.2003. Patukšā autobusā ripojam uz darbu. Vingroju pie rīkiem. Viss samērā līdzsvaroti. Pietiek laika valsts darbam un manas ieceres papildināšanai ar jaunām lappusēm. Īsā diena, un plkst. 14.00 busiņš jau ved uz viesnīcu. Mūsu viesnīcā vakars – pasākums ārzemju ekspertiem. Nolemjam uz kādu brīdi aiziet. Piedalāmies kopīgā "Kaļinkas" dziedājumā.

25.12.2003. Nakts ar garām klepus lēkmēm un bezmiega brīžiem. No rīta patukšs autobusiņš ripo pa nakts vējos izsalušajām Beidzjinas ielām. Ieņemu savu darbavietu, un tekstu rediģēšana paņem savā varā. Spēj tikai lasīt, apjēgt lasāmo un labot, kas labojams. Pēc plkst. 14.00 jau ripojam uz viesnīcas dzīvokli. Biļešu kasē tiekam skaidrībā par dzelzceļa biļetēm uz Harbinu. Mainās mēness fāzes, un Beidzjinā kļūst vēsāks.

26.12.2003. Eju pie redakcijas vadības un skaidrojos par lidmašīnas biļešu iegādi mūsu mājupceļam maršrutā Beidzjina–Helsinki–Rīga pēc diviem "Sjinhua" aģentūrā nostrādātiem gadiem. Šī kundze, ne aci nepamirkšķinājusi, piekrit, ka jautājums tiks atrisināts. Pēc stundas darbiniece man atnes apstiprinājumu par jau pasūtītām aviobiļetēm uz 2004. gada 26. februāri. Tas,

bez šaubām, priecē. Brīžiem teksti nāk tik blīvā straumē, ka spēj tikai rediģēt. Abi ar Gaļinu ejam pēc biļetēm. Viss kārtībā. Vilciena biļetes rokā. Šodien atrisināti divi nopietni jautājumi.

27.12.2003. Pirms pusdienām ķeros pie rakstāmgalda atvilktņēm un šķiroju dokumentus, tulkojumus, burtnīcas – visu, kas sakrājies pa šiem diviem gadiem. Mana Gaļina visu sien pakās. Netālā nākotnē kārtējie mūsu dzīves jurģi. Pēcpusdienā dodamies pie D. Rudākas, kas mūs uzaicinājusi paciemoties savā dzīvoklī. Dana pati pagatavojusi japāņu suši. Vēl nobaudām pa malakam “Šarlotes”. Vakars jauks un atraisīts. Sēžam un mēļojam līdz pat plkst. 22.30. Nu gan jāceļas un jāmēro ceļš līdz viesnīcas dzīvoklim. Taksometrs aši traucas pa tukšajām un naksnīgajām Beidzjinas ielām.

29.12.2003. Gaļina ierosina aiziet līdz veikalam un nopirkt dāvanas vešanai uz Vladivostoku. Turpinām gatavoties ceļam. Aizejam uz ambulanci un saņemam sīrupiņus un uzlējumus cīņai ar ieilgušo klepu. Spēkus taupīdams, pagulšņāju. Pēcpusdienā izbraucam uz dzelzceļa staciju un sāk klabēt vilciena riteņi. Garām nozib Šanhaiguaņa 山海关, Šenjāna 沈阳, Čančuņa 长春. Abas pirmās pilsētas nācies apmeklēt. Čančuņa pagaidām vēl nav iepazīta. Naksnīgajā logā bieži pavīd ķīniešu ciemi. Samērā caurs miegs. Brīžiem arī tāds kā dziļāks snaudiens. Ap plkst. 6.00 klāt Harbina 哈尔滨.

30.12.2003. Kādu brīdi nīkstam Harbinas dzelzceļa stacijā. Firmā saņemam laicīgi pieteiktās aviobiļetes Harbina-Vladivostoka. Firmas pārstāvji sola palīdzēt iegādāties arī atpakaļceļa dzelzceļa biļetes uz 7. janvāri braucienam no Harbinas uz Beidzjinu. Izbraucam uz Harbinas lidostu. Formalitāšu kārtošana, un jau ieņemam vietas lidmašīnā. Stundas lidojums, un lidmašīna jau Piejūras novada sopkās meklē un atrod skrejceļu. Nosēžamies Ozjornije Kļučī – tā sauc Vladivostokas lidostu. Nepilnus desmit gadus no šīs lidostas tika mērots atpakaļceļš uz Rīgu. Lidostas darbiniece, ieraudzījusi manu Latvijas pasi, jautā, vai es pārvaldu krievu valodu. Atbildu – nedaudz... Ha! Ha!... Abi nonākam Gaļinas māsas Inas skāvienos un jau esam ceļā uz Piejūras novada galveno pilsētu, par kuru V. Leņins teicis: «Владивосток далеко, но это город нашенский» (“Vladivostoka ir tālu, bet tā ir mūsu pilsēta”)... Pa taksometra logu cenšos ieskatīties Vladivostokas vaibstos. Pilsētā neesam bijuši četrus gadus.

31.12.2003. Nemierīgs miegs Paņinu dzīvoklī, kur dzīvojām no 1970. līdz 1979. gadam. Šeit viss ir piesūcies ar atmiņām, un tās šķetinās kā viens nebeidzams kamols. Esam kopā divas ģimenes – es ar Gaļinu un māsa Ina ar vīru Mihailu. Dodamies uz labu Vladivostokas klīniku, kur dakteri konstatē, ka elpceļi jāsaudzē. Svarīgi tas, ka drīzumā no Beidzjinas nebeidzamā smoga varēšu atgriezties Latvijā. Uz Rīgu izsūtām prāvu drēbju saini. Dodamies pastaigā pa Vladivostoku un redzam, ka pilsēta stipri izmainījusies. Svaigi

krāsotas veco namu fasādes, neredzētas pilnīgi jaunas celtnes, ārkārtīgi intensīva, pat bīstama satiksme. Citā skatījumā – Vladivostokas pievilcība ir sopkas, kas šeit tiekas ar okeāna līču un līcišu ūdens kruzūļiem. Galu galā jāsaka, kā ir, – pilsētu apskalo Klusais okeāns, un tas nav maz. Svaigā okeāna un pasaules elpa ir tas, kas Vladivostoku atšķir no citām pilsētām, kurām, bez šaubām, var piemist un noteikti piemīt kāda cita pievilcība.

Šodien beidzas ļoti intensīvs gads, kura laikā mana Gaļina gandrīz piecus mēnešus dzīvoja pa Bergiem, kopā ar jaunāko dēlu Pēteri aktīvi piedaloties mūsu mājas remontā un pārbūvē. Es visus šos mēnešus viens cīnījos ziņu dienestā, gan veicot savus redaktora pienākumus, gan arī soli pa solim veidojot Lielo ķīniešu-latviešu vārdnīcas melnrakstu. Gaļina manas vārdnīcas sagataves ierakstīja mūsu mājas datorā. Mums abiem vārdnīcas melnraksta sastādīšana – pilnīgi jauns darbalauks, un tas mūs abus iesaistījis aizraujošā projektā.

Vladivostokai mūsu dzīvē ir nenovērtējama vieta... Šeit piedzima visi trīs mūsu dēli, un šeit Gaļina aizstāvēja bioloģijas zinātņu kandidāta disertāciju. Šeit atdusas Gaļinas tēvs Kirils Ivanovičs un mamma Ņina Vasiļjeva. Lūdzu Dieva svētību aizgājušo tuvinieku gaišai piemiņai, kā arī ierindā esošo dzimtas locekļu veiksmēm jaunajā gadā. Tāpat lūdzu Dieva svētību mūsu iecerēs – Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas projekta – īstenošanā.

01.01.2004. Iznāk, ka Jaungada naktī esam pamatīgi sasparājušies. Līdz plkst. 5.00 no rīta kavējamies runās un atmiņās – tuvās un tālās... Abu mūsu bērniņa pagāja Petropavlovskā-Kamčatskā. Īpaši pēc gadiem ilgas prombūtnes māsām patīk pakavēties bērniņas takās. Kamčatskas enerģētika ir neizsakāma un ļoti spēcīga. 1976. gadā abi ar Gaļinu devāmies ekspedīcijā uz Komandoru salām caur Petropavlovsku. Tad arī man bija iespēja redzēt šo pilsētu. Vulkāni ar sniegotajām cepurēm ir tikpat vareni kā Rokvela Kenta gleznās attēlotie skarbie Aļaskas kalni. Gaļinas tēvs Kirils Paņins, vēl būdams Pēterburgas universitātes students, ieradās Kamčatkā un tā iemīlēja šo zemi, ka uz visiem laikiem palika Tālajos Austrumos... Esam iecerējuši doties uz Morskojes kapsētu, kur atdusas Gaļinas un Inas vecāki. Pilsēta kā izmirusi. No kapsētas, kas šajā pusē ir sopkas nogāze, paveras skats uz Kluso okeānu. Labi saskatāma maza saliņa ar nelielu bāku. Saliņa saucas "Ostrov Skrepļov". Katrs kuģis, kas no okeāna ienāk Vladivostokas ostā, iet garām šai saliņai. Naktī bākas ugunis sūta signālu un brīdina kuģotājus. Visi četri, pienākuši pie vecāku kapa, aizklistam tālās atmiņās, kad vecāki bija visa abu mūsu pasaule... Esam pateicīgi likteņim, kas mums dāvāja šo iespēju pabūt mūsu ģimenei tik tuvajā Vladivostokā, kā arī apciemot Gaļinas un Inas vecāku atdusas vietu Morskojes kapsētā...

Vakarā pie mums ciemojas seni TINRO (Klusā okeāna Zivsaimniecības un okeanogrāfijas zinātniski pētnieciskā institūta) kolēģi – laulātie draugi Perlovi

un Aņikejevi. Ar šiem darba biedriem Gaļina piedalījies Klusā okeāna ekspedīcijās, kā arī strādājusi zinātnisku darbu TINRO. Jau otro vakaru pēc kārtas runu tik daudz, ka sāk mesties mēle... Pašā vakarā milzīga trauku mazgāšana...

02.01.2004. Ciemošanās pie Vladivostokas radiem, mutiskas esejas, runas un asprātības. Atpakaļceļā pakavējamies pie Piemiņas arkas, kas veltīta Nikolaja II Vladivostokas apmeklējumam.

03.01.2004. Dienu sākam ar jaunu ieceri. Autobusā braucam līdz Botāniskajam dārzam. Tālāk kājām pa ekoloģisko taku augšup pa kalna nogāzi. Nonākam sopkas augstākajā punktā, no kura labi redzama Sedankas ūdenskrātuve, kā arī jūra ar Defrīza līci un garu, šauru tāda paša nosaukuma pussalu. Daudzus gadus dzīvodami Vladivostokā, esam izstaigājuši gan sopkas, gan arī Defrīza līča piekrasti. Tie bija gadi, kad dēli bija mazi knauķi un mēs visur gājām kopā... Un vēl – mēs bijām jauni... Šoreiz mums līdzī kīniešu termoss ar karstvēnu. Atsēdušies uz nokritušo koku stumbriem, iemalkojam karstvēnu un, protams, aizklistam mums visiem tik tuvajās atmiņās, kas gadu neapturamajā skrējienā šodien jau varētu saukties par tālām atmiņām. Diena gaiša, un gaišs arī noskaņojums. Gandarīti par šo ieceri un "jaunu dienu" taku apmeklējumu, ar trolejbusu atgriezījamies pilsētā.

04.01.2004. Ar tramvaju braucam uz Pervorečenskas tirgu. Ilgi klīstam pa tirgus paviljoniem un nopērkam sterleti – vienu no Krievijas visgardākajām zivīm. Esmu izlēmis pats šo zivi izvērtēt, lai mēs varētu nobaudīt izslavēto gardumu. Vakarā diemžēl pārņem kaut kāds slimīgs drebulis. Māsas ķeras pie dakterēšanas, jo mani "jāsaved kārtībā". Izlidošana uz Harbinu 7. janvārī vairs nav tālu.

05.01.2004. No rīta temperatūra 38,3... Kas tā par lietu? Visu dienas pirmo pusi dzeru mežrozīšu un smiltsērķšķu novārījumu. Stipri svīstu... Pievakarē jūtos daudz labāk. Sāku tīrīt glumo sterleti. Ūdens kastrolī jau vārās, un burbuļos brīžiem pavīd sterletes mugura. Drīz vien jāgatavojas neparastai maltītei, jo neviens no mums agrāk šo zivi nav garšojis.

06.01.2004. Ar temperatūru viss kārtībā. Sākas pēdējā un izšķirošā pakošanās. Neliela rīta pastaiga, un jau klāt transports. Esam ceļā uz lidostu. Stundas lidojums, un jau Harbina. Vladivostoku un Harbinu šķir aptuveni 580 km. No lidostas pārvietojamies uz dzelzceļa staciju. Kādu pusotru stundu gaidām savu vilcienu. Plkst. 17.00 vilciens sāk kustēties. Šoreiz pirmā lielākā stacija ir Čančuņa 长春, tad seko Šeņjana 沈阳 un arī Šaņhaiguanā 山海关. Sutīgajā kupejā nav necik komfortabli. Mūsu kaimiņi, izmetušies līdz basām pēdām, bezgalīgi zvana pa mobilajiem telefoniem.

07.01.2004. Plkst. 6.00 vilciens ienāk Beidzjinā stacijā. Pēc Vladivostokas ciemiem atgriežamies savā viesnīcas dzīvoklī. Lielā mantu izpakošana. Finanšu atskaites sastādīšana. Diena miegaina, ar palēnu atjēgšanos pēc visa piedzīvotā gan Vladivostokā, gan arī ceļā – lidmašīnā, vilcienā, taksometrā. Pirms saulrieta izejam pastaigā. Esam saņēmuši daudz apsveikumu no Latvijas.

08.01.2004. Šonakt guļam kādas 12 stundas no vietas. Sevi manīt liek iepriekšējās nedēļas spriegās dienas, garie pārbraucieni un pamatīgā iespaidu nasta. Gribam iet tālākā pastaigā. Tomēr velk skadrs vējiņš, un, lai neprovocētu elpošanas ceļus, pēc pastaigas Pils laukumā dodamies mājup. Gaļina jau sākusi drukāt mājas datorā manas vārdnīcas melnraksta iestrādes. Pēc spriegā Vladivostokas brauciena vadām klusu novakari.

09.01.2004. Lieliski izgulējušies, čubināmies pa māju. Beidzjinā pilnīgi neticams laiks – plus 1 grāds un saulīte pa zemi ripo. Ziemas drēbēs par karstu. Saulrietu sagaidām Pils laukumā. Kad aiz pils ēkas rietumu pamalē nogrimst kapara saule, pils siluets rietošās saules atblāzmā top ļoti reljefs.

10.01.2004. Arī šonakt labs miegs, un klāt mana pēdējā atvaļinājuma diena. Velo seglos līdz veikalam, kur iegādājos jaunu, lietišķu 2004. gada dienasgrāmatu dažādu praktisku jautājumu pierakstam. Pirms pusdienas sākam soļot Jihejua 颐和园 parka virzienā. Ejam gar aizsalušo kanālu, sākumā pretim nelielam vējelim. Pie kuprainā arkas tilta kādi septiņi gados vecāki drosminieki, uzlauzuši ledu, peldas vaļējā lāmā. Peldētāju vidū ne tikai džentlmeņi, bet arī daža bezbailīga ķīniešu lēdija... Var saprast, ka ziemas peldējums vieno un pa īstam uzlādē šos tik tiešām vecāka gadagājuma cilvēkus. Atpakaļ nākam pret sauli un, kā man šķiet, pat mazliet iedegam. Ir sajūta, ka rīt jāķeras pie valsts darba.

11.01.2004. Plkst. 6.00 augšā, un plkst. 7.30 busiņš jau ripo uz ziņu dienestu. Šorīt snieg sīkām pārslīnām. Saskaitu četrus tulkus. Strauji sāk nākt redīgējami teksti. Pēc divu nedēļu atvaļinājuma pāriet kāds laiks, kamēr atkal iestrādājos. Tomēr drīz vien atkal esmu iegājis darba ritmā un viss aiziet. Pusdienlaikā pienāk kolēģis M. Jefremovs un mēs kopā mīlojamies ar viru un plāceni. Protams, apmainoties iespaidiem par pēdējo nedēļu notikumiem. Vakarā abi ar sieviņu pierasti soļojam uz Pils laukumu.

12.01.2004. Naktī ārdās spēcīgas vēja brāzmas. No rīta mīnus 6 grādi. Šodien mana brīvdiena. Vēja brāzmas tā arī nav pieklusušas. Kājām līdz tirdziņam aiz Gētes institūta. Pērkam produktus. Cīnīdamies ar vēja brāzmām, soļojam mājup. Māsa Ina atsūtījusi sirsnīgu vēstuli, kavējoties pie mūsu nesenās ciemošanās Vladivostokā. Krāju spēkus jaunās nedēļas darbam. Vakarā – pie ķīniešu dzejas tulkojuma. Šī nodarbe arvien sagādā patīkamus, radošus brīžus. Citādi – ļoti klusu. Beidzot pierimis arī negantais vējš.

35

13.01.2004. Abi ar Gaļinu pēc plkst. 6.30 esam augšā. Laiks mierīgs, bez vēja, kas Beidzjinā nav mazsvarīgi. Ķeros pie Du Fu 杜甫 dzejoļa tulkošanas. Tulkojums virzās, bet ne īpaši viegli. Pirms pusdienas izejam pastaigā Pils dārzā. Brīnišķīgi. Plkst. 13.15 darba busiņš ripo uz "Sjiņhua". Apdāvinu kolēģus ar Vladivostokas konfektēm. Vienas no Vladivostokas slavenākajām konfektēm ir "Putna piens". Šīs konfektes gūst augstu ķīniešu kolēģu atzinību. Teksti nāk tādā tempā un skaitā, ka pāris stundu nav laika aiziet uz tualeti. Teksti nāk līdz pēdējai darba minūtei plkst. 20.00.

14.01.2004. Tehniskās universitātes veikaliņā pērkam ievārījumu, maizi, dārzeņus. Pirkumus saliekam mazajā mugursomiņā un palēnām soļojam atpakaļ. Sazinos ar "Finnair" par pieļaujamās bagāžas svaru. Darbā grūti laiki. Strādā seši tulki. Bez tam 13. stāvā pie darba pielikti vēl četri tulki, kas nes man rediģēt savus tulkojumus. Raušanās līdz pēdējai minūtei. Tik vien kā paspēju sagrābt personīgās mantas un skriešus noskriet līdz darba busiņam.

15.01.2004. Diena sākas ar sauli un bezvēju. Abi staigājam Tehniskās universitātes parkā. **35** Studenti aizbraukuši brīvdienās. Šodien bez neskaitāmiem lieciniekiem iespējams izbaudīt siltos saules starus un klusumu. Mūsu mājas datorā pienākusi "Rīgas Balsī" publicēta intervija ar mani. Sarunu būtu bijis vēlams parediģēt, bet visumā pieņemami. Darbā – ne tik spriegi kā vakar. Tomēr novērst uzmanību no veicamajiem pienākumiem nav iespējams. Ar to domāts – pastrādāt pie vārdnīcas melnraksta.

16.01.2004. Vakar viesnīcas dzīvoklī ierados plkst. 20.30. Šorīt plkst. 7.30 atkal esmu ceļā uz darbu. Pāreja no otrās maiņas uz pirmo ir sīvs izturības pārbaudījums. Palīdz tas, ka šādā režīmā strādāts turpat vai divus gadus. Laime, ka līdz darbam šoreiz bez transporta sastrēgumiem. Pirmajā darba stundā strādāju sev. Vēlāk kļūst karstāk. Salaru tautības 撒拉 bezgala pieticīgajā ēdūzītī par 13 juaņiem cienājos ar visīstākajām ierindas pusdienām. Rutka miza salāta lomā un auna zupa ar knapi manāmu mājienu par jēra gaļas klātbūtni – kā stiprais ēdiens. Neesmu īpaši prasīgs – tas pirmkārt. Otrkārt – man gribas saprast, vai arī es varu dzīvot un strādāt aptuveni tādos pašos apstākļos, kā dzīvo vairums varenās tautas cilvēku. Tāpēc arī manās atmiņās tik bieži pieminēti pieticīgie ēdūziši. Tie tuvina patiesai ķīniešu pazīšanai.

Pēcpusdienā – ne pa jokam... Abās maiņās, kopā ņemot, strādāja 13 tulku... Noguris lielā korķī kuļos uz mājām.

17.01.2004. Klāt brīvdiena, un nekur nav jāskrien. Izdomājam soļot uz grāmatu veikalu. Mums nepieciešama vārdnīca, kurā latīņu valodā atainota visa Ķīnas augu un dzīvnieku valsts. Diena ļoti pelēka, un pievakarē sāk snigt. Izstaigājam nelielu "vakara riņķi".

18.01.2004. Aiz loga viss saules staros. Izlemts iet pastaigā uz upi. Kad jau izejam ārā, saprotam, ka pūš ne pārāk stiprs, tomēr dzelošs vējš. Tāpēc pastaigu pārceļam uz Pils laukumu. Gaļina sastāda vārdnīcu un grāmatu sarakstu. Pēcpusdienā cīnos ar Du Fu 杜甫 tulkojumu latviešu valodā. Ķīniešu valodas izteiksmes līdzekļu pārlikšana latviešu valodā nav vienkārša.

20.01.2004. Naivi cerēju, ka tulku nebūs daudz. Kas tev deva! Strādā pilna komanda, un teksti nāk griezdamies. Rets brīdis, kad iespējams kaut nedaudz pastrādāt savai iecerei. Pusdienās – kefīra paka ar rožmaizīti. Mēģinu pasnaudulot. Tomēr apkārt tāda balsu murdoņa, ka atslēgties neizdodas. Tāpēc turpinu darbu pie vārdnīcas melnraksta. Pēcpusdienā izeju paelpot svaigu gaisu. Stipra vēja brāzma gandrīz vai aizsit elpu. Un vēl – ziņu dienesta pagalmā ar kājiņām gaisā guļ nosalis zvirbulis. Beidzjinā auksti. Vakarā vējš pastiprinās un termometra stabiņš aizkavējas pie mīnus 8 grādiem. Rīt sāksies Pērtiķa gads 猴年, un, pēc ķīniešu ticējuma, šajā gadā dzimušie ir gudri un attapīgi kā pērtiķi un šim gadam jābūt sekmīgam. Lai tā būtu!

21.01.2004. Šorīt mīnus 12 grādu. Aukstākais rīts šajā Beidzjinas ziemā. Tecinus vien līdz darba busiņam. Ielas patukšas. Šur tur pa kādam gājējam vai riteņbraucējam. Darbā spriega diena. Raujos kā varēdams. Braucot mājās, rietumu pamalē redzami Sjišaņ 西山 kalni. Tā mēdz būt tikai tad, ja gaiss tīrs un laba redzamība. Pērtiķa gadu sagaidot, Gaļina sagatavojusi svētku pusdienas. Divatā arī sagaidām šo notikumu.

22.01.2004. Naktī ilgi sprāgst petardes. Ķīna ieiet Pērtiķa gadā. Savas vietas ieņēmuši tikai trīs tulki, un tas nozīmē, ka varēšu pievērsties savai iecerei. Diezgan ilgi tīru sviedros izmirkušo datora klaviatūru... Tie ir mani pagājušās vasaras sviedri – tieši pie šī datora. Kad beidzu šo darbu, ir patīkamāk ieņemt darbavietu un piesēsties pie sava datora. Pievakarē izeju ziņu dienesta pagalmā izstaigāties. Atkāpies pēdējo divu dienu aukstums.

23.01.2004. Arī šodien tulku maz un ar valsts darba pienākumiem ātri tieku galā. Veikli lieku kopā vārdnīcas melnraksta lappuses. Ar kolēģi M. Jefremovu baudām garšīgu plovu ar maigu jēra priekšplecu. Beidzjinā atkal saimnieko neganti vēji. Pricējamiem par to, ka mūsu darbs “Sjinhua” aģentūrā tuvojas noslēgumam un 2004. gada 26. februārī uzņemsim ceļu uz mājām.

24.01.2004. Pēc piecu dienu nepārtraukta darba ar patiku dzīvojos pa mājām. Tieku galā ar Du Fu 杜甫 poēmas noslēguma vārdiem. **36** Gāja pagrūti, tomēr tulkojuma variants rokā! Velo seglos pa vējaino Beidzjinu pēc rīsiem un dārzeniņiem. Vakarā skatāmies svētku koncertus. Ugunīgas spāņu un indiešu dejas. Redzam raidījumu no Davosas, kur valstu vadītāju forumā patlaban piedalās arī mūsu prezidente V. Viķe-Freiberga.

25.01.2004. Uzaust jauks, saulains rīts. Staigājam Tehniskās universitātes dārzā. Pusdienojam pie Gētes institūta. Galdā jēra gurns, eļļā cepti baklažāni un asie Sičuanas dārzeni. Pēcpusdienā mana Gaļina turpina darbu pie vārdnīcas melnraksta. Vakarā ceram uz vēstulēm no Latvijas... Tomēr nekā...

26.01.2004. Abi gandrīz vai aizgulējāmies. Strauji augšā un tecīņus uz darbu. Tulku komanda aizņemta ar kaut kādiem saviem darbiem, un mani ilgu laiku neviens netraucē. Atlocijis piedurknes, raujos ar vārdnīcas melnraksta sastādīšanu. Pusdienlaikā mēģinu pasnaudulot. Tas īpaši nepalīdz. Izeju pagalmā paelpot svaigu gaisu. Tulki sāk pārvietoties skriešus, un līdz ar to tekstu rediģēšana notiek līdz pēdējai maiņas minūtei. Nejūtos diez cik labi. Atkal sākušas čīkstēt krūtis.

27.01.2004. Labi gulējuši un atpūtušies, sākam gatavoties darbadienai. Jau esmu ieņēmis savu darbavietu. Pirmajā darba stundā neienāk neviens teksts. Nelaižu garām tādu izdevību un pārslēdzos uz savu ieceri. Kolēģis M. Jefremovs stāsta par Hercena Krievijas Valsts pedagoģijas universitāti, kur viņš nodarbināts kā “pusprofesors”. Ap plkst. 16.00 izeju ārā. Citādi no nebeidzamā darba pie datora viss sāk griezties tādā kā virpulī.

28.01.2004. Skaitās, ka Pavasara svētki vēl turpinās, tomēr “uz līnijas” jau pieci tulki. Nāk kaut kādi “jēli” teksti, kas prasa iedziļināšanos saturā un vairāk laika. Pēcpusdienā mūsu stāvā gaiss paliek tik smags un sasmacis, ka jāiziet ārā atgūties. Vakarā kājas pašas aiznes uz Pils laukumu. Šķiet, ka diena jau par kādu stundu garāka nekā Ziemsvētkos.

36

30.01.2004. Šodien man bija paredzēta brīvdiena. Esmu tomēr izsaukts uz darbu, atpūsties varēšu svētdien. Pirms pusdienas un arī pēc pusdienas strādā seši tulki. Kopā divpadsmit rediģējamo tekstu autoru. Teksti nāk ar tādu joni, ka nekam citam laika neatliek. Izeju ziņu dienesta pagalmā un apeju pāris riņķu. Tas palīdz izturēt šo sprinta maratonu līdz galam...

31.01.2004. Uzaust pelēka diena, kas līdz pašam vakaram tā arī paliek pelēka. Spriežam, kā izmantot brīvdienu. Paliekam pie gājiena uz tirgu. Pērkam plaudi un karūsas. Arī kafiju un ikdienas dārzeņus. Mājās pārnākuši, rīkojamies atšķirīgi – Gaļina drukā datorā vārdnīcas melnraksta iestrādes, es aizmiegu bērna miegā... Liek sevi manīt spriegās Pavasara svētku darbadienas... Jūtos apguris un izsmelts. Kāda atpūtas stunda nenāks par sliktu. Priekšā pēdējais darba mēnesis. Nemanot iestājas klusa novakare ar klusu vakarēšanu divatā...

01.02.2004. Milzīgajā "Sjinhua" aģentūras tornī, trešajā stāvā, krievu redakcijas datorzālē, esmu nostrādājis gandrīz divus gadus. Īpaši pēdējā laikā apnikuši daudzie sargkareivji. Īsumā pakavēšos pie šī jautājuma. Blakus datoru zālei, pie lifta, stāv sargkareivis. Nākot iekšā ēkā, pie katrām durvīm sargkareivis. Arī aģentūras pagalmā, ejot no vienas pagalma daļas uz otru, visur sargkareivji. Ja iedams kaut kur pamet skatu, tad noteikti redzi sargkareivjus

vai policistu asistentus, vai vēl kādus cilvēkus, kas tevi vēro. Un tā katru darbadienu ar neiztrūkstošo kaklā karamo birku. Tāda ir ziņu dienestā pastāvošā kārtība.

Svētdiena nāk ar nikniem vēja auriem. Zem loga vai līdz zemei lokās mūsu mazā bambusa birzīte. Auri reizēm pieklust. Šoreiz es gatavoju pusdienas – dārzenos sutinātu zivi. Izdodas lieliski. Pēc saviem pavāra sasniegumiem aizmiegu bērna miegā. Visticamāk, ka tas ir pēdējo nedēļu spriegā darba ritma izraisītais nogurums. Arī nākamnedēļ jāstrādā par diviem. Ir jāiztur.

02.02.2004. Patukšā un ļoti klusā autobusiņā ripojam uz darbu. Braucu ar liftu uz 8. stāvu runāt ar priekšniecību par “Finnair” aviobiļetēm. Darbadiena vidēji spriega. Veicu valsts darba pienākumus un strādāju savai iecerei. Mājās nākot, konstatēju, ka ir vēss un vējains laiks. Vakarū abi vadām katrs savā istabā. Gaļina arvien atgriežas pie vārdnīcas iestrāžu ierakstīšanas mājas datorā. Tāds nu reiz ir mūsu mazais “vārdnīcas redkolēģijas” sastāvs. Viss tiek darīts divatā.

03.02.2004. Šodien uz darbu jābrauc uzvalkā. “Sjiņhua” aģentūra rīko pusdienas, kas mums ir atvadu pasākums, bet tikko uz aģentūru atbraukušajiem kolēģiem – sagaidīšanas pusdienas. Līdz plkst. 11.30 tiek redīgēts uz nebēdu. Uz svinīgo pasākumu ierodas arī Gaļina un kolēģe M. Lomakina. Pasākuma pirmās personas – aģentūras direktora vietnieks un Ši kundze. Pusdienas paiet atbrīvotā atmosfērā, un pie vārda tiek visi, kam ir vēlšanās kaut ko teikt. Vēl viena svarīga lieta – tieku uzaicināts 8. stāvā pie redakcijas vadības, kur man paziņo, ka aģentūra apmaksās manas dzīvesbiedres Gaļinas atpakaļceļojuma aviobiļeti lidojumam uz Rīgu. Pašā vakarā ņemu rokās “Straumēnus” un pārceļos latviskā pasaulē...

04.02.2004. Ierindā seši tulki un ne minūtes brīva laika. Aģentūras ēdnīcā ēdu cūku “rociņas” 猪手, kas patiesībā ir cūku kājiņas. Darbavietā pusdienas pārtraukumā izdodas nedaudz pasnauduļot. Veicot tiešos darba pienākumus, retos brīvajos brīžos strādāju arī savai iecerei. Atpakaļceļš uz viesnīcu niknā vējā. Pēc kāda laika šķiet, ka vēja auri kļūst vēl niknāki.

05.02.2004. Šogad, tāpat kā vienmēr Ķīnā, tieši divas nedēļas pēc Pavasara svētkiem – pirmajā pilnmēness naktī – tiek svinēti Lukturīšu svētki 元宵节 (pirmā lunārā mēneša 15. diena). Pie debesīm ideāla, sidrabaini mirdzoša mēness bumba. Atkal sprakšķ petardes. Nakts vidū dzirdami arī vēja kaučieni. Darbā laikam gan ir rekorddiena – izredīgēts 41 teksts. Šķiet, ka tāds skaits izredīgēto tekstu nekad nav bijis. Īsta nepārtraukta sacikste ar sešu līdz septiņu tulku komandām abās maiņās. Maratons sprinta tempā. Sīvi un smagi. Vakarā mēness priecē cilvēkus jau bez vēja kaučieniem. Sprāgst un sprāgst petardes, lai gan Beidzjinā izziņots spridzināšanas aizliegums.

06.02.2004. Pirmā rīta ziņa. Vakar Beidzjinas piepilsētā pūli gājuši bojā 37 cilvēki. Piepilsētas parkā uz skatu tilta priecāties par pilnmēnesi bija sanācis tāds cilvēku daudzums, ka nesen celtais tilts neizturēja un sabruka. Maskavā sprādzienā metro – 40 upuru. Tie ir vienas dienas notikumi. Vai traģiskā nav par daudz. Darbā – smaga dienas pirmā puse, un arī otrā nav vieglāka. Trīs nedēļas strādāju viens. Ļoti gribētos atjēgties un sakārtot domas.

07.02.2004. Pēc piecu dienu nepārtraukta darba esmu nopelnījis divas brīvdienas. Pēc brokastīm ar Gaļinu pārspriežam darbu secību, noslēdzot mūsu garo komandējumu: abu mūsu velosipēdu pārdošanu; hieroglifu programmas instalēšanu datorā, kas tiks lietots Rīgā; pilnīgu naudas līdzekļu izņemšanu no bankām; mantu krāmēšanu un citas lietas. Pēc šīm pārdomām 904. autobusā dodamies uz Jeņjuņsi 岩云寺 tirdziņu pēc suvenīriem un dāvanām. Pusdienojam ķīniešu ēdūzītī. Galdā – jēra gaļa ar puraviem, karpa ar rīsiem. Novakarē nesteidzīgi turpinām pārspriest mūsu pašreizējās aktualitātes.

08.02.2004. Gluži neapzināti, bet jau esam pie Dzidžu gunjuaņ 紫竹公园 parka vārtiem. Priecājamies par ziemīgo ainavu. Uz aizsalušā dīķezera ledus mazās ragaviņās, stumjoties ar diviem asiem metāla mietiņiem, vizinās milzums cilvēku. Gan ģimenes ar un bez bērniem, gan arī tikai pieaugušie. Toties visi ir sajūsmā par šādu ziemas izklaidi. Par pieciem "mao" 毛 pērkam lieliskus, karstus kukurūzas plācenīšus. Plācenīši tiek cepti mazā ceptuvītē turpat parkā un tik tiešām nopērkami ikvienam parka apmeklētājam. Dienu noslēdzam ar pastaigu Pils parkā.

09.02.2004. Darbā tiekos ar bijušo aģentūras "Sjiņhua" Rīgas filiāles vadītāju Vaņ Čencai, un mēs vienojamies par kopīgām pusdienām. Kad pienāk pusdienlaiks, dodamies uz ēdnīcu, kur mielojamies ar "dzjao dzi" 饺子 vai arī, vienkāršāk runājot, pelmeņiem Tieņdzjinas 天津 gaumē. Pazīstam viens otru jau daudzus gadus un spriežam par laiku, ko viņš pavadīja Rīgā, kad viņa pienākums bija atvērt pirmo aģentūras filiāli Baltijas valstīs un rakstīt par visu triju Baltijas valstu notikumiem. Tāpat pieskaramies pēdējiem gadiem, kurus viņš pavadījis Ķīnas galvaspilsētā. Vaņ Čencai pozitīvi atsaucas par maniem diviem darba gadiem aģentūrā. Otrā maiņa raustīta un spriega. Rediģējamie teksti nāk bez apstājas līdz pašām darbadienas beigām.

10.02.2004. Pēc gandrīz vai mēneša man atkal otrā maiņa. Tieši tamdēļ pēc brokastīm ejam staigāt Tehniskās universitātes lielajā parkā. No brīvdienām vēl nav atgriezušies studenti. Parka alejas brīvas un plašas. Nelielās grupiņās pastaigājas plāpīgi pensionāri. Pirms maiņas sākuma netālu no "Sjiņhua" aģentūras torņa vēroju Beidzjinas ielas plūdumu. Velo seglos ar baltu cepurīti galvā aizbrauc Beidzjinas musulmanis 回民. Pēc brīža garām aizspurdz skaļu ģimnāzistu bariņš. Nebeidzamā straumē plūst vieglie automobiļi un pilsētas

autobusi. Pāri ielai katoļu dievnama eiropeskās līnijas. Griežas milzu pilsētas varenais spara rats. Darbā klusa un mierīga otrā maiņa.

11.02.2004. Nav spēka doties kaut kur tālāk. Aprobežojamies ar pastaigu Pils laukumā. Pa ceļam uz darbu mani uz savu atvadu vakaru uzaicina viens no jaukākiem kolēģiem jaunzēlandietis Džons Makdonalds. Mēs ar viņu esam spēlējuši tenisu un nereti sprieduši par dažādām lietām. Viņam bija interese par Baltijas valstīm un arī par PSRS sabrukuma iemesliem un apstākļiem. Man jāstrādā ar pieciem tulkiem. Pagūstu arī papildināt vārdnīcas melnrakstu. Pa naksnīgo Beidzjinu darba busiņš jau traucas uz viesnīcu. Mājās saniķojas dators, un mēs netiekam internetā.

12.02.2004. Šodien saņēmām veselās trīs e-pasta vēstules, un tie jau ir svētki. Kārtējā pastaigā atkal riņķojam pa Pils laukumu. Uz darbu paņemu fotoaparātu, lai nobildētos kopā ar kolēģiem. Veselus divus gadus plecu pie pleca esam svīduši milzīgās aģentūras 3. stāva datorzālē. Darba ritms līdzens, ar tendenci uz pastāvīga tempa uzturēšanu. Nav brīnums, ka darbadienas beigās vedu mājās divarpus lappuses jaunā teksta. Zvana jaunākais dēls Pēteris, un kopā spriežam par mūsu gaidāmo atgriešanos Latvijā. Pēc šīm sarunām ilgi nevaram aizmigt.

13.02.2004. Mana brīvā diena. Tehniskās universitātes ēdnīcā rezervējam atsevišķus apartamentus vakariņām ar tuvākajiem krievu redakcijas kolēģiem. Dienas pirmajā pusē laiks maigs un pavasarīgs. Kad pārnākam viesnīcas dzīvoklī, sāk kautikā nikns "mongolis" – ziemeļu vējš. Šis vējš no saviem ne īpaši tālajiem pustuksnešu plašumiem atdrāzies līdz Ķīnas galvaspilsētai. Dienā, krādams spēkus, pat nedaudz atguļos. Gaļina veikli raksta datorā manis sagatavotos vārdnīcas melnraksta gabalus. Vakarā plkst. 18.00 kopā ar tuvākajiem kolēģiem sanākam kopā Tehniskās universitātes ēdnīcā. Piedalās Nikolajevu un Jefremovu ģimenes. Kolēģu vērtējums: "Pildegovičs – latviešu Bičurins. Pildegovičam sinologa, skolotāja, diplomāta un žurnālista pieredze..." Ļoti īsi varu paskaidrot, ka N. J. Bičurins (1777–1853) 14 gadus kalpoja Beidzjinas Pareizticīgo misijā un bija pirmais krievu sinologs, kas sarakstījis daudz zinātnisku darbu, tajā skaitā pirmo Ķīniešu-krievu vārdnīcu. Varat man ticēt – es neesmu zaudējis realitātes izjūtu. Īstenībā ieceres līmenī manis uzsāktā Lielā ķīniešu-latviešu vārdnīcas melnraksta sastādīšana var būt salīdzināma ar minētās Bičurina vārdnīcas ieceri. Tomēr es ar savu paveikto darbu esmu tikai ceļa sākumā un priekšā daudzu gadu darbs. Atgriežoties pie mūsu vakariņām, jāteic, ka draudzīgā gaisotnē var sarunāt visu ko.

14.02.2004. Darbā trīs tulki un nav ierastā spiediena. Plkst. 13.30 sākas pusdienlaiks, un visi tiesīgi darba vietā pasnaudulot. Mēģinu izmantot šo iespēju. Šķiet, ka tas arī izdodas. Pēc atgriešanās viesnīcā abi dodamies uz Pils

laukumu. Mums patīk vakara pastaiga, kas atveldzē pēc saspringtā dienas darba.

15.02.2004. Lai arī nejūtu īstu darba noskaņojumu, tomēr plkst. 7.30 busiņš ved uz ziņu dienestu. Arī šodien tikai trīs tulki, un tas man ļauj iedziļināties vārdnīcas dzīlēs. Pusdienās ar kolēģi M. Jefremovu atkal esam musulmaņu ēdūzītī un cienājamies ar jēra gaļas zupu. Maskavā sagāzies "Transvāles akvaparks"... 23 apmeklētāji gājuši bojā...

16.02.2004. Dienas pirmajā pusē rakstu runu pusdienām ar "Sjiņhua" aģentūras vadību. Uzklāts brīnišķīgs galds, pie kura izvietojušies 14 kolēģi. Savā runā atzīmēju, ka, divus gadus strādājot krievu redakcijā, esmu aizmirsis, ka esmu... vectētiņš. Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā viena no manām skolotājām Lu Fen Lan, ieklausoties manā ķīniešu valodas izrunā, man jautāja: "Vai jums ir radnieki ķīnieši?" Šodien es viņai būtu atbildējis: "Visa "Sjiņhua" aģentūras krievu redakcija ir mani radi." Kad Ķīnā plosījās netipiskās pneimonijas epidēmija, mēs visi bijām kopā un turpinājām strādāt. Man bija patiesi unikāla iespēja diendienā rediģēt tekstus par paša acīm redzēto Huanhe 黄河 un Čandzjanas 长江 upi, Huašaņ 华山 un Taišaņ 泰山 kalniem, kā arī par visas milzīgās valsts aktualitātēm.

17.02.2004. Ieradies darbā, dodos uz 8. stāvu. Saņemu aprēķinu, lidmašīnas biļetes, kā arī vairākus lūgumus nodot "Sjiņhua" aģentūras dokumentus. Strādāju līdz pusdienlaikam. Tālāk pusdienas kopā ar Vaņ Čencai – pirmo "Sjiņhua" aģentūras pārstāvi LR un Van Fensjan – pirmo KTR vēstnieku LR. Sarunā tiek skarta gaidāmā Latvijas prezidenta vizīte KTR. Kad pienāk pusdienu noslēgums, Vaņ Čencai saka zīmīgus vārdus: "Mūsu laiks ir aizgājis... Mums visiem jau daudz gadu..." Ar dzīvesbiedri Gaļinu izņemam krievu redakcijas pusdienu fotosesijas bildes.

18.02.2004. Bankā noņemam visus mūsu dolāru un juaņu ietaupījumus. Darbā ierindā seši tulki un nākas pamatīgi rauties. Pēcpusdienā izeju ziņu dienesta pagalmā ieelpot svaigu gaisu. Ar tekstu rediģēšanu cīnos līdz pēdējai minūtei. Mājās pārrodos jūtami apguris. Glābiņš – pastaiga Pils dārzā. Ilgi riņķojam pa brīnišķīgi izplānoto laukumu, kuru šajās ziemas dienās rotā raženas egles, kā arī citi izmeklēti un labi kopti koki. Kaut nedaudz atvelku elpu.

19.02.2004. Atkal esmu darbā. Sažvanos ar "Finnair" par pieļaujamo bagāžas svaru. Aģentūras 8. stāvā nododu "Sjiņhua" izdotos dokumentus. Blīva rediģējamo tekstu plūsma. Kas visnepatīkamākais – virs galvaspilsētas necaurredzams smogs un ne īpaši laba pašsajūta. Paldies Dievam, beigusies "īsā" darbadiena, un ap plkst. 13.30 jau esmu viesnīcas dzīvoklī.

Gaļina cienā ar grūbu-kartupeļu viru. Šim ēdienam apbrīnojami latviska garša. Vakara pastaigā šoreiz dodamies uz Tehniskās universitātes dārzu.

Viss šeit pazīstams un tuvs, bet katrs jauns nāciens ir gan neatkārtojams, gan patīkams.

20.02.2004. Par šo lietu ilgi spriests. Saņemamies un braucam uz galvaspilsētā, kā arī Krievijā un NVS valstīs plaši pazīstamo Jabaolu 雅宝路 – tirgotavu un bodīšu ielu. Ilgi klistam, tomēr nevaram sakoncentrēties uz kādu konkrētu pirkumu. Tukšā un kā izmīcīti atgriežamies viesnīcas dzīvoklī. Kādu brīdi gulšņājam. Skatos pa logu – līst lietus... Ļoti zems spiediens un visai nožēlojama pašsajūta... Diena bez iedvesmas dzirkstelītes...

21.02.2004. Visu nakti šļaukst lietus. Uz darba busiņu eju ar lietussargu. Ar hieroglifiem drukāju krievu redakcijas kolēģu sarakstu, arī mūsu Latvijas adresi kravas pakām – nodošanai lidostā. Rediģējamo tekstu maz, un ir laba iespēja pavirzīt uz priekšu vārdnīcas melnraksta sastādīšanu. Pusdienās – garšīgs arābu plov. Ar pupiņām, gaļas gabaliņiem, sēņu un burkānu kubiņiem. Viss būtu labi, tikai porcija pamatīga. Pēcpusdiena samērā augstā tempā līdz pašam zvanam. Aiz viesnīcas loga atkal iekaucas vējš... Rīt pēdējā darbadiena...

22.02.2004. Lietus aizdzinis pelēkos mākoņus. Pāri pilsētai augstas un gaišas debesis. Viegli elpot. Pirmā dienas puse nav īpaši spriega. "Uz līnijas" tikai trīs tulki. Uz redakciju atvedu katra kolēģa mūsu kopējo pusdienu bildes. Ar M. Jefremovu cienājamies ar jēra gaļas zupu un "nan" plāceni. Pēcpusdienā izeju pagalmā paelpot gaisu. Ārdās skārdnieki. Tiek celtas metāla cauruļu stalažas vecās ēkas remontam. Pilnīgi jaunā ziņu dienesta "Buick" limuzīnā, ķīniešu stabulītēm atskaņojot jaukas melodijas, atgriežos viesnīcā. Noslēdzies mans darbs "Sjīnhua" aģentūrā. Mans galvenais pienākums bija tekstu "pulēšana", vienlaikus uzzinot ļoti daudz par senākiem notikumiem, kā arī patlaban Ķīnā notiekošo. Unikāla, līdz šim nepiedzīvota pieredze.

23.02.2004. Plkst. 8.30 klāt "Sjīnhua" autobusiņš. Vedam uz lidostu mūsu grāmatu kastes. Mūsu krava nodota. Abi ar sieviņu braucam uz "Kempinski", kur mums tikšanās ar D. Rudāku. Ēdam saldējumu un dzeram tēju. Mums raisās interesanta saruna, kas ieilgst līdz vēlam vakaram. Ap plkst. 23.00 atgriežamies viesnīcā.

24.02.2004. Dodos pie velo meistara un par nelielu atlīdzību atdošu viņam manas Gaļinas velosipēdu. Turpinām pakoties. Viesnīcas kalpotājs ierodas pie mums un pieņem istabu, pirms esam to atstājuši. Jaukā un patīkamā vakarā pastaigājamies Pils dārzā. Apzināmies, ka ļoti drīz Beidzjinas rietumu puse, kur visos gadalaikos esam tik daudz staigājuši un vizinājušies ar velosipēdiem, ieņems vietu mūsu atmiņās. Tāpat kā sasprindzinātais darbs ziņu aģentūrā, kur neviena stunda un diena nebija atraujama no intensīvas sērfošanas ķīniešu un krievu valodā. Mana čaklā bitīte Gaļina nav atturama no darba pie

vārdnīcas. Viņa sēž un drukā. Iespējams, ka ziņu dienests arī mani vēl papildus disciplinējis attiecībā uz to, ko var paveikt noteiktā, pat īsā laika nogrieznī. Atceroties kolēģus, ar kuriem plecu pie pleca aizskrējuši divi darba gadi, varu piekrist tam, ka redakcijā veicamie darba pienākumi sekmēja uzmanīgu un saudzīgu attieksmi pret laiku, kas bija manā rīcībā... Beigu beigās – viss, ko esmu sagatavojis nākamajai vārdnīcai, veikts no tiešajiem pienākumiem brīvajos brīžos. Man pašam grūti tam noticēt... Laikam jau lielais spiediens ietekmēja arī operatīvu un veiklu brīvo mirkļu izmantošanu savā labā. Vēl tikai dažas dienas, un mēs atgriezīamies Latvijā. Galvā šalc domu un pārdomu plūdums...

25.02.2004. Pēc iepriekšējo dienu nebeidzamās mantu krāmēšanas, daudzām koleģiālām pusdienām un vakariņām, darba attiecību noslēguma formalitāšu kārtošanas izdomājam iet pastaigā uz iemīļoto Dzidžu gunjuan 紫竹公园 parku. Iestiprināties ar siltu un garšīgu kukurūzas plācenīti un baudām pastaigu pavasarīgajās bambusa birzītēs vai arī diķezeru krastos. Pusdienojam mongoļu restorānā un arī šoreiz cienājamies ar jēra ribiņām. Krievu redakcijas kolēģiem atdodam saimnieciskas mantas, kuras nevedīsim uz mājām. Visiem Latvijas adresātiem sūtu šādu tekstu: "P. Pildegoviča vadītā "Beidzjinas balss" pārtrauc darbu..."

26.02.2004. Klāt aizbraukšanas diena. Plkst. 8.30 mūsu pagalmā iebrauc "Sjiņhua" autobusiņš ar diviem kolēģiem no krievu redakcijas. Visa mūsu iedzīve tiek veikli salādēta busiņā, un mēs jau ripojam uz lidostu. Arī tālāk viss gludi un bez aizķeršanās. Plkst. 11.40 "Finnair" laineris ceļas gaisā un mēs uzņemam ceļu uz mājām. Astoņarpus stundas ilga it kā snauduļošana, it kā nomods, un mēs jau nolaižamies Helsinku lidostā. Šeit viegli puteņo. Pēc saraksta izlidojam uz Rīgu. Mūs ar ziediem sagaida dēli – Andrejs un Pēteris. Žurnālista gaitas noslēgušās. Abi ar Gaļinu saprotam, ka mūsu nākotne būs cieši saistīta ar tālāko darbu pie Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas projekta. Vārdnīcas projekts mūs "saņēmis savos apkampienos" nule minētajās žurnālista gaitās Ķīnā. Bergos, mūsu mājā, kopā ar dēliem atzīmējam atgriešanos dzimtenē... Esam noguruši un saviļņoti...

27.02.2004. Beidzjinas un Rīgas laika starpība mūs uzmodina plkst. 1.30 naktī. Jaunākais dēls Pēteris kopā ar draudzeni Nadju un citiem kolēģiem nakti velta ceļojuma sagatavošanas pasākumiem. Plkst. 5.00 Pēteris ar draugiem dodas uz Vācijas slēpot. Arī mums abiem ar Gaļinu nav miera. Netiekam gudri, vai ir izdevies atpūsties... Ap plkst. 6.30 sākam rosīties. Saprotam vienu svarīgu lietu – esam atgriezušies Latvijā un Ķīnas dzīve ir palikusi Ķīnā...

04.03.2004. Palēnām sākam pieskaņoties laika starpībai. Bieži ejam stāigāt netālajā priežu mežā. Izbaudām klusumu, priežu šalkoņu, nesteidzīgas

pārrunas. Pricējamies par dzidrajām, zilajām un balti mākoņainajām debesīm. Ne velti I. Ziedonis teicis, ka Latvijas mākoņi ir visskaistākie. Pēc ilgās prombūtnes un drastiskajiem darba apstākļiem viss, ar ko apņēmu mājas, ir īpaši tuvs un patikams. Tā aizskrien aptuveni nedēļa. 4. martā pakojam ārā savu vārdnīcu vedumu tālākajam darbam pie Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas. Vakarā mana Gaļina jau izraksta latīņu valodas nosaukumus Ķīnas augiem, dzīvniekiem un putniem. Līdz L burtam mēs to nedarijām. Tagad Gaļina cenšas aizpildīt šo robu – tā, lai ar pirmo topošās vārdnīcas lappusi lasītāja rīcībā būtu attiecīgā informācija. Darbam, kuru, strādājot aģentūrā, es varēju darīt no tekstu rediģēšanas brīvajos brīžos, mājās iespējams veikt kaut vai darbadienu. Un vēl patikami konstatēt, ka mana Gaļina no šī darba gūst gandarījumu – lietā tiek liktas viņas zināšanas, pirmām kārtām bioloģijā. Ne mazāk svarīgi arī tas, ka viņa tiek galā ar hieroglifu teksta pārņemšanu mājas datorā. Visbeidzot – mūs abus iepriecina tas, ka ejam nestaigātu ceļu un vārdnīca būs vajadzīga tiem, visvairāk jaunatnei, kas apgūst ķīniešu valodu.

05.03.2004. Pēc atgriešanās Latvijā pirmo reizi ieņemu vietu pie rakstāmgalda un atkārtoti pārlūkoju savu vārdnīcas melnrakstu. Kur nepieciešams, veicu labojumus. Palēnām atgūstu garajā ceļā zaudēto darba ritmu. Pēc darba stundām pie mājas datora eju staigāt netālajā priežu mežā. Domās salīdzinu īstu mežu ar augstu namu ieskauto “Sjīnhua” aģentūras pagalmu. Tas vienkārši nav salīdzināms. Līdz ar to – atgriešanās mājās mums abiem ir milzīgs notikums. Darbs pie vārdnīcas sastādīšanas aizņēmis mūsu prātus. Mēs brīvprātīgi pakļaujamies šim aicinājumam, un katra jauna diena mums nes savus – mazākus vai lielākus – atklājumus. Tiklīdz ieņemam vietu pie mājas datora, atkal kļūstam studenti, kas vēlas būt noderīgi nākamo paaudžu studentiem. Vakara pastaigā aizeju līdz stāvajam kāpu mežiņa pauguram. Ir sals, un visa rietumu pamale kaparsarkana... Gandarījums par šo piepildīto dienu...

10.03.2004. Abi ar Gaļinu izejam pastaigā. Mežā viskrāšņākais marta laiks. Spožajā saulē viz balts un tīrs sniegs. Saule palēnām laižas uz rietu. Zilganzaļa iekrāsojas novakares debess. Iespējams, mēs abi tik spilgti uzņemam Latvijas martu tieši tamdēļ, ka ilgāku laiku esam bijuši šķirti no Latvijas. Pārņākam mājās, un mana čaklā bitīte jau ieņem vietu pie sava datora... Turpināsies darbs pie vārdnīcas melnraksta sakārtošanas.

12.03.2004. Iepriekš, runājot par darbu “Sjīnhua” aģentūrā, jau minēju, ka Beidzjinā cietu no piesārņotā gaisa. Atgriezies Rīgā, saistos ar mediķiem un nonāku uz pārbaudi Stradiņa slimnīcā, kur ierodos, lai uzklausītu mediķu viedokli par savu veselību. No mājām uz slimnīcu esmu paņēmis arī vairākus desmitus vārdnīcas melnraksta lappušu. Dažu Latvijā pavadīto nedēļu laikā, ieskatoties vārdnīcas melnrakstā, nāku pie secinājuma, ka melnraksts

tapis totālā atrautībā no latviešu valodas. Nav arī nekāds brīnums, jo darbs pie melnraksta aizsākās un divus gadus turpinājās Ķīnā. Nolemju, sākot ar pirmo lappusi, par jaunu izskatīt visu melnrakstu un, kur tas nepieciešams, izredīgēt. Stradiņos no medicīnas procedūrām brīvajā laikā lasu un laboju Ķīnā sastādīto tekstu.

15.03.2004. Turpinās procedūras Stradiņa slimnīcā. Atkarībā no procedūru grafika strādāju pie melnraksta gan dienas pirmajā, gan arī otrajā pusē. "Sjiņhua" aģentūrā man darbadienas laikā izdevās izredīgēt trīs vai labākajā gadījumā piecas teksta lappuses, taču Stradiņos izredīgēto lappušu skaits sniedzas desmitos...

17.03.2004. Šodien man tiek veikta "bronhu provokācija", lai noskaidrotu, kādi bija iemesli bronhu čīkstēšanai, kas izpaudās Ķīnā. Ar pārtraukumiem turpinu strādāt pie vārdnīcas. Pie kam savas uzturēšanās laikā slimnīcā nekautrējoties griežos pie mediķiem ar jautājumiem, lai saprastu, kā no ķīniešu valodas latviešu valodā pareizi tulkot attiecīgo medicīnas terminu.

19.03.2004. Rīta pastaiga pa Āgenskalna ieliņām. Ernestīnes iela... Talsu iela... "Dēlu" konditoreja ar baltu kafiju... Pēc Ķīnas pat ļoti ikdienišķa Rīgas kafējnīca ar savu piedāvājumu šķiet neparasti jauka un mīla... Plkst. 14.20 klāt mana Gaļina, un mēs uzsākam braucienu uz mājām... Bergu pieturā izkāpjām lietū un dubļos... Pēc astoņu dienu prombūtnes atkal iedzīvošanās mūsu mājā, kur var justies tik labi...

23.03.2004. Ļoti daudz lietišķu un saimniecisku darbu. Laikam jau tamdēļ, ka tik ilgi esam bijuši prom. Ir vēlēšanās atgriezties pie vārdnīcas sastādīšanas. Jārod atbildes uz slimnīcā atzīmētajām lappusēm. Nepieciešama lielākas jaudas vārdnīca.

24.03.2004. Braucu uz Stradiņiem pēc slēdziena par savu veselības stāvokli. Pēcpusdienā uznāk blīvs lietus. Ceļš vienās peļķēs. Grāvji pārplūduši. Aiz loga spēcīgi grabina lietus. Mēs abi omulīgi katrs savā kabinetā cīnāmies ar vārdnīcas melnrakstu. Mans uzdevums – atrast korektu skaidrojumu šķirklīem 白党 un 白军. Abi jēdzieni pa vidu starp "Balto kustību" Krievijā un Gomindānu Ķīnā.

25.03.2004. Šajā dienā Latvijā tiek izkārti karogi ar melnām sēru lentēm. Bez tiesas 43 000 Latvijas iedzīvotāju tika izvesti uz Amūras, kā arī Omskas un Tomskas apgabalu. 1949. gada 25. martā Latvijā bija dziļa ziema. Manas bērniņas māja atradās pie Gaisa tilta, un visu nakti no Vidzemes pāri Gaisa tiltam uz Torņakalnu gāja smagās mašīnas ar pārsteigtiem cilvēkiem, kas bija neizpratnē par notiekošo. Arī mēs ar vecākiem gaidījām klauvējienu. Šodien biju

sēru mītiņā pie Brīvības pieminekļa. Notikumā piedalījās arī Latvijas prezidente V. Vīķe-Freiberga.

01.04.2004. Ķeros pie Ķīnā rakstītā vārdnīcas melnraksta. Ziņu dienesta spriegajos apstākļos neesmu radis atbildi uz retāk lietoto leksisko veidojumu rēbusiem un mīklām, kas atzīmēti kā neatbildēti. Mājās esmu sevi nodrošinājis ar daudzām vārdnīcām. Šādu leksisko veidojumu tulkojums nekad nav vienkāršs. Bruņojies ar vārdnīcām un pacietību, palēnām šķetinu vaļā kārtējo rēbusu. Lai cik tas arī būtu sarežģīti, katrā līdzīgā gadījumā cenšos piedāvāt savu tulkojuma versiju.

02.04.2004. Mani sazvana J. Ūdris un lūdz, lai "Latvijas Vēstnesim" uzrakstu rakstu par Ķīnu, jo drīz gaidāma LR prezidentes vizīte Ķīnā. Šodien pie NATO mītnes Briselē uzvijās septiņu jauno dalībvalstu, arī Latvijas, karogi... NATO karogs tiek uzvilks Rīgas pils Svētā gara tornī.

05.04.2004. Gaļina sūdzas par sliktu pašsajūtu. Kādu brīdi atpūšas. Pēcpusdienā ķeros pie raksta par Ķīnu, bet Gaļina pie vārdnīcas melnraksta. Klusa novakare divatā... Katram savā kabinetā izbaudot kopīga darba prieku... Dēls Andrejs stāsta, ka ĶTR vēstnieks Latvijā Dzji Janči LR prezidentei darījis zināmu, ka es strādāju pie Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas projekta...

11.04.2004. Braucu uz Juglu pēc ziediem un apsveicu Gaļinu dzimšanas dienā. Plkst. 10.00 esam Usmas baznīcā Lieldienu dievkalpojumā. Klāt vidējā dēla Andreja ģimene ar visiem mazbērniem. Brīvdabas muzejā šūpoles, staigāšana ar koka kājām, ripu un olu ripināšana, folkloras ansambļu mūzika, pat "Maskačkas spēlmaņi". Mājās dzimšanas dienas svētku galds ar tuvākajiem draugiem, dēliem, vedeklām un mazbērniem. Gaiša, jauka, dzirkstoša humora pilna Gaļinas dzimšanas diena...

16.04.2004. Palēnām nāku pie secinājuma, kā jāstrādā pie vārdnīcas projekta. No rīta – pastaiga mežā, pēc tam ķeros pie darba un līdz pusdienām rediģēju vārdnīcas melnrakstu. Pusdienas ar nelielu atpūtu, un atkal pie darba. Vadoties pēc pašsajūtas, strādāju divas trīs stundas. Kad tekstā sāk parādīties drukas vai citas kļūdas, to uzņemu kā signālu, ka jābeidz strādāt. Augļu koku kroņu veidošana, zāliena kopšana, pērnās kūlas novākšana un daudzi citi līdzīgi darbi ļauj atslēgties no uzkrātā noguruma. Nākamajā dienā var turpināt iesākto. Darbam pie vārdnīcas sastādīšanas piemīt apbrīnojams magnētisms, un katra jauna diena nes jaunus atklājumus...

18.04.2004. Strādāju ar "vēlīno" vārdnīcas melnraksta materiālu, kur sagatavotajās iestrādēs jau saskatāms zināms manis paša "briedums", proti, tulkojuma līmenis latviešu valodā, klātesošais katra hieroglifa iespējamo vārdšķiru izklāsts, katra hieroglifa transkripcijā norādītie toņi, vienkāršotie un pilna

pie raksta hieroglifi, Ķīnas augu un dzīvnieku valsts nosaukumi latīņu valodā, vēsturiskie komentāri – viss teiktais jau kļuvis par jaunās enciklopēdiskās vārdnīcas saturu.

20.04.2004. Ļoti patīk pastaigas mežā, bet nevaru ciest piemēslotas takas. Esmu kļuvis par īstu "vientuļo zaļo". Šādā pastaigā man vienmēr līdzī tukšas pakas, kurās tad arī salādēju "cūkcilvēku dāvanas". Šorīt pat braucu ar auto, lai trīs lielas atkritumu pakas saliktu bagāžniekā. Pēcpusdienā sēžos pie rakstāmgalda un garstāvoklis tūdaļ uzlabojas. Sistemātisks un intensīvs darbs – labākās zāles pret visām kaitēm un arī pret nīgru noskaņojumu. Vakarā mežiņā nobaidām divas stirniņas. Patīkams piedzīvojums. No kabineta loga – saulriets mīļo Vecāķu virzienā aprīļa zilganzaļajās tonkārtās.

23.04.2004. Latvija zema atmosfēras spiediena joslā. Nomākusies, mitra diena. Nākas cīnīties ar grūti pārvaramu miegainību. Tomēr abi ķeramies pie vārdnīcas sastādīšanas un darbs aizrauj, kā arī piepilda dienu ar īstu saturu. Atpūzdamies veidoju ābeļu kroņus. Šāds darbs nav darīts vairākus gadus.

26.04.2004. Šodien aprit divi mēneši, kopš atgriezāmies no Ķīnas. Atskatoties uz šo neilgo laiku, var piekrist, ka esam jau iedzīvojušies Latvijas un Rīgas apstākļos. Abi esam priecīgi, ka dzīvojam savās mājās un savām rokām tās kopjam. Reti mēdzam būt cilvēku biezoknī. Droši vien četri Ķīnā pavadītie gadi iemācījuši cienīt klusākas dzīves iespējas. Mana Gaļina it īpaši un arī es vārdnīcas sastādīšanai bieži vien veltām pilnu darbadienu. Rediģēšana nereti samērā ķimerīga nodarbe un prasa intensīvu rakšanos pa citām vārdnīcām. Gluži noteikti – vezums uz priekšu kust...

28.04.2004. Rīta pusē strādāju pie vārdnīcas pamatojuma. Arī pēcpusdienā. Gaļina dēla Andreja dzīvoklī pieskata mazbērnus. Klusa novakare.

03.05.2004. Pēc brokastīm izzāgēju sausos plūmju un ābeļu zarus. Pie rakstāmgalda – un tūdaļ nākas saķerties ar vārdnīcas rēbusiem. Pa visu darba cēlienu izrediģēju 18 lappuses vārdnīcas melnraksta. Gaļina savā kabinetā neatlaidīgi turpina strādāt pie vārdnīcas melnraksta papildināšanas.

06.05.2004. Ārlietu ministrijā tiekos ar A. Sarkani. Viņam ir vērtīga pieredze ne tikai vārdnīcu sastādīšanā, bet arī izdošanā. Kā piemēru varētu minēt Lietuviešu-latviešu vārdnīcu, kas tapusi ar aktīvu A. Sarkaņa dalību. Pārspriežam virkni praktisku jautājumu – par līgumu, vārdnīcas koncepciju, licenci vārdnīcas izdošanai un citas lietas...

07.05.2004. Šķiet, ka mainīsies laika apstākļi. Pūš brāzmais vējš. Viss ciems baltās un rozīgās ķiršu, aliču un plūmju ziedu kupenās. Skaists, spilgts un īss brīdis. Televīzijas vakara ziņās vidējais dēls Andrejs kopā ar prezidentu V. Viķi-Freibergu izsniedz pilsoņa apliecības. Kādas minūtes vēlāk jaunākais

dēls Pēteris komentē banku problēmas. Abi ar Gaļinu nespējam noticēt, cik pieauguši ir mūsu dēli...

11.05.2004. Pie rakstāmgalda cīnos ar 天干 Debesu celmiem (*Desmit zīmju cikla cikliskajām zīmēm*) un 地支 Zemes zariem (*Divpadsmit zīmju cikla cikliskajām zīmēm*). Ķīniešu hronoloģijā laika skaitīšanai izmantotās zīmes līdz šim latviešu valodā nav tulkotas. Dziļās pārdomās un palēnām top tulkojums...

13.05.2004. Cenšamies nepamest novārtā mūsu saimniecības darbus. Par attiecīgās dienas sekmīguma kritēriju palēnām iezīmējas laiks, ko abi pavadām pie mūsu datora, sastādot vārdnīcu. Ja netraucē saimnieciskās lietas, par ieradumu kļūst "rīta sesija" un "pēcpusdienas sesija", kas ilgst aptuveni līdz vakara ziņām plkst. 18.00. Pēc ziņām darbu pie vārdnīcas sastādīšanas vairs neturpinām. Abi ar Gaļinu brīnāmies par Latvijas garajiem un gaišajiem vakariem. Ķīnā bija citādāk.

25.05.2004. Strādājot rīta pusē un pēc pusdienas, šodien izrediģēju nepilnas 30 vārdnīcas melnraksta lappuses. Cīnos ar visu, kas nāk priekšā. Piemēram, ar "universāliem", daudzu niansētu nozīmju hieroglifiem. Tādu darba ritmu būtu vēlams uzturēt katru dienu. Tomēr vārdnīcas sastādīšana nav vienīgais mūsu pienākums.

30.05.2004. Ar mazbērniem dodamies uz Brīvdabas muzeju, ierodamies Rīgas pilsētas skolēnu svētkos, vērojam uzvedumu "Sprīdītis", kāpelējam pa vecu "lašu kārbu" – norakstītu zvejas laivu, metam ezerā akmeņus... Vakarā ejam staigāt uz mūsu mežīņu... Purvainajā pļavā izdomājam pārvarēt divus grāvjus... Vienā no tiem mūsu vecmāmiņa iebuksē, un mums nākas pielikt visus spēkus, lai manu Gaļinu izvilktu no purva rāvas – slapja mugura un zābaki pilni ar dubļiem... Viens traks piedzīvojums... Gaļina pirmā gāja mazgāties.

01.06.2004. Pirmā vasaras diena, iestājies jūnijs. Ar mazbērniem ejam uz mežu. Skaļi un uzstājīgi kūko dzeguze. Visus pārņem pavasarīgi vasarīgs noskaņojums. Pie mums atbrauc dēls Andrejs. Viņš atgriezies pēc ASV un Meksikas apmeklējuma. Andrejs tūdaļ nespēkā aizmieg. Kopā ar mazbērniem aizskrien trīs jaukas dienas, pat nepieskaroties vārdnīcas sagatavēm.

06.06.2004. Pēc vairāku dienu pārtraukuma atsāku darbu pie vārdnīcas. Darbs veicas, ja nav pārāk karsti. Strādāt gribas, bet ir vasara un priekšā nāk ne tikai saimnieciskie darbi, bet arī vasaras vilinājums... Pastaigas mežā, pelde, draugu apmeklējumi. Ar mazbērniem soļojam Bergu servisa virzienā. Pēkšņi kā sarkana liesma pāri šosejai drāžas lapsa... Tik negaidīti, tuvā cilvēku klātbūtnē.

08.06.2004. Naktī mainījušies laika apstākļi. Sācis liņāt. Pūš vējš... Sen gaidīts mūsu ciema jaunums... Smilgu ielā tiek ievilkta gāze. Var cerēt, ka pienāks arī

mūsu kārtā. Pašā vakarā pūš vējš, kas vairāk līdzinās vētrai. Slīpām strūklām list. Pavisam rudenīgi...

09.06.2004. Uzsāku darbu pie rakstāmgalda. Tek deguns, un asaro acis, un tas apgrūtina manus pūliņus. Gaļina mani vakarā atkal dakterē... Karstā ūdenī tiek sildītas kājas... Sašļucis, slimā pašsajūtā dodos pie miera.

10.06.2004. Atmosos gandrīz vesels. Uzsāku sīvu cīņu ar 机 (ji) sadaļu. Tālākajā darba gaitā milzums homonīmu – vienādi izrunājamo hieroglifu ar ļoti atšķirīgām nozīmēm. Koncentrējot visu man piemītošo pacietību, virzos uz priekšu. Soli pa solim vai pat pussoli pa pussolim. Tomēr virzos...

11.06.2004. Ar šo pašu sadaļu cīnos tālāk. Līdzīgi izrunājami hieroglifi pirmajā un otrajā tonī. Kā pa vienu purvu... Gadās arī tādi hieroglifi, kas nav sastopami lielākajās un modernākajās ķīniešu-angļu vai ķīniešu-krievu vārdnīcās. Tāds ir darbs šajā aizraujošajā jomā.

17.06.2004. Ārā čabēdams list lietutiņš. Viss novilcies pelēks. Lai arī nāk smagas sadaļas, tomēr pie rakstāmgalda strādāt tik omulīgi. Šajā cīņā, ejot nestaiģātu ceļu, daudz pievilcības. Hieroglifu klāstā – gan kopš pirmās studiju dienas pazīstamās zīmes, gan tādas, kuras nekad nav gadījies ne redzēt, ne dzirdēt.

20.06.2004. Ar varenu puķupodu atbrauc mūsu kaimiņš Mengotu Viktors un Gaļinai dāvina puķi. Sirsnīgi un pa īstam. Šodien Bergos gaidām jaunāko dēlu Pēteri, viņam dzimšanas diena. Ielas pusē tiek piekopts mājas fasādes zāliens. Dēls Pēteris apcērp dzīvzogu. Čurkst vistas šašliks. Tiek malkots labs franču konjaks. Novakare silta. Sarunas atbrīvotas. Ar svinamās dienas nogurumu plecos skatāmies Portugāles–Spānijas futbola spēli. Ar milzu grūtībām portugāļi spēli beidz kā uzvarētāji.

21.06.2004. Savu čabēšanu uzsāk diezgan blīvs lietutiņš. Īstais brīdis ķerties pie vārdnīcas melnraksta rediģēšanas. Tieku galā ar 20 lappusēm. List visu dienu. Pūš negants ziemeļi. Lieliska diena darbam mājās, ko es arī cenšos pilnībā izmantot. No mājas nekur tā arī neizbraucam. Uz Rīgu atvesta Tihvīnas Dievmātes ikona. Pie katedrāles milzums pareizticīgo. Nekas nevar būt labāks kā darbs pie sava rakstāmgalda.

23.06.2004. Jānu vakarā pilnībā beidzu pļaut zālienu. Vairākiem paņēmieniem grābju sapļauto zāli, kamēr arī nogrābju. Jau pievakarē pa mūsu vārtiem, kas pušķoti ar ozola zariem, iebrauc dēls Pēteris ar līgavu... Kādu brīdi vēlāk – arī dēls Andrejs ar visu ģimeni. Vedeklas un mazmeitas pin vainagus... Māja tiek pušķota ar meijām. Sāk skanēt līgodziesmas, kā arī Tālajos Austrumos dziedātās jūrnieku un mednieku dziesmas. Deg ugunskurs, un mazbērni ar dēliem drosmīgi lec tam pāri.

24.06.2004. Jāņabērni palēnām atgūstas. Visi apmierināti ar Ligo Bergos mūsu vecāku celtajās mājās. Abi ar Gaļinu izlemjam pabūt pie jūras. Pusstundas laikā jau esam Vecāku pludmalē. Plašās jūras malā aizskrien pāris jauku stundu. Bērņībā, mācoties Rīgas 9. septiņgadīgajā skolā, kopā ar klases audzinātāju A. Zemīti tvaika lokomotīves vilktā vilcienā ieradāties Vecākos. Kopš tā brīža esmu pārliecināts, ka skaistākā jūras mala pasaulē ir Vecāku pludmale. Arī manai Gaļinai iepatikušies Vecāki.

25.06.2004. Uzaust gaišs un saulains rīts. Beidz plēnēt Jāņu ugunskurs. Ejam pastaigā gar mūsu kanālupi. Aizejam līdz pašam dzelzceļa tiltam. Ķeros pie vārdnīcas melnraksta un turpinu rediģēt Ķīnā sagatavotās iestrādes. Vēlos atgriezties darba ritmā.

29.06.2004. Klāt Pēterdiena. Mums, Pildegovičiem, Pēteris ir dzimtā populārs vārds. Mans tēvs bija Pēteris, es esmu Pēteris, un arī jaunākais dēls ir Pēteris. Ierodas brālis Aivars ar meitas Gunas ģimeni. Sabrauc draugi un studiju biedri. Klāt dēli ar ģimenēm. Lai arī kādu laiku mūs mērcē lietus, tomēr noskaņojums labs. Tiek stāstīti neparasti un smieklīgi notikumi. Valda patīkama saieta gaisotne.

02.07.2004. Aiztraukusies svētku un jubileju sērija. Rīts sākas ar smidzinošu lietutiņu, kas brīžiem kļūst pa istam blīvs. Gaļina Gaļezera slimnīcā dodas uz veselības apsekošanas procedūrām. Abi atsākam darbu pie vārdnīcas.

03.07.2004. Kopā ar Jākobsonu ģimeni ierodamies Tallinā, kur rīt tiks atklāti Igaunijas Dziesmu svētki. Nevienš no mums nav redzējis, kā šādi svētki tiek svinēti Igaunijā, tāpēc arī esam ieradušies mūsu tuvo kaimiņu zemē.

04.07.2004. Laicīgi ierodamies Piritā. Ejam pastaigāties. Nonākam pie plašā PSRS armijas kritušo karavīru memoriālā ansambļa. Cieši blakus – lieli vācu un igauņu karavīru kapi. Pāri visam – viena patiesība... Visi kritušie bija karavīri...

Vērojam dziesmu svētku dalībniekus un skatītājus. Ar interesi aplūkojam Igaunijas dažādu novadu tautas tērpus. Vīri garās zeķēs un īsās biksītēs. Kāda Igaunijas novada sievas ar somu duncīšiem pie sāna. Milzīgām brošām rotājušās setu sievas. Igaunijas krievu tautības cilvēki tērpušies krievu tautas tērpos. Arī skatītāju rindās igauņu sievas un jaunavas tautas tērpos, igauņu vīri linu kreklos un apaļām cepurītēm galvā. Sāk skanēt igauņu dziesmas: "Es atgriezīšos drīz", "Atmosties, mana sirds", "Šī brīnišķā zeme", "Tuljak", "Igauņu karogs". Dziļi saviļņojošas, patriotiskas dziesmas. Klausītāji bieži dzīvo līdzī kārtejai dziesmai, stāvot kājās. Ozolu vainagi diriģentiem. Tūkstošiem gaišu seju. Cilvēku dvēselēs ielplūdusi gaisma spoguļojas sejās. Viesu skaitā arī LR prezidente V. Viķe-Freiberga. Viņas delegācijā arī mūsu dēls Andrejs. Abi ar

Gaļinu un draugiem esam saviļņoti. Mums bija vēlēšanās izjust šī notikuma Igaunijas gaisotni. Ir pārliecība, ka tas mums arī izdevies.

Vakarā LR vēstnieks Igaunijā E. Skuja mūs iepazīstināja ar vēstniecību. Atsauksmju grāmatā ierakstīju dažus piemiņas vārdus. Tālāk – atpakaļceļš. Cenzdamies vairāk uzzināt par kaimiņiem, atradām iespēju noskatīties citu gadu arī Lietuvas Dziesmu svētkus...

06.07.2004. Mājās – pļauju zālienu. Gaļina lasa zemes un pielasa prāvu grozu. Diemžēl viņai pie acs iedzēlis ods. Gar mūsu māju traktors izracis tranšeju, un mums tiks pieslēgta gāze. Galdnieks Egils kabinetā pabeidzis grāmatu skapju montāžu. Varu ķerties pie grāmatu un dažādu izziņas materiālu maišiem, lai visu izvietotu noteiktā kārtībā. Krievija... Singapūra... Ķīna... Koreja... Indija... Visas šīs zemes ir izdevies apmeklēt un tajās ilgāku vai īsāku laika posmu dzīvot. To visu sakārtot nebūs vienkārši.

12.07.2004. Pēc ilgāka pārtraukuma atrodu iespēju atsākt vārdnīcas melnraksta rediģēšanu. Atklāti sakot, darbs pat nedaudz piemirsies. Tomēr pēc kādas stundas viss ieiet savās sliedēs. Svarīgi, ka darbs vienmēr sagādā gandarījumu.

13.07.2004. Vedu Gaļinu uz veselības apsekošanas procedūrām Gaiļezera slimnīcā. Atgriežos mājās un līdz plkst. 16.00 – pie vārdnīcas melnraksta rediģēšanas. Varētu teikt, ka krietna dienas daļa veltīta darbam pie vārdnīcas melnraksta. Pārvedu Gaļinu no slimnīcas. Laika apstākļi visu dienu svārstīgi.

14.07.2004. Sākam ar to, ka Gaļinas audzēto zemeņu spainīti aizvedam jaunākajam dēlam Pēterim. Vēlāk vedu Gaļinu uz procedūrām Gaiļezera slimnīcā. Mājās līdz plkst. 18.00 pie vārdnīcas. Labi būtu, ja tāds temps tiktu uzturēts katru dienu.

15.07.2004. Šoreiz Gaļinas audzētās zemesnes vedam vidējam dēlam Andrejam. Ir mana dzimšanas diena... Vakarā ierodas Jākobsonu pāris un mēs klusiņām svinam šo notikumu, atcerēdamies bijušo, kavēdamies pie jaunās Latvijas sekēm un arī nesekmēm...

18.07.2004. Arī šodien procedūras Gaiļos. Kļuvis tik silti, ka izlemjam nopeldēties Langstiņu ezerā. Vējš šūpo bērzu galotnes ezera krastā... Pāri visam augstas zilās debesis... Brīnišķīgas vasaras sajūtas... Gaļina aizpeld diezgan tālu ezerā... Cenšos viņu griezt uz krastu, bet Gaļina mani neklausā... Iegādājos I. Rozenvaldes sastādīto "Preses lasītāja svešvārdu vārdnīcu", jo mūsu abu darba leksikas diapazons ir neierobežots. Katrs palīglīdzeklis var būt noderīgs.

22.07.2004. Sīva cīņa ar vārdnīcas melnrakstu. Cenšos nepārslēgties uz citiem darbiem. Izdodas lielāko dienas daļu veltīt savai iecerei. Lai arī debess

nomākusies, abi peldamies Langstiņos. Tikko esam pārradušies mājās, lietus pāraug istā negaisā. Cik labi tādā brīdī būt zem jumta...

25.07.2004. Kopā ar Jākobsonu ģimeni dodamies uz Opermūzikas svētkiem Siguldā. A. Antoņenko, S. Vaice, I. Galante, igauņu dziedātājs M. Palms, krievu dziedātāja N. Ušakova. Īpašu uzmanību izpelnās Sabiles romu zēns Dz. Čiča. Gandrīz vai kā Latvijas Robertino Loreti... Brīnišķīgi, talantīgi izpildītāji... Skaists vasaras pasākums jaukā, siltā novakarē krāšņajā Vidzemes Šveices dabā...

Īstenībā visa vasara pagāja divās lielās "frontēs". Pirmā – mūsu abu iekļaušanās vārdnīcas melnraksta rediģēšanā. Kā jau iepriekš minēju, Ķīnā, "Sjinhua" aģentūrā, aizsāktais darbs mūs abus iesaistīja vēl nepieredzētā projektā. Runājot par sevi, visai noderīgs izrādījās daudzu gadu ķīniešu valodas pasniedzēja darbs dažādās universitātēs. Tāpat interesanta un lietderīgi izmantojama bija arī diplomāta un žurnālista pieredze. Visbeidzot – neatsverams kapitāls bija vairāki gadi, kas pavadīti ķīniešu valodas vidē. Savukārt Gaļinas pūrā bija absolvētā Ļeņingradas universitātes Bioloģijas fakultāte, aizstāvētā bioloģijas zinātņu kandidāta disertācija un japāņu valodas studijas Maskavas universitātes Austrumu valodu institūtā. Otrā "fronte" – mūsu Bergu mājas un saimniecības uzturēšana, kas prasa uzmanību turpat vai katru dienu. Dažos vārdos par galvenajiem, būtībā jebkuram privātmājas īpašniekam pazīstamajiem darbiem: zāliena pļaušana un kopšana, augļu koku un krūmu apkopšana, grāvju apļaušana ar izkapti, zemeņu kopšana un ogu vākšana, arī upeņu un jāņogu ražas novākšana, rudenī – ābolu ražas novākšana, gandrīz vai divus mēnešus ilgā lapu vākšana mūsu platībās. Kad ar vārdnīcas sastādīšanu saistītais darbs kādā posmā sāka likties monotons un nogurdinošs, tūdaļ pārslēdzāmies uz kādu no minētajiem darbiem. Pēc pāris stundu pļaušanas atkal varēja atgriezties ķīniešu hieroglifu mežā un turpināt lauzīt galvu, kā tikt galā ar kārtējā hieroglifa vai frazeoloģisma tulkojumu latviešu valodā. Vadot skaistos vasaras mēnešus visciešākajā sasaistē ar Dabu, apsaimniekojot vecāku celtās mājas, mēs iekļāvāmies Darbā, kas vai ik dienas mums nesa patiesus atklājumus. Netika aizmirsts arī Dievs, kam ik rītus veltīju savu lūgšanu... Dieva, Dabas un Darba klātesamība mūs abus darīja laimīgus... 2004. gads, kad atgriezāmies no Ķīnas, bija pirmais mērķtiecīga darba gads pie Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas. Aizskrienot notikumiem priekšā, varu piebilst, ka darbs pie Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas mūsu abu dienas kārtībā bija aktuāls līdz pat 2010. gadam, kad šis darbs tika publicēts Ķīnas senākajā izdevniecībā "Shangwu yin shu guan" 商务印书馆.

31.07.2004. Jaunākais dēls Pēteris mūsu mājā rīko 45. vidusskolas absolventu vakaru. Mēs ar Gaļinu pārceļamies uz Pētera dzīvokli Senču ielā. No rīta ejam

pastaiģā pa Mēness ielu. Negaidīti sāk skanēt zvani mazajā latviešu pareizticīgo baznīcā. Kad šīs baznīcas zvani izskanējuši, iezvanās Pokrova baznīca... Tik izteismīgi baznīcu zvani sen nav dzirdēti...

04.08.2004. Iestājies karstums, un pie rakstāmgalda strādāt pagrūti. Ar rediģējamo tekstu cīnos, pa pusei snauzdams, ar tādām kā karstumā salīpušām smadzenēm. Tomēr soli pa solim virzos vārdnīcas iestrādes dziļumā.

06.08.2004. Vārdnīcas melnrakstā man jātiek galā ar hieroglifa 里 pārlikumu latviešu valodā. Šai ķīniešu rakstu zīmei ir divējādas atšķirīgas nozīmes, un tikai pilnā jeb klasiskā pieraksta hieroglifi aiz minētā hieroglifa var ienest skaidrību, par ko konkrētajā gadījumā ir runa 里 (裡裏). Saprotams, komentārs prasa laiku un zināmas pūles. Tomēr līdzīgos gadījumos man ir izstrādājusies strikta pieeja. Pilnīgi vienalga, cik laika prasis attiecīgais komentārs, bet komentāram jābūt saprotamam pašam un, vēl svarīgāk, citiem.

09.08.2004. Pagrūtas sadaļas mainās ar vieglākām. Nāk priekšā viss, kas ķīniešu valodā krājies vairākos gadu tūkstošos. Laikam jau tieši šajā apstākļī slēpjas tā pievilcība, kas, nenoliedzam, piemīt veicamajam darbam. Uz rīta peldi esam sākuši iet mūsu ciema kanālupē. Baltezera-Ķīsezera kanāls ir cilvēka roku darbs, bet kanāla ūdenim piemītošā straume to padara par upi, kas var plūst vienā vai arī pretējā virzienā. Esam attīrījuši nelielu peldvietu un gūstam peldes spirdzinājumu, neizkustoties no mūsu ciema.

11.08.2004. Abi ar Gaļinu dodamies uz Pils laukumu, sagaidām vidējo dēlu Andreju un sveicam viņu 33 gadu jubilejā. Daugavas malā sarindojušies Itālijas, Dānijas, Zviedrijas, Somijas, Lietuvas un Igaunijas karakuģi. Pilna krastmala ar brašiem jūrnieku formās tērptiem virsniekiem un matrožiem. Skan minēto valstu valoda. Tiek atzīmēta Latvijas kara flotes 85. gadadiena. Daudz apmeklētāju, jauniešu un bērnu.

13., 14. un 15.08.2004. Dodamies braucienā uz mūsu dzimtas cilvēku atdusas vietām. Piedalās visi trīs dēli – Juris, Andrejs un Pēteris, mazdēls Tommi, mazmeita Evuce, brālis Aivars un mēs ar Gaļinu. No Daugavpils ceļa pagriežamies uz Sventi un tālāk braucam uz Demeni. Šī ciema mazajā luterāņu kapsētā atdusas tēva māsas Emīlijas meitiņa Ausmiņa. Apcērpam dzīvžogu, ar baltu krāsu nokrāsojam Ausmiņas kapa apmali un visu sakopjam. Caur Skrudaļienu un Salienu ierodamies Krāslavā. Jau vairākus gadus esam nakšņojuši pie Skerškāniem. Arī šogad lūdzam izkurināt pirti. Pēc ceļa noguruma īpašs baudījums izkarsēties pirtī, nesteidzīgi mēlojot par pēdējā laika aktualitātēm. Lejā plūst straujā Daugava. Man šīs vietas tuvas kopš bērnības, kad Priedainē pie krusttēva Ādolda un krustmātes Annas pavadīju neaizmirstamu vasaru. Dēli Andrejs un Pēteris agri no rīta aizgāja spinningot. Ierodamies Priedaines kapsētā un sakopjam mana krusttēva Ādolda un krustmātes Annas atdusas

vietu. No Krāslavas braucam uz Daugavpili, kur luterāņu kapsētā atdusas tēva māsa Anna, mūsu mīlā tantiņa Ancīte. Pie tantiņas Ancītes Niderkunos pagāja pamatskolas pēdējo gadu vasaras. Kopš skolas gadiem prātā aizķēries, kā šīs vietas raksturojis Rainis: "Manu jaunu dienu zeme..." Šeit Raiņa vārdiem savs, nesalīdzināms skanējums. Jo bijusi Grīvas vācu skola izstieptas rokas attālumā. 1946. gada vasarā, kad pirmo reizi pēc kara vasaras brīvdienās braucām uz Eglaini, Grīvas vācu skola mūs sagaidīja ar melnām logu ailām. Ēka bija pamatīgi izdegusi. Sakopjam tantiņas Ancītes kapavietu un braucam uz viesu māju "Drīgenes". Guļam bēniņu istabā. Naktī pavēss un mēs saspiežamies ciešāk. Ierodamies Lašu kapsētā, kur kopjam vectēva Ādama un vecmammās Magdalēnas kapiņu. Šajā kapsētā atdusas arī tēva māsa Jūlijas vīrs – Sula Jānis. Tantes Jūlijas un onkuļa Jāņa mājās "Kangaros" aizvadītas vairākas neaizmirstamas bērnības vasaras. Arī šodien labi pazīstams katrs pakalniņš vai meža ieloks, kas pilni ar bērnu dienu atmiņām. Ar visiem pieminētajiem mūsu dzimtas radniekiem staigātas bērnības takas, un tieši tamdēļ minētie tuvinieki uz visiem laikiem iespiedušies atmiņā. Ikvasaras tuvinieku atdusas apmeklējums izveidojies par mūsu ģimenes tradīciju, kad esam kopā visas trīs paaudzes. Kopdzīves gados ar Gaļinu arī viņa iepazinusi mana tēva māsa, kas viņu jau no mūsu pirmās apmeklējuma dienas uzņēma laipni un sirsnīgi. Priecājos, ka, piebraucot pie Lašu baznīcas, mazmeitiņa Evuce iesauca: "Es pazīstu šo vietu!" Izbraucam no Lašu kapsētas, un mūs sāk mērcēt lietus. Atpakaļceļā esam iecerējuši pabūt Ormaņkalnā. Nedaudz pamaldījušies, tomēr atrodam Sēlijas augstāko virsotni. Uzskāpjam skatu tornī un cenšamies ieskatīties miglas klātajā panorāmā. Saucas ezera kontūras izdodas saskatīt. Lietuvas virziena meži šoreiz skatam nav aizsniedzami. Nākamais mūsu ceļojuma objekts – J. Jaunsudrabiņa "Riekstiņi". Muzeja gide ir rakstnieka radniece, kas lieliski pārzina J. Jaunsudrabiņa biogrāfiju. Man šis autors īpaši tuvs, jo lieto valodu, kurā runāja mani vecāki. Tā ir Augšzemes valoda ar savdabīgo izrunu un arī īpatnēju vārdu krājumu. Neretā ieturam pusdienas, un dēli aizbrauc uz Rīgu. Mēs ar Gaļinu un brāli Aivaru caur Skrīveriem un Mālpili turam kursu uz Siguldu. Noslēdzies mūsu ceļojums, kurā kopā ir visas trīs paaudzes, un mums ar brāli tā ir iespēja pāris dienu pabūt mūsu bērnības pasaulē...

16.08.2004. Mūsu mājās un dvēselē ienāk jauns rīts. Pēc mūsu dzimtas cilvēku atdusas vietu apmeklējuma valda gaišs noskaņojums. Esam apliecinājuši savu cieņu mūsu tuvajiem. Esam bijuši visi kopā – visas trīs paaudzes... Esam staigājuši pa mūsu bērnības takām... Šādu braucienu sarīkot nav viegli, bet, kad tas ir izdevies, sirdi pilda gandarījums. Pēc dinamiskā ceļojuma patīkami nesteidzīgi iejusties mājas dzīvē.

21.08.2004. Sveicu brāli dzimšanas dienā. Pievakarē atsāku darbu pie vārdnīcas melnraksta, kas uz vairākām dienām bijis atlikts malā. No dēliem – ne

miņas. Spriegs darba ritms, un katram savas ģimenes rūpes. Esam pieraduši, ka dažas dienas jāiztiek pilnīgi bez informācijas, lai arī vienmēr gaidām kādu ziņu...

24.08.2004. Arvien jūtāmāka rudens elpa. Piebraucam pie ciema upes, un Gaļina nopeldas. Es pabradāju gar ūdens malu. Vārdnīcas melnrakstā nāk priekšā hieroglifi, kas prasa krietnu iedziļināšanos, kā arī izziņas un skaidrojumu meklēšanu citās vārdnīcās. Darbs virzās lēni, bet tas vienmēr ir interesants.

31.08.2004. Abi ar Gaļinu katrs savā kabinetā rediģējam vārdnīcas melnrakstu.

08.09.2004. Ap plkst. 9.30 pie galda un, ne uz ko citu nepārslēdzoties, strādāju veselu darbadienu. Apstrādātas vairāk par 10 lappusēm. Sen tā nav bijis...

09.09.2004. Jau no rīta pie vārdnīcas melnraksta. Pārtraukumā izeju pagrābt lapas. Augstajās debesīs pirmais dzērvju kāsis. Tieši virs mūsu mājām ir liels dzērvju un zosu ceļš. Ik gadus rudenī un pavasarī no mūsu pagalma lieliski redzami gājputnu pārlidojumi. Tie notiek pēc pasaulē labākā kompasa – putnu gēnos ieprogrammētā gājputnu ceļa... Pēc atgriešanās Latvijā no Tālajiem Austrumiem 1979. gadā, kad mūsu mājas pagalmā ieraudzīju dzērvju kāsi, gluži automātiski tvēru pēc ceļasomas. Garus 18 gadus ik rudenī devos tālu prom no Latvijas. Mani gaidīja interesants darbs Tālo Austrumu universitātē, kā arī trīs dēli un mana Gaļina. Tagad ir 2004. gada rudens. Mēs abi ar Gaļinu tikai šā gada sākumā atgriezāmies no Ķīnas. Pilnīgi noteikti – tālie ceļi mūs nekur neaicina. Pēc milzu attālumu pārvarēšanas esam priecīgi būt mūsu vecāku celtajās mājās.

10.09.2004. Kopā ar Gaļinu un draugu Jāni sēņojam Tomes mežos. Bērslapes un priežu bekas – pļauj kaut vai ar izkapti. Pielasām pilnus grozus. Arī laiks mūs lutina. Priežu mežu silda saules stari, un sēņošana ir īsta dāvana. Vakarā mājās vēl ilgi šķirojam un vārām dāsno vedumu.

14.09.2004. Vairākas dienas nav bijis iespējams piesēsties pie vārdnīcas. Šodien, kā piesēžos pie datora, – kā pret sienu. Nācās tērēt ne mazumu laika un pūļu. Rezultātā noskaidrojās, ka tā ir ūdenszāle ar nosaukumu "Īrijas ķērpis". Savukārt, spriežot pēc hieroglifiem, tulkojums varētu būt "brieža raga zāle". Šis nelielais piemērs ļauj ieskatīties milzīgajā abu valodu leksikas apcirknī, kura pārlikums no valodas uz valodu liek ilgi un rūpīgi meklēt kādas konkrētas leksiskas vienības nozīmi vai saturu.

15.09.2004. Satiksmes ministrija griežas pie manis ar lūgumu par neliela bukleta tulkojumu ķīniešu valodā. Nav iespējams vienlaikus darīt vairākus darbus, tāpēc negribētu iesaistīties šajā projektā.

17.09.2004. Pēc dažām dienām nāk cits lūgums. 28. septembrī prezidentei V. Viķei-Freibergai būs tikšanās ar "Sjiņhua" aģentūras ģenerāldirektoru. Šajā sarunā man tiek piedāvāti tulka pienākumi. Pēc diviem "Sjiņhua" nostrādātājiem gadiem neērti atteikties no šāda piedāvājuma.

20.09.2004. Vecākais dēls Juris pārceļas uz savu dzīvokli Palangas ielā. Lie-lāko daļu mantu savācām mēs ar Gaļinu, kā arī atvedām uz Palangas ielu un uznesām 4. stāvā. Vecākais dēls Juris nav īpaši organizēts cilvēks. Viņš savas dienas vada pēc savas izpratnes, maz rēķinoties ar to, kas pieņemts ģimenē vai sabiedrībā...

28.09.2004. Ierodos prezidenta rezidencē Rīgas pili, kur tulkoju prezidentes V. Viķes-Freibergas sarunu ar "Sjiņhua" ģenerāldirektoru. Spriežot paškritiski, tulkojums liekas pieņemams. Aiz muguras intensīva darba gadi, kas pavadīti valodas vidē. Tajā pašā laikā nekad nav par vēlu mācīties un uzlabot kādas prasmes. Ar Gaļinu veidojam mūsu dzīvžogu – stādām dzeloņplūmes.

30.09.2004. Šodien sākas mūsu mājas apsildīšana ar dabasgāzi. Vairākus gadus bija ogļu apkure. Pēc tam malkas apkure. Tagad pārejam uz gāzes apkuri un ļoti ceram, ka tas būs daudz ērtāk.

05.10.2004. Satiksmes ministrijā notiek sarunas par brošūras veidošanu par Latvijas ostām un dzelzceļu. Apzinos, ka tas iekavēs manu darbu pie vārdnīcas sastādīšanas. Tomēr Satiksmes ministrijas ierēdņu lūgums ir tik uzstājīgs, ka piekritu darbam, kas nebūt nav mans pienākums. Bieži vien vakaros, kad pierimuši dienas darbi un nav vairs spēka cīnīties ar vārdnīcas sastādīšanu, abi ar Gaļinu lasām grāmatas.

11.10.2004. LU Orientālistikas katedrā panākta vienošanās par darba uzsākšanu ķīniešu valodas pasniedzēja amatā. Aiztraukušies 10 gadi, kopš neesmu darījis šo darbu. Ieeju auditorijā, un mēs sākam tulkot tekstu latviešu valodā. Tik tiešām, darbs tūdaļ pārņem, un, kad atskan zvans, rodas sajūta, ka to vien esmu darījis...

13.10.2004. Gaļina kārtu pilsonības iegūšanas formalitātes. Strādāju pie bukleta tulkojuma Satiksmes ministrijai. Vārdnīcā jāmeklē daudz specifiskas, ar satiksmes nozari saistītas leksikas un jāpārdomā, kā visu iekļaut bukletā.

14.10.2004. Viss ir tā izveidojies, ka tagad vienlaikus veicu vairākus darbus – gatavoju bukleta tulkojumu Satiksmes ministrijai, LU mācu ķīniešu valodu, mājās abi ar Gaļinu strādājam pie vārdnīcas melnraksta sastādīšanas. Un vēl – gandrīz vai ik dienu saimniekojam mūsu mājā Bergos. Ja dēla Andreja ģimene lūdz, Gaļina dodas piekārt mazbērnu. Latviešu valodā ir liels sakāmvārds – darbs dzen darbu. Tam var tikai piekrist, runājot par mums abiem...

25.10.2004. Bukleta tulkojums iesniegts Satiksmes ministrijā. LU ar ķīniešu valodas studentiem rakstām kontroldarbus, tulkojam un analizējam tekstus. Aizskrējušas vairākas nedēļas, kopš nav bijis iespējas paņemt rokās vārdnīcas iestrādes. Esmu pat ierakstījis, ka pie vārdnīcas sastādīšanas pēdējo reizi strādāju š. g. 21. septembrī...

03.11.2004. Šodien atsāku darbu pie vārdnīcas melnraksta. Veicas ne pārāk raiti. Palēnām no jauna jāieiet nedaudz piemirstā darba ritmā.

05.11.2004. Ārā bieža, slapja migla. Īstais brīdis ķerties pie vārdnīcas. Šodien jau sokas daudz raitāk un darbs sagādā nenoliedzamu gandarījumu.

06.11.2004. No Maskavas ar vilcienu ierodas Gaļinas māsa Ina. Ciemojamies pie vecākā dēla Jura, vēlāk – pie jaunākā dēla Pētera un beigās ierodamies Bergos. Runas, runas un runas... Abas māsas garīgi ļoti tuvas, un attiecības patiesi siltas... Mūsu ģimenes šķir milzīgi attālumi, bet cenšamies rast iespēju tikties, un tas arī izdodas...

12.11.2004. Šodien izdevās sakoncentrēties darbam pie vārdnīcas un neizpauka labs rezultāts – izredīgētas 12 lappuses vārdnīcas melnraksta.

Ramallā notiek palestīniešu līdera Jasīra Arafāta bēres. Simtiem tūkstošu palestīniešu, ļaužu jūra un milzu emocijas...

No Pēterburgas atgriežas Gaļina, un es braucu sagaidīt. Vakarā Gaļina stāsta par savu Pēterburgas braucienu. Paņinu dzimta nāk no Pēterburgas. Arī tagad šajā pilsētā dzīvo māsīca Anastasija ar meitu Tatjanu. Pēterburgas apmeklējuma fons vienmēr ir ļoti personīgs, piesātināts ar dažādu gadu atmiņām.

14.11.2004. Gatavoju jaunu tekstu ķīniešu valodas nodarbībām universitātē. Neliek mieru rudens darbi: apkārtnes sakopšana un lapu vākšana, uguns-kuru kurināšana. Epizodiski izdodas pastrādāt pie vārdnīcas manuskripta, tomēr gribētos vairāk...

17.11.2004. Turpinu darbu pie vārdnīcas melnraksta. Ap plkst. 18.00 ierodos Kara muzejā. 18. novembra svinību sakarā šeit pulcējas diplomātiskais korpuss, kā arī bijušie un esošie Latvijas vēstnieki un diplomāti. Muzeja ekspozīcija ievada Latvijas valstiskuma pirmsākumos.

19.11.2004. Pēc brokastīm kopā ar Gaļinu, mazmeitu Evuci un mazdēlu Tommi ar ragaviņām soļojam uz tuvo, labi pazīstamo un iemīļoto mežīņu. No lielā kalna ragaviņās brauc lejā gan Evuce, gan Tommi. Diena gaiša un saulaina... Vai var būt jaukāka ziemas izklaide?

23.11.2004. Naktī stipri puteņoja. Arī no rīta blīvi snieg. Abi ar Gaļinu tīrām sniegu. Gaļina šķiro medijuma gaļu. Pēc mednieku mājiņas jezgas un grūstīšanās – īpaši jauki būt atkal savās mājās. Vakarā putenis turpina virpuļot...

24.11.2004. LU nodarbībām gatavoju tekstu 中国根 “Ķīniešu saknes”. Pēc pusdienas – diezgan sekmīga vārdnīcas melnraksta rediģēšana.

26.11.2004. Gaļina kāрто naturalizācijas eksāmenu. Par godu šim notikumam nopērku baltu liliju. Pēc plkst. 14.00 Gaļina pārnāk mājās un stāsta, ka veicies gluži labi. Nedaudz pakavējamies pie notikušā, un es priecājos, ka eksāmens jau aiz muguras. Vakarā, atskatoties uz šodien paveikto, redzu, ka esmu izredīgējis astoņas lapas vārdnīcas melnraksta.

28.11.2004. Kopā ar Gaļinu skaista pastaiga gar kanālu. Neliels sešu grādu salinš. Viss vienā sarmā un sniega baltumā. Sēžos pie vārdnīcas melnraksta, un – izredīgētas septiņas lappuses teksta. Ap plkst. 16.00 sāk tumst. Tās ir Latvijas novembra īsās dienas un garās nakts...

30.11.2004. Dēla Andreja dzīvoklī mazmeita Evuce pienāk pie manis un mēs kopā izlasām sešas pasakas. Visi baudām Andreja vārdadienas tēju un torti.

01.12.2004. Pēc gandrīz divu nedēļu ziemas Latvijā iestāties dziļš atkusnis. Latviešu biedrībā mans priekšlasījums “Pēdējo divu gadu vērojumi Ķīnā”. Klausītāji – galvenokārt vecākās paaudzes cilvēki. Kāds sirmgalvis uzdod jautājumu par seno uiguru rakstu, ko vēlāk aizguva mongoļi. Tādu jautājumu var uzdot cilvēks, kas turējis rokās labas Ķīnas vēsturei veltītas grāmatas...

03.12.2004. Ļoti spēcīga migla. Strauji kūst biežā sniega sega. Ķeros pie sava rakstāmgalda “dzīves telpas” kārtošanas. Vienlaikus veicot dažādus darbus, uz mana ķīniešu rakstāmgalda radies īsts haoss. Nepieciešama sakārtošana vai pārkārtošana, lai varētu koncentrēties galvenajam mērķim – vārdnīcas melnraksta rediģēšanai.

04.12.2004. Dienu sāku ar savu studentu kontroldarbu labošanu. Vēlāk līdz pašam pusdienlaikam rediģēju vārdnīcas melnrakstu. Pusdienās Gaļina uzcep brīnišķīgas salakas. Protams, atmiņā nāk Vladivostokas gadi, kad ziemas mēnešos uz pilsētas iedzīvotāja galda salakas bija bieži sastopams gardums...

05.12.2004. Kopā ar draugu Jākobsonu ģimeni dodamies uz M. Tabakas izstādi. Izstāde ļoti apmeklēta. TTT basketbolistes... Traka čigānu dejas... Pel-dētāja... Mātes portrets... Daudz talantīgu, izteiksmīgu darbu, kurus caurauž raksturīgs, savs neatkārtojams rokraksts...

10.12.2004. Pēc vakardienas skaidrajām un augstajām debesīm šorīt visu pārņēmusi migla ar sīki smidzinošu lietutiņu. Viss tinas smalkajā miglas lietū. Izlaboju studentu kontroldarbus.

11.12.2004. Šorīt atkal sauss un saulains laiks. Vēl tikai vakar visu klāja migla. Palēnām atkal sākam pierast pie Latvijas mainīgajiem laika apstākļiem. Mūsu

klimata īpatnības ļoti atšķiras no Krievijas Tālo Austrumu vai arī Ķīnas klimatiskajiem apstākļiem, kur viens no būtiskiem kritērijiem ir noturīgas ziemas bez atkušņiem. Pieminu šīs tālās zemes tamdēļ, ka tur ilgi dzīvots. Tas ļauj salīdzināt Latvijas klimatiskos apstākļus ar citiem pazīstamiem reģioniem. Pēc vairāku gadu pārtraukuma neparastas šķiet īsās gaišā laika stundas vēlā rudenī...

12.12.2018. Dienas otrajā pusē ķeros pie darba un raiti strādāju līdz plkst. 18.00, līdz brīdim, kad pie mums atbrauc jaunākais dēls Pēteris.

14.12.2004. Sēžos pie rakstāmgalda un virzos uz priekšu soli pa solītim. Dienas beigās varu saskaitīt desmit jaunas lapas izrediģētā teksta. Ārā vēss un drēgns... Gaļina lasa virtuvē, es – savā kabinetā...

17.12.2004. Abi ar Gaļinu ierodamies Kroņu ielā nodot makulatūru. Kroņu iela ir manas bērnības pasaule... Savām acīm redzēju, kā 1944. gada rudenī braši, melnās formās tērpti vācu tankisti no garās rampas pārvieto uz dzelzceļa platformām varenos tankus "Tigēris", lai dotos uz Kurzemi un turpinātu cīņu ar strauji uzbrūkošo PSRS armiju. Biju aculiecinieks arī tam, kā 1994. gada rudenī no šīs pašas rampas uz Krieviju izceļoja PSRS karaspēks... Iznāk, ka rampa un es esam bijuši vēstures liecinieki... Nezinu kamdēļ, bet šī rampa patlaban tiek jaukta nost...

21.12.2004. Šodien pilnībā beidzu rediģēt Ķīnā sagatavotās vārdnīcas iestrādes. Sasummējot kopā šim nolūkam izmantoto laiku, nāk prātā, ka pēc diviem darba gadiem "Sjiņhua" aģentūrā Latvijā atgriezāties 2004. gada 26. februārī. Manā "2004. gada dienasgrāmātā" labi redzams, ka darbs pie vārdnīcas melnraksta rediģēšanas notika pamīšus ar dažnedažādiem saimnieciskiem darbiem, bez kuriem nav iedomājama dzīve savās mājās.

22.12.2004. Esam Krustabaznīcas ielas armijas baseinā. Laba pelde. Kabinetā rakstu Jaungada apsveikumus. Gaļina berž un šrubē, lai māja būtu tīra, dzīvojot svētku gaidās. Ciems tinas baltās sniega pūkās. Visu pārņēmis klusums un miers...

24.12.2004. Pie mums sarodas bērni un mazbērni. Gaļina ceļ galdā svētku vakariņas ar meža cūkas cepeti, mūsu lasītajām sēnītēm un citiem gardumiem. Pēc pāris stundām sākas lielā apdāvināšanās...

26.12.2004. Veru vaļā savu datoru. Patiesībā pēc atgriešanās no Ķīnas tas ir pirmais pieskāriens pilnīgi jaunam darba veidam. Līdz šim tikai rediģēju Ķīnā iestrādāto materiālu. Darbs pie vārdnīcas melnraksta sastādīšanas nedaudz piemirsies. Tomēr drīz vien nepieciešamās iemaņas atgriežas. Un atkal ir interesanti. Manā datorā nespēju atrast hieroglifu 濛. Toties šis hieroglifs atrodas portatīvā datora programmā. Acīmredzot vēl neesmu pa istam iestrādājies.

Tomēr nepadodos un palēnām turpinu darbu. Gaļina lasa pirmajā stāvā, es – otrajā. Ciems jau iegrimis miegā...

31.12.2004. Abi ar Gaļinu pārspriežam šā gada galvenos notikumus. Pats svarīgākais sasniegums – esam atgriezušies un arī palēnām iedzīvojušies Latvijā. Nākamais – izredīgētas 1300 lappuses vārdnīcas melnraksta. Iesāktais darbs jau tiek turpināts – tikko kā esam sākuši veidot vārdnīcas melnrakstu. Patiesībā varam būt apmierināti ar padarīto. Kā veiksies ar to, kas vēl jāpaveic, atkarīgs no mums pašiem. Tādas ir mūsu pārdomas 2004. gada beigās. Esam veikuši tikai daļu no iecerētā. Toties projekts mūs paņēmis savā varā un mēs savas dienas piepildām ar mērķtiecīgu darbu...

3. DAĻA CEĻJUMI ĶĪNĀ

Ķīnas svētkalnos

10.10.2001. Ar ceļotāju grupu 7 cilvēku sastāvā 6.20 izlidojam uz Maskavu. 23.00 lidmašīna uzņem kursu uz Beidzjinu. Labi redzam, kā lidmašīna lido pāri Gobi tuksnesim 戈壁沙漠, kas ir pasaules trešais lielākais tuksnesis. Gobi tuksnesis no ziemeļiem uz dienvidiem plešas 800 km garumā un nosacīti rietumu–austrumu virzienā ap 1600 km. Ceļā no Maskavas uz Beidzjinu lidmašīna šķērso tuksnesi ziemeļu–dienvidu virzienā, un, lai tiktu tam pāri, modernai lidmašīnai nepieciešama aptuveni stunda. Šķērsojot tuksnesi skaidrā laikā, skatam no lidmašīnas iluminatora paveras neaptverams smilšu kāpu okeāns bez mazākajām cilvēka klātbūtnes pazīmēm. Vietām pavīd tādas kā tikko saskatāmas iespējamās karavānu takas. Skarba, ziemā svilinoši auksta, bet vasarā tikpat svilinoši karsta un ļoti sveša stihija... Ap plkst. 8 nosēžamies Beidzjinā. Šeit temperatūra virs + 20 grādiem. Iekārtojamies viesnīcā “Neimenju biņguan” 内蒙古宾馆. Pievakarē ražošanas sapulcē spriežam par ceļojuma mērķiem: skolotāja meklējumi elpošanas vingrošanai “ciguns” 气功; filmas veidošana.

Iecerēto mērķu īstenošanai nepieciešami līdzekļi, un ar šo jautājumu nodarbojas ekspedīcijas organizatori.

12.10.2001. Izbraucam uz Ķīnas mūri 万里长城. Spīd negaidīti silta oktobra saulīte. Tāpat kā vakar ap + 20 grādu. Jau šajā izbraukumā iezīmējas, ka ar grupu strādāt būs grūti. Daži ceļojuma dalībnieki aiziet uz vienu pusi, un pārējie arī iet tā, kā viņi grib... Pievakarē ap 2 stundu gaidīšana, līdz visi atkal ir kopā. Garastāvoklis zem nulles. Pozitīvi tas, ka jau vakarā var paskatīties dienā safilmēto.

13.10.2001. Dodamies uz Sjanšaņ 香山. Tīrā gaisā brīnišķīgs kāpiens kalnā. Virzāties pa celiņu, kas izklāts ar akmens plāksnēm. Tiek filmēts un fotografēts. Man raisās sarunas ar vidējās un vecākās paaudzes kalnā kāpējiem. Lieliski un daudz strādā operators A. Kalniņš. B. Apinim intervija ķīniešu zīmējumu izstādē. Apbrīnojama novakare Ji He Juan 颐和园 parkā. Visi apmierināti ar šo dienu.

14.10.2001. Sākam ar Junhegun 雍和宫 lamaisma klostera apmeklējumu. Operators A. Kalniņš daudz filmē. Esam Tautību muzejā 民族公园. Šeit ir nācies būt diplomātiskā darba gados. Tomēr neesmu bijis dienviņu spārnā, kur uzbūvētas Sjindzjanas uiguru autonomā rajona 新疆维吾尔自治区 celtnes ar raksturīgām musulmaņu arhitektūras iezīmēm. Man tas ir interesanti, lai arī šis ir jauns parks, kura mērķis atainot Ķīnā dzīvojošo tautu arhitektūras, tradīciju un folkloras mantojumu. Šodien, piemēram, uzstājās miao 苗 tautības dziedātāji un dejotāji. Pie tam parka apmeklētāji var iepazīties arī ar šīs tautas tērpiem un rotām. Pieņemts uzskatīt, ka Ķīnā dzīvo 56 mazākumtautības. Veltot uzmanību turpat vai katrai mazākumtautībai, muzejs aizņem visai lielu platību un apmeklētājiem nodrošina lielisku pastaigu. Viesnīcā gatavojamies rītdienas braucienam uz Čendu 成都, Sičuanas provinces administratīvo centru 四川省省会.

15.10.2001. Pirms pusdienas apmeklējam "Piemiņas zīmi jaunajam gadsimtam un gadu tūkstošim" 中华世纪坛. Pēcpusdienā ieņemam vietas vilcienā un sākam ceļu uz Čendu. Vilciens nav smādējams. Visi esam iekārtojušies, un drīz vien iestājas tumsa.

16.10.2001. Vilciena ceļā daudz tuneļu. Brižiem stāvas, rīta miglā tītas nokalnes. Mūsu ceļabiedri jautrā garastāvoklī dzied "Kur tu teci, gailīti...". Klausītāju netrūkst. Pievakarē ierodamies Čendu.

17.10.2001. Dodamies uz Lešaņ 乐山, kur mūsu mērķis ir apskatīt slaveno Lešaņ Lielo Budas statuju 乐山大佛, kas ir viena no pasaules lielākajām Budas statujām un vairāk nekā tūkstoš gadu bija izmēros vislielākā Budas statuja pasaulē. Šī statuja izcirsta klintī virs triju upju satekas, viena no tām ir Mindzjan 岷江,

otra – Daduhe 大渡河, savukārt trešā – Cjinjihe 青衣河. Budas seja vērsta pret Emeišaņ 峨眉山 svētkalnu. Budas galva ir vienā līmenī ar kalnu, bet kāju pēdas balstās upes krastā.

Lielā Budas statuja tika veidota Tan 唐 dinastijas laikā. Darbi tika sākti m. ē. 713. gadā un turpinājās 90 gadus. Statujas augstums – 71 m, galvas izmēri – 15 m, plecu platums – 30 m, rokas garums – 8 m, deguna garums – 5,5 m.

Pēc vienas versijas, milzu Budas statujas celtniecība tika sākta kā vēršanās pie augstākajiem spēkiem, lai satekā ieplūstošās trīs upes būtu ūdeņiem bagātas un zemes šo upju krastos būtu auglīgas.

Pēc citas leģendas – Budas statujas celtniecība sākta, lai apvaldītu triju upju satekā mutuļojošo bīstamo atvaru, kas bija aprijis daudzus upes kuģotājus. Statujas ciršanas gaitā turpat vai gadsimta garumā visas šķembas tika mestas upju satekā, kas ļāva aizbērt bīstamo atvaru. Tādā veidā Budas statujas ciršana klintī upes krastā cilvēkiem atnesa svētību.

Mitrajā un siltajā klimatā Lielā Budas statuja vietām notecējusi tumšiem lāsumiem. Seja izstaro mieru. Svētvieta paņem savā varā ikvienu ceļinieku, vienalga, no kuras pasaules malas ciemiņš ieradies. Pēc tam kad 2001. gadā talibi uzspridzināja milzīgo Budas statuju Afganistānā, Bāmjanas provincē, Lešaņ tika pieņemts lēmums Budas statuju izcirst vēl lielāku par Afganistānā iznīcināto. Mūsu Lešaņ apmeklējums sakrita ar jaunās Budas statujas veidošanas darbiem. Mēs šeit dzirdējām divējādas skaņas – pirmās bija akmens atskaldīšanas skaņas, kas nāca no vietas, kur tapa jaunā Budas statuja. Citas skaņas nāca no pretējā kalna, aiz nelielas ielejas. No budistu klostera bija dzirdamas mūku dziedātas melodijas – ne īpaši skaļas, bet noturīgas un labi saklausāmas. Abas skaņas mūs pārnesa citā pasaulē, bez brutālajiem rūpniecības vai transporta trokšņiem. Operators daudz filmēja. Pārējie ceļabiedri šo Lešaņ apmeklējumu izbaudīja, kā vēlējās. Es vienatnē izstaigāju celiņus gan līdz klosterim, gan senajai Budas skulptūrai, gan arī vietai, kur tika cirsta jaunā statuja. Mēģinot apzināt Lešaņ redzēto, gribas piebilst, ka viss piedzīvotais un īsajās ceļa piezīmēs ietvertais notiek Ķīnas īpatnējā sociālisma apstākļos... Piederu pie paaudzes, kas labi atceras Kultūras revolūciju, kura ticīgajiem ķīniešiem bija skarbu pārbaudījumu laiks. Savukārt mūsdienu Ķīnā valdība kļuvusi krietni iecietīgāka. Priekšplānā ir cilvēku lojalitāte pret valdību, bet reliģiozās piederības jautājumu katrs sabiedrības loceklis risina pats. ĶTR valdība pieļauj savu pilsoņu iesaistīšanos starptautiskos reliģiozos saietos. Lauības bieži notiek katoļu vai luterāņu dievnamā. Esmu vairākkārt redzējis, ka jaunais pāris fotografējas pie dievnama. Šodien tas vairs nevienu nepārsteidz. Ejot pa taciņu, nejausi uzduros milzīgam, olveidīgam tumši violetam banāna

ziedam. Spilgtais zieds nokarājas no stāvas kraujas celiņa malā. Kad sakāpjam autobusā un sākam braukt, nevaru atraut skatienu no akurāti un rūpīgi sakoptajiem laukiem, kur, kūlīšos sasiets, žūst rīss...

18.10.2001. Agra celšanās, un esam ceļā uz Sičuanas provinces slavenākajiem svētkalniem Emeišaņ 峨眉山. Šie kalni ir slaveni ar savām skaistajām dabīgajām ainavām un mitoloģiskām budisma svēto uzturēšanās vietām. Emeišaņ kalnu bodhisatva skaitās Pusjeņ Pusa 普贤菩萨. Kā vēsta leģenda, bodhisatva no Emeišaņ kalnu virsotnes aizlidoja, sēdot uz sava trīsgalvainā ziloņa muguras. Kopš tiem laikiem šis kalns tiek uzskatīts par bodhisatvas mūžīgās uzturēšanās vietu.

Krašnās dabīgās kalnu ainavas, savstarpēji papildinot cita citu, lieliski harmonē ar ilgstošu šīs apkārtnes vēsturisko un kultūras saturu.

Mūsu ēras pirmajā gadsimtā šajā kalnā tika uzbūvēts Ķīnā pirmais budistu klosteris Vaņņieņsi 万年寺. Šajā klosterī atrodas bodhisatvas Pusjeņ Pusa 普贤菩萨 statuja, kurā tas attēlots sēžam sava trīsgalvainā ziloņa mugurā.

XX gs. vidū Emeišaņ kalnu virsotnē bija pāri par 100 klosteriem, vairums no tiem tika nopostīti Kultūras revolūcijas periodā. Templis Dzjindinsi 金顶寺, kas atrodas 3077 m augstumā virs jūras līmeņa, ir pilnībā atjaunots. Kopš m. ē. VI gs. šis kalns ir budistu svētceļojuma mērķis un viena no galvenajām Ķīnas budistu svētvietām. Plānojot ceļojumu, rēķinājāmies ar iespējām klātienē ieraudzīt šo Ķīnā un ķīniešu apziņā iemīļoto svētvietu. Jau esam ceļā un drīz sasniegsim Emeišaņ kalnus. Autobuss uzbrauc līdz stāvvietai kalna piekājē. Tālāk, kā visur Ķīnas svētkalnos, pa akmens pakāpieniem, kas būvēti mūžīgai lietošanai, – ap 1,5 km kāpiens, un jau vajadzētu būt kalna virsotnei – kā balvai par grūto kāpienu. Diemžēl viss apkārt vienā miglas vatē. Manos ceļojumos uz Ķīnas svētkalniem tas jau ir otro reizi. Pirmo reizi – caur miglas vāliem pa tādām pašām “mūžīgām akmens kāpnēm” uzkāpām Šaņdunas provinces Taišaņ 泰山 svētkalnā. Tāpat kā šodien, kalna galā valdīja necaurredzama migla. Nācās vien iztēloties, cik iespaidīgs skats pavērtos no kalna virsotnes...

Arī Emeišaņ kalna galā izvietojies sens krāsots budistu klosteris. Var pat ieiet klostera ēkā, kas izskatās tāda kā pamesta, kā bez saimnieka. Skan magnetofona lentē ierakstīts mūku dziedājums. Mūsu filmu grupa bildē izplūdušās tempļa kontūras. Kad pietuvojamies klinšu kraujas malai, visur redzam brīdinājumus būt uzmanīgiem, jo apakšā bezdībenis... Šodien to pilnībā slēpj miglas “vatenis”. Pa akmens taku sākam atpakaļceļu. No miglas un laika biežās seģenes iznāk trīs tibetiešu mūki un dziedādami pazūd miglā... Mūki, plecīgi un stipri vīri, kāpj tibetiešiem raksturīgā lēnā, garā, taču neatlaidīgā soli... Krietni noguruši atgriežamies viesnīcā.

19.10.2001. Šīs dienas kārtībā ir Vuhouci 武侯祠 muzeja apmeklējums, kas vel-tīts Ķīnā iemīļotajam Džu Gelianam 诸葛亮 (m. ē. 181.-234. g.). Viņš bija “Trej-valstu perioda” 三国 (220.-280. g.) stratēģis un politiķis. Īpaši romāna “Trej-valstis” izklāstā viņš tiek attēlots kā augsta prāta un atjautības ideāls. Viņš kalpoja valdniekam Liu Bejam 刘备(照烈帝), vadot Šu 蜀 un Vu 吴 valstu apvienoto karaspēku, kas cīnījās ar minēto valstu dienvidu kaimiņiem. Daudzas leģendas un nostāsti vēsta par Džu Geliana spīdošo prātu un prasmi izklūt kā uzvarētājam no visgrūtākajām peripetijām un situācijām. Tiek minēts, ka Džu Gelians vadījis septiņas kaujas un no visām atgriezies ar uzvaru. Tautā milēto Džu Gelianu dēvē arī par Gulošo pūķi 伏龙 vai Saritinājušos pūķi 卧龙.

No cita skatu punkta, Džu Gelians kā reāla vēsturiska personība nenoliedzami bija sevi apliecinājis kā spīdošs stratēģis un atjautības iemiesojums. Tomēr turpmākie karagājieni vairs nebija tik sekmīgi un vienā no karagājieniem Džu Gelians no spēku izsūkuma un pārtikas trūkuma gāja bojā.

Ķīniešu tautas atmiņā Džu Gelians daudzu gadsimtu garumā un arī mūsdienās ir varonis, par kuru tauta nebeidz jūsmot. Ieskatoties apmeklētāju sejās, redzams, ka skolēni, sirmgalvj, vīri un sievas spēka gados nāk šurp un atdod godu, un apjūsma reāla cilvēka gudrību, prātu un atjautību.

Pirms pusdienas autobusā izbraucam uz Čuncjīnu 重庆 – milzu pilsētu Jandzi 长江 krastos. Lielās Čuncjīnas iedzīvotāju skaits – 32 milj. cilvēku (pilsētas urbanizētā daļa kopā ar lauku rajoniem). Pēc Sansja 三峡 hidroelektrostacijas uzbūvēšanas un ūdens līmeņa celšanās Jandzi upē Čuncjīnu var sasniegt arī jūras kuģi. Nelielai izziņai gribētos piebilst, ka Čuncjīna agrāk bija Sičuanas provinces sastāvā un tajos gados Sičuanas provinces iedzīvotāju skaits pārsniedza 100 milj. cilvēku. Pēc administratīvās reformas 1997. gadā Čuncjīna tika klasificēta kā Ķīnas dienvidrietumu tiešās pakļautības pilsēta 直辖市, un mūsdienās tā ir šī reģiona megapole, kurai liela loma jebkurā Ķīnas valstiskuma aspektā. Šeit paredzams pārsēties kuģī, lai turpinātu mūsu ceļojumu.

Ap plkst. 19.00 sēžamies kuģī. Drūzma, balsu kņada, liela grūstīšanās, un beidzot ieņemam savas vietas. Kuģis uzņem ceļu lejup pa Jandzi, ko ķīnieši biežāk sauc Čandzjan 长江. Pārņem savādas tirpas – tas ir mans pirmais ceļojums pa Ķīnas upju māti Mucjīndzjan 母亲江. Spilgta, uguņu pārpilna Čuncjīnas nakts panorāma. Kuģis strauji virzās pa straumi. Starmetis krastā met staru kūļus. Viss spilgti un sulīgi. **1**

20.10.2001. Agri no rīta ierodamies Guičen 鬼城 pilsētā, kur kuģim paredzēta ilgāka stāvēšana. Netālu no upes uzbraucam stāvā kalnā, kur arhitektoniskā, spilgti krāsotā veidojumā var iepazīties ar budistu elli. Katrs ceļinieks, kurš šeit iepazīsies ar elles mokām, kas sagaida grēciniekus, noteikti kļūs domīgs. Pastāv viedoklis, ka ķīniešu mentalitātē tieši budismam ir nozīmīga vieta,

attēlojot Elli un Elles mokas, kas sagaida grēcinieku. Upes krasti kļūst arvien augstāki. Pāri stāvajām nogāzēm klājas migla. Jandzi upe strādā pa īstam. Uz augšu un leju pa upi stiepjas kuģu karavānas. Lielās upes kritums ir acīm redzams. Straume varena. Ieslīpi no krasta ceļas klints Šibaosai 石宝寨. Kuģis strauji virzās uz leju pa upes straumi. Uz klāja cilvēki vēro krastus, tērzē. Arī man izdodas iekļauties sarunā.

21.10.2001. Naktī mūsu kuģis bija noenkurots. Pārsēžamies mazākā kuģītī un uzsākam braucienu pa Vušaņ Sjaosaņsja 巫山小三峡. Latviešu valodā šo vietvārdu varētu paskaidrot kā "Trīs mazās Vu kalnu aizas" un arī neliela upe. Līdz 500 m augstas klintis vai pat vēl augstākas burtiski pārkarājas pāri šai nelielajai upei. Kreisajā krastā pirms 2000 gadu gar klinti bijusi gājēju platforma – tilts. Šodien saglabājušies tikai šīs platformas balstu caurumi, kuru izciršana svērtieniskajā klintī bijis īsts seno alpinistu meistardarbs. Aizas vijas un lokās... Upe šņāc... Krastā vietām rosās pērtiķi. Viss acij tveramais – apbrīnojama dabas spēka un cilvēku klātbūtnes mijiedarbe. Pēc atgriešanās uz lielā kuģa – varbūt stundas brauciens, un esam pie Jandzi lielajām trim aizām Saņsja 三峡. Daudzajos Ķīnas apmeklējumos jau sen sapņoju par iespēju savām acīm redzēt šīs aizas. Atceros, ka kādā senā gravūrā bija attēlots, kā ķīniešu strūdzinieki gluži vai rāpus, uz pleciem uzmetuši platas siksnas, velk laivas pret varenās Jandzi straumi. Necilvēcīgs darbs cīņā ar dabas varenumu. Arī tagad, no kuģa klāja vērojot aizas, rodas spilgtākās izjūtas – varenums un spēks, spēks un varenums. Diemžēl aizas un straume iegrimst visu pārņēmušās nakts tumsā... **2**

22.10.2001. Šī diena paredzēta Ičanas 宜昌 pilsētas apskatei. Sākam ar braucienu uz Saņsja spēkstaciju 三峡发电站. Tas ir Ķīnas gadsimta projekts un pasaulē lielākā hidroelektrospēkstacija. Projekta īstenošana prasīja divu miljonu cilvēku pārvietošanu uz citām dzīvesvietām. Valsts propaganda pārlicina, ka tiem, kam jāatstāj stāvie Jandzi krasti, būs daudz labāki dzīves apstākļi. Pēc ķīniešu tradīcijas, dzimtajam ciemam ir gadu simteņu saknes. Šajā dzīvē nekas nav vienkārši. Pašā Jandzi krastā Mūzikas instrumentu muzejs un ainavu parks 巴森乐宫. Šeit iedvesmu guvuši Bai Dzjui 白居易, Ou Jansju 欧阳修 un citi slaveni dzejnieki. Stāva, krāšņa klints, varena, dzeltenīga straume – viss savijas gigantiskā daudzdimensiju simfonijā. Tā noteikti ir iedvesmas vieta, ko cilvēki jau sen novērtējuši un turpina apbrīnot. Zemeņu darbarīku muzejs, papīra dzirnavas, kur mums parāda, kā ar vienkāršu roku darbu un vienkāršiem rīkiem tiek izgatavots vienkāršs papīrs. Senatnīgs balķu skaldītājs. Viss, ko mēs šeit varam apskatīt, sava veida tudzja 土家族 tautības rezervāts. Līdz varenajai spēkstacijai – pāris desmiti kilometru, bet šeit nav elektrības...

1

2

3

23.10.2001. Jau braucam ar vilcienu. Gar logu zib rūpīgi apstrādāti lauki. Rīss nopļauts. No zemes spraucas ārā jauno sējumu dzinumi. Atkarībā no reljefa – pakavveidīgi, nelieli apstrādāti lāpeniši vai nu vijas pakalnā, vai arī tikpat rūpīgi iestrādāti līdzēnā vietā. Pie ķīniešu mājas bieži var ieraudzīt vecus krāmus, pat ne īpaši sakoptu pagalmu, toties tīrumi un lauki saposti gluži kā līgava. Strādā, piekopj un aprūpē dārzenus vecākās un vidējās paaudzes cilvēki. Jaunatni zemes darbos nevar ieraudzīt. Braucam turpat vai visu dienu un vakarā esam Čanša 长沙, Hunaņas provinces administratīvajā centrā 湖南省省会.

24.10.2001. Šeit mūsu mērķis – Nanjue Henšaņ 南岳衡山 svētkalns. Sākumā traucamies pa kārtējo ātrgaitas ceļa posmu. Žēl, ka sauli aizklājusi tāda kā blāva migla. Pēc stundām trim autobuss sāk rāpties stāvā kalnā. Parādās egles un priedes, un ap sirdi top siltāk. Neliela, tīra un akurāta viesnīciņa. Izeju pastaigāties. Dzidrs, spirdziņošs gaiss. Jaušams skuju aromāts... Šajos kalnos daudz daosu tempļu un budistu klosteru, un arī šie kalni bieži ir svētceļnieku mērķis. Daudzu gadsimtu garumā šeit izveidojies mūku dzīvesveida modelis, kas saistīts ar zemkopja darbu un gremdēšanos sevī. Budistu ceremonijas tiek apvienotas ar graudaugu sēšanu, dārzeņu un tējas krūmu audzēšanu. **3**

25.10.2001. Tūdaļ pēc brokastīm sākam kāpienu kalnā, un neiet jau nemaz tik slikti. Mani gados jaunākie kolēģi aiztraucas straujā tempā. Es soļoju mierīgāk kopā ar sīciņu pavadoni no Čanša. Toties mums ir par ko parunāt, un arī mēs nonākam gan līdz daosu, gan budistu klosteriem un tempļiem. Blakus klostera ēkai īpašā četrstūrīnā ceplī sprāgst petardes. Kūp tievās, aromātiskās svecītes. Pašā kalna virsotnē nonākam līdz daosu dievnamam Džu Žun 祝融. No kalna virsotnes atklājas lieliska visas kalnu grēdas ainava. Daosu viedais met zemē divas raga pusītes. Atkarībā no tā, kā šīs pusītes nokritis, tiks izteikts pareģojums. Ugunī degošais, uz papīra rakstītais lūgums vai nu nonāks līdz adresātam – mirušajam tuviniekam, vai arī tuvinieks šo lūgumu nesaņems. Valda sasprindzināts klusums. Viedā akmens aukstais vaigs un tikai viņam saprotamais raga pusīšu kritiens un izkārtotāšanās. Lūdzējam atnes vai nu cerību stariņu, vai arī bezcerīgu nomāktību. Pēc neliela brīža skatāmies uigura Adili 阿迪力 gaisa akrobātiku. Trose vairāk nekā 10 m augstumā novilkta pāri nelielai gravai. Gravā jau salasījušies daudzi simti cilvēku. Arī mēs – ciemiņi no Latvijas. Ar garu kārti rokā, mīkstās čibiņās, veikliem kaķa soļiem, nemitīgi balansēdams, nostieptās troses vidum tuvojas Adili. Tālāk seko gaisa akrobāta uznāciens ar ķebli un sēdēšana uz ķebļa, uz troses, virs bezdibeņa. Kūlenis uz nostieptās troses un citi gaisa akrobātikas triki. Skatītājiem aizraujas elpa vai ar katru jaunu un, šķiet, neticamu vingrotāja uznācienu. Mikrofons vēsta, ka Adili dzimta ar šo mākslu nodarbojas vairākās paaudzēs. Gaisa akrobātikas

izrādēs nācies būt gan daudzās Ķīnas pilsētās, gan arī ārzemēs. Tomēr šodien redzētais mums bija neparasts un spilgts piedzīvojums.

Kad vakarā mēģinām apkopot šajā dienā paveikto, nākam pie secinājuma, ka pa kalnu takām esam nogājuši ap 15 km. Jūtams pozitīvs nogurums, un visiem gribas pie miera.

26.10.2001. Ar nelielu nokavēšanos izbraucam no lieliskās Henšaņ 衡山 svētkalnu viesnīcas. Pēc plkst. 16.00 esam Čanša长沙. No kolēģu puses dzirdamas runas par to, ka ēdienkartē būtu vēlams kaut kas eiropieisks. Tomēr, ja mūsu ceļojums ievirzās Ķīnas iekšzemes rajonos, reizēm pat patālu no lielākām pilsētām, tad gan jāreķinās, ka galdā pa lielākai daļai būs ķīniešu virtuves ēdieni. Secinājums vienkāršs – pirmā aizraušanās ar eksotisko un arī bagāto ķīniešu virtuvi ir pārgājusi. Rodas vēlēšanās nobaudīt kaut ko pazīstamu un tuvu kopš bērnības. Šodien mūsu vecākajam dēlam Jurim dzimšanas diena. Sazvanos ar dzīvesbiedri Gaļinu un apsveicu ar šo notikumu.

27.10.2001. Blakus mūsu viesnīcai daudz stundas, patiesībā visu nakti skanēja karaoke. Pirmajā brīdī likās, ka mums kaimiņos atrodas psihoneiroloģiskā klīnika... Vēlāk sapratām, ka tā ir, tā sakot, māksla... Mūsu pārbrauciens aptuveni 400 km garš. Ierodamies Džjansji provinces administratīvajā centrā 江西省省会 – Naņčan pilsētā 南昌市 ar 5 milj. iedzīvotāju. Pilsētas panorāma vērojama no upes, kas no rīdzinieku viedokļa ir gan skaisti, gan arī pievilcīgi. Ceļā vēl jāpārvar ap 250 km, un mēs ierodamies Lušaņ 庐山 kalnu parkā. **4**

Lušaņ kalnos saskaitītas 99 virsotnes. Kalni atrodas Džjansji provinces ziemeļos, Jandzi upes dienvidu krastā, netālu no Ķīnas lielākā saldūdens ezera Po Jan Hu 鄱阳湖.

Lušaņ kalnos atradās Ķīnas militārā un politiskā līdera Čan Kai Ši 蒋介石 vasaras rezidence. Viņš kopš 1925. gada vadīja Gomindānu jeb Ķīnas nacionālo partiju 国民党 un 1933. gadā nāca klajā ar runu par sadarbību ar Ķīnas kompartiju 中国共产党 karā pret Japānas iebrucējiem. Lušaņ kalni ir bijuši gan Ķīnas senatnes, gan mūsdienu Ķīnas vēstures liecinieki, un tie dziļi iespiedušies ķīniešu tautas atmiņā. Tomēr šie kalni ir nozīmīgi ne tikai ķīniešu tautai...

1996. gadā ar UNESCO lēmumu Lušaņ kalnus iekļāva Pasaules mantojuma sarakstā. Lušaņ kalnu ainavas priecē aci, nomierina dvēseli, silda sirdi, sniedz lidojuma un brīvības izjūtu. Šie kalni Ķīnā slaveni ar bagātīgu pašas Ķīnas, kā arī pasaules garīgo un kultūras mantojumu. Lušaņ kalnos saglabājušās vairāk nekā 600 senlaicīgu ārpilsētas vasarnīcu un villu, kurās saskatāmas 18 valstīm raksturīgas arhitektūras iezīmes. Te saglabājušies protestantu, katoļu un pareizticīgo dievnami un mošeja. Katra celtne saistīta ar savu leģendu, un,

tikai iedziļinoties attiecīgajā stāstā, var sākt saprast, kā Lušaņ kalni ieguvuši savu mūsdienu veidolu.

Saviļņojošs ir stāsts par villu Nr. 310, kurā visas mēbeles un lietas izvietotas tā, kā tas bija amerikāņu rakstnieces Pērlas Bakas dzīves laikā. Par savu romānu "Labā zeme" rakstniece 1938. gadā saņēma Nobela prēmiju. Kā šī notikuma sakarā atzina Zviedrijas akadēmijas pārstāvis, rakstniece šo prēmiju saņēma par "daudzpusīgu, patiesi episku ķīniešu zemnieku dzīves attēlojumu"...

Mūsdienās Lušaņ kalni kļuvuši par Ķīnas Nacionālo ģeoloģisko parku, kā arī par ķīniešu un pasaules valstu tūristu iemīļotu atpūtas vietu. UNESCO Pasaules mantojuma komiteja par Lušaņ kalniem pasaules kultūras kontekstā atzīmējusi: "Budistu un daosu tempļi un klosteri, līdz mūsu dienām saglabājusies "Bai Lu Dun" 白鹿洞 skola, kuru izveidoja Tan 唐 dinastijas zinātnieks un dzejnieks Li Bo 李白 un kurā mācīja Sun 宋 dinastijas ievērojamais neokonfucianisma filozofs Džu Sji 朱熹 – katra no minētajām celtnēm apbrīnojami harmoniski iekļaujas ainavā un Lušaņ kalnus padara par ievērojamu vietu ar augstu estētisko vērtību kultūras mantojuma kontekstā, kas nav atdalāma no ķīniešu tautas garīgās un kultūras dzīves."

Tūdaļ pēc brokastīm sākam kāpt kalnā... Sākumā tibetiešu stūpa – balta, pil-dīta, balsināta pagoda. Tālāk gleznainās miglas vērpētēs – stāva klinšu krauja, kurai pie pašas maliņas pielipusi smalka ķīniešu lapenīte. Diezgan ilgi kāpjam kalnā un nonākam pie daosu svētnīcas Sjeņžeņdun 仙人洞, kas ir īsta akmens ala. Aizsākas atvērtas sarunas ar mūkiem un mūķenēm. Runājam par ikdienišķām lietām, un šo kopā būšanu labi cementē kopīgā ķīniešu valoda, kā arī daudzu Ķīnas apmeklējumu laikā redzētais, piedzīvotais un iepazītais.

29.10.2001. Sākam iet tā saucamo "piecu virsotņu maršrutu". Gar takas malu saules pielījis zemu priežu mežiņš. Taka vijas, un bieži nonākam skatu laukumīšos, kur daudzu simtu metru augstumā slienas stāvas klintis. Bieži var ieraudzīt ziedošas nepazīstamas puķes. Vietējie zemnieki pa stāvu sienu virvēs laižas lejā un meklē ēdamās piepes, ķērpjus un sēnes. Te nepieciešamas alpīnista iemaņas, un šādu nodarbi grūti nosaukt par sēņošanu mūsu izpratnē. Kāds vīrs ar maza koka "āziša" palīdzību no kalna nes... divas tukšas benzīna mucas. Vīrs apstājas, atbalsta spieķi pret "āziša" apakšu un atpūšas. Kā viens cilvēks var nest divas, kaut arī tukšas metāla mucas? Četri vīri, piedziedādami Ā Ā Ā un Ō Ō Ō, uz pleciem nes betona maisītāju, kas, pēc viņu domām, sver ap 800 dzjiņu 斤, kas varētu būt tuvu pie 400 kg... Šo cilvēku sīkstums ir vienkārši apbrīnojams, un viņi nav teiksmaini milži...

30.10.2001. Soļojam uz smailu akmens virsotni. **5** **6** Stāvs kāpiens, un mēs esam pie iecerētā mērķa. Gaišā, saulainā laikā īsts baudījums ir kalnu vērošana, kur vieglā dūmaka un kalnu smailes veido tādu kā vairāku pakāpju

4 5 6

tālumā izzūdošu perspektīvu. Ķīniešu mākslinieki ir lieli meistari šādu kalnu ainavu zīmēšanā akvareļu tehnikā. Turpinām virzīties pa kalnu taku. Ass takas pagrieziens, un... ieraugām bijušo Mao Dzeduna 毛泽东 vasarnīcu. Pakalni atgādina man labi pazīstamās Krievijas Tālo Austrumu sopkas. Stāvā upes krastā maziņā ēdūzītī ieturam pieticīgu maltīti. Laiks sākt ceļu uz mājām, proti, viesnīcu.

31.10.2001. Šodien sakām ardievas kaut nedaudz iepazītājiem Lušaņ kalniem un dodamies tālāk. Pirmās pāris stundas traucamies pa ātrgaitas ceļu un redzam tikvien kā šo lielisko ceļu. Tālāk – šaurs, likumots ceļš ar labu segumu. Braukšanas temps lēnāks, un tas ļauj labāk apskatīt ceļmalas ciemu vai arī Ķīnas lauku dzīves ainiņas. Nemanot esam nonākuši Džjansji 江西 un Anhui 安徽 provinces saskares punktā. Pirmo reizi redzam augstus salmu status, tie ir gan tievāki nekā Latvijā. Ciemi – brīžiem noplukuši, gan arī gluži mūsdienīgi, ar obligāto fasādes flīzējumu. Kadā mazā pilsētiņā redzam, ka cilvēkiem par dzīvokli kalpo telpa sabiedriskās tualetes kompleksā. Pēc 12 stundu gara ceļa nonākam viesnīcā Huanšaņ 黄山 kalnu pakājē. Mūs pārņēmis daudzo nogurums, un visi veikli iekārtojamies savos viesnīcas numuros.

01.11.2001. Jau no rīta sākam kāpt kalnā, un jau pašā kalnu piekājē slienas tūkstošiem gadu gludinātas, vietām sūnām, vietām mazām priedītēm apaugušas klintis. No akmens bluķiem sakrautas kāpnes ved stāvā kalnā. Pakāpieni augsti, un kāpšanas temps lēns. Līkumojam pa aizu spraugām. Kāpiens prasa spēkus. Cenšos kāpt savā tempā, lai biežāk nekā citos kalnos atpūstos un neietekmētu elpošanu. Gājiens izstiepjas visas dienas garumā. Fizisko spēku pārbaude – ne pa jokam. Nākas sevi iedvesmot katrai nākamajai virāžai. Beidzot esam sasnieguši virsotni. Atklājas vienreizēji pasakaina aina... Apkārt smailēm klieđējas balti miglas vāli, te piesedzot, te atklājot vēl nepamanītās šķautnes. Var piekrist jau dzirdētajam, ka Huanšaņ kalni ir vispazīstamākie. Tomēr, liekot roku uz sirds, var apgalvot, ka jau redzētajiem Emeišaņ 峨眉山, Henšaņ 衡山, Lušaņ 庐山 svētkalniem, visiem bez izņēmuma, piemita savs neatkārtojams krāšņums. Huanšaņ svētkalnu virsotnē pārņem liels savīļņojums un gandarījums.

02.11.2001. Nakts mazā viesnīciņā pašā kalna galā. Visi šīs celtnes būvniecībai nepieciešamie materiāli nesti uz pleciem. To dara sīkstie nesēji, kas lēnā soli stiepj kalnā smagumus, ik pēc neliela brīža atpūzdamies, atbalstot nesamo vai nu pret resnu spieķi, vai arī pret celiņa margām. Šāds darbs tiek atalgots ar 800 juaņiem mēnesī. Ar kādu nesēju mēģināju parunāt. Viņš nebija īpaši valodīgs...

Jau no rīta intensīvi list. No mūsu viesnīciņas kāpjām lejā uz funikuliera staciju. Ārdās stiprs vējš. Pa ceļam redzami ļoti senlaicīgi, lieli ūdens cēlāji – koka

riteņi. Acīmredzami kontrasti: viduslaiku tehnika un vienlaikus supermoderni ātrgaitas ceļi. Varbūt šāda aina pieskaitāma pie Ķīnas paradoksiem. Arī pēcpusdienā turpina līt. Pievakarē ierodamies Huanšaņ 黃山市 pilsētā. Pie vakariņu galda tiek lemts, ka rītdien atsakāmies no kopējiem pasākumiem par labu brīvsolim.

03.11.2001. Nenogurstošais operators dodas filmēt. Citi kolēģi iet pastaigā. Es palieku viesnīcā un kavējos domās, kā varētu stāstīt par redzēto šajā unikālajā ceļojumā. Pirms mūsu svētkalnu tūres nebija dzirdēts, ka kāds no Latvijas būtu devies līdzīgā ceļojumā, koncentrējoties tieši uz svētkalnu apmeklējumu. Stāstam par svētkalniem nepieciešama literatūra. Izeju no viesnīcas un tuvākajā grāmatveikalā nopērku labu grāmatiņu par Huanšaņ svētkalniem.

Izdomāju, ka man vajadzētu noīrēt divriteņi. Ķīnā ļoti bieži pie viesnīcām, dzelzceļa stacijām vai pilsētu laukumos to var izdarīt. Viesnīcas apkaimē tomēr nemanu ierējamus divriteņus. Uzsāku sarunu ar ķīniešu jaunkundzi, kas ir slaida kā niedre, un lūdzu man uz kādu laiku aizlienēt viņas divriteņi. Viņa bez šaubīšanās piekrīt, un mēs vienojamies, kur man jāierodas, lai to atdotu. Dodos uz senlietu tirgotavu rajonu Laodzjie 老街. Brīnišķīgas, ļoti ķīniskas, dzegotas mājas. Plaši veikali pirmajā stāvā un dzīvokļi otrajā. Tiek piedāvāts turpat vai viss antikvāro preču klāsts. Īstenībā ne tik daudz interesējos par pirkumiem, cik iesaistos sarunās ar antikvariāta tirgotājiem. Šie cilvēki nereti var daudz pastāstīt par attiecīgo antikvariāta preču sortimentu: tušas trauciņiem, zīmogiem, vēdekļiem, seniem tērpiem, akvareļiem, otām, porcelāna vāzītēm un vāzēm un daudz ko citu. Diena sāk sliekties uz vakara pusi. Pēc pāris stundām sēdīsimies Beidzjinas vilcienā.

05.11.2001. Visu nakti mūs tricina vilciens. Ceļš virzās pa Aņhui 安徽, Džjansu 江苏 un Šaņdunas 山东省 provincēm. Visu dienu braucam pa līdzenumu un ap plkst. 23.00 ierodamies Beidzjinā. Mūs sagaida viegls salīnš. Atkal ierodamies "Nei Men Gu Biņ Guan" 内蒙古宾馆 viesnīcā. Šeit mūs cienā ar mongoļu piena tēju. Man tā garšo, lai arī negribu apgalvot, ka būtu pie šādas piena tējas pieradis.

06.11.2001. Jau plkst. 6.00 klāt ciguna meistars. Notiek stundu garas mācības. Mans pienākums tulkot. Veidojas sapratne par ķīniešu skolotāja ieteikumiem, apgūstot Ķīnā populāro elpošanas un vingrošanas mākslu. Izeju pastaigā un vēroju riteņbraucēju straumi. Ķīnieši reti kad brauc ātri. Pa lielākai daļai virzās, nesteidzīgi minot pedāļus. Straume ļoti blīva. Kādam pēkšņi salūst riteņi. Šis cilvēks, turot savu braucamo pie ragiem, lēni iet ārā no riteņu plūsmas, neviens viņu nepagrūž, neviens neko neburkšķ, kaut arī viņš citus traucē.

Vakarā zeltainā blāvumā sēžas saule. Tur, kur nogrimst saule un vēl tālāk, ir mūsu Latvija...

Divu roku platumā

Divu roku siltumā

Visa mūža garumā... (Knuts Skujenieks)

Beidzjinas saulrietus esmu vērojis vairākus gadus. Man šķiet, ka tik krāšņu skatu, kad blāvā saule izzūd aiz rietumu apvāršņa, var skatīt tikai Beidzjinā. Vakariņojam uiguru restorānā. Apbrīnojami garšīgo jēra gaļu visi bauda neatraudamies. Galvaspilsētā jēra gaļa tiek ievesta no Iekšējās Mongolijas stepēm un tuksnešiem.

10.11.2001. Beidzjinas pievilcību izbaudām Bei Hai 北海 parkā. Strādājot diplomātiskajā darbā, ar dzīvesbiedri Gaļinu ļoti milējām brīvajā brīdī atbraukt šurp, nesteidzīgā soli ejot gar ezera krastu, ieklausīties balsīs, mūzikas skaņās, arī veco vīru atnesto dziedātājputnu dziesmās. Beidzjina ir unikāla ar to, ka pilsētas centra ezerus ieskauj šalčoša un dārdoša daudzmiljonu pilsēta. Savukārt ezeru apkaimē, it īpaši tradicionālo šķērsielīņu "hutun" 胡同 ciematos, dzīve plūst gluži tāpat kā pirms vairākiem gadsimtiem. Vectēvi strīdas par lielo politiku, vecmāmiņas priecājas par mazbērnu tekalēšanu gar ezera krastu, jauna meitene, aptvērusi graciozo pipu 琵琶 – četru stīgu instrumentu, izvilina smalku, vijīgu melodiju. Turpat blakus uz ķebliša sēž vīrs, ko frizieris ezera krastā nofrizē, un nu galva ir kaila un spīdīga. Beidzjinas ainiņas spilgti iesēdušās atmiņā, jo arī šajā pilsētā ir pavadīti vairāki manas dzīves gadi.

11.11.2001. Gar autobusa logu nozib "Kempinski" viesnīca, kur 1998. gada 18. novembrī tika atklāta LR vēstniecība ĶTR. Vienīgie vēstniecības darbinieki bija P. Pildegovičs ar kundzi Gaļinu. Kā gan nepakavēties pie šīm atmiņām, ja tās ir mūsu abu "privātipašums"... Izlidojam pēc saraksta. 8 stundu lidmašīnas rūkoņa, un jau Helsinki. Plkst. 20.00 pēc Latvijas laika esam Rīgā. Beidzies ceļojums pa Ķīnas svētkalniem. Ķīnā veikts varens loks ar daudzprovinču apmeklējumu. Bez pārspilējuma var atzīt, ka tik mērķtiecīgi svētkalnos kāpu pirmo reizi. Iespaidu daudz, ir vēlēšanās padalīties ar citiem par redzēto un piedzīvoto.

Kāds no maniem daudzajiem sarunu biedriem uzrakstīja hieroglifus, kuros ietverti piecu Ķīnas galveno virsotņu nosaukumi. Mūsu ceļojumā netika iekļautas tikai divas virsotnes: Centrālās Ķīnas virsotne – Sunšaņ kalns, kā arī Austrumu virsotne – Taišaņ kalns, kurā es uzkāpu 1999. gadā, kad Ķīnā veicu diplomāta pienākumus.

五岳	东岳 --- 泰山	中岳 ---- 嵩山
Piecas virsotnes:	Austrumu virsotne - Taišaņ kalns	Centrālās Ķīnas virsotne - Sunšaņ kalns
	西岳 --- 华山	北岳 ---- 恒山
	Rietumu virsotne - Huanšaņ kalns	Ziemeļu virsotne - Henšaņ kalns
	南岳 --- 衡山	
	Dienvīdu virsotne - Henšaņ kalns (Ziemeļu un Dienvīdu virsotņu izrūna līdzīga, bet hieroglifi atšķirīgi)	

Ķīnas izpratnes meklējumos

21.05.2008. Ap plkst. 9.30 kopā ar Gaļinu ierodamies ĶTR vēstniecībā LR, kur iesniedzu līdzjutības vēstuli sakarā ar 40 000 cilvēku bojāeju zemestrīcē Sičuānas provincē. Atgriezušies mājās, kārtojam ceļasomas un dodamies uz lidostu. Pēc saraksta izlidojam uz Helsinkiem. Dažas stundas Somijas galvaspilsētas lidostā, un jau uzņemam kursu uz Beidzjinu. Lidojuma laikā vakariņas. Ērti un labi lidojuma apstākļi. Lidmašīnā brokastis, un drīz vien mūsu delegācija jau ir jaunajā Beidzjinas lidostā, kur mūs sagaida LR vēstniecības autobusiņš.

22.05.2008. Ierodamies jaukā senās vienstāva Beidzjinas hostelī “Lienhua” 莲花. 7 Neliela atpūta. Pusdienas. Izrādās, ka pietiek spēka gājienam līdz senās Beidzjinas vēsturiskā centra Beihai 北海 ezeram. Par šo pievilcīgo Beidzjinas vairāku ezeru rotu jau esmu stāstījis sadaļā, kas veltīta diplomātiskajam darbam Ķīnā. Šoreiz mūsu ceļojuma kolēģi jau pirmajā ceļojuma dienā, ieraudšies pie minētā ezera, pilnā mērā izbauda imperatora pilsētas pievilcību. Tomēr drīz vien sākam apgurt. Aiz muguras transkontinentālais pārlidojums. Atgriežamies mūsu hostelī. Maza Beidzjinas rūgušpiena krūciņa, siera šķēle un – tikai pie miera.

23.05.2008. Dienu sākam ar atkārtotu braucienu uz Beihai ezeru, lai filmā iemūžinātu imperatora dārzu. Pirms filmēšanas griežamies pie parka darbiniekiem ar lūgumu ļaut mums uzfilmēt ezera ainavas. Diemžēl saņemam visai striktu atteikumu. Iespējams, vajadzēja filmēt, nekādā veidā sevi un savus nodomus nereklamējot. Ierodamies man labi pazīstamajā senajā imperatora vasaras rezidencē Juanminjuan 圆明园 parkā. Šeit sākam filmēt, nevienu neinformējot par savu nodomu. Neviens parka darbinieks tā arī mums neko neizrādīja. Uz maniem ceļojuma dalībniekiem traģiskā “Rietumu un Austrumu tikšanās” atstāja dziļu iespaidu. Pāris vārdos atkārtošu jau agrāk teikto. 1860. gadā Anglijas un Francijas apvienotais karaspēks iznīcināja un nodedzināja šo Ķīnas un arī Rietumu tradicionālās arhitektūras pērli. Šo notikumu tāpēc arī sauc par traģisko divu civilizāciju tikšanos. Mēģinot ieskatīties nākamajos gadu desmitos, ļoti negribētos, ka mūsdienu pasaules civilizācijas tiktos šādā veidā...

24.05.2008. Esam Zemes templī 地坛. Skan brīnišķīgi Beidzjinas operas dziedājumi stīgu orķestra pavadījumā. Spēlē astoņi stīgu mūzikas virtuozī. Ik pa brīdīm mainās solisti. Brīvā laukuma vienā pusē veiktas un vieglas bārdaina vingrotāja kustības. Citā laukuma stūrī tiek apgūti dejas soļi. Bieži vien ne tikai Beidzjinā, bet arī jebkurā Ķīnas pilsētā aktīvākie minēto vaļasprieku dalībnieki ir pensionāri. Zemes templī klausāmies gida stāstījumu par to, kā imperators ieradās templī lūgt svētību jaunajai ražai un arī glābiņu no plūdiem.

7

8

9

10

25.05.2008. Pie Sjuaņvumen 宣武门 vārtiem ierodamies Nevainīgi ieņemtās Svētās Marijas katedrālē. **8 9 10** Dievnams dibināts 1605. gadā, kad itāļu jezuīts Mateo Riči Beidzjinā uzsāka savas Dieva vārda sludināšanas gaitas. Šodien notiek liels svētdienas dievkalpojums. Aptuveni puse baznīcēnu ir ķīnieši. Otra puse ir angļu valodīgie – tā mēdz dēvēt cilvēkus no dažādām Eiropas un pasaules valstīm. Dievkalpojumi notiek ķīniešu un angļu valodā. Baznīcas dziesmu teksti uz daudzajiem ekrāniem pie dievnama kolonnām. Valda svētku rosība. Visur svētdienīgi gērbušies dievnama apmeklētāji, kas pārstāv visas iespējamās paaudzes, sākot ar bērniem un beidzot ar sirmgalvjiem. Mūsu operators Mārtiņš filmē, es A. Šablovskim tulkoju intervijas. Nogurdina salīdzinoši augstā temperatūra un lielais cilvēku pūlis. Dievnama apmeklējums atspoguļo Ķīnas valdības lielā mērā iecietīgo attieksmi pret reliģijas jautājumiem, par ko mums bija iespēja pārliecināties arī citās Ķīnas pilsētās un dievnamos.

Plkst. 19.30 esam Tienāņmen 天安门 广场 laukumā. Laukums tā nosaukts par godu “Debess miera vārtiem” 天安门, kas atrodas laukuma ziemeļu pusē un atdala laukumu no Aizliegtās pilsētas 紫禁城. Notiek karoga nolaišana – svinīgs brīdis, ko grib redzēt neskaitāmi lielās valsts iedzīvotāji un arī ciemiņi. Nebeidz pārsteigt šīs vietas plašums. Līdz XX gs. šis bija pasaulē lielākais laukums. Gar laukuma vienu malu pa tā galveno ielu Čanaņdzjie 长安街 plūst galvaspilsētas transports. Laukumā atrodas “Monuments tautas varoņiem” 人民英雄纪念碑, kā arī Mao Dzeduna mauzolejs. Viss, kas paveras skatienam, ir plašs, varens un iespaidīgs. Blakus 440 000 m² (880 x 500 m) lielajam laukumam atrodas Ķīnas parlamenta – Višķīnas Tautas pārstāvju sapulces (VTPS) 人民代表大会 ēka un ultramodernais Lielais nacionālais operas teātris. Karogs nolaists. Laukums un diena pierimst. **11** Mūsu nelielā grupiņa, pārdomās iegrimusi, atgriežas mazajā hostelī, kas uz laiku Beidzjinā kļuvis par mūsu mājām...

26.05.2008. Diezgan vingrā soli izejam cauri milzīgajam Gugun 故宫 muzeja kompleksam, kas kopš Min dinastijas bija Debesu dēla 天子 imperatora mājoklis. Šī kompleksa otrs nosaukums “Aizliegtā pilsēta” 紫禁城. 500 gadu laikā šajā pili valdīja 24 imperatori, no kuriem 14 nāk no Min 明 dinastijas perioda un 10 imperatori no Cjin 清 dinastijas perioda. Pēc leģendas, šajā kompleksā pavisam 9999,5 istabas, bet patiesībā reālais istabu skaits ir 8707. Runā, ka imperators vēlējās 10 000 istabu, jo šim skaitlim “vaņ” 万 ir īpaša nozīme Ķīnas kultūrā. Ieeja Aizliegtajā pilsētā parastajiem mirstīgajiem, kā arī ārzemniekiem bija liegta. Tāpēc arī izplatījās visdažādākās leģendas par to, kas atrodas un notiek aiz pils kompleksa augstajām sienām. Arī šoreiz vai ik uz soļa man aizsākās sarunas ar milzu kompleksa apmeklētājiem no visdažādākajiem Ķīnas nostūriem. Par maniem sarunu biedriem kļuva Fudzjeņas provinces

11

12

zemnieki, kāda jauna māksliniece, sirmi Beidzjinas musulmaņi, visai eiropei-
zēti Sjanganas (Honkongas) ķīnieši un vēl un vēl nebeidzamā virtienē... **12**

Ierodamies “Kempinski” viesnīcā, kur 1998. gada 18. novembrī notika svinīgs
pasākums par godu Latvijas vēstniecības darba uzsākšanai Ķīnā. Mūsu val-
sti mēs ar manu kundzi Gaļinu pārstāvējām divatā... Saviļņojošas atmiņas...
Tālāk – diplomātu rajons Saņlituņ 三里屯, kur jaunajās vēstniecības telpās man
bija tas gods pacelt Latvijas karogu, kā arī pie izejas vairāku valstu vēstnie-
cību kompleksā piestiprināt Latvijas ģerboni. Laika straumes plūdums nav

apstādināms. Tomēr ir notikumi, kas aizķeras atmiņā... Varbūt tamdēļ, ka mēs ar Gaļinu esam vienīgie šo notikumu liecinieki...

27.05.2008. Dienu sākam ar Liuličan 琉璃厂 ielas apmeklējumu. Kādreiz Juan 元 dinastijas laikā šeit tika uzsākta glazētu keramikas fližu ražošana imperatora celtņu vajadzībām. Vēlākajos gados Liuličan iela pārtapa par Beidzjinā ļoti populāru antikvariāta un dažādu žanru mākslas priekšmetu tirdzniecības vietu. Arī šodien tiek piedāvātas visdažādākās ainavas, akvareļi, zīmogi, izšuvumi, kā arī bronzas, jašmas, zilonkaula, keramikas un citi izstrādājumi un, protams, origami. Pēcpusdienā soļojam uz Baita 白塔 pagodu, kas ir senākā Tibetas budisma celtne Beidzjinā. Pēc leģendas, Juan dinastijas imperators Hubilajs 忽必烈汗 no sava loka šāvis bultas uz četrām debespusēm, lai tādā veidā noteiktu tempļa kompleksa apmērus. Celtnes ikoniskā veidola autors ir Nepālas arhitekts Arigo, kas ar dalību šajā projektā tuvinājis Nepālas un Ķīnas attiecības. Varenajai stūpai apkārt jūtama vēja pūsma, kas nes savu svētību klātesošajiem. Manu uzmanību uz varenās stūpas fona piesaista arhitekta Arigo tik traušlā un akurātā figūra. Viens vienīgs cilvēks, taču tik ļoti daudz paveikts savas reliģiozās pārliecības apliecinājuma aspektā, kā arī savas dzimtenes – Nepālas – un Ķīnas attiecību tuvināšanā. Šīs pārdomas dziļi iespiedušās atmiņā.

Vakarā jau esam Beidzjinas Rietumu stacijā, lai dotos uz Jeņaņ 延安 – pilsētu, kurai īpaša vieta Ķīnas Tautas Republikas tapšanā. Atskan balss stacijas skaļrunī: “Pēc stundas ceturkšņa aties vilciens Beidzjina–Lhasa 北京–拉萨. Vēl nesen pilnīgi neiedomājama ziņa. Pasaulē augstākais dzelzceļš, kas šķērso pat 5000 m augstas kalnu pārejas. Par šī dzelzceļa atklāšanu var runāt no dažādiem skatu punktiem.

28.05.2008. Vilciens traucas gar Ķīnas ziemeļrietumu Šāņsji 陕西 provinces svešādiem robotiem kalniem, šķērso daudzas ieplakas un neskaitāmus tuneļus. Brokastīs mīlojamies ar 中式早饭, proti, ar brokastīm ķīniešu gaumē. Maizes vietā – “baodzi” 包子, tvaicēts ķīniešu virtulis, nedaudz sālitu dārzeņu 腌蔬菜 un putriņa 粥. Brokastis ļoti vienkāršas, pat askētiskas. Dienas vidū ierodamies Jeņaņ 延安 pilsētā, kas atrodas Šāņsji provinces ziemeļu daļā. Ja ir patiesa vēlēšanās vismaz apjaust Ķīnas Tautas Republikas tapšanas notikumus, tad pāriet garām Jeņaņ periodam vienkārši nav iespējams. Mūsdienu Ķīnā Jeņaņ uzskata par Ķīnas revolūcijas vai arī Sarkanās Ķīnas šūpuli. Šajā pilsētā noslēdzās Ķīnas strādnieku un zemnieku armijas “Lielais pārgājiens” 长征 (“Lielajā pārgājienā” ĶKP bruņotie spēki, cīnoties ar japāņu iebrucējiem un Gomindāna karaspēku, veica 25 000 li jeb aptuveni 12 000 km). Kopš 1937. gada Jeņaņ kļuva par ĶKP valdības kontrolētā “Šāņsji–Gaņsu–Ninsja pierobežas rajona” 陕甘宁边区 administratīvo centru. Šeit uzturējās kompartijas

vadošie darbinieki: Mao Dzeduns 毛泽东, Ļu Šaocji 刘少奇, Džou Enlai 周恩来, Džu De 朱德, Liņ Biao 林彪 un citi. Šie cilvēki vēlāk kļuva par ĶTR dibinātājiem.

Tajos gados pilsētas apkārtnes kalnu nogāžu alu mitekļos 窑洞 uzturējās ap 40 000 karavīru. Ķīnā ir radies īpašs termins "Jeņaņ gars" 延安精神, kas nozīmē koncentrēšanos cīņai, askētismu, atteikšanos no kapitālisma kārdinājumiem un, visbeidzot, partijas biedru saliedētību nākamās uzvaras vārdā. Pilsētas simbols ir Baotašaņ 宝塔山 pagoda, kas celta VIII gs. un kas 1938.–1942. gadā izturējusi un pārdzīvojuši japāņu bombardēšanu. Viens no tūrisma objektiem ir ĶKP augstākās vadības alu mitekļi, kur mūsdienās ir Jeņaņ revolūcijas muzejs 延安革命纪念馆... **13 14 15**

Kavējoties pie Jeņaņ kā ĶTR kompartijas galvenās mītnes, nedrīkst aizmirst arī to, ka pagājušā gadsimta 40. gados tieši šeit krustojās divu pasaules lielvaru – ASV un PSRS – intereses. Padomju Savienības interesēs TASS korespondenta statusā Jeņaņ darbojās Kominternes cilvēks. Savukārt ASV vārdā "Dixie Mission" centās koordinēt ASV sadarbību ar ĶKP cīņā pret Japānas armiju. Otrs ASV mērķis bija pamēģināt samierināt ĶKP un Ķīnas Nacionālo partiju jeb Gomindānu. Abu lielvaru analītiķi savu misiju gaitā konstatēja ne tikai Mao nostiprināšanos iekšpolitiski ĶKP līdera lomā, bet arī Mao nevēlēšanos kļūt par PSRS vai ASV satelītu. Īss ieskats Jeņaņ ne pārāk senajā vēsturē ļauj izprast šī kādreiz grūti pieejamā Ķīnas nostūra lomu gan cīņā pret Japānas iebrucējiem, gan drīzā pilsoņu kara rēķinos, gan arī ĶTR tapšanā kopumā.

Pirmajā dienā pēc ierašanās Jeņaņ mēs, pat īsti neapzinoties, pievarējām stāvu nokalni un nonācām apdzīvotā alu mājoklī 窑洞. **16 17** Mums bija interesanti parunāt ar alu dzīvokļa saimnieku. Viņš labprāt iesaistījās sarunā un stāstīja, ka veic transporta pakalpojumus un pelna ap 1000 juaņu mēnesī, kā arī audzina četrus dēlus. Saimnieks mums parādīja savu mājokli ar TV antenu, guļavietām un vasaras pavardu pagalminā. Šis cilvēks dzīvi redz gaišos toņos un ir apmierināts. Virs alu mītnes ieejas durvīm neliels, ieapaļš logs. Dibensiena un sānu sienas ir aklas, un mums kaut kā nepierasti pieņemt, ka mājoklī maz dienas gaismas. Toties dzīvokļa iemītnieki savu mājokli uztver kā kaut ko pašsaprotamu. Lesa plato apvidus alu mājokļos cilvēki dzīvo simtiem gadu. Saimnieks mums lietišķi skaidro, ka alu mājokli vasarā ir patīkami vēsi, bet ziemā – silti. Ko tur lai saka, jātic...

29.05.2008. Ekskursijas vadītājas pavadībā ierodamies ĶKP 8. sauszemes armijas štābā un iepazīstamies ar pieminēto kompartijas līderu alu mītnēm. Protams, ĶKP augstāko ierēdņu alu mitekļi priekšzīmīgi tīri un sakopti. Tomēr pati iecere jau pazīstama kopš vakardienas un ļoti atgādina ierindas cilvēka alu mājokli. Kopumā apstākļi askētiski, pat skarbi. Ne velti vakar pieminēju, ka Ķīnā labi pazīstams termins "Jeņaņ gars" 延安精神. Iekšpolitiski Jeņaņ

13

14

15

16

17

simbolizē jaunības utopisko periodu, kad Ķīnas komunisti īstenoja ideālizēto dzīves vienkāršību, kopa patieso tautas kultūru, kā arī ievēroja sociālo taisnīgumu. Ne velti ASV "Dixie" misijas pulkvedis D. Barets rakstīja: "Jeņņān gaisotni raksturo spēcīga enerģētika, bez korupcijas iezīmēm, kas izplatīta Gomindāna kontrolētajos rajonos..." Mūsu nelielais ceļinieku kolektīvs no Latvijas ieradās Jeņņān, lai ieskatītos Ķīnas nesenaajā vēsturē un arī mēģinātu saprast Ķīnas kompartijas lomu šajā valstī, kas ir visvairāk apdzīvotā valsts pasaulē un kas ekonomikas izaugsmes ziņā šodien ierindojušies vadošo valstu skaitā. Pēc iepazīšanās ar minēto muzeju atgriezīamies viesnīcā un jau drīz traucāmieš uz Jičuan 宜川 pilsētu. Ceļš strauji virzās lejup un drīz vien iegriežas varenā kanjonā. Tur jau strauji plūst Huanhe 黄河 dzeltenie ūdeņi. Ne velti citās valodās to mēdz dēvēt par Dzelteno upi. Iekārtojāmieš patiesībā tādā kā alu viesnīcā 窑洞宾馆. Vakara vēsumā ejam lūkot dārdošo Hukoupubu 壶口瀑布 ūdenskritumu. **18 19 20 21** Augšpus ūdenskrituma Huanhe plūst Dzjinsja 晋峡 kanjonā, un tās platums ir ap 300, pat 500 m. Pirms ūdenskrituma upe strauji sašaurinās līdz 30–50 m platumam un gāžas lejā no aptuveni 30 m augstas kraujas. Ūdenskrituma platums mainās atkarībā no sezonas un ūdens daudzuma upē. Ūdens kritot rada skaņu, kas atgādina verdošas tējkannas šņākšanu, pat pērkona dārdoņu. Ūdenskrituma nosaukumu Hukou 壶口 latviešu valodā varētu tulkot kā 'tējkannas snīpis'. Šo ūdenskritumu mēdz saukt arī par pasaulē lielāko dzelteno ūdeņu ūdenskritumu, un tas atrodas uz Šāņsji 陕西 un Šāņsji 山西 provinces robežas. Agrāk šis rajons ceļotājam bija salīdzinoši grūti aizsniedzams. Mūsdienās pie ūdenskrituma pieved auto. Hukou ūdenskritums attēlots uz 50 juaņu naudaszīmes, un ūdenskrituma attēls ir labs iemesls, kāpēc vērts apmeklēt, īpaši ārzemniekam, šo ķīniešu mentalitātei nozīmīgo vietu. Pati Huanhe upe simbolizē ķīniešu tautas nelokāmo un nepiekāpīgo garu. Bangojošais un rēcošais ūdenskritums tiek salīdzināts ar visas ķīniešu tautas spēku, kam nekas nevar stāties ceļā un ko nekādi spēki nevar apturēt. Šādus salīdzinājumus var atrast daudzos literāros sacerējumos vai arī TV pārraidēs. Ūdenskrituma apmeklējums varētu būt labs kritērijs nule minēto salīdzinājumu apstiprinājumam ceļinieka redzējumā. Uzturoties pie ūdenskrituma, dažas dienas mēs ik vakarus kāpām lejā pie Hukoupubu un centāmies ar visām maņām izjust šo neparasto parādību – dzeltenā ūdenskrituma dārdus un šalkšanu. Vakaros suvenīru pārdevēji ar Šāņsji provincei raksturīgajām galvas segām, kas atgādina mazas čalmas, vāca kopā savu preci, lai tirgošanos turpinātu nākamajā dienā. Aiz augstās kanjona sienas izzuda saule, bet Hukou varenie krācieņi nerima ne mirkli...

31.05.2008. Ap 9.00 uzsākam ceļu uz Kenanpo 克难坡 ciemu, kur atradās Gomindāna ģenerāļa Jeņ Sjišaņ 阎锡山 štābs Japānas kara laikā. Celtne labi un

18

19

akurāti saglabājušās. Lieliska ir tase, no kuras paveras iespaidīgs un neizmirstams skats uz plašo Huanhe ieleju. Pirms dažām dienām kavējāmies pie ĶKP līderu un to mītņu raksturojuma Jeņņ pilsētā. Kenaņpo ciema Gomin-dāna armijas štāba celtnes saistītas ar nīknāko ĶKP pretinieku Gomindānu. Asiņainā brāļu karā tika ierauta viena un tā pati tauta. Latviešu lasītājam šāds

20

21

pavērsiens nav svešs. Kā redzam, piemiņā tiek glabāti abu pušu karotāji. Atpakaļceļā ieskatījāmies veselos alu mitekļu ciemos... ar TV šķīvjiem, vistu bariem un melni lāsumainiem sivēniem. Ar cilvēkiem, kuri neatteicās parunāt un pastāstīt par to, ka dzīve uzlabojas, un kuriem ir gaišs skatījums uz Ķīnas šodien. **22** **23** **24** **25** Gājiens līdz Kenaņpo ciemam nebija tuvs. Pār mūsu

22

23

24

galvām lija karsti saules stari. Alu viesnīcīnā atgriezāmies ar krietnu noguruma nastu un jaunām atskārsēm par neseno Ķīnas vēsturi. **26**

01.06.2008. Agri, ap 7.15, brokastojam un jau atvadoties vērojam bangojošo Hukou ūdenskritumu. Sākumā virzāmies pa plašo Huanhe upes kanjonu Dzjisjeņ 吉县 aprīnķi, tālāk (ap 135 km) pa Linfeņ 临汾 apgabala remontējamo ceļu un cauri virknei ne sevišķi tīriem un kārtīgiem ogļraču ciematiņiem, līdz ap 20.30 stipri saguruši ierodamies Pinjao 平遥 pilsētā. Nākam pie secinājuma, ka mūsu maršruts sastādīts veiksmīgi. Pinjao ir UNESCO Pasaules mantojuma objekts, un šajā pilsētā vēstures elpa jūtama jau no pirmajiem soļiem. Vakara tēja, un sākam kārtoties atpūtai.

02.06.2008. Pinjao pilsētas vēsture aizsākās 827.–782. gadā pirms mūsu ēras. Šajos daudzajos gadsimtos pilsēta tikusi 25 reizes pārbūvēta. Otrā pasaules kara laikā Pinjao ieņēma Japānas armija. Mūsdienās Pinjao ir pilsēta-muzejs, kurai galvenos ienākumus nodrošina tūrisms. **27 28**

Šajā pilsētā saglabātās celtnes attiecināmas uz Min 明 un Cjin 清 dinastijas periodu. Ķīnā tā ir vienīgā pilsēta, kurā pilnībā saglabājusies viduslaiku arhitektūra. Pilsētā pavisam ir 99 muzeji un valsts aizsardzībā esoši objekti. 1997. gadā Pinjao tika iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.

Pastaiga pa Pinjao ieliņām pārceļ ceļinieku vairāku gadsimtu dziļumā. Cits pie cita spiežas veikaliņi, pārpildīti ar papīra aplikācijām, lakas gravējumiem, bronzas, jašmas un zilonkaula figūrām, ķīniešu tērpiem, zīmogiem, vēdekļiem un visu pārējo, ko spēj radīt tikai ķīnieši ar savām rokām, prātu un izdomu. Pusedienojam “sihejuan” 四合院 pagalmiņa ēdūzī. Tas ir kvadrātveida pagalmiņš, kur pa perimetru izvietotas ēkas. Raksturīgi, ka ēku ārējām sienām nav logu. Pinjao kā tālā senatnē saglabājušies ap 400 šādu pagalmiņu. Pilsētas celtnēm raksturīga stilu daudzveidība. Daļa no celtnēm būvētas klasiskajās “sihejuan” tradīcijās. Citos gadījumos apvienotas divas trīs ēkas. Administratīvās celtnes rotā kaligrāfiski uzraksti. Tā uz lapenītes municipalitātes tuvumā šāds uzraksts: 观风楼, ko latviešu valodā varētu tulkot ‘lapene, no kuras tiek vērots vējš’. Uz citas lapenītes rakstīts 听雨楼, kas latviešu valodā nozīmē ‘lapene, kurā ieklausās lietus čabēšanā’. Īsais Pinjao ieskicējums ļauj saprast, ka šajā pilsētā ceļinieks var ieraudzīt daudz ko tādu, kas nav sastopams citās Ķīnas pilsētās.

Pēc lieliskām pusdienām šādā izteikti ķīniskā vidē dodamies uz kristiešu dievnamu. Baznīcā gan filmējam, gan arī tērzējam ar ķīniešu kristiešiem. Uz jautājumu, kā kristieši jūtas mūsdienu Ķīnā, seko atbilde: “Dievnami ir atvērti un ticīgo pilni...” Nāk prātā Ķīnā darba gaitās pavadītie gadi, kad daudzkārt gadījās redzēt, ka jauni, krāšņi gērbusies cilvēki baznīcā laulājas. Protams, Ķīnā, tāpat kā bijušajā PSRS, nav sveša spēcīga ateisma propaganda, kas visvairāk

27

28

raksturīga Mao Dzeduna valdīšanas laikam. Pēc Den Sjaopina reformu uzsākšanas pagājušā gadsimta 70. gadu beigās un 80. gadu sākumā Ķīnas iedzīvotāji palēnām atgriežas dievnamos un baznīcās. Baznīcēni improvizētajā sarunā ir atvērti un daudzos gadījumos stāsta, ka reliģiozās jūtas mantojuši no saviem vecākiem. Baznīcā ieskanas kopš bērnības pazīstamās dziesmas, un dievnama apmeklētāji cenšas turēt meldiņu.

03.06.2008. Kopā ar D. Rītiņu esam iecerējuši apmeklēt bagāta Šānjsi provinces tirgotāja dzimtmājas, kas patiesībā ir vesels, neliels šī cilvēka īpašumā esošs pilsētciemoksnis ar mājskolu, dēlu un meitu istabām, viesu apartamentiem, nocietinājumiem un citām celtnēm. Šis tirgotājs savā dzīves laikā bija kļuvis par autoritāti Šānjsi provinces tirgotāju un uzņēmēju aprindās. Tradicionālajā Ķīnā oficiālā konfūciānisma ideoloģija tirdzniecību uzskatīja par otršķirīgu nodarbi, kas sabiedrībā netika īpaši cienīta. Tomēr, sākot ar IX un X gadsimtu, oficiālā ideoloģija mainīja savu attieksmi pret "tirgus pasauli", it īpaši, ja tas skāra ietekmīgus tirgotāju klanus, ar kuru starpniecību korumpētie ierēdņi savus personīgos līdzekļus ieguldīja ienesīgās komercoperācijās. Kā tas bija mūsu apmeklētajās tirgotāja dzimtmājās, lai paliek vēstures ziņā. Drīzāk jau acīm skatāmās lepnās dzimtmājas bija laba liecība tam, ka oficiālās augsto ierēdņu aprindās tirgotājiem ne tikai ļāva darīt savu darbu, bet izglītības un pat sabiedriskā statusa ziņā arī deva iespēju iet kopsolī ar laiku. Abi ar D. Rītiņu apstaigājam vērīenīgās dzimtmājas. Ķīnas tradicionālās sabiedrības attieksmi pret tirgotāju kārtu sliecamies vērtēt drīzāk pozitīvi. Abiem ar D. Rītiņu tas bija pirmais ieskaits kāda ķīniešu tirgotāja dzimtmājās, un tas rosina pārdomas par Ķīnas tradicionālās sabiedrības elastību un mobilitāti. Atpakaļceļā mūs noķer un pārsteidz smilšu vējš un pēc tam lietus. Vēl ieejam budistu klosterī un tad atgriežamies viesnīcā.

Pēcpusdienā tiekamies ar Pinjao mākslinieku, kas sevi sauc par slavenā Cji Baiši 齐白石 (1864–1957) skolnieku. Šis mākslinieks Ķīnā slavens kā liels "ziedu-putnu" un "zāļu-kukaiņu" žanra meistars. Par nepārspējamām uzskata Cji Baiši otas radītās krevetes. Pinjao mākslinieka stāsts ir sulīgs un izteismīgs. Viņš stāsta, ka Kultūras revolūcijas laikā peoniju uzskatīja par kontrrevolucionāru puķi. Bet māksliniekam tieši šī puķe ļoti patikusi un viņš turpinājis to gleznot. Lai izvairītos no varasvīru kritikas un pretenzijām, mākslinieks peoniju nosaucis par ķīniešu medicīnas augu, kura ziedus un sēklas izmanto ārstniecībā, un ar šādu pamatojumu turpinājis gleznot peonijas. Jau pievakarē gaidām koncertu, kurš notiks, ja būs elektrība...

04.06.2008. Agra ceļšanās, un jau esam divstāvu vilciena vagonā, kas mūs ved uz Šānjsi provinces administratīvo centru 山西省省会 - Taijuaņ pilsētu 太原市. Lai vairāk un tālāk redzētu, ieņemam vietas otrajā stāvā. Sajūta dīvainā - būt

tik augstu virs rūpīgi apstrādātajiem laukiem, mazām, pavisam nekoptām kapsētiņām, virs dažas labas fabrikas un atkal ķīniski safrizētiem laukiem. Pēc pāris stundu ceļa iebraucam Taijuaņ pilsētā. Ātri atrodam autoostu un uzsākam jaunu ceļu. Mūsu autobusa šoferis veda bezbiļetniekus. Autobusā iekāpa kontrole, kas ātri vien konstatēja pārkāpumu. Autobuss tika apstādīnāts. Mūsu vadītājs tika izsēdināts. Mūs pārsēdināja citā autobusā, un ceļš turpinājās. Pēc līdzena posma ceļš pakāpeniski sāk vīties kalnup. Pēc piecu stundu brauciena ieraugām sniegotas kalnu virsotnes. Ilgi negribam ticēt savām acīm. Tomēr baltās sniega cepures mūs pārlicina, ka viss notiek pa īstam. Veikli iekārtojamies viesnīcīnā ar skatu uz kalniem. Vakara pastaigā nelielās grupiņās nāk garām spēcīgas miesas būves tibetiešu mūki. Nogurums mūs drīz vien atgriež viesnīcīnā. Tagad tikai pie miera...

05.06.2008. Vutaišaņ 五台山 kalni ir vieni no četriem Ķīnas budisma svētkalniem. Pēc leģendas, Vutaišaņ kalnos uzturas viedības bodhisatva Mandžušri, ķīniešu valodā Veņšu 文殊. Tiek uzskatīts, ka bodhisatva Mandžušri bieži svētceļnieka, mūka vai neparasta pieckrāsaina mākoņa izskatā ierodas Vutaišaņ svētkalnos. **29 30 31 32 33 34 35**

Mums šis Ķīnas apmeklējums ļauj pietuvoties svētkalniem, un mēs uzsākam kāpienu Vutaišaņ kalnā. Svētceļnieku ķēdītes palēnām virzās kalnup. Cik tālu acis sniedz, visi kāpēji ir ķīnieši. Saskatīt eiropiešu sejas pagaidām neizdodas. Maniem gados jaunākajiem kolēģiem solis garāks un straujāks. Es kāpju lēnāk, bet no kolēģiem īpaši neatpalieku. Kāpjot kalnā, iegriežos nelielā svētnīcīnā. Aizsākas saruna ar jaunu un ļoti enerģisku mūku. Mūks mani izjautā par redzēto Ķīnā. Kad īsos vārdos esmu izstāstījis par vietām, kurās man izdevies pabūt daudzo Ķīnas apmeklējumu laikā, mūks mani nosauc par ķīnieti un ieaicina svētnīcīnā. Mūka vadībā pirmo reizi mūžā veicu budistu lūgšanas rituālu – gan saliekot rokas virs galvas, gan arī guļoties uz grīdas Budas tēla priekšā. Pēc šādas garīgas atjaunotnes turpinu kāpienu kalnā. Uzkāpjam līdz Alpu pļavām, kuras robežojas ar lielisku jaunu lapegļu mežu. Vutaišaņ kalnu baltās virsotnes it kā būtu tuvāk. Un tomēr līdz virsotnēm vēl tāls ceļš. Nākam pie secinājuma, ka šeit mēs noslēdzam kāpienu kalnā un uzņemam atpakaļceļu. Atgriezušies ciematīnā, pusdienojam. Sāk diezgan spēcīgi līt. Kafejnīcā mūsu līdzpaņemtajā datorā skatāmies ceļojuma foto. Lietus tikai pastiprinās...

06.06.2008. List visu nakti, un istaba kļuvusi drēgna un nemīlīga. Nolemjam doties tālāk. Auto drīz vien sasniedz kalnu pāreju. Mēs izkāpjam laukā nofotografēties. Pūš negants vējš. Plīvo tibetiešu karodziņi ar lūgšanu tekstiem. Drebinoties fotografējamies un dodamies tālāk. Bez kļūmēm un aizķeršanās sasniedzam Datun 大同 pilsētu un veikli iekārtojamies viesnīcā. Šī pilsēta atrodas lesa plato aptuveni 1090 m virs jūras līmeņa, Šāņsji provinces ziemeļu

29

30

31

daļā, pie Lielā Ķīnas mūra robežposteņa, kas atdala Iekšējo Ķīnu no Iekšējās Mongolijas. Nekavējoties ne mirkli, ieņemam vietas autobusā un dodamies uz monumentālo Juņgaņ alu tempļu kompleksu 云冈石窟, kas iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Šajā alu tempļu kompleksā ir cilvēku roku darinātas 45 alas, kuru rašanās attiecināma uz Ziemeļu Vei 北魏 dinastijas periodu, m. ē. 386.–534. gadu. Alu tempļu kompleksa 252 nišās līdz mūsdienām saglabāties 51 000 akmens statuju. Salīdzinājumā ar citiem alu tempļu kompleksiem, piemēram, Lunmeņ 龙门 Henaņ prov. 河南 vai Mogaoku 莫高窟 Gaņsu prov. 甘肃, Juņgaņ 云冈 alu tempļu komplekss pārsteidz ar savu laikmetam neraksturīgo stilu, ko mēdz saukt arī par Juņgaņ stilu. Šajā kompleksā stipri jūtama svešzemju ietekme, kas Juņgaņ alu tempļu kompleksu tuvina Indijas un Centrālāzijas reģiona budisma tradīcijas skulptūrām. Var teikt, ka šajā kompleksā fiksēts vēsturiskais Centrālāzijas un Indijas budisma mākslas ceļš Ķīnā. Vei dinastijas laikmeta skulptūras laikabiedriem atgādināja, ka “Imperators, Dieva dēls, arī ir Budas iemiesojums”. Pēc drēgnās nakts un garā pārbrauciena šīs dienas galamērķi – Juņgaņ alu tempļu kompleksā – gribas pasēdēt uz soliņa un patiesi izbaudīt šo mirkli. Ceļojums mūs atvedis līdz iecerētajam mērķim. Neparasts, talantīgs un izteismīgs ir šis cilvēka roku darinājums. Cilvēka ieceri veicinājusi dedzīga iedvesma, un klāt bijusi paša Dieva svētība. Juņgaņ alu tempļu skulptūras nāk no gadsimtu dzīlēm, un tās noteikti apjūsmos arī nākamajos gadsimtos. Ar ceļa noguruma nastu, būdami pārņemti ar bagāto iztēli, kuru raisījis redzētais brīnums, atgriezāties viesnīcā... **36 37 38**

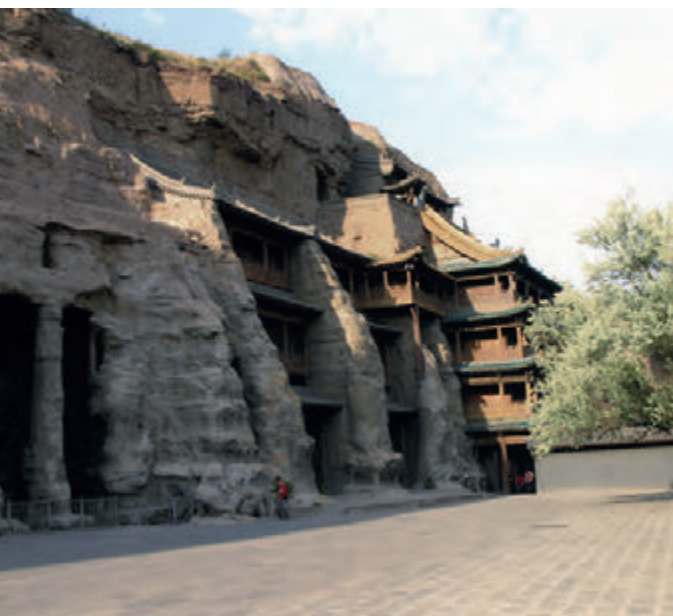
07.06.2008. Ierodamies Sjuanķunsi 悬空寺 klosterī, netālu no Beijue Henšaņ 北岳恒山 svētkalna. **39 40 41** Nebūs pārspīlēts, sakot, ka nekas līdzīgs nav iedomājams kaut kur citur Ķīnā. Ja ieskatāmies vārdnīcā, tad hieroglifu 悬空 nozīme tiek tulkota kā ‘karāties gaisā; piekārts’. Tātad šī klostera nosaukums latviešu valodā varētu nozīmēt ‘gaisā iekārtais klosteris’. To es stāstu, lai lasītājs izzinātu un dziļāk izprastu minēto vietvārdu. Turpmāk to saukšu par Sjuanķunsi klosteri. Šim klosterim ir liela vēsturiska nozīme, un to labprāt apmeklē tūristi un ceļotāji. Klosteris uzcelts Ziemeļu Vei 北魏 dinastijas laikā (m. ē. 386.–534. g.). Tempļu komplekss apvieno budistu, daoistu un konfūcistu altārus. Gar vertikālo sienu izvietojušās 40 zāles un paviljoni. Ēkas turas uz koka pāļiem, kas balstās uz klints. Pati klints veido telpu dibensienam. Padziļinājumi jeb nišas klintī izcirsti, lai tur ievietotu Budas skulptūras. Sjuanķunsi klosteris ir vienīgais Ķīnā, kurā apvienotas trīs reliģiski filozofiskās skolas: budisms, daoisms un konfūcisms. Vizuāli šis klosteris atgādina cilvēka roku darinātas bezdelīgu ligzdas. Tāda iekārtošanās uz dzīvi uz augstas svērtiskas klints neapšaubāmi prasījusi izcilas inženieru un celtnieku prasmes.

Turklāt ne katra cilvēka dūša ļauj dzīvot vai uzturēties tādā lielā augstumā. Pat mūsu īsā apmeklējuma laikā redzējām cilvēkus, kas, tikuši augšā pa stāvajām kāpnēm, apsēdās un paziņoja, ka nevar pat skatīties lejā, jo reibst galva. Tuvākajā apkārtnē, ko veido diezgan plaša ieleja ar stāvām, sarkanīgām klintīm abās pusēs, citi cilvēku mājokļi nav saskatāmi. Turoties pie klostera margām un uzlūkojot klusejošās Budas figūras Sjuaņkumsi klostera iekšpusē un ārpusē, vērojot klintis, kurām piemīt kalnu enerģētika, var secināt, ka arī šādā neparastā vietā varētu notikt dialogs ar pašu Radītāju. Nobraucam vēl kādus sešus kilometrus un jau esam Beijue Henšaņ 北岳恒山 svētkalnu daoistu klosterī. Izdodas parunāt ar daoistu mūku 道士. **42** **43** Straujajā ceļojumā pa Ķīnas pilsētām varētu domāt, ka mūsdienās šī viena no Senās Ķīnas filozofiskajām skolām arī slēpjas aiz šādu klosteru mūriem. Īsumā ielūkosimies šīs skolas būtībā, kā arī salīdzināsim daoismu ar konfūcismu.

Daoisma sistēmas pamatā ir jēdziens “dao” 道 ‘ceļš’ – savos pirmsākumos bezpersonisks pasaules likums, dabas un tās likumsakarību izpratne. “Dao” ir nekas, pasaules sākums un beigas, jo visas materiālās lietas rodas no nekā un pēc tam atkal aiziet nebūtībā. Tātad tikai “dao” (nebūtība) ir mūžīga, viss cits ir pārejošs. “Dao” ir sākotnējā nebūtība, kurai nav nosaukuma; ja mēs tai dodam nosaukumu, mēs to pārvēršam esamībā. Daoisma piekritēji “dao” piedēvēja pretrunīgas īpašības, proti, “dao” pieņēma par kaut ko tādu, kurā pretējība kļūst par tāpatību (identitāti). Jāņem vērā, ka daoisms veidojās kā konfūcismam oponentojoša mācība. Abu mācību oponentojošais raksturs izpaužas jēdziena “dao” traktējumā, kuram piemīt noteicošā loma gan konfūcisma, gan arī daoisma filozofijā. Konfūcijs “dao” traktēja kā morāles principu ievērošanu, cilvēkmīlestības prasības “žēn” 仁 ievērošanu un personības pilnveidošanu, vingrinoties mākslās – šaušanā ar loku 射箭比赛, mūzikas instrumentu spēlē 练习演奏乐器, kaligrāfijā 练习书法 un matemātikā 数学. Citiem vārdiem, “dao” konfūcismā tika traktēts kā sociāla parādība.

Savukārt daoismā galvenā uzmanība tiek veltīta “dao” dabiskajam aspektam, kas atspoguļojas daoisma galvenajā postulātā “Seko visu lietu dabiskumam un nenes sevī neko personīgu”. Dabiskums un vienkāršība ir daoisma filozofijas pamatā. Daudzas šīs idejas vēlāk attīstīja vairāki Rietumu filozofi.

XX gs. sākumā daoisms atradās dziļā panīkumā un iekšējās alķīmijas praktizēšana bija atsevišķu izglītotāku mūku un vientuļnieku liktenis. Vairāku nākamo dekāžu laikā no iekšējās alķīmijas bagātā klāsta atdzima un nebijušu popularitāti sasniedza dažādas metodes, paņēmieni un kompleksi ar nosaukumu ciguns 气功. Viena no mūsdienu ciguna īpatnībām ir pagājušā gadsimta 80. gados radusies saikne ar kara mākslu – ušu 武术. Minētajā periodā cigunu un ušu sāka uzskatīt par “dārgo kultūras mantojumu” 宝贵的文化遗产. Ciguna

36

37

38

42 43

bums izraisīja interesi par daoistu tekstiem. Minētais ļauj secināt, ka varenā daoistu tradīcija dzīvo ne tikai aiz klosteru un seno svētnīcu sienām.

Svarīga daoisma darbības joma mūsdienu Ķīnā ir vides aizsardzība. Doktrīnas līmenī to nosaka galvenā principa 德 pašvērtība. Dabu daoisma sekotāji uztver kā 德 iemiesojumu šīnī pasaulē. Viedais, atbildot uz dzīves svārstībām, par savu skolotāju uzskata dabu. Laodzi idejas mūsdienu Ķīnā tiek uztvertas kā menedžmenta rokasgrāmata. Daoisms ķīniešiem piedāvā paņēmienus, kā izmantot valsts lielāko bagātību – cilvēku resursus. 1997. gadā Ķīnā notika aptauja par šādu jautājumu: “Kādas mūsdienu Ķīnas dzīves jomas ietekmē daoisms?” Atbilde: 39% – kultūru, mākslu; 29% – veselības aizsardzību; 28% – ĶTR iekšpolitiku; 21% – zinātņi, izglītību; 21% – ĶTR ārpolitiku; 18% – ekonomikas reformas; 13% – apkārtējās vides aizsardzību; 10% – lauksaimniecību.

Iepriekš minētais liecina, ka viena no Senās Ķīnas tradicionālajām filozofijas skolām – daoisms – mūsdienu ĶTR sabiedrībā ieņem nozīmīgu vietu.

Klostera pagalmu piepilda jaunu, smaržīgu priežu aromāts. Valda klusums, un ir iespējams ieskatīties sevī, kā arī pavērot raksturīgajās daoistu cepurēs tērptos darbīgos mūkus. Lidz ar Den Sjaopina reformu sākumu pagājušā gadsimta 70. gadu beigās jaunas vēsmas ienāca arī daoistu klosteros. Atšķirībā no Mao laikmeta klosteriem tika dota iespēja nodarboties ar saimnieciskām aktivitātēm: tūrisma organizāciju daoistu kalnos un klosteros; tirdzniecību; mazo uzņēmumu, viesnīcu un tējniecību atvēršanu; lauksaimniecību un lopkopību. Ienākumi no minētajām aktivitātēm tika novirzīti uz klosteru atjaunošanu un restaurāciju, apstākļu uzlabošanu klosteru normālai reliģiozai praksei (funkcionēšanai).

Izstaigājuši klostera ēkas un piebūves, pa platām akmens kāpnītēm, kas kalpos mūžīgi, atgriezāmies autostāvvietā un uzņemam atpakaļceļu uz Datun 大同.

08.06.2008. Ierodamies luterāņu baznīcā, kur tiek vareni dziedāts. Kāds lādzīgs kaimiņš pēc īsas vārdu apmaiņas ķīniešu valodā ieliek man rokās ķīniešu dziesmu grāmatu, un mana balss piebiedrojas dziedājumam. Baznīcu visai blīvi aizpilda baznīcēni, turklāt ne tikai vecākā paaudze. Mācītājs neatsakās no sarunas un labprāt stāsta par savu baznīcu. Neviens arī neliek šķēršļus šai sarunai. Kājām līdz nākamajam dievnamam, kas izrādās katoļu baznīca. Arī šeit daudz cilvēku un tāpat kā pirmajā dievnama apmeklējumā mācītājs iesaistās sarunā.

09.06.2008. Rīta agrumā izbraucam no Datun pilsētas. Tūdaļ aiz pilsētas gar šosejas malu ne visai tīri, daļēji nojaukti ogļraču ciematiņi. Tālāk palēnām apkārtne top daudz jaukāka. Skatam paveras lēzeni pakalni, daudz priežu

stādījumu, ar zāli apaugusi zeme. Ceļš kļūst arvien bedraināks un izdangātāks. Mums pretim cita pēc citas nāk akmeņogļu vedēju karavānas. Ceļazīmes pastāvīgi atgādina, ka nedrīkst vest vairāk par 40 tonnām. Sarunās ar šoferiem noskaidrojas, ka viņi pārsniedz minēto ierobežojumu un, lai varētu nopelnīt, ved smagākas kravas. Vesela māka ir sakraut lielos ogļu gabalus krietni augstāk par kravas auto bortiem. Izskatās bīstami – ja nu lieli gabali sāk krist laukā... Intensīvajā satiksmes plūdumā mūsu autobusa vadītājam nākas lavierēt, apdzīt un bieži bremsēt. Ceļš pamatīgi nogurdina un izstiepjas veselu deviņu stundu garumā. Līdz ar vakara krēslu ierodamies Iekšējās Mongolijas pilsētā Ordosā, kas ķīniešu valodā nosaukta par Dunšen 东胜. Ordosa ir arī plaša plato apzīmējums, ko tjurki uzskata par savu pirmdzimteni. Pilsētā visi uzraksti vispirms ir senmongoļu rakstā un zemāk ķīniešu hieroglifu pierakstā. Pilsēta jauna un pretimnākoša. Pārsteidz taksista pieklājības žests, viņš mūs uz mongoļu restorānu aizved par brīvu. Tā parasti nemēdz būt.

10.06.2008. Mongoļu restorāna saimnieks pēc zināmas vilcināšanās piekrit atbildēt uz jautājumiem par iespējām skolā mācīties mongoļu valodā, par Ķīnas un Mongolijas mongoļu tikšanās un savstarpēju apmeklējumu iespējām, laikrakstiem, radio un TV pārraidēm mongoļu valodā. Atbilde – mongoļu valoda apgūstama pamatskolas līmenī. Augstākā izglītība – ķīniešu valodā, jo labu darbu nodrošina labas ķīniešu valodas zināšanas. Presē, radio un TV tiek izmantota mongoļu valoda. Vakarā pilsētas parkā notiek elektroniski vadīts un režisēts strūklaku uzvedums, kur dažādos toņos iekrāsotas ūdens strūklas nepārtrauktā kustībā – gan traucoties debesīs, gan strauji krītot lejā, gan lokoties visos virzienos – mijas ar brīnišķīgas mūzikas pavadijumu. Vērienīgs uzvedums ar skatītāju tūkstošiem. **44**

11.06.2008. Uzsākam braucienu uz Edžen-Horo, kur atrodas Čingishana memoriāls 成吉思汗陵. **45** **46** **47** Čingishans bija cilvēces vēsturē varenākās impērijas dibinātājs, kas iekaroja visu sauszemi, līdz kurai tas spēja aizkaroties. Viņa dzīves ceļš noslēdzās 1227. gadā Sjisja 西夏 valstī, kur mongoļi atnesa nevis mieru, bet uguni un zobenu un postu. Par Čingishana apbedīšanas vietu pastāv daudz versiju, un līdz pat mūsdienām precīza varenā iekarotāja apbedījuma vieta nav zināma. Pastāv viedoklis, ka pēc Čingishana nāves viņa mirstīgās atliekas tika pārvestas uz Mongoliju un apglabātas mūsdienu Hentijas aimakā, Ononas upes tuvumā, vietā, kur viņš dzimis. Pēc Marko Polo vēstījuma, sēru eskorts iznīcināja katru satikto. Vergus, kas veica apbedīšanu, sodīja ar nāvi. Pēc tam iznīcināja arī karavīrus, kas bija izrēķinājušies ar vergiem. Pēc vienas no folkloras versijām, vīrs Čingishana apbedījuma vietas izveidoja upes gultni, lai šo vietu neviens neatrastu. Pēc citas versijas, pār Čingishana kapu pārdzina milzu zirgu baru un iestādīja kokus, kas uz visiem

laikiem noslēpa apbedījuma vietu. Apbedījuma vietas slēpšanā savs nopelns varēja būt arī mūžīgajam sasalumam. Mūsu šīsdienu ceļamērķi Edžen-Horo atrodamī varenā karotāja krekls, telts un zābaki. Īss ieskats uzskaitītājās versijās par Čingishana apbedījuma vietu bija mums pazīstams arī pirms brauciena uz Iekšējo Mongoliju. Tomēr Edžen-Horo ieslēdzām mūsu ceļojuma maršrutā, lai pamēģinātu izjust gaisotni, kas saistīta ar Čingishanu. Ceļš vijas pa lēzeniem, zaļiem pauguriem ar retām, atsevišķām cilvēku apmetnēm. Pār mums plešas mongoļu izsenis pielūgtā zilā debess. Tālumā jau iezīmējas celtne milzīgas jurtas izskatā. Jurtas kupols flīzēts ar mongoļu ornamentiem iesārtā un zilā krāsā. Viss glīti saposts un tīrs. Apmeklētājus uzņem jaunkundzes mongoļu halātos un garos zābakos. Viņas runā labā ķīniešu valodā. Ja nav apmeklētāju, jaunkundzes pāriet uz mongoļu valodu. **48 49** Mazliet nostāk no apmeklētāju plūsmas vairāki halātos tērpušies mongoļu vīri. Kā vēlāk mums vēstīja muzeja darbinieki, vīri ir tiešie Čingishana pēcteči. Varbūt tā ir viena no daudzajām leģendām... Ieejam lielajā jurtā – galvenajā Čingishana memoriāla celtnē. Mūs no visām pusēm apņem milzu panno. Zirgu mugurā, ar kailiem zobeniem, bultu makstīm pār plecu, aulekšiem – kā viens

45

46

47

48

49

neapturams viesulis – drāžas karotāji. Tie savā varenajā skrējienā satriec visu, kas tikai stājas tiem ceļā. Panno dziļumā, aiz karotāju mugurām, deg ciemi, šausmās vaimanā ar zobeniem cirstie cilvēki. Šķiet saklausāma neskaitāmo zirgu pakavu dipoņa, un ap sirdi top baisi... Vērojot zāles apmeklētājus, bijām liecinieki tam, ka šis varbūt nekad agrāk neredzētais skats – nevaldāmā karotāju straume, zobeni, pātagas, zirgi pilnos auļos – dažus apmeklētājus vedināja ātrāk pamest šo telpu. Iespējams, tā bija pirmā apjaušana par draudīgo spēku, kas pārvēlās pāri visai Eirāzijai – pasaules lielākajai cietzemei. Cilvēki

gāja ārā no šīs ēkas, lai atgūtos, raugoties zilajās Iekšējās Mongolijas debesīs. Atpakaļceļā mēģinājām parunāt ar bitenieku. Viņš no sarunas atteicās. Ordosā uzmanību piesaistīja celtnes, kuras būvētas ar lielu vērienu un kurās jau ilgāku laiku nekas nenotiek. Tika plānots un domāts, ka pilsētas izaugsme būs daudz straujāka un jaunajās celtnēs ienāks mūsdienu Ķīnai raksturīgā dinamika. Mēmās celtnes liecināja par to, ka rosība šeit tiek gaidīta. Tas nav vienīgais piemērs par Ķīnas plāniem, kuri reāli netiek īstenoti. Šādā skatījumā Ordosa nav vienīgais piemērs. Nedaudz vēlāk stāsts pārcelsies uz Hainaņas 海南 salu, kur jau gadiem viesu gaidās tukši stāv veseli jaunbūvēto un nepabeigto viesnīcu rajoni...

12.06.2008. No Ordosas, ko mūsdienās dēvē par Dunšen 东胜, pārceļamies uz citu Iekšējās Mongolijas pilsētu – Baotou 包头, kas izaugusi Huanhe upes krastos. Aptuveni stundas brauciena attālumā no Baotou ierodamies tuksneša malā, pie Hatas upes izžuvušās gultnes. **50 51** Visā pilnībā atklājas varena dabas spēku aina. Līdz 200 m augstas smilšu kāpas pāriet istā smilšu okeānā, kur arī pazūd apvārsnis. Lai šajā smilšu jūrā dotos ceļā, ir jābūt prasmēm, kuras diez vai piemīt Latvijas cilvēkiem. Šeit izveidots sava veida tuksneša parks ar veselu rindu atrakciju: jājiens kamieļa mugurā, brauciens pa tuksneša smiltīm jaudīgā apvidus vāgī, šļūksana vanniņā no augstas smilšu kāpas un citas izpriecas. Kamieļu karavāna ar pavadoņiem veic tādu kā nelielu goda apli. Dzirdu, ka pavadoņu vidū ir arī mongoļi. Brīžiem kamieļu pavadoņi haņi zobojas par mongoļu ķīniešu valodu. Tāpat kā jebkur citur pasaulē. Vieniem liekas, ka ir gudrāki par citiem. Neteiktu, ka šāda maza epizode ļauj spriest par attiecībām starp pamattautību un nacionālajām minoritātēm. Restorānā ieturam pusdienas, un pa tā logu paveras tāla tuksneša perspektīva. Iespaidīga, varena un absolūti sveša stihija. Mums dzīvi apgrūtinā arī tas, ka ir ļoti karsti. Pēc īsā tuksneša apciemojuma atgriezamies Baotou. Dažu stundu gaidīšana mazā ēdūzītī, un vilciens jau ripo uz Beidzjinu.

13.06.2018. Vilcienā mūsu gulvietas ir trešajā stāvā. Griesti ļoti tuvu galvai. Naktī vilciens noskrējis lielāko ceļa gabalu. No rīta iebraucam varenajā Beidzjinas Rietumu stacijā 西站. Tūdaļ dodamies uz mūsu senās Beidzjinas hosteli. Esam iespaidu pilni, noguruši un netīri. Pirmām kārtām cenšamies sakārtot domas un apspriest mūsu tālākās gaitas. Strādāju pie ceļojuma dienasgrāmatām, cenšoties neaizmirst tā raksturīgākās epizodes. Ieturam kopīgas pusdienas un datorā skatāmies veiktā brauciena reportāžas. Pēkšņi uznāk spēcīgs negaiss, kas mūs nelaiž laukā no hosteļa. Kolēģis D. Rītiņš grib vēl ceļot, un mēs spriedsim par iespējamo maršrutu.

15.06.2008. Mūsu ekspedīcijas kolēģi izklīduši kur kurais. Vienatnē klejoju pa senās Beidzjinas šķērsielām, kas likumo starp vienstāva māju rajoniem, kurus

50

51

šeit sauc par "hutun" 胡同. Rīts šeit parasti sākas agri. Gados jaunākie steidzas uz darbu. Sirmgalves un sirmgalvji rosās pa māju vai arī, sēžot uz lieveņa, uzsāk sarunu par šo un to 聊天儿. Tāda saruna var krietni ievilkties vai arī negaidīti pārtrūkt. Visādā ziņā tāda nesteidzīga domu apmaiņa sarunu biedriem sagādā jaukus mirkļus. Esmu redzējis arī sirmgalves, kas, spriežot par notikumiem, no īsas pīpītes ievelk dūmu. Ļoti reti, precīzāk, tikai dažas reizes, esmu redzējis arī sirmas māmuļas ar apsaitētām kājām, kas bez spieķīša nevar paspert ne soli. Šāda tradīcija nāk no tās Ķīnas, kura jau sen ir aizgājusi pagātnē. Atceros, ka dažas šādas sirmgalves ar apsaitētām kājām esmu redzējis arī Singapūrā. Beidzinas šķērsielās rit tāda pati dzīve kā pirms daudziem gadu simteņiem... Atsevišķos gadījumos šādā vienstāva ēku kvartālā var ieraudzīt arī gluži mūsdienīgu privāto auto. Tomēr vairums auto īpašnieku dzīvo citos galvaspilsētas rajonos. Pievakarē ar A. Šablovski izejam cauri visam mūsu ceļojumam, īpašu uzmanību veltot ķīniešu vietvārdiem.

16.06.2008. Naktī gulēju ļoti slikti. Aizgāja ciet deguns, kas apgrūtina elpošanu, un tāpēc nevar pilnvērtīgi izgulēties. Lai kaut cik izkļiedētu slimīgo pašsajūtu, naktī eju ārā uz balkoniņa un ieklausos naksnīgās Beidzinas trokšņos. Ap pulksten trijiem galvaspilsēta vēl nav sākusi mosties. Tuvākās ielas un ieliņas tukšas un tuksnesīgas. Brokastojam kopā ar D. Rītiņu, ar kuru izlemts doties uz Hainaņas 海南 salas Saņja 三亚 jūras kūrortu. Laicīgi ierodamies lidostā. Pēc trīsarpus stundu lidojuma nosēžamies Dienvidķīnas jūras piekrastes pilsētā Saņja. Ar pirmo soli mūs apņem sutīgs un mitrs jūras gaiss. Ir skaidrs, ka esam nonākuši tropiskajā joslā. Atliek tikai pieskaņoties jaunajiem apstākļiem. Pa viesnīcas logu vērojam Dienvidķīnas jūras viļņojumu. Protams, nevaram atturēties no vilinājuma, jo sevišķi pēc visai gara iekšzemes ceļojuma Ziemeļrietumu Ķīnas tuksnesīgajos plašumos. Abi ar D. Rītiņu ienirstam okeāna vilnī. Ūdens ļoti sāļš. Arī pārlietu silts. Vakarā mielojamies ar lielajām krevetēm. Līdz ar tumsas iestāšanos krastmalā sanāk milzum daudz cilvēku. Tie dejo, vingro, sporto... Skan gongi un dziesmas. Vērojam klasisko teātra uzvedumu, kas skan Hainaņas dialektā un saucas 琼剧. Mūs apņem īsta kūrorta gaisotne. **52 53 54**

17.06.2008. Ļoti gara, grūta nakts ar pērkona negaisu, lietu un jūras bangām. Pirms brokastīm ejam jūrā. Brokastīs dzeram īstu brazīliešu kafiju. Nejauši satiku ķīniešu dakteri – pretimnākošu, izpalīdzīgu dāmu, kas mani uzklausā un aptiekā palīdz nopirkt nepieciešamās zāles. D. Rītiņš devies izbraukumā ar velosipēdu. Es palieku viesnīcā dakterēties. Vakariņās mielojamies ar Ķīnas zuti, kas varētu būt attāls mūsu zuša radinieks. Mūsu zutis tomēr garšīgāks vai arī pierastāks. Labi garšoja arī vērša astes zupa. Mūsu restorānā vakarā uzstājas uiguru ansamblis. Abi ar D. Rītiņu noklausāmies vairākus

52 53 54

priekšnesumus. Uiguriem, vienai no Ķīnā dzīvojošām tjurku tautām, raksturīgas savas dziesmu un deju tradīcijas. Šādi ansambļi nereti uzstājas citās Ķīnas pilsētās un provincēs. Okeāna krastā turpinās iespaidīgā dziedāšana un dejošana. Pie kam bez starpgadījumiem vai policijas iejaukšanās. Nezūd arī kūrortam raksturīgā nebeidzamo svētku sajūta.

18.06.2008. Agri ceļamies un dienu sākam ar jūras peldi. Braucam uz li tautības 黎族 nacionālo parku. Man izdodas parunāt ar li minoritātes ekskursiju vadītāju. Tomēr iecere apmeklēt šo parku kaut kā noplok, un mēs braucam atpakaļ uz viesnīcu. Atskrējis diezgan spēcīgs vējš, un jūrā lieli viļņi. Taču izšķiramies par peldi. Pievakarē jūrā bēgums un mūs šūpo spēcīgas bangas. Veldzējamies ar kokosa pienu. Klausāmies un skatāmies daudz jo daudz dejojāšu, vingrotāju un dziedātāju vienlaicīgu uzstāšanos, kas saplūst tādā kā dobajā dunonā...

19.06.2008. Arī šodien agra jūras pelde ar nojausmu, ka jau tūdaļ dosimies tālāk. Lidosta, un pusotras stundas lidojums. Ierodamies Guijanā 贵阳, kas ir Guidžou 贵州 kalnu provinces administratīvais centrs 省会. Šī province kopš seniem laikiem bijusi ļoti nabadzīga. Tomēr mūsdienu Ķīnas straujā izaugsme jūtama arī šajās kalnu zemēs. Provincas administratīvajā centrā Guijanā uzbūvēta jauna lidosta. Lai arī Guijana iespiesta kalnos, tomēr pilsēta ir akurāta un mājīga. Sarežģītajā kalnu reljefā iekļāvušies ātrgaitas ceļi. Atrodam vīru, kas mūs vedīs uz Huanguošu pubu 黄果树瀑布 ūdenskritumu. Kad tiekam laukā no pilsētas, skatam atklājas neparastas un gleznainas ainas, kuras no ģeoloģijas skatu punkta varētu saukt par karsta ainavām. Gar samērā līdzeno ceļu no Guijanas uz Huanguošu ūdenskritumu šur tur parādās īpaši izteiksmīgi reljefa veidojumi, ko, šķiet, varētu dēvēt par karsta pauguriem vai vietām – pat par karsta klintīm. Guidžou provincē šādi stāvi un svērtēniski pauguri vai pat klintis dažviet paceļas līdzenā vietā un veido šīs apkārtnes neatkārtojamo ainavu. Spītīgais Guidžou zemnieks bieži vien, nolasot akmeņus, cenšas izmantot minēto pauguru pakāji, pārvēršot to par lauksaimniecībā izmantojamu zemi. Tādā gadījumā paugura piekāji apjož no nolasītajiem akmeņiem veidotas akmens sētas. Līdzenumā starp pauguriem plešas lieliski apstrādāti rīsa lauki, kuru ūdeņos spoguļojas debesis. Ceļa dienvidu pusē, kārtējā paugura pakājē, redzamas akmeņiem izliktas kapu kopiņas, uz kuru vertikālās plāksnes iecirsti aizgājēju vārdi. **55** Ceļmalas ciemu māju fasādes tīras un sakoptas, kaut arī Guidžou ir viena no nabadzīgākajām Ķīnas provincēm.

Šīs dienas ceļojuma galamērķis – Huanguošu ūdenskritums, kas ir labi pazīstams ne tikai Ķīnā, bet arī visā pasaulē un ir viens no Rietumķīnas visiemīļotākajiem tūrisma objektiem. Huanguošu ūdenskrituma augstums ir 78 m un platums ap 10 m. Blakus tam atrodas 18 citi ūdenskritumi, kas veido veselu

55

ūdenskritumu kaskādi, kura ir lielākā pasaulē. Šo ūdenskritumu var aplūkot no sešiem dažādiem rakursiem – no augšas, apakšas, priekšas, no kreisās un labās puses. Aiz ūdenskrituma atrodas ala, kurā iespējams klausīties krītošā ūdens skaņās, izbaudīt lieliskās ainavas, kā arī izjust milzīgo krītošā ūdens spēku.

Pēc nostāsta, kādreiz pie ūdenskrituma auga dzeltenie augļu koki 黄果树, kas mūsdienās šeit vairs nav atrodami. Toties šie no leģendas nākušie koki saglabājušies ūdenskrituma nosaukumā – Huanguošupubu 黄果树瀑布. **56 57**

Kā vēsta cita leģenda, pulkvedis U Saņgui 吴三桂 pēc zaudētas kaujas visu savu bagātību iemeta Degunradža ūdenskritumā 犁牛瀑布, kas ir viens no Huanguošu ūdenskrituma kaskādes atzariem. Pulkvedim U Saņgui ķīniešu historiogrāfijā ir ne īpaši glaimojošs vērtējums par to, ka viņš 1644. gadā mandžūru karotājiem atvēra Lielā Ķīnas mūra 万里长城 Šaņhaiguanas 山海关 robežpunkta vārtus, un rezultātā krita Mīn 明 dinastija un pie varas nāca mandžūru Cjin 清 dinastija. Vietējie iedzīvotāji tic, ka saulainā laikā pie Degunradža ūdenskrituma 犁牛瀑布 rodas varavīksne, kas atstaro ūdenskrituma dziļumā slēptās dārglietas...

20.06.2018. Nemierīgs miegs, jo virs viesnīcas visu nakti dunēja kalnu ceļš. Ar D. Rītiņu kāpelējam pa takām un palēnām izstaigājam visus sešus skatu

56

57

laukumus, kas tik tiešām vairākos rakursos ļauj izjust visu ūdenskrituma krāšņumu. Kā mums šķita, cilvēks ļoti saudzīgi pielicis roku tur, kur iespējams izcelt ūdenskrituma apbrīnojamo pievilcību. Nekas neliecināja par cilvēka iejaukšanos varenajā dabas ainavā. Vēl viena pelde baseinā, un jau traucamies atpakaļ uz Guijanu. Vēl vakardien aiz viesnīcas loga Saņja 三亞 bangoja okeāns. Šovakar zem viesnīcas loga Guijanā mutuļo ķīniešu pilsēta ar auto signāliem, motoru rēkoņu, kņādu un čalām. Ne Dainim, ne man nav iedvesmas iziet vakara pastaigā, jo jau rīt mums jābūt Beidzjinā.

21.06.2008. Rīta kafija, un lidmašīna jau traucas uz galvaspilsētu. Divarpus stundu lidojums, un mēs nolaižamies sutīgajā Beidzjinā. Atgriežamies mūsu

“Lienhua” 莲花 hosteli. Šeit viss ierasts un pazīstams. Diezgan nomācošā sutoņā gulšņājam savās istabās. A. Šablovskis sagatavojis trīs diskus ar ceļojuma foto. Uz vakara pusi paliek vēl sutīgāks. Mēs visi liekam kopā mūsu ceļojuma mantas, jo rīt ir mūsu Ķīnas ceļojuma pēdējā diena.

22.06.2008. Pēc brokastīm soļojam uz mikrorajona tirdziņu. Dārzeņu sektors ar bagātīgu un arī lētu dārzeņu klāstu. Redzami mums labi pazīstamie sīpoli, burkāni, kartupeļi, kāposti, tomāti. Raksturīgi, ka puravus pērk lielās buntēs, kas tiek svērtas “dzjiņos” 斤 jeb mārciņās. Tālāk – vairāki paveidi Ķīnas redīsu 萝卜. Milzīga ķirbjeveidīgo “gua” 瓜 izvēle. Mārtiņš filmē manas sarunas ar dārzeņu pārdevējiem, kas ļoti cer, ka mēs kaut ko arī nopirksim. Bet nepērkam gan. Tālāk – zivju pārdevēju galdi ar jūras veltēm 海鲜. Interesanti, ka ķīnieši dod priekšroku saldūdens zivīm, kas mīt upēs, ezeros, dīķos un arī rīsa laukos. Šajā ziņā arī skats pirmkārt kavējas pie pazīstamajām karpām vai zandartiem. Tomēr nesalīdzināmi plašāks ir tikai Ķīnā mītošo zivju klāsts. Teiktais par saldūdens zivīm nav jāuztver kategoriski – tāpat kā daudzas citas lietas Austrumos. Ķīnas piekrasti apskalo vairākas jūras, un šeit, bez šaubām, cieņā ir jūras zivis. Un vēl – uzmanību piesaista daudzo paveidu krevetes 虾 un krevetītes 小虾. Ja tirdziņā ierodas naudīgāks pircējs, nopērkams arī krabis 螃蟹. Tirgus apmeklējums sniedz ieskatu par to, kas Ķīnā tiek ēsts un kas ir pieejams un nopērkams katram iedzīvotājam. Starp citu, arī tiem, kuru naudas maciņi nav pārāk biezi. Iepazinušies ar tirdziņu, soļojam uz Beidzjinas musulmaņu rajonu 牛街, kur esam nodomājuši iegriezties mošejā. Uzsāku sarunu ar mošejas pārstāvi, kas neatsakās runāt par Beidzjinas musulmaņiem 北京回民. Ķīnā izplatīts viedoklis, ka islāmticīgie aptuveni XIII gadsimtā pa vēsturisko Zīda ceļu no mūsdienu Centrālāzijas zemēm ieradās Ķīnā. Vairāku gadu simtu laikā šie cilvēki zaudējuši dzimto valodu, bet saglabājuši savu pierību islāmam. Mošejās imāma lūgšana skan arābu un ķīniešu valodā. Ķīnas islāmticīgie runā dažādos ķīniešu valodas dialektos atkarībā no provinces, kurā viņi dzīvo. Arī mošejas pārstāvis nedaudz plašākā izklāstā mums skaidro tieši šo versiju. Visādā ziņā Ķīnas islāmticīgie vairāku gadsimtu gaitā integrējušies šīs valsts sabiedrībā un tiek uztverti kā neatņemama Ķīnas sabiedrības sastāvdaļa. Par piemiņu mošejas apmeklējumam iegādājos apaļo Beidzjinas musulmaņu cepurīti.

Atgriezušies hosteli, kopējās vakariņās spriežam par mūsu lielo ceļojumu, kura laikā izdevies apmeklēt vairākas ar Ķīnas vēsturi saistītas interesantas vietas. Atmiņā saglabāsies daudzi vakari, kad kopā ar A. Šablovski un D. Rītiņu gremdējāmies pārdomās par redzēto un piedzīvoto...

23.06.2008. Naktī ļoti slikts miegs... Trīs reizes plaiksnās zibeņi un grandpērkonī... Īsas brokastis, un jau esam ceļā uz lidostu. Laikā ieņemam vietas.

Kavējas izlidošana. Uz skrejceļa izveidojas īsta rinda. Beidzot tomēr esam gaisā. Man blakus divas brīvas vietas. Var pat atlaisties. Reta izdevība. Tālāk viss ļoti lietišķi. Snauduļošana, ēdināšana, laiks pārdomām par redzēto tālajos ceļos. Rīgā ierodamies pašā Līgo dienā. Mani sagaida Gaļina, jaunākais dēls Pēteris un vedekla Nadja. Ar pēdējiem spēkiem skatāmies R. Paula ziņģes. Taču drīz vien pārņem miegs... Vislabākā dāvana pēc tik ilgas klīšanas pa pasaules tālēm...

Vēsturiskajā Zīda ceļā kopā ar profesoru Šanu Cjuanju 尚劝余

2012. gadā tika nodibināts LU Konfūcija institūts. Kopš šā brīža un līdz pat šai dienai esmu šī institūta Latvijas puses direktors. Savukārt kopš 2014. gada Ķīnas puses direktora pienākumi gulstas uz prof. Šana Cjuanju pleciem. Mēs abi un arī mūsu sekretāre koordinatore Laura Zātiņa darbadienu pavadām kopā LU galvenajā korpusā Raiņa bulvārī 19, "Rainītī", kā to mīļi dēvē šīs augstskolas darbinieki. Mūsu misija – ķīniešu valodas mācīšana Latvijas skolās. Patlaban esam izveidojuši mācību iestāžu tīklu, kas kopumā aptver 12 vidējās un augstākās mācību iestādes tādās Latvijas pilsētās kā Rīga, Daugavpils, Rēzekne, Jelgava un Ventspils. Šīm pilsētām nākamajā mācību gadā pievienosies Liepāja, Jēkabpils un Krāslava.

Mums jāveic viss darbu kopums, lai skolotājas voluntieres varētu uzsākt darbu Latvijā un būtu iekārtotas attiecīgo mācību iestāžu kopmītnes. Kopā svīnam tādus Ķīnā iemīļotus svētkus kā Rudens vidus svētki 中秋节, Pavasara svētki 春节 un arī mācību gada noslēgumu.

Viens no 2017. gada rudenī iecerētā ceļojuma iemesliem varēja būt vairāku gadu kopējais darbs ar prof. Šanu un noteikti sēras par mana tuvākā cilvēka – manas dzīvesbiedres Gaļinas – dzīves gājuma noslēgšanos 2017. gada 6. aprīlī... Bija nepieciešamas izmaiņas, kas palīdzētu pārvarēt skumjo un depresīvo noskaņojumu. Tā pēc vairākkārtējas domu apmaiņas ar prof. Šanu 2017. gada 1. decembrī divatā uzsākām ceļu...

01.12.2017. Plkst. 4.30 ceļos augšā. Drīz vien klāt taksis, un ap plkst. 6.00 esmu lidostā. Tālākais notiek pēc saraksta, un mēs jau lidojam uz Amsterdamu. Divu stundu lidojums, un nosēžamies Amsterdamā, kur mums lidostā jāpavada četras stundas. Beidzot lielā lidmašīna uzņem augstumu un kursu uz Guandžou 广州. Lidojums uz Dienvidķīnas lielāko pilsētu ilgst 11 stundas. Interesanti piezīmēt, ka pēc sešu stundu lidojuma, kad jau pārvarētas vairākas Eiropas valstis un arī Kazahstānas plašumi, vēl piecas stundas jālido virs Ķīnas teritorijas. Lidojuma ilgums virs Ķīnas teritorijas ļauj apjaust šīs valsts apjomu... Lidojums garš un apnicīgs. Bet nav jau kur likties. Tiekam pieklājīgi ēdināti. Ar manu kolēģi un ceļabiedru prof. Šanu laba saprašanās – tieši tāpat kā mūsu mājīgajā LU Konfūcija institūta kabinetā Raiņa bulvārī 19. Beidzot šis lidojums ir noslēdzies, bet mūsu ceļojuma maratons turpinās. Deviņas stundas gaidām lidmašīnu uz Džandzjan 湛江 pilsētu Dienvidķīnas jūras 南海 krastā. Vēsturiski tā bija Jūras zīda ceļa vistālāk dienvidos esošā osta, kas Ķīnu vienoja ar netālo Dienvidaustrumāziju, kā arī ar Eiropas un Āfrikas valstīm. Agrāk pilsēta saucās Guandžouvan 广州湾, un no 1898. gada līdz periodam,

kad sāka veidoties ĶTR, pilsēta atradās Francijas pārvaldībā. Pēc 1949. gada, kad Mao Dzeduns 毛泽东 jauno valsti nosauca par ĶTR 中华人民共和国, ģenerālis de Golls piekrita šīs zemes atgriezt Ķīnas jurisdikcijā.

Nākamā reisa gaidīšana izsmel visus mūsu pacietības krājumus. Vēl jau ir arī ēšanas jautājums. Guandžou lidostā tranzīta pasažieriem paredzēta bezmaksas tēja vai kafija un cepumi. Ar to mēs arī cenšamies uzturēt gaistošos spēkus. Jau trešais lidojums. Pēc stundas lidojuma piezemējamies Džandzjan pilsētā. Mums grūti apjēgt diennakts stundu – tik aktīva un ilga bijusi mūsu pārvietošanās no Rīgas līdz Dienvidķīnas jūras krastam. Mūs sveicina kuplas palmas un tropiskas, svešas puķes. Atbraucam uz prof. Šana sarūpēto nelielo, kādreizējo ĶKP vadošo funkcionāru viesnīciņu. Mēģinām pieslēgt manu datoru. Pagaidām nesekmīgi.

03.12.2017. Pilnīgs nakts murgs – nespēju atslēgties un aizmigt... No kaut kāda nesaprotama pusmiega modos un cēlos augšā varbūt piecas, varbūt septiņas reizes. Brokastis ļoti ķīniskas – ar virtuļiem baodzi 包子, sojas sieru vai biežpienu 豆腐, puķkāpostiem 花菜, bez jebkādas gaļas. Turpinu iepazīt savu mājokli, kurā esmu pilnīgi viens, bez kaimiņiem. Dodos ārā no viesnīcas teritorijas un sameklēju maziņu skroderieni, kas man pāršūs bikses. Esmu zaudējis svaru tā, ka bikses jostas vietā vairs neturas. Pie manis atnāk prof. Šans ar savu kundzi 张老师, un mēs kopā pusdienojam. Uzmaniību piesaista bagātīgās jūras veltes 海鲜 – esam taču Dienvidķīnas jūras krastā. Izlemjam doties pastaigā gar jūru, kur mūs sagaida plaša, varētu teikt – eiropiska, promenāde. Tikai jūra bēgumā aizbēgusi no krasta, vietām atstājot lielas lāmas vai arī klaju mitru smilti. Jau metas tumsiņa, tāpēc kaut ko saredzēt nepazīstamās jūras krastā ir grūti. Visādā ziņā cenšos iegaumēt, kā man no viesnīcas atnākt uz šo jūras pastaigu vietu. Pustumsā vīd lielāki un mazāki kuģu silueti. Tātad līcis kuģojams. Mijkrēslī ar pūlēm var saskatīt liča pretējā krasta līniju. **58 59 60**

04.12.2017. Pilnīgi neiedomājama nakts... Tā arī nespēju notvert miegu... Daudzkārt ceļos augšā... Mēģinu pastaigāties, pat izejot ārā no viesnīcas ēkas. Jau no sliekšņa stieejas staltu palmu rinda. Lēni soļoju, vērojot palmas. Ja kāds mani nakts vidū redzētu pastaigājams, tas varētu likties dīvaini... Paldies Dievam, liecinieku nebija. Kad no rīta ierodas prof. Šans, es viņam saku, ka esmu gatavs atteikties no visa par labu adatu terapijas seansam vai cita profila ārsta apmeklējumam, jo pilnībā izregulējies miegs. Prof. Šans mani uzklausa un sola palīdzēt. Tomēr viņš skaidri formulē šodien iecerēto – pie manas viesnīcas piestājis prof. Šana drauga auto. Sēžamies iekšā un sākam ripot. Diezgan ilgi braucam pa Džandzjan pilsētas ielām. Tālāk pilsētas ielas nomaina lauku ainavas. Nelieli pauguri mijas ar tādu pašu nelielu upju ielejām. Šeit

58

59

60

valda tropiskā augu valsts, ko īpaši nepazīstu, kaut arī Singapūrā, kas atrodas ap 120 km no ekvatora, pirms vairākiem gadu desmitiem Nanĵanas 南洋 Universitātē esmu pavadījis veselu mācību gadu. Ievadot sarunu ar mūsu šoferi, noskaidroju, ka pēc aptuveni 100 km sākas ĶTR un Vjetnamas robeža. Esam ieradušies šīs dienas ceļojuma galamērķī, ko latviešu valodā varētu saukt par apelsīnu dārzu. Dārza saimnieki ir prof. Šana draugi. Apelsīnu dārzs ir privātpašums. Apelsīnu kociņi pilni zeltainu augļu. Mēs drikstam paši noraut lieliskos augļus un tos nogaršot. Varam cienāties arī no saimnieku piedāvātā groza. Augļi ļoti sulīgi un garšīgi. Grūti noticēt, ka tāds dārzs ir mūsu acu priekšā un esam šeit gaidīti ciemiņi. Mēģinu uzdot dažus jautājumus saimniekiem, lai saprastu, kā tādu dārzu var apsaimniekot. Izrādās, ka šā rūpala apsaimniekošanā ļoti aktīva ir dārza saimnieku ģimenes dalība. Augļu novākšanā tiek piesaistīti strādnieki. Augļu pārdošanas, taras iegādes un transportēšanas procesu kontrolē paši saimnieki, neskaitot darba stundas. Man tomēr šāds rūpals liekas pilnīgi neaptverams. Pricājāmajies par apelsīnu kociņiem, kas nolīkuši zem augļu svara. Apelsīnu kociņi ir pāris metru augsti, un augļus var lasīt, stāvot uz zemes. Man tiek uzdāvināta vesela apelsīnu kārba. Visu Džandzjan pilsētā pavadīto nedēļu varēju mieloties ar sulīgajiem apelsīniem.

61 62 63

Atpakaļceļā dāsni izbaudām jūras veltes. Prof. Šans silti iesaka nogaršot "smilšu tārpu" 沙虫, kas manī īpašu sajūsmu neizraisa. Pirms atgriešanās viesnīcā prof. Šans aizved mani pie adatu terapeita, kas manī sadur neskaitāmas adatas. Adatu seansam seko galvas muskuļu, vēlāk – kāju un roku masāža. Pacietīgi panesu visu cerībā, ka šī "spīdzināšana" man palīdzēs atgūt miegu. Vakariņās ķīniešu rūgušpiena glāzīte, un nu tikai pie miera. **64 65 66**

05.12.2017. Patiešām, šonakt gulēju pa īstam un pamodos ap plkst. 7.30. Ataičinātais viesnīcas datoru speciālists tā arī nespēj manu datoru pieslēgt viesnīcas tīklam. Ķeros pie sava "Ķīnas stāsta", un dzīve iegūst pavisam citu saturu. Ir skaidrs mērķis, un es cenšos iet pretī šim mērķim. Tagad man pašam jārisina pusdienu un vakariņu jautājums, jo viesnīca piedāvā tikai brokastis. Izgājis no viesnīcas teritorijas, bez pūlēm atrodu mazu ēdūzīti, kur cienājos ar jēra gaļas zupu un lieliskiem vārītiem rīsiem. Pēcpusdienas darbs pie mana stāsta un baseina apmeklējums. Vakarā, kad spēki jau galā, dodos pastaigā uz jūras krastu. Uzmanību piesaista maza mikrofonā dziedoša meitenīte. Blakus viņai tēvs, kas pie bērnu ratiņos ievietotā akumulatora pieslēdzis mikroфона pastiprinātāju. Dziesma plūst naksnīgajā pludmalē, un tās skaņas paņem savā varā. Pēc brīža pamanu, ka netālu no meitenītes kājām kārbiņa – honorāram. Tātad meitenīte strādā, un mazā balstiņa ievibrējas – laikam vainīga pienākuma apziņa. Pārņāku viesnīcā ar krietnu noguruma nastu. Jūtos priecīgs, ka

- 61
- 62
- 63

64

65

66

esmu atsācis savu stāstu. Iespēju Dienvidķīnas jūras krastā pavadīt vairākas jaukas dienas sarūpējis prof. Šans. Esmu viņam pateicīgs...

06.12.2017. Trausls miegs ar biežu nomodu. Kad no rīta izeju ārā no viesnīcas, redzu – mainījušies laika apstākļi. Viss pelēks, un pazudusi saule. Tas var sniegt zināmu atvieglojumu. Sapērkos tomātus, sīpolus, puravus, sāli un augu eļļu. Pats gatavošu salātus. Turpinu savu “Ķīnas stāstu”. Darbs virzās uz priekšu tikai tad, ja strādā. Vai nav gudra atziņa... Atbrauc prof. Šans un mēģina manu datoru pieslēgt viesnīcas tīklam. Arī viņam nesekmējas. Vakarā

67

68

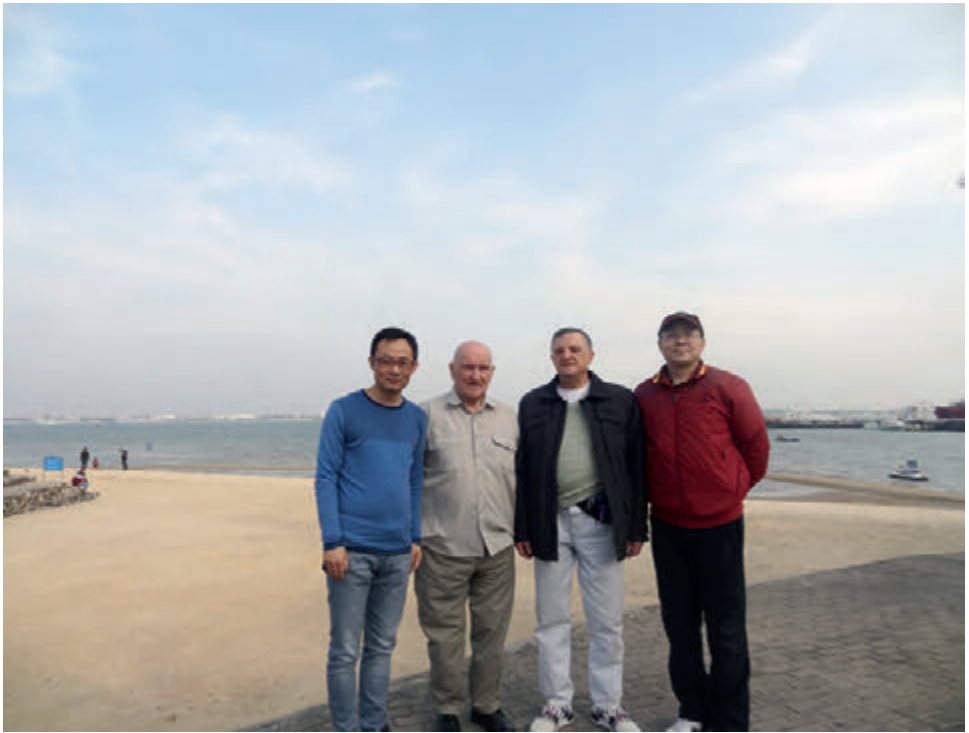
soļoju gar jūras līča krastu un nonāku līdz militārajai zonai, kur pastaiga beidzas. Šajā pilsētā atrodas ĶTR kara flotes bāze, un tieši no šejienes 2017. gada vasarā izgāja divi moderni karakuģi iznīcinātāji, kas š. g. 5. augustā pietauvojas Kundziņsalā. **67 68** 6. augustā arī man bija iespēja apmeklēt šos karakuģus, kā arī aprunāties ar kara jūrnikiem. Džandzjan pilsētā pavadītajās dienās man gadījās redzēt ĶTR kara jūrniekus, tomēr negribētu apgalvot, ka ļoti bieži. No pastaigas pārnāku veselīgi noguris.

07.12.2017. Šoreiz jūras pastaigā dodos tūdaļ pēc brokastīm. Iepazīstos ar kādu jau agrāk ievērotu interesantu cilvēku. Neliela auguma, skūtu galvu, ar vēriņu

skatienu, vienkārši, bet gaumīgi gērbušos. Viņš soļo, kā soļus mērīdams, un es pamanu – noteiktā laikā, veicot noteiktu attālumu. Abi sasveicināties, un aizsākas saruna. Izrādās, mans jaunais paziņa ir kaligrāfs un ir pārsteigts par iespēju sarunu turpināt ķīniešu valodā. Atgriezies viesnīcīnā, virzu tālāk savu “Ķīnas stāstu”. Strādāju ar pārtraukumiem. Atkal neliels ēdūzītis ar vieglu nūdeļu zupu, bez izteiktas sāta sajūtas. Klāt prof. Šans, un mēs tiekamies ar Baltkrievijas Valsts fiziskās kultūras universitātes kolēģiem, kas stažējas Linnan Pedagoģiskajā universitātē 岭南师范学院 (agrāk – Džandzjan Pedagoģiskā universitāte 湛江师范学院). Viens no baltkrievu kolēģiem ir minētās Baltkrievijas universitātes prorektors, otra kolēģe – tās pašas universitātes Konfūcija klases Baltkrievijas puses direktore. Abi baltkrievu kolēģi mūs informē, ka savā universitātē Konfūcija klasi izveidojuši pirms diviem gadiem. Iepazīstinot mūs ar savu valsti, viņi stāsta, ka Baltkrievijā nav politiķa, kas varētu stāties Lukašenko vietā. Droši vien viņi šajā delikātajā jautājumā orientējas dziļāk. Kopā ar baltkrievu kolēģiem apmeklējam Džandzjan būvēto katoļu dievnamu, kas celts Francijas koloniālajā periodā. Abi ar prof. Šanu atgriežamies manā viesnīcīnā. Šīsdienas spēku resurss izsmelts, un gribas atpūsties. **69 70**

08.12.2017. Arī šodien esmu nodomājis pēc brokastīm doties jūras pastaigā. Tāpat kā citās reizēs, man garām defilē jau pazīstamais kaligrāfs. Šoreiz abi apmaināties vizītkartēm. Kaligrāfa uzvārds Vu Dzjaņ 吴建, un viņš profesionāli darbojas ārējās tirdzniecības jomā. Brīvajā laikā viņš aizraujas ar kaligrāfiju. Viņš piedalās Višķīnas kaligrāfu konkursos un mani iepazīstina ar grāmatiņu, kurā uzskaitīti viņa darbi un dalība kaligrāfijas konkursos. Kaligrāfa Vu Dzjaņ dzīvoklis atrodas 28. stāvā, no kura paveras iespaidīgs skats uz Dienvidķīnas jūras līci 南海海湾, kura krastā atrodas Džandzjan pilsēta. Dzīvoklis plašs, eiropiski iekārtots un racionāls. Plašās viesistabas vienā stūrī nelielā baseiniņā peld prāvas karpas, kuras droši varētu likt uz pannas un celt galdā. Kaligrāfs pieklājīgi apjautājas, vai es būtu ar mieru nobaudīt itāļu kafiju. Es neatsakos, un mēs pārejam pie nesteidzīgas sarunas. Vu Dzjaņ kungs man dāvina savus kaligrāfijas paraugus un grāmatiņu par savu kaligrāfijas konceptu. Apbrīnojami tas, ka iepazīnāties kā garāmgājēji. Es šo vīru jau biju ievērojis, un viņš izrādījās ļoti organizēts un racionāls cilvēks. Negaidīta tikšanās. Brīnišķīga cieņas un uzmanības pilna atmosfēra. Maza mana “Ķīnas stāsta” epizode. Kad, tiekoties ar prof. Šanu, viņam par to izstāstīju, arī viņš bija pārsteigts par mākslinieka uzaicinājumu apmeklēt viņa dzīvokli. Turklāt prof. Šans piebilda: nedomājiet, ka mākslinieks katru garāmgājēju aicinās savā dzīvoklī.

Pusdienās nūdeļu zupu ar maltu vēšgaļu. Turpinu darbu pie stāsta. Kad sāku just nogurumu, dodos uz baseinu. Diemžēl baseins tiek remontēts un vienlaikus arī ekspluatēts. Apkārt pamatīgs troksnis un milzum daudz

69

70

cilvēku. Remonti Ķīnā parasti notiek ar liela darbaspēka iesaisti. Savu distanci tomēr nopeldu. Vēl darbs pie mana sacerējuma. Vakarā jūras promenāde. Pirms gulētiešanas lasu "Straumēnus"... Ir vēlēšanās kaut vai pavisam nedaudz pakavēties pie mūsu jaukās un vienīgās Latvijas ar tās latviešu valodu un pie visa latviskā...

09.12.2017. Kārtējās brokastis manā viesnīcīnā. Tās dienu no dienas atkārtojas par simts procentiem – ar virtuļiem, sojas biežpienu un neiztrūkstošo putriņu – tumi 粥. Pēc tam eju jūras pastaigā. Atgriezies viesnīcīnā, nekavējoties ķeros "pie virpas", proti, pie "Ķīnas stāsta". Izdodas nostrādāt līdz plkst. 11.30. Klāt kolēģis prof. Šans, un kopā ar viņa kundzi dodamies pusdienās. Kolēģi izvēlējušies ķīniešu restorānu ar vairākām plašām zālēm. Ienirstam vienā no tām. Apkārt nepārtraukta balsu murdoņa. Oficianti tekalē gan ar pilniem traukiem, gan tukšiem pretējā virzienā. Rodas jautājums: cik cilvēku jūs esat? Parasti ķīnieši pusdienās dodas lielākā vai mazākā grupīnā. Reti – vienatnē, bet gadās. Baudām Guandunas virtuves ēdienus 粵菜-. Tā Ķīnā varētu būt bagātākā virtuve ar daudziem jo daudziem ēdieniem, dažādām jūras veltēm un citiem specifiskiem labumiem. Pēc pusdienām – baseins. Vēlāk – mans rakstu darbs līdz pašam vakaram. Vēl – jūras pastaiga, kas ir mana atvaļinājuma lielā veiksmē. Jūras promenāde – sakopta, plata un ērta. Turp un atpakaļ varētu būt kilometri pieci. Tagad veicu rīta un vakara pastaigu – divas reizes dienā. Ļoti palīdz koncentrēties "Ķīnas stāstam". **71**

10.12.2017. No rīta pēc jūras pastaigas ķeros pie stāsta. Strādāju līdz plkst. 11.30. Dodos pie prof. Šana, kur pusdienojam viņa dzīvoklī. Uz galda viņa kundzes 张老师 Šaņdunas provinces gaumē gatavotie pelmeņi 饺子. Runājam par to, kā prof. Šans strādājis Džandzjan Pedagoģiskajā universitātē 湛江师范学院. Tāpat saruna skar manu kolēģu dzimtās provinces Šaņsi 陕西 un Šaņduna 山东. Man ir bijusi izdevība pabūt minētajās provincēs, un mums veidojas saruna par šo Ķīnas provinču izcilākajām vēsturiskajām vietām, dabas parkiem un citiem ievērojamiem objektiem. **72 73 74**

Pēc pusdienām un Ķīnai veltīto domu apmaiņas izejam pastaigā blakus esošajā parkā ar zīmīgu nosaukumu Cundzjiņ gunjuan 寸金公园. Pirms ķersimies pie šo hieroglifu atšifrēšanas, īsumā iepazīsimies ar Džandzjan vēsturi. Laikā no 1898. līdz 1899. gadam Džandzjan, kas tajos gados saucās par Guandžouvan 广州湾, risinājās Francijas-Ķīnas karš. Kara rezultātā lielākā daļa Guandžouvan teritorijas kļuva par Francijas koloniju. Tomēr tieši šeit ķīnieši izrādīja sīvu pretestību franču iebrucējiem un daļa Guandžouvan teritorijas palika neieņemta. Pēc 1949. gada, kad nodibinājās ĶTR, tālaika Francijas līderis ģenerālis Šarls de Golls piekrita bijušo Francijas koloniju Guandžouvan atdot atpakaļ Ķīnai. Vēlākajos gados Guandžouvan tika pārdēvēta par Džandzjan 湛江,

71

72

73

74

kā to sauc arī šodien. Tajā pilsētas daļā, ko frančiem neizdevās ieņemt, tika izveidots parks ar skulpturālu cīnītāju grupu. Šie cīnītāji minētā kara laikā neļāva iebrucējiem ieņemt ne pēdu dzimtās zemes. 1961. gadā Džandzjan ieradās izcilais ķīniešu rakstnieks un pirmais ĶTR Zinātņu akadēmijas prezidents Go Možo 郭沫若, kas parkam veltījis skaistus un patriotiskus vārdus 一寸河山, 一寸金 (ikviena upes vai kalna pēda – zelta vērtā). No šiem vārdiem arī veidots parka nosaukums... 一寸 – garuma mērs (3,33 cm) – niecīga garuma mērvienība valsts mērogā, ko šajā kontekstā varētu saukt par pēdu. Līdz ar to parka nosaukums 寸金公园 latviešu valodā varētu skanēt kā Zelta pēdas parks. Skulpturālās grupas tēli parka apmeklētājiem atgādina minētos Ķīnas vēstures notikumus. Man par šo Ķīnas vēstures lappusi stāsta mans kolēģis prof. Šans. **75** **76**

Vēl kāda interesanta Džandzjan iezīme, par kuru uzzināju no sarunām ar šīs pilsētas iedzīvotājiem. Atskatoties tālākā pagātnē un rēķinoties ar to, ka pilsēta atrodas jūras līča krastā, vietējie ļaudis stāsta, ka šinīs vietās cilvēki agrāk piekopusi jūras laupītāju rūpalu. No tiem laikiem Džandzjan apkārtnes cilvēku raksturā saglabājies nepakļāvības gars, kas izpaužas kā nepakļaušanās varas iestādēm.

Atkal abi atgriežamies viesnīcīnā, kur norēķināmies par dzīvošanu mana atvaļinājuma laikā. Vienkāršu apsvērumu pēc, lai kaut kas pēkšņi nepazustu, flešā iekopējam Džandzjan tapušo stāsta daļu.

11.12.2017. Kopā ar prof. Šanu un viņa kundzi 8.30 dodamies uz Džandzjan lidostu. Izlidošana pēc saraksta. Divu stundu un četrdesmit minūšu lidojums, un jau esam Ķīnas ziemeļrietumu 西北- lielākajā pilsētā, vēsturiski visslavenākajā Senās Ķīnas galvaspilsētā Sjiaņā 西安. Pilsētas vēsture aptver vairāk nekā 3100 gadus. Sjiaņa, agrākajos gadsimtos saukta Čanaņ 长安, bija Ķīnas impērijas Džou 周, Cjiņ 秦, Haņ 汉, Sui 隋 un Tan 唐 dinastijas galvaspilsēta. Tiek uzskatīts, ka Zīda ceļš 丝绸之路 sākas tieši Čanaņ pilsētā un caur Laņdžou 兰州 pilsētu vedis uz Dunhuan 敦煌, kur tālāk sadalījās divos zaros. Ziemeļu zars virzījās caur Turfanu 吐鲁番, šķērsojot Pamira kalnus, tālāk uz Fergānas ieleju un caur kazahu stepēm – uz Tuvajiem Austrumiem un Vidusjūras piekrasti. Dienvidu zars gar Lobnora 罗布泊 ezeru un Taklamakana 塔克拉玛干沙漠 tuksneša dienvidu daļu, tālāk uz Jarkandu 莎车 un Pamira kalniem un caur mūsdienu Centrālāzijas valstīm uz Tuvajiem Austrumiem un līdz pat Vidusjūras piekrastei. Pie Zīda ceļa kavējos divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, šajā ceļojumā tiešām nonāksim līdz šim ceļam, kas apvīts legendām un ir garākais sauszemes karavānu un tirdzniecības ceļš pasaulē. Otrkārt, vēsturiskais ceļš šodien iedzīvināts projektā “Viens ceļš – viena josla” 一带一路, kurā sava vieta paredzēta arī Latvijai.

75

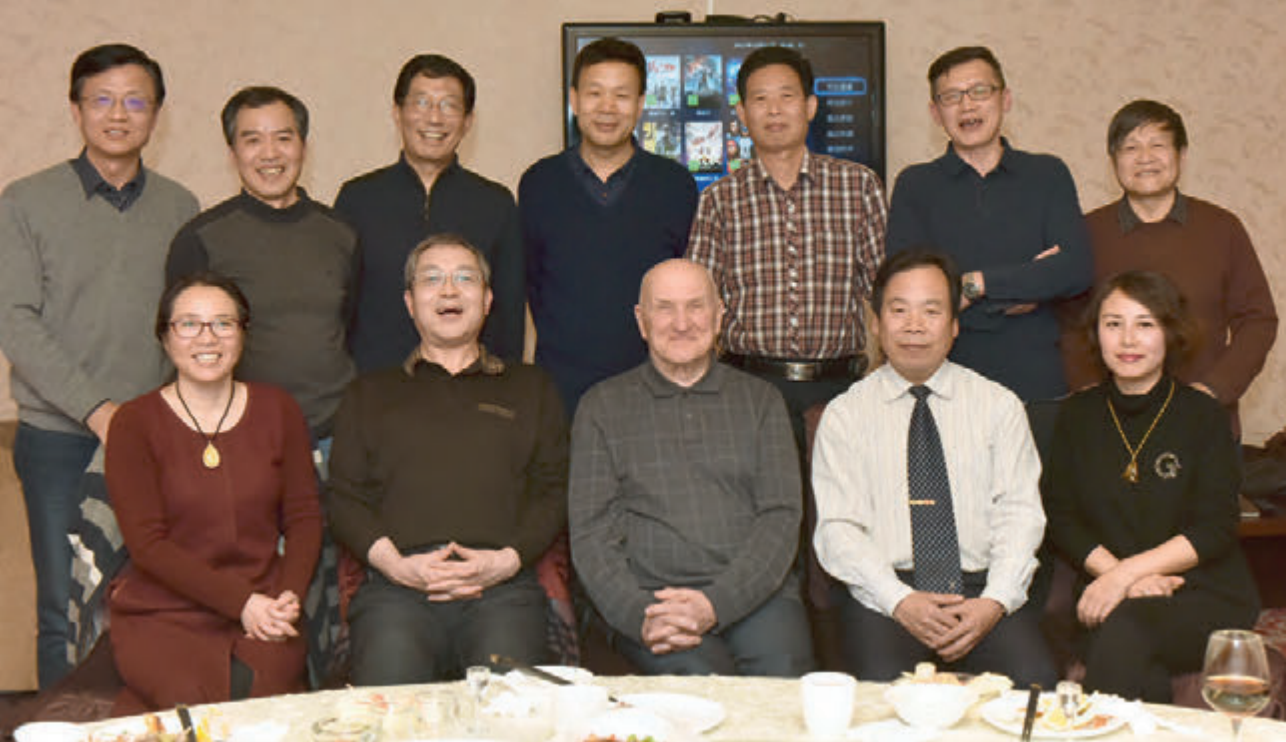
76

Atgriezies pie ierašanās Sjiaņā. Mēģinu ar skatienu aptvert lidostas ēku. Tāpat kā daudzos citos gadījumos, ir saprotams, ka lidosta būvēta iedzīvotāju miljardam. Ēkas jaudas ir tik milzīgas, ka mēs ilgi soļojam pa spīdošo flīžu plašumiem, kamēr tiekam līdz taksometra pieturai. Veikli iekārtojamies viesnīcā. Neliela atelpa, un jau braucam uz Šāņsi provinces Sociālisma institūtu 陕西省社会主义学院, kur paredzēta tikšanās ar prof. Šana studiju biedriem. Mēģināšu īsumā paskaidrot, kas tad ir minētais Sociālisma institūts. Ideju par “partijas biedru kalvi” Ķīna aizņēmas no bijušās PSRS t. s. partijas skolām. Atšķirīgā nianse – Sociālisma institūts kā ĶKP, t. i., valdošās partijas, apakšstruktūra gatavo augsta līmeņa demokrātisko partiju kadrus. Lai aina būtu skaidrāka, nosauksim ĶTR pārstāvētās demokrātiskās partijas: Gomināna revolucionārā komiteja 中国国民党革命委员会; Ķīnas Demokrātiskā liga 中国民主同盟; Ķīnas Demokrātiskā valstiskuma asociācija 中国民主建国会; Ķīnas Demokrātijas veicināšanas asociācija 中国民主促进会; Ķīnas Zemnieku un strādnieku demokrātiskā partija 中国农工民主党; Ķīnas “Džigundan” partija 中国致公党; 3. septembra apvienība 九三学社; Taivānas Demokrātiskās autonomijas liga 台湾民主自治同盟. ĶTR kompartijai VTPS (Visķīnas Tautas pārstāvju sapulcē) – ĶTR parlamentā – pavisam 108 vietas. Savukārt iepriekš norādītajām demokrātiskajām partijām atvēlētas pavisam 36 vietas. No Rietumu pasaules viedokļa uz šādu valsts parlamenta struktūru var skatīties dažādi, arī kritiski. Tomēr, cenšoties izprast Ķīnas straujās augšupejas, kā arī kompartijas noturīguma cēloņus, nebūtu lieki dziļāk pētīt kompartijas un demokrātisko partiju attiecību raksturu un šo partiju reālo dalību valsts pārvaldē.

Atgriežoties pie Sociālisma institūtā pavadītā vakara, man bija interesanti ieklausīties prof. Šana studiju biedru viedokļos par PSRS sabrukuma cēloņiem. Jāteic, ka vakara dalībnieki dziļi orientējās šajā jautājumā. Viens no galvenajiem šīs izpratnes iemesliem ir Ķīnas nevēlēšanās “aiziet pa PSRS taku”. Nav noslēpums, ka Ķīnā ir reģioni, kuros nav svešas centrālās tendences. Nav brīnums, ka Šāņsi provinces Sociālisma institūtam radniecīgi institūti darbojas katrā Ķīnas provincē un to galvenā misija ir milzīgās tautas konsolidācija un valstiskuma saglabāšana. **77 78**

Vēl kā bijušais students, kas vairākus dzīves gadus pavadījis kopmītnēs un trīs gadus kazarmās, pamanīju to draudzības gaisotni, kas studiju biedriem saglabājas teju vai visu mūžu. Tāda saliedētība veidojas tieši kopmītnēs vai kazarmās. Milzums jauku atmiņu, joku, smieklu, siltuma un sirsnības. Nevarēja nejust studiju biedru cieņu pret manu kolēģi prof. Šanu.

Izlemjam doties apskatīt Lielās zoss pagodu 大雁塔. Prof. Šans studējis un dzīvojis Sjiaņā veselus desmit gadus un labi pazīst šo pilsētu un lieliski

77

78

orientējas tajā. Tomēr, kad nonākam līdz Lielās zoss pagodai, viņš apjūk, jo skatam paveras liels nesen uzbūvēts Tan dinastijas laikmeta celtnu komplekss – vietā, kur agrāk vai nu nekā nebija, vai arī čurnēja dažāda necila savu laiku pārdzīvojuši celtnes. Vakara izgaismojumā sevišķi krāšņas izskatījās celtnes ar izliektām dzegām un krāsainu kārniņu jumtiem. Starp celtnēm varēja saskatīt vairākas skulpturālas grupas. Viena no tām – gara kamieļu rinda, kuri, nastām apkrauti, brien pa tuksneša smiltīm. Citā vietā redzamas muskuļotas cīkstoņu figūras, kas iemūžinātas, izpildot kādu no cīņas sporta veidu paņēmieniem. Vēl kāda grupa – patiesībā vesels muzikantu orķestris – iegrimis dziļā mūzikas meditācijā. Citur savu mākslu rāda dejotāji. Tirgus ainas nomaina varenu imperatoru figūras. Visādā ziņā jaunceltais Tan dinastijas komplekss pārnes skatītāju uz tiem laikiem, kad ķīnieši ar šo pilsētu lepojās. Un ne bez pamata – varenā Čanaņ (Sjiaņas agrākais nosaukums) bijusi pasaules lielākā pilsēta gan pēc platības, gan pēc iedzīvotāju skaita.

Lūkojoties uz iespaidīgajām Tan dinastijas pilsētas ainām, neviļus jādodomā par to, kādus līdzekļus Sjiaņas municipalitāte ieguldījusi šī varenā kompleksa izveidošanai. Skaidrs ir viens – līdzekļi ir atradušies un tagad tie skatāmi minētajās Ķīnas vēstures ainās. Profesors Šans lēni liek soļus nakts melnumā un nebeidz atkārtot: “Es taču to redzēju. Šeit agrāk bija tikai vecas, noplukušas mājeles... Nevaru atpazīt savu studiju pilsētu...” **79**

12.12.2017. Jau vakar kopā ar prof. Šanu iekārtojāmies viesnīcā, kuru Pasaules Konfūcija institūtu ikgadējās konferences dalībniekiem apmaksā Konfūcija institūtu galvenā pārvalde. Šogad konferencē piedalās ap 2500 dalībnieku no 140 pasaules valstīm. Bieži tiekamies ar kolēģiem no Austrumeiropas, Ziemeļeiropas, Āzijas un citām valstīm. 2016. gadā Rīgā notika “16 + 1” formāta saiets, kurā ar ĶTR premjeru Li Kečjanu tikās 16 Austrumeiropas valstu premjeri un darba kārtības galvenā tēma bija jaunā Zida ceļa projekta aktualizācija Austrumeiropas reģionā. Paralēli šim notikumam LU Konfūcija institūtā notika minēto valstu Konfūcija institūtu sinologu konference. Uz šo pasākumu ieradās arī izdevniecības 商务印书馆 darbiniece Ju Libiņ 于立滨, kas bija atbildīga gan par “Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas” sagatavošanu izdošanai, gan arī par “Latviešu-ķīniešu, ķīniešu-latviešu vārdnīcas” laišanu klajā tieši 2016. gadā. Šajā Austrumeiropas sinologu saietā iepazīnāmies ar sinologiem no Austrumeiropas reģiona valstīm un ieguvām zināšanas par to, kā Ķīnas pētniecība attīstās šajā Eiropas daļā. **80 81 82 83**

Protams, katra jauna tikšanās nostiprina mūsu sadarbību un Pasaules Konfūcija institūtu gadskārtējie saieti ir grandioza platforma, kas tuvina valstis un kontinentus, kā arī speciālistus, kuri iesaistīti Ķīnas pētniecībā. Pasaules Konfūcija institūtu saiets tradicionāli sākās ar Galvenās Konfūcija institūtu

pārvaldes augstu ierēdņu uzstāšanos, kas iezīmē jaunas nianšes Konfūcija institūtu projekta attīstībā. **84**

Tālāk darbs turpinājās sekcijās, kur uzmanības centrā jautājumi par ķīniešu valodas pasniegšanu un apgūšanu un pieredzi šajā jomā pasaules reģionos un valstīs. Pusdienojām kopā ar LU partneruniversitātes – Dienvidķīnas Pedagoģiskās universitātes (DKPU) 华南师范大学 – delegāciju. Esam jau daudzkārt tikušies gan Rīgā, gan Guandžou. Darba pusdienu gaisotne draudzīga un koleģiāla.

Šīs dienas vakarā esam uzaicināti uz koncertu, kurā galvenā uzmanība veltīta Šāņsji provinces kultūrai un tradīcijām. Vēlreiz pakavēsimies pie īsa ieskata šīs provinces vēsturē. Šāņsji 陝西 province ir Ķīnas ziemeļrietumu 西北 vārti. Province atrodas valsts centrā un tiek uzskatīta par Ķīnas garīgās kultūras šūpuli. Nedaudz plašākā kontekstā to varētu saukt par Huanhe upes baseina 黄河 civilizāciju, neaizmirstot, ka Ķīnas vēsturē ne mazāk nozīmīga ir Jandzi 长江 baseina civilizācija. Čanaņ vairāk nekā 1000 gadu bija Senās Ķīnas politiskais, ekonomiskais un kultūras centrs. 1180 gadu laikā no šejienes tika pārvaldīta valsts. Koncerta rīkotāji pasākumā centās parādīt ne tikai provinces īpatnības, bet arī Šāņsji nozīmīgo vietu Ķīnas kultūras kontekstā. Jau pēc apgērba Šāņsji cilvēkus viegli atšķirt no citu Ķīnas reģionu iedzīvotājiem. Viriešu galvassega atgādina nelielu čalmu, kuras viens gals nokarājas gar vaigu. Šādi tērpušies

80

81

82

83

84

85

cilvēki izpildīja provincei raksturīgu deju svītu. Lielisks bija varenais stīgu orķestris, kas aizrāva skatītājus ar saviem apmēriem, brīnišķīgo skanējumu un izpildījuma līmeni. Neaizmirstama ir koncertā iekļautā "Lūgsna lietum". Ķīnas ziemeļrietumi ir milzu reģions, kuru nereti piemeklē tāda stihiskā nelaime kā sausums. Uz skatuves aizsākas aina, kas attēlo sausuma skartos sējumus. Lai iesētie graudi uzdīgtu, nepieciešams lietus. Tomēr lietus nelīst un nelīst. Sējumu liktenis ir Dieva rokās. Zemnieks, cenšoties nezaudēt cerības, lūdz Dievu. Līdz zālē sēdošajiem nonāk atziņa, cik viss ir trausls... Skan čukstus skaitītas lūgšanas vārdi... Sāk pakšķēt pirmās lietus lāses... Lūgsna uzklautā... Skatītāju rindas pāršalc atvieglējuma nopūta. Domāju, ka starp tiem, kas uzklautāja lūgšanu, nebija vienaldzīgo. Šāņsi provincē 1920.-1921. gada vasarā no sausuma aizgāja bojā vairāk nekā pusmiljons cilvēku. Cita šī reģiona dabas nelaime ir Huanhe upes plūdi, kas vienmēr nesuši lielu postu un prasījuši cilvēku upurus. Pati Ķīnas daba ķīniešos ieaudzinājusi apziņu, ka tikai kopīgiem spēkiem, piedaloties daudziem tūkstošiem un pat miljoniem cilvēku, var stāties pretim tādām dabas nelaimēm kā sausums un plūdi. Pēc koncerta vairākas dienas biju šī notikuma varā un nodomāju, ka, ņemot vērā Sjiaņas vietu Ķīnas vēsturē, šai pilsētai ķīniešiem būtu jāizdomā atbilstošāks nosaukums par provinces administratīvo centru. **85**

Pēc koncerta Sjiaņas viesnīcā varēja atgūt spēkus peldbaseinā, kas šķita neticami pēc nule redzētās cīņas ar nelaimi, ko nes sausums, tieši šajā apvidū. Šodienas Sjiaņa piedāvā moderna metro pakalpojumus, un tieši dienās, kad mēs šeit atradāmies, tika atklāta ātrgaitas dzelzceļa līnija Sjiaņa-Čuncjina 西安-重庆. Minētā dzelzceļa līnija šķērso kalnainu reljefu, daudzas upes, gravas un aizas. Ātrgaitas vilciens traucas cauri kalnu tuneļiem tāpat kā metro pa jebkuru līdzenu teritoriju pilsētā. Ķīnas TV redzēju šim notikumam veltītu sižetu un tāpēc arī kavējos pie jaunatklātās ātrgaitas dzelzceļa līnijas, kas ir valsts mēroga notikums. Ātrgaitas dzelzceļš savieno Ķīnas ziemeļrietumus ar Ķīnas dienvidrietumiem. Tie ir milzu attālumi, kas mūsdienās tiek pārvarēti dažās stundās.

13.12.2017. Pēc ļoti iespaidīgā vakardienas koncerta (kur visā krāšņumā atklājās leģenda cilvēku talanti, vēriens, šī Ķīnas civilizācijas šūpuļa kultūras dziļums) nakts miers trausls, ar vairākiem pārtraukumiem. Šādos brīžos atkal gar acīm slīd iepriekšējā vakarā redzētais un piedzīvotais. Ap plkst. 7.00 brokastoju. Tālāk – peldbaseins ar saunu. Pusdienas kopā ar prof. Šanu un viņa kundzi – skolotāju Džan. Vakarā mēģinu turpināt rakstīt savu "Ķīnas stāstu". Diemžēl sanīkojas dators. Pēkšņi pazūd latviešu garumzīmes un mīkstinājumi. Kādu brīdi velti pūlējies, liekos mierā.

14.12.2018. Šodien mans ceļojums turpināsies. Tāpēc katrs nākamais solis striktā un pārdomātā secībā. Dienu sāku ar peldbaseinu. Pēc tam brokastis. Ceļasomas kārtošana. Tad viesnīcas autobusā ripojam uz ātrgaitas dzelzceļa staciju. Drīz vien tablo uzrāda 100 km ātrumu stundā. Vēl pēc brīža – 150 km stundā. Drīz vien ātrums ir virs 200 km stundā. Ar ceļabiedriem sākas saruna par šāda ātrgaitas dzelzceļa priekšrocībām. **86 87** Pārvietošanās pa moderno dzelzceļu tiek salīdzināta ar pārvietošanos lidmašīnā. Dzelzceļa priekšrocība tā, ka nav jātērē laiks braucienam uz lidostu un no lidostas. Nākamais dzelzceļa pluss – lidzi var ņemt vairāk bagāžas. Vēl viena priekšrocība ir tā, ka pa vagona logu var vērot apkārtni un iepazīt attiecīgā reģiona īpatnības. Arī šobrīd mums gar acīm slīd lesa plato lidzenuma ciemi. Laiku pa laikam traucamies garām kristiešu baznīcām. Citur – kukurūzas lauka vidū – zemnieka kapu kopīņa. Gadās arī pilnīgi nekoptas nelielas kapsētas. Tātad saskaņā ar ķīniešu tradīcijām nelaiķi var apbedīt gan paša zemnieka zemē, gan lauka malā, gan arī tuvākajā kapsētā. Daudzie ceļojumi Ķīnā ļauj secināt, ka iecienītākā atdusas vieta ir kalna dienvidu nogāze. Šo atšķirīgo Ķīnas kapu kultūru ļāvis saskatīt pat mūsu straujais skrējieni tik mūsdienīgā transporta līdzeklī kā ātrgaitas vilciens. Lesa lidzenumā, kur ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, gadās redzēt, ka zemnieki savā platībā ar kapļiem izņēmuši zemi mājas celtniecībai vai citām vajadzībām. Līmeņu starpība starp ciema platību zemēm var sasniegt pat divus trīs metrus. Šajā stāstījumā nedaudz vēlāk pieskarsimies tam, ko zemnieki atrod, veicot šādu grunts izņemšanu savos laukos.

Mūsu vilciens pietāj Baodzji 宝鸡 pilsētas stacijā. Pilsēta mūs sagaida ar milzīgu daudzumu nesen celtu jaunu ēku. Nepaņēmot rokās vēstures grāmatu jeb, kā ķīnieši saka, “tīstokli” 卷 vai rulli, varētu padomāt, ka ātrgaitas vilciens savā skrējienā apstāties kādā tikko celtā Ķīnas pilsētā. Tomēr Ķīnas iepazīšana vai studijas nav iedomājamas bez ieskatīšanās minētajā “tīstoklī”, kas mūsdienās varētu būt arī “elektronisks tīstoklis”. Pilnīgi droši, ka “tīstoklis” var atklāt daudz interesanta, pat nenojausta, lūkojoties pa ātrgaitas vilciena logu. Kā vēsta leģenda, Baodzji pilsētas apkaimē dzimis viens no ķīniešu mitoloģijā visvairāk cienītajiem leģendārajiem imperatoriem – Jeņ Di 炎帝, kas tiek godāts kā “dievišķais zemkopis” 神农 un arkla izgudrotājs un kam tiek piedēvēti Ķīnas farmakoloģijas pamatlicēja nopelni 神农尝百草. Šie hieroglifi latviešu valodā varētu skanēt šādi – “dievišķais zemkopis noskaidroja visu augu ārstnieciskās īpašības”. Vēl Baodzji pilsēta tiek godāta kā imperatora Jeņ Di dzimtā puse, bronzas priekšmetu ciemats 炎帝故里, 青铜器之乡. **88** Baodzji pilsētā ir imperatora Jeņ Di kapenes 炎帝陵.

Vēl viens Baodzji pilsētas kultūras objekts ir daoistu templis Džijntaiguan 金台观. Šī tempļa pagalmā aug 700 gadu vecs ozols. Vietējie stāsta, ka ozolu

iestādījis mūks Džan Sanfen 张三丰, kas tiek uzskatīts par ušu “udan” skolas 武当派 pamatlicēju un vienlaikus leģendāru personu daoisma filozofijas vēsturē. Senā ozola godināšana ir savdabīgs daoistu mūku rituāls. Vairāku gadu tūkstošu Baodzji apkaimes senais kultūras slānis varēja būt par iemeslu, ka šajā pilsētā pirms dažiem gadiem tika atklāts Bronzas priekšmetu muzejs 宝鸡青铜器博物馆. 34 000 m² muzeja platībā apskatāmi Džou 周 un Cjiņ 秦 laikmeta bronzas priekšmeti, kurus vietējie zemnieki atraduši, norokot kārtējo lesa slāni. Pēc Ķīnā pieņemtās kārtības, nejauši atrastie vēsturiskie priekšmeti ir jāatdod muzejam. Lielākoties tā tas arī notiek. Cilvēki, kas vai nu izlaupa kapenes, vai piesavinās senos bronzas priekšmetus, tiek bargi sodīti. Ķīnas decembra rēnajā gaisā ieradāmie šajā muzejā, izstaigājām daudzās zāles, klausoties ārkārtīgi zinošas gides stāstījumu. Pabijām arī uz kādām divām muzeja terasēm, no kurām atklājās brīnišķīgs skats uz Veihe 渭河 upes ieleju un, šķiet, pilnīgi jauno pilsētu. Kā liecina pavisam īsās Baodzji pilsētai veltītās ziņas, šis pilsētas kultūras slānis ir tikpat dziļš, cik visa vairāku gadu tūkstošu gadu senā Ķīnas vēsture. **89**

Prof. Šans kopā ar saviem studiju biedriem ierosina ēst pusdienas līdz šim neredzētā ēdūzītī. Uz miniatūras konveijera lentes, gar kuru pie galdiņiem sēž apmeklētāji, pienāk pialas ar ēdienu. Mazā skaitītājā katrs atzīmē, cik pialu izēsts. Katrā ziņā – kaut kas negaidīts, varbūt pat uzjautrinošs. Ķīnas ziemeļrietumu ēdiens vienkāršāks un nav tik daudzveidīgs kā valsts dienvidos. Šeit, skarbākā klimatā, tiek piedāvāti dažādi nūdeļu paveidi, goda vietā jēra gaļa, jūtami mazāk zaļumu un augļu. **90**

Pēc pusdienām atgriežamies viesnīcā. Tās jau ir mana ceļojuma trešās mājas. Veru vaļā datoru un... tavu brīnumu! Viss aiziet! Varu rakstīt latviešu valodā ar garumzīmēm un mīkstinājumiem. Pašā novakarē izeju no viesnīcas un nopērku pāris pudelišu rūgušpiena. Darbs pie datora iepriecināja jau ar to vien, ka rakstīju latviešu valodā. Gaišas noskaņas vieš arī tas, ka pat ceļojuma steigā un aizņemtībā mana iecere nav apstājusies. Mans “Ķīnas stāsts” tiek papildināts ar jauniem iespajdiem un vērojumiem.

15.12.2017. Vakar pirms gulētiešanas iedzēru ķīniešu ieteiktās zāles. Vai nu zāļu, vai kā cita ietekmē trešajās mājās gulēju labi. Pēc ļoti ķīniskām brokastīm – ar rīsu tumi 粥, plāceņiem 饼 un tējas biežumos vāritām olām 茶叶蛋 – veru vaļā datoru, un darbs aiziet. Rakstu par sava diplomātiskā darba noslēguma mēnešiem 2000. gada jūlijā un augustā. Stāstu par to, ka mana Ķīnas kadence palēnām pāriet tādā kā vēstures kategorijā. Tās ir emocionālas nedēļas un dienas. Cenšos par to stāstīt tā, kā man tas iegūlis dienasgrāmatās. Izdodas pastrādāt līdz pašām pusdienām. Pusdienojam kopā ar prof. Šanu un viņa kundzi, kas ļoti apmierināta ar ierašanos Baodzji un ciemošanos pie

89

90

mātes. Novakarē viesnīcas istabā atkal strādāju ar datoru. Bez tam jāvēc kopā ceļojuma mantas, jo rīt dodamies tālāk.

16.12.2017. Pēc brokastīm izeju tuvākajā parkā pastaigāties. Āra gaiss spīrgts un uzmundrinošs. Gaisa temperatūra – daži grādi zem nulles. Parkā, tāpat kā citās Ķīnas pilsētās, rīta stundā cilvēki vingro un dejo. Vingrotāju un dejojāju rindās daudz mundru pensionāru. Raksturīgi, ka ķīniešu pensionāri labprāt

91

sanāk kopā un brīnišķīgo rīta stundu pavada kopīgās aktivitātēs. Ir arī tādi, kas tikai pastaigājas. Vai arī, sēžot uz soliņa, pārrunā pēdējos jaunumus. Izstaigāju kādus trīs aplūkus – gan nelielās bambusa birzītes, gan arī ar akmeņiem izbūvētas upītes krastu, vietām šķērsojot nelielus kuprainus tiltiņus. Var iegriezties un pasēdēt arī kādā lapenītē. Daudzi parka elementi atkārtojas. Tomēr, manā skatījumā, milzīgajā valstī šāds parks visos gadījumos apmeklētājiem sniedz mieru un atelpu no ikdienas darba un blīvās transporta straumes trokšņiem. **91**

Kad atgriežos viesnīcas istabā, zvana prof. Šans un informē, ka plkst. 10.00 dodamies ceļā. Ātri tiekam ārā no Baodzji pilsētas. Tālāk visai neraksturīgi – braucam pa krietni izdangātu kalnu ceļu. Mums pretim bieži traucas jaudīgi pašizgāzēji ar šķembu kravām. Tieši šie smagie auto sagandējuši ceļu. Mūsu vieglā auto vadītājam atliek tikai veikli pavirzīties malā, lai pretim braucošie kravas auto tiktu garām. Braucienu ātrums samazinās.

Pa ceļam brīžiem var redzēt alu mājokļu ciemus 窑洞村, kas kādreiz šajā apkārtnē bija izplatīti. Mūsdienās šādi ciemi tikai daļēji apdzīvoti. Daudzi ciema iedzīvotāji pārcēlušies uz dzīvi labiekārtotās mājās. Vecāka gadagājuma

cilvēki uztur tradīciju un turpina dzīvot alu mājokļos, apgalvojot, ka šādā mājoklī vasarā ir vēsi, bet ziemā – silti. Turklāt vasarā tiek lietots āra pavards, turētas vistas un kazas. Dzīves plūdums ierasts un visnotaļ pieņemams. Aiz muguras paliek dangainais kalnu ceļš, un atkal šalc ātrgaitas šoseja. Pēc pāris stundām iebraucam Šānsji 陕西省 provinces Sjeņjan 咸阳市 pilsētas Čanvu 长武县 rajonā, kas atrodas lesa plato 黄土高原 un ir senā Zīda ceļa zirgu maiņas stacijas Šilipu 古丝绸之路驿站-十里铺 alu mājokļu ciemats 窑洞村落. Mūs sagaida prof. Šana brālēns Cao Hunčuņ 曹红春 un mums ierāda naktsmītņi alu mājokļu viesnīcā 窑洞宾馆. Tas izrādās turpat vai valdības līmeņa luksusa numurs. Viss ļoti neparasti un iespaidīgi. Nav neviena loga, izliekti griesti – tāpat kā citos alu mājokļos. Telpā tomēr vēsi. Pirmajā brīdī netieku gudrs, kā es tādos lepnos apartamentos sasildīšos. Uzvelku līdzī paņemtās ziemas un vasaras bikses, kļūst omulīgāk. Šajās neparastajās telpās veru vaļā datoru, un atkal sāk raisīties mans “Ķīnas stāsts”. Veicas gluži labi. **92 93 94**

17.12.2017. Pirmā nakts alu mājokļu viesnīcā. Varētu teikt, ka pieņemami. Veru vaļā datoru ar domu turpināt darbu. Nepagūstu uzrakstīt ne rindu – klāt prof. Šans kopā ar ceļabiedriem. Visi dodamies uz ēdūzīti, kur mielojamies ar šajā apkārtnē iecienīto ēdienu 羊肉泡馍. Jēra gaļas buljonā katrs drupina plāceņa gabaliņus un strebj šo biezo un karsto viru. Ķīnas ziemeļrietumos ziemas apstākļiem šāds ēdiens gluži piemērots. Pēc pusdienām ierodamies budistu klosterī Džaožeņsi 昭仁寺. Klosteris celts Tan dinastijas periodā, laikā no m. ē. 627. līdz 649. gadam – kā piemiņa par godu cīnītājiem, kas piedalījās kaujā šajā apkārtnē. Unikāla ir klostera arhitektoniskā konstrukcija, kur nav izmantota neviena balsta kolonna. Vēl – klosterī apskatāmi izcili kaligrāfijas paraugi. Par klostera vēsturi stāsta izskatīga un zinoša gide. Netālu no nule minētā Džaožeņsi klostera ieskatāmies vietējā novadpētniecības muzejā, kur uzmanību piesaista ekspozīcija “Alu mājokļu kultūra” 窑洞文化. Senajās fotogrāfijās, kas varbūt ir vienas no pirmajām Ķīnā, labi saskatāmi vairāki alu mājokļu ciemi. Redzamas senā Zīda ceļa kamieļu karavānas ar saiņiem, kastēm un maisiem, kuras iegriezušās tieši Šilipu 十里铺 zirgu maiņas stacijā, lai atpūstos un papildinātu ūdens un pārtikas krājumus. Šī ekspozīcija tikai apstiprina, ka lesa plato 黄土高原 zemēs alu mājokļu ciemi bija kaut kas tikpat tradicionāls kā viensētas Latvijas lauku ainavā. **95**

Ierodamies prof. Šana dzimtajā ciemā Luntoucuņ 龙头村. Profesora dzimtajam alu mājoklim pietuvojusies šoseja. Mājokļa durvis pusvirus. Joprojām turpat, kur bērniībā bijusi guļvieta, – apsildāmais kans 炕, uz kura prof. Šans nācis pasaulē. Pie guļvietas sienas cīņu meistara Džeki Čana 成龙 foto. Kad jautāju kolēģim, vai viņš jaunekļa gados aizrāvēs ar ušu 武术 mākslām, viņš atbild: “Jaunībā kādu laiku aktīvi nodarbojos ar taidzjicjuan 太极拳, tomēr ar ušu 武术

92

93

94

95

pa īstam nodarbojies neesmu.” Cenšos ieskatīties un saprast, kā varēja dzīvot šādā alu mājoklī. Prof. Šana vecākiem, tāpat kā citiem ciema iedzīvotājiem, bijis neliels pagalms un vairākas saimniecībā izmantojamas alas. Atsevišķa dzīvojamā ala, tāpat atsevišķa ala, kas kalpojusi kā pieliekamais, atsevišķa ala vistām vai kazām un, visbeidzot, ala-tualete. Pie dzīvojamās alas dibensienas redzams liels pīts grozs, kurā glabājušies graudi. Patlaban šajā telpā bez logiem šur tur mētājas kāds atstāts spainis vai grozs. Skumji, ka skatienam paveras tikai pilnīga pamestība. Uz neatgriešanos atstāta prof. Šana vecāku un viņa bērniņas ligzda. Lesa plato dzeltenzemē izcirstās apdzīvojamās alas kopā ar minētajām saimniecības telpām ir nepieredzēta un visai skarba realitāte. Esmu aizkustināts līdz sirds dziļumiem... **96 97**

No šī mājokļa bērniībā prof. Šans skrējis uz sava ciemata pamatskolu. Vēlāk mācījies tuvējā Sjangundžen 相公镇 pilsētciemata augstākās pakāpes vidusskolā 高中. No 1980. līdz 1984. gadam viņš studēja Sjiaņā, Ziemeļrietumu Universitātes 西北大学历史系 Vēstures fakultātē, kur ieguva bakalaura grādu, un pēc tam trīs gadus pasniedza vēsturi Baodzji Skolotāju institūtā 宝鸡师范学院. No 1987. līdz 1990. gadam mācījās Ziemeļrietumu Universitātē, kur ieguva maģistra grādu. Visbeidzot, no 1991. līdz 1994. gadam viņš mācījās doktorantūrā. Tātad Ziemeļrietumu Universitātē viņš pavadīja veselus 10 studiju gadus. Interesanti pakavēties pie ĶTR valdības piešķirto stipendiju apjoma Ķīnas universitātēs. Pateicoties šīm stipendijām, tika nodrošinātas prof. Šana studijas. Bakalaura studiju laikā pagājušā gadsimta 80. gados viņš saņēma valdības stipendiju – 20 juaņu mēnesī. Maģistra studiju laikā – 60 juaņu mēnesī. Savukārt doktora studiju periodā mēneša stipendija līdzinājās 200 juaņiem. Kā komentē pats prof. Šans, nosaukto stipendiju apjoms mūsdienu Ķīnas jaunatnei nav izprotams. Īpaši – 20 juaņi. Šodien labākajā gadījumā tā ir vienas maltītes cena. Mūsdienu Ķīnā par feņiem, proti, ĶTR sīknaudu, nevar nopirkt pat sērkokoņus. Aizskrējušajās desmitgadēs radikāli samazinājusies juaņa vērtība.

Prof. Šana pētniecības objekts ir Indijas neatkarības cīnītājs Mahatma Gandijs. Šans sarakstījis vairākas M. Gandijam veltītas grāmatas. No 2002. līdz 2003. gadam prof. Šans studēja ASV, Sentdžonsas Universitātē. Visbeidzot, 2005./2006. mācību gadā viņš papildinājās Dž. Neru Universitātē Indijā. 1999. gadā iznāca prof. Šana darbs “M. Gandijs un Dž. Neru” 甘地和尼赫鲁, 2004. gadā “M. Gandija reliģiskā filozofija” 甘地宗教哲学研究, un izdevniecībā iesniegta prof. Šana grāmata “M. Gandija aktuālāko tēmu pētījums” 甘地热点问题 研究.

Tagad atgriezīsimies profesora un zinātnieka Šana dzimtajā ciemā un alu mājoklī. Iespējams, ka pats prof. Šans nav tik emocionāls kā es. Skatos uz nezaļēm cilvēka augumā alu mājokļa pagalmiņā un domās aizlidoju uz Latviju.

Notveru sevi pie domas, ka līdzīgas izjūtas pārņem Latvijā, lūkojoties uz likteņa varā pamestajām Latvijas lauku mājām. Var jau būt, ka abos gadījumos tā ir atvadišanās no dzīvesveida, kas jaunajos laikos nenovēršami kļūst par arhaismu, lai cik arī sāpīgi tas būtu tiem, kuri šajos mājokļos uzauguši. Tuvojoties prof. Šana dzimtajām vietām, pa vieglā auto logu noraugāties uz pamesto alu mājokļu ciemiem. Tikai retā alu mājoklī varēja pamanīt rosāmiešus kādu sirmgalvi. Lielākā daļa mājokļu bija pamesta. Vēl kādu brīdi uzturamies prof. Šana bērnības pasaulē un tad dodamies tālāk. **98**

Prof. Šana dzimtā alu mājokļa kaimiņos tādā pašā mājoklī dzīvo nedzirdīgs vīrs. Kopā ar prof. Šanu ieejam mājokļa pagalmiņā. Tāpat kā citur, arī šeit redzamas vairākas ieejas dzīvojamajā alā un citās saimniecības telpās. Turpat pagalmiņā neiztrūkstošā virtuvīte. Sazināšanās ar šo cilvēku apgrūtināta. Vēlme saglabāt šādu dzīvesveidu un nebūt ne no viena atkarīgam – iespējams, šis arī ir tas motīvs, kas šo vīru rosina turēties pie visa tradicionālā un ierastā. Pat neizjūtot kārdinājumu pārcelties uz mūsdienīgu, bet būtībā svešu un nepazīstamu mājokli. **99**

Atceros, kā mana bērnības drauga vectēvs, kad bija pārcēlies no mājas Rīgas nomalē ar malkas apkuri uz mūsdienīgu dzīvokli, skuma pēc sava malkas šķūniša, kas viņam vai ik dienas nodrošināja labi pazīstamu nodarbi...

Dzimtā ciema malā kopā ar prof. Šanu un viņa dzīvesbiedri ejam pa šauru lauku celiņu līdz nelielam uzkalniņam. Tas nav iezīmēts ar sētiņu vai kādu dzīvzogu. Esam atnākuši pie prof. Šana tēva Šana Dženmiņa 尚振民 kapa, uz kura uzstādīts mūrēts piemiņas akmens ar iegravētiem aizgājēja un tuvinieku vārdiem. Prof. Šana tēvs bijis Luntoucuņ ciema vecākais. Iepriekš stāstīju par to, ka prof. Šana ģimenes dzīves apstākļi bija tādi paši kā pārējiem ciema iedzīvotājiem. Piemiņas akmens pamatne sadrupusi un būtu nedaudz jāpieņemontē. Tomēr tam netiek pievērsta ne mazākā uzmanība. Prof. Šana kundze – skolotāja Džan 张老师 – aizdedzina “upura naudu” 冥币 – vairāku tūkstošu naudaszīmes. Ar mazu zariņu rušina degošās “upura naudas” zīmes, atkārtotot 吃 啥 买 啥. Šie vārdi latviešu valodā skanētu šādi: “Ko vēlies uzēst, to arī nopērc...” Bez tam aizgājējam varētu tikt piedāvāts viņa malks, ābols vai vēl kaut kas ēdams. Šī tradīcija izplatīta arī citur pasaulē, kur dzīvo ķīnieši. Singapūrā, kādā ielu krustojumā, kas pārpildīts ar transportu, redzēju, ka uz trotuāra tup vecāks vīrs, kas arī dedzina “upura naudu”, skaitīdams lūgšanu. Turklāt viņš nelikās ne zinīs ne par blīvo transportu, ne cilvēku drūzmu uz trotuāra... Tā mēs trijātā pabijām pie mana kolēģa tēva kapa, neviļus iegrimstot pārdomās. Prof. Šans man uzticējās ļoti ģimēniskas lietas un arī pavēris iespēju ieskatīties ķīniešu tradīcijās, kas saglabājušās un tiek koptas arī mūsdienās. **100 101**

100 101

Vēl mēs dodamies pie prof. Šana brālēna Cao Hunčuņ 曹红春, kas uzņēmies kārtot visus jautājumus par mūsu izmitināšanu, kā arī ēdināšanu un ekskursijām. Šis cilvēks pēc rakstura atgādina prof. Šanu. Vīrs ir ļoti izturēts, lietišķs un arī labvēlīgs pret mums – ciemiņiem. Viss notiek akurāti, laikā un tieši tā, kā plānots. Prof. Šans ar tuviniekiem pāriet uz Šāņsji dialektu, kas man diemžēl nav saprotams. Brālēna mājā gados cienījamākie ir tēva māsa Šan Jumei 尚玉梅 un tēva māsas vīrs Cao Šousjiņ 曹守信. Klāt ir arī citi radnieki un mazbērni – pilns dzīvoklis. Viņiem visiem ir liela interese par mani, un katrs no viņiem cenšas pārmīt kādu vārdu ar mani. Man arī patīkami patērzēt ar šiem cilvēkiem. Svarīgākā lieta – kopīgs foto. Protams, tējas malkošana. Šķiet, ka no tik tālas pasaules malas kā Latvija viņiem esmu pirmais ciemiņš. **102 103**

Atgriezamies mūsu itin lepņajā alu viesnīcā 窑洞宾馆. Dienā bijis tik daudz iespaidu, ka nakts nemierīga, ar samocītu miegu un atpūtas pārtraukumiem. Pat ar "Straumēnu" lasīšanu...

102

103

18.12.2017. Brokastis sojas siera zupa 豆腐汤 ar plāceņa gabaliņiem. Nevarētu teikt, ka būtu sajūsmā, bet ēdama tā ir. Drīz vien vieglajā auto uzņemam ceļu uz Sjiaņas lidostu. Sākumā – vietējās nozīmes ceļš. Vēlāk – straujš ātrgaitas ceļš ar vairākiem tuneļiem. Laikā ierodamies lidostā un laikā izlidojam uz Guandžou 广州 – ceturtajām mājām mūsu ceļojuma laikā. Uz LU Konfūcija institūta partneruniversitāti – Dienvidķīnas Pedagoģisko universitāti (DĶPU) 华南师范大学. Iekārtojamies pedagoģu kopmītnē. Istaba ērta un patīkama. Tikai pie miera...

19.12.2017. Nakts miers visai dīvains... it kā biju aizmidzis, bet varbūt tomēr pa īstam tā arī nebiju. Pēdējo dienu ceļojuma iespaidi ir tik spilgti, ka ilgi atrodos šo notikumu varā. Pirmajā ierašanās dienā mūsu partneruniversitātē tiekamies ar brīvprātīgajiem ķīniešu valodas skolotājiem jeb volontieriem, kas 2018./2019. mācību gadā strādās Latvijas mācību iestādēs. Katrs no mūsu nākamajiem pedagoģiem stāsta, kādā universitātē mācījies vai mācās arī patlaban. Par kādu tēmu iegūts bakalaura vai maģistra grāds. Daži mūsu nākamie skolotāji jau paguvuši pastrādāt ārzemēs – Korejas Republikā, Taizemē, Nepālā vai kādā citā valstī. Pasākumā valda patīkama koleģiāla gaisotne. Jaunie skolotāji satraukti, un katrs cenšas savu stāstījumu veidot sakarīgu un saprotamu. Visādā ziņā pasākums ir veiksmīgs un mēs abi ar prof. Šanu esam gandarīti, ka jau šeit – DĶPU – esam iepazinušies ar nākamajiem LU Konfūcija institūta ķīniešu valodas skolotājiem. **104 105 106**

Visu dienu ritējušas sarunas. Tās prasījušas pilnīgu koncentrēšanos un paņēmušas ļoti daudz spēka. Pēc vakariņām jūtos pilnīgi izsmelts. Sūtu izsīņas dēļiem. It kā gribētos pāršķirt kādu “Straumēnu” lappusi. Tomēr drīz vien saprotu, ka mani spēki ir galā. Pat aizmigt neizdodas uzreiz.

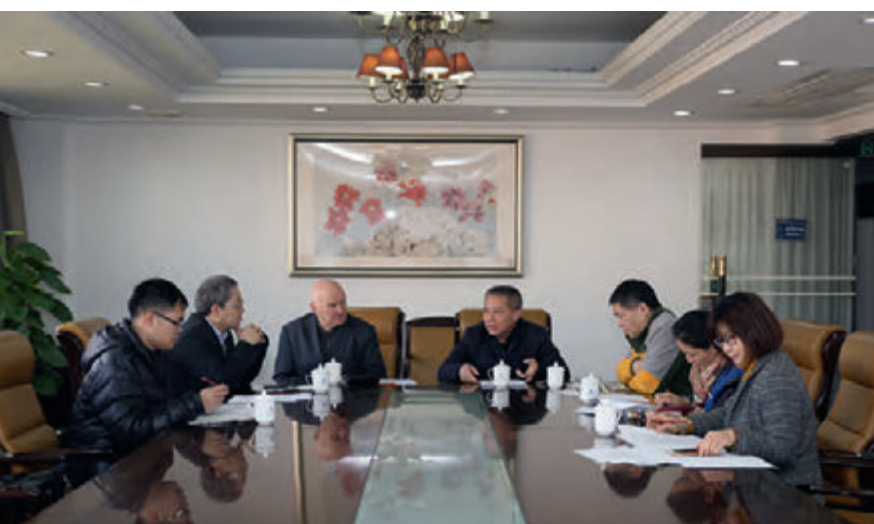
20.12.2017. Brokastu laikā ar prof. Šanu vienojamies, ka līdz pusdienām varēšu strādāt pie sava “Ķīnas stāsta”. Ar prieku pārlēdzos pie stāsta par ceļojumu pa Ķīnas svētkalniem. Tik tiešām, aizskrien vairāk par divām stundām un mana uzmanība pārslēgusies uz sarunām ar mūkiem un svētceļniekiem pilnīgi citā Ķīnas pusē. Jūtos ļoti apmierināts, ka esmu notvēris kaut nelielu laika nogriezni, lai veiktu kārtējo soli pretim savam mērķim. Ar vakariņām mūs cienā mūsu bijušās volontieres Van Šuhui 王树惠 un Mo Vantin 莫婉婷. Pirmā no viņām Latvijā nostrādāja divus mācību gadus, turklāt otro mācību gadu – Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā. Abas labprāt un ar prieku atceras savu pirmo ārzemju praksi, kas pagāja Latvijā. Bija patīkami dzirdēt, ka abas jau kļuvušas par DĶPU pedagoģēm. Viņas man dāvina ličijas sēkliņas, kas ķīniešu medicīnā skaitās vērtīgākais augs redzes uzlabošanai. Bez tam no visām jaunkundzēm, ķīniešu valodas skolotājām, Van Šuhui ir vienīgā musulmaniete. Viņa man iepriekšējos gados kā dāvanu atveda divas musulmaņu cepurītes. LU

104

105

106

Konfūcija institūta pasākumos reizēm mēs abi ar prof. Šanu uzliekam galvā musulmaņu cepurītes, tādējādi labi iekļaujoties attiecīgā vakara gaisotnē.

107 108

Pēc jaukajām vakariņām ar mūsu bijušajām skolotājām kopā ar prof. Šanu dodamies uz Guandžou lidostu. Mans kolēģis bija klāt, kad šis ceļojums Rīgā tikai sākās, un tagad viņš mani iesēdina milzīgajā "Air France" lidmašīnā, kas uzņem ceļu uz Parīzi. 10 stundu ilgs lidojums... Beidzot esmu Parīzē. Rīgas reiss jāgaida piecas stundas. Esmu izsalcis un eju lūkoties, kā varētu remdēt salkumu. Kas var būt labāks par brīnišķīgo franču maizi! Ar patiesu baudu notiesāju tikko cepto, garšīgo franču maizīti. Klāt arī izlidošana uz Rīgu. Mani sagaida mazdēls Tomass. Tieku nogādāts Bergos. Ar to arī triju nedēļu ceļojums beidzies. Milzums iespaidu, vērojumu, atziņu, ar kurām esmu izlēmis dalīties ar jums, mana stāsta lasītāji...

Noslēgumā pavisam īsi gribētos pakavēties pie prof. Šana dzīvesgājuma, kā arī pieskarties mūsdienu Ķīnas izglītības iespējām kopumā. Daudzajos gados, kopš esmu dzīvojis, strādājis un ceļojis Ķīnā, esmu saskāries ar faktiem, kas apliecina provinces skolu ierobežotās iespējas salīdzinājumā ar lielpilsētu skolām. Tā, piemēram, jauniešiem, kas no minoritāšu apdzīvotajiem rajoniem ierodas pilsētu universitātēs, veselu gadu tiek dota iespēja nostiprināt ķīniešu valodas zināšanas. Kaut kas līdzīgs bija vērojams arī PSRS laikos, kad t. s. nacionālie kadri Maskavas vai citu pilsētu augstskolās viena mācību gada garumā varēja padziļināt krievu valodas zināšanas. Atgriežoties pie prof. Šana piemēra, vēlos uzsvērt, ka dzimtajā Luntoucuņ 龙头村 ciematā iegūtā pamatizglītība bija tādā līmenī, ka viņš spēja tuvējā pilsētciematā sekmīgi mācīties un arī absolvēt augstākās pakāpes vidusskolu 高中. Tas savukārt turpmāk nodrošināja veiksmīgas studijas Ziemeļrietumu Universitātē Sjiaņā. Man nav svešs Ķīnas sabiedrībā dzirdēts viedoklis, ka Ķīnas inteliģence atražo inteliģenci un augstākā ierēdniecība atražo augstāko ierēdniecību. Ticamāk, ka šī tendence atbilst patiesībai. Taču prof. Šana dzīvesgājums liecina, ka zinātkārs un talantīgs cilvēks Ķīnā spēj veidot sekmīgu zinātnieka karjeru. Nākamais jautājums ir mana kolēģa prof. Šana personība. LU Konfūcija institūtā kopā strādājam veselus četrus gadus. Kompetence, cieņpilna attieksme un iejūtība darbā ar jaunpienācējām volontierēm, liela atbildības sajūta, pildot savus pienākumus, – tās ir īpašības, kas cementē mūsu nelielo kolektīvu un rada to koleģiālo gaisotni, kas nodrošina mūsu misijas īstenošanu. Savukārt mūsu pienākums, tāpat kā citiem Konfūcija institūtiem pasaulē, ir ķīniešu valodas un kultūras popularizēšana Latvijā. Atgriežoties pie mūsu ceļojuma – visu triju nedēļu laikā es pastāvīgi izjutu prof. Šana rūpes par mani, kā arī vēlēšanos parādīt man Ķīnā kaut ko tādu, ko līdz šim nebiju redzējis. Esmu ļoti pateicīgs prof.

107

108

Šanam, un man viņu gribētos godināt par mūsdienu Ķīnas “dzjuņdzi” 君子. Šādu augstas morāles, nesavtīga cilvēka apzīmējumu ķīniešu valodā ieviesa Lielais skolotājs Konfūcijs 孔子. Ceļojuma laikā ik solī bija jūtamas rūpes un vēlēšanās uzturēt līdzvērtīgu dialogu, dalīties zināšanās, kā arī tās papildināt. Ceļojuma iecere bija – radīt pilnīgi citus apstākļus, kas ļautu man atgūties pēc mana dzīvesdrauga Gaļinas smagā zaudējuma. Esmu ļoti pateicīgs ĶTR vēstniecībai Latvijā, kas palīdzēja īstenot šo ceļojumu, kā arī manam sirsnīgajam kolēģim prof. Šanam, ar kuru kopā plecu pie pleca joprojām strādājam LU Konfūcija institūtā...

EPILOGS

Atskatoties uz Ķīnā aizritējušajiem darba gadiem, kas pavadīti, pildot diplomāta, redaktora-tulka un žurnālista pienākumus, var secināt, ka šis laiks mūs bagātinājis ar unikālu pieredzi un vai ik dienas sniedzis iespēju dziļāk iepazīt Ķīnu – šo seno un reizē arī pārsteidzoši mūsdienīgo un dinamisko valsti. Diplomātiskais, un it īpaši redaktora-tulka, darbs, kā arī Ķīnā aizsāktā Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas sastādīšana nodrošināja pastāvīgu atrašanos vairāku valodu saskares punktā, tāpēc vajadzēja risināt jautājumus par valodas teikumu uzbūvi, leksikas un stilistikas izvēli. Un tādējādi atkal varēja smelt jaunu pieredzi. Tā kā vairākus gadus nācās uzturēties ķīniešu valodas vidē, bija nepieciešams padziļināti studēt ķīniešu valodu, kas neapšaubāmi apgūstama visa mūža garumā.

Kavējoties pie abiem dzīves posmiem, kas aizvadīti Ķīnā, nevaru nepieminēt savu dzīvesbiedri Gaļinu, kas visur bija kopā ar mani. Tajos gados, kad darba gaitas aizveda uz LR vēstniecību ĶTR, viņa prasmīgi sekoja vēstniecības finanšu plūsmai, savukārt, kad strādāju “Sjinhua” ziņu dienestā, Gaļina praktiski piedalījās Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas sastādīšanā.

Visbeidzot – “Sjinhua” aģentūrā aizvadītie darba gadi mūs nepārprotami ievirzīja jaunās tālākās dzīves sliedēs. Mūs savā varā bija paņēmis darbs pie

Lielās ķīniešu-latviešu vārdnīcas. Mēs neatlaidīgi turpinājām virzīties pa neiestaigātu ceļu, un katra darbadiena nesa jaunus atklājumus un sniedza vēl nepiedzīvotu gandarījumu.

Izvirzītā mērķa sasniegšanu veicināja pieredze, kas gūta, daudzus gadus strādājot par ķīniešu valodas skolotāju, un darba pieredze dažādās universitātēs. Tāpat noderīgas un interesantas bija arī diplomāta un redaktora-tulka gaitās iegūtās zināšanas.

Ķīnā pavadītie gadi, gūtā pieredze, izdarītais lielais darbs – tas viss nācis ar Dieva svētību. Par mērķtiecību, spēku un izturību – paldies maniem vecākiem. Par neatslābstošo palīdzību, kuru saņēmu ik dienas, un līdzdarbošanos vienmēr būšu pateicīgs savai Gaļīnai.

Pateicības

Sirsnīgs paldies ҶTR vēstniecībai Latvijā par atbalstu grāmatas “Mans Ҷīnas stāsts” tapšanas procesā, lai grāmata varētu nākt pasaulē un uzsākt ceļu pie lasītājiem.

Liela pateicība Latvijas Universitātes vadībai, kas mani iedvesmoja šim darbam.

Paldies par atsaucību un strauju iekļaušanos grāmatas publicēšanā LU Akadēmiskā apgāda direktorei Aijai Rozenšteines kundzei un visam apgāda kolektīvam.

Par lielo ieinteresētību grāmatas tapšanā, kā arī daudzajām konsultācijām un hieroglifu teksta pārbaudi vissiltāko pateicību izsaku manam kolēģim prof. Šanam Cjuaņju (*Shang Quanyu*). Visdziļākā pateicība prof. Šanam Cjuaņju arī par grāmatas “Mans Ҷīnas stāsts” tulkojumu ķīniešu valodā, ko viņš veicis kopā ar Latvijā studējošajiem ķīniešu studentiem.

Noliecu galvu Maskavas Valsts universitātes Austrumu valodu institūta studiju biedrenes Birutas Jēgeres priekšā – par ilgu un pašreizējo darbu, vairākkārt rediģējot grāmatu “Mans Ҷīnas stāsts”.

Mana dzīves ceļa šajā posmā, kad straujie dienas notikumi ieraksti pārtapa par grāmatu, – īpaša pateicība T. S.

Pēteris Pildegovičs

Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds
Aspazijas bulvāris 5, Rīga, LV-1050, Latvija
www.apgads/lu.lv

Iespiests SIA "Jelgavas tipogrāfija"